BREVIARII

AD USUM INSIGNIS ECCLESIAE

SARUM

FASCICULUS II.

BREVIARIUM

AD USUM INSIGNIS ECCLESIAE

SARUM.

FASCICULUS II.

IN QUO CONTINENTUR

PSALTERIUM,
CUM ORDINARIO OFFICII TOTIUS HEBDOMADAE JUXTA HORAS CANONICAS, ET PROPRIO COMPLETORII,
LITANIA,
COMMUNE SANCTORUM,
ORDINARIUM MISSAE CUM CANONE ET XIII MISSIS,
&c. &c.

JUXTA EDITIONEM MAXIMAM

PRO CLAUDIO CHEVALLON ET FRANCISCO REGNAULT A.D. MDXXXI. IN ALMA PARISIORUM ACADEMIA IMPRESSAM,

LABORE AC STUDIO

FRANCISCI PROCTER, A.M.

ET

CHRISTOPHORI WORDSWORTH, A.M.

TYPIS ATQUE IMPENSIS
ALMAE MATRIS ACADEMIAE
CANTABRIGIENSIS
MDCCCLXXIX.

Cantabrigiae

TYPIS ACADEMICIS EXCUDEBAT
C. J. CLAY, A.M.

INTRODUCTION.

THE present volume appears under the auspices of the *Cambridge University Press Syndicate* as the first instalment of the SARUM BREVIARY, whereof no entire edition has hitherto been printed since the year 1557. It has been felt in many quarters that it is now highly desirable that this most interesting service-book of the Church of England should be made more easily accessible for students of history or liturgiology.

Apart from all consideration of manuscripts, of which we are not yet in a position to give any trustworthy statistics, the following bare notice of the printed books which contain the Breviary proper, or portions of it, will be found sufficiently extensive to give beginners an idea of what scope there is for enquiry in this special branch of study.

Of the *Common Breviary*, called in England the *Portiforium* or *Portos*[1], nearly forty different editions are known, in 4to., 8vo. and 16mo., ranging from 1483 to 1557. All but some of the very earliest of these are arranged in two Parts, and they were, with few exceptions, printed abroad, mostly at Paris. Many are known only from

[1] Prof. Skeat points out that *Portiforium* (sc. liber quem portat foras sacerdos) is the exact Latin equivalent of the English-French *Porthors*, the word used by the author of *Piers Plowman* to denote the Breviary which the priest *carries abroad*. The best MSS. of Chaucer too give the word in the form *Porthors*. By a natural tendency of English pronunciation the word had become softened, even before the close of the fourteenth century, into *Porthos* and *Portos*, the form which it retains in the fifteenth century MSS. of the *Promptorium Parvulorum* and most good copies of Chaucer. The corruptions of the word in the sixteenth century, when the original meaning was forgotten, are too numerous to specify. Though French in origin, so far as language is concerned, the use of the word seems to have been confined exclusively to England.

single copies, and those widely scattered; and in no one library (except to a limited extent in the British Museum and Bodleian collections) is it possible to carry on with any satisfaction that work of minute comparison without which so little can be laid down with certainty in this subject.

Of the *Great Breviary*, entitled *Breviarium seu Horarium domesticum sive choro Ecclesiastico deserviens,* three editions only are known (1496, 1516, and 1531). In this the Lessons at Mattins are much longer than in the *Portiforium*, and the book makes one large folio volume.

Of the Great *Legenda* only one edition (1518) is known, except a few fragments of an earlier one.

Of the *Antiphonale* or *Antiphonarium* we have only a single magnificent edition (1519-1520).

The *Diurnale*, which contains all the Hours except Mattins (as distinguished from the *Nocturnale*, which contains Mattins alone, and is not represented at all among known Sarum books), has come down to us in a unique copy of a single edition.

Psalters are fairly numerous from 1480 to 1555, some with Hymns, some without. A distinction, however, has to be made between devotional Psalters and Church Psalters properly so called. This will probably reduce the number.

The *Hymns* by themselves are found in the *Expositio Hymnorum*, a very popular school-book (if we may judge from a series of editions ranging from 1496 to 1518) generally, if not always, coupled with the similar *Expositio Sequentiarum* or Comment on the Sequences in the Missal. Separate *Hymnals noted* are thenceforward found, extending from 1518 to 1555.

Of the *Ordinale* or *Pica Sarum*, which forms a necessary adjunct to the Breviary, we can only trace one separate edition (1477-78) previous to its incorporation into the Common Breviary in 1509. Meantime its place was adequately supplied by Clement Maydeston's *Directorium sacerdotum*, which ran through a number of editions from 1487 to 1508.

Lastly we find a few little quarto sheets issued separately as supplements to the existing Service-books, containing all that was necessary for the *Nova Festa*, such as the *Visitation of the B. V. M.*, the *Transfiguration*, and the *Name of Jesus*. These services were gradually incorporated into the Breviaries before the close of the

fifteenth century; so that the range of these single sheets lies between 1480 and 1498.

It will be seen from these facts that to make a complete or even partial critical comparison of the different editions of the Sarum Breviary, to say nothing of manuscripts, is a task which the present editors must leave for future labour. They have thought it a more manageable undertaking, and under present circumstances more generally useful, to select a single edition, and to aim for the present at little beyond reproducing this in a more legible form, *i.e.* without the perplexing abbreviations of the original and with paragraphs better defined. With this design the Editors have chosen the last edition of the *Great Breviary*, that of 1531, of which six copies are known to have escaped the destruction of old service-books in 1549 and other disasters. Almost the entire work, consisting in the original of above two thousand columns folio, in red and black-letter, with frequent contractions and few new paragraphs, has now been clearly transcribed by Mr Procter, the senior of the editors. They hope to be enabled to print the whole in three volumes. Of these the *Kalendar* and *Temporale* will occupy the first, and the *Proprium Sanctorum* the third. The present, containing the *Psalter* and *Commune Sanctorum*, &c. will form the second volume. It has been printed the first (and so is published) for the convenience of giving the references to its pages or columns in the other parts of the Breviary, where they are required. In the introduction to the first volume the Editors hope, mainly through Mr Bradshaw's skill and kindness, to be able to give some account of the editions and remaining copies of Breviaries and kindred books, based on Mr Dickinson's most useful provisional *List*, and verified, wherever possible, and expanded so as to include the discoveries of the thirty years which have elapsed since that was published. At the close of the work will be added some unpublished Offices, *Festa Synodalia*, &c., and a few indexes for convenience.

For the sake of some of our readers it may not be amiss to give here a brief statement of the contents of the Sarum Breviary. For a dissertation on the origin of the word Breviary, and for *general* information on the subject, the student may be referred to an article in Dr Smith's and Professor Cheetham's *Dictionary of*

Christian Antiquities, written by the Rev. H. J. Hotham, vicemaster of Trinity College, Cambridge, of whose help and kind offices this present work has been deprived by his ill health.

Being itself the result of the incorporation of the *Antiphonarium* (without its musical accompaniment) and the *Legenda,* the Sarum Breviary or *Portiforium,* as we find it in the printed editions and manuscripts, consists of four distinct portions:

1. KALENDARIUM;
2. PSALTERIUM and COMMUNE SANCTORUM, with various appendages;
3. TEMPORALE, or *Proprium de Tempore;* and
4. PROPRIUM SANCTORUM, or *Sanctorale.*

The *Kalendarium* and the *Psalterium and Commune Sanctorum* are in the early books arranged so as to separate the *Temporale* from the *Proprium Sanctorum.* Where the whole book is arranged in two volumes[1], a *Pars Hyemalis* and a *Pars Estivalis,* both the *Kalendar* and the *Psalter and Commune Sanctorum* are found in duplicate; and in this case also, in each volume, these two portions stand together between the *Temporale* and the *Proprium Sanctorum* of the half-year[2]. As soon as the custom of printing title-pages became general, the title came to be prefixed to the *Kalendar,* which was thenceforward drawn to the commencement of the volume; while the *Psalter and Commune Sanctorum,* with their appendages, were left in their old place, between the Sunday and Saint's day part of the book.

1. The KALENDARIUM speaks for itself. It generally had some *Extracta de Compoto* subjoined to it, to enable any one, on the basis of a given year, to find the moveable feasts in that or any other year

[1] Modern Breviaries are commonly divided into four Parts, distinguished severally as *Hyemalis, Verna, Aestiva,* and *Autumnalis.* The division of the Sarum Breviary into two volumes is mentioned as though it were a new improvement in the colophon of the edition printed at Venice in 1495.

[2] In dividing the *Temporale,* the winter half included from Advent to the end of Whitsun week, and the summer the whole Trinity season. In the case of the *Proprium Sanctorum* the two parts overlapped, for convenience. The one reached from S. Andrew (Nov. 30) to S. Barnabas (June 11), with memorial collects on to June 18 (SS. Marcus and Marcellianus); the other from S. Dunstan (May 19) to S. Saturninus (Nov. 29).

without difficulty, by a simple combination of the Sunday letter with the Golden number and the *Claves festorum mobilium.*

2. By the 'PSALTERIUM and COMMUNE SANCTORUM with various appendages' we mean the *Psalterium* proper, and the *Commune Sanctorum,* each liable to have more or less additional matter subjoined to it.

The PSALTERIUM, properly so called, may be best defined as being the *Commune de Tempore;* and this definition will certainly render the complex nature of its contents most easy to grasp and understand. It consists of the *ordinarium* of the Sunday and ferial hour-services, everything in fact which cannot be looked upon as *proprium de tempore;* that is to say, the Psalms as sung through in weekly course[1] at Mattins and Vespers (incorporating their anthems, and the canticles, hymns, *capitula,* and verses), and the fixed Psalms used at the middle hours (with their canticles, *capitula*, *preces,* &c.), together with the fixed Psalms of the *Ordo completorii* (with all the varying details of that service for the whole year). This *ordinarium,* followed by the seven penitential Psalms and Litany, constitutes the *Psalter* properly so called. To it are subjoined in most books the *Vigiliæ mortuorum.* But wherever this or any other additional matter is found at this point, it will be noticed that the Litany is always closed by the rubric '*Finit psalterium ad usum Sarum.*'

The COMMUNE SANCTORUM is sometimes treated as a distinct section of the Breviary, and printed apart from the *Psalter*[2]*;* but in the *Great Breviary* and in most editions of the *Common Breviary,* these two parts are combined under one pagination. As the *Psalter* has just been explained to be the *Commune de Tempore,* so the *Commune Sanctorum* contains the *common* forms for one or more Apostles, Martyrs, Confessors, and Virgins, for use in cases where *proper* forms were not provided in the *Proprium Sanctorum.* The

[1] For the weekly course the Psalter was broken into two unequal halves; of which the one, extending from the beginning to Ps. 108 (our 109, *Deus laudem*), was divided 'into seven portions, whereof every one was called a Nocturn' and appointed for the Mattins service of the seven days of the week; and the other, extending from Ps. 109 (our 110, *Dixit dominus*) to the end, was divided in the same way and assigned to the seven days of the week at Vespers. The Invitatory Psalm (*Venite exultemus*) and the fixed Psalms allotted to the middle hours and Compline, were not included in the *course.*

[2] In manuscripts it frequently follows the *Proprium Sanctorum.*

amount of additional matter subjoined to the *Commune Sanctorum* varies greatly in the different editions, some having much more than others. The chief point aimed at appears to have been to include in this portion all such services and *commemorationes* as could be printed in double quantities, so as to serve equally for both Parts of the Breviary when arranged in two volumes. Those however most commonly found are these: the *Servitium B. V. Mariæ*, the *In dedicatione ecclesiæ*[1], the *Commemoratio* of S. Thomas of Canterbury, and other similar services, together with the *Benedictiones ad lectiones*, the *Benedictio salis et aquæ*, and the *Tabula de festorum divisione* with the *Tabula* of the sections of the *Ordinale* or Pie. In the later books also, a feature rarely found in the Continental Breviaries[2], the *Ordinarium* and *Canon* of the Mass[3] are added here, with a few select commemorative or votive masses. But in considering these miscellaneous additions to the Breviary, it must be remembered that in the oldest books the *Psalter* and the *Commune Sanctorum* had each their own paging, and that these additions were at first printed

[1] This occurs here, when the Breviary is in two volumes. When in one, as in the *Great Breviary* and in the *Missal*, the Dedication service is placed at the end of the *Temporale*.

[2] Mr Bradshaw, however, draws our attention to certain foreign Breviaries, among those in his own possession, which contain this addition: two Swedish (Linköping of 1495 and Upsala of 1496), one Roman of 1508, one Cistercian of 1515, and one Brussels (Tournay diocese) of 1516.

[3] The engraving of the crucifixion (p. 489) marking the commencement of the Canon has been reduced from the woodcut in the original folio. The initial T from the same place shews how the traditions of illumination were continued after the introduction of printing. A forerunner of Durandus thus referred to the custom of introducing such pictures: '*Et attende quia canon incipit a* tau T, *quae formam exprimit crucis; unde et in ea consuevit Crucifixus depingi, ut passio ejus cujus signum subjacet oculis, infigatur et oculis cordis sacerdotis qui alloquitur Patrem quasi praesentem*' (Sicardus *in Mitrali* III. vi). In the folio of 1516 the initial T is the same as in our edition of 1531; so also are the other woodcuts generally, excepting the crucifixion (above the T) which is of a different design.

In the Exeter College copy of our original (which the College authorities have kindly lent for this edition) there is an historically interesting alteration made in the column indicated (p. 489) in the order of precedence in the Church Militant. The words were printed in 1531 as they stand in our text: 'una cum famulo tuo papa nostro N. et antistite nostro N. *id est proprio episcopo tantum* et rege nostro N. *et dicuntur nominatim*'. This was altered first by the erasure of the word '*papa*' (red inquisitor's ink having been *previously* smeared over the word in this as in all other parts of the book, even in the calendar, where the then obnoxious word occurred). This must have been done after the proclamation of 9 June, 1534. The bishops of Ely (Goodrick) and Sarum (? Shaxton who succeeded

as separate little *fasciculi*, which might be bound up in any order, at pleasure. Accordingly in the *Great Breviary* we find the *Servitium B. V. M.* and the *Commemorationes*, &c. subjoined to the *Vigiliæ mortuorum* at the close of the *Psalter*, so as to precede the *Commune Sanctorum;* while the Missal Offices are made to stand last of all. A detailed table of the contents of this portion of the Breviary in the present edition will be found below (p. xviii).

3. The TEMPORALE, or *Proprium de Tempore*, will be found to contain (from the *Antiphonarium*) the variable part of the Choir services (not the Mass), such as hymns, anthems, *capitula*, responds, collects, &c. for every Sunday, and the week-days connected with it, throughout the year, together with the bulk of the rubrics inserted in their proper places, and references to the *Psalter* for those details of the service which could be treated as *de communi*. It also contains (from the *Legenda*) the Sunday and week-day lessons (1) from Scripture (called *Historiæ*), (2) from the Sermons of ecclesiastical writers (*Sermones*), and (3) from the Expositions of the day's Gospels (*Homiliæ*), which form the lessons respectively of the first, second, and third nocturns at Mattins. This portion of the Breviary also contains incorporated with it, in all the editions from 1509 onwards, 'the rules called the Pie;' that is to say, the provisions of the Sarum *Ordinale* for dealing with and regulating the relative precedence to

Campeggio in 1535) were commissioned to see the order carried out, the Lower House of Convocation declining to assist them. Over this erasure the passage is altered by pen and ink to run as follows: 'una cum N. et rege nostro N. et antistite nostro *et dicuntur nominatim.*' All references to Thomas of Canterbury have in this copy been smeared out (not torn or crossed as in many books) probably soon after the injunction of Henry VIII. in 1539.

In the copy at St John's College, Cambridge, the condemned parts (folios xl, xli, in the *Temporale*, and lxxvi in the *Sanctorale*) were removed from the book. Half of folio xl however is preserved in another place. The St John's book wants signatures *M.* and *N.* in the *Sanctorale*, folios lxxxix—civ.

The copy of this edition of the Breviary in Trinity Library, Cambridge, is untouched. In the Canon of the vellum Missal in the same library (VI[d]. 8. 8, Pynson, 1500, Jan. 10) the alteration reads thus: 'una cum, *rege nro henr octauo* ... N et ...... nro N idest pro proprio episcopo tantum ..... N.' (The dots indicate erasure and the *italics* denote manuscript addition in this instance; in speaking above of the Exeter College copy we used italics for rubric.)

It seems that mentioning the king before the clergy in the Church prayers though unusual was not entirely a novelty of Henry VIII.'s reign. See the quotation from the Sarum Manual in the note to the *York Manual*, &c. (Surtees Society), p. 134.

be given to Sunday, Saint's day, Commemoration, and week-day, services; the *Ordinale* being here broken up and each section re-distributed under the week or season of the year to which it relates.

The *Ordinale*, or *Pica Sarum* as it was vulgarly called, is an adaptation of the thirty-five varieties of almanack according to the requirements of a time when Sundays differed from one another in dignity; when Saints' days were numerous and of different grades; when two (if not three) weekly special Commemorations, in the shape of full services of the Blessed Virgin, of the local Saint, and perhaps of some other worthy, had if possible to find room allotted to them; and when it had not occurred to people to print (as is done now) a cheap almanack for each coming year. The section applicable to any given year was ascertained from a table by help of the Sunday letter and Golden number. Only one separate edition of this *Ordinale* (not included in a Breviary) has come to light, and of that only a few leaves have been preserved, printed at the very outset of Caxton's career at Westminster, about 1477-78. The fact is that it was at once superseded by the publication of a much more useful book, the *Directorium sacerdotum* of Clement Maydeston, a Brigittine monk of the first half of the fifteenth century[1]. This work is a real Priests' Guide (as the title calls it), drawn up on the lines of the Sarum *Ordinale*, but so filled out as to be of service not only to 'Sarum clerks,' but to all the clergy of the province where the Sarum use was followed[2]. There is nothing left vague in this book. Each day of every week is taken in order; the precedence to be given to each service is laid down; and the particular room available for each weekly commemoration, whether two or three, as the case may be, is distinctly specified. So completely did this book supersede the other, that it came to be looked upon as the real *Ordinale Sarum*,

[1] Tanner gives the dates of his ordinations as sub-deacon and deacon (1410) and priest (1412), from the Bishop of London's register. He was then a monk at Hounslow.

[2] This may almost be said *totidem verbis* of all the printed editions and most of the manuscripts which we have of the Breviaries professing to be *ad usum ecclesiæ Sarisburiensis*. Though the Sarum peculiarities are mentioned, yet the Breviaries are in point of fact adapted to the use of the whole province of Canterbury. *Festa synodalia* of Norwich, Ely, Lichfield, &c. are included for the convenience of the clergy of other dioceses than Salisbury; and lessons are given *de proprietate*, as e.g. for S. Wulstan (Jan. 18), where the rubric distinctly says that '*secundum usum Sarum omnia fiant de communi*.' Indeed the books would have been of but very limited value, if they had not been so adapted to the general use of the province.

a name which is found even on the title-page of some of the editions. It must be clearly understood, however, that the *Pica Sarum*, which is found incorporated in the printed Breviaries, is not Maydeston's *Directorium sacerdotum*, but the briefer Sarum *Ordinale*, with the addition merely of a few details from Maydeston's book, which at least do not appear in the *Ordinale* as printed first by Caxton about 1477-78.

4. The PROPRIUM SANCTORUM, or *Sanctorale*, as it is often called[1], contains the *proper* anthems, hymns, lessons, *capitula*, responds, collects, &c. for each Saint's day in the course of the year, with references to the *Psalter* and *Commune Sanctorum* for whatever was necessarily *de communi*. Some Saints' days are not dignified with special provision *de proprietate* at all in this part of the Breviary, but find every detail of their service provided from the *Commune Sanctorum*, as others do certain parts, more or fewer in every possible stage of gradation. Certain others again (viz. those that fall between the 22nd of December and the 18th of January) are only not included in the *Proprium Sanctorum* because they are placed for greater convenience in the *Temporale;* an arrangement still followed in our English Prayerbook.

An *Accentuarium*, or guide to the penultima, for the avoiding of false quantities (according to the prosody of the day) among Sarum clerks, concludes the Great Breviaries of 1516 and 1531, as it does most of the Missals printed about this time.

It has been impossible to present the reader with a book as pleasant to the eye as the beautiful specimen of the Parisian University printing of the 16th century[2]. Such elegance must be looked for among us rather in the legitimate issue of the Provincial breviary, the editions of the Bible and Book of Common Prayer printed at the University Press. But it is hoped that many of the difficulties of reading the original books will be found removed by the clearer and cheaper form in which the present work is produced.

[1] The word '*Sanctorale*' occurs (for example) in a colophon in W. de Worde's quarto '*Portiforium seu breviarium*' of 1509.

[2] Francis Regnault, whose name is coupled with Claude Chevallon's as publisher of our Breviary, is described in the colophon of a book of Hours of the Blessed Virgin Mary, printed for him at Paris in 1527, as '*Almae Universitatis Parisiensis Librarium juratum,*' a title used earlier by Jehan du Pré (de Prato) and others. The name of the actual *printer* of the Great Breviary of 1531 is not given in the book.

With regard to the stops and spelling, and the mode of dealing with abbreviations, a few words of explanation or apology are due.

The original punctuation has been pretty consistently retained, often where it conflicts with the structure of the sentences. The reader therefore is requested in the present volume *not to mind his stops* unless he is wishing to ascertain what was considered the 'manner of distinct reading,' in the 'Breviarium seu horarium domesticum sive choro ecclesiastico deserviens ad usum insignis ecclesiae Sarum,' in the year of our Lord, 1531. Whether 'the Psalter or Psalms of David' be 'pointed as they' were then 'sung or said in Churches,' is a question which others may be capable of answering. It will be found that in several verses (*e.g.* in the verse at the top of p. 181) two colons are printed. Both of these occur in our original of 1531, though in the breviary of 1525-6 a comma takes the latter place. Later on in this volume we have endeavoured to express the result of such comparison of the two editions by 'spacing' only the colon which is acknowledged by both. This will be seen in the printing of the verse 'Si ambulavero,' on p. 210, where the second colon is not spaced as a central bar.

The spelling of the latin words in the original has been usually accommodated to the forms with which our eyes are more familiar. It has been thought best to give a list of the words which we have so changed (see p. xvi). In proper names (except perhaps *Asya*) and in words of greek or hebrew origin we have retained the eccentric spelling, even in terms which occur so frequently as *Ebdomada, Epyphania, Omelia* and *Hystoria*. *Kyri eleyson* and *Kyrie eleison* are found alike in our original. Our printer sometimes used *neuma* for an ablative case, sometimes *pneumate*. *Hymnus* is fortunately his own favourite spelling[1].

We dare not hope that we shall be found to have succeeded in avoiding all error in expanding the numerous abbreviations of our original. In one instance, the rubric ordering the three Psalms for the Common of Apostles in Easter-tide (p. 357), where we have followed the Aberdeen Breviary reading '*sequentis*,' we now suspect

[1] We must plead guilty to having altered the Paris printer's spelling of one of the plagues of Egypt, *cĩnomia*: also to having aspirated *olocausta*. We have taken advantage of his occasional spelling *mystice* to alter *mistice*. We have not retained *presilitis* for *proselytis*.

that we ought to have printed (as Mr Seager divined) *ebdomadis sequentibus.* And on p. 474, line 20, we ought to have printed *cum Nocturno,* although we found 'cum Nocturnis' at length in the heading. Of certain abbreviations which alone have been admitted, and that sparingly, a list will be found below (see p. xvi).

The Editors feel that gratitude is specially owed to the Rev. W. G. Henderson, D.C.L., of Leeds, to F. H. Dickinson, Esq., of Kingweston, and to H. Bradshaw, Esq., of Cambridge, who liberally volunteered the loan of precious books and notes, and the gift of knowledge at least as precious. Use of their rare originals has been kindly granted by the authorities of St John's College, Cambridge, and of Exeter College, Oxford. The assistance which has been given by the kindness of many others with reference to various printed editions of the Breviary will, it is hoped, find due acknowledgement in the introduction to the first volume. The Editors cannot but return hearty thanks to Almighty God who has prospered their work so far.

BENEDICAMVS · DOMINO

DEO · GRATIAS.

NOTE.

ALTERATIONS OF SPELLING.

The following is a list of latin words as they were incorrectly or somewhat unusually spelt, or misprinted, in our original, whose spelling we have not retained in our text in these instances:

archanus, ascultare, bipharius, calciamentum, charus, karissimi, zelaverimus, cerius paschalis, cythara, cohercere, cordarum, choruscare, cunque, cipressus, phas, fulsit (*i.e.* fulcit), hyrcorum, ortus, ymnus, hii, hiis, ymago, ymber, internitionem, michi, mistice (*rarò* 'mystice'), nanque, nichil, obportunus *et* oportunus, hostium, prophanabo, presilitis, quancunque, reconsiliare, redditus, schala, stolla, thaurus, tollerare.

We have treated 'trucidant' as a misprint, in Psalm xxxvi (p. 81, line 15 from bottom). The commencement of the verse in which this word occurs supplies an example of the difference of reading in the *Sarum* Psalter ('ut decipiant') and those of the recent *Parisian* and modern *Roman* breviaries ('ut dejiciant').

The simple ę of the middle ages has been expanded into the diphthongs æ, œ, where modern usage seems to require it. However 'sæculum' once on p. 26 is an oversight for *seculum*.

Words sometimes or always run together in our original, have been divided: ramispalmarum, spiritussanctus, ineternum, inidipsum, imperpetuum, invanum.

ABBREVIATIONS RETAINED.

The following is a list of the abbreviations which alone have been admitted, and that sparingly:

A. or *Ant.* for *Antiphona*, the anthem belonging to a canticle, psalm, or group of psalms, or to a suffrage (memoria).

Cap. or *Capitulum*, the 'little chapter' recited in the course of the service. The word *Capitulum* (e.g. '*Missa in* Capitulo') in a different sense (= originally the Cathedral Chapter-House) in the Pie and elsewhere is always printed at full length.

Ps. for *Psalmus*, a psalm or canticle.

R. for *Responsorium*, the respond to a lesson at Mattins, or to a versicle.

S. for *sanctus, sancta,* &c.

V. for *Versus* or *Versiculus* (used quite indifferently), the versicle followed by a respond in 'preces', or in a suffrage ('memoria');

v............*vers.* or *versus* is generally used for the verse of a psalm or hymn. (In the calendar *V. M.* indicates a Virgin Martyr.)

The numbers ii, iii, &c. stand for the cardinal numbers *duo, tres*, &c.

The numbers ii., iii., &c. stand for the ordinals *secundus, tertius*, &c.

XL., L., LX., LXX., for the seasons *Quadragesima, Quinquagesima, Sexagesima, Septuagesima.*

PSALTERIUM

CUM

COMMUNI SANCTORUM
&c.

AD USUM INSIGNIS ECCLESIAE

SARUM.

A.D. MDXXXI + MDCCCLXXIX.

CONSPECTUS

PSALTERII DAVIDICI[1]

AD USUM SARUM.

[1] Vox 'Davidicum' sive 'Daviticum' in exemplaribus Chevallonianis non invenitur; usurpatur tamen in breviariorum et portiforiorum Sarum frontispiciis, quale nullum ad psalterium anno 1531 noster exhibuit.

Nota quod Psalmorum numeri secundum usum Sarum ordinem sequuntur latinum, et non hebraicum sive biblicum anglicanis ævi nostri usitatiorem. Concordantiam in hoc loco protulimus.

Ordo latinus Psalterii.	Ordo anglicanus hebræorum.
i. ii. *usque ad* viii.	*similiter* i. ii. *usque ad* viii.
ix. 1—21	= ix.
ix. 22	= x.
xi. xii. &c. *usque ad* cxii.	= xii. xiii...*usque ad* cxiii.
cxiii. 1—9	= cxiv.
cxiii. 9	= cxv.
cxiv.	= cxvi. 1—10.
cxv.	= cxvi. 10.
cxvi. cxvii....cxlv.	= cxvii. cxviii....cxlvi.
cxlvi.	= cxlvii. 1—11.
cxlvii.	= cxlvii. 12.
cxlviii. cxlix. cl.	*similiter* cxlviii. cxlix. c

Tabula de Festorum Divisione (462—475).

[1] 'In festis *Principalibus* quatuor sunt rectores chori de superiori gradu. Sed in *Majoribus* Duplicibus duo principales rectores de superiori gradu et alii duo de inferioribus.' *Crede Michi* (1495).

[2] 'Illa duo verba, quae ponuntur in multis festis sic, *Invitatorium triplex*, nihil oneris imponunt sacerdotibus qui dicunt officium suum sine nota; sed solum pertinent ad illos qui cantant officium cum nota, et obligaverunt se ad Custumarium Sarum.' *Defensorium Directorii* (1488, 1495).

[3] Sic legitur; *q.d.* cum nocturnis singulis, *vel* cum nocturno.

Appendix ex Portiforiis.

[1] 'missa votiva die Dominica.' (*Missale Sarum.*)

[2] 'missa votiva die Mercurii,' excepto quod in Missali Sequentia est *Veni Sancte Spiritus*, *Et emitte* &c.

[3] 'missa votiva die Veneris,' omissa sequentia.

[4] 'missa de quinque vulneribus a S. Bonifacio papa, nunciante S. Raphaele archangelo, conscriptum.'

De horis canonicis attende diligenter

(*Ex portiforiis* 1525-6, 1555).

Cum igitur beneficiatus omnis, aut in ordinibus sacris constitutus juxta determinationem Ecclesiae teneatur dicere horas canonicas septem; Advertat quod in primis animum suum praeparet, vanos cogitatus prorsus abjiciendo. Inter orandum: colloquia risus et jocos non admisceat: avibus, canibus, bestiis non intendat: locum devotioni aptum eligat, omnique impedimento vacuum: non gratia humanae laudis accedat, sed recta et bona intentione. Intendens Dei laudem: officii satisfactionem: meriti augmentum: benefactorum suffragium.

Iniciando denique muniat se signo sanctae crucis praemittens orationem dominicam cum salutatione angelica, ut divina assistat gratia qua mens in laudem Dei devotius elevetur, ac obsequium illud Creatori acceptabilius reddatur.

Legamus igitur, fratres charissimi canonicas horas, Integraliter, cum cordis attentione. Affectualiter, cum mentis devotione. Venerabiliter, cum gestu corporis et animae. Congruenter, locis et horis statutis.

Psallentibus namque (sicut S. dicit Bernardus super Cantica) dignantur admisceri angeli sancti: ea propter eorum debemus attendere praesentiam cum stamus ad orandum et psallendum: et stare cum omni reverentia et disciplina et hos crebrius attendere versus

Cum Domino psalles : psallendo tu tria serves.
Dirige cor sursum : profer bene, respice sensum.
Tunc orantur horae : cum corde leguntur et ore.
Auscultando cane : simul incipe, desine plane.

Is profecto qui horas canonicas dicit devote, copiosus a Deo praemiabitur: in tribulationibus suis consolabitur: a periculis praeservabitur: gratiam Dei ampliorem obtinebit et gloriam: conscientiam suam alleviat: tributum Deo solvit et debitum. Servitus quippe clericorum est, quotidie septem horarum servitia persolvere.

Illi nimirum angeli Dei erunt familiares amici et custodes, et quaeque illius opera erunt extunc Deo acceptiora, plus sibi meritoria, et vivis defunctisque utiliora. Has denique orationes Deus citius et libentius exaudit quam alias privatas.

De laude, virtute, et efficacia Psalmorum

(*Ex portiforio anni* 1525-6).

Regius sic inquit propheta David 'Psallite Deo nostro psallite: psallite Regi nostro...psallite sapienter' (*Psal.* xlvi.). Et rursum 'In psalmis jubilemus ei' (*Psal.* xciv.). Et merito Deo alacriter psallere debemus, quia devotioni psallentium adest praesentia, et congratulatio angelorum sicut idem Psalmista ait, 'In conspectu angelorum psallam tibi' *et cetera* (cxxxviii.). Quare diligenter cavendum est ne propter nostram desidiam, negligentiam, et insolentiam, angeli discedant a nobis. Nullus quippe mortalium est qui verbis aut mente possit virtutes psalmorum et laudem divinam explicare, si tantum pura et intenta mente divinae laudes ut dignum est persolvantur. In psalmis enim praemia describuntur bonorum, supplicia malorum, rudimenta insipientium, progressio proficientium, perfectio pervenientium, vita activorum, et speculatio contemplativorum.

Canticum psalmorum (ut quidam ait) virtutes infundit, animas decorat, angelos invitat in adjutorium, effugat daemones, expellit tenebras, efficit sanctitatem, peccata delet, spem auget, sicut sol illuminat, ut ignis peccatum exurit, sicut oleum diffluit: oleum est misericordiae, sol justiciae, pars angelorum; Deum ostendit, dyabolum offendit, furorem deprimit, iracundiam frangit, omne peccatum expellit; os purificat, cor sanctificat, sensus aperit, omne malum occidit, perfectionem instruit, excelsa desideria regni caelestis donat; spes est salutis, consolatio doloris, protectio laboris, noticia veri luminis, fons sanctitatis; taedium animi tollit; tuba est mirabilis.

Qui diligit canticum psalmorum assiduum non potest amare peccatum. Psal-

mus (si credis) tristes confortat, iratos mitigat, infirmos roborat, superbos humiliat, humiles laetificat, pigros excitat, discordantes pacificat; ad caelestia cor sublevat, creaturam Creatori copulat; quicquid enim in psalmis est facit ad aedificationem, utilitatem et consolationem humani generis.

In psalmis invenies (si intenta mente, non cum celeritate verborum perscruteris) Dominici Verbi Incarnationem, Passionem, Resurrectionem, et Ascensionem. In psalmis invenies intimam peccatorum confessionem, intimam deprecationem, divinae misericordiae praesidium contra adversitates omnium rerum quae tibi accidunt, dignamque gratiarum actionem. In psalmis denique confiteris infirmitatem tuam atque miseriam, et per ipsos Deum invitas ad misericordiam. Si a Deo mereris ut tibi revelet secreta psalmorum, omnes in eis invenies virtutes.

Si vis confessionem peccatorum agere et poenitentias, non cum celeritate verborum sed intenta mente septenos Daviticos poenitentiae decanta psalmos (pp. 242—249), et celerrimam experieris Dei clementiam, mentemque tuam spirituali gaudio illuminari, et magnam spem indulgentiae tibi promittere.

Si itaque vis orare, laxa mentem tuam in virtute psalmorum quorum initium est 'Ad te Domine levavi animam meam' (xxiv.), 'In te Domine speravi' (xxx. lxx.), 'Inclina Domine aurem tuam' (lxxxv.), 'Deus in adjutorium meum' (lxix.), 'Deus in nomine tuo' (liii.), 'Deus misereatur nostri' (lxvi.), 'Exaudi Deus' *primum* (liv.). Nullatenus potest enim humanus animus tam perfecte miseriam et tribulationem suam angustiasque tentationum explicare, et Dei misericordias invocare.

Praeterea si laudare volueris Dei majestatem omniumque beneficiorum gratias agere, decanta psalmos quorum titulus est 'Alleluya' [cxii.—cxvii., quibus addi possunt xxxiii. cxxxiv. cxliii. et cxliv. usque ad cl.] et 'Benedic anima mea Dominum' (cii. ciii.), quia in hoc sacrificium offers Deo omnipotenti dulce super mel et favum.

Proinde si humanis vel spiritualibus tentationibus affligeris: ut videaris derelictus, intima mente decanta psalmos 'Deus meus respice' (xxi.), 'Exaudi Deus orationem meam cum deprecor' (lxiii.), 'Salvum me fac Deus' (lxviii.); et statim Deus pondus alleviabit tibi.

Si praesens vita est tibi fastidiosa et ardenti desiderio attenderis ad videndum Deum; hos decanta psalmos 'Quemadmodum' (xli.), 'Quam dilecta' (lxxxiii.), 'Deus Deus meus ad te' (lxii.); et complebitur desiderium tuum.

Si in tribulationibus derelictum te intelligis, compuncto corde decanta psalmos 'Usquequo Domine' (xii.), 'Deus auribus' (xliii.), 'Miserere mei deus quoniam conculcavit' (lv.), 'Exaudi Deus orationem meam' (liv. lxiii.), 'In te Domine speravi' (xxx. lxx.); et statim a Deo visitaberis propicio. Accepta itaque quiete, decanta in laudem Dei 'Benedicam Dominum in omni tempore' (xxxiii.), 'Benedic anima' *utrumque* (cii. ciii.), 'Exaltabo te Domine' (xxix. cxliv.), et semper adversitatis sive prosperitatis tempore Hymnum Trium Puerorum psalle. Nullus enim mortalium virtutem hujus hymni explicare potest: in quo omnis creatura ad laudandum Deum invitatur.

Si etiam in divinis laudibus et mandatis Dei te exercere cupis, decanta psalmum 'Beati immaculati in via' (cxviii.); et licet usque in finem vitae hujus psalmi virtutem scrutatus fueris, perfecte tamen intelligere non poteris: quia in eo paene nullus versus est in quo non legatur lex, vel mandatum seu praeceptum: verba justificationes vel sermones, aut judicia Domini descripta[1].

In Psalterio habes, si attendis, materiam scrutandi et docendi prophetas: etiam evangelia et apostolica dicta: si concordias vel concordantias inquirere velis.

Et haec de laude et virtute psalmorum sufficiant.

[1] Cum his conferri potest *Rituale Ecclesiæ Dunelmensis*, (Surtees Soc. 1840.) pp. 183, 184.

CORRECTIONS

FOR THE

SARUM BREVIARY

(PSALTERIUM ET COMMUNE SANCTORUM)

CAMBRIDGE, 1879.

Where no star is prefixed, the error is my own. *A star is prefixed in all instances where the text as it was printed in 1879 represents faithfully a misprint or suspected reading in the original of 1531. (In the remainder of the work we are attempting to note Chevallon's misprints on the page whereon each occurs, and to secure a more accurate revision of our sheets.)

Page	Line	Read
xviii.	11 (note)	x. xi. &c. *usque ad* cxii. = xi. xii. xiii. . . . *usque ad* cxiii.
xviii.	*ult.*	= cxlviii. cxlix. cl.
1	(heading)	*Ante Horas di*[*cenda*].
10	36	fac : ex
17	37	restitues he-
19	2	*usque ad*
23	22	*Psalmus xviij.*
24	17	ab hoste Redemptor
25	36	ceciderunt :
26	16	seculum
32	*penult.*	exaltavit
34	*penult.*	*prædicto Capitulo*
64	36	*Capitulum :* [*j. ad*] *Thessa. v.*
*68	16	*Capitulum : Ad Ephesios iv.*
73	9	mea et
,,	44	est in
78	45	dicent : Domine
93	6	delictis
101	16	me est : et
102	26	tuis : in
111	17	Nos excitator
120	19	*omit the line.*
127	29	*A* Domine ne in ira *usque*

Page	Line	Read
129	8	exsolvebam
131		In some copies of our edition (1879), the 7th verse of *Ps. lxx.* 'In te confirmatus sum ex utero : de ventre matris meæ tu es protector meus.' was omitted. A cancel page is supplied.
132		*In the last verse of* Ps. lxx. *read* tota die.
138	5	vestro : omnes
144	16	tui : posside
*145	27	nos : et
149	36	Nullis ruamur actibus.
156	35	superbum : in
171	13	Dominus : in
183	4	(*in some copies*) mare in navibus
184		,, ,, the 6th verse of *Ps. cvii.* 'Salvum fac dextera tua et exaudi me : Deus locutus est a sancto suo' *was omitted.* A cancel page is supplied.
187	40, 41	omnes fines terræ
*198	6	clamavi
* ,,	24	custodiat
222	36	Domine
,,	37	constituisti me.
228	25	*et per Octavas*
*239	18	*tim ut vix audiatur*
257	11	Wlfranne
262		In the Index of Psalms the several sets of psalms under initial C. commencing respectively with the same word, viz. *Cantate*, *Confitebor*, and *Confitemini*, should be distinguished (as those under the initials D. and I. will be found to be) as *i. ii.* &c., or '*primum*' '*secundum*' &c.,—in the order in which they stand in the list, excepting that *Ps. cxlix.* is called '*Cantate Domino iii.*' because it occurs near the end of the Book of Psalms, though early in the liturgical course.
*279	5	stilo
281	27, 28	*Ps.* Exaltabo [te Domine] (*xxix.* p. 72).
*284	22	*ut in præbendatis*
290	1	arguet in æquitate
291	3	¶ *Quando* [a new section commences.]
,,	4	*Adventum*, [omit the full stop.]
*306	10	redemptoris
*307	5	in hominibus
309	26	est ut quanta sit
*321	21	*Ant.* Synagogam reprobans
*330	19	*Ant.* Tantilla puellula

Page	Line	Read
333	28	generationi ob
*335	10	quendi parcior,
* „	13	prece pauperis
336	38	velut purificationem
*338	18	(?) et tenuit pro-
*340	21	*R.* 7. Archa Dei [in] qua } *metri gratia.*
* „	23	Dei [sancta] reficitur } *metri gratia.*
* „	39	studiose refera-
* „	*penult.*	a Deo promissiones
*342	3	per Lucam vero innuitur, quia
*343	25	in laude Mariæ
344	25	generationes seculorum
*345	1	qua cuncta sunt fragrantia
*348	45	in lanificio, et
357	20, 21	*ebdomadis sequentibus.*
358	9	*Ps.* Deus Deus (*lxii.* et *lxvi.* p. 30).
364	3	*per totum annum, extra*
„	7	accipietis regnum
„	40	Nec lacerari
*368	4, 11	Portantes facem
371	17	*quando festum sancti Cle-*
372	32	suffert, p. 383.
*375	3	habentur. A
* „	30	*Ant.* Filii
379	35	cogatur alterum eligere
381	22	diligamus et quos
* „	25	*Evangelium. Secundum Matheum xvi.* [24—28].
*382	21	quia quicunque ad
386	31	proximos
391	4	Dat illis decem
*393	9	et virtus vestra et
* „	46	vel initiarent. Et
*395	22	non fugiant. Derident
* „	31	conservatio. Tu
*404	43	Mox ubi spei
*413	12	suo præposuit Dominus
419	11	utrique sexui prædi-
*423	25	melioris
*425	46	torpore
436	4	nescientem rapit.
438	46	eum quem contempsisse
449	15	*Ps.* Defecit
*452	48	nidoribus
474	20	*fiat cum Nocturno,*
[*476		*Littera F.* The figure 7 belongs without question to 2F., and not to 3F. where Chevallon placed it.

Page	Line	Read
496	25	Deus solus : et non est alius præter te ('et præter te non est alius' is the order of some editions).
* 502	24	supera, demus
,,	28	altis perfrui mox palaciis
513	34	vulneraverunt me, et con-
*516	30	*ad Missam quotidianam*
,,	32	*sabbato.* ¶ *Sequentia dicitur per*
*554	14	† quoniam affectum †, *or some such alteration of Chevallon's text, is demanded by the sense.*
558	27	impetra quam non meruimus.

On pp. 100, 118 (*bis*), 135, 142, 143, 158, 263, 268, I have doubled the *p* in *repuli.* This should by rights have been noted on p. xvi. *cf.* xiv., or let alone. In the remainder of our work we are adhering to the original spelling, excepting diphthongs and abbreviations.

Chr. W.

Glaston Rectory,
11*th May*, 1881.

PSALTERIUM DAVIDICUM

AD USUM SARUM.

Ante Horas diei.

In nomine Domini nostri Jesu Christi. Amen.

Ante initium Horarum dicitur semper Oratio Dominica: et in fine similiter, praesertim post Matutinas et Vesperas, per Cap. Id semper placuit: *de Consecratione, Distinctio* v. *Cap.* 14. *Identidem,* Ave Maria. Credo in Deum. Credo in Spiritum. *Unde Hieron.* In principio cujuslibet operis praemitte Orationem Dominicam, et signum crucis in fronte: juxta id quod scriptum est. Ante orationem praepara animam tuam Domino, ne sis quasi qui tentat Deum.

Brevis Oratio et peculiaris ante Horas.

Aperi, Domine, os meum ad benedicendum nomen tuum. munda quoque cor meum ab omnibus vanis cogitationibus, ut exaudiri merear ante conspectum divinae majestatis tuae. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Oratio Dominica.

Pater noster qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

Salutatio Angelica. Lucae I. [28].

Ave Maria gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus ventris tui Jesus Christus. Sancta Maria mater Dei, ora pro nobis peccatoribus nunc et in hora mortis. Amen.

Symbolum Apostolorum.

Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem caeli et terrae. Et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pylato, crucifixus mortuus et sepultus. Descendit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad caelos : sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est judicare vivos et mortuos.

Credo in Spiritum Sanctum: sanctam ecclesiam catholicam. Sanctorum communionem. Remissionem peccatorum. Carnis resurrectionem. Vitam aeternam. Amen.

Venite exultemus Domino, jubilemus Deo salutari nostro : praeoccupemus faciem ejus in confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus, et rex magnus super omnes deos :

quoniam non repellet Dominus plebem suam, quia in manu ejus sunt omnes fines terrae : et altitudines montium ipse conspicit.

Quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud, et aridam fundaverunt manus ejus : venite adoremus et procidamus ante Deum, ploremus coram Domino qui fecit nos : quia ipse est Dominus Deus noster : nos autem populus ejus et oves pascuae ejus.

Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra : sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto, ubi tentaverunt me patres vestri : probaverunt et viderunt opera mea.

Quadraginta annis proximus fui generationi huic et dixi, semper hi errant corde : ipsi vero non cognoverunt vias meas, quibus juravi in ira mea : si introibunt in requiem meam.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio et nunc et semper : et in secula seculorum. Amen.

Invitatoria per annum.

In nomine Domini nostri Jesu Christi, *beatissimae virginis Mariae, et beati Thomae martyris: totiusque triumphantis curiae.*

Ordo *Psalterii secundum morem et consuetudinem ac ritum ecclesiae Sarum feliciter incipit.*

Et primo. Invitatoria subscripta dicuntur Dominicis diebus per annum, singula singulis : nisi aliter signetur : a Dominica prima post Octavas Epyphaniae, et per Dominicas intermedias, usque ad Nativitatem Domini.

Dominica prima post Octavas Epyphaniae usque ad Sexagesimam, quando de Dominica agitur. Invitatorium. Praeoccupemus faciem Domini. Et in psalmis jubilemus ei. *Ps.* Venite.

Dominica prima post Octavas Paschae: et per omnes Dominicas usque ad Ascensionem, quando de Dominica agitur. Invitatorium. Alleluya. Surrexit Dominus vere. Venite adoremus, Alleluya.

Dominica prima in libro Regum. Invitatorium. Laudemus Jesum Christum. Quia ipse est Redemptor omnium seculorum. *Ps.* Venite. *Et dicitur omnibus Dominicis usque ad primam Dominicam post quintum Kalendas Septembris, quando de Dominica agitur.*

Dominica prima post quintum Kalendas Septembris. Invitatorium. Laudemus nomen Domini quoniam suavis est. In hymnis confitemini illi quia ipse est Dominus Deus noster. *Ps.* Venite. *Et dicitur usque ad Hystoriam Machabeorum.*

Dominica prima post quintum Kalendas Octobris. Invitatorium. Adaperiat Dominus cor vestrum in lege sua. Et in praeceptis suis, et faciat pacem. *Ps.* Venite.

Dominica prima post quintum Kalendas Novembris. Invitatorium. Deus rex caelestis. Qui sedes in throno, miserere nobis. *Ps.* Venite.

In Adventu, per ferias usque ad Vigiliam Natalis Domini exclusive : nisi in feria quarta, sexta, et sabbato quattuor temporum. Invitatorium. Regem venturum Dominum. Venite adoremus.

Feria secunda post Octavas Paschae, et per omnes ferias usque ad Ascensionem. Invitatorium. Alleluya, Alleluya, Alleluya.

Cetera Invitatoria totius anni ut suis locis signantur.

In Dominicis diebus *a* Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam. Ad Matutinas.*

Hymnus.

Primo dierum omnium,
Quo mundus extat conditus :
Vel quo resurgens Conditor,
Nos morte victa liberat,
Pulsis procul torporibus,
Surgamus omnes ocius :
Et nocte quæramus pium,
Sicut prophetam novimus,
Nostras preces ut audiat,
Suamque dextram porrigat :
Ut expiatos sordibus,
Reddat polorum sedibus.
Ut quique sacratissimo,
Hujus diei tempore :
Horis quietis psallimus,
Donis beatis muneret.
Jam nunc Paterna claritas,
Te postulamus affatim :
Absit libido sordidans,
Omnisque actus noxius :
Ne fœda sit vel lubrica,
Compago nostri corporis :
Per quam averni ignibus,
Ipsi crememur acrius.
Ob hoc Redemptor quæsumus,
Ut probra nostra diluas :
Vitæ perennis commoda,
Nobis benigne conferas.
Quo carnis actu exules,
Effecti ipsi cælibes :
Ut præstolamur cernui,
Melos canamus gloriæ.
Gloria tibi, Domine,
Qui natus [es de Virgine :
Cum Patre et Sancto Spiritu,
Per sempiterna secula. Amen.]

Et dicitur in omni Hymno ejusdem metri usque ad Purificationem, præter in Hymno Deus Creator. *Post Purificationem vero dicitur versus*

Præsta Pater [piissime,
Patrique Compar unice :
Cum Spiritu Paraclito,
Regnans per omne seculum. Amen.]

A Deus omnium *usque ad Adventum, tam in Dominicis quam ferialibus diebus, quando de Dominica vel feria agitur, dicitur ad Matutinas sequens Hymnus :*

Nocte surgentes vigilemus omnes,
Semper in psalmis meditemur atque
Viribus totis Domino canamus,
Dulciter hymnos.
Ut pio regi pariter canentes,
Cum suis sanctis : mereamur aulam
Ingredi cæli, simul et beatam
Ducere vitam.
Præstet hoc nobis Deitas beata,
Patris ac Nati pariterque Sancti
Spiritus cujus reboat in omni
Gloria mundo. Amen.

Incipit Psalterium ad usum Sarum.

In primo Nocturno.

Psalmus i.

Beatus vir qui non abiit in concilio impiorum : et in via peccatorum non stetit, et in cathedra pestilentiæ non sedit,

Sed in lege Domini voluntas ejus : et in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum : quod fructum suum dabit in tempore suo.

Et folium ejus non defluet : et omnia quæcunque faciet prosperabuntur.

Non sic impii non sic : sed tanquam pulvis quem projicit ventus a facie terræ.

Ideo non resurgunt impii in judicio : neque peccatores in concilio justorum.

Quoniam novit Dominus viam justorum : et iter impiorum peribit.

Psalmus ij.

Quare fremuerunt gentes : et populi meditati sunt inania?

Astiterunt reges terræ et principes convenerunt in unum : adversus Dominum, et adversus Christum ejus.

Dirumpamus vincula eorum : et projiciamus a nobis jugum ipsorum.

Qui habitat in cælis irridebit eos : et Dominus subsannabit eos.

Tunc loquetur ad eos in ira sua : et in furore suo conturbabit eos.

Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Syon montem sanctum ejus : prædicans præceptum ejus.

Dominus dixit ad me Filius meus es tu : ego hodie genui te.

Postula a me, et dabo tibi gentes hereditatem tuam : et possessionem tuam terminos terræ.

Reges eos in virga ferrea : et tanquam vas figuli confringes eos.

Et nunc reges intelligite : erudimini qui judicatis terram.

Servite Domino in timore : et exultate ei cum tremore.

Apprehendite disciplinam nequando irascatur Dominus : et pereatis de via justa.

Cum exarserit in brevi ira ejus : beati omnes qui confidunt in eo.

Psalmus iij.

Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me : multi insurgunt adversum me.

Multi dicunt animæ meæ : Non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem Domine susceptor meus es : gloria mea et exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominum clamavi : et exaudivit me de monte sancto suo.

Ego dormivi et soporatus sum et exurrexi : quia Dominus suscepit me.

Non timebo milia populi circundantis me : exurge Domine salvum me fac Deus meus.

Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa : dentes peccatorum contrivisti.

Domini est salus : et super populum tuum benedictio tua.

Non dicitur ad Nocturnos iste Psalmus iiij.

Cum invocarem exaudivit me Deus justitiæ meæ : in tribulatione dilatasti mihi.

Miserere mei : et exaudi orationem meam.

Filii hominum usquequo gravi corde : ut quid diligitis vanitatem : et quæritis mendacium?

Et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum : Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum.

Irascimini et nolite peccare quæ dicitis in cordibus vestris : et in cubilibus vestris compungimini.

Sacrificate sacrificium justitiæ et sperate in Domino : multi dicunt Quis ostendit nobis bona?

Signatum est super nos lumen vultus tui Domine : dedisti lætitiam in corde meo.

A fructu frumenti vini et olei sui : multiplicati sunt.

In pace in idipsum : dormiam et requiescam.

Quoniam tu Domine singulariter in spe : constituisti me.

Non dicitur ad Nocturnos iste Psalmus v.

Verba mea auribus percipe Domine : intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ : Rex meus et Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine : mane exaudies vocem meam.

Mane astabo tibi et videbo : quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit juxta te mali

gnus : neque permanebunt injusti ante oculos tuos.

Odisti omnes qui operantur iniquitatem : perdes omnes qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum et dolosum abominabitur Dominus : ego autem in multitudine misericordiæ tuæ,

Introibo in domum tuam : adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in justitia tua propter inimicos meos : dirige in conspectu tuo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas : cor eorum vanum est.

Sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant : judica illos Deus.

Decidant a cogitationibus suis secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos : quoniam irritaverunt te Domine.

Et lætentur omnes qui sperant in te : in æternum exultabunt et habitabis in eis.

Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum : quoniam tu benedices justo.

Domine ut scuto : bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Psalmus vj.

Domine ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum : sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde : sed tu Domine usquequo?

Convertere Domine et eripe animam meam : salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui : in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboravi in gemitu meo lavabo per singulas noctes lectum meum : lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est a furore oculus meus : inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem : quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei.

Exaudivit Dominus deprecationem meam : Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei : convertantur et erubescant valde velociter.

Gloria Patri, et Filio : et Spiritui Sancto.

[Sicut erat in principio, et nunc, et semper : et in secula seculorum. Amen].

In omnibus Dominicis diebus per Adventum usque ad Nativitatem Domini. In primo Nocturno Antiphona. Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est.

In omnibus Dominicis ab Octavis Epyphaniæ usque ad Passionem Domini, quando de Dominica agitur, In j. Noct. Ant. Servite Domino in timore, [et exultate ei cum tremore.]

In omnibus Dominicis a Dominica Trinitatis usque ad Adventum Domini, quando de Dominica agitur, In j. Nocturno Ant. Pro fidei meritis vocitatur jure beatus : legem qui Domini meditatur nocte dieque.

Psalmus vij.

Domine Deus meus, in te speravi salvum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me.

Nequando rapiat ut leo animam meam : dum non est qui redimat, neque qui salvum faciat.

Domine Deus meus si feci istud : si est iniquitas in manibus meis,

Si reddidi retribuentibus mihi mala : decidam merito ab inimicis meis inanis.

Persequatur inimicus animam meam : et comprehendat et conculcet in terra vitam meam, et gloriam meam in pulverem deducat.

Exurge Domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorum meorum.

Et exurge Domine Deus meus: in præcepto quod mandasti: et synagoga populorum circundabit te.

Et propter hanc in altum regredere: Dominus judicat populos.

Judica me Domine secundum justitiam meam: et secundum innocentiam meam super me.

Consumetur nequitia peccatorum et diriges justum: scrutans corda et renes Deus.

Justum adjutorium meum a Domino: qui salvos facit rectos corde.

Deus judex justus fortis et patiens: numquid irascitur per singulos dies?

Nisi conversi fueritis gladium suum vibravit: arcum suum tetendit et paravit illum.

Et in eo paravit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit.

Ecce parturit injustitiam: concepit dolorem et peperit iniquitatem.

Lacum aperuit et effodit eum: et incidit in foveam quam fecit.

Convertetur dolor ejus in caput ejus: et in verticem ipsius iniquitas ejus descendet.

Confitebor Domino secundum justitiam ejus: et psallam nomini Domini altissimi.

Psalmus viij.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra!

Quoniam elevata est magnificentia tua: super cælos.

Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum et ultorem.

Quoniam videbo cælos tuos opera digitorum tuorum: lunam et stellas quæ tu fundasti.

Quid est homo quod memor es ejus: aut filius hominis quoniam visitas eum?

Minuisti eum paulominus ab angelis gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Omnia subjecisti sub pedibus ejus oves et boves universas: insuper et pecora campi.

Volucres cæli et pisces maris: qui perambulant semitas maris.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra!

Psalmus ix.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua.

Lætabor et exultabo in te: psallam nomini tuo Altissime.

In convertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur et peribunt a facie tua.

Quoniam fecisti judicium meum et causam meam: sedes super thronum qui judicas justitiam.

Increpasti gentes et periit impius: nomen eorum delesti in æternum et in seculum seculi.

Inimici defecerunt frameæ in finem: et civitates eorum destruxisti.

Periit memoria eorum cum sonitu: et Dominus in æternum permanet.

Paravit in judicio thronum suum: et ipse judicabit orbem terræ in æquitate, judicabit populos in justitia.

Et factus est Dominus refugium pauperi: adjutor in opportunitatibus in tribulatione.

Et sperent in te qui noverunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti quærentes te Domine.

Psallite Domino qui habitat in Syon: annuntiate inter gentes studia ejus.

Quoniam requirens sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum.

Miserere mihi Domine: vide humilitatem meam de inimicis meis,

Qui exaltas me de portis mortis : ut annuntiem omnes laudationes tuas in portis filiæ Syon.

Exultabo in salutari tuo : infixæ sunt gentes in interitu quem fecerunt.

In laqueo isto quem absconderunt: comprehensus est pes eorum.

Cognoscetur Dominus judicia faciens : in operibus manuum suarum comprehensus est peccator.

Convertantur peccatores in infernum : omnes gentes quæ obliviscuntur Deum.

Quoniam non in finem oblivio erit pauperis : patientia pauperum non peribit in finem.

Exurge Domine non confortetur homo : judicentur gentes in conspectu tuo.

Constitue Domine legislatorem super eos : ut sciant gentes quoniam homines sunt.

Ut quid Domine recessisti longe : despicis in opportunitatibus in tribulatione ?

Dum superbit impius incenditur pauper : comprehenduntur in consiliis quibus cogitant.

Quoniam laudatur peccator in desideriis animæ suæ : et iniquus benedicitur.

Exacerbavit Dominum peccator : secundum multitudinem iræ suæ non quæret.

Non est Deus in conspectu ejus : inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore.

Auferuntur judicia tua a facie ejus : omnium inimicorum suorum dominabitur.

Dixit enim in corde suo : Non movebor a generatione in generationem sine malo.

Cujus maledictione os plenum est et amaritudine et dolo : sub lingua ejus labor et dolor.

Sedet in insidiis cum divitibus in occultis : ut interficiat innocentem.

Oculi ejus in pauperem respiciunt : insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua.

Insidiatur ut rapiat pauperem : rapere pauperem dum attrahit eum.

In laqueo suo humiliabit eum : inclinabit se et cadet cum dominatus fuerit pauperum.

Dixit enim in corde suo Oblitus est Deus : avertit faciem suam ne videat in finem.

Exurge Domine Deus et exaltetur manus tua : ne obliviscaris pauperum.

Propter quid irritavit impius Deum : dixit enim in corde suo Non requiret.

Vides quoniam tu laborem et dolorem consideras : ut tradas eos in manus tuas.

Tibi derelictus est pauper : orphano tu eris adjutor.

Contere brachium peccatoris et maligni : quæretur peccatum illius et non invenietur.

Dominus regnabit in æternum et in seculum seculi : peribitis gentes de terra illius.

Desiderium pauperum exaudivit Dominus : præparationem cordis eorum audivit auris tua.

Judicare pupillo et humili : ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Psalmus x.

In Domino confido quomodo dicitis animæ meæ : Transmigra in montem sicut passer ?

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum paraverunt sagittas suas in pharetra : ut sagittent in obscuro rectos corde.

Quoniam quæ perfecisti destruxerunt : justus autem quid fecit ?

Dominus in templo sancto suo : Dominus in cælo sedes ejus.

Oculi ejus in pauperem respiciunt : palpebræ ejus interrogant filios hominum.

Dominus interrogat justum et im-

pium : qui autem diligit iniquitatem odit animam suam.

Pluet super peccatores laqueos : ignis sulphur et spiritus procellarum, pars calicis eorum.

Quoniam justus Dominus et justitias dilexit : æquitatem vidit vultus ejus.

Gloria Patri.

Per Adv. A. Erit ipse expectatio gentium : lavabitque vino stolam suam : et sanguine uvæ pallium suum.

Ab Octavis Epyphaniæ usque ad Passionem Domini Ant. Domine Deus meus, in te speravi.

Per Æstatem A. Juste Deus Judex fortis patiensque benignus : in te sperantes muni miserando fideles.

Psalmus xj.

Salvum me fac Domine quoniam defecit sanctus : quoniam diminutæ sunt veritates a filiis hominum.

Vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum : labia dolosa in corde et corde locuti sunt.

Disperdat Dominus universa labia dolosa : et linguam magniloquam.

Qui dixerunt Linguam nostram magnificabimus : labia nostra a nobis sunt, quis noster Dominus est?

Propter miseriam inopum et gemitum pauperum : nunc exurgam dicit Dominus.

Ponam in salutari : fiducialiter agam in eo.

Eloquia Domini eloquia casta argentum igne examinatum : probatum terræ purgatum septuplum.

Tu Domine servabis nos et custodies nos : a generatione hac in æternum.

In circuitu impii ambulant : secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

Psalmus xij.

Usquequo Domine oblivisceris me in finem : usquequo avertis faciem tuam a me?

Quandiu ponam consilia in anima mea : dolorem in corde meo per diem?

Usquequo exaltabitur inimicus meus super me : respice et exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte : nequando dicat inimicus meus Prævalui adversus eum.

Qui tribulant me exultabunt si motus fuero : ego autem in misericordia tua speravi.

Exultabit cor meum in salutari tuo, cantabo Domino qui bona tribuit mihi : et psallam nomini Domini altissimi.

Psalmus xiij.

Dixit insipiens in corde suo : Non est Deus.

Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis suis : non est qui faciat bonum : non est usque ad unum.

Dominus de cælo prospexit super filios hominum : ut videat si est intelligens, aut requirens Deum.

Omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt : non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

Sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant : venenum aspidum sub labiis eorum.

Quorum os maledictione et amaritudine plenum est : veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.

Contritio et infelicitas in viis eorum : et viam pacis non cognoverunt : non est timor Dei ante oculos eorum.

Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem : qui devorant plebem meam sicut escam panis?

Deum non invocaverunt : illic trepidaverunt timore ubi non erat timor.

Quoniam Dominus in generatione justa est : consilium inopis confudistis : quoniam Dominus spes ejus est.

Quis dabit ex Syon salutare Israël: cum averterit Dominus captivitatem plebis suæ: exultabit Jacob et lætabitur Israël.

Psalmus xiiij.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo : aut quis requiescet in monte sancto tuo ?

Qui ingreditur sine macula : et operatur justitiam.

Qui loquitur veritatem in corde suo : qui non egit dolum in lingua sua.

Nec fecit proximo suo malum : et opprobrium non accepit adversus proximos suos.

Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus : timentes autem Dominum glorificat :

Qui jurat proximo suo et non decipit : qui pecuniam suam non dedit ad usuram : et munera super innocentem non accepit.

Qui facit hæc : non movebitur in æternum.

Gloria Patri.

Per Adv. Ant. Pulchriores sunt oculi ejus vino : et dentes ejus lacte candidiores. *V.* Ex Syon species decoris ejus. *R.* Deus noster manifeste veniet.

Ab Octavis Epyphaniæ usque ad Passionem Domini Antiphona. Respice et exaudi me Domine Deus meus. *Versus* Memor fui nocte nominis tui Domine. *Responsorium* Et custodivi legem tuam.

Per Æstatem A. Surge et in æternum serva munimine sacro, custodique tuos astripotens famulos. *V.* Memor fui nocte nominis tui Domine. *R.* Et custodivi legem tuam.

[*In secundo Nocturno.*]

Psalmus xv.

Conserva me Domine quoniam speravi in te, dixi Domino Deus meus es tu : quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis qui sunt in terra ejus : mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum : postea acceleraverunt.

Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus : nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hereditatis meæ et calicis mei : tu es qui restitues hæreditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris : etenim hereditas mea preclara est mihi.

Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum : insuper et usque ad noctem increpuerunt me renes mei.

Providebam Dominum in conspectu meo semper : quoniam a dextris est mihi ne commovear.

Propter hoc lætatum est cor meum et exultavit lingua mea : insuper et caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno : nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti vias vitæ : adimplebis me lætitia cum vultu tuo : delectationes in dextera tua usque in finem.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper : et in secula seculorum. Amen.

Dominicis diebus per Adventum usque ad Nativitatem Domini, In secundo Nocturno Ant. Bethleem non es minima in principibus Juda ex te enim exiet dux qui regat populum meum Israël : ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.

Diebus Dominicis ab Octavis Epyphaniæ usque Passionem Domini. In ij. Nocturno Antiphona. Bonorum meorum non indiges : in te speravi conserva me Domine.

Dominicis diebus ab Octavis Trinitatis usque ad Adventum Domini, In ij. Nocturno Ant. Naturæ genitor conserva morte redemptos, facque tuo dignos servitio famulos.

Psalmus xvj.

Exaudi Domine justitiam meam : intende deprecationem meam.

Auribus percipe orationem meam: non in labiis dolosis.

De vultu tuo judicium meum prodeat : oculi tui videant æquitates.

Probasti cor meum et visitasti nocte : igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas.

Ut non loquatur os meum opera hominum : propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras.

Perfice gressus meos in semitis tuis : ut non moveantur vestigia mea.

Ego clamavi quoniam exaudisti me Deus : inclina aurem tuam mihi : et exaudi verba mea.

Mirifica misericordias tuas : qui salvos facis sperantes in te.

A resistentibus dexteræ tuæ custodi me : ut pupillam oculi.

Sub umbra alarum tuarum protege me : a facie impiorum qui me afflixerunt.

Inimici mei animam meam circundederunt adipem suum concluserunt : os eorum locutum est superbiam.

Projicientes me nunc circundederunt me : oculos suos statuerunt declinare in terram.

Susceperunt me sicut leo paratus ad prædam : et sicut catulus leonis habitans in abditis.

Exurge Domine præveni eum et supplanta eum : eripe animam meam ab impio, frameam tuam ab inimicis manus tuæ.

Domine a paucis de terra divide eos in vita eorum : de absconditis tuis adimpletus est venter eorum.

Saturati sunt filiis : et dimiserunt reliquias suas parvulis suis.

Ego autem in justitia apparebo in conspectu tuo : satiabor cum apparuerit gloria tua.

Gloria Patri.

Per Adventum Antiphona. Ecce virgo concipiet et pariet filium : et vocabitur nomen ejus Emmanuel.

Post Octavas Epyphaniæ usque ad Passionem Domini Ant. Inclina Domine aurem tuam mihi : et exaudi verba mea.

Per Æstatem A. Pectora nostra tibi tu conditor orbis adure, igne pio purgans atque cremando probans.

Psalmus xvij.

Diligam te Domine fortitudo mea : Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Deus meus adjutor meus : et sperabo in eum.

Protector meus et cornu salutis meæ : et susceptor meus.

Laudans invocabo Dominum : et ab inimicis meis salvus ero.

Circundederunt me dolores mortis : et torrentes iniquitatis conturbaverunt me.

Dolores inferni circundederunt me : præoccupaverunt me laquei mortis.

In tribulatione mea invocavi Dominum : et ad Deum meum clamavi :

Et exaudivit de templo sancto suo vocem meam : et clamor meus in conspectu ejus introivit in aures ejus.

Commota est et contremuit terra : fundamenta montium conturbata sunt et commota sunt, quoniam iratus est eis.

Ascendit fumus in ira ejus, et ignis a facie ejus exarsit : carbones succensi sunt ab eo.

Inclinavit cælos et descendit : et caligo sub pedibus ejus.

Et ascendit super Cherubin et volavit : volavit super pennas ventorum.

Et posuit tenebras latibulum suum in circuitu ejus : tabernaculum ejus tenebrosa aqua in nubibus aëris.

Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt : grando et carbones ignis.

Et intonuit de cælo Dominus, et Altissimus dedit vocem suam : grando et carbones ignis.

Et misit sagittas suas et dissipavit eos : fulgura multiplicavit et conturbavit eos.

Et apparuerunt fontes aquarum : et revelata sunt fundamenta orbis terrarum.

Ab increpatione tua Domine : ab inspiratione spiritus iræ tuæ.

Misit de summo et accepit me : et assumpsit me de aquis multis.

Éripuit me de inimicis meis fortissimis et ab his qui oderunt me : quoniam confortati sunt super me.

Prævenerunt me in die afflictionis meæ : et factus est Dominus protector meus.

Et eduxit me in latitudinem : salvum me fecit quoniam voluit me.

Et retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam : et secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi.

Quia custodivi vias Domini : nec impie gessi a Deo meo.

Quoniam omnia judicia ejus in conspectu meo : et justitias ejus non reppuli a me.

Et ero immaculatus cum eo : et observabo me ab iniquitate mea.

Et retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam : et secundum puritatem manuum mearum in conspectu oculorum ejus.

Cum sancto sanctus eris : et cum viro innocente innocens eris :

Et cum electo electus eris : et cum perverso perverteris.

Quoniam tu populum humilem salvum facies : et oculos superborum humiliabis.

Quoniam tu illuminas lucernam meam : Domine Deus meus illumina tenebras meas.

Quoniam in te eripiar a tentatione : et in Deo meo transgrediar murum.

Deus meus impolluta via ejus : eloquia Domini igne examinata : protector est omnium sperantium in se.

Quoniam quis Deus præter Dominum : aut quis Deus præter Deum nostrum ?

Deus qui præcinxit me virtute : et posuit immaculatam viam meam.

Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum : et super excelsa statuens me.

Qui docet manus meas ad prælium : et posuisti ut arcum æreum brachia mea.

Et dedisti mihi protectionem salutis tuæ : et dextera tua suscepit me :

Et disciplina tua correxit me in finem : et disciplina tua ipsa me docebit.

Dilatasti gressus meos subtus me : et non sunt infirmata vestigia mea.

Persequar inimicos meos et comprehendam illos : et non convertar donec deficiant.

Confringam illos nec poterunt stare : cadent subtus pedes meos.

Et præcinxisti me virtute ad bellum : et supplantasti insurgentes in me subtus me.

Et inimicos meos dedisti mihi dorsum : et odientes me disperdidisti.

Clamaverunt nec erat qui salvos faceret ad Dominum : nec exaudivit eos.

Et comminuam eos ut pulverem ante faciem venti : ut lutum platearum delebo eos.

Eripies me de contradictionibus populi : constitues me in caput gentium.

Populus quem non cognovi servivit mihi : in auditu auris obedivit mihi.

Filii alieni mentiti sunt mihi : filii alieni inveterati sunt : et claudicaverunt a semitis suis.

Vivit Dominus et benedictus Deus meus : et exaltetur Deus salutis meæ.

Deus qui das vindictas mihi : et subdis populos sub me, liberator meus de inimicis meis iracundis.

Et ab insurgentibus in me exaltabis me : a viro iniquo eripies me.

Propterea confitebor tibi in nationibus Domine : et nomini tuo psalmum dicam.

Magnificans salutes Regis ejus et faciens misericordiam Christo suo David : et semini ejus usque in seculum.

Gloria Patri.

Per Adventum Ant. Orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis : et adorabunt eum omnes reges : omnes gentes servient ei.

V. Egredietur virga de radice Jesse. *R.* Et flos de radice ejus ascendet.

Post Octavas Epyphaniæ usque ad Passionem Domini Antiphona. Dominus firmamentum meum et refugium meum.

V. Media nocte surgebam ad confitendum tibi. *R.* Super judicia justificationis tuæ.

Per Æstatem Ant. Tu populum humilem salvasti a morte Redemptor atque superba tuo colla premis jaculo. *V.* Media nocte *ut supra.*

[*In tertio Nocturno.*]

Psalmus xviiij.

Cæli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annuntiat firmamentum.

Dies diei eructat verbum : et nox nocti indicat scientiam.

Non sunt loquelæ neque sermones : quorum non audiantur voces eorum.

In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

In sole posuit tabernaculum suum : et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.

Exultavit ut gygas ad currendum viam : a summo cælo egressio ejus,

Et occursus ejus usque ad summum ejus : nec est qui se abscondat a calore ejus.

Lex Domini immaculata convertens animas : testimonium Domini fidele sapientiam præstans parvulis.

Justitiæ Domini rectæ lætificantes corda : præceptum Domini lucidum illuminans oculos.

Timor Domini sanctus permanet in seculum seculi : judicia Domini vera justificata in semetipsa.

Desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum : et dulciora super mel et favum.

Etenim servus tuus custodit ea : in custodiendis illis retributio multa.

Delicta quis intelligit ? ab occultis meis munda me : et ab alienis parce servo tuo.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero : et emundabor a delicto maximo.

Et erunt ut complaceant eloquia oris mei : et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper.

Domine adjutor meus : et redemptor meus.

Gloria Patri, et Filio : [et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper : et in secula seculorum. Amen.]

Dominicis diebus per Adventum usque ad Nativitatem Domini, In iij.

Nocturno Ant. Nox præcessit dies autem appropinquavit : abjiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis.

Dominicis diebus ab Octavis Epyphaniæ usque ad Passionem Domini, quando de Dominica agitur, In iij. Nocturno Ant. Præceptum Domini lucidum illuminans oculos.

Dominicis diebus per Æstatem quando de Dominica agitur, usque ad Adventum. In iij. Nocturno Ant. Sponsus ut e thalamo processit Christus in orbem, descendens cælo jure salutifero.

Psalmus xix.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis : protegat te nomen Dei Jacob.

Mittat tibi auxilium de sancto : et de Syon tueatur te.

Memor sit omnis sacrificii tui : et holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum : et omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo : et in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas : nunc cognovi quoniam salvum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiat illum de cælo sancto suo : in potentatibus salus dexteræ ejus.

Hi in curribus et hi in equis : nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus.

Ipsi obligati sunt et cecid runt nos autem surreximus et erecti sumus.

Domine salvum fac regem : et exaudi nos in die qua invocaverimus te.

Gloria Patri.

Per Adventum. Ant. Hora est jam nos de somno surgere : et aperti sunt oculi nostri surgere ad Christum : quia lux vera est fulgens in cælis.

Ab Octavis Epyphaniæ usque ad Passionem Domini Antiphona. Impleat Dominus omnes petitiones tuas.

Per Æstatem Ant. Auxilium nobis Salvator mitte salutis : et tribuas vitam tempore perpetuo.

Psalmus xx.

Domine in virtute tua lætabitur rex : et super salutare tuum exultabit vehementer.

Desiderium cordis ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Vitam petiit a te et tribuisti ei : longitudinem dierum in sæculum et in seculum seculi.

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum.

Quoniam dabis eum in benedictionem in seculum seculi : lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

Quoniam rex sperat in Domino : et in misericordia Altissimi non commovebitur.

Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis : dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui : Dominus in ira sua conturbabit eos et devorabit eos ignis.

Fructum eorum de terra perdes : et semen eorum a filiis hominum.

Quoniam declinaverunt in te mala : cogitaverunt consilia quæ non potuerunt stabilire.

Quoniam pones eos dorsum : in reliquiis tuis præparabis vultum eorum.

Exaltare Domine in virtute tua : cantabimus et psallemus virtutes tuas.

Gloria Patri.

Per Adventum Ant. Gaudete in Domino semper : modestia vestra nota sit omnibus hominibus Domi-

nus prope est. nihil solliciti sitis : sed in omni oratione petitiones vestræ innotescant apud Deum. *V.* Egredietur Dominus de loco sancto suo. *R.* Veniet ut salvet populum suum a peccatis eorum.

Ab Octavis Epyphaniæ usque ad Passionem Domini Ant. Domine in virtute tua lætabitur rex. *V.* Exaltare Domine in virtute tua. *R.* Cantabimus et psallemus virtutes tuas.

Per Æstatem Ant. Rex sine fine manens miseris tu parce ruinis : præmia concedens et tua cuncta regens. *V.* Exaltare Domine *ut supra.*

Canticum Ambrosii et Augustini in Baptismo ejusdem Augustini editum.

Te Deum laudamus : te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem : omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli : tibi cæli et universæ potestates,

Tibi Cherubin et Seraphin : incessabili voce proclamant.

Sanctus,

Sanctus,

Sanctus : Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt cæli et terra : majestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus : laudat exercitus.

Te per orbem terrarum : sancta confitetur Ecclesia.

Patrem immensæ majestatis.

Venerandum tuum verum : et unicum Filium.

Sanctum quoque Paraclytum Spiritum.

Tu rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem : non horruisti Virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo : aperuisti credentibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes : in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus famulis tuis subveni : quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum sanctis tuis : in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum Domine et benedic hereditati tuæ.

Et rege eos : et extolle illos usque in æternum.

Per singulos dies : benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in seculum : et in seculum seculi.

Dignare Domine die isto : sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine : miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos : quemadmodum speravimus in te.

In te Domine speravi : non confundar in æternum.

[Ante Laudes] *V.* Excelsus super omnes gentes Dominus. *R.* Et super cælos gloria ejus.

Deus in adjutorium meum intende. [*R.* Domine ad adjuvandum me festina. Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in secula seculorum, Amen ; Alleluya, *vel* Laus tibi Domine, Rex æternæ gloriæ, *pro temporis diversitate.*]

In Laudibus *Ant.* Regnavit Dominus præcinctus fortitudine cum decore virtutum : cujus sedes est in æternum. *Psalmus :* Dominus regnavit. *A.* Sciamus omnes quia Dominus ipse est Deus : cui jubilemus, et exaltemus et laudemus nomen ejus in æternum. *Ps.* Jubilate Deo omnis terra. *A.* Benedicam te Domine in vita mea ut videam virtutem tuam et gloriam tuam. *Ps.* Deus Deus meus. *A.* Omnis creatura cæli et terræ benedicat Dominum : hymnum dicat, et superexaltet eum in secula. *Ps.* Be-

nedicite. *A.* Spiritus omnis laudet Dominum : quia ipse dixit et facta sunt omnia mandavit et creata sunt universa. *Ps.* Laudate Dominum de cælis.

Hæ prædictæ Antiphonæ semper in Laudibus dicantur Dominicis diebus quando inchoatur aliqua nova hystoria cum pleno servitio, et quando ultimo fit servitium de Dominica ante LXX, *vel ante Adventum. Mediis vero Dominicis dicitur hæc sola Antiphona* Regnavit.

Psalmus xcij.

Dominus regnavit decorem indutus est : indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.

Etenim firmavit orbem terræ : qui non commovebitur.

Parata sedes tua ex tunc : a sæculo tu es.

Elevaverunt flumina Domine : elevaverunt flumina vocem suam.

Elevaverunt flumina fluctus suos : a vocibus aquarum multarum.

Mirabiles elationes maris : mirabilis in altis Dominus.

Testimonia tua credibilia facta sunt nimis, domum tuam decet sanctitudo Domine : in longitudinem dierum.

Gloria Patri.

Psalmus xcix.

Jubilate Deo omnis terra : servite Domino in lætitia.

Introite in conspectu ejus : in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus : ipse fecit nos et non ipsi nos.

Populus ejus et oves pascuæ ejus, introite portas ejus in confessione : atria ejus in hymnis confitemini illi.

Laudate nomen ejus quoniam suavis est Dominus in æternum misericordia ejus : et usque in generatione et generationem veritas ejus.

Gloria Patri.

Psalmus lxij.

Deus Deus meus : ad te de luce vigilo.

Sitivit in te anima mea : quam multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta invia et inaquosa sic in sancto apparui tibi : ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas : labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea : et in nomine tuo levabo manus meas.

Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea : et labiis exultationis laudabit os meum.

Sic memor fui tui super stratum meum in matutinis meditabor in te : quia fuisti adjutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo adhæsit anima mea post te : me suscepit dextera tua.

Ipsi vero in vanum quæsierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ : tradentur in manus gladii partes vulpium erunt.

Rex vero lætabitur in Deo laudabuntur omnes qui jurant in eo : quia obstructum est os loquentium iniqua.

Psalmus lxvi.

Deus misereatur nostri et benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus : confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur et exultent gentes quoniam judicas populos in æquitate : et gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes : terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus : et metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri.

[*Canticum iii. puerorum.*] *Daniel. iij.*

Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate et superexaltate eum in secula.

Benedicite Angeli Domini Domino : benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes quæ super cælos sunt Domino : benedicite omnes virtutes Domini Domino.

Benedicite sol et luna Domino : benedicite stellæ cæli Domino.

Benedicite imber et ros Domino : benedicite omnis spiritus Dei Domino.

Benedicite ignis et æstus Domino : benedicite frigus et æstas Domino.

Benedicite rores et pruina Domino : benedicite gelu et frigus Domino.

Benedicite glacies et nives Domino : benedicite noctes et dies Domino.

Benedicite lux et tenebræ Domino : benedicite fulgura et nubes Domino.

Benedicat terra Domino : laudet et superexaltet eum in secula.

Benedicite montes et colles Domino : benedicite universa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino : benedicite maria et flumina Domino.

Benedicite cete et omnia quæ moventur in aquis Domino : benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes bestiæ et pecora Domino : benedicite filii hominum Domino.

Benedicat Israël Domino : laudet et superexaltet eum in secula.

Benedicite Sacerdotes Domini Domino : benedicite servi Domini Domino.

Benedicite spiritus et animæ justorum Domino : benedicite sancti et humiles corde Domino.

Benedicite Anania Azaria Misaël Domino : laudate et superexaltate eum in secula.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu : laudemus et superexaltemus eum in secula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli : et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in secula.

Psalmus cxlviij.

Laudate Dominum de cælis : laudate eum in excelsis.

Laudate eum omnes angeli ejus : laudate eum omnes virtutes ejus.

Laudate eum sol et luna : laudate eum omnes stellæ et lumen.

Laudate eum cæli cælorum : et aquæ omnes quæ super cælos sunt laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit et facta sunt : ipse mandavit et creata sunt.

Statuit ea in seculum et in seculum seculi : præceptum posuit et non præteribit.

Laudate Dominum de terra : dracones et omnes abyssi :

Ignis grando nix glacies spiritus procellarum : quæ faciunt verbum ejus.

Montes et omnes colles : ligna fructifera et omnes cedri :

Bestiæ et universa pecora : serpentes et volucres pennatæ :

Reges terræ et omnes populi : principes et omnes judices terræ :

Juvenes et virgines senes cum junioribus laudent nomen Domini : quia exaltatum est nomen ejus solius.

Confessio ejus super cælum et terram : et exaltavit cornu populi sui.

Hymnus omnibus sanctis ejus : filiis Israël populo appropinquanti sibi.

Psalmus cxlix.

Cantate Domino canticum novum : laus ejus in Ecclesia sanctorum.

Lætetur Israël in eo qui fecit eum : et filii Syon exultent in rege suo.

Laudent nomen ejus in choro : in tympano et psalterio psallant ei.

Quia beneplacitum est Domino in populo suo : exultavit mansuetos in salutem.

Exultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

Exultationes Dei in gutture eorum : et gladii ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictam in nationibus : increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus : et nobiles eorum in manicis ferreis.

Ut faciant in eis judicium conscriptum : gloria hæc est omnibus sanctis ejus.

Psalmus cl.

Laudate Dominum in sanctis ejus : laudate eum in firmamento virtutis ejus.

Laudate eum in virtutibus ejus : laudate eum secundum multitudinem magnitudinis ejus.

Laudate eum in sono tubæ : laudate eum in psalterio et cithara.

Laudate eum in tympano et choro : laudate eum in chordis et organo.

Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis jubilationis : omnis spiritus laudet Dominum.

Gloria Patri.

Capitulum : Apoc. vij.

Benedictio et claritas et sapientia et gratiarum actio honor et virtus et fortitudo Deo nostro in secula seculorum. Amen.

Deo gratias.

Hoc Capitulum dicitur in omnibus Dominicis ad Laudes a Domine ne in ira *usque ad* LXX., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum, quandocunque agitur de Dominica.*

In omnibus Dominicis a Domine ne in ira, *quando de Dominica agitur, usque ad* XL. *dicitur ad Laudes hic sequens hymnus.*

Hymnus.

Æterne rerum Conditor :
Noctem diemque qui regis :
Et temporum das tempora,
Ut alleves fastidium.
Præco diei iam sonet,
Noctis profundæ pervigil :
Nocturna lux viantibus,
A nocte noctem segregans.
Hoc excitatus lucifer,
Solvit polum caligine :
Hoc omnis errorum chorus
Viam nocendi deserit.
Hoc nauta vires colligit,
Pontique mitescunt freta :
Hoc ipsa petra Ecclesiæ
Canente culpam diluit.
Surgamus ergo strenue :
Gallus jacentes excitat :
Et somnolentos increpat,
Gallus negantes arguit.
Gallo canente spes redit,
Ægris salus refunditur :
Mucro latronis conditur,
Lapsis fides revertitur.
Jesu labentes respice,
Et nos videndo corrige :
Si respicis lapsi stabunt,
Fletuque culpa solvitur.
Tu lux refulge sensibus :
Mentisque somnum discute,
Te nostra vox primum sonet,
Et vota solvamus tibi.
Gloria tibi, Domine,
Qui natus [es de Virgine,
Cum Patre et Sancto Spiritu,
In sempiterna secula. Amen.] *usque ad Purificationem.*
Post Purificationem vero dicitur
Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio
Cum Spiritu Paraclyto,
Et nunc et in perpetuum. Amen.

V. Dominus regnavit. *R.* Decorem induit, Alleluya.

Iste Versus cum præcedente Capitulo dicatur in Laudibus omnibus

Dominicis usque ad LXX. *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando de Dominica agitur.*

A LXX. *usque ad* XL.

V. Domine refugium factus es nobis. *R.* A generatione et progenie.

Per Æstatem in Dominicis et ferialibus diebus usque ad Adventum dicitur ad Laudes hic sequens Hymnus quando de Dominica vel de feria agitur.

Ecce jam noctis tenuatur umbra :
Lucis aurora rutilans coruscat :
Nisibus totis rogitemus omnes
Cunctipotentem.
Ut Deus noster miseratus, omnem
Pellat languorem tribuat salutem
Donet et nobis pietate patris
Regna polorum.
Præstet hoc nobis Deitas beata,
Patris ac Nati pariterque Sancti
Spiritus cujus reboat in omni
Gloria mundo. [Amen.]

V. Dominus regnavit. *R.* Decorem induit Alleluya.

Canticum Zachariæ. Lucæ j.

Benedictus Dominus Deus Israël : quia visitavit et fecit redemptionem plebis suæ.

Et erexit cornu salutis nobis : in domo David pueri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum : qui a seculo sunt prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis nostris : et de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendum misericordiam cum patribus nostris : et memorari testamenti sui sancti.

Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem nostrum : daturum se nobis,

Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati : serviamus illi,

In sanctitate et justitia coram ipso : omnibus diebus nostris.

Et tu puer Propheta Altissimi vocaberis : præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus : in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiæ Dei nostri : in quibus visitavit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent : ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Gloria Patri.

Psalmus cxxii.

Ad te levavi oculos meos : qui habitas in cælis.

Ecce sicut oculi servorum : in manibus dominorum suorum,

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ : ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum: donec misereatur nostri.

Miserere nostri Domine miserere nostri : quia multum repleti sumus despectione.

Quia multum repleta est anima nostra opprobrium abundantibus : et despectio superbis.

Gloria Patri. Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson. Pater noster.

Et ne nos. Sed libera.

Exurge Domine, adjuva nos. Et libera nos propter nomen tuum.

Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine exaudi. Et clamor.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oratio.

Ecclesiæ tuæ quæsumus Domine preces placatus admitte : ut destructis adversitatibus et erroribus universis, secura tibi serviat libertate : et pacem tuam nostris concede temporibus. Per Christum Dominum nostrum.

Ad Primam.

Hymnus.

Jam lucis orto sidere
Deum precemur supplices :
Ut in diurnis actibus
Nos servet a nocentibus.
Linguam refrenans temperet,
Ne litis horror insonet [:]
Visum fovendo contegat,
Ne vanitates hauriat.
Sint pura cordis intima,
Absistat et vecordia :
Carnis terat superbiam,
Potus cibique parcitas.
Ut cum dies abscesserit,
Noctemque sors reduxerit :
Mundi per abstinentiam,
Ipsi canamus gloriam.
Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio :
Cum Spiritu Paraclito,
Et nunc et in perpetuum. Amen.

Psalmus xxj.

Deus Deus meus, respice in me : quare me dereliquisti? longe a salute mea verba delictorum meorum.

Deus meus, clamabo per diem et non exaudies : et nocte et non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas : Laus Israël.

In te speraverunt patres nostri : speraverunt et liberasti eos.

Ad te clamaverunt et salvi facti sunt : in te speraverunt et non sunt confusi.

Ego autem sum vermis et non homo : opprobrium hominum et abjectio plebis.

Omnes videntes me deriserunt me : locuti sunt labiis et moverunt caput.

Speravit in Domino eripiat eum : salvum faciat eum quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre spes mea ab uberibus matris meæ : in te projectus sum ex utero.

De ventre matris meæ Deus meus es tu : ne discesseris a me.

Quoniam tribulatio proxima est : quoniam non est qui adjuvet.

Circundederunt me vituli multi : tauri pingues obsederunt me.

Aperuerunt super me os suum : sicut leo rapiens et rugiens.

Sicut aqua effusus sum : et dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tanquam cera liquescens : in medio ventris mei.

Aruit tanquam testa virtus mea, et lingua mea adhæsit faucibus meis : et in pulverem mortis deduxisti me.

Quoniam circundederunt me canes multi : concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas et pedes meos : dinumeraverunt omnia ossa mea.

Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me : diviserunt sibi vestimenta mea : et super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum a me : ad defensionem meam conspice.

Erue a framea Deus animam meam : et de manu canis unicam meam.

Salva me ex ore leonis : et a cornibus unicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis : in medio Ecclesiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum laudate eum : universum semen Jacob glorificate eum.

Timeat eum omne semen Israël : quoniam non sprevit neque despexit deprecationem pauperis.

Nec avertit faciem suam a me : et cum clamarem ad eum exaudivit me.

Apud te laus mea in Ecclesia magna : vota mea reddam in conspectu timentium eum.

Edent pauperes et saturabuntur, et laudabunt Dominum qui requirunt eum : vivent corda eorum in seculum seculi.

Reminiscentur et convertentur ad Dominum : universi fines terræ.

Et adorabunt in conspectu ejus : universæ familiæ gentium.

Quoniam Domini est regnum : et ipse dominabitur gentium.

Manducaverunt et adoraverunt omnes pingues terræ : in conspectu ejus cadent omnes qui descendunt in terram.

Et anima mea illi vivet : et semen meum serviet ipsi.

Annuntiabitur Domino generatio ventura : et annuntiabunt cæli justitiam ejus, populo qui nascetur quem fecit Dominus.

Psalmus xxij.

Dominus regit me et nihil mihi deerit : in loco pascuæ ibi me collocavit.

Super aquam refectionis educavit me : animam meam convertit.

Deduxit me super semitas justitiæ : propter nomen suum.

Nam et si ambulavero in medio umbræ mortis : non timebo mala quoniam tu mecum es.

Virga tua et baculus tuus : ipsa me consolata sunt.

Parasti in conspectu meo mensam : adversus eos qui tribulant me.

Impinguasti in oleo caput meum : et calix meus inebrians quam præclarus est.

Et misericordia tua subsequetur me : omnibus diebus vitæ meæ.

Et ut inhabitem in domo Domini : in longitudinem dierum.

Gloria Patri.

Psalmus xxiij.

Domini est terra et plenitudo ejus : orbis terrarum et universi qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundavit eum : et super flumina præparavit eum.

Quis ascendet in montem Domini : aut quis stabit in loco sancto ejus ?

Innocens manibus et mundo corde qui non accepit in vano animam suam : nec juravit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem a Domino : et misericordiam a Deo salutari suo.

Hæc est generatio quærentium eum : quærentium faciem Dei Jacob.

Attollite portas principes vestras, et elevamini portæ æternales : et introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ : Dominus fortis et potens : Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestras, et elevamini portæ æternales : et introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ : Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.

Psalmus xxiiij.

Ad te Domine levavi animam meam : Deus meus in te confido non erubescam.

Neque irrideant me inimici mei : etenim universi qui sustinent te non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes : supervacue.

Vias tuas Domine demonstra mihi : et semitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua et doce me : quia tu es Deus salvator meus : et te sustinui tota die.

Reminiscere miserationum tuarum Domine : et misericordiarum tuarum quæ a seculo sunt.

Delicta juventutis meæ : et ignorantias meas ne memineris.

Secundum misericordiam tuam memento mei tu : propter bonitatem tuam Domine.

Dulcis et rectus Dominus : propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget mansuetos in judicio : docebit mites vias suas.

Universæ viæ Domini misericordia et veritas requirentibus testamentum ejus : et testimonia ejus.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo : multum est enim.

Quis est homo qui timet Dominum: legem statuit ei in via quam elegit.

Anima ejus in bonis demorabitur : et semen ejus hereditabit terram.

Firmamentum est Dominus timentibus eum : et testamentum ipsius ut manifestetur illis.

Oculi mei semper ad Dominum : quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.

Respice in me et miserere mei : quia unicus et pauper sum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt : de necessitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam et laborem meum : et dimitte universa delicta mea.

Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt : et odio iniquo oderunt me.

Custodi animam meam et erue me : non erubescam quoniam speravi in te.

Innocentes et recti adhæserunt mihi : quia sustinui te.

Libera Deus Israël : ex omnibus tribulationibus suis.

Gloria Patri.

Psalmus xxv.

Judica me Domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum : et in Domino sperans non infirmabor.

Proba me Domine et tenta me : ure renes meos et cor meum.

Quoniam misericordia tua ante oculos meos est : et complacui in veritate tua.

Non sedi cum concilio vanitatis : et cum iniqua gerentibus non introibo.

Odivi ecclesiam malignantium : et cum impiis non sedebo.

Lavabo inter innocentes manus meas : et circundabo altare tuum Domine.

Ut audiam vocem laudis tuæ : et enarrem universa mirabilia tua.

Domine dilexi decorem domus tuæ : et locum habitationis gloriæ tuæ.

Ne perdas cum impiis Deus animam meam : et cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt : dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum : redime me et miserere mei.

Pes meus stetit in directo : in ecclesiis benedicam te Domine.

Psalmus liij.

Deus in nomine tuo salvum me fac : et in virtute tua judica me.

Deus exaudi orationem meam : auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, et fortes quæsierunt animam meam : et non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Ecce enim Deus adjuvat me : et Dominus susceptor est animæ meæ.

Averte mala inimicis meis : et in veritate tua disperde illos.

Voluntarie sacrificabo tibi et confitebor nomini tuo Domine : quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me : et super inimicos meos despexit oculus meus.

Gloria Patri.

Psalmus cxvij.

Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in seculum misericordia ejus.

Dicat nunc Israël quoniam bonus : quoniam in seculum misericordia ejus.

Dicat nunc domus Aaron : quoniam in seculum misericordia ejus.

Dicant nunc qui timent Dominum : quoniam in seculum misericordia ejus.

De tribulatione invocavi Dominum : et exaudivit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adjutor : non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adjutor : et ego despiciam inimicos meos.

Bonum est confidere in Domino : quam confidere in homine.

Bonum est sperare in Domino : quam sperare in principibus.

Omnes gentes circuierunt me : et in nomine Domini quia ultus sum in eos.

Circundantes circundederunt me : et in nomine Domini quia ultus sum in eos.

Circundederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis : et in nomine Domini quia ultus sum in eos.

Impulsus eversus sum ut caderem : et Dominus suscepit me.

Fortitudo mea et laus mea Dominus : et factus est mihi in salutem.

Vox exultationis et salutis : in tabernaculis justorum.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me : dextera Domini fecit virtutem.

Non moriar sed vivam : et narrabo opera Domini.

Castigans castigavit me Dominus : et morti non tradidit me.

Aperite mihi portas justitiæ, et ingressus in eas confitebor Domino : hæc porta Domini justi intrabunt in eam.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me : et factus es mihi in salutem.

Lapidem quem reprobaverunt ædificantes : hic factus est in caput anguli.

A Domino factum est istud : et est mirabile in oculis nostris.

Hæc est dies quam fecit Dominus : exultemus et lætemur in ea.

O Domine salvum me fac, o Domine bene prosperare : benedictus qui venit in nomine Domini!

Benediximus vobis de domo Domini : Deus Dominus et illuxit nobis.

Constituite diem solennem in condensis : usque ad cornu altaris.

Deus meus es tu et confitebor tibi : Deus meus es tu et exaltabo te.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me : et factus es mihi in salutem.

Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in seculum misericordia ejus.

A LXX. *usque ad Pascha diebus Dominicis pro isto Psalmo* Confitemini *dicitur Ps.* Dominus regnavit decorem. (xcii. *p.* 29.)

Psalmus cxviij.

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Beati qui scrutantur testimonia ejus : in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem : in viis ejus ambulaverunt.

Tu mandasti mandata tua : custodiri nimis.

Utinam dirigantur viæ meæ : ad custodiendas justificationes tuas.

Tunc non confundar : cum perspexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis : in eo quod didici judicia justitiæ tuæ.

Justificationes tuas custodiam : non me derelinquas usquequaque.

In quo corrigit adolescentior viam suam : in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exquisivi te : ne repellas me a mandatis tuis.

In corde meo abscondi eloquia tua : ut non peccem tibi.

Benedictus es Domine : doce me justificationes tuas.

In labiis meis pronuntiavi : omnia judicia oris tui.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum : sicut in omnibus divitiis.

In mandatis tuis exercebor : et considerabo vias tuas.

In justificationibus tuis meditabor : non obliviscar sermones tuos.

Gloria Patri.

Psalmus.

Retribue servo tuo vivifica me : et custodiam sermones tuos.

Revela oculos meos : et considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sum in terra : non abscondas a me mandata tua.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas : in omni tempore.

Increpasti superbos : maledicti qui declinant a mandatis tuis.

Aufer a me opprobrium et contemptum : quia testimonia tua exquisivi.

Etenim sederunt principes et adversum me loquebantur : servus autem tuus exercebatur in justificationibus tuis.

Nam et testimonia tua meditatio mea est : et consilium meum justificationes tuæ.

Adhæsit pavimento anima mea : vivifica me secundum verbum tuum.

Vias meas enuntiavi et exaudisti me : doce me justificationes tuas.

Viam justificationum tuarum instrue me : et exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitavit anima mea præ tædio : confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amove a me : et de lege tua miserere mei.

Viam veritatis elegi : judicia tua non sum oblitus.

Adhæsi testimoniis tuis Domine : noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri : cum dilatasti cor meum.

Gloria Patri.

In diebus Dominicis a Domine ne in ira *usque ad* LXX., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando de Dominica agitur, Antiphona.* Dominus regit me et nihil mihi deerit : in loco pascuæ ibi me collocavit.

In feriis a Domine ne in ira *usque ad* LXX., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum quando de feria agitur, A.* Deus exaudi orationem meam : auribus percipe verba oris mei.

In feriis per Adventum Ant. Veni et libera nos, Deus noster.

Symbolum Athanasii.

Quicunque vult salvus esse : ante omnia opus est ut teneat Catholicam fidem.

Quam nisi quisque integram, inviolatamque servaverit : absque dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc est, ut unum Deum in Trinitate : et Trinitatem in Unitate veneremur.

Neque confundentes personas : neque substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris : alia Filii, alia Spiritus Sancti.

Sed Patris et Filii et Spiritus Sancti una est divinitas : æqualis gloria coæterna majestas.

Qualis Pater talis Filius : talis Spiritus Sanctus.

Increatus Pater increatus Filius : increatus Spiritus Sanctus.

Immensus Pater immensus Filius : immensus Spiritus Sanctus.

Æternus Pater æternus Filius : æternus Spiritus Sanctus.

Et tamen non tres æterni : sed unus æternus.

Sicut non tres increati nec tres immensi : sed unus increatus et unus immensus.

Similiter omnipotens Pater omnipotens Filius : omnipotens Spiritus Sanctus.

Et tamen non tres Omnipotentes : sed unus Omnipotens.

Ita Deus Pater Deus Filius : Deus Spiritus Sanctus.

Et tamen non tres Dii : sed unus est Deus.

Ita Dominus Pater Dominus Filius : Dominus Spiritus Sanctus.

Et tamen non tres Domini : sed unus est Dominus.

Quia sicut sigillatim unamquanque personam Deum ac Dominum confiteri : Christiana veritate compellimur:

Ita tres Deos aut Dominos dicere : Catholica religione prohibemur.

Pater a nullo est factus : nec creatus nec genitus.

Filius a Patre solo est : non factus nec creatus, sed genitus.

Spiritus Sanctus a Patre et Filio : non factus nec creatus nec genitus, sed procedens.

Unus ergo Pater non tres Patres : unus Filius non tres Filii, unus Spiritus Sanctus non tres Spiritus Sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius : nihil majus aut minus.

Sed totæ tres personæ : coæternæ sibi sunt et coæquales.

Ita ut per omnia sicut jam supra dictum est : et Unitas in Trinitate, et Trinitas in Unitate veneranda sit.

Qui vult ergo salvus esse : ita de Trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad æternam salutem : ut incarnationem quoque Domini nostri Jesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta ut credamus et confiteamur : quia Dominus noster Jesus Christus Dei Filius Deus et homo est.

Deus est ex substantia Patris ante secula genitus : et homo est ex substantia matris in seculo natus.

Perfectus Deus perfectus homo : ex anima rationali et humana carne subsistens.

Æqualis Patri secundum divinitatem : minor Patre secundum humanitatem.

Qui licet Deus sit et homo : non duo tamen, sed unus est Christus.

Unus autem non conversione Divinitatis in carnem : sed assumptione humanitatis in Deum.

Unus omnino non confusione substantiæ : sed unitate personæ.

Nam sicut anima rationalis et caro unus est homo : ita Deus et homo unus est Christus.

Qui passus est pro salute nostra descendit ad inferos : tertia die resurrexit a mortuis.

Ascendit ad cælos sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis : inde venturus est judicare vivos et mortuos.

Ad cujus adventum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis : et reddituri sunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt ibunt in vitam æternam : qui vero mala in ignem æternum.

Hæc est fides Catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit : salvus esse non poterit.

Gloria Patri.

In omnibus Dominicis quandocunque dicitur Ps. Deus Deus meus respice, *cum reliquis Psalmis ad Primam, dicetur super* Quicunque vult *hæc Antiphona* Te Deum Patrem ingenitum Te Filium unigenitum Te Spiritum Sanctum Paraclitum : Sanctam et Individuam Trinitatem toto corde et ore confitemur laudamus atque benedicimus : Tibi gloria in secula.

In ceteris autem Dominicis simplicibus totius anni: et in omnibus festis

simplicibus tam iij quam ix lectionum cum regimine chori, et in Octavis et infra Octavas, quando chorus regitur, et in commemorationibus Beatæ Mariæ et festi loci, nisi in festis et commemorationibus quæ contingunt infra Octavas Sanctæ Trinitatis, dicitur super Quicunque *hæc A.* Te jure laudant : Te adorant : Te glorificant omnes creaturæ tuæ o Beata Trinitas. *In tempore Paschali,* Alleluya.

In omnibus festis duplicibus per annum extra hebdomadam Paschae et extra hebdomadam S. Trinitatis, dicitur super Quicunque *hæc A.* Gratias tibi Deus, gratias tibi vera una Trinitas una et summa Deitas sancta et una Unitas. *In tempore Paschali,* Alleluya.

In omnibus feriis quando de feria agitur per totum annum, et in festis iij lectionum sine regimine chori, et in Octavis et infra in quibus chorus non regitur, et in Vigiliis et in iiij Temporibus extra hebdomadam Penthecostes, et hebdomadam S. Trinitatis, dicitur super Quicunque *hæc A.* Gloria tibi Trinitas æqualis una Deitas et ante omnia secula et nunc et in perpetuum. *In tempore Paschali* Alleluya.

Per hebdomadam S. Trinitatis, de quocunque fit servitium, dicitur super Quicunque *hæc A.* O beata et benedicta et gloriosa Trinitas : Pater et Filius et Spiritus Sanctus.

Capitulum : Tymoth. j.

Regi seculorum immortali invisibili soli Deo honor et gloria in secula seculorum, Amen.

Deo gratias.

Hoc prædictum Capitulum dicitur omnibus Dominicis et in festis et in Octavis et infra quando chorus regitur. Et in commemorationibus B. Mariæ et de festo loci per totum annum extra hebdomadam Paschæ.

In omnibus aliis feriis per annum, et in omnibus feriis ab Octava Paschæ usque ad Penthecostem et in Octava et infra Octavas sine regimine chori, et in Vigiliis Ascensionis et Penthecostes et in Vigilia Nativitatis Domini et Epyphaniæ cum extra Dominicam evenerint, dicitur hoc Capitulum Esajæ xxxiij.

Domine miserere nostri : te enim expectavimus [:] esto brachium nostrum in mane : et salus nostra in tempore tribulationis. [Deo gratias.]

In omnibus aliis feriis per Adventum et a Domine ne in ira *usque ad Cenam Domini, et a* Deus omnium *usque ad Adventum quando de feriis agitur, dicitur hoc Capitulum.*

Cap. Zachariæ viij.

Pacem et veritatem diligite ait Dominus omnipotens. [Deo gratias.]

Et quandocunque dicitur hoc prædictum Capitulum ad Primam, tunc fiant Preces cum prostrationibus ad omnes Horas. Hic sequens Cantus dicitur in die Nativitatis Domini : et ab hinc usque ad Octavam Epyphaniae et in ipsis Octavis nisi in vigilia Epyphaniae cum extra Dominicam contigerit. Dicetur etiam ab Octava Paschae usque ad festum S. Trinitatis, quandocunque chorus regitur, tam in Dominicis quam in festis : et in festo de Corpore Christi : et in octavis ejusdem : et in Exaltatione S. Crucis : et in utroque festo S. Michaelis : et in festo Dedicationis Ecclesiae, et quotidie infra Octavas, et in Octava, quando de Dedicatione fit servitium si extra Septuagesimam usque ad Pascha contigerit : et in Vigilia Nativitatis, et in Vigilia Epyphaniae, si Dominica fuerit.

R. Jesu Christe Fili Dei vivi. Miserere nobis. Alleluya. Alleluya.

V. Qui sedes ad dexteram Patris.

V. Qui de virgine dignatus es nasci.

V. Qui hodie mundo apparuisti.

V. Qui surrexisti a mortuis. Miserere nobis. Gloria Patri et.

Jesu Christe.

V. Exurge Domine adjuva nos.

R. Et libera nos propter nomen tuum.

In omnibus feriis et in festis iii lectionum sine regimine chori, ab Octavis Paschae usque ad Vigiliam Penthecostes, et in ipsa Vigilia et per Octavas Trinitatis et Corporis Christi, quando de Octavis fit servitium: Et in Vigilia Nativitatis Domini, et in Vigilia Epyphaniae cum extra Dominicam contigerit, dicitur hic cantus.

R. Jesu Christe Fili Dei vivi. Miserere nobis. Alleluya. Alleluya.

V. Qui sedes ad dexteram Patris.

V. Qui de virgine dignatus es nasci.

V. Qui surrexisti a mortuis. Miserere nobis. Gloria. Jesu.

In omnibus feriis et festis iii lectionum et per Octavas sine regimine chori, et in Vigiliis, ab Octavis Epyphaniae usque ad Passionem Domini; et a festo S. Trinitatis usque ad Vigiliam Nativitatis, dicitur hic cantus, nisi per Octavas Trinitatis et Corporis Christi, quando de Octavis Trinitatis fit servitium.

R. Jesu Christe, Fili Dei vivi. Miserere nobis.

V. Qui sedes ad dexteram Patris. Miserere nobis. Gloria. Jesu.

Iste versus scilicet Qui sedes, *dicitur per totum annum post prædictum Responsorium nisi in die Nativitatis Domini, et abhinc usque in crastino Purificationis et a Passione Domini usque ad Ascensionem et nisi quando dicitur de S. Maria, et nisi in Festo Transfigurationis Domini et in Festis et per Octavas Corporis Christi, ac Nominis Jesu, quando de Octavis fit servitium.*

Sequitur V. Exurge Domine, adjuva nos. *R.* Et libera nos propter nomen tuum.

Et his dictis sequuntur Preces hoc modo:

Kyrie eleyson. *ter.* Christe eleyson. *ter.* Kyrie eleyson. *ter.*

Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.

Vivet anima mea et laudabit te. Et judicia tua adjuvabunt me.

Erravi sicut ovis quæ periit. Quære servum tuum Domine quia mandata tua non sum oblitus.

Credo in Deum. Carnis resurrectionem. Et vitam æternam. Amen.

Repleatur os meum laude. Ut cantem gloriam tuam tota die magnitudinem tuam.

Domine averte faciem tuam a peccatis meis. Et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus. Et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua. Et Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui. Et spiritu principali confirma me.

Eripe me Domine ab homine malo. A viro iniquo eripe me.

Eripe me de inimicis meis Deus meus. Et ab insurgentibus in me libera me.

Eripe me de operantibus iniquitatem. Et de viris sanguinum salva me.

Sic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi. Ut reddam vota mea de die in diem.

Exaudi nos Deus salutaris noster. Spes omnium finium terræ et in mari longe.

Deus in adjutorium meum intende. Domine ad adjuvandum me festina.

Sanctus Deus : sanctus fortis : sanctus et immortalis. Agnus Dei qui tollis peccata mundi : miserere nobis.

Benedic anima mea Domino. Et omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

Benedic anima mea Domino. Et

noli oblivisci omnes retributiones ejus.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis. Qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam. Qui coronat te in misericordia et miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum. Renovabitur ut aquilæ juventus tua.

Deinde dicitur Confiteor *et* Misereatur *et* Absolutionem *ut ad Completorium.*

Sequantur Preces hoc modo:

Deus tu conversus vivificabis nos. Et plebs tua lætabitur in te.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Et salutare tuum da nobis.

Dignare Domine die isto. Sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine. Miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos. Quemadmodum speravimus in te.

Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Hæ Preces prædictæ dicantur supradicto modo ad Primam per totum annum tam in festis quam profestis, tam duplicibus quam simplicibus nisi a Cena Domini usque ad Octavam Paschæ, et nisi in Die Animarum: ita tamen quod in omnibus feriis et per Adventum et a Domine ne in ira *usque ad Cenam Domini et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando de feriis agitur, statim post* Fiat misericordia. *sequatur V.* Exaudi Domine vocem meam qua clamavi ad te. *Cetera omnia sicut ad Completorium notatum est usque ad Orationem dicendam expleantur.*

Hæc sequens Oratio dicitur in omnibus festis duplicibus per annum extra hebdomadam Paschæ.

Oratio.

In hac hora hujus diei tua nos Domine reple misericordia: ut per totum diem exultantes: in tuis laudibus delectemur. Per [Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, Per omnia secula seculorum. Amen.]

Dominus vobiscum. [Et cum spiritu tuo.]

Benedicamus Domino. Deo gratias.

In omnibus Dominicis et in festis Sanctorum non duplicibus et in feriis extra hebdomadam Paschæ dicatur hæc Oratio:

Domine Sancte Pater omnipotens æterne Deus: qui nos ad principium hujus diei pervenire fecisti: tua nos hodie salva virtute, et concede: ut in hac die ad nullum declinemus peccatum nec ullum incurramus periculum: sed semper ad tuam justitiam faciendam omnis nostra actio tuo moderamine dirigatur. Per.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Benedicamus Domino. Deo gratias.

Deinde dicat Sacerdos sic:

Pretiosa est in conspectu Domini. Mors sanctorum ejus.

Deinde dicat Sacerdos, sine Dominus vobiscum *et sine* Oremus,

Sancta Maria Mater Domini Dei nostri Jesu Christi: atque omnes sancti justi et electi Dei intercedant et orent pro nobis peccatoribus ad Dominum Deum nostrum: ut nos mereamur ab eo adjuvari et salvari: qui in trinitate perfecta vivit et regnat Deus, Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Sacerdos dicat, Deus in adjutorium meum intende. *R.* Domine ad adjuvandum me festina.

Eodem modo dicitur tribus vicibus Deus in adjutorium. Domine ad adjuvandum. *et tunc sequitur sic:*

Gloria Patri. Sicut erat.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.

Et veniat super nos misericordia tua Domine. Salutare tuum secundum eloquium tuum.

Et respice in servos tuos et in opera tua. Et dirige filios eorum.

Et sit splendor Domini Dei nostri super nos : et opera manuum nostrarum dirige super nos : et opus manuum nostrarum dirige.

Hæc sequens Oratio dicitur in festis duplicibus et quotienscunque chorus regitur, extra hebdomadam Paschæ, sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus : dirige actus nostros in beneplacito tuo : ut in nomine dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, Per omnia secula seculorum. Amen.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Benedicamus Domino. Deo gratias.

In omnibus aliis festis et profestis dicitur hæc Oratio sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Dirigere et sanctificare et regere dignare Domine Deus quæsumus corda et corpora nostra in lege tua : et in operibus mandatorum tuorum : ut hic et in æternum te auxiliante sani et salvi esse mereamur. Per.

Et finiatur supradicto modo, viz. cum Dominus vobiscum *et cum* Benedicamus Domino.

Et sciendum est quod quandocunque dicitur Ps. Ad te levavi oculos *post Matutinas, tunc ad Primam post tabulam lectam dicitur sine nota iste Psalmus cxx.*

Levavi oculos meos in montes : unde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum a Domino : qui fecit cælum et terram.

Non det in commotionem pedem tuum : neque dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit neque dormiet : qui custodit Israël.

Dominus custodit te Dominus protectio tua : super manum dexteram tuam.

Per diem sol non uret te : neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo : custodiat animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum : ex hoc nunc et usque in seculum.

Gloria Patri et Filio.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos inducas. Sed libera.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Et salutare tuum da nobis.

Salvos fac servos tuos et ancillas tuas. Deus meus sperantes in te.

Mitte eis Domine auxilium de Sancto. Et de Syon tuere eos.

Esto eis Domine turris fortitudinis. A facie inimici.

Nihil proficiat inimicus in eis. Et filius iniquitatis non apponat nocere eis.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Adesto Domine supplicationibus nostris : et viam famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone : ut inter omnes viæ et vitæ hujus varietates : tuo semper protegantur auxilio. *Oratio.*

Omnipotens sempiterne Deus salus æterna credentium : exaudi nos pro famulis et famulabus tuis pro quibus misericordiæ tuæ imploramus

uxilium ut reddita sibi sanitate : ratiarum tibi in ecclesia tua referant ctiones. Per Christum. *R.* Amen.

Excellentior persona dicat Benedicite. Dominus. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Ad Tertiam.

Hymnus.

Nunc sancte nobis Spiritus,
Jnus Patri cum Filio :
Dignare promptus ingeri,
Nostro refusus pectori[.]
Os, lingua, mens, sensus, vigor,
Confessionem personent [:]
Flammescat igne caritas,
Accendat ardor proximos.
Præsta Pater piissime,
Patrique Compar Unice :
Cum Spiritu Paraclyto,
Regnans per omne seculum. Amen.

Psalmus.

Legem pone mihi Domine viam ustificationum tuarum : et exquiram eam semper.

Da mihi intellectum et scrutabor egem tuam : et custodiam illam in oto corde meo.

Deduc me in semita mandatorum uorum : quia ipsam volui.

Inclina cor meum in testimonia ua : et non in avaritiam.

Averte oculos meos ne videant vanitatem : in via tua vivifica me.

Statue servo tuo eloquium tuum : n timore tuo.

Amputa obprobrium meum quod suspicatus sum : quia judicia tua jocunda.

Ecce concupivi mandata tua : in æquitate tua vivifica me.

Et veniat super me misericordia tua Domine : salutare tuum secundum eloquium tuum.

Et respondebo exprobrantibus mihi verbum : quia speravi in sermonibus tuis.

Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque : quia in judiciis tuis supersperavi.

Et custodiam legem tuam semper : in seculum et in seculum seculi.

Et ambulabam in latitudine : quia mandata tua exquisivi.

Et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum : et non confundebar.

Et meditabar in mandatis tuis : quæ dilexi.

Et levavi manus meas ad mandata tua quæ dilexi : et exercebor in justificationibus tuis.

Gloria Patri et Filio.

Psalmus.

Memor esto verbi tui servo tuo : in quo mihi spem dedisti.

Hæc me consolata est in humilitate mea : quia eloquium tuum vivificavit me.

Superbi inique agebant usquequaque : a lege autem tua non declinavi.

Memor fui judiciorum tuorum a seculo Domine : et consolatus sum.

Defectio tenuit me : pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam.

Cantabiles mihi erant justificationes tuæ : in loco peregrinationis meæ.

Memor fui nocte nominis tui Domine : et custodivi legem tuam.

Hæc facta est mihi : quia justificationes tuas exquisivi.

Portio mea Domine : dixi custodire legem tuam.

Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo : miserere mei secundum eloquium tuum.

Cogitavi vias meas : et converti pedes meos in testimonia tua.

Paratus sum et non sum turbatus : ut custodiam mandata tua.

Funes peccatorum circumplexi sunt me : et legem tuam non sum oblitus.

Media nocte surgebam ad confitendum tibi : super judicia justificationis tuæ.

Particeps ego sum omnium timentium te : et custodientium mandata tua.

Misericordia tua Domine plena est terra : justificationes tuas doce me.

Gloria Patri.

Psalmus.

Bonitatem fecisti cum servo tuo Domine : secundum verbum tuum.

Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me : quia mandatis tuis credidi.

Priusquam humiliarer ego deliqui : propterea eloquium tuum custodivi.

Bonus es tu : et in bonitate tua doce me justificationes tuas.

Multiplicata est super me iniquitas superborum : ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua.

Coagulatum est sicut lac cor eorum : ego vero legem tuam meditatus sum.

Bonum mihi quia humiliasti me : ut discam justificationes tuas.

Bonum mihi lex oris tui : super milia auri et argenti.

Manus tuæ fecerunt me et plasmaverunt me : da mihi intellectum ut discam mandata tua.

Qui timent te videbunt me et lætabuntur : quia in verba tua supersperavi.

Cognovi Domine quia æquitas judicia tua : et in veritate tua humiliasti me.

Fiat misericordia tua ut consoletur me : secundum eloquium tuum servo tuo.

Veniant mihi miserationes tuæ et vivam : quia lex tua meditatio mea est.

Confundantur superbi quia injuste iniquitatem fecerunt in me : ego autem exercebor in mandatis tuis.

Convertantur mihi timentes te : et qui noverunt testimonia tua.

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis : ut non confundar.

Gloria Patri.

In Dominicis Antiphona. Laus et perennis gloria Deo Patri et Filio Sancto simul Paraclito in secula seculorum.

Capitulum : ij Corin. ultimo.

Gratia Domini nostri Jesu Christi et charitas Dei, et communicatio Sancti Spiritus sit semper cum omnibus nobis. Deo gratias.

R. Inclina cor meum Deus, In testimonia tua. [Inclina cor meum Deus, in testimonia tua.] *V.* Averte oculos meos ne videant vanitatem : in via tua vivifica me. In te[stimonia tua]. Gloria [Patri, et Filio, et Spiritui Sancto]. Inclina [cor meum Deus, in testimonia tua].

V. Ego dixi Domine miserere mei. *R.* Sana animam meam quia peccavi tibi.

In feriis Antiphona. Veniant mihi miserationes tuæ et vivam.

Capitulum : Hieremiæ xvij.

Sana me Domine et sanabor : salvum me fac, et salvus ero : quoniam laus mea tu es. [Deo gratias.]

R. Sana animam meam; Quia peccavi tibi. [Sana.] *V.* Ego dixi, Domine miserere mei. Quia [peccavi tibi]. Gloria. Sana.

V. Adjutor meus esto Domine. *R.* Ne derelinquas me neque despicias me Deus salutaris meus.

In feriis per Adventum Antiphona. Tuam Domine excita potentiam : et veni ad salvandum nos.

Capitulum : Ad Hebræos x.

Qui venturus est veniet et non tardabit : jam non erit timor in fini-

[nobis n]us nostris : quoniam ipse est Salvator noster. [Deo gratias.]

R. Veni ad liberandum nos, Domine Deus virtutum. [Veni.] *V.* Ostende faciem tuam, et salvi erimus. Domine [Deus virtutum]. Gloria. Veni.

V. Timebunt gentes nomen tuum Domine. *R.* Et omnes reges terræ gloriam tuam.

Ad Sextam.

Hymnus.

Rector potens verax Deus,
Qui temperas rerum vices:
Splendore mane instruis,
Et ignibus meridiem :
Extingue flammas litium,
Aufer calorem noxium :
Confer salutem corporum,
Veramque pacem cordium.
Præsta Pater piissime,
Patrique Compar Unice,
Cum Spiritu Paraclito
Regnans per omne seculum. Amen.]

Psalmus.

Defecit in salutare tuum anima mea : et in verbum tuum supersperavi.

Defecerunt oculi mei in eloquium tuum : dicentes quando consolaberis me?

Quia factus sum sicut uter in pruina : justificationes tuas non sum oblitus.

Quot sunt dies servi tui : quando facies de persequentibus me judicium?

Narraverunt mihi iniqui fabulationes : sed non ut lex tua.

Omnia mandata tua veritas : inique persecuti sunt me adjuva me.

Paulominus consummaverunt me in terra : ego autem non dereliqui mandata tua.

Secundum misericordiam tuam vivifica me : et custodiam testimonia oris tui.

In æternum Domine : verbum tuum permanet in cælo.

In generatione et generationem veritas tua : fundasti terram et permanet.

Ordinatione tua perseverat dies : quoniam omnia serviunt tibi.

Nisi quod lex tua meditatio mea est : tunc forte periissem in humilitate mea.

In æternum non obliviscar justificationes tuas : quia in ipsis vivificasti me.

Tuus sum ego salvum me fac : quoniam justificationes tuas exquisivi.

Me expectaverunt peccatores ut perderent me : testimonia tua intellexi.

Omnis consummationis vidi finem : latum mandatum tuum nimis.

Gloria Patri.

Psalmus.

Quomodo dilexi legem tuam Domine : tota die meditatio mea est.

Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo : quia in æternum mihi est.

Super omnes docentes me intellexi : quia testimonia tua meditatio mea est.

Super senes intellexi : quia mandata tua quæsivi.

Ab omni via mala prohibui pedes meos : ut custodiam verba tua.

A judiciis tuis non declinavi : quia tu legem posuisti mihi.

Quam dulcia faucibus meis eloquia tua : super mel ori meo.

A mandatis tuis intellexi : propterea odivi omnem viam iniquitatis.

Lucerna pedibus meis verbum tuum : et lumen semitis meis.

Juravi et statui : custodire judicia justitiæ tuæ.

Humiliatus sum usquequaque Domine : vivifica me secundum verbum tuum.

Voluntaria oris mei beneplacita fac Domine : et judicia tua doce me.

Anima mea in manibus meis semper : et legem tuam non sum oblitus.

Posuerunt peccatores laqueum mihi : et de mandatis tuis non erravi.

Hereditate acquisivi testimonia tua in æternum : quia exultatio cordis mei sunt.

Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum : propter retributionem.

[Gloria Patri.]

Psalmus.

Iniquos odio habui : et legem tuam dilexi.

Adjutor et susceptor meus es tu : et in verbum tuum supersperavi.

Declinate a me maligni : et scrutabor mandata Dei mei.

Suscipe me secundum eloquium tuum et vivam : et non confundas me ab expectatione mea.

Adjuva me et salvus ero : et meditabor in justificationibus tuis semper.

Sprevisti omnes discedentes a judiciis tuis : quia injusta cogitatio eorum.

Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ : ideo dilexi testimonia tua.

Confige timore tuo carnes meas : a judiciis enim tuis timui.

Feci judicium et justitiam : non tradas me calumniantibus me.

Suscipe servum tuum in bonum : non calumnientur me superbi.

Oculi mei defecerunt in salutare tuum : et in eloquium justitiæ tuæ.

Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam : et justificationes tuas doce me.

Servus tuus sum ego : da mihi intellectum ut sciam testimonia tua.

Tempus faciendi Domine : dissipaverunt legem tuam.

Ideo dilexi mandata tua : super aurum et topazion.

Propterea ad omnia mandata tua dirigebar : omnem viam iniquam odio habui.

Gloria Patri.

In Dominicis Antiphona. Gloria laudis resonet in ore Omnium Patri genitæque Proli : Spiritui Sancto pariter resultet Laude perenni.

Capitulum j Johannis v.

Tres sunt qui testimonium dant in cælo : Pater, et Verbum, et Spiritus Sanctus : et hi tres Unum sunt. [Deo gratias.]

R. In æternum Domine Permanet verbum tuum. [In æternum.] *V.* In cælo et in seculum seculi veritas tua. Permanet [verbum tuum]. Gloria [Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.] In æternum.

V. Dominus regit me et nihil mihi deerit. *R.* In loco pascuæ ibi me collocavit.

In feriis A. Non confundas me Domine ab expectatione mea.

Cap. [*Ad*] *Thessalonicenses v.*

Omnia probate, quod bonum est tenete : ab omni specie mala abstinete vos. [Deo gratias.]

R. Benedicam Dominum, In omni tempore. [Benedicam.] *V.* Semper laus ejus in ore meo. In [omni tempore]. Gloria. Benedicam.

V. Dominus regit [me, et nihil mihi deerit. *R.* In loco pascuæ ibi me collocavit.]

In Adventu Antiphona. In tuo adventu erue nos Domine.

Capitulum : Esajæ xiiij.

Prope est ut veniat tempus ejus : et dies ejus non elongabuntur : miserebitur Dominus Jacob, et Israël salvabitur. [Deo gratias.]

R. Ostende nobis Domine, Misericordiam tuam. [Ostende.] *V.* Et salutare tuum da nobis. Misericordiam [tuam]. Gloria. Ostende.

V. Memento nostri Domine in beneplacito populi tui. *R.* Visita nos in salutari tuo.

Ad Nonam.

Hymnus.

Rerum Deus tenax vigor,
Immotus in te permanens :
Lucis diurnæ tempora,
Successibus determinans :
Largire clarum vespere
Quo vita nusquam decidat :
Sed præmium mortis sacræ,
Perennis instet gloria.
Præsta Pater [piissime,
Patrique Compar Unice,
Cum Spiritu Paraclito
Regnans per omne seculum. Amen.]

Psalmus.

Mirabilia testimonia tua Domine : ideo scrutata est ea anima mea.

Declaratio sermonum tuorum illuminat : et intellectum dat parvulis.

Os meum aperui et attraxi spiritum : quia mandata tua desiderabam.

Aspice in me et miserere mei : secundum judicium diligentium nomen tuum.

Gressus meos dirige secundum eloquium tuum : ut non dominetur mei omnis injustitia.

Redime me a calumniis hominum : ut custodiam mandata tua.

Faciem tuam illumina super servum tuum : et doce me justificationes tuas.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei : quia non custodierunt legem tuam.

Justus es Domine : et rectum judicium tuum.

Mandasti justitiam testimonia tua : et veritatem tuam nimis.

Tabescere me fecit zelus meus : quia obliti sunt verba tua inimici mei.

Ignitum eloquium tuum vehementer : et servus tuus dilexit illud.

Adolescentulus sum ego et contemptus : justificationes tuas non sum oblitus.

Justitia tua justitia in æternum : et lex tua veritas.

Tribulatio et angustia invenerunt me : mandata tua meditatio mea est.

Æquitas testimonia tua in æternum : intellectum da mihi et vivam.

Gloria Patri.

Psalmus.

Clamavi in toto corde meo exaudi me Domine : justificationes tuas requiram.

Clamavi ad te salvum me fac : ut custodiam mandata tua.

Præveni in maturitate et clamavi : quia in verba tua supersperavi.

Prævenerunt oculi mei ad te diluculo : ut meditarer eloquia tua.

Vocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine : et secundum judicium tuum vivifica me.

Appropinquaverunt persequentes me iniquitati : a lege autem tua longe facti sunt.

Prope es tu Domine : et omnes viæ tuæ veritas.

Initio cognovi de testimoniis tuis : quia in æternum fundasti ea.

Vide humilitatem meam et eripe

me : quia legem tuam non sum oblitus.

Judica judicium meum et redime me : propter eloquium tuum vivifica me.

Longe a peccatoribus salus : quia justificationes tuas non exquisierunt.

Misericordiæ tuæ multæ Domine : secundum judicium tuum vivifica me.

Multi qui persequuntur me et tribulant me : a testimoniis tuis non declinavi.

Vidi prævaricantes et tabescebam : quia eloquia tua non custodierunt.

Vide quoniam mandata tua dilexi Domine : in misericordia tua vivifica me.

Principium verborum tuorum veritas : in æternum omnia judicia justitiæ tuæ.

Gloria Patri.

Psalmus.

Principes persecuti sunt me gratis : et a verbis tuis formidavit cor meum.

Lætabor ego super eloquia tua : sicut qui invenit spolia multa.

Iniquitatem odio habui et abominatus sum : legem autem tuam dilexi.

Septies in die laudem dixi tibi : super judicia justitiæ tuæ.

Pax multa diligentibus legem tuam : et non est illis scandalum.

Expectabam salutare tuum Domine : et mandata tua dilexi.

Custodivit anima mea testimonia tua : et dilexit ea vehementer.

Servavi mandata tua et testimonia tua : quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine : juxta eloquium tuum da mihi intellectum.

Intret postulatio mea in conspectu tuo : secundum eloquium tuum eripe me.

Eructabunt labia mea hymnum : cum docueris me justificationes tuas.

Pronuntiabit lingua mea eloquium tuum : quia omnia mandata tua æquitas.

Fiat manus tua ut salvet me : quoniam mandata tua elegi.

Concupivi salutare tuum Domine : et lex tua meditatio mea est.

Vivet anima mea et laudabit te : et judicia tua adjuvabunt me.

Erravi sicut ovis quæ periit : quære servum tuum, quia mandata [tua] non sum oblitus.

Gloria Patri.

In Dominicis Antiphona. Ex quo omnia : per quem omnia : in quo omnia ipsi gloria in secula.

Capitulum : Ad Ephesios v.

Unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus et Pater omnium : qui est super omnes, et per omnia, et in omnibus nobis : qui est benedictus in secula. [Deo gratias.]

R. Clamavi in toto corde Exaudi me Domine. [Clamavi.] *V.* Justificationes tuas requiram. Exaudi [me Domine]. Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto. Clamavi.

V. Ab occultis meis munda me Domine. *R.* Et ab alienis parce servo tuo.

In feriis Ant. Juxta eloquium tuum da mihi intellectum Domine.

Capitulum : Ad Galathas vj.

Alter alterius onera portate : et sic adimplebitis legem Christi. Deo gratias.

R. Redime me Domine Et miserere mei. [Redime.] *V.* Pes enim meus stetit in via recta : in ecclesiis benedicam te Domine. Et miserere mei. Gloria. Redime.

V. Ab occultis meis munda me Domine. *R.* Et ab alienis parce servo tuo.

In feriis in Adventu Antiphona Veni Domine, et noli tardare : relaxa facinora plebis tuæ Israël.

Capitulum: Michaeæ iiij.

Venite ascendamus ad montem Domini : et ad domum Dei Jacob : et docebit nos vias suas : et ambulabimus in semitis ejus : quia de Syon exibit lex et verbum Domini de Hierusalem. [Deo gratias.]

R. Super te Hierusalem Orietur Dominus. [Super te.] *V.* Et gloria ejus in te videbitur. Orietur Dominus. Gloria. Super te.

V. Domine Deus virtutum converte nos. *R.* Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

FERIA SECUNDA.

Ad Matutinas.

Invitatorium : Venite exultemus Domino, *Psalmus:* Jubilemus Deo salutari nostro, *et cetera* (p. 2).

A Domine ne in ira *usque ad* XL., *quando de secunda feria agitur, dicitur ad Matutinas sequens Hymnus :*

Somno refectis artubus
Spreto cubili surgimus :
Nobis Pater canentibus,
Adesse te deposcimus.

Te lingua primum concinat
Te mentis ardor ambiat :
Ut actuum sequentium,
Tu sancte sis exordium.

Cedant tenebræ lumini,
Et nox diurno sideri,
Ut culpa quam nox intulit,
Lucis labescat munere.

Precamur îdem supplices,
Noxas ut omnes amputes :
Et ore te canentium,
Lauderis in perpetuum.

Gloria tibi Domine. (p. 6.)

Post Purificationem,
Præsta Pater piissime. (p. 6.)

Per Æstatem dicitur iste Hymnus Nocte surgentes. *Quære supra in principio Psalterii* [*ante Psalmum* Beatus vir].

Psalmus xxvj.

Dominus illuminatio mea : et salus mea quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ : a quo trepidabo?

Dum appropiant super me nocentes : ut edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei : ipsi infirmati sunt et ceciderunt.

Si consistant adversum me castra : non timebit cor meum.

Si exurgat adversum me prælium : in hoc ego sperabo.

Unam petii a Domino hanc requiram : ut inhabitem in domo Domini, omnibus diebus vitæ meæ.

Ut videam voluntatem Domini : et visitem templum ejus.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malorum : protexit me in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltavit me : et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.

Circuivi et immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis : cantabo et psalmum dicam Domino.

Exaudi Domine vocem meam qua clamavi ad te : miserere mei et exaudi me.

Tibi dixit cor meum exquisivit te facies mea : faciem tuam Domine requiram.

Ne avertas faciem tuam a me : ne declines in ira a servo tuo.

Adjutor meus esto ne derelinquas me : neque despicias me Deus salutaris meus.

Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me : Dominus autem assumpsit me.

Legem pone mihi Domine in via tua : et dirige me in semita recta propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me, quoniam insurrexerunt in me testes iniqui : et mentita est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini : in terra viventium.

Expecta Dominum viriliter age et confortetur cor tuum : et sustine Dominum.

Psalmus xxvij.

Ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me, nequando taceas a me : et assimilabor descendentibus in lacum.

Exaudi Domine vocem deprecationis meæ dum oro ad te : dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

Ne simul tradas me cum peccatoribus : et cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

Qui loquuntur pacem cum proximo suo : mala autem in cordibus eorum.

Da illis secundum opera eorum : et secundum nequitiam adinventionum ipsorum.

Secundum opera manuum eorum tribue illis : redde retributionem eorum ipsis.

Quoniam non intellexerunt opera Domini : et in opera manuum ejus destrues illos : et non ædificabis eos.

Benedictus Dominus : quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ.

Dominus adjutor meus et protector meus : et in ipso speravit cor meum et adjutus sum.

Et refloruit caro mea : et ex voluntate mea confitebor ei.

Dominus fortitudo plebis suæ : et protector salvationum Christi sui est.

Salvum fac populum tuum Domine et benedic hereditati tuæ : et rege eos et extolle illos usque in æternum.

Gloria Patri. *Antiphona* Dominus defensor vitæ meæ.

Psalmus xxviij.

Afferte Domino filii Dei : afferte Domino filios arietum.

Afferte Domino gloriam et honorem afferte Domino gloriam nomini ejus : adorate Dominum in atrio sancto ejus.

Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit : Dominus super aquas multas.

Vox Domini in virtute : vox Domini in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros : et confringet Dominus cedros Libani :

Et comminuet eas tanquam vitulum Libani : et dilectus quemadmodum filius unicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis vox Domini concutientis desertum : et commovebit Dominus desertum Cades.

Vox Domini præparantis cervos et revelabit condensa : et in templo ejus omnes dicent gloriam.

Dominus diluvium inhabitare facit : et sedebit Dominus Rex in æternum.

Dominus virtutem populo suo dabit : Dominus benedicet populo suo in pace.

Psalmus xxix.

Exaltabo te Domine quoniam suscepisti me : nec delectasti inimicos meos super me.

Domine Deus meus clamavi ad te : et sanasti me.

Domine eduxisti ab inferno animam meam : salvasti me a descendentibus in lacum.

Psallite Domino omnes sancti ejus : et confitemini memoriæ sanctitatis ejus.

Quoniam ira in indignatione ejus : et vita in voluntate ejus.

Ad vesperum demorabitur fletus : et ad matutinum lætitia.

Ego autem dixi in abundantia mea : Non movebor in æternum.

Domine in voluntate tua ; præstitisti decori meo virtutem.

Avertisti faciem tuam a me : et factus sum conturbatus.

Ad te Domine clamabo : et ad Deum meum deprecabor.

Quæ utilitas in sanguine meo : dum descendo in corruptionem?

Nunquid confitebitur tibi pulvis : aut annuntiabit veritatem tuam?

Audivit Dominus et misertus est mei : Dominus factus est adjutor meus.

Convertisti planctum meum in gaudium mihi : concidisti saccum meum, et circundedisti me lætitia.

Ut cantet tibi gloria me et non compungar : Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

Gloria Patri. *Antiphona.* Adorate Dominum in aula sancta ejus.

Psalmus xxx.

In te Domine speravi non confundar in æternum : in justitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuam : accelera ut eruas me.

Esto mihi in Deum protectorem et in domum refugii : ut salvum me facias.

Quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu : et propter nomen tuum deduces me et enutries me.

Educes me de laqueo quem absconderunt mihi : quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo spiritum meum : redemisti me Domine Deus veritatis.

Odisti observantes vanitates : supervacue.

Ego autem in Domino speravi : exultabo et lætabor in misericordia tua.

Quoniam respexisti humilitatem meam : salvasti de necessitatibus animam meam.

Nec conclusisti me in manibus inimici : statuisti in loco spatioso pedes meos.

Miserere mei Domine quoniam tribulor, conturbatus es in ira oculus meus : anima mea et venter meus.

Quoniam defecit in dolore vita mea : et anni mei in gemitibus.

Infirmata est in paupertate virtus mea : et ossa mea conturbata sunt.

Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium vicinis meis valde : et timor notis meis.

Qui videbant me foras fugerunt a me : oblivioni datus sum tanquam mortuus a corde.

Factus sum tanquam vas perditum : quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu.

In eo dum convenirent simul adversum me : accipere animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speravi Domine dixi Deus meus es tu : in manibus tuis sortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum : et a persequentibus me.

Illustra faciem tuam super servum tuum, salvum me fac in misericordia tua Domine : non confundar quoniam invocavi te.

Erubescant impii et deducantur in infernum : muta fiant labia dolosa.

Quæ loquuntur adversus justum iniquitatem : in superbia et in abusione.

Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine : quam abscondisti timentibus te?

Perfecisti eis qui sperant in te : in conspectu filiorum hominum.

Abscondes eos in abscondito faciei tuæ : a conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo : a contradictione linguarum.

Benedictus Dominus quoniam mirificavit misericordiam suam mihi : in civitate munita.

Ego autem dixi in excessu mentis meæ : Projectus sum a facie oculorum tuorum.

Ideo exaudisti vocem orationis meæ : dum clamarem ad te.

Diligite Dominum omnes sancti ejus quoniam veritatem requiret Dominus : et retribuet abundanter facientibus superbiam.

Viriliter agite et confortetur cor

vestrum : omnes qui speratis in Domino. Gloria Patri.

Psalmus xxxj.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates : et quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir cui non imputavit Dominus peccatum : nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui inveteraverunt ossa mea : dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua : conversus sum in ærumna mea dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci : et injustitiam meam non abscondi.

Dixi Confitebor adversum me injustitiam meam Domino : et tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus : in tempore opportuno.

Veruntamen in diluvio aquarum multarum : ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum a tribulatione quæ circundedit me : exultatio mea erue me a circundantibus me.

Intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris : firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus et mulus : quibus non est intellectus.

In chamo et freno maxillas eorum constringe : qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris : sperantem autem in Domino misericordia circundabit.

Lætamini in Domino et exultate justi : et gloriamini omnes recti corde.

Gloria Patri. *Antiphona.* In tua justitia libera me Domine.

Psalmus xxxij.

Exultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Confitemini Domino in cithara : in psalterio decem chordarum psallite illi.

Cantate ei canticum novum : bene psallite ei in vociferatione.

Quia rectum est verbum Domini : et omnia opera ejus in fide.

Diligit misericordiam et judicium : misericordia Domini plena est terra.

Verbo Domini cæli firmati sunt : et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Congregans sicut in utre aquas maris : ponens in thesauris abyssos.

Timeat Dominum omnis terra : ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem.

Quoniam ipse dixit et facta sunt : ipse mandavit et creata sunt.

Dominus dissipat consilia gentium, reprobat autem cogitationes populorum : et reprobat consilia principum.

Consilium autem Domini in æternum manet : cogitationes cordis ejus in generatione et generationem.

Beata gens cujus est Dominus Deus ejus : populus quem elegit in hereditatem sibi.

De cælo respexit Dominus : vidit omnes filios hominum.

De præparato habitaculo suo : respexit super omnes qui habitant terram.

Qui finxit singillatim corda eorum : qui intelligit omnia opera eorum.

Non salvatur rex per multam virtutem : et gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ.

Fallax equus ad salutem : in abundantia autem virtutis suæ non salvabitur.

Ecce oculi Domini super metuentes eum : et in eis qui sperant super misericordia ejus.

Ut eruat a morte animas eorum : et alat eos in fame.

Anima nostra sustinet Dominum :

quoniam adjutor et protector noster est.

Quia in eo lætabitur cor nostrum : et in nomine sancto ejus speravimus.

Fiat misericordia tua Domine super nos : quemadmodum speravimus in te.

Psalmus xxxiij.

Benedicam Dominum in omni tempore : semper laus ejus in ore meo.

In Domino laudabitur anima mea : audiant mansueti, et lætentur.

Magnificate Dominum mecum : et exaltemus nomen ejus in idipsum.

Exquisivi Dominum et exaudivit me : et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.

Accedite ad eum et illuminamini : et facies vestræ non confundentur.

Iste pauper clamavit et Dominus exaudivit eum : et ex omnibus tribulationibus ejus salvavit eum.

Immittit angelus Domini in circuitu timentium eum : et eripiet eos.

Gustate et videte quoniam suavis est Dominus : beatus vir qui sperat in eo.

Timete Dominum omnes sancti ejus : quoniam non est inopia timentibus eum.

Divites eguerunt et esurierunt : inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.

Venite filii audite me : timorem Domini docebo vos.

Quis est homo qui vult vitam : diligit dies videre bonos?

Prohibe linguam tuam a malo : et labia tua ne loquantur dolum.

Diverte a malo et fac bonum : inquire pacem et persequere eam.

Oculi Domini super justos : et aures ejus ad preces eorum.

Vultus autem Domini super facientes mala : ut perdat de terra memoriam eorum.

Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos : et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde : et humiles spiritu salvabit.

Multæ tribulationes justorum : et de omnibus his liberavit eos Dominus.

Custodit Dominus omnia ossa eorum : unum ex his non conteretur.

Mors peccatorum pessima : et qui oderunt justum delinquent.

Redimet Dominus animas servorum suorum : et non delinquent omnes qui sperant in eo.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto. *Antiphona.* Rectos decet collaudatio.

Psalmus xxxiiij.

Judica Domine nocentes me : expugna impugnantes me.

Apprehende arma et scutum : et exurge in adjutorium mihi.

Effunde frameam et conclude adversus eos qui persequuntur me : dic animæ meæ Salus tua ego sum.

Confundantur et revereantur : quærentes animam meam.

Avertantur retrorsum, et confundantur : cogitantes mihi mala.

Fiant tanquam pulvis ante faciem venti : et angelus Domini coartans eos.

Fiat via illorum tenebræ et lubricum : et angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui : supervacue exprobraverunt animam meam.

Veniat illi laqueus quem ignorat : et captio quam abscondit apprehendat eum : et in laqueum cadat in idipsum.

Anima autem mea exultabit in Domino : et delectabitur super salutari suo.

Omnia ossa mea dicent Domine quis similis tibi?

Eripiens inopem de manu fortiorum ejus : egenum et pauperem a diripientibus eum.

Surgentes testes iniqui : quæ ignorabam interrogabant me.

Retribuebant mihi mala pro bonis : sterilitatem animæ meæ.

Ego autem cum mihi molesti essent : induebar cilicio.

Humiliabam in jejunio animam meam : et oratio mea in sinu meo convertetur.

Quasi proximum et quasi fratrem nostrum sic complacebam : quasi lugens et contristatus sic humiliabar.

Et adversum me lætati sunt et convenerunt : congregata sunt super me flagella et ignoravi.

Dissipati sunt nec compuncti, tentaverunt me subsannaverunt me subsannatione : frenduerunt super me dentibus suis.

Domine quando respicies restitue animam meam a malignitate eorum : a leonibus unicam meam.

Confitebor tibi in ecclesia magna : in populo gravi laudabo te.

Non supergaudeant mihi qui adversantur mihi inique : qui oderunt me gratis et annuunt oculis.

Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur : et in iracundia terræ loquentes dolos cogitabant.

Et dilataverunt super me os suum : dixerunt Euge euge viderunt oculi nostri.

Vidisti Domine ne sileas : Domine ne discedas a me.

Exurge et intende judicio meo : Deus meus et Dominus meus in causam meam.

Judica me secundum justitiam tuam Domine Deus meus : et non supergaudeant mihi.

Non dicant in cordibus suis Euge euge animæ nostræ : nec dicant Devorabimus eum.

Erubescant et revereantur simul : qui gratulantur malis meis.

Induantur confusione et reverentia : qui maligna loquuntur super me.

Exultent et lætentur qui volunt justitiam meam : et dicant semper magnificetur Dominus qui volunt pacem servi ejus.

Et lingua mea meditabitur justitiam tuam : tota die laudem tuam.

Psalmus xxxv.

Dixit injustus ut delinquat in semetipso : non est timor Dei ante oculos ejus.

Quoniam dolose egit in conspectu ejus : ut inveniatur iniquitas ejus ad odium.

Verba oris ejus iniquitas et dolus : noluit intelligere ut bene ageret.

Iniquitatem meditatus est in cubili suo : astitit omni viæ non bonæ malitiam autem non odivit.

Domine in cælo misericordia tua : et veritas tua usque ad nubes.

Justitia tua sicut montes Dei : judicia tua abyssus multa.

Homines et jumenta salvabis Domine : quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus.

Filii autem hominum : in tegmine alarum tuarum sperabunt.

Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ : et torrente voluptatis tuæ potabis eos.

Quoniam apud te est fons vitæ : et in lumine tuo videbimus lumen.

Prætende misericordiam tuam scientibus te : et justitiam tuam his qui recto sunt corde.

Non veniat mihi pes superbiæ : et manus peccatoris non moveat me.

Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem : expulsi sunt nec potuerunt stare.

Gloria Patri. *Antiphona.* Expugna impugnantes me.

Psalmus xxxvj.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

Quoniam tanquam fenum velo-

citer arescent : et quemadmodum olera herbarum cito decident.

Spera in Domino et fac bonitatem : et inhabita terram et pascèris in divitiis ejus.

Delectare in Domino : et dabit tibi petitiones cordis tui.

Revela Domino viam tuam : et spera in eo et ipse faciet.

Et educet quasi lumen justitiam tuam : et judicium tuum tanquam meridiem, subditus esto Domino et ora eum.

Noli æmulari in eo qui prosperatur in via sua : in homine faciente injustitias.

Desine ab ira et derelinque furorem : noli æmulari ut maligneris.

Quoniam qui malignantur, exterminabuntur : sustinentes autem Dominum ipsi hereditabunt terram.

Et adhuc pusillum et non erit peccator : et quæres locum ejus et non invenies.

Mansueti autem hereditabunt terram : et delectabuntur in multitudine pacis.

Observabit peccator justum : et stridebit super eum dentibus suis.

Dominus autem irridebit eum : quoniam prospicit quod veniat dies ejus.

Gladium evaginaverunt peccatores : intenderunt arcum suum,

Ut decipiant pauperem et inopem : ut trucident rectos corde.

Gladius eorum intret in corda ipsorum : et arcus eorum confringatur.

Melius est modicum justo : super divitias peccatorum multas.

Quoniam brachia peccatorum conterentur : confirmat autem justos Dominus.

Novit Dominus dies immaculatorum : et hereditas eorum in æternum erit.

Non confundentur in tempore malo : et in diebus famis saturabuntur, quia peccatores peribunt.

Inimici vero Domini mox ut honorificati fuerint et exaltati : deficientes quemadmodum fumus deficient.

Mutuabitur peccator et non solvet : justus autem miseretur et tribuet.

Quia benedicentes ei hereditabunt terram : maledicentes autem ei disperibunt.

Apud Dominum gressus hominis dirigetur : et viam ejus volet.

Cum ceciderit justus non collidetur : quia Dominus supponit manum suam.

Junior fui etenim senui, et non vidi justum derelictum : nec semen ejus quærens panem.

Tota die miseretur et commodat : et semen illius in benedictione erit.

Declina a malo et fac bonum : et inhabita in seculum seculi.

Quia Dominus amat judicium et non derelinquet sanctos suos : in æternum conservabuntur.

Injusti punientur : et semen impiorum peribit.

Justi autem hereditabunt terram : et inhabitabunt in seculum seculi super eam.

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium.

Lex Dei ejus in corde ipsius : et non supplantabuntur gressus ejus.

Considerat peccator justum : et quærit mortificare eum.

Dominus autem non derelinquet eum in manibus ejus : nec damnabit eum cum judicabitur illi.

Expecta Dominum, et custodi viam ejus et exaltabit te ut hereditate capias terram : cum perierint peccatores videbis.

Vidi impium superexaltatum : et elevatum sicut cedros Libani.

Et transivi et ecce non erat : quæsivi eum et non est inventus locus ejus.

Custodi innocentiam et vide æqui-

tatem : quoniam sunt reliquiæ homini pacifico.

Injusti autem disperibunt : simul reliquiæ impiorum interibunt.

Salus autem justorum a Domino : et protector eorum in tempore tribulationis.

Et adjuvabit eos Dominus et liberabit eos : et eruet eos a peccatoribus et salvabit eos : quia speraverunt in eo.

Psalmus xxxvij.

Domine ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi : et confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea a facie iræ tuæ non est pax ossibus meis : a facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum : et sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt et corruptæ sunt cicatrices meæ : a facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum et curvatus sum usque in finem : tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus : et non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum et humiliatus sum nimis : rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum : et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est in me : dereliquit me virtus mea, et lumen oculorum meorum : et ipsum non est mecum.

Amici mei et proximi mei : adversum me appropinquaverunt et steterunt.

Et qui juxta me erant de longe steterunt : et vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates : et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam : et sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens : et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speravi : tu exaudies me Domine Deus meus.

Quia dixi Nequando supergaudeant mihi inimici mei : et dum commoventur pedes mei super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum : et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo : et cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vivunt et confirmati sunt super me : et multiplicati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi : quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus : ne discesseris a me.

Intende in adjutorium meum : Domine Deus salutis meæ.

Gloria Patri. *Antiphona.* Revela Domino viam tuam.

V. Domine, in cælo misericordia tua. *R.* Et veritas tua usque ad nubes.

Lectiones et Responsoria de eadem feria.

Ante Laudes *V.* Fiat misericordia tua Domine super nos. *R.* Quemadmodum speravimus in te.

Iste Versus dicitur ante Laudes in omnibus feriis a Domine ne in ira *usque ad* xl., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini quando de feriis agitur.*

In Laudibus.

Psalmus l.

Miserere mei Deus : secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum : dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea : et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco : et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi et malum coram te feci : ut justificeris in sermonibus tuis et vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum : et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti : incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me ysopo et mundabor : lavabis me et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam : et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis : et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus : et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua : et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui : et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas : et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ : et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies : et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium dedissem : utique olocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus : cor contritum et humiliatum Deus non despicies.

Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion : ut ædificentur muri Hierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ oblationes et olocausta : tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri et Filio. *Antiphona.* Miserere mei Deus.

Psalmus v.

Verba mea auribus percipe Domine : intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ : Rex meus et Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine : mane exaudies vocem meam.

Mane astabo tibi et videbo : quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit juxta te malignus : neque permanebunt injusti ante oculos tuos.

Odisti omnes qui operantur iniquitatem : perdes omnes qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum et dolosum abominabitur Dominus : ego autem in multitudine misericordiæ tuæ,

Introibo in domum tuam : adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in justitia tua propter inimicos meos : dirige in conspectu tuo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas : cor eorum vanum est.

Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant : judica illos Deus.

Decidant a cogitationibus suis secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos : quoniam irritaverunt te Domine.

Et lætentur omnes qui sperant in

te : in æternum exultabunt et habitabis in eis.

Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum : quoniam tu benedices justo.

Domine ut scuto : bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Antiphona. Intellige clamorem meum Domine.

Antiphona. Deus Deus meus, ad te de luce vigilo. *Ps. Ipsum.* (p. 30.)

[*Canticum*] *Esaiæ. xij.*

Confitebor tibi Domine quoniam iratus es mihi : conversus est furor tuus et consolatus es me.

Ecce Deus salvator meus : fiducialiter agam et non timebo.

Quia fortitudo mea et laus mea Dominus : et factus est mihi in salutem.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris : et dicetis in illa die Confitemini Domino et invocate nomen ejus.

Notas facite in populis adinventiones ejus : mementote quoniam excelsum est nomen ejus.

Cantate Domino quoniam magnifice fecit : annuntiate hoc in universa terra.

Exulta et lauda habitatio Syon : quia magnus in medio tui sanctus Israël.

Gloria Patri. *Antiphona.* Conversus est furor tuus Domine et consolatus es me.

Antiphona. Laudate Dominum de cælis. *Ps. Ipsum.* (p. 32.)

Capitulum j. Corin. xvj.

Vigilate et orate : state in fide : viriliter agite et confortamini et omnia vestra in charitate fiant.

Hoc Capitulum dicitur omnibus feriis ad Laudes a Domine ne in ira *usque ad Caput Jejunii, et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini quando de feria agitur.*

A Domine ne in ira *usque ad* XL., *quando de secunda feria agitur, dicitur ad Laudes sequens Hymnus.*

Splendor Paternæ gloriæ
De luce lucem proferens :
Lux lucis et fons luminis,
Dies diem illuminans,

Verusque Sol illabere,
Micans nitore perpeti :
Jubarque sancti Spiritus,
Infunde nostris sensibus.

Votis vocemus te Patrem,
Patrem perennis gloriæ :
Patrem potentis gratiæ,
Culpam releget lubricam.

Informet actus strenuos,
Dentem retundat invidi :
Casus secundet asperos,
Donet gerendi gratiam.

Mentem gubernet et regat,
Casto fideli corpore :
Fides calore ferveat,
Fraudis venena nesciat.

Christusque nobis sit cibus,
Potusque noster sit fides :
Læti bibamus sobriam,
Ebrietatem Spiritus.

Lætus dies hic transeat,
Pudor sit ut diluculum :
Fides velut meridies,
Crepusculum mens nesciat.

Aurora cursus provehit,
Aurorâ totus prodeat :
In Patre totus Filius,
Et totus in Verbo Pater.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio :
Cum Spiritu Paraclito
Et nunc et in perpetuum. Amen.

V. In matutinis, Domine meditabor in te. *R.* Quia fuisti adjutor meus.

Per Æstatem dicitur Hymnus Ecce jam noctis. (p. 35.) *V.* In matutinis Domine.

Iste Versus dicitur omnibus feriis ad Laudes a Domine ne in ira *usque ad* XL., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando de feria agitur.*

Antiphona. Benedictus Dominus Deus Israël. *Ps. Ipsum.* (p. 35.)

Deinde dicantur PRECES FE-
?IALES hoc modo:

Kyrie eleyson. *ter.* Christe eley-
?n. *ter.* Kyrie eleyson. *ter.* Pater
?oster.

Et ne nos inducas in tentationem.
?ed libera nos a malo.

Ego dixi Domine miserere mei.
?ana animam meam quia peccavi tibi.

Convertere Domine usquequo. Et
?eprecabilis esto super servos tuos.

Fiat misericordia tua Domine su-
?er nos. Quemadmodum speravimus
?n te.

Sacerdotes tui induantur justi-
?iam. Et sancti tui exultent.

Domine salvum fac regem. Et
?xaudi nos in die qua invocaverimus
?e.

Salvos fac servos tuos et ancillas
?uas. Deus meus sperantes in te.

Salvum fac populum tuum Do-
?nine: et benedic hereditati tuæ. Et
?ege eos et extolle illos usque in æter-
?num.

Domine fiat pax in virtute tua.
?t abundantia in turribus tuis.

Oremus pro fidelibus defunctis.
?equiem æternam dona eis Do-
?nine: et lux perpetua luceat eis.

Exaudi Domine vocem meam qua
?lamavi ad te. Miserere mei et exaudi
?ne.

Ps. Miserere mei Deus. *Totus*
?salmus dicatur sine nota cum
?loria Patri *et* Sicut erat.

Finito Psalmo solus Sacerdos eri-
?at se, et ad gradum chori accedat
?cilicet ad Matutinas et ad Vesperas,
?unc dicendo hos versus:

Exurge Domine adjuva nos. Et
?ibera nos propter nomen tuum.

Domine Deus virtutum converte
?os. Et ostende faciem tuam et
?alvi erimus.

Domine exaudi orationem meam.
Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spi-
?itu tuo. Oremus.

[*Deinde dicatur Oratio propria.*]

[*MEMORIÆ COMMUNES.*]

In *Adventu Domini quando de feria agitur, dicuntur* Memoriæ *ad Matutinas:*

Antiphona. Spiritus Sanctus in te descendet Maria: ne timeas habens in utero filium Dei Alleluya.

V. Egredietur virga de radice Jesse. *R.* Et flos de radice ejus ascendet.

Oratio. Deus qui de Beatæ Mariæ Virginis utero Verbum tuum angelo nuntiante carnem suscipere voluisti: præsta supplicibus tuis ut qui vere eam Dei genitricem credimus: ejus apud te intercessionibus adjuvemur. Per eundem Christum.

Memoria de omnibus Sanctis.

Antiphona. Ecce Dominus veniet et omnes Sancti ejus cum eo et erit in die illa lux magna Alleluya.

V. Ecce apparebit Dominus super nubem candidam. *R.* Et cum eo Sanctorum milia. *Oratio.*

Conscientias nostras quæsumus Domine visitando purifica: ut veniens Jesus Christus Filius tuus cum omnibus Sanctis, paratam sibi in nobis inveniat mansionem. Qui tecum vivit. *et cetera.*

Ad *Vesperas. Memoria de S. Maria. Ant.* Ne timeas Maria invenisti gratiam apud Dominum: ecce concipies et paries filium. Alleluya. *V. et Oratio ut supra ad Matutinas, Memoria de omnibus Sanctis ut supra ad Matutinas.*

Ab Octavis S. Stephani usque ad Purificationem quotidie fiat Memoria de S. Maria, de quocumque fiat servitium, tam ad Vesperas quam ad Matutinas nisi in Vigilia Epyphaniæ et in Die ejusdem.

In festis ix lectionum et infra Octavas et in Octavis quando chorus regitur, et in Dominicis ad utrasque Vesperas cum hac Antiphona. Quando natus es ineffabiliter ex Virgine tunc impletæ sunt scripturæ Sicut

pluvia in vellus descendisti : ut salvum faceres genus humanum te laudamus Deus noster.

Et ad Matutinas cum hac Antiphona. Ecce Maria genuit nobis salvatorem quem Johannes videns exclamavit dicens Ecce Agnus Dei : ecce qui tollit peccata mundi Alleluya.

In feriis vero et in festis iij lectionum sine regimine chori ad Vesperas dicitur hæc Antiphona Rubum quem viderat Moyses incombustum, conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem Dei genitrix intercede pro nobis. *Et ad Matutinas cum hac Antiphona.* Germinavit radix Jesse orta est stella ex Jacob ; Virgo peperit salvatorem : te laudamus Deus noster.

Et ad Matutinas dicitur semper. Versus. Post partum virgo inviolata permansisti. *Et ad Vesperas dicitur Versus.* Speciosus forma præ filiis hominum. *Responsorium.* Diffusa est gratia in labiis tuis.

Non dicitur ulterius. *Oratio.*

Deus qui salutis æternæ B. Mariæ virginitate fecunda humano generi præmia præstitisti : tribue quæsumus ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus : per quam meruimus auctorem vitæ suscipere Dominum nostrum Jesum Christum tuum.

Deinde fiat Memoria de omnibus Sanctis in feriis et in festis sine regimine chori ad Vesperas et ad Matutinas.

Post *Purificationem vero ad Matutinas dicitur hæc Antiphona.* Beata Mater et innupta virgo gloriosa Regina mundi intercede pro nobis ad Dominum.

V. Post partum. *Oratio.* Famulorum. *vel Or.* Omnipotens sempiterne Deus, *ut posterius patet.*

Non dicitur Oratio Concede quæsumus misericors Deus *ad Memoriam de S. Maria nisi ad processionem tantum.*

Memoria de omnibus Sanctis.

Ad Matutinas Antiphona. Exultabunt. *V.* Mirabilis. *Oratio.* Infirmitatem. *Vel Or.* Omnium sanctorum. *Vel Or.* Vide Domine. *Vel Or.* Tribue quæsumus.

Post Purificationem ad Memoriam de S. Maria ad vesperas dicantur Antiphonæ sicut post hystoriam Deus omnium.

Et etiam de omnibus Sanctis ad Vesperas usque ad feriam quartam in Capite Jejunii.

Feria *secunda post* Deus omnium *et abhinc usque ad Adventum Domini, tam in feriis quam in festis trium lectionum sine regimine chori, et in Octavis et infra quando chorus non regitur, dicantur hæ tres Memoriæ, scilicet de Cruce: de S. Maria : et de omnibus Sanctis. Cum verò in festis trium lectionum aliquod festum Sanctorum contigerit, tunc in primis fiat Memoria de Sancto : et postea Memoriæ supradictæ. Per Octavas verò Reliquiarum : sive dicitur de Sanctis, sive de feriis, semper fiat in primis Memoria de Reliquiis et postea Memoria de Cruce.*

Ad Matutinas Antiphona. Nos autem gloriari oportet in Cruce Domini nostri Jesu Christi. *V.* Omnis terra adoret te Deus. *R.* Et psallat tibi psalmum dicant nomini tuo. *Oratio.*

Deus qui sanctam Crucem ascendisti, et mundi tenebras illuminasti : tu corda et corpora nostra illuminare dignare Salvator mundi. Qui cum Deo Patre. *Vel Oratio.*

Perpetua quæsumus Domine pace custodi quos per lignum sanctæ Crucis redimere dignatus es Salvator mundi. Qui cum Deo Patre.

[*Vel*] *Oratio.* Adesto nobis Domine Deus noster : et quos sanctæ Crucis lætari facis honore : ejus quoque perpetuis defende subsidiis. Per Christum Dominum nostrum.

Memoria de S. Maria.

Antiphona. Beata mater [et innupta]. *ut proximè supra.* *V.* Post partum virgo [*ut supra*]. *Oratio.* Famulorum tuorum quæsumus Domine dilectis ignosce : ut qui tibi placere de actibus nostris non valemus, genitricis Filii tui Domini Dei nostri intercessione salvemur. Per eundem Dominum. *Vel Oratio.* Omnipotens sempiterne Deus : nos famulos tuos dextera tuæ potentiæ a cunctis protege periculis : et gloriosa B. Mariæ semper virginis intercessione, fac nos præsenti gaudere prosperitate et futura. Per Christum.

Non dicitur Oratio Concede quæsumus misericors Deus *ad Memoriam de S. Maria per totum annum ; sed ad processionem et ad Completorium de ea tantum.*

Memoria de omnibus Sanctis.

Ad Matutinas Antiphona. Exultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis. *V.* Mirabilis Deus in sanctis suis. *R.* Et gloriosus in majestate sua.

Oratio. Infirmitatem nostram quæsumus Domine propitius respice : et mala omnia quæ juste meremur omnium sanctorum tuorum intercessione averte. Per Christum. *Vel Oratio.* Omnium sanctorum tuorum quæsumus Domine intercessione placatus et veniam delictorum nobis tribue : et remedia sempiterna concede. Per Christum. *Vel Oratio.* Vide Domine infirmitates nostras : et intercedentibus omnibus sanctis tuis : celeri nobis pietate succurre. Per Dominum nostrum Jesum. *Vel Oratio.* Tribue quæsumus Domine omnes Sanctos tuos jugiter orare pro nobis : et eos semper clementer audire digneris. Per Dominum.

Memoria de Cruce ad Vesperas Antiphona. Salva nos Christe Salvator per virtutem sanctæ Crucis qui salvasti Petrum in mari miserere nobis. *V.* Omnis terra [*ut ad Mat.*]. *Vel Antiphona.* Per signum Crucis de inimicis nostris libera nos Deus noster. *Vel Antiphona.* Adoramus te Christe et benedicimus tibi : quia per Crucem tuam redemisti mundum. *V.* Omnis terra. *Oratio ut supra ad Matutinas.*

Memoria de S. Maria ad Vesperas Antiphona. Sancta Maria Virgo, intercede pro toto mundo, quia genuisti regem orbis. *V.* Sancta Dei genitrix virgo semper Maria. [*R.* Intercede pro nobis ad Dominum Deum nostrum.]

Vel Ant. Sancta Dei genitrix virgo semper Maria, intercede pro nobis ad Dominum Deum nostrum. *V.* Post partum virgo [*ut supra*].

Vel Ant. In prole mater : in partu virgo : gaude et lætare pia mater Domini. *V.* Sancta Dei genitrix.

Oratio ut supra ad Matutinas.

Memoria de omnibus Sanctis ad Vesperas Antiphona. Sancti Dei omnes qui estis consortes supernorum civium : intercedite pro nobis. *V.* Lætamini [in Domino et exultate justi. *R.* Et gloriamini omnes recti corde.], *vel* Exultent [justi in conspectu Dei. *R.* Et delectentur in lætitia].

Vel Ant. Omnes electi Dei nostri memoramini ante Deum : ut vestris precibus adjuti mereamur vobis adjungi. *V.* Lætamini. *vel* Exultent.

Vel Ant. Sanctorum precibus cunctorum redde salutem corporis ac animæ Christe tuis famulis. *V.* Lætamini.

Vel Ant. O quam gloriosum est regnum in quo cum Christo gaudent omnes Sancti amicti stolis albis : sequuntur Agnum quocumque ierit. *V.* Lætamini.

Isti duo versus ad Memoriam de omnibus Sanctis non variantur nisi

cum V. Lætamini *ad primas Vesperas dicitur ; tunc ad Memoriam de omnibus Sanctis dicetur V.* Exultent. *Similiter ad Matutinas quando V.* Mirabilis Deus *dicitur in Laudibus, tunc ad Memoriam de omnibus Sanctis dicetur V.* Justorum animæ [in manu Dei sunt. *R.* Et non tanget illos tormentum malitiæ]. *Quod per totum annum observetur, nisi in Adventu et in tempore Paschali.*

Oratio ut supra ad Matutinas.

FERIA TERTIA.

Ad Matutinas.

Invitatorium ; Jubilemus Deo Salutari nostro. *Ps.* Venite.

A Domine ne in ira *usque ad* XL., *quando de iij. feria agitur dicitur ad Matutinas sequens Hymnus.*

Consors Paterni luminis,
Lux ipse lucis et dies :
Noctem canendo rumpimus,
Assiste postulantibus.

Aufer tenebras mentium,
Fuga catervas dæmonum :
Expelle somnolentiam,
Ne pigritantes obruat.

Sic Christe nobis omnibus,
Indulgeas credentibus :
Ut prosit exorantibus,
Quod præcinentes psallimus.

[Gloria tibi Domine *vel*]
Præsta Pater piissime. [p. 6.]

Per Æstatem Hymnus Nocte surgentes *etc.* (*ibid.*)

Psalmus xxxviij.

Dixi Custodiam vias meas : ut non delinquam in lingua mea.

Posui ori meo custodiam : cum consisteret peccator adversum me.

Obmutui et humiliatus sum et silui a bonis : et dolor meus renovatus est.

Concaluit cor meum intra me : et in meditatione mea exardescet ignis.

Locutus sum in lingua mea : Notum fac mihi Domine finem meum.

Et numerum dierum meorum quis est : ut sciam quid desit mihi.

Ecce mensurabiles posuisti dies meos : et substantia mea tanquam nihilum ante te.

Veruntamen universa vanitas : omnis homo vivens.

Veruntamen in imagine pertransit homo : sed et frustra conturbatur.

Thesaurizat : et ignorat cui congregabit ea.

Et nunc quæ est expectatio mea nonne Dominus : et substantia mea apud te est.

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me : opprobrium insipienti dedisti me.

Obmutui et non aperui os meum, quoniam tu fecisti : amove a me plagas tuas.

A fortitudine manus tuæ ego defeci in increpationibus : propter iniquitatem corripuisti hominem.

Et tabescere fecisti sicut araneam animam ejus : veruntamen vane conturbatur omnis homo.

Exaudi orationem meam Domine et deprecationem meam : auribus percipe lachrymas meas.

Ne sileas quoniam advena ego sum apud te et peregrinus : sicut omnes patres mei.

Remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam : et amplius non ero.

Psalmus xxxix.

Expectans expectavi Dominum : et intendit mihi.

Et exaudivit preces meas : et eduxit me de lacu miseriæ, et de luto fæcis.

Et statuit supra petram pedes meos : et direxit gressus meos.

Et immisit in os meum canticum novum : carmen Deo nostro.

Videbunt multi et timebunt : et sperabunt in Domino.

Beatus vir cujus est nomen Domini spes ejus : et non respexit in vanitates et insanias falsas.

Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua : et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

Annuntiavi et locutus sum : multiplicati sunt super numerum.

Sacrificium et oblationem noluisti : aures autem perfecisti mihi.

Olocaustum et pro peccato non postulasti : tunc dixi, Ecce venio.

In capite libri scriptum est de me ut facerem voluntatem tuam Deus meus volui : et legem tuam in medio cordis mei.

Annuntiavi justitiam tuam in ecclesia magna : ecce labia mea non prohibebo, Domine tu scisti.

Justitiam tuam non abscondi in corde meo : veritatem tuam et salutare tuum dixi.

Non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam : a concilio multo.

Tu autem Domine ne longe facias miserationes tuas a me : misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me.

Quoniam circundederunt me mala quorum non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meæ : et non potui ut viderem.

Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei : et cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine ut eruas me : Domine ad adjuvandum me respice.

Confundantur et revereantur simul : qui quærunt animam meam ut auferant eam.

Convertantur retrorsum et revereantur : qui volunt mihi mala.

Ferant confestim confusionem suam : qui dicunt mihi Euge euge.

Exultent et lætentur super te omnes quærentes te : et dicant semper Magnificetur Dominus qui diligunt salutare tuum.

Ego autem mendicus sum et pauper : Dominus sollicitus est mei.

Adjutor meus et protector meus tu es : Deus meus ne tardaveris.

Gloria Patri. *Ant.* Ut non delinquam in lingua mea.

Psalmus xl.

Beatus qui intelligit super egenum et pauperem : in die mala liberabit eum Dominus.

Dominus conservet eum et vivificet eum, et beatum faciat eum in terra : et non tradat eum in animam inimicorum ejus.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus : universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.

Ego dixi Domine miserere mei : sana animam meam quia peccavi tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi : Quando morietur et peribit nomen ejus ?

Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur : cor ejus congregavit iniquitatem sibi.

Egrediebatur foras : et loquebatur in idipsum.

Adversum me susurrabant omnes inimici mei : adversum me cogitabant mala mihi.

Verbum iniquum constituerunt adversum me : nunquid qui dormit non adjiciet ut resurgat ?

Etenim homo pacis meæ in quo speravi qui edebat panes meos : magnificavit super me supplantationem.

Tu autem Domine miserere mei : et resuscita me et retribuam eis.

In hoc cognovi quoniam voluisti me : quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

Me autem propter innocentiam suscepisti : et confirmasti me in conspectu tuo in æternum.

Benedictus Dominus Deus Israël : a seculo et in seculum : Fiat fiat.

Psalmus xlj.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum : ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum : quando veniam et apparebo ante faciem Dei ?

Fuerunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte : dum dicitur mihi quotidie Ubi est Deus tuus ?

Hæc recordatus sum et effudi in me animam meam : quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis: usque ad domum Dei.

In voce exultationis et confessionis : sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea : et quare conturbas me ?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei et Deus meus.

Ad meipsum anima mea conturbata est : propterea memor ero tui de terra Jordanis et Hermonii a monte modico.

Abyssus abyssum invocat : in voce catharactarum tuarum.

Omnia excelsa tua et fluctus tui : super me transierunt.

In die mandavit Dominus misericordiam suam : et nocte canticum ejus.

Apud me oratio Deo vitæ meæ : dicam Deo Susceptor meus es :

Quare oblitus es mei : quare contristatus incedo: dum affligit me inimicus ?

Dum confringuntur ossa mea : exprobraverunt mihi: qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per singulos dies : Ubi est Deus tuus ?

Quare tristis es anima mea : et quare conturbas me ?

Spera in Deo: quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei et Deus meus.

Gloria Patri. *Ant.* Sana Domine animam meam, quia peccavi tibi.

Iste Psalmus non dicitur ad Nocturnos:

Psalmus xlij.

Judica me Deus et discerne causam meam de gente non sancta : ab homine iniquo et doloso erue me.

Quia tu es Deus fortitudo mea : quare me reppulisti et quare tristis incedo dum affligit me inimicus.

Emitte lucem tuam et veritatem tuam : ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

Et introibo ad altare Dei ad Deum : qui lætificat juventutem meam.

Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus : quare tristis es anima mea et quare conturbas me.

Spera in Deo: quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei et Deus meus.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui.

Psalmus xliij.

Deus auribus nostris audivimus : patres nostri annuntiaverunt nobis,

Opus quod operatus es in diebus eorum : et in diebus antiquis.

Manus tua gentes disperdidit, et plantasti eos : afflixisti populós et expulisti eos.

Nec enim in gladio suo possederunt terram : et brachium eorum non salvavit [*Chev.* salvabit] eos :

Sed dextera tua et brachium tuum et illuminatio vultus tui : quoniam complacuisti in eis.

Tu es ipse Rex meus et Deus meus : qui mandas salutes Jacob.

In te inimicos nostros ventilabimus cornu : et in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis.

Non enim in arcu meo sperabo : et gladius meus non salvabit me.

Salvasti enim nos de affligentibus nos : et odientes nos confudisti.

In Deo laudabimur tota die : et in nomine tuo confitebimur in seculum.

Nunc autem reppulisti et confudisti nos : et non egredieris Deus in virtutibus nostris.

Avertisti nos retrorsum post inimicos nostros : et qui oderunt nos diripiebant sibi.

Dedisti nos tanquam oves escarum : et in gentibus dispersisti nos.

Vendidisti populum tuum sine pretio : et non fuit multitudo in commutationibus eorum.

Posuisti nos obprobrium vicinis nostris : subsannationem et derisum his qui in circuitu nostro sunt.

Posuisti nos in similitudinem gentibus : commotionem capitis in populis.

Tota die verecundia mea contra me es : et confusio faciei meæ cooperuit me.

A voce exprobrantis et obloquentis : a facie inimici et persequentis.

Hæc omnia venerunt super nos nec obliti sumus te : et inique non egimus in testamento tuo.

Et non recessit retro cor nostrum : et declinasti semitas nostras a via tua.

Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis : et cooperuit nos umbra mortis.

Si obliti sumus nomen Dei nostri : et si expandimus manus nostras ad deum alienum.

Nonne Deus requiret ista : ipse enim novit abscondita cordis.

Quoniam propter te mortificamur tota die : æstimati sumus sicut oves occisionis.

Exurge quare obdormis Domine : exurge et ne repellas in finem.

Quare faciem tuam avertis : oblivisceris inopiæ nostræ et tribulationis nostræ ?

Quoniam humiliata est in pulvere anima nostra : conglutinatus est in terra venter noster.

Exurge Domine adjuva nos : et redime nos propter nomen tuum.

Psalmus xliiij.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea Regi.

Lingua mea calamus scribæ : velociter scribentis.

Speciosus forma præ filiis hominum diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Accingere gladio tuo super femur tuum : potentissime,

Specie tua et pulchritudine tua : intende prospere procede et regna.

Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

Sagittæ tuæ acutæ : populi sub te cadent in corda inimicorum regis.

Sedes tua Deus in seculum seculi : virga directionis virga regni tui.

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Myrrha et gutta et casia a vestimentis tuis : a domibus eburneis ex quibus delectaverunt te filiæ regum in honore tuo.

Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate.

Audi filia et vide : et inclina aurem tuam : et obliviscere populum tuum et domum patris tui.

Et concupiscet Rex decorem tuum : quoniam ipse est Dominus Deus tuus et adorabunt eum.

Et filiæ Tyri in muneribus : vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis.

Omnis gloria ejus filiæ Regis ab intus in fimbriis aureis : circumamicta varietatibus.

Adducentur Regi virgines post eam : proximæ ejus afferentur tibi.

Afferentur in lætitia et exultatione : adducentur in templum Regis.

Pro patribus tuis nati sunt tibi filii : constitues eos principes super omnem terram.

Memores erunt nominis tui Domine : in omni generatione et generationem.

Propterea populi confitebuntur tibi in æternum : et in seculum seculi.

Gloria Patri. *Ant.* Eructavit cor meum verbum bonum.

Psalmus xlv.

Deus noster refugium et virtus : adjutor in tribulationibus quæ invenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra : et transferentur montes in cor maris.

Sonuerunt et turbatæ sunt aquæ eorum : conturbati sunt montes in fortitudine ejus.

Fluminis impetus lætificat civitatem Dei : sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.

Deus in medio ejus non commovebitur : adjuvabit eam Deus mane diluculo.

Conturbatæ sunt gentes et inclinata sunt regna : dedit vocem suam mota est terra.

Dominus virtutum nobiscum : susceptor noster Deus Jacob.

Venite et videte opera Domini : quæ posuit prodigia super terram.

Auferens bella usque ad finem terræ : arcum conteret et confringet arma, et scuta comburet igni.

Vacate et videte quoniam ego sum Deus : exaltabor in gentibus et exaltabor in terra.

Dominus virtutum nobiscum : susceptor noster Deus Jacob.

Psalmus xlvj.

Omnes gentes plaudite manibus : jubilate Deo in voce exultationis.

Quoniam Dominus excelsus terribilis : Rex magnus super omnem terram.

Subjecit populos nobis : et gentes sub pedibus nostris.

Elegit nobis hereditatem suam : speciem Jacob quem dilexit.

Ascendit Deus in jubilo : et Dominus in voce tubæ.

Psallite Deo nostro psallite : psallite Regi nostro psallite.

Quoniam Rex omnis terræ Deus : psallite sapienter.

Regnabit Deus super gentes : Deus sedet super sedem sanctam suam.

Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham : quoniam dii fortes terræ vehementer elevati sunt.

Gloria Patri. *Ant.* Adjutor in tribulationibus.

Psalmus xlvij.

Magnus Dominus et laudabilis nimis : in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Fundatur exultatione universæ terræ mons Syon : latera aquilonis civitas Regis magni.

Deus in domibus ejus cognoscetur : cum suscipiet eam.

Quoniam ecce reges terræ congregati sunt : convenerunt in unum.

Ipsi videntes sic admirati sunt : conturbati sunt commoti sunt, tremor apprehendit eos.

Ibi dolores ut parturientis : in spiritu vehementi conteres naves Tharsis.

Sicut audivimus sic vidimus in civitate Domini virtutum, in civitate Dei nostri : Deus fundavit eam in æternum.

Suscepimus Deus misericordiam tuam : in medio templi tui.

Secundum nomen tuum Deus sic et laus tua in fines terræ : justitia plena est dextera tua.

Lætetur mons Syon et exultent filiæ Judæ : propter judicia tua Domine.

Circundate Syon et complectimini eam : narrate in turribus ejus.

Ponite corda vestra in virtute ejus : et distribuite domos ejus : ut enarretis in progenie altera.

Quoniam hic est Deus Deus noster

in æternum et in seculum seculi : ipse reget nos in secula.

Psalmus xlviij.

Audite hæc omnes gentes : auribus percipite omnes qui habitatis orbem.

Quique terrigenæ et filii hominum : simul in unum dives et pauper.

Os meum loquetur sapientiam : et meditatio cordis mei prudentiam.

Inclinabo in parabolam aurem meam : aperiam in psalterio propositionem meam.

Cur timebo in die mala : iniquitas calcanei mei circundabit me.

Qui confidunt in virtute sua : et in multitudine divitiarum suarum gloriantur,

Frater non redimit redimet homo : non dabit Deo placationem suam,

Et pretium redemptionis animæ suæ : et laborabit in æternum et vivet adhuc in finem.

Non videbit interitum cum viderit sapientes morientes : simul insipiens et stultus peribunt.

Et relinquent alienis divitias suas : et sepulchra eorum domus illorum in æternum.

Tabernacula eorum in progenie et progenie : vocaverunt nomina sua in terris suis.

Et homo, cum in honore esset non intellexit : comparatus est jumentis insipientibus et similis factus est illis.

Hæc via illorum scandalum ipsis : et postea in ore suo complacebunt.

Sicut oves in inferno positi sunt : mors depascet eos.

Et dominabuntur eorum justi in matutino : et auxilium eorum veterascet in inferno a gloria eorum.

Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferi : cum acceperit me.

Ne timueris cum dives factus fuerit homo : et cum multiplicata fuerit gloria domus ejus.

Quoniam cum interierit non sumet omnia : neque descendet cum eo gloria ejus.

Quia anima ejus in vita ipsius benedicetur : confitebitur tibi cum benefeceris ei.

Introibit usque in progenies patrum suorum : et usque in æternum non videbit lumen.

Homo cum in honore esset non intellexit : comparatus est jumentis insipientibus et similis factus est illis.

Gloria Patri. *Ant.* Auribus percipite qui habitatis orbem.

Psalmus xlix.

Deus deorum Dominus locutus est : et vocavit terram,

A solis ortu usque ad occasum : ex Syon species decoris ejus.

Deus manifeste veniet : Deus noster et non silebit.

Ignis in conspectu ejus exardescet : et in circuitu ejus tempestas valida.

Advocavit cælum desursum : et terram discernere populum suum.

Congregate illi sanctos ejus : qui ordinant testamentum ejus super sacrificia.

Et annuntiabunt cæli justitiam ejus : quoniam Deus judex est.

Audi populus meus et loquar Israël et testificabor tibi : Deus Deus tuus ego sum.

Non in sacrificiis tuis arguam te : olocausta autem tua in conspectu meo sunt semper.

Non accipiam de domo tua vitulos : neque de gregibus tuis hircos.

Quoniam meæ sunt omnes feræ silvarum : jumenta in montibus et boves.

Cognovi omnia volatilia cæli : et pulchritudo agri mecum est.

Si esuriero non dicam tibi : meus

est enim orbis terræ et plenitudo ejus.

Nunquid manducabo carnes taurorum : aut sanguinem hircorum potabo?

Immola Deo sacrificium laudis : et redde Altissimo vota tua.

Et invoca me in die tribulationis : et eruam te et honorificabis me.

Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas, et assumis testamentum meum per os tuum?

Tu vero odisti disciplinam : et projecisti sermones meos retrorsum.

Si videbas furem currebas cum eo : et cum adulteris portionem tuam ponebas.

Os tuum abundavit malitia : et lingua tua concinnabat dolos.

Sedens adversus fratrem tuum loquebaris : et adversus filium matris tuæ ponebas scandalum, hæc fecisti et tacui.

Existimasti inique quod ero tui similis : arguam te et statuam contra faciem tuam.

Intelligite hæc qui obliviscimini Deum : nequando rapiat, et non sit qui eripiat.

Sacrificium laudis honorificabit me : et illic iter quo ostendam illi salutare Dei.

Non dicitur ad Nocturnos iste Psalmus l.

Miserere mei Deus : secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum : dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea : et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco : et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi et malum coram te feci : ut justificeris in sermonibus tuis et vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum : et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti : incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me ysopo et mundabor : lavabis me et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam : et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis : et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus : et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua : et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui : et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas : et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ : et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies : et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique : olocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus : cor contritum et humiliatum Deus non despicies.

Benigne fac Domine in bona voluntate tua Syon : ut ædificentur muri Hierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ oblationes et olocausta : tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri et Filio. *Antiphona.* Miserere mei Deus.

Psalmus lj.

Quid gloriaris in malitia : qui potens es in iniquitate?

Tota die injustitiam cogitavit lingua tua : sicut novacula acuta fecisti dolum,

Dilexisti malitiam super benignitatem : iniquitatem magis quam loqui æquitatem.

Dilexisti omnia verba præcipitationis : lingua dolosa.

Propterea Deus destruet te in finem : evellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo, et radicem tuam de terra viventium.

Videbunt justi et timebunt et super eum ridebunt et dicent : Ecce homo qui non posuit Deum adjutorem suum :

Sed speravit in multitudine divitiarum suarum : et prævaluit in vanitate sua :

Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei : speravi in misericordia Dei in æternum et in seculum seculi.

Confitebor tibi in seculum quia fecisti : et expectabo nomen tuum quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum.

Gloria Patri. *Ant.* Deus deorum Dominus locutus est.

V. Immola Deo : sacrificium laudis. *R.* Et redde Altissimo vota tua.

Ante Laudes *V.* Fiat misericordia tua Domine super nos. *R.* Quemadmodum speravimus in te.

In Laudibus Ant. Secundum magnam misericordiam tuam : miserere mei Deus. *Ps. l.* Miserere mei Deus (p. 107).

Psalmus xlij.

Judica me Deus et discerne causam meam de gente non sancta : ab homine iniquo et doloso erue me.

Quia tu es Deus fortitudo mea quare me reppulisti : et quare tristis incedo dum affligit me inimicus?

Emitte lucem tuam et veritatem tuam : ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

Et introibo ad altare Dei : ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus : quare tristis es anima mea et quare conturbas me?

Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei et Deus meus.

Gloria Patri. *Ant.* Salutare vultus mei et Deus meus.

Ant. Ad te de luce vigilo Deus. *Ps. lxii.* Deus Deus meus. (p. 30.)

[*Canticum Ezechiæ*] *Esajæ xxxviij.*

Ego dixi : In dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi.

Quæsivi residuum annorum meorum : dixi Non videbo Dominum Deum in terra viventium.

Non aspiciam hominem ultra : et habitatorem quietis.

Generatio mea ablata est et convoluta est a me : quasi tabernaculum pastorum.

Præcisa est velut a texente vita mea : dum adhuc ordirer succidit me.

De mane usque ad vesperam finies me : sperabam usque ad mane, quasi leo sic contrivit omnia ossa mea.

De mane usque ad vesperam finies me : sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor ut columba.

Attenuati sunt oculi mei : suspicientes in excelsum.

Domine vim patior responde pro me : quid dicam aut quid respondebit mihi cum ipse fecerim?

Recogitabo tibi omnes annos meos : in amaritudine animæ meæ.

Domine si sic vivitur et in talibus vita spiritus mei corripies me et vivificabis me : ecce in pace amaritudo mea amarissima.

Tu autem eruisti animam meam ut non periret : projecisti post tergum tuum omnia peccata mea.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te : non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam.

Vivens vivens ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie : pater filiis notam faciet veritatem tuam.

Domine salvum me fac : et psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitæ nostræ in domo Domini.

Gloria Patri. *Ant.* Cunctis diebus vitæ nostræ salvos nos fac Domine.

Ant. In excelsis laudate Deum. *Ps.* Laudate. (pp. 31—33.)

(1) *Cap.* Vigilate. (p. 87.)

A Domine ne in ira *usque ad* XL., *quando de iij. feria agitur, dicitur ad Laudes sequens Hymnus.*

Ales diei nuntius
Lucem propinquam præcinit:
Nos excitatur mentium :
Jam Christus ad vitam vocat.

Auferte clamat lectulos,
Ægros sopore desides :
Castique recti ac sobrii,
Vigilate jam sum proximus.

Jesum ciamus vocibus :
Flentes precantes sobrie
Intenta supplicatio
Dormire cor mundum vetat.

Tu Christe somnum discute,
Tu rumpe noctis vincula :
Tu solve peccatum vetus
Novumque lumen ingere.

Deo Patri sit gloria.

℣. In matutinis Domine.

(2) *Cap.* Vigilate. (p. 87.) *Per Æstatem Hymnus,* Ecce jam noctis. (p. 35.)

℣. In matutinis Domine.

A. Erexit Dominus nobis cornu salutis in domo David pueri sui. *Ps.* Benedictus. (*ibid.*)

Preces ut supra in ij. feria. Oratio ut decet. Cetera ut supra.

FERIA QUARTA.

[*Ad Matutinas.*]

Invitatorium : In manu tua Domine, Omnes fines terræ. *Ps.* Venite. (p. 2.)

A Domine ne in ira *usque ad* XL., *quando de iiij. feria agitur, dicitur ad Matutinas sequens Hymnus.*

Rerum Creator optime,
Rectorque noster aspice :
Nos a quiete noxia,
Mersos sopore libera.

Te sancte Christe poscimus,
Ignosce tu criminibus :
Ad confitendum surgimus
Morasque noctis rumpimus.

Mentes manusque tollimus
Propheta sicut novimus :
Nobis gerendum præcepit,
Paulusque gestis censuit.

Vides malum quod gessimus,
Occulta nostra pandimus,
Preces gementes fundimus
Dimitte quod peccavimus.

Præsta Pater. (p. 2.)

Per Æstatem Hymnus Nocte surgentes. (p. 6.)

Psalmus lij.

Dixit insipiens in corde suo : Non est Deus.

Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus : non est qui faciat bonum.

Deus de cælo prospexit super filios hominum : ut videat si est intelligens aut requirens Deum.

Omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt : non est qui faciat bonum non est usque ad unum.

Nonne scient omnes qui operantur iniquitatem : qui devorant plebem meam ut cibum panis ?

Deum non invocaverunt : illic trepidaverunt timore ubi non fuit timor.

Quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent : confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos.

Quis dabit ex Syon salutare Israel : cum converterit Deus captivitatem plebis suæ exultabit Jacob et lætabitur Israel.

Non dicitur ad Nocturnos iste Ps. liij. Deus in nomine.

Psalmus liij.

Deus in nomine tuo salvum me fac : et in virtute tua judica me.

Deus exaudi orationem meam : auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, et fortes quæsierunt animam meam : et non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Ecce enim Deus adjuvat me : et Dominus susceptor est animæ meæ.

Averte mala inimicis meis : et in veritate tua disperde illos.

Voluntarie sacrificabo tibi et confitebor nomini tuo Domine : quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me : et super inimicos meos despexit oculus meus.

Gloria Patri.

Psalmus liiij.

Exaudi Deus orationem meam : et ne despexeris deprecationem meam, intende mihi et exaudi me.

Contristatus sum in exercitatione mea : et conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris.

Quoniam declinaverunt in me iniquitates : et in ira molesti erant mihi.

Cor meum conturbatum est in me : et formido mortis cecidit super me.

Timor et tremor venerunt super me : et contexerunt me tenebræ.

Et dixi, quis dabit mihi pennas sicut columbæ : et volabo et requiescam ?

Ecce elongavi fugiens : et mansi in solitudine.

Expectabam eum qui salvum me fecit : a pusillanimitate spiritus et tempestate.

Præcipita Domine et divide linguas eorum : quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate.

Die ac nocte circundabit eam super muros ejus iniquitas : et labor in medio ejus et injustitia.

Et non defecit de plateis ejus : usura et dolus.

Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi : sustinuissem utique.

Et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset : abscondissem me forsitan ab eo.

Tu vero homo unanimis : dux meus et notus meus :

Qui simul mecum dulces capiebas cibos : in domo Dei ambulavimus cum consensu.

Veniat mors super illos : et descendant in infernum viventes.

Quoniam nequitiæ in habitaculis eorum : in medio eorum.

Ego autem ad Deum clamavi : et Dominus salvavit me.

Vespere et mane et meridie narrabo et annuntiabo : et exaudiet vocem meam.

Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi : quoniam inter multos erant mecum.

Exaudiet Deus: et humiliabit illos : qui est ante secula.

Non enim est illis commutatio et non timuerunt Deum : extendit manum suam in retribuendo.

Contaminaverunt testamentum ejus : divisi sunt ab ira vultus ejus et appropinquavit cor illius.

Molliti sunt sermones ejus super oleum : et ipsi sunt jacula.

Jacta super Dominum curam tuam et ipse te enutriet : et non dabit in æternum fluctuationem justo.

Tu vero Deus deduces eos : in puteum interitus.

Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos : ego autem sperabo in te Domine.

Gloria Patri. *Ant.* Avertet Dominus captivitatem plebis suæ.

Psalmus lv.

Miserere mei Deus quoniam conculcavit me homo : tota die impugnans tribulavit me.

Conculcaverunt me inimici mei tota die : quoniam multi bellantes adversum me.

Ab altudine diei timebo : ego vero in te sperabo.

In Deo laudabo sermones meos in Deo speravi : non timebo quid faciat mihi caro.

Tota die verba mea execrabantur : adversum me omnes cogitationes eorum in malum.

Inhabitabunt et abscondent : ipsi calcaneum meum observabunt.

Sicut sustinuerunt animam meam : pro nihilo salvos facies illos, in ira populos confringes.

Deus vitam meam annuntiavi tibi : posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.

Sicut et in promissione tua : tunc convertentur inimici mei retrorsum.

In quacunque die invocavero te : ecce cognovi quoniam Deus meus es.

In Deo laudabo verbum : in Domino laudabo sermonem : in Deo speravi non timebo quid faciat mihi homo.

In me sunt Deus vota tua : quæ reddam laudationes tibi.

Quoniam eripuisti animam meam de morte, et pedes meos de lapsu : ut placeam coram Deo in lumine viventium.

Psalmus lvj.

Miserere mei Deus miserere mei : quoniam in te confidit anima mea.

Et in umbra alarum tuarum sperabo : donec transeat iniquitas.

Clamabo ad Deum altissimum : Deum qui benefecit mihi.

Misit de cælo et liberavit me : dedit in opprobrium conculcantes me.

Misit Deus misericordiam suam et veritatem suam : et eripuit animam meam de medio catulorum leonum dormivi conturbatus.

Filii hominum dentes eorum arma et sagittæ : et lingua eorum gladius acutus.

Exaltare super cælos Deus : et in omnem terram gloria tua.

Laqueum paraverunt pedibus meis : et incurvaverunt animam meam.

Foderunt ante faciem meam foveam : et inciderunt in eam.

Paratum cor meum Deus paratum cor meum : cantabo et psalmum dicam [Domino].

Exurge gloria mea exurge psalterium et cithara : exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine : et psalmum dicam tibi in gentibus :

Quoniam magnificata est usque ad cælos misericordia tua : et usque ad nubes veritas tua.

Exaltare super cælos Deus : et super omnem terram gloria tua.

Gloria Patri. *Ant.* Quoniam in te confidit anima mea.

Psalmus lvij.

Si vere utique justitiam loquimini : recta judicate filii hominum.

Etenim in corde iniquitates operamini in terra : injustitias enim manus vestræ concinnant.

Alienati sunt peccatores a vulva : erraverunt ab utero locuti sunt falsa.

Furor illis secundum similitudinem serpentis : sicut aspidis surdæ et obturantis aures suas.

Quæ non exaudiet vocem incantantium : et venefici incantantis sapienter.

Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum : molas leonum confringet Dominus.

Ad nihilum devenient tanquam aqua decurrens : intendit arcum suum donec infirmentur.

Sicut cera quæ fluit auferentur : supercecidit ignis et non viderunt solem.

Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum : sicut viventes sic in ira absorbet eos.

Lætabitur justus cum viderit vin-
ctam : manus suas lavabit in san-
ine peccatoris.

Et dicet homo Si utique est fruc-
justo : utique est Deus judicans
s in terra.

Psalmus lviij.

Eripe me de inimicis meis Deus
us : et ab insurgentibus in me
era me.

Eripe me de operantibus iniquita-
a : et de viris sanguinum salva
.

Quia ecce ceperunt animam meam :
uerunt in me fortes.

Neque iniquitas mea neque pec-
um meum Domine : sine iniqui-
e cucurri et direxi.

Exurge in occursum meum et
e : et tu Domine Deus virtutum
us Israel.

Intende ad visitandas omnes gen-
: non miserearis omnibus qui
rantur iniquitatem.

Convertentur ad vesperam et fa-
m patientur ut canes : et circui-
t civitatem.

Ecce loquentur in ore suo et gla-
s in labiis eorum : quoniam quis
livit?

Et tu Domine deridebis eos : et ad
ilum deduces omnes gentes.

Fortitudinem meam ad te custo-
m quia Deus susceptor meus :
us meus misericordia ejus præ-
iet me.

Deus ostendit mihi super inimi-
meos : ne occidas eos, nequando
iviscantur populi mei.

Disperge illos in virtute tua : et
one eos protector meus Domine.

Delictum oris eorum sermonem
orum ipsorum : et comprehen-
tur in superbia sua.

Et de execratione et mendacio : an-
tiabuntur in consummatione.

In ira consummationis et non
nt : et scient quia Deus dominabi-
Jacob et finium terræ.

Convertentur ad vesperam et fa
mem patientur ut canes : et circui-
bunt civitatem.

Ipsi dispergentur ad manducan-
dum : si vero non fuerint saturati
et murmurabunt.

Ego autem cantabo fortitudinem
tuam : et exaltabo mane misericor-
diam tuam.

Quia factus es susceptor meus : et
refugium meum : in die tribulationis
meæ.

Adjutor meus tibi psallam : quia
Deus susceptor meus es Deus meus
misericordia mea.

Gloria Patri. *Ant.* Juste judicate
filii hominum.

Psalmus lix.

Deus reppulisti nos et destruxisti
nos : iratus es et misertus es nobis.

Commovisti terram et conturbasti
eam : sana contritiones ejus quia
commota est.

Ostendisti populo tuo dura : pota-
sti nos vino compunctionis.

Dedisti metuentibus te significa-
tionem : ut fugiant a facie arcus.

Ut liberentur dilecti tui : salvum
fac dextera tua et exaudi me.

Deus locutus est in sancto suo :
lætabor et partibor Sichimam et
convallem tabernaculorum metibor.

Meus est Galaad et meus est Ma-
nasses : et Effraym fortitudo capitis
mei.

Juda rex meus : Moab olla spei
meæ.

In Idumæam extendam calcea-
mentum meum : mihi alienigenæ
subditi sunt.

Quis deducet me in civitatem mu-
nitam : quis deducet me usque in
Idumæam?

Nonne tu Deus qui reppulisti
nos : et non egredieris Deus in vir-
tutibus nostris?

Da nobis auxilium de tribula-
tione : quia vana salus hominis.

In Deo faciemus virtutem : et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

Psalmus lx.

Exaudi Deus deprecationem meam : intende orationi meæ.

A finibus terræ ad te clamavi dum anxiaretur cor meum : in petra exaltasti me.

Deduxisti me quia factus es spes mea : turris fortitudinis a facie inimici.

Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula : protegar in velamento alarum tuarum.

Quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam : dedisti hereditatem timentibus nomen tuum.

Dies super dies regis adjicies : annos ejus usque in diem generationis et generationis.

Permanet in æternum in conspectu Dei : misericordiam et veritatem ejus quis requiret?

Sic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi : ut reddam vota mea de die in diem.

Gloria Patri. *Ant.* Da nobis Domine auxilium de tribulatione.

Psalmus lxj.

Nonne Deo subjecta erit anima mea : ab ipso enim salutare meum.

Nam et ipse Deus meus et salutaris meus : susceptor meus non movebor amplius.

Quousque irruitis in hominem : interficitis universi vos tanquam parieti inclinato, et maceriæ depulsæ?

Veruntamen pretium meum cogitaverunt repellere : cucurri in siti ore suo benedicebant, et corde suo maledicebant.

Veruntamen Deo subjecta esto anima mea : quoniam ab ipso patientia mea.

Quia ipse Deus meus et salvator meus : adjutor meus non emigrabo.

In Deo salutare meum et gloria mea : Deus auxilii mei et spes mea in Deo est.

Sperate in eo omnis congregatio populi : effundite coram illo corda vestra, Deus adjutor noster in æternum.

Veruntamen vani filii hominum mendaces filii hominum in stateris : ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum.

Nolite sperare in iniquitate, et rapinas nolite concupiscere : divitiæ si affluant nolite cor apponere.

Semel locutus est Deus duo hæc audivi : quia potestas Dei est et tibi Domine misericordia quia tu reddes unicuique juxta opera sua.

Non dicatur ad Nocturnos sequens Ps. lxij. Deus Deus meus.

Psalmus lxij.

Deus Deus meus : ad te de luce vigilo.

Sitivit in te anima mea : quam multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta invia et inaquosa sic in sancto apparui tibi : ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas : labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea : et in nomine tuo levabo manus meas.

Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea : et labiis exultationis laudabit os meum.

Sic memor fui tui super stratum meum : in matutinis meditabor in te, quia fuisti adjutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo : adhæsit anima mea post te, me suscepit dextera tua.

Ipsi vero in vanum quæsierunt animam meam : introibunt in inferiora terræ, tradentur in manus gladii partes vulpium erunt.

Rex vero lætabitur, in Deo laudabuntur omnes qui jurant in eo :

uia obstructum est os loquentium iiqua.

Psalmus lxiij.

Exaudi Deus orationem meam um deprecor : a timore inimici eripe nimam meam.

Protexisti me a conventu malig- antium : a multitudine operantium iiquitatem.

Quia exacuerunt ut gladium lin- uas suas, intenderunt arcum rem maram : ut sagittent in occultis im- aaculatum.

Subito sagittabunt eum et non imebunt : firmaverunt sibi sermo- iem nequam.

Narraverunt ut absconderent la- queos : dixerunt Quis videbit eos?

Scrutati sunt iniquitates : defece- unt scrutantes scrutinio.

Accedet homo ad cor altum : et xaltabitur Deus.

Sagittæ parvulorum factæ sunt lagæ eorum : et infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum.

Conturbati sunt omnes qui vide- bant eos : et timuit omnis homo.

Et annuntiaverunt opera Dei : et facta ejus intellexerunt.

Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

Gloria Patri. *Ant.* A timore ini- mici eripe Domine animam meam.

Non dicitur ad Nocturnos iste Psalmus lxiiij.

Te decet hymnus Deus in Syon : et tibi reddetur votum in Hieru- salem.

Exaudi orationem meam : ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorum prævaluerunt super nos : et impietatibus nostris tu propitiaberis.

Beatus quem elegisti et assump- sisti : inhabitabit in atriis tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ : sanctum est templum tuum mirabile in æquitate.

Exaudi nos Deus salutaris noster : spes omnium finium terræ et in mari longe.

Præparans montes in virtute tua accinctus potentia : qui conturbas profundum maris sonum fluctuum ejus.

Turbabuntur gentes et timebunt qui habitant terminos a signis tuis : exitus matutini et vespere delectabis.

Visitasti terram et inebriasti eam : multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei repletum est aquis : parasti cibum illorum quoniam ita est præparatio ejus.

Rivos ejus inebrians multiplica genimina ejus : in stillicidiis ejus lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignita- tis tuæ : et campi tui replebuntur ubertate.

Pinguescent speciosa deserti : et exultatione colles accingentur.

Induti sunt arietes ovium, et val- les abundabunt frumento : clama- bunt etenim hymnum dicent.

Psalmus lxv.

Jubilate Deo omnis terra psalmum dicite nomini ejus : date gloriam laudi ejus.

Dicite Deo Quam terribilia sunt opera tua Domine : in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te et psallat tibi : psalmum dicat nomini tuo.

Venite et videte opera Dei : terribi- lis in consiliis super filios hominum.

Qui convertit mare in aridam in flumine pertransibunt pede : ibi læ- tabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in æternum oculi ejus super gentes re- spiciunt : qui exasperant non exal- tentur in semetipsis.

Benedicite gentes Deum nostrum : et auditam facite vocem laudis ejus.

Qui posuit animam meam ad vitam : et non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus: igne nos examinasti : sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro : imposuisti homines super capita nostra.

Transivimus per ignem et aquam : et eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domum tuam in olocaustis : reddam tibi vota mea quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meum : in tribulatione mea.

Olocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum : offeram tibi boves cum hircis.

Venite audite et narrabo omnes qui timetis Deum : quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamavi : et exaltavi sub lingua mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo : non exaudiet Dominus.

Propterea exaudivit Deus : et attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus: qui non amovit deprecationem meam : et misericordiam suam a me.

Non dicitur ad Nocturnum iste Psalmus lxvj. Deus misereatur.

Psalmus lxvi.

Deus misereatur nostri et benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus : confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur et exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate : et gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes : terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus Deus noster benedicat nos Deus : et metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri.

Psalmus lxvij.

Exurgat Deus et dissipentur inimici ejus : et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Sicut deficit fumus deficiant : sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie Dei.

Et justi epulentur et exultent in conspectu Dei : et delectentur in lætitia.

Cantate Deo psalmum dicite nomini ejus : iter facite ei qui ascendit super occasum Dominus nomen illi.

Exultate in conspectu ejus : turbabuntur a facie ejus patris orphanorum et judicis viduarum.

Deus in loco sancto suo : Deus qui inhabitare facit unius moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine : similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchris.

Deus cum egredereris in conspectu populi tui : cum pertransires in deserto ;

Terra mota est : etenim cæli distillaverunt a facie Dei Synai a facie Dei Israël.

Pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, et infirmata est : tu vero perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea : parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum : euangelizantibus virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti : et speciei domus dividere spolia.

Si dormiatis inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ : et posteriora dorsi ejus in pallore auri.

Dum discernit Cælestis reges super eam nive dealbabuntur in Selmon : mons Dei mons pinguis.

Mons coagulatus mons pinguis :

ut quid suspicamini montes coagulatos ?

Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo : etenim Dominus habitabit in finem.

Currus Dei decem milibus multiplex milia lætantium : Dominus in eis in Syna in sancto.

Ascendisti in altum cepisti captivitatem : accepisti dona in hominibus.

Etenim non credentes : inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dominus die quotidie : prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

Deus noster Deus salvos faciendi : et Domini Domini exitus mortis.

Veruntamen Deus confringet capita inimicorum suorum : verticem capilli perambulantium in delictis suis.

Dixit Dominus Ex Basan convertam : convertam in profundum maris.

Ut intingatur pes tuus in sanguine : lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

Viderunt ingressus tuos Deus : ingressus Dei mei Regis mei qui est in sancto.

Prævenerunt principes conjuncti psallentibus : in medio juvencularum tympanistriarum.

In ecclesiis benedicite Deo : Domino de fontibus Israël.

Ibi Benjamin adolescentulus : in mentis excessu.

Principes Juda duces eorum : principes Zabulon et principes Neptalim.

Manda Deus virtuti tuæ : confirma hoc Deus quod operatus es in nobis :

A templo tuo in Hierusalem : tibi offerent reges munera.

Increpa feras arundinis : congregatio taurorum in vaccis populorum : ut excludant eos qui probati sunt argento.

Dissipa gentes quæ bella volunt : venient legati ex Ægypto Æthyopia præveniet manus ejus Deo.

Regna terræ cantate Deo : psallite Domino :

Psallite Deo qui ascendit super cælum cæli : ad Orientem.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis : date gloriam Deo super Israël, magnificentia ejus et virtus ejus in nubibus.

Mirabilis Deus in sanctis suis : Deus Israël ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ benedictus Deus.

Gloria Patri. *Ant.* In ecclesiis benedicite Domino.

V. Deus vitam meam : annuntiavi tibi. *R.* Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.

Ante Laudes. *V.* Fiat misericordia tua. (p. 84.)

In Laudibus Ant. Amplius lava me Deus ab injustitia mea. *Ps.* Miserere. (p. 85.)

Ant. Te decet hymnus Deus in Syon. *Ps. Ipsum.* (p. 121.)

A. Labia mea laudabunt te in vita mea Deus meus. *Ps.* (*lxij.*) Deus Deus meus. (p. 30.)

Psalmus [*Annæ*] *j. Regum ij. cap.*

Exultavit cor meum in Domino : et exaltatum est cornu meum in Deo meo.

Dilatatum est os meum super inimicos meos : quia lætata sum in salutari tuo.

Non est sanctus ut est Dominus neque enim est alius extra te : et non est fortis sicut Deus noster.

Nolite multiplicare loqui sublimia : gloriantes.

Recedant vetera de ore vestro, quia Deus scientiarum Dominus est : et ipsi præparantur cogitationes.

Arcus fortium superatus est : et infirmi accincti sunt robore.

Repleti prius pro panibus se locaverunt : et famelici saturati sunt.

Donec sterilis peperit plurimos : et quæ multos habebat filios infirmata est.

Dominus mortificat et vivificat : deducit ad inferos et reducit.

Dominus pauperem facit et ditat : humiliat et sublevat.

Suscitans de pulvere egenum : et de stercore erigens pauperem.

Ut sedeat cum principibus : et solium gloriæ teneat.

Domini enim sunt cardines terræ : et posuit super eos orbem.

Pedes sanctorum suorum servabit : et impii in tenebris conticescent, quia non in fortitudine sua roborabitur vir.

Dominum formidabunt adversarii ejus : et super ipsos in cælis tonabit.

Dominus judicabit fines terræ, et dabit imperium Regi suo : et sublimabit cornu Christi sui.

Gloria Patri. *Ant.* Dominus judicabit fines terræ.

Ant. Cæli cælorum laudate Deum. *Ps. cxlviij.—cl.* Laudate Dominum de cælis. (p. 31—33.)

(1) *Cap.* Vigilate et orate. (p. 87.)

A Domine in ira *usque ad Quadragesimam quando de iiij. feria agitur, dicitur ad Laudes sequens Hymnus.*

Nox et tenebræ et nubila,
Confusa mundi et turbida :
Lux intrat albescit polus,
Christus venit discedite.
Caligo terræ scinditur,
Percussa solis spiculo :
Rebusque jam color redit,
Vultu nitentis sideris.
Te Christe solum novimus,
Te mente pura et simplici :
Flendo canendo quæsumus,
Intende nostris sensibus.
Sunt multa fucis illita,
Quæ luce purgentur tua :
Tu lux Eoy sideris,
Vultu sereno illumina.
Deo Patri. (p. 34.)
V. In matutinis.

(2) *Cap.* Vigilate, *etcet. Per Æstatem Hymnus* Ecce jam noctis. (p. 35.)
V. In matutinis.

Ant. Salutem ex inimicis nostris et de manu omnium qui nos oderunt libera nos Domine. *Ps.* Benedictus. (*ib.*)

Preces ut supra. Oratio ut decet.

FERIA QUINTA.

Ad Matutinas.

Invitatorium: Adoremus Dominum Quoniam ipse fecit nos. *Ps.* Venite exultemus. (p. 2.)

Pro Hystoria Domine ńe in ira.

A Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam quando de v. feria agitur, dicitur ad Matutinas sequens Hymnus ;*

Nox atra rerum contegit,
Terræ colores omnium :
Nos confitentes poscimus
Te juste judex cordium,
Ut auferas piacula,
Sordesque mentis abluas :
Donesque Christe gratiam,
Ut arceantur crimina.
Mens ecce torpet impia,
Quam culpa mordet noxia :
Obscura gestit tollere,
Et te Redemptor quærere.
Repelle tu caliginem,
Intrinsecus quam maxime :
Ut in beato gaudeat
Se collocari lumine.
Præsta Pater piissime. (p. 6.)

Per Æstatem Hymnus Nocte surgentes. (p. 6.)

Super Nocturnum Psalmus lxviij.

Salvum me fac Deus : quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.

Infixus sum in limo profundi : et non est substantia.

Veni in altitudinem maris : et tempestas demersit me.

Laboravi clamans raucæ factæ sunt fauces meæ : defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum.

Multiplicati sunt super capillos capitis mei : qui oderunt me gratis.

Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei injuste : quæ non rapui tunc exolvebam.

Deus tu scis insipientiam meam : et delicta mea a te non sunt abscondita.

Non erubescant in me qui expectant te Domine : Domine virtutum.

Non confundantur super me : qui quærunt te Deus Israël.

Quoniam propter te sustinui obprobrium : operuit confusio faciem meam.

Extraneus factus sum fratribus meis : et peregrinus filiis matris meæ.

Quoniam zelus domus tuæ comedit me : et obprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Et operui in jejunio animam meam : et factum est in obprobrium mihi.

Et posui vestimentum meum cilicium : et factus sum illis in parabolam.

Adversum me loquebantur qui sedebant in porta : et in me psallebant qui bibebant vinum.

Ego vero orationem meam ad te Domine : tempus beneplaciti Deus.

In multitudine misericordiæ tuæ exaudi me : in veritate salutis tuæ.

Eripe me de luto ut non infigar : libera me ab his qui oderunt me et de profundis aquarum.

Non me demergat tempestas aquæ : neque absorbeat me profundum, neque urgeat super me puteus os suum.

Exaudi me Domine quoniam benigna est misericordia tua : secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me.

Et ne avertas faciem tuam a puero tuo : quoniam tribulor velociter exaudi me.

Intende animæ meæ et libera eam : propter inimicos meos eripe me.

Tu scis improperium meum et confusionem meam : et reverentiam meam.

In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me : improperium expectavit cor meum et miseriam.

Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit : et qui consolaretur et non inveni.

Et dederunt in escam meam fel : et in siti mea potaverunt me aceto.

Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum : et in retributiones et in scandalum.

Obscurentur oculi eorum ne videant : et dorsum eorum semper incurva.

Effunde super eos iram tuam : et furor iræ tuæ comprehendat eos.

Fiat habitatio eorum deserta : et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet.

Quoniam quem tu percussisti persecuti sunt : et super dolorem vulnerum meorum addiderunt.

Appone iniquitatem super iniquitatem eorum : et non intrent in justitiam tuam.

Deleantur de libro viventium : et cum justis non scribantur.

Ego sum pauper et dolens : salus tua Deus suscepit me.

Laudabo nomen Dei cum cantico : et magnificabo eum in laude.

Et placebit Deo : super vitulum novellum cornua producentem et ungulas.

Videant pauperes et lætentur : quærite Deum, et vivet anima vestra.

Quoniam exaudivit pauperes Dominus: et vinctos suos non despexit.

Laudent illum cæli et terra : mare et omnia reptilia in eis.

Quoniam Deus salvam faciet Syon : et ædificabuntur civitates Judæ.

Et inhabitabunt ibi : et hereditate acquirent eam.

Et semen servorum ejus possidebit eam : et qui diligunt nomen ejus habitabunt in ea.

Psalmus lxix.

Deus in adjutorium meum intende : Domine ad adjuvandum me festina.

Confundantur et revereantur : qui quærunt animam meam.

Avertantur retrorsum et erubescant : qui volunt mihi mala.

Avertantur statim erubescentes : qui dicunt mihi Euge euge.

Exultent et lætentur in te omnes qui quærunt te : et dicant semper Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego vero egenus et pauper sum : Deus adjuva me.

Adjutor meus et liberator meus es tu : Domine ne moreris.

Gloria Patri. *Ant.* Domine Deus in adjutorium meum intende.

Psalmus lxx.

In te Domine speravi non confundar in æternum : in justitia tua libera me et eripe me.

Inclina ad me aurem tuam : et salva me.

Esto mihi in Deum protectorem : et in locum munitum [:] ut salvum me facias.

Quoniam firmamentum meum : et refugium meum es tu.

Deus meus eripe me de manu peccatoris : et de manu contra legem agentis et iniqui.

Quoniam tu es patientia mea Domine : Domine spes mea a juventute mea.

In te confirmatus sum ex utero : de ventre matris meæ tu es protector meus.

In te cantatio mea semper : tanquam prodigium factus sum multis, et tu adjutor fortis.

Repleatur os meum laude : ut cantem gloriam tuam tota die magnitudinem tuam.

Ne projicias me in tempore senectutis : cum defecerit virtus mea ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi : et qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in unum.

Dicentes Deus dereliquit eum : persequimini et comprehendite eum, quia non est qui eripiat.

Deus ne elongeris a me : Deus meus in auxilium meum respice.

Confundantur et deficiant detrahentes animæ meæ : operiantur confusione et pudore qui quærunt mala mihi.

Ego autem semper sperabo : et adjiciam super omnem laudem tuam.

Os meum annuntiabit justitiam tuam : tota die salutare tuum.

Quoniam non cognovi litteraturam introibo in potentias Domini : Domine memorabor justitiæ tuæ solius.

Deus docuisti me a juventute mea : et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua.

Et usque in senectam et senium : Deus ne derelinquas me :

Donec annuntiem brachium tuum : generationi omni quæ ventura est :

Potentiam tuam et justitiam tuam Deus usque in altissima quæ fecisti magnalia : Deus quis similis tibi?

Quantas ostendisti mihi tribulationes multas et malas, et conversus vivificasti me : et de abyssis terræ iterum reduxisti me.

Multiplicasti magnificentiam tuam : et conversus consolatus es me.

Nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus : psallam tibi in cithara sanctus Israël.

Exultabunt labia mea cum cantavero tibi : et anima mea quam redemisti.

Sed et lingua mea tota die meditabitur justitiam tuam : cum confusi et reveriti fuerint qui quærunt mala mihi.

Psalmus lxxj.

Deus judicium tuum Regi da : et justitiam tuam filio Regis :

Judicare populum tuum in justitia : et pauperes tuos in judicio.

Suscipiant montes pacem populo : et colles justitiam.

Judicabit pauperes populi, et salvos faciet filios pauperum : et humiliabit calumniatorem.

Et permanebit cum sole : et ante lunam in generationes generationum.

Descendet sicut pluvia in vellus : et sicut stillicidia stillantia super terram.

Orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis : donec auferatur luna.

Et dominabitur a mari usque ad mare : et a flumine usque ad terminos orbis terrarum.

Coram illo procident Æthyopes : et inimici ejus terram lingent.

Reges Tharsis et insulæ munera offerent : reges Arabum et Saba dona adducent.

Et adorabunt eum omnes reges : omnes gentes servient ei.

Quia liberabit pauperem a potente : et pauperem cui non erat adjutor.

Parcet pauperi et inopi : et animas pauperum salvas faciet.

Ex usuris et iniquitate redimet animas eorum : et honorabile nomen eorum coram illo.

Et vivet et dabitur ei de auro Arabiæ : et adorabunt de ipso semper, tota die benedicent ei.

Erit firmamentum in terra in summis montium, superextolletur super Libanum fructus ejus : et florebunt de civitate sicut fenum terræ.

Sit nomen ejus benedictum in secula : ante solem permanet nomen ejus.

Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ : omnes gentes magnificabunt eum.

Benedictus Dominus Deus Israël : qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen majestatis ejus in æternum : et replebitur majestate ejus omnis terra Fiat fiat.

Gloria Patri. *Antiphona.* Esto mihi Domine in Deum protectorem.

Psalmus lxxii.

Quam bonus Israël Deus : his qui recto sunt corde.

Mei autem pene moti sunt pedes : pene effusi sunt gressus mei.

Quia zelavi super iniquos : pacem peccatorum videns.

Quia non est respectus morti eorum : et firmamentum in plaga eorum.

In labore hominum non sunt : et cum hominibus non flagellabuntur.

Ideo tenuit eos superbia : operti sunt iniquitate et impietate sua.

Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum : transierunt in affectum cordis.

Cogitaverunt et locuti sunt nequitiam : iniquitatem in excelso locuti sunt.

Posuerunt in cælum os suum : et lingua eorum transivit in terra.

Ideo convertetur populus meus hic : et dies pleni invenientur in eis.

Et dixerunt Quomodo scit Deus : et si est scientia in Excelso?

Ecce ipsi peccatores et abundantes in seculo : obtinuerunt divitias.

Et dixi, Ergo sine causa justificavi cor meum : et lavi inter innocentes manus meas.

Et fui flagellatus tota die : et castigatio mea in matutinis.

Si dicebam Narrabo sic : ecce nationem filiorum tuorum reprobavi.

Existimabam ut cognoscerem : hoc labor est ante me.

Donec intrem in sanctuarium Dei : et intelligam in novissimis eorum.

Veruntamen propter dolos posuisti eis : dejecisti eos dum allevarentur.

Quomodo facti sunt in desolatio-

nem subito defecerunt : perierunt propter iniquitatem suam.

Velut somnium surgentium Domine in civitate tua : imaginem ipsorum ad nihilum rediges.

Quia inflammatum est cor meum : et renes mei commutati sunt : et ego ad nihilum redactus sum et nescivi.

Ut jumentum factus sum apud te : et ego semper tecum.

Tenuisti manum dexteram meam : et in voluntate tua deduxisti me, et cum gloria suscepisti me.

Quid enim mihi est in cælo : et a te quid volui super terram?

Defecit caro mea et cor meum : Deus cordis mei, et pars mea Deus in æternum.

Quia ecce qui elongant se a te peribunt : perdidisti omnes qui fornicantur abs te.

Mihi autem adhærere Deo bonum est : ponere in Domino Deo spem meam :

Ut annuntiem omnes prædicationes tuas : in portis filiæ Syon.

Psalmus lxxiij.

Ut quid Deus reppulisti in finem : iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ?

Memor esto congregationis tuæ : quam possedisti ab initio.

Redemisti virgam hereditatis tuæ : mons Syon in quo habitasti in eo.

Leva manus tuas in superbias eorum in finem : quanta malignatus est inimicus in sancto.

Et gloriati sunt qui oderunt te : in medio solennitatis tuæ.

Posuerunt signa sua signa et non cognoverunt : sicut in exitu super summum.

Quasi in silva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum : in securi et ascia dejecerunt eam.

Incenderunt igni sanctuarium tuum : in terra polluerunt tabernaculum nominis tui.

Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul : Quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra.

Signa nostra non vidimus, jam non est propheta : et nos non cognoscet amplius.

Usquequo Deus improperabit inimicus : irritat adversarius nomen tuum in finem?

Ut quid avertis manum tuam et dexteram tuam : de medio sinu tuo in finem?

Deus autem Rex noster ante secula : operatus est salutem in medio terræ.

Tu confirmasti in virtute tua mare : contribulasti capita drachonum in aquis.

Tu confregisti capita drachonis : dedisti eum escam populis Æthyopum.

Tu dirupisti fontes et torrentes : tu siccasti fluvios Ethan.

Tuus est dies et tua est nox : tu fabricatus es auroram et solem.

Tu fecisti omnes terminos terræ : æstatem et ver tu plasmasti ea.

Memor esto hujus : inimicus improperavit Domino, et populus insipiens incitavit nomen tuum.

Ne tradas bestiis animas confitentes tibi : et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

Respice in testamentum tuum : quia repleti sunt qui obscurati sunt terræ domibus iniquitatum.

Ne avertatur humilis factus confusus : pauper et inops laudabunt nomen tuum.

Exurge Deus judica causam tuam : memor esto improperiorum tuorum, eorum quæ ab insipiente sunt tota die.

Ne obliviscaris voces inimicorum tuorum : superbia eorum qui te oderunt ascendit semper.

Gloria Patri. *Ant.* Liberasti virgam hereditatis tuæ.

Psalmus lxxiiij.

Confitebimur tibi Deus confitebimur : et invocabimus nomen tuum.

Narrabimus mirabilia tua : cum accepero tempus, ego justitias judicabo.

Liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea : ego confirmavi columnas ejus.

Dixi iniquis Nolite inique agere : et delinquentibus, Nolite exaltare cornu.

Nolite extollere in altum cornu vestrum : nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

Quia neque ab Oriente neque ab Occidente neque a desertis montibus : quoniam Deus judex est.

Hunc humiliat et hunc exaltat : quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto.

Et inclinavit ex hoc in hoc, veruntamen fæx ejus non est exinanita : bibent omnes peccatores terræ.

Ego autem annuntiabo in seculum : cantabo Deo Jacob.

Et omnia cornua peccatorum confringam : et exaltabuntur cornua justi.

Psalmus lxxv.

Notus in Judæa Deus : in Israël magnum nomen ejus.

Et factus est in pace locus ejus : et habitatio ejus in Syon.

Ibi confregit potentias : arcum, scutum gladium et bellum.

Illuminans tu mirabiliter a montibus æternis : turbati sunt omnes insipientes corde.

Dormierunt somnum suum : et nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.

Ab increpatione tua Deus Jacob : dormitaverunt qui ascenderunt equos.

Tu terribilis es et quis resistet tibi : ex tunc ira tua.

De cælo auditum fecisti judicium : terra tremuit et quievit,

Cum exurgeret in judicio Deus : ut salvos faceret omnes mansuetos terræ.

Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi : et reliquiæ cogitationis diem festum agent tibi.

Vovete et reddite Domino Deo vestro omnes qui in circuitu ejus affertis munera.

Terribili et ei qui aufert spiritum principum : terribili apud reges terræ.

Gloria Patri. *Ant.* In Israël magnum nomen ejus.

Psalmus lxxvi.

Voce mea ad Dominum clamavi : voce mea ad Deum et intendit mihi.

In die tribulationis meæ Deum exquisivi manibus meis nocte contra eum : et non sum deceptus.

Renuit consolari anima mea : memor fui Dei et delectatus sum : et exercitatus sum et defecit spiritus meus.

Anticipaverunt vigilias oculi mei : turbatus sum et non sum locutus.

Cogitavi dies antiquos : et annos æternos in mente habui.

Et meditatus sum nocte cum corde meo : et exercitabar et scopebam spiritum meum.

Nunquid in æternum projiciet Deus : et non apponet ut complacitior sit adhuc?

Aut in finem misericordiam suam abscidet : a generatione in generationem?

Aut obliviscetur misereri Deus : aut continebit in ira sua misericordias suas?

Et dixi, Nunc cœpi : hæc mutatio dexteræ Excelsi.

Memor fui operum Domini : quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus operibus tuis : et in adinventionibus tuis exercebor.

Deus in sancto via tua, quis Deus magnus sicut Deus noster : tu es Deus qui facis mirabilia.

Notam fecisti in populis virtutem tuam : redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Jacob et Joseph.

Viderunt te aquæ Deus viderunt te aquæ et timuerunt: et turbatæ sunt abyssi.

Multitudo sonitus aquarum : vocem dederunt nubes.

Etenim sagittæ tuæ transeunt : vox tonitrui tui in rota.

Illuxerunt coruscationes tuæ orbi terræ : commota est et contremuit terra.

In mari via tua, et semitæ tuæ in aquis multis : et vestigia tua non cognoscentur.

Deduxisti sicut oves populum tuum : in manu Moysi et Aaron.

Psalmus lxxvij.

Attendite popule meus legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Aperiam in parabolis os meum : loquar propositiones ab initio.

Quanta audivimus et cognovimus ea : et patres nostri narraverunt nobis.

Non sunt occultata a filiis eorum : in generatione altera.

Narrantes laudes Domini et virtutes ejus : et mirabilia ejus quæ fecit.

Et suscitavit testimonium in Jacob : et legem posuit in Israël.

Quanta mandavit patribus nostris: nota facere ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera ;

Filii qui nascentur et exurgent : enarrabunt filiis suis.

Ut ponant in Deo spem suam : et non obliviscantur operum Dei et mandata ejus exquirant.

Ne fiant sicut patres eorum : generatio prava et exasperans.

Generatio quæ non direxit cor suum : et non est creditus cum Deo spiritus ejus.

Filii Effrem intendentes et mittentes arcum : conversi sunt in die belli.

Non custodierunt testamentum Dei : et in lege ejus noluerunt ambulare.

Et obliti sunt benefactorum ejus : et mirabilium ejus quæ ostendit eis.

Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Ægypti : in campo Thaneos.

Interrupit mare et perduxit eos : et statuit aquas quasi in utre.

Et deduxit eos in nube diei : et tota nocte illuminatione ignis.

Interrupit petram in heremo : et adaquavit eos velut in abysso multa.

Et eduxit aquam de petra : et deduxit tanquam flumina aquas.

Et apposuerunt adhuc peccare ei : in iram concitaverunt Excelsum in inaquoso.

Et tentaverunt Deum in cordibus suis : ut peterent escas animabus suis.

Et male locuti sunt de Deo : dixerunt Nunquid poterit Deus parare mensam in deserto ?

Quoniam percussit petram et fluxerunt aquæ : et torrentes inundaverunt :

Nunquid et panem poterit dare : aut parare mensam populo suo ?

Ideo audivit Dominus et distulit : et ignis accensus est in Jacob, et ira ascendit in Israël.

Quia non crediderunt in Deo : nec speraverunt in salutari ejus.

Et mandavit nubibus desuper : et januas cæli aperuit.

Et pluit illis manna ad manducandum : et panem cæli dedit eis.

Panem angelorum manducavit homo : cibaria misit eis in abundantia.

Transtulit Austrum de cælo : et induxit in virtute sua Affricum.

Et pluit super eos sicut pulverem carnes : et sicut arenam maris volatilia pennata.

Et ceciderunt in medio castrorum eorum : circa tabernacula eorum.

Et manducaverunt, et saturati sunt nimis : et desiderium eorum attulit eis, non sunt fraudati a desiderio suo.

Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum : et ira Dei ascendit super eos.

Et occidit pingues eorum : et electos Israël impedivit.

In omnibus his peccaverunt adhuc : et non crediderunt in mirabilibus ejus.

Et defecerunt in vanitate dies eorum : et anni eorum cum festinatione.

Cum occideret eos quærebant eum et revertebantur : et diluculo veniebant ad eum.

Et rememorati sunt quia Deus adjutor est eorum : et Deus excelsus redemptor eorum est.

Et dilexerunt eum in ore suo : et lingua sua mentiti sunt ei.

Cor autem eorum non erat rectum cum eo : nec fideles habiti sunt in testamento ejus.

Ipse autem est misericors et propitius fiet peccatis eorum : et non disperdet eos.

Et abundavit ut averteret iram suam : et non accendit omnem iram suam.

Et recordatus est quia caro sunt : spiritus vadens et non rediens.

Quotiens exacerbaverunt eum in deserto : in iram concitaverunt eum in inaquoso ?

Et conversi sunt et tentaverunt Deum : et sanctum Israël exacerbaverunt.

Non sunt recordati manus ejus : die qua redemit eos de manu tribulantis.

Sicut posuit in Ægypto signa sua : et prodigia sua in campo Thaneos.

Et convertit in sanguinem flumina eorum : et imbres eorum ne biberent.

Misit in eos cynomyiam et comedit eos : et ranam et disperdidit eos.

Et dedit ærugini fructus eorum : et labores eorum locustæ.

Et occidit in grandine vineas eorum : et moros eorum in pruina.

Et tradidit grandini jumenta eorum : et possessionem eorum igni.

Misit in eos iram indignationis suæ : indignationem et iram et tribulationem : immissiones per angelos malos.

Viam fecit semitæ iræ suæ, [et] non pepercit a morte animarum eorum : et jumenta eorum in morte conclusit.

Et percussit omne primogenitum in terra Ægypti : primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.

Et abstulit sicut oves populum suum : et perduxit eos tanquam gregem in deserto.

Et eduxit eos in spe et non timuerunt : et inimicos eorum operuit mare.

Et induxit eos in montem sanctificationis suæ : montem quem acquisivit dextera ejus.

Et ejecit a facie eorum gentes : et sorte divisit eis terram in funiculo distributionis,

Et habitare fecit in tabernaculis eorum : tribus Israël.

Et tentaverunt et exacerbaverunt Deum excelsum : et testimonia ejus non custodierunt.

Et averterunt se, et non servaverunt pactum : quemadmodum patres eorum conversi sunt in arcum pravum.

In iram concitaverunt eum in collibus suis : et in sculptilibus suis ad æmulationem eum provocaverunt.

Audivit Deus et sprevit : et ad nihilum redegit valde Israël.

Et reppulit tabernaculum Sylo : tabernaculum suum, ubi habitavit in hominibus.

Et tradidit in captivitatem virtutem eorum : et pulchritudinem eorum in manus inimici.

Et conclusit in gladio populum suum : et hereditatem suam sprevit.

Juvenes eorum comedit ignis : et virgines eorum non sunt lamentatæ.

Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt : et viduæ eorum non plorabantur.

Et excitatus est tanquam dormiens Dominus : tanquam potens crapulatus a vino.

Et percussit inimicos suos in posteriora : obprobrium sempiternum dedit illis.

Et reppulit tabernaculum Joseph : et tribum Effraim non elegit :

Sed elegit tribum Juda : montem Syon quem dilexit.

Et ædificavit sicut unicornis sanctificium suum : in terra quam fundavit in secula.

Et elegit David servum suum, et sustulit eum de gregibus ovium : de post fetantes accepit eum,

Pascere Jacob servum suum : et Israel hereditatem suam :

Et pavit eos in innocentia cordis sui : et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Gloria Patri. *Ant.* Tu es Deus, qui facis mirabilia.

Psalmus lxxviij.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina servorum tuorum escas volatilibus cæli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Effuderunt sanguinem eorum tanquam aquam in circuitu Hierusalem : et non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobrium vicinis nostris : subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt.

Usquequo Domine irasceris in finem : accendetur velut ignis zelus tuus ?

Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt : et in regna quæ nomen tuum non invocaverunt :

Quia comederunt Jacob : et locum ejus desolaverunt

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum : cito anticipent nos misericordiæ tuæ quia pauperes facti sumus nimis.

Adjuva nos Deus salutaris noster : et propter gloriam nominis tui Domine libera nos : et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum :

Ne forte dicant in gentibus Ubi est Deus eorum : et innotescat in nationibus coram oculis nostris,

Ultio sanguinis servorum tuorum, qui effusus est : introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : improperium ipsorum quod exprobraverunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus et oves pascuæ tuæ : confitebimur tibi in seculum.

In generatione et generationem : annuntiabimus laudem tuam.

Psalmus lxxix.

Qui regis Israel intende : qui deducis velut ovem Joseph.

Qui sedes super Cherubin : manifestare coram Effraym Beniamin et Manasse.

Excita potentiam tuam et veni : ut salvos facias nos.

Deus converte nos : et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine Deus virtutum : quousque irascêris super orationem servi tui ?

Cibabis nos pane lachrymarum : et potum dabis nobis in lachrymis in mensura ?

Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris : et inimici nostri subsannaverunt nos.

Deus virtutum converte nos : et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Vineam de Ægypto transtulisti : ejecisti gentes et plantasti eam.

Dux itineris fuisti in conspectu

ejus : et plantasti radices ejus et implevit terram.

Operuit montes umbra ejus : et arbusta ejus cedros Dei.

Extendit palmites suos usque ad mare : et usque ad flumen propagines ejus.

Ut quid destruxisti maceriam ejus : et vindemiant eam omnes qui prætergrediuntur viam ?

Exterminavit eam aper de silva : et singularis ferus depastus est eam.

Deus virtutum convertere : respice de cælo et vide et visita vineam istam.

Et perfice eam quam plantavit dextera tua : et super filium hominis quem confirmasti tibi.

Incensa igni et suffossa : ab increpatione vultus tui peribunt.

Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ : et super filium hominis quem confirmasti tibi.

Et non discedimus a te : vivificabis nos : et nomen tuum invocabimus.

Domine Deus virtutum converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Gloria Patri. *Ant.* Propitius esto peccatis nostris Domine.

V. Gaudebunt labia mea : dum cantavero tibi. *R.* Et anima mea quam redemisti.

Ante Laudes *V.* Fiat misericordia tua.

In Laudibus Antiphona Tibi soli peccavi Domine miserere mei. *Ps.* Miserere mei Deus (p. 107).

Psalmus lxxxix.

Domine refugium factus es nobis : a generatione in generationem.

Priusquam montes fierent aut formaretur terra et orbis : a seculo et usque in seculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem : et dixisti Convertimini filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos : tanquam dies hesterna quæ præteriit,

Et custodia in nocte quæ pro nihilo habentur : eorum anni erunt.

Mane sicut herba transeat mane floreat et transeat : vespere decidat induret et arescat.

Quia defecimus in ira tua : et in furore tuo turbati sumus.

Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo : seculum nostrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies nostri defecerunt : et in ira tua defecimus.

Anni nostri sicut aranea meditabuntur : dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta annis.

Si autem in potentatibus octoginta anni : et amplius eorum labor et dolor.

Quoniam supervenit mansuetudo : et corripiemur.

Quis novit potestatem iræ tuæ : et præ timore tuo iram tuam dinumerare ?

Dexteram tuam sic notam fac : et eruditos corde in sapientia.

Convertere Domine usquequo : et deprecabilis esto super servos tuos.

Repleti sumus mane misericordia tua : et exultavimus et delectati sumus omnibus diebus nostris.

Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliasti : annis quibus vidimus mala.

Respice in servos tuos et in opera tua : et dirige filios eorum.

Et sit splendor Domini Dei nostri super nos : et opera manuum nostrarum dirige super nos, et opus manuum nostrarum dirige.

Gloria Patri. *Ant.* Domine refugium factus es nobis.

Ant. In matutinis Domine meditabor in te. *Ps. lxij.* Deus Deus meus. (p. 30.)

[*Canticum Moysi:*] *Exodi xv.*

Cantemus Domino gloriose enim magnificatus est : equum et ascensorem projecit in mare.

Fortitudo mea et laus mea Dominus : et factus est mihi in salutem.

Iste Deus meus et glorificabo eum : Deus patris mei et exaltabo eum.

Dominus quasi vir pugnator Omnipotens nomen ejus : currus Pharaonis et exercitum ejus projecit in mare.

Electi principes ejus submersi sunt in mari Rubro abyssi operuerunt eos : descenderunt in profundum quasi lapis.

Dextera tua Domine magnificata est in fortitudine, dextera tua Domine percussit inimicum : et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti adversarios tuos.

Misisti iram tuam quæ devoravit eos sicut stipulam : et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ.

Stetit unda fluens : congregatæ sunt abyssi in medio mari.

Dixit inimicus Persequar et comprehendam : dividam spolia implebitur anima mea.

Evaginabo gladium meum : et interficiet eos manus mea.

Flavit spiritus tuus et operuit eos mare : submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.

Quis similis tui in fortibus Domine, quis similis tui magnificus in sanctitate : terribilis atque laudabilis et faciens mirabilia ?

Extendisti manum tuam : et devoravit eos terra.

Dux fuisti in misericordia tua : populo quem redemisti.

Et portasti eum in fortitudine tua : ad habitaculum sanctum tuum.

Ascenderunt populi et irati sunt : dolores obtinuerunt habitatores Philistiim.

Tunc conturbati sunt principes Edom robustos Moab obtinuit tremor : obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

Irruat super eos formido et pavor : in magnitudine brachii tui.

Fiant immobiles quasi lapis : donec pertranseat populus tuus Domine, donec pertranseat populus tuus iste quem possedisti.

Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tuæ : firmissimo habitaculo tuo, quod operatus es Domine.

Sanctuarium tuum Domine quod firmaverunt manus tuæ : Dominus regnabit in æternum et ultra.

Ingressus est enim eques Pharao cum curribus et equitibus ejus in mare : et reduxit super eos Dominus aquas maris.

Filii autem Israël ambulaverunt per siccum : in medio ejus.

Gloria Patri. *Ant.* In æternum Dominus regnabit et ultra.

Ant. In sanctis ejus laudate Deum. *Ps. cxlviij.* Laudate Dominum de cælis. (p. 32.)

Cap. Vigilate. (p. 87.)

(1) *A* Domine ne in ira *usque ad Quadrigesimam, quando de v. feria agitur, dicitur ad Laudes sequens Hymnus.*

Lux ecce surgit aurea,
Pallens fatiscat cæcitas :
Quæ nosmet in præceps, diu
Errore traxit devio.

Hæc lux serenum conferat,
Purosque nos præstet sibi :
Nihil loquamur subdolum,
Volvamus obscurum nihil.

Sic tota discurrat dies,
Ne lingua mendax nec manus :
Oculi nec peccent lubrici,
Nec noxa corpus inquinet.

Speculator astat desuper,
Qui nos diebus omnibus :
Actusque nostros prospicit
A luce prima in vesperum.

Deo Patri. (p. 88.)

V. In matutinis. (*ibid.*)

(2) *Per Æstatem Hymnus* Ecce jam noctis. (p. 35.) *V.* In matutinis.

Ant. In sanctitate serviamus Domine et liberabit nos ab inimicis nostris. *Ps.* Benedictus. (p. 35.)

FERIA SEXTA.

Ad Matutinas.

Invitatorium : Dominum qui fecit nos, Venite adoremus. *Ps.* Venite exultemus. (p. 2.)

A Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam, quando de vj. feria agitur, dicitur ad Matutinas sequens Hymnus.*

Tu Trinitatis Unitas,
Orbem potenter qui regis :
Attende laudum cantica,
Quæ excubantes psallimus.

Nam lectulo consurgimus,
Noctis quieto tempore :
Ut flagitemus vulnerum,
A te medelam omnium.

Quo fraude quicquid dæmonum
In noctibus deliquimus :
Abstergat illud cælitus,
Tuæ potestas gloriæ.

Ne corpus assit sordidum,
Nec torpor instet cordium :
Nec criminis contagio,
Tepescat ardor spiritus.

Ob hoc Redemptor quæsumus,
Reple tuo nos lumine :
Per quod dierum circulis,
Nullis ruamu actibus.

Præsta Pater (p. 6.)

Per Æstatem Hymnus Nocte surgentes. (*ibid.*)

Psalmus lxxx.

Exultate Deo adjutori nostro : jubilate Deo Jacob.

Sumite psalmum et date tympanum : psalterium jocundum cum cithara.

Buccinate in neomenia tuba : in insigni die solennitatis vestræ :

Quia præceptum in Israël est : et judicium Deo Jacob.

Testimonium in Joseph posuit illud cum exiret de terra Ægypti : linguam quam non noverat audivit.

Divertit ab oneribus dorsum ejus : manus ejus in cophino servierunt.

In tribulatione invocasti me et liberavi te : exaudivi te in abscondito tempestatis, probavi te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus et contestabor te : Israël si audieris me non erit in te deus recens : neque adorabis deum alienum.

Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti : dilata os tuum et implebo illud.

Et non audivit populus meus vocem meam : et Israël non intendit mihi.

Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum : ibunt in adinventionibus suis.

Si populus meus audisset me : Israel si in viis meis ambulasset :

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem : et super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici Domini mentiti sunt ei : et erit tempus eorum in secula.

Et cibavit eos ex adipe frumenti : et de petra melle saturavit eos.

Psalmus lxxxj.

Deus stetit in synagoga deorum : in medio autem deos dijudicat.

Usquequo judicatis iniquitatem : et facies peccatorum sumitis ?

Judicate egeno et pupillo : humilem et pauperem justificate.

Eripite pauperem : et egenum de manu peccatoris liberate.

Nescierunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant : movebuntur omnia fundamenta terræ.

Ego dixi Dii estis : et filii Excelsi omnes.

Vos autem sicut homines morie-

mini : et sicut unus de principibus cadetis.

Surge Deus judica terram : quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui. *Antiphona.* Exultate Deo adjutori nostro.

Psalmus lxxxij.

Deus, quis similis erit tibi : ne taceas neque compescaris Deus.

Quoniam ecce inimici tui sonuerunt : et qui oderunt te extulerunt caput.

Super populum tuum malignaverunt consilium : et cogitaverunt adversus sanctos tuos.

Dixerunt Venite et disperdamus eos de gente : et non memoretur nomen Israel ultra.

Quoniam cogitaverunt unanimiter simul adversus te : testamentum disposuerunt tabernacula Idumæorum et Ismaelitæ :

Moab et Agareni, Gebal et Amon, et Amalech : alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

Etenim Assur venit cum illis : facti sunt in adjutorium filiis Loth.

Fac illis sicut Madian et Sisaræ : sicut Jabin in torrente Cyson.

Disperierunt in Endor : facti sunt ut stercus terræ.

Pone principes eorum sicut Oreb : et Zeb et Zebee, et Salmana.

Omnes principes eorum : qui dixerunt Hereditate possideamus sanctuarium Dei.

Deus meus pone illos ut rotam : et sicut stipulam ante faciem venti.

Sicut ignis qui comburit silvam : et sicut flamma comburens montes :

Ita persequeris illos in tempestate tua : et in ira tua turbabis eos.

Imple facies eorum ignominia : et quærent nomen tuum Domine.

Erubescant et conturbentur in seculum seculi : et confundantur et pereant.

Et cognoscant quia nomen tibi Deus : tu solus Altissimus in omni terra.

Psalmus lxxxiij.

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum : concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum et caro mea : exultaverunt in Deum vivum.

Etenim passer invenit sibi domum : et turtur nidum sibi ubi reponat pullos suos :

Altaria tua Domine virtutum : Rex meus et Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua : in secula seculorum laudabunt te.

Beatus vir cujus est auxilium abs te : ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator : ibunt de virtute in virtutem videbitur Deus deorum in Syon.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam : auribus percipe Deus Jacob.

Protector noster aspice Deus : et respice in faciem Christi tui :

Quia melior est dies una in atriis tuis : super milia.

Elegi abjectus esse in domo Dei mei : magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam et veritatem diligit Deus : gratiam et gloriam dabit Dominus.

Non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia : Domine virtutum beatus homo qui sperat in te.

Gloria Patri. *Ant.* Tu solus Altissimus super omnem terram.

Psalmus lxxxiiij.

Benedixisti Domine terram tuam : avertisti captivitatem Jacob.

Remisisti iniquitatem plebis tuæ : operuisti omnia peccata eorum.

Mitigasti omnem iram tuam : avertisti ab ira indignationis tuæ.

Converte nos Deus salutaris noster : et averte iram tuam a nobis.

Nunquid in æternum irasceris nobis : aut extendes iram tuam a generatione in generationem?

Deus tu conversus vivificabis nos : et plebs tua lætabitur in te.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam : et salutare tuum da nobis.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus : quoniam loquetur pacem in plebem suam :

Et super sanctos suos : et in eos qui convertuntur ad cor.

Veruntamen prope timentes eum salutare ipsius : ut inhabitet gloria in terra nostra.

Misericordia et veritas obviaverunt sibi : justitia et pax osculatæ sunt.

Veritas de terra orta est : et justitia de cælo prospexit.

Etenim Dominus dabit benignitatem : et terra nostra dabit fructum suum.

Justitia ante eum ambulabit : et ponet in via gressus suos.

Psalmus lxxxv.

Inclina Domine aurem tuam et exaudi me : quoniam inops et pauper sum ego.

Custodi animam meam quoniam sanctus sum : salvum fac servum tuum Deus meus sperantem in te.

Miserere mei Domine quoniam ad te clamavi tota die : lætifica animam servi tui quoniam ad te Domine animam meam levavi.

Quoniam tu Domine suavis et mitis : et multæ misericordiæ omnibus invocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam : intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamavi ad te : quia exaudisti me,

Non est similis tui in diis Domine : et non est secundum opera tua.

Omnes gentes quascunque fecisti venient et adorabunt coram te Domine : et glorificabunt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu : et faciens mirabilia tu es Deus solus.

Deduc me Domine in via tua, et ingrediar in veritate tua : lætetur cor meum ut timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo : et glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia misericordia tua magna est super me : et eruisti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui insurrexerunt super me, et synagoga potentium quæsierunt animam meam : et non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu Domine Deus miserator et misericors : patiens et multæ misericordiæ et verax,

Respice in me et miserere mei : da imperium tuum puero tuo, et salvum fac filium ancillæ tuæ.

Fac mecum signum in bono : ut videant qui oderunt me et confundantur : quoniam tu Domine adjuvisti me et consolatus es me.

Gloria Patri. *Ant.* Benedixisti Domine terram tuam.

Psalmus lxxxvj.

Fundamenta ejus in montibus sanctis : diligit Dominus portas Syon super omnia tabernacula Jacob.

Gloriosa dicta sunt de te : civitas Dei.

Memor ero Raab et Babylonis : scientium [*Chev.* scientibus] me.

Ecce alienigenæ et Tyrus et populus Æthyopum : hi fuerunt illic.

Nunquid Syon dicet Homo et homo natus est in ea : et ipse fundavit eam Altissimus?

Dominus narrabit in scripturis populorum : et principum horum qui fuerunt in ea.

Sicut lætantium : omnium habitatio [est] in te.

Psalmus lxxxvij.

Domine Deus salutis meæ : in die clamavi et nocte coram te.

Intret in conspectu tuo oratio mea : inclina aurem tuam ad precem meam :

Quia repleta est malis anima mea : et vita mea inferno appropinquavit.

Æstimatus sum cum descendentibus in lacum : factus sum sicut homo sine adjutorio inter mortuos liber.

Sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius : et ipsi de manu tua repulsi sunt.

Posuerunt me in lacu inferiori : in tenebrosis et in umbra mortis.

Super me confirmatus est furor tuus : et omnes fluctus tuos induxisti super me.

Longe fecisti notos meos a me : posuerunt me abominationem sibi.

Traditus sum et non egrediebar : oculi mei languerunt præ inopia.

Clamavi ad te Domine : tota die expandi ad te manus meas.

Nunquid mortuis facies mirabilia : aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi?

Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam : et veritatem tuam in perditione?

Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua : et justitia tua in terra oblivionis?

Et ego ad te Domine clamavi : et mane oratio mea præveniet te.

Ut quid Domine repellis orationem meam : avertis faciem tuam a me?

Pauper sum ego et in laboribus a juventute mea : exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus.

In me transierunt iræ tuæ : et terrores tui conturbaverunt me.

Circundederunt me sicut aqua tota die : circundederunt me simul.

Elongasti a me amicum et proximum et notos meos a miseria.

Gloria Patri. *Ant.* Fundamenta ejus in montibus sanctis.

Psalmus lxxxviij.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

In generatione et generationem : annuntiabo veritatem tuam in ore meo.

Quoniam dixisti In æternum misericordia ædificabitur in cælis : præparabitur veritas tua in eis.

Disposui testamentum electis meis : juravi David servo meo Usque in æternum præparabo semen tuum.

Et ædificabo in generatione et generationem : sedem tuam.

Confitebuntur cæli mirabilia tua Domine : etenim veritatem tuam in ecclesia sanctorum.

Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino : similis erit Domino in filiis Dei?

Deus qui glorificatur in consiliis sanctorum : magnus et terribilis super omnes qui in circuitu ejus sunt.

Domine Deus virtutum quis similis tibi : potens es Domine et veritas tua in circuitu tuo.

Tu dominaris potestati maris : motum autem fluctuum ejus tu mitigas.

Tu humiliasti sicut vulneratum superbum in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.

Tui sunt cæli et tua est terra : orbem terræ et plenitudinem ejus tu fundasti : aquilonem et mare tu creasti.

Thabor et Hermon in nomine tuo exultabunt : tuum brachium cum potentia.

Firmetur manus tua et exaltetur dextera tua : justitia et judicium præparatio sedis tuæ.

Misericordia et veritas præcedent faciem tuam : beatus populus qui scit jubilationem.

Domine, in lumine vultus tui ambulabunt, et in nomine tuo exultabunt tota die : et in justitia tua exaltabuntur.

Quoniam gloria virtutis eorum tu es : et in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.

Quia Domini est assumptio nostra : et sancti Israël Regis nostri.

Tunc locutus es in visione sanctis tuis et dixisti : Posui adjutorium in potente, et exaltavi electum de plebe mea.

Inveni David servum meum : oleo sancto meo unxi eum.

Manus enim mea auxiliabitur ei : et brachium meum confortabit eum.

Nihil proficiet inimicus in eo : et filius iniquitatis non apponet nocere ei.

Et concidam a facie ipsius inimicos ejus : et odientes eum in fugam convertam.

Et veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Et ponam in mari manum ejus : et in fluminibus dexteram ejus.

Ipse invocavit me Pater meus es tu : Deus meus et susceptor salutis meæ.

Et ego primogenitum ponam illum : excelsum præ regibus terræ.

In æternum servabo illi misericordiam meam : et testamentum meum fidele ipsi.

Et ponam in seculum seculi semen ejus : et thronum ejus sicut dies cæli.

Si autem dereliquerint filii ejus legem meam : et in judiciis meis non ambulaverint.

Si justitias meas profanaverint : et mandata mea non custodierint.

Visitabo in virga iniquitates eorum : et in verberibus peccata eorum.

Misericordiam autem meam non dispergam ab eo : neque nocebo in veritate mea.

Neque profanabo testamentum meum : et quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita.

Semel juravi in sancto meo Si David mentiar : semen ejus in æternum manebit.

Et thronus ejus sicut sol in conspectu meo : et sicut luna perfecta in æternum et testis in cælo fidelis.

Tu vero reppulisti et despexisti : distulisti Christum tuum.

Evertisti testamentum servi tui : profanasti in terra sanctuarium ejus.

Destruxisti omnes sepes ejus : posuisti firmamentum ejus formidinem.

Diripuerunt eum omnes transeuntes viam : factus est obprobrium vicinis suis.

Exaltasti dexteram deprimentium eum : lætificasti omnes inimicos ejus.

Avertisti adjutorium gladii ejus : et non es auxiliatus ei in bello.

Destruxisti eum ab emundatione : et sedem ejus in terra collisisti.

Minorasti dies temporis ejus : perfudisti eum confusione.

Usquequo Domine avertis in finem : exardescet sicut ignis ira tua ?

Memorare quæ mea substantia : nunquid enim vane constituisti omnes filios hominum ?

Quis est homo qui vivet et non videbit mortem : eruet animam suam de manu inferi ?

Ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ Domine : sicut jurasti David in veritate tua ?

Memor esto Domine obprobrii servorum tuorum : quod continui in sinu meo multarum gentium.

Quod exprobraverunt inimici tui Domine : quod exprobraverunt commutationem Christi tui.

Benedictus Dominus in æternum : fiat fiat.

Non dicitur ad Nocturnum iste

Psalmus lxxxix.

Domine refugium factus es nobis : a generatione in generationem.

Priusquam montes fierent aut formaretur terra et orbis : a seculo et usque in seculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem : et dixisti Convertimini filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos : tanquam dies hesterna quæ præteriit,

Et custodia in nocte : quæ pro nihilo habentur eorum anni erunt.

Mane sicut herba transeat mane floreat et transeat : vespere decidat induret et arescat.

Quia defecimus in ira tua : et in furore tuo turbati sumus.

Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo : seculum nostrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies nostri defecerunt : et in ira tua defecimus.

Anni nostri sicut aranea meditabuntur : dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta annis.

Si autem in potentatibus octoginta anni : et amplius eorum labor et dolor.

Quoniam supervenit mansuetudo : et corripiemur.

Quis novit potestatem iræ tuæ : et præ timore tuo iram tuam dinumerare?

Dexteram tuam sic notam fac : et eruditos corde in sapientia.

Convertere Domine usquequo : et deprecabilis esto super servos tuos.

Repleti sumus mane misericordia tua : et exultavimus et delectati sumus omnibus diebus nostris.

Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliasti : annis quibus vidimus mala.

Respice in servos tuos et in opera tua : et dirige filios eorum.

Et sit splendor Domini Dei nostri super nos et opera manuum nostrarum dirige super nos : et opus manuum nostrarum dirige.

Non dicitur ad Nocturnum iste Psalmus xc.

Qui habitat in adjutorio Altissimi : in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino Susceptor meus es tu : et refugium meum Deus meus : sperabo in eum.

Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium : et a verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi : et sub pennis ejus sperabis.

Scuto circundabit te veritas ejus : non timebis a timore nocturno.

A sagitta volante in die a negotio perambulante in tenebris : ab incursu et dæmonio meridiano.

Cadent a latere tuo mille, et decem milia a dextris tuis : ad te autem non appropinquabit.

Veruntamen oculis tuis considerabis : et retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea : Altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum : et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam angelis suis mandavit de te : ut custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te : ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem et basiliscum ambulabis : et conculcabis leonem et drachonem.

Quoniam in me speravit liberabo eum : protegam eum quoniam cognovit nomen meum.

Clamavit ad me et ego exaudiam eum : cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum : et ostendam illi salutare meum.

Non dicitur ad Nocturnum iste Psalmus xcj.

Bonum est confiteri Domino : et psallere nomini tuo Altissime.

Ad annuntiandum mane misericordiam tuam : et veritatem tuam per noctem.

In decachordo psalterio : cum cantico in cithara.

Quia delectasti me Domine in factura tua : et in operibus manuum tuarum exultabo.

Quam magnificata sunt opera tua Domine : nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

Vir insipiens non cognoscet : et stultus non intelliget hæc.

Cum exorti fuerint peccatores sicut fenum : et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem :

Ut intereant in seculum seculi : tu autem Altissimus in æternum Domine.

Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce inimici tui peribunt : et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum : et senectus mea in misericordia uberi.

Et despexit oculus meus inimicos meos : et insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea.

Justus ut palma florebit : sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Plantati in domo Domini : in atriis domus Dei nostri florebunt.

Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi : et bene patientes erunt ut annuntient,

Quoniam rectus Dominus Deus noster : et non est iniquitas in eo.

Gloria Patri.

Non dicitur iste
Psalmus xcij.

Dominus regnavit decorem indutus est : indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.

Etenim firmavit orbem terræ : qui non commovebitur.

Parata sedes tua ex tunc : a seculo tu es.

Elevaverunt flumina Domine : elevaverunt flumina vocem suam.

Elevaverunt flumina fluctus suos : a vocibus aquarum multarum.

Mirabiles elationes maris : mirabilis in altis Dominus.

Testimonia tua credibilia facta sunt nimis : domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudinem dierum.

Gloria Patri.

Psalmus xciij.

Deus ultionum Dominus : Deus ultionum libere egit.

Exaltare qui judicas terram : redde retributionem superbis.

Usquequo peccatores Domine : usquequo peccatores gloriabuntur :

Effabuntur et loquentur iniquitatem : loquentur omnes qui operantur injustitiam ?

Populum tuum Domine humiliaverunt : et hereditatem tuam vexaverunt.

Viduam et advenam interfecerunt : et pupillos occiderunt.

Et dixerunt Non videbit Dominus : nec intelliget Deus Jacob.

Intelligite insipientes in populo : et stulti aliquando sapite.

Qui plantavit aurem non audiet : aut qui finxit oculum non considerat ?

Qui corripit gentes non arguet : qui docet hominem scientiam ?

Dominus scit cogitationes hominum : quoniam vanæ sunt.

Beatus homo quem tu erudieris Domine : et de lege tua docueris eum.

Ut mitiges eum a diebus malis : donec fodiatur peccatori fovea.

Quia non repellet Dominus plebem suam : et hereditatem suam non derelinquet.

Quoadusque justitia convertatur in judicium : et qui juxta illam omnes qui recto sunt corde.

Quis consurget mihi adversus malignantes : aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem ?

Nisi quia Dominus adjuvit me : paulominus habitasset in inferno anima mea.

Si dicebam Motus est pes meus : misericordia tua Domine adjuvabat me.

Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo : consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.

Nunquid adhæret tibi sedes iniquitatis : qui fingis laborem [*Chev.* dolorem] in præcepto ?

Captabunt in animam justi : et sanguinem innocentem condemnabunt.

Et factus est mihi Dominus in refugium : et Deus meus in adjutorium spei meæ.

Et reddet illis iniquitatem ipsorum, et in malitia eorum disperdet eos : disperdet illos Dominus Deus noster.

Non dicitur ad Nocturnum iste Psalmus xciiij.

Venite exultemus Domino : jubilemus Deo salutari nostro.

Præoccupemus faciem ejus in confessione : et in psalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus : et rex magnus super omnes deos.

Quia in manu ejus sunt omnes fines terræ : et altitudines montium ipsius sunt.

Quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud : et siccam manus ejus formaverunt.

Venite adoremus et procidamus, et ploremus ante Dominum qui fecit nos : quia ipse est Deus noster :

Et nos populus pascuæ ejus : et oves manus ejus.

Hodie si vocem ejus audieritis : nolite obdurare corda vestra.

Sicut in irritatione : secundum diem tentationis in deserto.

Ubi tentaverunt me patres vestri : probaverunt et viderunt opera mea.

Quadraginta annis offensus fui generationi illi : et dixi Semper [hi] errant corde.

Et isti non cognoverunt vias meas : ut juravi in ira mea Si introibunt [*Chev.* intrabunt] in requiem meam.

Gloria Patri. *Ant.* Benedictus Dominus in æternum.

Psalmus xcv.

Cantate Domino canticum novum : cantate Domino omnis terra.

Cantate Domino et benedicite nomini ejus : annuntiate de die in diem salutare ejus.

Annuntiate inter gentes gloriam ejus : in omnibus populis mirabilia ejus.

Quoniam magnus Dominus et laudabilis nimis : terribilis est super omnes deos.

Quoniam omnes dii gentium dæmonia : Dominus autem cælos fecit.

Confessio et pulchritudo in conspectu ejus : sanctimonia et magnificentia in santificatione ejus.

Afferte Domino patriæ gentium afferte Domino gloriam et honorem : afferte Domino gloriam nomini ejus.

Tollite hostias et introite in atria ejus : adorate Dominum in atrio sancto ejus.

Commoveatur a facie ejus universa terra : dicite in gentibus quia Dominus regnavit.

Etenim correxit orbem terræ : qui non commovebitur : judicabit populos in æquitate.

Lætentur cæli et exultet terra : commoveatur mare et plenitudo ejus, gaudebunt campi et omnia quæ in eis sunt.

Tunc exultabunt omnia ligna silvarum a facie Domini : quia venit, quoniam venit judicare terram.

Judicabit orbem terræ in æquitate : et populos in veritate sua.

Psalmus xcvj.

Dominus regnavit exultet terra : lætentur insulæ multæ.

Nubes et caligo in circuitu ejus :

justitia et judicium correctio sedis ejus.

Ignis ante ipsum præcedet : et inflammabit in circuitu inimicos ejus.

Alluxerunt fulgura ejus orbi terræ : vidit et commota est terra.

Montes sicut cera fluxerunt a facie Domini : a facie Domini omnis terra.

Annuntiaverunt cæli justitiam ejus : et viderunt omnes populi gloriam ejus.

Confundantur omnes qui adorant sculptilia : et qui gloriantur in simulachris suis.

Adorate eum omnes angeli ejus : audivit et lætata est Syon.

Et exultaverunt filiæ Judæ : propter judicia tua Domine.

Quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram : nimis exaltatus es super omnes deos.

Qui diligitis Dominum odite malum : custodit Dominus animas sanctorum suorum de manu peccatoris liberabit eos.

Lux orta est justo : et rectis corde lætitia.

Lætamini justi in Domino : et confitemini memoriæ sanctificationis ejus.

Gloria Patri. *Ant.* Cantate Domino et benedicite nomini ejus.

V. Intret oratio mea : in conspectu tuo Domine. *R.* Inclina aurem tuam ad precem meam.

Ante Laudes *V.* Fiat misericordia tua Domine.

In Laudibus Ant. Spiritu principali confirma cor meum Deus. *Ps.* Miserere mei Deus. (p. 85.)

Psalmus cxlij.

Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam : in veritate tua exaudi me in tua justitia.

Et non intres in judicium cum servo tuo : quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Quia persecutus est inimicus animam meam : humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi : et anxiatus est super me spiritus meus in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum meditatus sum in omnibus operibus tuis : in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te : anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me Domine : defecit spiritus meus.

Non avertas faciem tuam a me : et similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam : quia in te speravi.

Notam fac mihi viam in qua ambulem : quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine ad tę confugi : doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam : propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam : et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam : quoniam ego servus tuus sum.

Gloria Patri et Filio. *Ant.* In veritate tua exaudi me Domine.

Ant. Illumina Domine vultum tuum super nos. *Ps.* [*lxij.*] Deus Deus meus. (p. 30.)

Psalmus Abacuc iij.

Domine audivi auditionem tuam : et timui.

Domine opus tuum : in medio annorum vivifica illud.

In medio annorum notum facies : cum iratus fueris misericordiæ recordaberis.

Deus ab Austro veniet : et Sanctus de monte Pharan.

Operuit cælos gloria ejus : et laudis ejus plena est terra.

Splendor ejus ut lux erit : cornua in manibus ejus.

Ibi abscondita est fortitudo ejus : ante faciem ejus ibit mors.

Egredietur diabolus ante pedes ejus : stetit et mensus est terram.

Aspexit et dissolvit gentes : et contriti sunt montes seculi.

Incurvati sunt colles mundi : ab itineribus æternitatis ejus.

Pro iniquitate vidi tentoria Æthyopiæ : turbabuntur pelles terræ Madian.

Nunquid in fluminibus iratus es Domine : aut in fluminibus furor tuus, vel in mari indignatio tua?

Qui ascendes super equos tuos : et quadrigæ tuæ salvatio.

Suscitans suscitabis arcum tuum : juramenta tribubus quæ locutus es.

Fluvios scindes terræ : viderunt te et doluerunt montes, gurges aquarum transiit.

Dedit abyssus vocem suam : altitudo manus suas levavit.

Sol et luna steterunt in habitaculo suo : in luce sagittarum tuarum ibunt, in splendore fulgurantis hastæ tuæ.

In fremitu conculcabis terram : in furore obstupefacies gentes.

Egressus es in salutem populi tui : in salutem cum Christo tuo.

Percussisti caput de domo impii : denudasti fundamentum ejus usque ad collum.

Maledixisti sceptris ejus : capiti bellatorum ejus, venientibus ut turbo ad dispergendum me.

Exultatio eorum : sicut ejus qui devorat pauperem in abscondito.

Viam fecisti in mari equis tuis : in luto aquarum multarum.

Audivi et conturbatus est venter meus : a voce contremuerunt labia mea.

Ingrediatur putredo in ossibus meis : et subter me scateat.

Ut requiescam in die tribulationis : ut ascendam ad populum accinctum nostrum.

Ficus enim non florebit : et non erit germen in vineis.

Mentietur opus olivæ : et arva non afferent cibum.

Abscindetur de ovili pecus : et non erit armentum in præsepibus.

Ego autem in Domino gaudebo : et exultabo in Deo Jesu meo.

Deus Dominus fortitudo mea : et ponet pedes meos quasi cervorum.

Et super excelsa mea deducet me victor : in psalmis canentem.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto. *Antiphona.* Domine audivi auditum tuum et timui.

Ant. In tympano et choro in chordis et organo laudate Deum. *Ps.* [*cxlviij.—cl.*] Laudate. (p. 32.)

Cap. Vigilate. (p. 87.)

A Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam quando de vj. feria agitur, dicitur ad Laudes sequens Hymnus.*

Æterna Cæli gloria,
Beata spes mortalium :
Celsi Tonantis Unice
Castæque proles Virginis,

Da dexteram surgentibus,
Exurgat et mens sobria :
Flagransque in laudem Dei :
Grates rependat debitas.

Ortus refulget lucifer,
Sparsamque lucem nuntiat :
Cadit caligo noctium,
Lux sancta nos illuminet.

Manensque nostris sensibus,
Noctem repellat seculi :
Omnique fine diei,
Purgata servet pectora.

Quæsita jam primum Fides,
Radicet altis sensibus :
Secunda spes congaudeat,
Quo major extat charitas.

Deo Patri. (p. 88.)

V. In matutinis. (*ibid.*)

Per Æstatem Hymnus Ecce jam noctis. (p. 35.) *V.* In matutinis.

Ant. Per viscera misericordiæ Dei nostri in quibus visitavit nos Oriens ex alto. *Ps.* Benedictus (p. 35.)

[*Preces etc. ut supra* (p. 89 *et seqq.*). *Oratio ut decet.*]

SABBATO.

Ad Matutinas.

Invitatorium : Dominum Deum nostrum : Venite adoremus. *Ps.* Venite exultemus. (p. 2.)

Sequens Hymnus solum dicitur ad Matutinas in Sabbato proximo ante Dominicam primam XL., *quando in prædicto Sabbato de feria agitur.*

Hymnus.

Summæ Deus clementiæ,
Mundique factor machinæ,
Unus potentialiter,
Trinusque personaliter :
 Nostros pius cum canticis,
Fletus benigne suscipe :
Quo corde puro sordibus,
Te perfruamur largius.
 Lumbos jecurque morbidum,
Adure igne congruo :
Accincti ut sint perpetim,
Luxu remoto pessimo.
 Ut quique horas noctium,
Nunc concinendo rumpimus :
Donis beatæ patriæ,
Ditemur omnes affatim.
 Præsta Pater. (p. 6.)

Per Æstatem Hymnus Nocte surgentes. (*ibid.*)

Psalmus xcvij.

Cantate Domino canticum novum : quia mirabilia fecit.

Salvavit sibi dextera ejus : et brachium sanctum ejus.

Notum fecit Dominus salutare suum : in conspectu gentium revelavit justitiam suam.

Recordatus est misericordiæ suæ et veritatis suæ : domui Israël.

Viderunt omnes termini terræ salutare Dei nostri : jubilate Deo omnis terra, cantate et exultate et psallite.

Psallite Domino in cithara, in cithara et voce psalmi : in tubis ductilibus et voce tubæ corneæ.

Jubilate in conspectu Regis Domini : moveatur mare et plenitudo ejus, orbis terrarum et qui habitant in eo.

Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt a conspectu Domini : quoniam venit judicare terram.

Judicabit orbem terrarum in justitia : et populos in æquitate.

Psalmus xcviij.

Dominus regnavit irascantur populi : qui sedes super Cherubin moveatur terra.

Dominus in Syon magnus : et excelsus super omnes populos.

Confiteantur nomini tuo magno quoniam terribile et sanctum est : et honor regis judicium diligit.

Tu parasti directiones : judicium et justitiam in Jacob tu fecisti.

Exaltate Dominum Deum nostrum : et adorate scabellum pedum ejus quoniam sanctum est.

Moyses et Aaron in sacerdotibus ejus : et Samuël inter eos qui invocant nomen ejus.

Invocabant Dominum et ipse exaudiebat eos : in columna nubis loquebatur ad eos.

Custodiebant testimonia ejus : et præceptum quod dedit illis.

Domine Deus noster tu exaudiebas eos Deus tu propitius fuisti eis : et ulciscens in omnes adinventiones eorum.

Exaltate Dominum Deum nostrum, et adorate in monte sancto ejus : quoniam sanctus Dominus Deus noster.

Gloria Patri. *Ant.* Quia mirabilia fecit Dominus.

Psalmus xcix.

Jubilate Deo omnis terra : servite Domino in lætitia.

Introite in conspectu ejus : in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus : ipse fecit nos et non ipsi nos.

Populus ejus et oves pascuæ ejus introite portas ejus in confessione : atria ejus in hymnis confitemini illi.

Laudate nomen ejus quoniam suavis est Dominus in æternum misericordia ejus, et usque in generatione [*Chev.* generationem] et generationem veritas ejus.

Psalmus c.

Misericordiam et judicium cantabo tibi Domine : psallam et intelligam in via immaculata quando venies ad me.

Perambulabam in innocentia cordis mei : in medio domus meæ.

Non proponebam ante oculos meos rem injustam : facientes prævaricationes odivi.

Non adhæsit mihi cor pravum : declinantem a me malignum non cognoscebam.

Detrahentem secreto proximo suo : hunc persequebar.

Superbo oculo et insatiabili corde : cum hoc non edebam.

Oculi mei ad fideles terræ ut sedeant mecum : ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat.

Non habitabit in medio domus meæ qui facit superbiam : qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum.

In matutino interficiebam omnes peccatores terræ : ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto. *Ant.* Jubilate Deo omnis terra.

Psalmus cj.

Domine exaudi orationem meam : et clamor meus ad te veniat.

Non avertas faciem tuam a me : in quacunque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacunque die invocavero te : velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei : et ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum ut fenum et aruit cor meum : quia oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei : adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pellicano solitudinis : factus sum sicut nicticorax in domicilio.

Vigilavi : et factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei : et qui laudabant me adversum me jurabant,

Quia cinerem tanquam panem manducabam : et potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ indignationis tuæ : quia elevans allisisti me.

Dies mei sicut umbra declinaverunt : et ego sicut fenum arui.

Tu autem Domine in æternum permanes : et memoriale tuum in generatione et generationem.

Tu exurgens Domine misereberis Syon : quia tempus miserendi ejus quia venit tempus.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus : et terræ ejus miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine : et omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificavit Dominus Syon : et videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium : et non sprevit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione

altera : et populus qui creabitur laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelso sancto suo : Dominus de cælo in terram aspexit;

Ut audiret gemitus compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

Ut annuntient in Syon nomen Domini : et laudem ejus in Hierusalem.

In conveniendo populos in unum : et reges ut serviant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ : Paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne revoces me in dimidio dierum meorum : in generatione et generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti : et opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt tu autem permanes : et omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur : tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Filii servorum tuorum habitabunt : et semen eorum in seculum dirigetur.

Psalmus cij.

Benedic anima mea Domino : et omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

Benedic anima mea Domino : et noli oblivisci omnes retributiones ejus.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis : qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam : quia coronat te in misericordia et miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum : renovabitur ut aquilæ juventus tua.

Faciens misericordias Dominus : et judicium omnibus injuriam patientibus.

Notas fecit vias suas Moysi : filiis Israel voluntates suas.

Miserator et misericors Dominus : longanimis et multum misericors.

Non in perpetuum irascetur : neque in æternum comminabitur.

Non secundum peccata nostra fecit nobis : neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundum altitudinem cæli a terra : corroboravit misericordiam suam super timentes se.

Quantum distat ortus ab occidente : longe fecit a nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum misertus est Dominus timentibus se : quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.

Recordatus est quoniam pulvis sumus : homo sicut fenum dies ejus tanquam flos agri sic efflorebit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo et non subsistet : et non cognoscet amplius locum suum.

Misericordia autem Domini ab æterno et usque in æternum : super timentes eum.

Et justitia illius in filios filiorum : his qui servant testamentum ejus;

Et memores sunt mandatorum ipsius : ad faciendum ea.

Dominus in cælo paravit sedem suam : et regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes angeli ejus, potentes virtute facientes verbum illius : ad audiendam vocem sermonum ejus.

Benedicite Domino omnes virtutes ejus : ministri ejus qui facitis voluntatem ejus.

Benedicite Domino omnia opera ejus in omni loco dominationis ejus : benedic anima mea Domino.

Gloria Patri. *Ant.* Clamor meus ad te veniat Deus.

Psalmus ciij.

Benedic anima mea Domino : Domine Deus meus magnificatus es vehementer.

Confessionem et decorem induisti : amictus lumine sicut vestimento.

Extendens cælum sicut pellem : qui tegis aquis superiora ejus.

Qui ponis nubem ascensum tuum : qui ambulas super pennas ventorum.

Qui facis angelos tuos spiritus : et ministros tuos ignem urentem.

Qui fundasti terram super stabilitatem suam : non inclinabitur in seculum seculi.

Abyssus sicut vestimentum amictus ejus : super montes stabunt aquæ.

Ab increpatione tua fugient : a voce tonitrui tui formidabunt.

Ascendunt montes et descendunt campi : in locum quem fundasti eis.

Terminum posuisti quem non transgredientur : neque convertentur operire terram.

Qui emittis fontes in convallibus : inter medium montium pertransibunt aquæ.

Potabunt omnes bestiæ agri : expectabunt onagri in siti sua.

Super ea volucres cæli habitabunt : de medio petrarum dabunt voces.

Rigans montes de superioribus suis : de fructu operum tuorum satiabitur terra.

Producens fenum jumentis : et herbam servituti hominum.

Ut educas panem de terra : et vinum lætificet cor hominis.

Ut exhilaret faciem in oleo : et panis cor hominis confirmet.

Saturabuntur ligna campi, et cedri Libani quas plantavit : illic passeres nidificabunt.

Herodii domus dux est eorum : montes excelsi cervis, petra refugium herinaciis.

Fecit lunam in tempora : sol cognovit occasum suum.

Posuisti tenebras et facta est nox : in ipsa pertransibunt omnes bestiæ silvæ.

Catuli leonum rugientes : ut rapiant et quærant a Deo escam sibi.

Ortus est sol et congregati sunt : et in cubilibus suis collocabuntur.

Exibit homo ad opus suum : et ad operationem suam usque ad vesperam.

Quam magnificata sunt opera tua Domine : omnia in sapientia fecisti, impleta est terra possessione tua.

Hoc mare magnum et spatiosum manibus : illic reptilia quorum non est numerus.

Animalia pusilla cum magnis : illic naves pertransibunt.

Draco iste quem formasti ad illudendum ei : omnia a te expectant ut des illis escam in tempore.

Dante te illis colligent : aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate.

Avertente autem te faciem turbabuntur : auferes spiritum eorum et deficient, et in pulverem suum revertentur.

Emitte spiritum tuum et creabuntur : et renovabis faciem terræ.

Sit gloria Domini in seculum : lætabitur Dominus in operibus suis.

Qui respicit terram et facit eam tremere : qui tangit montes et fumigant.

Cantabo Domino in vita mea : psallam Deo meo quamdiu sum.

Jocundum sit ei eloquium meum : ego vero delectabor in Domino.

Deficiant peccatores a terra, et iniqui ita ut non sint : benedic anima mea Domino.

Psalmus ciiij.

Confitemini Domino et invocate nomen ejus : annuntiate inter gentes opera ejus.

Cantate ei et psallite ei : narrate

omnia mirabilia ejus, laudamini in nomine sancto ejus.

Lætetur cor quærentium Dominum : quærite Dominum et confirmamini, quærite faciem ejus semper.

Mementote mirabilium ejus quæ fecit : prodigia ejus et judicia oris ejus.

Semen Abraham servi ejus : filii Jacob electi ejus.

Ipse Dominus Deus noster : in universa terra judicia ejus.

Memor fuit in seculum testamenti sui : verbi quod mandavit in mille generationes.

Quod disposuit ad Abraham : et juramenti sui ad Isaac.

Et statuit illud Jacob in præceptum : et Israël in testamentum æternum.

Dicens, Tibi dabo terram Chanaan : funiculum hereditatis vestræ.

Cum essent numero brevi : paucissimi et incolæ ejus.

Et pertransierunt de gente in gentem : et de regno ad populum alterum.

Non reliquit hominem nocere eis : et corripuit pro eis reges.

Nolite tangere christos meos : et in prophetis meis nolite malignari.

Et vocavit famem super terram et omne firmamentum panis contrivit.

Misit ante eos virum : in servum venundatus est Joseph.

Humiliaverunt in compedibus pedes ejus : ferrum pertransiit animam ejus, donec veniret verbum ejus.

Eloquium Domini inflammavit eum : misit rex et solvit eum, princeps populorum et dimisit eum.

Constituit eum dominum domus suæ : et principem omnis possessionis suæ.

Ut erudiret principes ejus sicut semetipsum : et senes ejus prudentiam doceret.

Et intravit Israël in Ægyptum : et Jacob accola fuit in terra Cham.

Et auxit populum suum vehementer : et firmavit eum super inimicos ejus.

Convertit cor eorum ut odirent populum ejus : et dolum facerent in servos ejus.

Misit Moysen servum suum : Aaron quem elegit ipsum.

Posuit in eis verba signorum suorum : et prodigiorum in terra Cham.

Misit tenebras et obscuravit : et non exacerbavit sermones suos.

Convertit aquas eorum in sanguinem : et occidit pisces eorum.

Et dedit [*Chev.* Edidit] terra eorum ranas : in penetralibus regum ipsorum.

Dixit et venit cynomiia et ciniphes : in omnibus finibus eorum.

Posuit pluvias eorum grandinem : ignem comburentem in terra ipsorum.

Et percussit vineas eorum et ficulneas eorum : et contrivit lignum finium eorum.

Dixit et venit locusta et brucus : cujus non erat numerus.

Et comedit omne fenum in terra eorum : et comedit omnem fructum terræ eorum.

Et percussit omne primogenitum in terra eorum : primitias omnis laboris eorum.

Et eduxit eos cum argento et auro : et non erat in tribubus eorum infirmus.

Lætata est Ægyptus in profectione [*Chev.* professione] eorum : quia incubuit timor eorum super eos.

Expandit nubem in protectionem eorum : et ignem ut luceret eis per noctem.

Petierunt et venit coturnix : et pane cæli saturavit eos.

Dirupit petram et fluxerunt aquæ : abierunt in sicco flumina :

Quoniam memor fuit verbi sancti sui : quod habuit ad Abraham puerum suum.

Et eduxit populum suum in exultatione : et electos suos in lætitia.

Et dedit illis regiones gentium : et labores populorum possederunt:

Ut custodiant justificationes ejus : et legem ejus exquirant.

Gloria Patria. *Ant.* Benedic anima mea Domino.

Psalmus cv.

Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in seculum misericordia ejus.

Quis loquetur potentias Domini : auditas faciet omnes laudes ejus ?

Beati qui custodiunt judicium : et faciunt justitiam in omni tempore.

Memento nostri Domine in beneplacito populi tui : visita nos in salutari tuo.

Ad videndum in bonitate electorum tuorum ad lætandum in lætitia gentis tuæ : ut lauderis cum hereditate tua.

Peccavimus cum patribus nostris : injuste egimus iniquitatem fecimus.

Patres nostri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua : non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ.

Et irritaverunt ascendentes in mare mare Rubrum : et salvavit eos propter nomen suum, ut notam faceret potentiam suam.

Et increpuit mare Rubrum et exsiccatum est : et deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Et salvavit eos de manu odientium : et redemit eos de manu inimici.

Et operuit aqua tribulantes eos : unus ex eis non remansit.

Et crediderunt verbis ejus : et laudaverunt laudem ejus.

Cito fecerunt obliti sunt operum ejus : et non sustinuerunt consilium ejus.

Et concupierunt concupiscentiam in deserto : et tentaverunt Deum in inaquoso.

Et dedit eis petitionem ipsorum : et misit saturitatem in animas eorum.

Et irritaverunt Moysen in castris : Aaron sanctum Domini.

Aperta est terra et deglutivit Dathan : et operuit super congregationem Abyron.

Et exarsit ignis in synagoga eorum : flamma combussit peccatores.

Et fecerunt vitulum in Oreb : et adoraverunt sculptile.

Et mutaverunt gloriam suam : in similitudinem vituli comedentis fenum.

Obliti sunt Deum qui salvavit eos : qui fecit magnalia in Ægypto, mirabilia in terra Cham, terribilia in mari Rubro.

Et dixit ut disperderet eos : si non Moyses electus ejus stetisset in confractione in conspectu ejus.

Ut averteret iram ejus ne disperderet eos : et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.

Non crediderunt verbo ejus : et murmuraverunt in tabernaculis suis : non exaudierunt vocem Domini.

Et elevavit [*Chev.* levavit] manum suam super eos : ut prosterneret eos in deserto :

Et ut dejiceret semen eorum in nationibus : et disperderet eos in regionibus.

Et initiati sunt Beëlphegor : et comederunt sacrificia mortuorum.

Et irritaverunt eum in adinventionibus suis : et multiplicata est in eis ruina.

Et stetit Phinees et placavit : et cessavit quassatio.

Et reputatum est ei in justitiam : in generatione et generationem usque in sempiternum.

Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis : et vexatus est Moyses propter eos, quia exacerbaverunt spiritum ejus.

Et distinxit in labiis suis : non disperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis.

Et commixti sunt inter gentes, et didicerunt opera eorum : et servierunt sculptilibus eorum : et factum est illis in scandalum.

Et immolaverunt filios suos : et filias suas dæmoniis.

Et effuderunt sanguinem innocentem : sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan.

Et interfecta est terra in sanguinibus, et contaminata est in operibus eorum : et fornicati sunt in adinventionibus suis.

Et iratus est furore Dominus in populum suum : et abominatus est hereditatem suam.

Et tradidit eos in manus gentium : et dominati sunt eorum qui oderunt eos.

Et tribulaverunt eos inimici eorum : et humiliati sunt sub manibus eorum sæpe liberavit eos.

Ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo : et humiliati sunt in iniquitatibus suis.

Et vidit cum tribularentur : et audivit orationem eorum.

Et memor fuit testamenti sui : et pœnituit eum secundum multitudinem misericordiæ suæ.

Et dedit eos in misericordias : in conspectu omnium qui ceperant eos.

Salvos fac nos Domine Deus noster : et congrega nos de nationibus :

Ut confiteamur nomini sancto tuo : et gloriemur in laude tua.

Benedictus Dominus Deus Israël a seculo et usque in seculum : et dicet omnis populus Fiat fiat.

Psalmus cvj.

Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in seculum misericordia ejus.

Dicant qui redempti sunt a Domino : quos redemit de manu inimici, de regionibus congregavit eos.

A solis ortu et occasu : ab Aquilone et mari.

Erraverunt in solitudine in inaquoso : viam civitatis habitaculi non invenerunt.

Esurientes et sitientes : anima eorum in ipsis defecit.

Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur : et de necessitatibus eorum eripuit eos.

Et deduxit eos in viam rectam : ut irent in civitatem habitationis.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus : et mirabilia ejus filiis hominum.

Quia satiavit animam inanem : et animam esurientem satiavit bonis.

Sedentes in tenebris et umbra mortis : vinctos in mendicitate et ferro.

Quia exacerbaverunt eloquia Dei : et consilium Altissimi irritaverunt.

Et humiliatum est in laboribus cor eorum : et infirmati sunt nec fuit qui adjuvaret.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur : et de necessitatibus eorum liberavit eos.

Et eduxit eos de tenebris et umbra mortis : et vincula eorum dirupit.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus : et mirabilia ejus filiis hominum.

Quia contrivit portas æreas : et vectes ferreos confregit.

Suscepit eos de via iniquitatis eorum : propter injustitias enim suas humiliati sunt.

Omnem escam abominata est anima eorum : et appropinquaverunt usque ad portas mortis.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur : et de necessitatibus eorum liberavit eos.

Misit verbum suum et sanavit eos : et eripuit eos de interitionibus eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus : et mirabilia ejus filiis hominum.

Et sacrificent sacrificium laudis : et annuntient opera ejus in exultatione.

Qui descendunt mare in navibus : facientes operationem in aquis multis.

Ipsi viderunt opera Domini : et mirabilia ejus in profundo.

Dixit et stetit spiritus procellæ : et exaltati sunt fluctus ejus.

Ascendunt usque ad cælos et descendunt usque ad abyssos : anima eorum in malis tabescebat.

Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius : et omnis sapientia eorum devorata est.

Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur : et de necessitatibus eorum eduxit eos.

Et statuit procellam ejus in auram : et siluerunt fluctus ejus.

Et lætati sunt quia siluerunt : et deduxit eos in portum voluntatis eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus : et mirabilia ejus filiis hominum.

Et exaltent eum in ecclesia plebis : et in cathedra seniorum laudent eum.

Posuit flumina in desertum : et exitus aquarum in sitim.

Terram fructiferam in salsuginem : a malitia inhabitantium in ea.

Posuit desertum in stagna aquarum : et terram sine aqua in exitus aquarum.

Et collocavit illic esurientes : et constituerunt civitatem habitationis.

Et seminaverunt agros, et plantaverunt vineas : et fecerunt fructum nativitatis.

Et benedixit eis et multiplicati sunt nimis : et jumenta eorum non minoravit.

Et pauci facti sunt : et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore.

Effusa est contentio super principes : et errare fecit eos in invio et non in via.

Et adjuvit pauperem de inopia : et posuit sicut oves familias.

Videbunt recti et lætabuntur : et omnis iniquitas oppilabit os suum.

Quis sapiens et custodiet hæc : et intelliget misericordias Domini ?

Gloria Patri. *Ant.* Visita nos Domine in salutari tuo.

Psalmus cvij.

Paratum cor meum Deus paratum cor meum : cantabo et psallam in gloria mea.

Exurge psalterium et cithara* : exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine : et psallam tibi in nationibus.

Quia magna est super cælos misericordia tua : et usque ad nubes veritas tua.

Exaltare super cælos Deus ; et super omnem terram gloria tua : ut liberentur dilecti tui.

Salvum fac dextera tua, et exaudi me : Deus locutus est in sancto suo.

Exultabo et dividam Sichimam : et convallem tabernaculorum dimetiar.

Meus est Galaad et meus est Manasses : et Effraym susceptio capitis mei.

Juda rex meus : Moab lebes spei meæ.

In Idumæam extendam calceamentum meum : mihi alienigenæ amici facti sunt.

Quis deducet me in civitatem munitam : quis deducet me usque in Idumæam ?

Nonne tu Deus qui reppulisti nos : et non exibis Deus in virtutibus nostris ?

Da nobis auxilium de tribulatione : quia vana salus hominis.

In Deo faciemus virtutem : et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

Psalmus cviij.

Deus laudem meam ne tacueris : quia os peccatoris et os dolosi super me apertum est.

* 'Exurge gloria mea, exurge psalterium et cithara:' *Vulg. Roman.*

Locuti sunt adversum me lingua dolosa : et sermonibus odii circundederunt me et expugnaverunt me gratis.

Pro eo ut me diligerent detrahebant mihi : ego autem orabam.

Et posuerunt adversum me mala pro bonis : et odium pro dilectione mea.

Constitue super eum peccatorem : et dyabolus stet a dextris ejus.

Cum judicatur exeat condemnatus : et oratio ejus fiat in peccatum.

Fiant dies ejus pauci : et episcopatum ejus accipiat alter.

Fiant filii ejus orphani : et uxor ejus vidua.

Nutantes transferantur [*Chev.* transferentur] filii ejus et mendicent : et ejiciantur de habitionibus suis.

Scrutetur fenerator omnem substantiam ejus : et diripiant alieni labores ejus.

Non sit illi adjutor : nec sit qui misereatur pupillis ejus.

Fiant nati ejus in interitum : in generatione una deleatur nomen ejus.

In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conspectu Domini : et peccatum matris ejus non deleatur.

Fiant contra Dominum semper, et dispereat de terra memoria eorum : pro eo quod non est recordatus facere misericordiam :

Et persecutus est hominem inopem et mendicum : et compunctum corde mortificare.

Et dilexit maledictionem et veniet ei : et noluit benedictionem et elongabitur ab eo.

Et induit maledictionem sicut vestimentum : et intravit sicut aqua in interiora ejus, et sicut oleum in ossibus ejus.

Fiat ei sicut vestimentum quo operitur : et sicut zona qua semper præcingitur.

Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud Dominum : et qui loquuntur mala adversus animam meam.

Et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum : quia suavis est misericordia tua.

Libera me quia egenus et pauper ego sum : et cor meum conturbatum est intra me.

Sicut umbra cum declinat ablatus sum : et excussus sum sicut locustæ.

Genua mea infirmata sunt a jejunio : et caro mea immutata est propter oleum.

Et ego factus sum obprobrium illis : viderunt me, et moverunt capita sua.

Adjuva me Domine Deus meus : salvum me fac secundum misericordiam tuam.

Et sciant quia manus tua hæc : et tu Domine fecisti eam.

Maledicent illi et tu benedices, qui insurgunt in me confundantur : servus autem tuus lætabitur.

Induantur qui detrahunt mihi pudore : et operiantur sicut diploide confusione sua.

Confitebor Domino nimis in ore meo : et in medio multorum laudabo eum.

Qui astitit a dextris pauperis : ut salvam faceret a persequentibus animam meam.

Gloria Patri. *Ant.* Confitebor Domino nimis in ore meo.

V. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor [meus ad te veniat.]

Ante Laudes *V.* Fiat misericordia tua Domine.

In Laudibus Ant. Benigne fac in bona voluntate tua Domine. *Ps.* Miserere mei. (p. 107.)

Psalmus xcj.

Bonum est confiteri Domino : et psallere nomini tuo Altissime.

Ad annuntiandum mane miseri-

cordiam tuam : et veritatem tuam per noctem.

In decachordo psalterio : cum cantico in cithara.

Quia delectasti me Domine in factura tua : et in operibus manuum tuarum exultabo.

Quam magnificata sunt opera tua Domine : nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

Vir insipiens non cognoscet : et stultus non intelliget hæc.

Cum exorti fuerint peccatores sicut fenum : et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem :

Ut intereant in seculum seculi : tu autem Altissimus in æternum Domine.

Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce inimici tui peribunt : et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum : et senectus mea in misericordia uberi.

Et despexit oculus meus inimicos meos : et insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea.

Justus ut palma florebit : sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Plantati in domo Domini : in atriis domus Dei nostri florebunt.

Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi : et bene patientes erunt ut annuntient.

Quoniam rectus Dominus Deus noster : et non est iniquitas in eo.

Gloria Patri. *Ant.* Bonum est confiteri Domino.

Ant. Metuant Dominum omnes terræ. *Ps. lxij.* Deus Deus meus. (p. 30.)

Psalmus [*Moysi*] *Deuteronomii xxxij.*

Audite cæli quæ loquor : audiat terra verba oris mei.

Concrescat ut pluvia doctrina mea : fluat ut ros eloquium meum.

Quasi imber super herbam, et quasi stillæ super gramina : quia nomen Domini invocabo :

Date magnificentiam Deo nostro : Dei perfecta sunt opera : et omnes viæ ejus judicia.

Deus fidelis et absque ulla iniquitate, justus et rectus peccaverunt ei : et non filii ejus in sordibus.

Generatio prava atque perversa : hæccine reddis Domino popule stulte et insipiens?

Nunquid non ipse est pater tuus qui possedit te : et fecit et creavit te?

Memento dierum antiquorum : cogita generationes singulas :

Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi : majores tuos et dicent tibi.

Quando dividebat Altissimus gentes : quando separabat filios Adam,

Constituit terminos populorum : juxta numerum filiorum Israël.

Pars autem Domini populus ejus : Jacob funiculus hereditatis ejus.

Invenit eum in terra deserta : in loco horroris et vastæ solitudinis :

Circunduxit eum et docuit : et custodivit quasi pupillam oculi sui.

Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos : et super eos volitans;

Expandit alas suas et assumpsit eum : atque portavit in humeris suis.

Dominus solus dux ejus fuit : et non erat cum eo deus alienus.

Constituit eum super excelsam terram : ut comederet fructus agrorum.

Ut sugeret mel de petra : oleumque de saxo durissimo :

Butyrum de armento et lac de ovibus : cum adipe agnorum et arietum filiorum Basan :

Et hircos cum medulla tritici : et sanguinem uvæ biberent meracissimum.

Incrassatus est dilectus et recalci-

travit : incrassatus impinguatus dilatatus.

Dereliquit Deum factorem suum : et recessit a Deo salutari suo.

Provocaverunt eum in diis alienis : et in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.

Immolaverunt dæmoniis et non Deo : diis quos ignorabant.

Novi recentesque venerunt : quos non coluerunt patres eorum.

Deum qui te genuit dereliquisti : et oblitus es Domini Creatoris tui.

Vidit Dominus et ad iracundiam concitatus est : quia provocaverunt eum filii sui et filiæ.

Et ait Abscondam faciem meam ab eis : et considerabo novissima eorum.

Generatio enim perversa est : et infideles filii.

Ipsi me provocaverunt in eo qui non erat Deus : et irritaverunt in vanitatibus suis :

Et ego provocabo eos in eo qui non est populus : et in gente stulta irritabo illos.

Ignis succensus est in furore meo : et ardebit usque ad inferni novissima :

Devorabitque terram cum germine suo : et montium fundamenta comburet.

Congregabo super eos mala : et sagittas meas complebo in eis.

Consumentur fame : et devorabunt eos aves morsu amarissimo.

Dentes bestiarum immittam in eos : cum furore trahentium super terram atque serpentium.

Foris vastabit eos gladius : et intus pavor.

Juvenem simul ac virginem : lactentem cum homine sene.

Et dixi, Ubinam sunt : cessare faciam ex hominibus memoriam eorum.

Sed propter iram inimicorum distuli : ne forte superbirent hostes eorum ;

Et dicerent Manus nostra excelsa : et non Dominus fecit hæc omnia.

Gens absque consilio est et sine prudentia : utinam saperent et intelligerent, ac novissima providerent.

Quomodo persequebatur unus mille : et duo fugarent decem milia ?

Nonne ideo quia Deus suus vendidit eos : et Dominus conclusit illos ?

Non enim est Deus noster ut dii eorum : et inimici nostri sunt judices.

De vinea Sodomorum vinea eorum : et de suburbanis Gomorræ.

Uva eorum uva fellis : et botri amarissimi.

Fel draconum vinum eorum : et venenum aspidum insanabile.

Nonne hæc condita sunt apud me : et signata in thesauris meis ?

Mea est ultio et ego retribuam in tempore : ut labatur pes eorum.

Juxta est dies perditionis : et adesse festinant tempora.

Judicabit Dominus populum suum : et in servis suis miserebitur :

Videbit quod infirmata sit manus ejus : et clausi quoque defecerunt, residuique consumpti sunt.

Et dicent, Ubi sunt dii eorum : in quibus habebant fiduciam ?

De quorum victimis comedebant adipes : et bibebant vinum libaminum ?

Surgant et opitulentur vobis : et in necessitate vos protegant.

Videte quod ego sim solus : et non sit alius Deus præter me.

Ego occidam et ego vivere faciam ; percutiam et ego sanabo : et non est qui de manu mea possit eruere.

Levabo ad cælum manum meam : et dicam Vivo ego in æternum :

Si acuero ut fulgur gladium meum : et arripuerit judicium manus mea,

Reddam ultionem hostibus meis : et his qui oderunt me retribuam.

Inebriabo sagittas meas sanguine : et gladius meus devorabit carnes :

De cruore occisorum : et de captivitate nudati inimicorum capitis.

Laudate gentes populum ejus : quia sanguinem servorum suorum ulciscetur.

Et vindictam retribuet in hostes eorum : et propitius erit terræ populi sui.

Gloria Patri. *Ant.* Et in servis suis Dominus miserebitur.

Ant. In cymbalis benesonantibus laudate Dominum. *Ps.* Laudate. (p. 32, 33.)

Cap. Vigilate. (p. 87.)

Sequens Hymnus dicitur solum ad Laudes in Sabbato proximo ante Dominicam primam XL., *quando in prædicto Sabbato de feria agitur.*

Hymnus.

Aurora jam spargit polum,
Terris dies illabitur :
Lucis resultat spiculum,
Discedat omne lubricum.

Fantasma noctis decidat :
Mentis reatus subruat :
Quicquid tenebris horridum,
Nox attulit culpæ cadat.

Ut mane illud ultimum
Quod præstolamur cernui :
In lucem nobis effluat
Dum hoc canore concrepat.

Deo Patri sit gloria. (p. 34.)

Per Æstatem Hymnus. Ecce jam noctis. (p. 35.)

V. In matutinis. (p. 88.)

Ant. In viam pacis dirige nos Domine. *Ps.* Benedictus. (p. 35.)

Preces et cetera ut supra (p. 89 *et seqq.*). *Oratio ut decet.*

IN DOMINICIS DIEBUS *AD VESPERAS.*

Psalmus cix.

Dixit Dominus Domino meo : Sede a dextris meis :

Donec ponam inimicos tuos : scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Syon : dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum : ex utero ante luciferum genui te.

Juravit Dominus et non pœnitebit eum : Tu es Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.

Dominus a dextris tuis : confregit in die iræ suæ reges.

Judicabit in nationibus implebit ruinas : conquassabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibit : propterea exaltabit caput.

Gloria Patri. *Ant.* Sede a dextris meis dixit Dominus Domino meo.

Psalmus cx.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo : in consilio justorum et congregatione.

Magna opera Domini : exquisita in omnes voluntates ejus.

Confessio et magnificentia opus ejus : et justitia ejus manet in seculum seculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus : escam dedit timentibus se.

Memor erit in seculum testamenti sui : virtutem operum suorum annuntiabit populo suo :

Ut det illis hereditatem gentium : opera manuum ejus veritas et judicium.

Fidelia omnia mandata ejus : confirmata in seculum seculi : facta in veritate et æquitate.

Redemptionem misit [Dominus] populo suo : mandavit in æternum testamentum suum.

Sanctum et terribile nomen ejus : initium sapientiæ timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum : laudatio ejus manet in seculum seculi.

Gloria Patri et. *Ant.* Fidelia omnia mandata ejus : confirmata in seculum seculi.

Psalmus cxj.

Beatus vir qui timet Dominum : in mandatis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

Gloria et divitiæ in domo ejus : et justitia ejus manet in seculum seculi.

Exortum est in tenebris lumen rectis : misericors et miserator et justus.

Jocundus homo qui miseretur et commodat disponet sermones suos in judicio : quia in æternum non commovebitur.

In memoria æterna erit justus : ab auditione mala non timebit.

Paratum cor ejus sperare in Domino confirmatum est cor ejus : non commovebitur donec despiciat inimicos suos.

Dispersit dedit pauperibus : justitia ejus manet in seculum seculi : cornu ejus exaltabitur in gloria.

Peccator videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabescet : desiderium peccatorum peribit.

Gloria Patri. *Ant.* In mandatis ejus volet nimis.

Psalmus cxij.

Laudate pueri Dominum : laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum : ex hoc nunc et usque in seculum.

A solis ortu usque ad occasum : laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus : et super cælos gloria ejus.

Quis sicut Dominus Deus noster qui in altis habitat : et humilia respicit in cælo et in terra ?

Suscitans a terra inopem : et de stercore erigens pauperem ;

Ut collocet eum cum principibus : cum principibus populi sui,

Qui habitare facit sterilem in domo : matrem filiorum lætantem.

Gloria Patri. *Ant.* Sit nomen Domini benedictum in secula.

Psalmus cxiij.

In exitu Israël de Ægypto : domus Jacob de populo barbaro :

Facta est Judæa sanctificatio ejus : Israël potestas ejus.

Mare vidit et fugit : Jordanis conversus est retrorsum.

Montes exultaverunt ut arietes : et colles sicut agni ovium.

Quid est tibi mare quod fugisti : et tu Jordanis quia conversus es retrorsum ?

Montes exultastis sicut arietes : et colles sicut agni ovium.

A facie Domini mota est terra : a facie Dei Jacob.

Qui convertit petram in stagna aquarum : et rupem in fontes aquarum.

Non nobis Domine non nobis : sed nomini tuo da gloriam.

Super misericordia tua et veritate tua : nequando dicant gentes Ubi est Deus eorum ?

Deus autem noster in cælo : omnia quæcunque voluit fecit.

Simulachra gentium argentum et aurum : opera manuum hominum.

Os habent et non loquentur : oculos habent et non videbunt.

Aures habent et non audient : nares habent et non odorabunt.

Manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt : non clamabunt in gutture suo.

Similes illis fiant qui faciunt ea : et omnes qui confidunt in eis.

Domus Israël speravit in Domino : adjutor eorum et protector eorum est.

Domus Aaron speravit in Domino : adjutor eorum et protector eorum est.

Qui timent Dominum speraverunt in Domino : adjutor eorum et protector eorum est.

Dominus memor fuit nostri : et benedixit nobis.

Benedixit domui Israël : benedixit domui Aaron.

Benedixit omnibus qui timent Dominum : pusillis cum majoribus.

Adjiciat Dominus super vos : super vos et super filios vestros.

Benedicti vos a Domino : qui fecit cælum et terram.

Cælum cæli Domino : terram autem dedit filiis hominum.

Non mortui laudabunt te Domine: neque omnes qui descendunt in infernum.

Sed nos qui vivimus benedicimus Domino : ex hoc nunc et usque in seculum.

Gloria Patri. *Ant.* Nos qui vivimus, benedicimus Domino.

Capitulum : ij Thessa. iij.

Dominus autem dirigat corda et corpora nostra : in charitate Dei et patientia Christi. [*R.* Deo gratias.]

Hoc Capitulum dicitur ad Vesperas in omnibus Dominicis et feriis a Domine ne in ira *usque ad* LXX., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quandocunque de temporali agitur. Dicitur etiam in feriis a* LXX. *usque ad* XL., *quando de feria agitur.*

Et similiter sequens Hymnus dicitur ad Vesperas in omnibus Dominicis a Domine ne in ira *usque ad* XL., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum, tam in Dominicis diebus quam in feriis quando de temporali agitur.* *Hymnus.*

Lucis Creator optime,
Lucem dierum proferens ;
Primordiis lucis novæ :
Mundi parans originem ;

Qui mane junctum vesperi,
Diem vocari præcipis :
Tetrum chaos illabitur,
Audi preces cum fletibus.

Ne mens gravata crimine,
Vitæ sit exul munere :
Dum nil perenne cogitat,
Seseque culpis illigat.

Cælorum pulset intimum,
Vitale tollat præmium :
Vitemus omne noxium :
Purgemus omne pessimum.

Præsta Pater piissime,
Patrique compar Unice :
Cum Spiritu Paraclito
Regnans per omne seculum. Amen.

Usque ad Purificationem dicitur

Gloria tibi Domine :
Qui natus es [de Virgine,
Cum Patre et Sancto Spiritu,
In sempiterna secula. Amen].

V. Dirigatur Domine ad te oratio mea. *R.* Sicut incensum in conspectu tuo.

Iste Versus dicitur ad Vesperas in omnibus Dominicis diebus et feriis a Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam, et a* Deus omnium *usque ad Adventum quando de temporali agitur.*

FERIA SECUNDA

Ad Vesperas.

Psalmus cxiiij.

Dilexi : quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.

Quia inclinavit aurem suam mihi: et in diebus meis invocabo.

Circundederunt me dolores mortis : et pericula inferni invenerunt me.

Tribulationem et dolorem inveni : et nomen Domini invocavi.

O Domine libera animam meam misericors Dominus et justus : et Deus noster miseretur.

Custodiens parvulos Dominus : humiliatus sum et liberavit me.

Convertere anima mea in requiem tuam : quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte : oculos meos a lachrymis, pedes meos a lapsu.

Placebo Domino : in regione vivorum.

Gloria Patri. *Ant.* Inclinavit Dominus aurem suam mihi.

Psalmus cxv.

Credidi propter quod locutus sum : ego autem humiliatus sum nimis,

Ego dixi in excessu meo : Omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino : pro omnibus quæ retribuit mihi.

Calicem salutaris accipiam : et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus : pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.

O Domine quia ego servus tuus : ego servus tuus, et filius ancillæ tuæ.

Dirupisti vincula mea : tibi sacrificabo hostiam laudis : et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus : in atriis domus Domini in medio tui Hierusalem.

Gloria Patri. *Ant.* Credidi, propter quod locutus sum.

Psalmus cxvj.

Laudate Dominum omnes gentes : laudate eum omnes populi :

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus : et veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri. *Ant.* Laudate Dominum omnes gentes.

Psalmus cxix.

Ad Dominum cum tribularer clamavi : et exaudivit me.

Domine libera animam meam a labiis iniquis : et a lingua dolosa.

Quid detur tibi aut quid apponatur tibi : ad linguam dolosam ?

Sagittæ potentis acutæ : cum carbonibus desolatoriis.

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est : habitavi cum habitantibus Cedar : multum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem eram pacificus : cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Gloria Patri. *Ant.* Clamavit et exaudivit me.

Psalmus cxx.

Levavi oculos meos in montes : unde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum a Domino : qui fecit cælum et terram.

Non det in commotionem pedem tuum : neque dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit neque dormiet : qui custodit Israël.

Dominus custodit te : Dominus protectio tua : super manum dexteram tuam.

Per diem sol non uret te : neque luna per noctem.

Dominus custodit te : ab omni malo : custodiam animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum : ex hoc nunc et usque in seculum.

Gloria Patri. *Ant.* Auxilium meum a Domino.

Cap. Dominus autem dirigat. (p. 195.)

A Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam, quando de feria agitur, tunc ad Vesperas feria ij. dicitur sequens*

Hymnus.

Immense cæli conditor,
Qui mixta ne confunderent :
Aquæ fluenta dividens,
Cælum dedisti limitem :
Firmans locum cælestibus,
Simulque terræ rivulis :
Ut unda flammas temperet,
Terræ solum ne dissipent :
Infunde nunc piissime,
Donum perennis gratiæ :
Fraudis novæ ne casibus,

Nos error atterat vetus.
Lucem Fides inveniat,
Sic luminis jubar ferat:
Hæc vana cuncta terreat,
Hanc falsa nulla comprimant.
Præsta Pater piissime. (p. 196.)
℣. Dirigatur Domine. (*ibid.*)
Per Æstatem Hymnus Lucis creator. (p. 195.) ℣. Dirigatur Domine.

Antiphona. Magnificet te semper anima mea Deus meus. *Ps.* Magnificat. (p. 221.)

Preces ut supra [*ad Matutinas in ij. feria* (p. 89 *et seqq.*)] *Oratio ut decet. Memoria de S. Maria et ceteræ Memoriæ ut supra ad Matutinas in ij. feria.*

FERIA TERTIA

Ad Vesperas.

Psalmus cxxj.

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : In domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes nostri : in atriis tuis Hierusalem.

Hierusalem quæ ædificatur ut civitas : cujus participatio ejus in idipsum.

Illuc enim ascenderunt tribus tribus Domini : testimonium Israël ad confitendum nomini Domini.

Quia illic sederunt sedes in judicio : sedes super domum David.

Rogate quæ ad pacem sunt Hierusalem : et abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua : et abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos et proximos meos : loquebar pacem de te:

Propter domum Domini Dei nostri : quæsivi bona tibi.

Gloria Patri. *Ant.* In domum Domini lætantes ibimus.

Psalmus cxxij.

Ad te levavi oculos meos : qui habitas in cælis.

Ecce sicut oculi servorum : in manibus dominorum suorum.

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ : ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri.

Miserere nostri Domine miserere nostri : quia multum repleti sumus despectione:

Quia multum repleta est anima nostra : opprobrium abundantibus et despectio superbis.

Gloria Patri. *Ant.* Qui habitas in cælis miserere nobis.

Psalmus cxxiij.

Nisi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israël : nisi quia Dominus erat in nobis:

Cum exurgerent homines in nos : forte vivos deglutissent nos:

Cum irasceretur furor eorum in nos : forsitan aqua absorbuisset nos.

Torrentem pertransivit anima nostra : forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.

Benedictus Dominus qui non dedit nos : in captionem dentibus eorum.

Anima nostra sicut passer erepta est : de laqueo venantium:

Laqueus contritus est : et nos liberati sumus.

Adjutorium nostrum in nomine Domini : qui fecit cælum et terram.

Gloria Patri. *Ant.* Adjutorium nostrum in nomine Domini.

Psalmus cxxiiij.

Qui confidunt in Domino sicut mons Syon : non commovebitur in æternum qui habitat in Hierusalem.

Montes in circuitu ejus, et Dominus in circuitu populi sui : ex hoc nunc et usque in seculum.

Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem justorum : ut non extendant justi ad iniquitatem manus suas.

Benefac Domine : bonis et rectis corde.

Declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem : pax super Israël.

Gloria Patri. *Ant.* Benefac Domine bonis et rectis corde.

Psalmus cxxv.

In convertendo Dominus captivitatem Syon : facti sumus sicut consolati.

Tunc repletum est gaudio os nostrum : et lingua nostra exultatione.

Tunc dicent inter gentes : Magnificavit Dominus facere cum eis.

Magnificavit Dominus facere nobiscum : facti sumus lætantes.

Converte Domine captivitatem nostram : sicut torrens in Austro.

Qui seminant in lachrymis : in exultatione metent.

Euntes ibant et flebant : mittentes semina sua.

Venientes autem venient cum exultatione : portantes manipulos suos.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui. *Ant.* Facti sumus sicut consolati.

Cap. Dominus autem dirigat. (p. 195.)

A Domine ne in ira *usque ad* XL.

Hymnus.

Telluris ingens Conditor,
Mundi solum qui eruens :
Pulsis aquæ molestiis,
Terram dedisti immobilem :
  Ut germen aptum proferens,
Fulvis decora floribus :
Fecunda fructu sisteret,
Pastumque gratum redderet :
  Mentis perustæ vulnera,
Munda viroris gratia :
Ut facta fletu diluat,
Motusque pravos atterat :
  Jussis tuis obtemperet,
Nullis malis approximet :
Bonis repleri gaudeat,
Et mortis actum nesciat.
  Præsta Pater piissime. (p. 196.)

V. Dirigatur Domine ad te oratio mea.

Per Æstatem Hymnus Lucis Creator. (p. 195.) *V.* Dirigatur Domine.

Ant. Exultavit spiritus meus in Domino Deo salutari meo. *Ps.* Magnificat. (p. 221.)

Preces et cetera ut supra. (p. 89 *et seqq.*) *Oratio ut decet.*

FERIA QUARTA

Ad Vesperas.

Psalmus cxxvj.

Nisi Dominus ædificaverit domum : in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit civitatem : frustra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere : surgite postquam sederitis qui manducatis panem doloris.

Cum dederit dilectis suis somnum : ecce hereditas Domini filii merces fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis : ita filii excussorum.

Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis : non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Gloria Patri. *Ant.* Beatus vir qui implevit desiderium suum.

Psalmus cxxvij.

Beati omnes qui timent Dominum : qui ambulant in viis ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis : beatus es et bene tibi erit.

Uxor tua sicut vitis abundans : in lateribus domus tuæ.

Filii tui sicut novellæ olivarum : in circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedicetur homo : qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Syon : et videas bona Hierusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum : pacem super Israël.

Gloria Patri. *Ant.* Beati omnes qui timent Dominum.

Psalmus cxxviij.

Sæpe expugnaverunt me a juventute mea : dicat nunc Israël.

Sæpe expugnaverunt me a juventute mea : etenim non potuerunt mihi.

Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores : prolongaverunt iniquitatem suam.

Dominus justus concidet cervices peccatorum : confundantur et convertantur retrorsum omnes qui oderunt Syon.

Fiant sicut fenum tectorum : quod priusquam evellatur exaruit.

De quo non implevit manum suam qui metet : et sinum suum qui manipulos colliget :

Et non dixerunt qui præteribant Benedictio Domini super vos : Benediximus vobis in nomine Domini.

Gloria Patri et Filio : et Spiritui. *Ant.* Benediximus vobis in nomine Domini.

Psalmus cxxix.

De profundis clamavi ad te Domine : Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes : in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris Domine : Domine quis sustinebit ?

Quia apud te propitiatio est : et propter legem tuam sustinui te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus : speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem : speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia : et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël : ex omnibus iniquitatibus ejus.

Gloria Patri. *Ant.* De profundis clamavi ad te Domine.

Psalmus cxxx.

Domine non est exaltatum cor meum : neque elati sunt oculi mei.

Neque ambulavi in magnis : neque in mirabilibus super me.

Si non humiliter sentiebam : sed exaltavi animam meam.

Sicut ablactatus [est] super matrem suam : ita retributio in anima mea.

Speret Israël in Domino : ex hoc nunc et usque in seculum.

Gloria Patri. *Ant.* Speret Israël in Domino.

Cap. Dominus autem dirigat. (p. 195.)

A Domine ne in ira *usque ad* XL.

Hymnus.

Cæli Deus sanctissime,
Qui lucidum centrum poli :
Candore pingis igneo,
Augens decoro lumine :

Quarto die qui flammeam,
Solis rotam constituens ;
Lunæ ministrans ordini,
Vagos recursus siderum :

Ut noctibus vel lumini,
Direptionis terminum :
Primordiis et mensium,
Signum dares notissimum :

Illumina cor hominum,
Absterge sordes mentium :
Resolve culpæ vinculum,
Everte moles criminum.

Præsta Pater piissime. (p. 196.)

V. Dirigatur Domine. *(ibid.)*

Per Æstatem Hymnus Lucis Creator. (p. 195.) *V.* Dirigatur.

Ant. Respexisti humilitatem meam Domine Deus meus. *Ps.* Magnificat. (p. 221.)

Preces [*et cetera*] *ut supra.* (p. 89 *et seqq.*)

FERIA QUINTA

Ad Vesperas.

Psalmus cxxxj.

Memento Domine David : et omnis mansuetudinis ejus.

Sicut juravit Domino : votum vovit Deo Jacob :

Si introiero in tabernaculum domus meæ : si ascendero in lectum strati mei :

Si dedero somnum oculis meis : et palpebris meis dormitationem ;

Et requiem temporibus meis donec inveniam locum Domino : tabernaculum Deo Jacob.

Ecce audivimus eam in Effrata : invenimus eam in campis silvæ.

Introibimus in tabernaculum ejus : adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus.

Surge Domine in requiem tuam : tu et arca sanctificationis tuæ.

Sacerdotes tui induantur justitiam : et sancti tui exultent.

Propter David servum tuum : non avertas faciem Christi tui.

Juravit Dominus David veritatem et non frustrabitur eam : de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Si custodierint filii tui testamentum meum : et testimonia mea hæc quæ docebo eos :

Et filii eorum : usque in seculum sedebunt super sedem tuam.

Quoniam elegit Dominus Syon : elegit eam in habitationem sibi.

Hæc requies mea in seculum seculi : hic habitabo quoniam elegi eam.

Viduam ejus benedicens benedicam : pauperes ejus saturabo panibus.

Sacerdotes ejus induam salutari : et sancti ejus exultatione exultabunt.

Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Inimicos ejus induam confusione : super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.

Gloria Patri et Filio. *Ant.* Et omnis mansuetudinis ejus.

Psalmus cxxxij.

Ecce quam bonum et quam jocundum : habitare fratres in unum.

Sicut unguentum in capite : quod descendit in barbam barbam Aaron :

Quod descendit in oram vestimenti ejus : sicut ros Hermon qui descendit in montem Syon.

Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem : et vitam usque in seculum.

Gloria Patri. *Ant.* Ecce quam bonum et quam jocundum.

Non dicitur ad Vesperas iste Psalmus cxxxiij.

Ecce nunc benedicite Dominum : omnes servi Domini.

Qui statis in domo Domini : in atriis domus Dei nostri.

In noctibus extollite manus vestras in sancta : et benedicite Dominum.

Benedicat te Dominus ex Syon : qui fecit cælum et terram.

Psalmus cxxxiiij.

Laudate nomen Domini : laudate servi Dominum.

Qui statis in domo Domini : in atriis domus Dei nostri.

Laudate Dominum quia bonus Dominus : psallite nomini ejus quoniam suave.

Quoniam Jacob elegit sibi Dominus : Israël in possessionem sibi.

Quia ego cognovi quod magnus est Dominus : et Deus noster præ omnibus diis.

Omnia quæcunque voluit Dominus fecit in cælo et in terra : in mari et in omnibus abyssis.

Educens nubes ab extremo terræ : fulgura in pluviam fecit.

Qui producit ventos de thesauris suis : qui percussit primogenita Ægypti, ab homine usque ad pecus.

Emisit signa et prodigia in medio tui Ægypte : in Pharaonem et in omnes servos ejus.

Qui percussit gentes multas : et occidit reges fortes.

Seon regem Amorræorum, et Og

regem Basan : et omnia regna Chanaan.

Et dedit terram eorum hereditatem : hereditatem Israel populo suo.

Domine nomen tuum in æternum : Domine memoriale tuum in generatione et generationem.

Quia judicabit Dominus populum suum : et in servis suis deprecabitur.

Simulachra gentium argentum et aurum : opera manuum hominum.

Os habent et non loquentur : oculos habent et non videbunt.

Aures habent et non audient : neque enim est spiritus in ore ipsorum.

Similes illis fiant qui faciunt ea : et omnes qui confidunt in eis.

Domus Israel benedicite Dominum : domus Aaron benedicite Dominum.

Domus Levi benedicite Dominum : qui timetis Dominum benedicite Dominum.

Benedictus Dominus ex Syon : qui habitat in Hierusalem.

Gloria Patri. *Ant.* Omnia quæcunque voluit Dominus fecit.

Psalmus cxxxv.

Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in æternum misericordia ejus.

Confitemini Deo deorum.

Confitemini Domino dominorum.

Qui facit mirabilia magna solus.

Qui fecit cælos in intellectu.

Qui firmavit terram super aquas.

Qui fecit luminaria magna.

Solem in potestatem diei.

Lunam et stellas in potestatem noctis.

Qui percussit Ægyptum cum primogenitis eorum.

Qui eduxit Israel de medio eorum.

In manu potenti et brachio excelso.

Qui divisit mare Rubrum in divisiones.

Et eduxit Israel per medium ejus.

Et excussit Pharaonem et virtutem ejus in mari Rubro.

Qui traduxit populum suum per desertum.

Qui percussit reges magnos.

Et occidit reges fortes.

Seon regem Amorræorum.

Et Og regem Basan.

Et dedit terram eorum hereditatem.

Hereditatem Israel servo suo.

Quia in humilitate nostra memor fuit nostri.

Et redemit nos ab inimicis nostris.

Qui dat escam omni carni.

Confitemini Deo cæli.

Confitemini Domino dominorum : quoniam in æternum misericordia ejus.

Gloria Patri. *Ant.* Quoniam in æternum misericordia ejus.

Psalmus cxxxvj.

Super flumina Babylonis illic sedimus et flevimus : dum recordaremur [tui] Syon.

In salicibus in medio ejus : suspendimus organa nostra.

Quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos : verba cantionum :

Et qui abduxerunt nos : Hymnum cantate nobis de canticis Syon.

Quomodo cantabimus canticum Domini : in terra aliena ?

Si oblitus fuero tui Hierusalem : oblivioni detur dextera mea.

Adhæreat lingua mea faucibus meis : si non meminero tui :

Si non proposuero Hierusalem : in principio lætitiæ meæ.

Memor esto Domine filiorum Edom : in diem Hierusalem ;

Qui dicunt Exinanite exinanite : usque ad fundamentum in ea.

Filia Babilonis misera : beatus qui retribuet tibi retributionem tuam quam retribuisti nobis.

Beatus qui tenebit : et allidet parvulos suos ad petram.

Gloria Patri. *A.* Hymnum cantate nobis de canticis Syon.

Cap. Dominus autem dirigat. (p. 195.)

A Domine ne in ira *usque ad* XL.

Hymnus.

Magnæ Deus potentiæ,
Qui ex aquis ortum genus :
Partim remittis gurgiti,
Partim levas in aera;
Demersa lymphis imprimens,
Subvecta cælis irrigans : [*Chev.* irrogans]
Ut stirpe una prodita,
Diversa rapiant loca.
Largire cunctis servulis,
Quos mundat unda sanguinis :
Nescire lapsus criminum,
Nec ferre mortis tædium.
Ut culpa nullum deprimat,
Nullum levet jactantia :
Elisa mens ne concidat,
Elata mens ne corruat.
Præsta Pater. (p. 196.)

V. Dirigatur Domine. (*ibid.*)

Per Æstatem Hymnus Lucis Creator. (195.) *V.* Dirigatur Domine ad.

Ant. Deposuit potentes sanctos persequentes et exaltavit humiles Christum confitentes. *Ps.* Magnificat. (p. 221.)

Preces et cetera, ut supra (p. 89). *Et Memoriæ feriales ut in ij. feria ad Matutinas* (p. 90 *et seqq.*) *patet.*

FERIA SEXTA

Ad Vesperas.

Psalmus cxxxvij.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo : quoniam audisti verba oris mei.

In conspectu angelorum psallam tibi : adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo.

Super misericordia tua et veritate tua : quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum.

In quacunque die invocavero te exaudi me : multiplicabis in anima mea virtutem.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ : quia audierunt omnia verba oris tui.

Et cantent in viis Domini : quoniam magna est gloria Domini.

Quoniam excelsus Dominus et humilia respicit : et alta a longe cognoscit.

Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me : et super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam: et salvum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me: Domine misericordia tua in seculum : opera manuum tuarum ne despicias.

Gloria Patri. *Ant.* In conspectu angelorum : psallam tibi Deus meus.

Psalmus cxxxviij.

Domine probasti me et cognovisti me : tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Intellexisti cogitationes meas de longe : semitam meam et funiculum meum investigasti.

Et omnes vias meas prævidisti : quia non est sermo in lingua mea.

Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima et antiqua : tu formasti me et posuisti super me manum tuam.

Mirabilis facta est scientia tua ex me : confortata est et non potero ad eam.

Quo ibo a spiritu tuo : et quo a facie tua fugiam ?

Si ascendero in cælum tu illic es : si descendero ad infernum ades.

Si sumpsero pennas meas diluculo : et habitavero in extremis maris ;

Etenim illuc manus tua deducet me : et tenebit me dextera tua.

Et dixi Forsitan tenebræ conculcabunt me : et nox illuminatio mea in deliciis meis.

Quia tenebræ non obscurabuntur

a te, et nox sicut dies illuminabitur : sicut tenebræ ejus ita et lumen ejus.

Quia tu possedisti renes meos : suscepisti me de utero matris meæ.

Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es : mirabilia opera tua, et anima mea cognoscet nimis.

Non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto : et substantia mea in inferioribus terræ.

Imperfectum meum viderunt oculi tui, et in libro tuo omnes scribentur : dies formabuntur et nemo in eis.

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

Dinumerabo eos et super arenam multiplicabuntur : exurrexi et adhuc sum tecum.

Si occideris Deus peccatores : viri sanguinum declinate a me.

Quia dicitis in cogitatione : Accipient in vanitate civitates suas.

Nonne qui oderunt te Domine oderam : et super inimicos tuos tabescebam ?

Perfecto odio oderam illos : inimici facti sunt mihi.

Proba me Deus et scito cor meum : interroga me et cognosce semitas meas.

Et vide si via iniquitatis in me est : et deduc me in via æterna.

Gloria Patri. *Ant.* Domine probasti me et cognovisti me.

Psalmus cxxxix.

Eripe me Domine ab homine malo : a viro iniquo eripe me.

Qui cogitaverunt iniquitates in corde : tota die constituebant prælia.

Acuerunt linguas suas sicut serpentis : venenum aspidum sub labiis eorum.

Custodi me Domine de manu peccatoris : et ab hominibus iniquis eripe me.

Qui cogitaverunt supplantare gressus meos : absconderunt superbi laqueum mihi.

Et funes extenderunt in laqueum : juxta iter scandalum posuerunt mihi.

Dixi Domino Deus meus es tu : exaudi Domine vocem deprecationis meæ.

Domine Domine virtus salutis meæ : obumbrasti super caput meum in die belli.

Non tradas me Domine a desiderio meo peccatori : cogitaverunt contra me : ne derelinquas me ne forte exaltentur.

Caput circuitus eorum : labor labiorum ipsorum operiet eos.

Cadent super eos carbones in ignem dejicies eos : in miseriis non subsistent.

Vir linguosus non dirigetur in terra : virum injustum mala capient in interitu.

Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis : et vindictam pauperum.

Veruntamen justi confitebuntur nomini tuo : et habitabunt recti cum vultu tuo.

Gloria Patri. *Ant.* A viro iniquo libera me Domine.

Psalmus cxl.

Domine clamavi ad te exaudi me : intende voci meæ cum clamavero ad te.

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo : elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Pone Domine custodiam ori meo : et ostium circumstantiæ labiis meis.

Non declines cor meum in verba malitiæ : ad excusandas excusationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem : et non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me justus in misericordia et increpabit me : oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum : absorpti sunt juncti petræ judices eorum.

Audient verba mea quoniam potuerunt : sicut crassitudo terræ erupta est super terram.

Dissipata sunt omnia ossa nostra secus infernum : quia ad te Domine Domine oculi mei in te speravi non auferas animam meam.

Custodi me a laqueo quem statuerunt mihi : et ab scandalis operantium iniquitatem.

Cadent in retiaculo ejus peccatores : singulariter sum ego donec transeam.

Gloria Patri. *Ant.* Domine, clamavi ad te : et exaudi me.

Psalmus cxlj.

Voce mea ad Dominum clamavi : voce mea ad Dominum deprecatus sum.

Effundo in conspectu ejus orationem meam : et tribulationem meam ante ipsum pronuntio.

In deficiendo ex me spiritum meum : et tu cognovisti semitas meas.

In via hac qua ambulabam : absconderunt laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram et videbam : et non erat qui cognosceret me.

Periit fuga a me : et non est qui requirat animam meam.

Clamavi ad te Domine: dixi Tu es spes mea : portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam : quia humiliatus sum nimis.

Libera me a persequentibus me : quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo : me expectant justi donec retribuas mihi.

Gloria Patri. *Ant.* Portio mea Domine sit in terra viventium.

Cap. Dominus autem dirigat. (p. 195.)

Sequens Hymnus dicitur solum ad Vesperas feria vj. proxima ante Dominicam primam XL., *quando in prædicta feria vj. agitur de feria.*

Hymnus.

Plasmator hominis Deus,
Qui cuncta solus ordinans :
Humum jubes producere,
Reptantis et feræ genus :
Qui magna rerum corpora,
Dictu jubentis vivida :
Ut serviant per ordinem,
Subdens dedisti homini :
Repelle a servis tuis,
Quicquid per immunditiam :
Aut moribus se suggerit,
Aut actibus se interserit.
Da gaudiorum præmia,
Da gratiarum munera :
Dissolve litis vincula,
Astringe pacis fœdera.
Præsta Pater piissime. (p. 196.)

℣. Dirigatur. (*ibid.*)

Per Æstatem Hymnus Lucis Creator. (p. 195.) ℣. Dirigatur Domine.

Ant. Suscepit Deus Israel puerum suum sicut locutus est Abraham et semini ejus : et exaltavit humiles usque in seculum. *Ps.* Magnificat. (p. 221.)

Preces et cetera ut supra in ij. feria ad Matutinas (p. 89 *et seqq.*).

Non dicitur ad Vesperas iste Psalmus cxlij.

Domine exaudi orationem meam auribus percipe obsecrationem meam : in veritate tua exaudi me in tua justitia.

Et non intres in judicium cum servo tuo : quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Quia persecutus est inimicus animam meam : humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi : et anxiatus est su-

per me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis : in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te : anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me Domine : defecit spiritus meus.

Non avertas faciem tuam a me : et similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam : quia in te speravi.

Notam fac mihi viam in qua ambulem : quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine ad te confugi : doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam : propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam : et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam : quoniam ego servus tuus sum.

Gloria Patri.

SABBATO

Ad Vesperas.

Psalmus cxliij.

Benedictus Dominus Deus meus: qui docet manus meas ad prælium : et digitos meos ad bellum.

Misericordia mea et refugium meum : susceptor meus et liberator meus.

Protector meus et in ipso speravi : qui subdit populum meum sub me.

Domine quid est homo quia innotuisti ei : aut filius hominis quia reputas eum?

Homo vanitati similis factus est : dies ejus sicut umbra prætereunt.

Domine inclina cælos tuos et descende : tange montes et fumigabunt.

Fulgura coruscationem et dissipabis eos : emitte sagittas tuas et conturbabis eos.

Emitte manum tuam de alto : eripe me et libera me de aquis multis, et de manu filiorum alienorum.

Quorum os locutum est vanitatem : et dextera eorum dextera iniquitatis.

Deus canticum novum cantabo tibi : in psalterio decachordo psallam tibi.

Qui das salutem regibus qui redemisti David servum tuum : de gladio maligno eripe me :

Et erue me de manu filiorum alienorum : quorum os locutum est vanitatem, et dextera eorum dextera iniquitatis.

Quorum filii : sicut novellæ plantationes in juventute sua.

Filiæ eorum compositæ : circumornatæ ut similitudo templi.

Promptuaria eorum plena : eructantia ex hoc in illud.

Oves eorum fetosæ abundantes in egressibus suis : boves eorum crassæ.

Non est ruina maceriæ : neque transitus, neque clamor in plateis eorum.

Beatum dixerunt populum cui hæc sunt : beatus populus cujus Dominus Deus ejus.

Gloria Patri. *Ant.* Benedictus Dominus Deus meus.

Psalmus cxliiij.

Exaltabo te Deus meus Rex et benedicam nomini tuo in seculum : et in seculum seculi.

Per singulos dies benedicam tibi : et laudabo nomen tuum in seculum et in seculum seculi.

Magnus Dominus et laudabilis nimis : et magnitudinis ejus non est finis.

Generatio et generatio laudabit

opera tua : et potentiam tuam pronuntiabunt.

Magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur : et mirabilia tua narrabunt.

Et virtutem terribilium tuorum dicent : et magnitudinem tuam narrabunt.

Memoriam abundantiæ suavitatis tuæ eructabunt : et justitia tua exultabunt.

Miserator et misericors Dominus : patiens et multum misericors.

Suavis Dominus universis : et miserationes ejus super omnia opera ejus.

Confiteantur tibi Domine omnia opera tua : et sancti tui benedicant tibi.

Gloriam regni tui dicent : et potentiam tuam loquentur.

Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam : et gloriam magnificentiæ regni tui.

Regnum tuum regnum omnium seculorum : et dominatio tua in omni generatione et generationem.

Fidelis Dominus in omnibus verbis suis : et sanctus in omnibus operibus suis.

Allevat Dominus omnes qui corruunt : et erigit omnes elisos.

Oculi omnium in te sperant Domine : et tu das escam illorum in tempore opportuno.

Aperis tu manum tuam : et imples omne animal benedictione.

Justus Dominus in omnibus viis suis : et sanctus in omnibus operibus suis.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum : omnibus invocantibus eum in veritate.

Voluntatem timentium se faciet : et deprecationem eorum exaudiet, et salvos faciet eos.

Custodit Dominus omnes diligentes se : et omnes peccatores disperdet.

Laudationem Domini loquetur os meum : et benedicat omnis caro nomini sancto ejus, in seculum et in seculum seculi.

Gloria Patri et Filio. *Ant.* In æternum et in seculum seculi.

Psalmus cxlv.

Lauda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea : psallam Deo meo quandiu fuero.

Nolite confidere in principibus : in filiis hominum in quibus non est salus.

Exibit spiritus ejus et revertetur in terram suam : in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus spes ejus in Domino Deo ipsius : qui fecit cælum et terram mare et omnia quæ in eis sunt.

Qui custodit veritatem in seculum : facit judicium injuriam patientibus, dat escam esurientibus.

Dominus solvit compeditos : Dominus illuminat cæcos.

Dominus erigit elisos : Dominus diligit justos.

Dominus custodit advenas pupillum et viduam suscipiet : et vias peccatorum disperdet.

Regnabit Dominus in secula : Deus tuus Syon : in generatione et generationem.

Gloria Patri et Filio. *Ant.* Laudabo Deum meum in vita mea.

Psalmus cxlvj.

Laudate Dominum quoniam bonus est psalmus : Deo nostro sit jocunda decoraque laudatio.

Ædificans Hierusalem Dominus : dispersiones Israëlis congregabit.

Qui sanat contritos corde : et alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem stellarum : et omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noster et magna virtus ejus : et sapientiæ ejus non est numerus.

Suscipiens mansuetos Dominus : humilians autem peccatores usque ad terram.

Præcinite Domino in confessione : psallite Deo nostro in cithara.

Qui operit cælum nubibus : et parat terræ pluviam.

Qui producit in montibus fenum : et herbam, servituti hominum.

Qui dat jumentis escam ipsorum : et pullis corvorum invocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habebit : nec in tibiis viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum est Domino super timentes eum : et in eis qui sperant super misericordia ejus.

Gloria Patri. *Ant.* Deo nostro jocunda sit laudatio.

Psalmus cxlvij.

Lauda Hierusalem Dominum : lauda Deum tuum Syon.

Quoniam confortavit seras portarum tuarum : benedixit filiis tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem : et adipe frumenti satiat te.

Qui emittit eloquium suum terræ : velociter currit sermo ejus.

Qui dat nivem sicut lanam : nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit cristallum suam sicut buccellas : ante faciem frigoris ejus quis sustinebit?

Emittet verbum suum et liquefaciet ea : flabit spiritus ejus, et fluent aquæ.

Qui annuntiat verbum suum Jacob : justitias et judicia sua Israël.

Non fecit taliter omni nationi : et judicia sua non manifestavit eis.

Gloria Patri. *Ant.* Lauda Hierusalem Dominum.

Capitulum : ij. ad Cor. j.

Benedictus Deus et pater Domini nostri Jesu Christi : Pater misericordiarum et Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. *R.* Deo gratias.

Hoc Capitulum dicitur in Sabbatis ad Vesperas a Domine ne in ira *usque ad* LXX., *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando de Dominica agitur.*

Hic sequens Hymnus dicitur ad Vesperas in Sabbatis a Domine ne in ira *usque ad Quadragesimam, quando de Dominica agitur.*

Hymnus.

Deus Creator omnium,
Polique Rector vestiens :
Diem decoro lumine,
Noctem soporis gratia;
  Artus solutos ut quies,
Reddat laboris usui :
Mentesque fessas allevet,
Luctusque solvat anxios :
  Grates peracto jam die,
Et noctis exortu preces :
Votis reos ut adjuves,
Hymnum canentes solvimus.
  Te cordis ima concinant,
Te vox canora concrepet :
Te diligat castus amor,
Te mens adoret sobria.
  Ut cum profundo clauserit,
Diem caligo noctium :
Fides tenebras nesciat,
Et nox fidei luceat.
  Dormire mentem ne sinas,
Dormire culpa noverit :
Castos fides refrigerans,
Somni vaporem temperet.
  Exuta sensu lubrico,
Te cordis alta somnient :
Ne hostis invidi dolo,
Pavor quietos suscitet.
  Christum rogemus et Patrem,
Christi Patrisque Spiritum :
Unum potens per omnia
Fove precantes Trinitas. Amen.

V. Vespertina oratio : ascendat ad te Domine. *R.* Et descendat super nos misericordia tua.

*Sequens Hymnus dicitur in Sab-
tis ad Vesperas a* Deus omnium
*que ad Adventum quando de Do-
inica agitur.*

Hymnus.

O Lux beata Trinitas,
t principalis Unitas :
am Sol recedit igneus,
nfunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine,
e deprecemur vesperi :
e nostra supplex gloria,
er cuncta laudet secula.

Deo Patri sit gloria,
jusque soli Filio :
um Spiritu Paraclito,
t nunc et in perpetuum. Amen.

V. Vespertina oratio.

Et dicitur Antiphona ut decet.
Canticum. Lucæ j.

Magnificat : anima mea Dominum.

Et exultavit spiritus meus : in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ : ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est : et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies : timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo : dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede : et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis : et divites dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum : recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros : Abraham et semini ejus in secula.

Gloria Patri.

AD COMPLETORIUM,

Dicto Pater noster *et* Ave Maria,
Incipiat Sacerdos :

Converte nos Deus salutaris noster. *R.* Et averte iram tuam a nobis.

Deus in adjutorium meum intende.

Domine ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri [et Filio : et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in secula seculorum, Amen ; Alleluya, *vel* Laus tibi Domine, Rex æternæ gloriæ, *pro temporis diversitate.*]

¶ *Completorium j.*
Psalmus iiij.

Cùm invocarem exaudivit me Deus justitiæ meæ : in tribulatione dilatasti mihi.

Miserere mei : et exaudi orationem meam.

Filii hominum usquequo gravi corde : ut quid diligitis vanitatem et quæritis mendacium?

Et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum : Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum.

Irascimini et nolite peccare quæ dicitis in cordibus vestris : et in cubilibus vestris compungimini.

Sacrificate sacrificium justitiæ et sperate in Domino : multi dicunt Quis ostendit nobis bona?

Signatum est super nos lumen vultus tui Domine : dedisti lætitiam in corde meo.

A fructu frumenti vini et olei sui : multiplicati sunt.

In pace in idipsum : dormiam et requiescam.

Quoniam tu Domne singulariter in spe : constituistime.

Gloria Patri [et Filio : et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio et nunc et semper : et in secula seculorum. Amen.]

Psalmus xxx.

In te Domine speravi non confundar in æternum : in justitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuam : accelera ut eruas me.

Esto mihi in Deum protectorem : et in domum refugii ut salvum me facias.

Quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu : et propter nomen tuum deduces me et enutries me.

Educes me de laqueo quem absconderunt mihi : quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo spiritum meum : redemisti me Domine Deus veritatis.

Gloria Patri.

Psalmus xc.

Qui habitat in adjutorio Altissimi : in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino Susceptor meus es tu : et refugium meum Deus meus : sperabo in eum.

Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium : et a verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi : et sub pennis ejus sperabis.

Scuto circundabit te veritas ejus : non timebis a timore nocturno.

A sagitta volante in die a negotio perambulante in tenebris : ab incursu et dæmonio meridiano.

Cadent a latere tuo mille : et decem milia a dextris tuis : ad te autem non appropinquabit.

Veruntamen oculis tuis considerabis : et retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea : Altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum : et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam angelis suis mandavit de te : ut custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te : ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem et basiliscum ambulabis : et conculcabis leonem et draconem.

Quoniam in me speravit liberabo eum : protegam eum quoniam cognovit nomen meum.

Clamavit ad me et ego exaudiam eum cum ipso sum in tribulatione : eripiam eum et glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum : et ostendam illi salutare meum.

Psalmus cxxxiij.

Ecce nunc benedicite Dominum : omnes servi Domini.

Qui statis in domo Domini : in atriis domus Dei nostri.

In noctibus extollite manus vestras in sancta : et benedicite Dominum.

Benedicat te Dominus ex Syon : qui fecit cælum et terram.

Gloria Patri. *Ant.* Miserere mihi Domine : et exaudi orationem meam.

Hæc prædicta antiphona dicitur super hos Psalmos per totum Adventum et a crastino Octavarum Epyphaniæ usque ad Quadragesimam, et a Dominica in Passione usque ad Cenam Domini : et a crastino S. Trinitatis usque ad Adventum Domini : nisi in festis et in Octavis Nominis Jesu, et B. Mariæ, et in festis Reliquiarum et Omnium Sanctorum.

Capitulum : Hiere. xiiij.

Tu in nobis es Domine : et nomen sanctum tuum invocatum est super nos : ne derelinquas nos Domine Deus noster.

Hoc Capitulum dicitur ad Completorium per totum annum, nisi a Cena Domini usque ad Octavam Paschæ.

Hymnus.

Te lucis ante terminum,
Rerum Creator poscimus :
Ut solita clementia,
Sis præsul ad custodiam.
Procul recedant somnia,
Et noctium fantasmata :
Hostemque nostrum comprime,
Ne polluantur corpora.
Præsta Pater omnipotens,

Per Jesum Christum Dominum :
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum Sancto Spiritu. Amen.

V. Custodi nos Domine. *R.* Ut pupillam oculi sub umbra alarum tuarum protege nos.

Canticum Symeonis, Lucæ ij.

Nunc dimittis servum tuum Domine : secundum verbum tuum in pace.

Quia viderunt oculi mei : salutare tuum.

Quod parasti : ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium : et gloriam plebis tuæ Israël.

Gloria Patri. *Ant.* Veni Domine visitare nos in pace : ut lætemur coram te corde perfecto.

Kyrie eleyson *et cetera. Sequantur Preces.*

Hoc Completorium non mutatur in Adventu, nisi in festis duplicibus infra Adventum contingentibus : tunc enim mutatur Hymnus solummodo, et dicitur Hymnus Salvator [*ut infra*]. *Et nisi in Commemoratione Beatæ Mariæ cúm infra Adventum celebrata fuerit : tunc enim in fine Hymni dicitur*

Gloria tibi Domine,
Qui natus [es de Virgine,
Cum Patre et Sancto Spiritu.
Per sempiterna secula. Amen.]

¶ *Compl. ij.*

In Vigilia Nativitatis Domini ad Completorium super Psalmos Ant. Estote parati similes hominibus expectantibus Dominum quando revertatur a nuptiis. *Ps.* Cum invocarem, *et ceteri Psalmi consueti. Cap.* Tu in nobis es.

Quæritur utrum aliquando dicitur alius cantus in choro Sarum super Hymnum Salvator *quam iste cantus subsequens. Responsum est, quod non nisi in tribus diebus in hebdomada Nativitatis, viz. in die S. Stephani, S. Johannis, et SS. Innocentium qui sunt extra regulam. In quibus omnis cantus quorumcunque Hymnorum potest variari pro voluntate incipientis propter tres solennitates ibi celebratas, et ab antiquo permissas : scilicet Levitarum, Sacerdotum, et Puerorum.*

Hymnus.

Salvator mundi Domine,
Qui nos salvasti hodie :
In hac nocte nos protege,
Et salva omni tempore.

Adesto nunc propitius,
Et parce supplicantibus :
Tu dele nostra crimina,
Tu tenebras illumina.

Ne mentem somnus opprimat,
Nec hostis nos surripiat :
Nec ullis caro petimus,
Commaculetur sordibus.

Te Reformator sensuum,
Votis precamur cordium :
Ut puri castis mentibus,
Surgamus a cubilibus.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio:
Cum Spiritu Paraclito,
Et nunc et in perpetuum. Amen.

V. Custodi nos. *Hic Hymnus dicitur ad Completorium quotidie usque ad Octavam Epyphaniæ et in ipsis Octavis et in omnibus festis duplicibus ab Octavis Epyphaniæ usque ad j. Dom.* XL., *Et in omnibus festis duplicibus a Penthecoste usque ad Vigiliam Nativitatis Domini, nisi in festo et per Octavas Nominis Jesu, quando de Octavis fit servitium; dicetur tamen in festis ix lectionum infra Octavas contingentibus. Dicitur etiam in Vigilia Penthecostes et per ipsius hebdomadam scilicet in v. et in vj. feria et Sabbato. Et quotidie per Octavas et in Octavis Assumptionis et Nativitatis B. Mariæ et Dedicationis Ecclesiæ sive de Octava fit servitium, sive de aliquo Sancto ix lectionum Et per Octavas Corporis Christi ubi fiunt cum regimine chori.*

Antiphona. Vigilate omnes et orate nescitis enim quando tempus sit: vigilate ergo nescitis enim quando Dominus domus veniet: sero, an media nocte, an gallicantu, an mane: ne cum venerit repente inveniat vos dormientes. *Ps.* Nunc dimittis.

Preces et cetera quæ ad Completorium pertinent expleantur.

¶ *Compl. iij.*

In Die Nativitatis ad Completorium super Psalmos Antiphona. Natus est nobis hodie Salvator qui est Christus Dominus: in civitate David. *Ps.* Cum invocarem. (p. 222.)

Cap. Tu in nobis es.

Hymnus Salvator. *V.* Custodi.

Ant. Alleluya, Verbum caro factum est Alleluya: et habitavit in nobis Alleluya alleluya. *Ps.* Nunc dimittis.

Preces et cetera ut supra.

Hoc Completorium non mutatur usque ad Circuncisionem. Antiphona vero super Nunc dimittis *dicitur usque ad Vigiliam Epyphaniæ.*

¶ *Compl. iiij.*

In die Circuncisionis Domini ad Completorium Antiphona. Nato Domino angelorum chori canebant dicentes: Salus Deo nostro sedenti super thronum et Agno. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. *V.* Custodi nos.

Ant. Alleluya: Verbum caro. *Ps.* Nunc Dimittis.

Preces et cetera quæ ad Completorium pertinent expleantur.

Hoc Completorium non mutatur usque ad Vigiliam Epyphaniæ.

¶ *Compl. v.*

In Vigilia Epyphaniæ ad Completorium super Psalmos Ant. Lux de luce apparuisti Christe: cui Magi munera offerunt Alleluya alleluya alleluya. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. *V.* Custodi nos.

Ant. Alleluya Omnes de Saba venient Alleluya: aurum et thus deferentes Alleluya alleluya. *Ps.* Nunc dimittis.

Hoc Completorium non mutatur per totam Octavam.

¶ *Compl. vj.*

In crastino Octavarum Epyphaniæ ad Completorium. Ant. Miserere. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Te lucis. *V.* Custodi nos.

Ant. Salva nos Domine vigilantes: custodi nos dormientes: ut vigilemus cum Christo et requiescamus in pace. *Ps.* Nunc dimittis.

Preces et cetera quæ ad Completorium pertinent expleantur.

Hoc Completorium dicitur a crastino Octavarum Epyphaniæ usque ad XL., *et a crastino S. Trinitatis usque ad Adventum Domini, nisi in festis duplicibus et per Octavam Visitationis, Assumptionis, et Nativitatis B. Mariæ et Dedicationis Ecclesiæ, et Nominis Jesu, et nisi in Commemoratione B. Mariæ.*

¶ *Compl. vij.*

Dominica prima XL., *ad Completorium super Psalmos Ant.* Signatum est super nos lumen vultus tui Domine: dedisti lætitiam in corde meo. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Clericus R.* In pace: *Chorus prosequitur:* in idipsum. Dormiam et requiescam. *Clericus V.* Si dedero somnum oculis meis: et palpebris meis dormitationem. *Chorus* Dormiam et requiescam. *Clericus* Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. *Chorus* In pace [in idipsum *et cetera.*]

Hymnus.

Christe qui lux es et dies,
Noctis tenebras detegis:

Lucisque lumen crederis,
Lumen beatum prædicans :
  Precamur sancte Domine,
Defende nos in hac nocte :
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.
  Ne gravis somnus irruat,
Nec hostis nos surripiat :
Nec caro illi consentiens,
Nos tibi reos statuat.
  Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet :
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.
  Defensor noster aspice,
Insidiantes reprime :
Guberna tuos famulos,
Quos sanguine mercatus es.
  Memento nostri Domine,
In gravi isto corpore :
Qui es defensor animæ,
Adesto nobis Domine.
  Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio :
Cum Spiritu Paraclito :
Et nunc et in perpetuum. Amen.

V. Custodi nos.

Ant. Cum videris nudum, operi eum : et carnem tuam ne despexeris : tunc erumpet quasi mane lumen tuum, et gloria Domini colliget te. *Ps.* Nunc dimittis.

Hæc prædicta Antiphona, videlicet Signatum est. *et R.* In pace. *et Hymnus* Christe qui lux es. *dicantur quotidie ad Completorium usque ad Passionem Domini, de quocunque fit servitium. Antiphona vero super* Nunc dimittis, *per quindecim dies.*

¶ *Compl. viij.*

Dominica iij. XL. *ad Completorium, Antiphona.* Signatum est. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *R.* In pace. *Hymnus* Christe qui lux. *V.* Custodi.

Ps. Nunc dimittis. *Ant.* Media vita in morte sumus : quem quærimus adjutorem nisi te Domine, qui pro peccatis nostris juste irasceris. Sancte Deus : Sancte fortis : Sancte et misericors Salvator : amaræ morti ne tradas nos. *V.* Ne projicias nos in tempore senectutis cum defecerit virtus nostra ne derelinquas nos Domine. Sancte Deus : [Sancte fortis : Sancte et misericors Salvator : amaræ morti ne tradas nos.] *V.* Noli claudere aures tuas ad preces nostras. Sancte fortis : [Sancte et misericors Salvator : amaræ morti ne tradas nos.] *V.* Qui cognoscis occulta cordis parce peccatis nostris. Sancte et misericors Salvator amaræ morti ne tradas nos.

Hæc Antiphona dicitur super Ps. Nunc dimittis *per xv dies. Versus vero non dicuntur: nisi in Sabbatis et in Dominicis et in festis ix lectionum. Ita tamen quod in sabbato dicantur in superiori gradu, et in Dominica in secunda forma* [Chev. *feria*] *: similiter fiat in festis ix lectionum. In festis duplicibus ad utrumque Completorium in superiori gradu dicantur, loco nec habitu mutato.*

¶ *Compl. ix.*

Dominica in Passione ad Completorium. Ant. Miserere. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Clericus R.* In manus tuas : *Chorus prosequatur :* Domine, commendo spiritum meum. *Clericus V.* Redemisti me Domine Deus veritatis. *Chorus.* Commendo [spiritum meum]. *Non dicitur* Gloria Patri, *sed reincipiat Clericus.* In manus tuas.

Hymnus.

Cultor Dei memento
Te fontis et lavachri
Rorem subisse sanctum
Te chrismate innovatum.
  Fac cum vocante somno,
Castum petis cubile :

Frontem locumque cordis,
Crucis figura signet.
Crux pellit omne crimen,
Fugiunt crucem tenebræ :
Tali dicata signo,
Mens fluctuare nescit.
Procul o procul vagantum,
Portenta somniorum :
Procul esto pervicaci,
Præstigiator astu.
O tortuose serpens,
Qui mille per mæandros :
Fraudesque flexuosas,
Agitas quieta corda.
Discede Christus hic est
Christus hic est liquesce :
Signum quod ipse nosti,
Damnat tuam catervam.
Corpus licet fatiscens,
Jaceat reclive paulum :
Christum tamen sub ipso,
Meditabitur sopore.
Gloria æterno Patri,
Et Christo vero Regi :
Paraclitoque Sancto
Et nunc et in perpetuum. Amen.

V. Custodi nos.

Ps. Nunc dimittis. *Ant.* O rex gloriose inter Sanctos tuos qui semper es laudabilis : et tamen ineffabilis tu in nobis es Domine : et nomen sanctum tuum invocatum est super nos ne derelinquas nos Deus noster : ut in die judicii nos collocare digneris, Inter sanctos et electos tuos, Rex benedicte. *V.* Rex benedicte tuos per prospera dirige servos. Inter sanctos. *et dicitur usque ad finem antiphonæ. Alius V.* Ut tergant miseras pia per jejunia culpas. Rex benedicte. *Alius V.* Atque colant pure solennia mystica Paschæ. Inter sanctos et electos tuos, Rex benedicte. *usque ad finem antiphonæ.*

Hoc Completorium dicitur quotidie usque ad Cenam Domini supradicto modo de quocunque fit servitium. Excepto quod in feriis non dicuntur versus post Ps. Nunc dimittis; *ita quod in sabbato dicuntur versus in superiori gradu, et in Dominica in secunda forma. In Dominica ramis palmarum ad utrumque Completorium in superiori gradu dicuntur. Similiter fiat in duplicibus festis quæ infra Passionem contingunt, et dicuntur in iv. feria ante Pascha in secunda forma.*

¶ *Compl. x.*

Feria v. in Cena Domini ad Completorium in primis inchoetur ab executore officii Antiphona Christus factus est *sine nota. Psalmi,* Cum invocarem. In te Domine. Ecce nunc. Nunc dimittis. *sine* Gloria Patri. *Post Psalmos dicitur tota Antiphona.* Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem : mortem autem crucis.

Deinde dicat Sacerdos Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo. *Oratio.*

Respice quæsumus Domine super hanc familiam tuam pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium : et crucis subire tormentum, *quæ terminetur sic,* Qui tecum vivit *et cetera.*

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Benedicamus Domino. Deo gratias.

¶ *Compl. xj.*

Feria vj. in die Parasceues ad Completorium incipiat Sacerdos antiphonam sine nota : Christus factus est. *Et interim fiat genuflexio in choro.*

Antiphona et cetera omnia fiant sicut in die Cenæ, sine Dominus vobiscum *et sine* Oremus : *et post Psalmos et antiphonam dicitur* Pater noster *et* Ave Maria, *et Ps.* Miserere, *sine* Gloria Patri, *cum prostratione.*

Et finiatur Completorium Sacerdote dicente Orationem Respice quæsumus Domine, *sine* Dominus vo-

biscum *et sine* Oremus, *sine* Qui tecum, *et sine* Benedicamus, *et sic compleatur.*

¶ *Compl. xij.*

Sabbato sancto in Vigilia Paschæ, pulsatis campanis duobus signis dupliciter vel tripliciter, incipiat Sacerdos, Deus in adjutorium meum. Gloria Patri. *et cetera more solito, sine* Converte nos.

Antiphona incipiatur in superiori gradu. Alleluya alleluya alleluya alleluya. *Psalmi,* Cum invocarem. In te. Ecce nunc. Nunc dimittis. *Et dicuntur hi Psalmi prædicti sub una voce, nullum Psalmum exaltando, quod etiam observetur quotidie usque ad Octavam Paschæ ad Completorium. Finitis Psalmis cum* Gloria Patri *tota dicitur antiphona.*

Deinde dicitur Dominus vobiscum [Et cum spiritu.] *et* Oremus. *Oratio.* Spiritum in nobis Domine tuæ charitatis infunde : ut quos sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum [nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat] in unitate ejusdem [Spiritus Sancti Deus, per omnia secula seculorum. Amen.] *cum* Dominus vobiscum *et* Benedicamus. *sine* Alleluya *ab executore officii.*

Et sciendum est quod hæc Oratio dicitur quotidie ad Completorium usque ad Octavas Paschæ.

¶ *Compl. xiij.*

In die Paschæ ad Completorium Deus in adjutorium. *Antiphona et Psalmi sicut in Sabbato.*

Repetita antiphona post Psalmos, statim incipiatur a cantore R. Hæc dies quam fecit Dominus exultemus lætemur in ea, *sine pneumate. Deinde dicat Sacerdos V.* In resurrectione tua Christe. *R.* Cæli et terra lætentur Alleluya. Dominus vobiscum. Oremus.

Or. Spiritum in nobis. *cum* Dominus vobiscum. *et* Benedicamus Domino. *sine* Alleluya. *Hoc eodem modo dicitur Completorium per totam hebdomadam usque ad Sabbatum.*

¶ *Compl. xiiij.*

Dominica in Octava Paschæ ad Completorium Converte nos. *et* Deus in adjutorium. [Gloria Patri etc.]

Antiphona. Alleluya alleluya alleluya alleluya. *Psalmi* Cum invocarem. In te Domine speravi. Qui habitat. Ecce nunc.

Capitulum. Tu in nobis.

Hymnus.

Jesu Salvator seculi,
Verbum Patris altissimi :
Lux lucis invisibilis,
Custos tuorum pervigil :
Tu fabricator omnium,
Discretor atque temporum :
Fessa labore corpora,
Noctis quiete recrea.
Ut dum gravi in corpore,
Brevi manemus tempore :
Sic caro nostra dormiat,
Ut mens in Christo vigilet.
Te deprecamur supplices,
Ut nos ab hoste liberes :
Ne valeat seducere,
Tuo redemptos sanguine.
Quæsumus Auctor omnium,
In hoc Paschali gaudio :
Ab omni mortis impetu,
Tuum defende populum.
Gloria tibi, Domine
Qui surrexisti a mortuis :
Cum Patre et Sancto Spiritu,
In sempiterna secula. Amen.

V. Custodi nos.

Antiphona. Alleluya: Resurrexit Dominus Alleluya : sicut dixit vobis Alleluya Alleluya. *Ps.* Nunc dimittis.

Preces et cetera quæ ad Completorium pertinent expleantur.

Hoc Completorium non mutatur usque ad Ascensionem Domini, de quocunque fit servitium: nisi quando dicitur de S. Maria; tunc enim dicitur in fine Hymni [versus] Quæsumus auctor. *cum versu*

Gloria tibi, Domine,
Qui natus [es de Virgine:
Cum Patre et Sancto Spiritu,
In sempiterna secula. Amen.]:

ita tamen quod antiphona super Psalmos dicatur usque ad festum S. Trinitatis.

¶ *Compl. xv.*

In Vigilia Ascensionis Domini ad Completorium [antiphona] super Psalmum ut in Octava Paschæ.

Cap. Tu in nobis es Domine.

Hymnus.

Jesu nostra redemptio,
Amor et desiderium:
Deus Creator omnium.
Homo in fine temporum:
  Quæ te vicit clementia,
Ut ferres nostra crimina:
Crudelem mortem patiens,
Ut nos a morte tolleres?
  Inferni claustra penetrans,
Tuos captivos redimens:
Victor triumpho nobili,
Ad dextram Patris residens.
  Ipsa te cogat pietas,
Ut mala nostra superes:
Parcendo et voti compotes,
Nos tuo vultu saties.
  Tu esto nostrum gaudium,
Qui es futurus præmium:
Sit nostra in te gloria,
Per cuncta semper secula.
  Gloria tibi Domine:
Qui scandis supra sidera,
Cum Patre et Sancto Spiritu
In sempiterna secula. Amen.

V. Custodi nos.

Antiphona. Alleluya. ascendens Christus in altum Alleluya captivam duxit captivitatem Alleluya alleluya. *Ps.* Nunc dimittis.

Hoc eodem modo dicitur Completorium quotidie usque ad Penthecosten de quocunque fit servitium, nisi quando dicitur de Commemoratione B. Mariæ, tunc enim post versum Tu esto. *dicitur versus*

Gloria tibi Domine,
Qui natus [*etc. ut* p. 235.]

¶ *Comp. xvj.*

In Vigilia Penthecostes ad Completorium antiphona Alleluya [*quater*], *ut supra in Octava Paschæ.*

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. *V.* Custodi.

Antiphona. Alleluya, Spiritus Paraclitus Alleluya: docebit vos omnia Alleluya alleluya. *Ps.* Nunc dimittis.

Preces et cetera quæ ad Completorium pertinent expleantur.

¶ *Compl. xvij.*

In Die Penthecostes ad Completorium Antiphona Alleluya *quater ut supra. Ps.* Cum invocarem. *Cap.* Tu in nobis.

Hac die et tribus diebus sequentibus pro Hymno dicitur ista Sequentia.

Alma chorus Domini, nunc pangat nomina [*Chev.* nomini] summi.

Messias, sother, Emanuel, Sabaoth, Adonay.

Est unigenitus, via, vita, manus, homousyon,

Principium, primogenitus, sapientia, virtus,

Alpha, caput finisque simul vocitatur, et est oo.

Fons et origo boni paraclytus ac mediator,

Agnus, ovis, vitulus, serpens, aries, leo, vermis,

Os, verbum, splendor, sol, gloria, lux, et imago,

Panis, flos, vitis, mons, janua, petra, lapisque,

Angelus, et sponsus, pastorque, propheta, sacerdos,

Athanatos, kyrios, theos, panthon, crathon, et ysus.
Salvificet nos:
Sit cui secla
Per omnia doxa. Amen.
℣. Custodi nos.

Reliquis vero diebus dicitur Hymnus Salvator mundi Domine (p. 226.)

Ant. Alleluya Spiritus Paraclytus. [*ut supra in Vigilia*]. *Ps.* Nunc dimittis. *et cetera.*

¶ *Compl. xviij.*

In festo S. Trinitatis ad Completorium Ant. Miserere. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. ℣. Custodi nos.

Ant. Lucem tuam Domine nobis concede ut destitutis cordium tenebris pervenire possimus ad lumen qui est Christus. *Ps.* Nunc dimittis.

Hoc Completorium dicitur omnibus duplicibus festis ab hac die usque ad Adventum Domini. Et ab Octavis Epyphaniæ usque ad primam Dominicam XL., *nisi in festis et per Octavas Nominis Jesu et B. Mariæ in festis Reliquiarum et Omnium Sanctorum. Dicetur etiam in festo et in Octavis Dedicationis Ecclesiæ, de quocunque fit servitium, si extra Adventum et* XL. *et tempus Paschale evenerit, et si per Æstatem contigerit, vel alias quando Octavam cum regimine chori habere poterit sicut habetur in eodem festo.*

¶ *Compl. xix.*

In festo Reliquiarum et Omnium Sanctorum ad Completorium super Psalmum Antiphona. Sanctorum precibus cunctorum redde salutem corporis et animæ Christe tuis famulis. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. ℣. Custodi.

Ant. Lucem tuam. *Ps.* Nunc dimittis.

¶ *Compl. xx.*

In Purificatione B. Mariæ ad Completorium super Psalmum Antiphona Virgo Verbo concepit: Virgo permansit: Virgo peperit Regem omnium regum. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. ℣. Custodi nos.

Ant. Glorificamus. (*ut infra.*) *Ps.* Nunc dimittis.

¶ *Compl. xxj.*

In Visitatione et Assumptione ejusdem ad Completorium super Ps. Ant. Sancta Maria Virgo intercede pro toto mundo, quia genuisti Regem orbis. *Ps.* Cum invocarem. (p. 222.)

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. ℣. Custodi.

Ant. Glorificamus (*ut infra*). *Ps.* Nunc dimittis. (p. 225.)

¶ *Compl. xxij.*

In Nativitate ejusdem ad Completorium super Ps. A. Beata et innupta virgo, gloriosa Regina mundi; intercede pro nobis ad Dominum. *Ps.* Cum invocarem.

Cap. Tu in nobis. *Hymnus* Salvator. ℣. Custodi.

A. Glorificamus te Dei genitrix: quia ex te natus est Christus: salva omnes qui te glorificant. *Ps.* Nunc dimittis. (p. 225.)

Kyri eleyson. *ter.*
Christe eleyson. *ter.*
Kyri eleyson. *ter.*

Prædicta Antiphona viz. Glorificamus *dicitur omnibus festis et per Octavas B. Mariæ et in Commemorationibus ejusdem per totum annum nisi in Adventu, et in Annunciatione, et in tempore Paschali.*

Sequuntur Preces.

Pater noster. Ave Maria.
Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera.

In pace in idipsum.

Dormiam et requiescam.

Credo [in Deum] Carnis resurrectionem. Et vitam æternam. Amen.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu. Laudemus et superexaltemus eum in secula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli. Et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in secula.

Benedicat et custodiat nos omnipotens et misericors Dominus. Amen.

Confiteor, Misereatur, *et* Absolutionem. *Tam ad Primam quam ad Completorium per totum annum quando* Confiteor *dicitur, Et dicitur privatim scilicet ut audiatur a choro, hoc modo.*

[*Sacerdos*] *respiciens ad altare:* Confiteor Deo: Beatæ Mariæ, omnibus Sanctis, *Vertens se ad chorum,* et vobis peccavi nimis: cogitatione, locutione, et opere, mea culpa. *Respiciens ad altare,* Precor Sanctam Mariam, et omnes Sanctos Dei, *Respiciens ad chorum,* et vos orare pro me.

Chorus respondeat ad eum conversus: Misereatur [tui *etc. ut infra.*] *Postea, primo ad altare conversus,* Confiteor [*etc. ut supra.*]*: deinde ad Sacerdotem conversus, ut prius Sacerdos se habuit.*

Deinde dicat Sacerdos ad chorum: Misereatur vestri omnipotens Deus et dimittat vobis omnia peccata vestra: liberet vos ab omni malo: conservet et confirmet in bono et ad vitam perducat æternam. Amen.

Absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spatium veræ pœnitentiæ, emendationem vitæ, gratiam et consolationem Sancti Spiritus: tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus. Amen.

Deus tu conversus vivificabis nos. Et plebs tua lætabitur in te.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Et salutare tuum da nobis.

Dignare Domine nocte ista. Sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine. Miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos. Quemadmodum speravimus in te.

Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Hæ Preces prædictæ dicuntur supradicto modo per totum annum ad Completorium tam in festis duplicibus quam simplicibus etiam sine regimine chori. Et in feriis, nisi a Cena Domini usque ad Octavam Paschæ, ita tamen quod in omnibus feriis per Adventum, et a Domine ne in ira *usque ad Cenam Domini, et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando de feria agitur, post V.* Fiat misericordia *et cetera statim sequatur* Exaudi Domine vocem meam qua clamavi ad te: Miserere mei et exaudi me. *Sequitur Ps.* Miserere: *totus Psalmus dicitur cum* Gloria *et* Sicut erat *sine nota. Et tunc omnia fiant in prostratione ab inceptione j.* Kyri eleyson *usque post Orationem et* Confiteor *et* Misereatur *et* Absolutionem: *ita tamen quod immediate post Psalmum erigat se Sacerdos solus sic dicendo,*

Exurge Domine adjuva nos. Et libera nos propter nomen tuum.

Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Illumina quæsumus Domine Deus tenebras nostras: et totius noctis

insidias tu a nobis repelle propitius. Per Dominum [nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat] in unitate [Spiritus Sancti Deus, per omnia secula seculorum. Amen].

Dominus vobiscum. [Et cum spiritu tuo.] Benedicamus Domino. [Deo gratias.]

Hæc Oratio prædicta cum Capitulo et V. Custodi nos. *dicatur ad Completorium per totum annum, nisi a Cena Domini usque ad Octavam Paschæ.*

Omni die per annum post Completorium de die, et post Matutinas de die, præterquam in duplicibus festis, et per Octavas Corporis Christi et Visitationis, Assumptionis, et Nativitatis B. Mariæ, et Dedicationis Ecclesiæ, et Nominis Jesu, et in die Animarum, et in Vigilia Nativitatis Domini, et abhinc usque ad inceptionem hystoriæ Domine ne in ira *et a iiij. feria ante Pascham usque ad inceptionem hystoriæ* Deus omnium, *dicitur* PRO PACE ECCLESIÆ *cum genuflexione sine nota iste Psalmus.*

Ad te levavi oculos meos : qui habitas in cælis.

Ecce sicut oculi servorum : in manibus dominorum suorum :

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ : ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum: donec misereatur nostri.

Miserere nostri Domine miserere nostri : quia multum repleti sumus despectione.

Quia multum repleta est anima nostra : opprobrium abundantibus et despectio superbis.

Gloria Patri et Filio :

Finito Psalmo sequitur :

Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson. Pater noster.

Deinde dicat Sacerdos executor officii in audientia sine nota.

Et ne nos. Sed libera.

Exurge Domine adjuva nos. Et libera nos propter nomen tuum.

Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum.

Oratio.

Ecclesiæ tuæ Domine preces placatus admitte : ut destructis adversitatibus et erroribus universis, secura tibi serviat libertate : et pacem tuam nostris concede temporibus. Per Christum [Dominum nostrum. Amen.]

His dictis surgat Sacerdos et omnes Clerici a prostratione osculantes formulas.

PSALMI PŒNITENTIALES.

Contra Iram. Psalmus [*vj*].

Domine ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum : sana me Domine quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde : et tu Domine usquequo ?

Convertere Domine et eripe animam meam : salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui : in inferno autem quis confitebitur tibi ?

Laboravi in gemitu meo : lavabo per singulas noctes lectum meum lachrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est a furore oculus meus : inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem : quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei.

Exaudivit Dominus deprecationem meam : Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei : convertantur et erubescant valde velociter.

Gloria Patri.

Contra Superbiam. Psalmus [xxxj].

Beati quorum remissæ sunt iniquitates : et quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir cui non imputavit Dominus peccatum : nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui inveteraverunt ossa mea : dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua : conversus sum in ærumna mea dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci : et injustitiam meam non abscondi.

Dixi Confitebor adversum me injustitiam meam Domino : et tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus : in tempore opportuno.

Veruntamen in diluvio aquarum multarum : ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum a tribulatione quæ circundedit me : exultatio mea erue me a circundantibus me.

Intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris : firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus et mulus : quibus non est intellectus.

In chamo et freno maxillas eorum constringe : qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris : sperantem autem in Domino misericordia circundabit.

Lætamini in Domino et exultate justi : et gloriamini omnes recti corde.

Gloria Patri.

Contra Gulam. Psalmus [xxxvij].

Domine ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi : et confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea a facie iræ tuæ : non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum : et sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt et corruptæ sunt cicatrices meæ : a facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum et curvatus sum usque in finem : tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus : et non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum et humiliatus sum nimis : rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum : et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est : dereliquit me virtus mea et lumen oculorum meorum, et ipsum non est mecum.

Amici mei et proximi mei : adversum me appropinquaverunt et steterunt.

Et qui juxta me erant de longe steterunt : et vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates : et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam : et sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens : et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speravi : tu exaudies [me], Domine Deus meus.

Quia dixi Nequando supergaudeant mihi inimici mei : et dum commoventur pedes mei super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum : et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo : et cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vivunt, et confirmati sunt super me : et multiplicati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi : quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine : Deus meus ne discesseris a me.

Intende in adjutorium meum Domine : Deus salutis meæ.

Gloria Patri.

Contra Luxuriam. Psalmus [*l*].

Miserere mei Deus : secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum : dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea : et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco : et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi et malum coram te feci : ut justificeris in sermonibus tuis : et vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum : et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti : incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me ysopo et mundabor : lavabis me et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam : et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis : et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus : et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua : et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui : et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas : et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ : et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies : et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium dedissem : utique olocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus : cor contritum et humiliatum Deus non despicies.

Benigne fac Domine in bona voluntate tua Syon : et ædificentur muri Hierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ oblationes et olocausta : tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri et Filio.

Contra Avaritiam. Psalmus [*cj*].

Domine exaudi orationem meam : et clamor meus ad te veniat.

Non avertas faciem tuam a me : in quacunque die tribulor inclina ad me aurem tuam.

In quacunque die invocavero te : velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei : et ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum ut fenum, et aruit cor meum : quia oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei : adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pellicano solitudinis : factus sum sicut nicticorax in domicilio.

Vigilavi : et factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi ini-

mici mei : et qui laudabant me adversum me jurabant,

Quia cinerem tanquam panem manducabam : et potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ indignationis tuæ : quia elevans allisisti me.

Dies mei sicut umbra declinaverunt : et ego sicut fenum arui.

Tu autem Domine in æternum permanes : et memoriale tuum in generatione et generationem.

Tu exurgens Domine misereberis Syon : quia tempus miserendi ejus quia venit tempus.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus : et terræ ejus miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine : et omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificavit Dominus Syon : et videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium : et non sprevit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera : et populus qui creabitur laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelso sancto suo : Dominus de cælo in terram aspexit;

Ut audiret gemitus compeditorum : ut solveret filios interemptorum.

Ut annuntient in Syon nomen Domini : et laudem ejus in Hierusalem.

In conveniendo populos in unum : et reges ut serviant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ : Paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne revoces me in dimidio dierum meorum : in generatione et generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti : et opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt tu autem permanes : et omnes sicut vestimentum veterascent;

Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur : tu autem idem ipse es et anni tui non deficient.

Filii servorum tuorum habitabunt : et semen eorum in seculum dirigetur.

Gloria Patri.

Contra invidiam. Psalmus [*cxxix.*]

De profundis clamavi ad te Domine : Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes : in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris Domine : Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est : et propter legem tuam sustinui te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus : speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem : speret Israel in Domino.

Quia apud Dominum misericordia : et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel : ex omnibus iniquitatibus ejus.

Gloria Patri.

Contra Accidiam. Psalmus [*cxlij*].

Domine exaudi orationem meam : auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua exaudi me in tua justitia.

Et non intres in judicium cum servo tuo : quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Quia persecutus est inimicus animam meam : humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi : et anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum meditatus sum in omnibus operibus tuis : in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te : anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me Domine : defecit spiritus meus.

Non avertas faciem tuam a me : et similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam : quia in te speravi.

Notam fac mihi viam in qua ambulem : quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine ad te confugi : doce me facere voluntatem tuam quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam : propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam : et in misericordia tua disperdes [omnes] inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam : quoniam ego servus tuus sum.

Gloria Patri.

Antiphona. Ne reminiscaris Domine delicta nostra vel parentum nostrorum neque vindictam sumas de peccatis nostris. *Non dicitur ulterius quando dicitur in choro.* Parce Domine parce populo tuo quem redemisti pretioso sanguine tuo ne in æternum irascaris nobis : et ne des hereditatem tuam in perditionem : ne in æternum obliviscaris nobis.

Notandum *quod omni feriali die per totam Quadragesimam dicitur Letania sicut in secunda feria usque ad ordinem martyrum. Et a* Propitius esto. *usque ad finem. Et quicquid sacerdos dicit de Letania, chorus idem repetat plene et integre usque ad prolationem* Ut pacem nobis dones. *tunc respondeat chorus* Te rogamus audi nos. *tantum : et sic de singulis usque ad* Fili Dei, Te rogamus audi nos, *tunc respondeat chorus idem : et sic de singulis usque ad* Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson.

Letania.

Feria secunda.

Kyri eleyson. Christe eleyson.
Christe audi nos.
Pater de cælis Deus,
Miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus,
Miserere nobis.
Spiritus sancte Deus,
Miserere nobis.
Sancta Trinitas unus Deus,
Miserere nobis.
Sancta Maria, ora pro nobis.
Sancta Dei genitrix, or.
Sancta Virgo virginum, or.
Sancte Michael, or.
Sancte Gabriel, or.
Sancte Raphael, or.
Omnes sancti Angeli et Archangeli, orate pro nobis.
Omnes sancti beatorum spirituum ordines, orate pro nobis.
Sancte Johannes Baptista, ora pro nobis.
Omnes sancti patriarchæ et prophetæ, orate pro nobis.
Sancte Petre, ora pro nobis.
Sancte Paule, or.
Sancte Andrea, or.
Sancte Johannes, or.
Sancte Jacobe, or.
Sancte Thoma, or.
Sancte Philippe, or.
Sancte Jacobe, or.
Sancte Matthæe, or.
Sancte Bartholomæe, or.
Sancte Symon, or.
Sancte Thadæe, or.
Sancte Mathia, or.
Sancte Barnaba, or.
Sancte Marce, or.
Sancte Luca, or.
Omnes sancti Apostoli et Euangelistæ, Orate pro nobis.
Omnes sancti Discipuli Domini et Innocentes, Orate pro nobis.

Hucusque dicitur in singulis Letaniis.

Feria ij. in Quadragesima.
Sancte Stephane, ora pro nobis.
Sancte Line, or.
Sancte Clete, or.
Sancte Clemens, or.
Sancte Fabiane, or.
Sancte Sebastiane, or.
Sancte Cosma, or.
Sancte Damiane, or.
Sancte Prime, or.
Sancte Feliciane, or.
Sancte Dionisi cum sociis tuis, Ora pro nobis.
Sancte Victor cum sociis tuis, Ora.
Omnes sancti Martyres, Orate pro n.
Sancte Silvester, ora pro nobis.
Sancte Leo, or.
Sancte Hieronime, or.
Sancte Augustine, or.
Sancte Ysidore, or.
Sancte Juliane, or.
Sancte Gildarde, or.
Sancte Medarde, or.
Sancte Albine, or.
Sancte Eusebi, or.
Sancte Swithime, [Swithune] or.
Sancte Birine, or.
Omnes sancti Confessores, Orate pro nobis.
Omnes sancti Monachi et Heremitæ, Orate pro nobis.
Sancta Maria Magdalene, ora pro n.
Sancta Maria Ægyptiaca, or.
Sancta Margareta, or.
Sancta Scolastica, or.
Sancta Petronilla, or.
Sancta Genovefa, or.
Sancta Praxedis, or.
Sancta Sotheris, or.
Sancta Prisca, or.
Sancta Tecla, or.
Sancta Afra, or.
Sancta Editha, or.
Omnes sanctæ Virgines, Orate p. n.
Omnes Sancti, Orate pro nobis.

Propitius esto : Parce nobis Domine.
Ab omni malo, Libera nos Domine.
Ab insidiis diaboli, Libera.
A damnatione perpetua, Libera.
Ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis, Libera.
Ab infestationibus dæmonum, Lib.
A spiritu fornicationis, Libera nos.
Ab appetitu inanis gloriæ, Libera.
Ab omni immunditia mentis et corporis, Libera nos Domine.
Ab ira et odio, et omni mala voluntate, Libera nos Domine.
Ab immundis cogitationibus, Lib.
A cæcitate cordis, Libera nos.
A fulgure et tempestate, Libera.
A subitanea et improvisa morte, Lib.
Per mysterium sanctæ Incarnationis tuæ, Libera nos Domine.
Per Nativitatem tuam, Libera nos.
Per sanctam Circumcisionem tuam, Libera nos Domine.
Per Baptismum tuum, Libera nos.
Per Jejunium tuum, Libera.
Per Passionem et Crucem tuam, Lib.
Per pretiosam Mortem tuam, Lib.
Per gloriosam Resurrectionem tuam, Libera nos Domine.
Per admirabilem Ascensionem tuam, Libera nos Domine.
Per gratiam Sancti Spiritus Paraclyti, Libera nos Domine.
In hora mortis, Succurre nobis Domine.
In die judicii, Libera nos Domine.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Ut pacem nobis dones, Te rogamus.
Ut misericordia et pietas tua nos custodiat, Te rogamus audi nos.
Ut Ecclesiam tuam regere et defensare digneris, Te rogamus audi nos.
Ut donum [dn̄m *Byrkm.* 1525—6; domnum *Brev. Rom.*] Apostolicum et omnes gradus Ecclesiæ in sancta religione conservare digneris, Te rog.
Ut Episcopos et Abbates nostros : in sancta religione conservare digneris, Te rogamus audi nos.
Ut Regi nostro et Principibus nostris pacem et veram concordiam atque victoriam donare digneris, Te rogamus audi nos.
Ut congregationes omnium sancto-

rum in tuo sancto servitio conservare digneris, Te rogamus audi nos.
Ut cunctum populum Christianum pretioso Sanguine tuo redemptum conservare digneris, Te rogamus.
Ut omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, Te rog.
Ut animas nostras et parentum nostrorum ab æterna damnatione eripias, Te rogamus audi nos.
Ut fructus terrae dare et conservare digneris, Te rogamus audi nos.
Ut oculos misericordiæ tuæ super nos reducere digneris, Te rog.
Ut obsequium servitutis nostræ rationabile facias, Te rog.
Ut mentes nostras ad cælestia desideria erigas, Te rog.
Ut miserias pauperum et captivorum intueri et relevare digneris Te rog.
Ut omnibus fidelibus defunctis requiem æternam dones, Te rog.
Ut nos exaudire digneris, Te rog.
Fili Dei, te rogamus audi nos.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi: exaudi nos Domine.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi: parce nobis Domine.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi: miserere nobis.
Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson. Pater noster.
Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.
Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Et salutare tuum da nobis.
Et veniat super nos misericordia tua Domine. Salutare tuum secundum eloquium tuum.
Peccavimus cum patribus nostris. Injuste egimus, iniquitatem fecimus.
Domine non secundum peccata nostra facias nobis. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.
Oremus pro omni gradu Ecclesiæ. Sacerdotes tui induantur justitiam, et sancti tui exultent.
Pro fratribus et sororibus nostris. Salvos fac servos tuos et ancillas tuas : Deus meus sperantes in te.
Pro cuncto populo Christiano. Salvum fac populum tuum Domine et benedic hereditati tuæ : et rege eos et extolle illos usque in æternum.
Domine fiat pax in virtute tua. Et abundantia in turribus tuis.
Animæ famulorum famularumque tuarum requiescant in pace. Amen.
Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere, suscipe deprecationem nostram ut quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis absolvat. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus: qui facis mirabilia magna solus : prætende super famulos tuos Pontifices et super cunctas congregationes illis commissas spiritum gratiæ salutaris: et ut in veritate tibi complaceant: perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde.

Oratio.

Deus qui charitatis dona per gratiam Sancti Spiritus tuorum cordibus fidelium infundis : da famulis et famulabus tuis: fratribus et sororibus nostris pro quibus tuam deprecamur clementiam salutem mentis et corporis: ut te tota virtute diligant : et quæ tibi placita sunt tota dilectione perficiant. *Oratio.*

Deus a quo sancta desideria recta consilia et justa sunt opera da servis tuis illam quam mundus dare non potest pacem : ut et corda nostra mandatis tuis dedita : et, hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

Oratio.

Ineffabilem misericordiam tuam nobis quæsumus Domine clementer

ostende : ut simul nos et a peccatis omnibus exuas, et a pœnis quas pro his meremur benignus eripias.

Oratio.

Fidelium Deus omnium Conditor et Redemptor, animabus omnium fidelium defunctorum, remissionem cunctorum tribue peccatorum : ut indulgentiam quam semper optaverunt piis supplicationibus consequantur. *Oratio.*

Pietate tua quæsumus Domine nostrorum solve vincula omnium delictorum, et intercedente beata et gloriosa semperque virgine Dei genitrice Maria cum omnibus Sanctis tuis nos famulos tuos, et omnem populum Catholicum in omni sanctitate custodi, omnesque consanguinitate ac familiaritate, vel confessione et oratione nobis junctos, seu omnes Christianos, a vitiis purga, virtutibus illustra, pacem et salutem nobis tribue, hostes visibiles et invisibiles remove, pestem repelle : amicis et inimicis nostris charitatem largire, et omnibus fidelibus vivis ac defunctis in terra viventium, vitam et requiem æternam concede. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Feria tertia in Quadragesima Ordo martyrum etc.

Sancte Thoma, ora pro nobis.
Sancte Sixte, or.
Sancte Corneli, or.
Sancte Cypriane, or.
Sancte Johannes, or.
Sancte Paule, or.
Sancte Marcelline, or.
Sancte Petre, or.
Sancte Vite, or.
Sancte Modeste, or.
Sancte Adriane, or.
Sancte Nichasi cum sociis tuis, or.
Sancte Eustachi cum sociis tuis, or.
Omnes sancti Martyres, orate pro nobis.
Sancte Gregori, ora pro nobis.
Sancte Augustine, ora pro nobis.
Sancte Ambrosi, or.
Sancte Remigi, or.
Sancte Donatiane, or.
Sancte Eligi, or.
Sancte Audomare, or.
Sancte Sulpici, or.
Sancte Paterne, or.
Sancte Patrici, or.
Sancte Dunstane, or.
Sancte Grimbalde, or.
Omnes sancti Confessores, Orate pro nobis.
Omnes sancti Monachi et Heremitæ. Orate pro nobis.
Sancta Felicitas, ora pro nobis.
Sancta Perpetua, or.
Sancta Columba, or.
Sancta Cristina, or.
Sancta Eulalia, or.
Sancta Eufemia, or.
Sancta Eugenia, or.
Sancta Gertrudis, or.
Sancta Ragenfledis, or.
Sancta Batildis, or.
Sancta Anastasia, or.
Sancta Etheldreda, or.
Omnes sanctæ Virgines, Orate pro nobis.
Omnes Sancti, Orate pro nobis.
Propitius esto : Parce nobis Domine.
[Ab omni malo Libera nos Domine.
Ab insidiis diaboli, Libera nos Domine.
A damnatione perpetua, Lib.
Ab imminentibus peccatorum nostrorum *etc. ut supra* p. 252.]

Feria quarta in XL. *Ordo Martyrum.*

Sancte Laurenti, ora pro nobis.
Sancte Tiburti, or.
Sancte Valeriane, or.
Sancte Prothe, or.
Sancte Hiacinthe, or.
Sancte Abdon, or.
Sancte Sennes, or.
Sancte Thymotee, or.
Sancte Apolinaris, or.
Sancte Saturnine, or.

Sancte Maurici cum sociis tuis, or.
Sancte Gereon cum sociis tuis, or.
Omnes sancti Martyres, Orate.
Sancte Hylari, ora pro nobis.
Sancte Martine, or.
Sancte Brici, or.
Sancte Amande, or.
Sancte Vedaste, or.
Sancte Germane, or.
Sancte Ausberte, or.
Sancte Wilfranne, or.
Sancte Arnulphe, or.
Sancte Silvine, or.
Sancte Taurine, or.
Sancte Cuthberte, or.
Omnes sancti Confessores, Orate.
Omnes sancti Monachi et Heremitæ. Orate pro nobis.
Sancta Agatha, ora pro nobis.
Sancta Susanna, or.
Sancta Brigida, or.
Sancta Barbara, or.
Sancta Marina, or.
Sancta Martina, or.
Sancta Felicula, or.
Sancta Julita, or.
Sancta Sapientia, or.
Sancta Fides, or.
Sancta Spes, or.
Sancta Charitas, or.
Omnes sanctæ Virgines, Orate pro n.
Omnes Sancti, Orate pro nobis.
Propitius esto : Parce nobis Domine.
Ab omni malo, Libera nos Domine *etc. ut supra.* *p.* 251.

Feria quinta in Quadragesima.

Sancte Vincenti, ora pro nobis.
Sancte Gervasi, or.
Sancte Prothasi, or.
Sancte Tymothee, or.
Sancte Simphoriane, or.
Sancte Felicissime, or.
Sancte Agapite, or.
Sancte Albane, or.
Sancte Gorgoni, or.
Sancte Achillee, or.
Sancte Ypolite cum sociis tuis, or.
Sancte Luciane cum sociis tuis, or.

Omnes sancti Martyres, Orate p. n.
Sancte Nicolae, ora pro nobis.
Sancte Audoene, or.
Sancte Romane, or.
Sancte Laude, or.
Sancte Machute, or.
Sancte Sanson, or.
Sancte Placide, or.
Sancte Columbane, or.
Sancte Anthoni, or.
Sancte Machari, or.
Sancte Richari [Richarde], or.
Sancte Ethelwolde, or.
Omnes sancti Confessores, Orate.
Omnes sancti Monachi et Heremitæ, Orate pro nobis.
Sancta Cæcilia, or.
Sancta Fides, or.
Sancta Austroberta, or.
Sancta Emerentiana, or.
Sancta Potentiana, or.
Sancta Oportuna, or.
Sancta Sophia, or.
Sancta Juliana, or.
Sancta Beatrix, or.
Sancta Crescentia, or.
Sancta Walburgis, or.
Sancta Ermenildis, or.
Omnes sanctæ Virgines, Orate pro.
Omnes Sancti, Orate pro nobis.
Propitius esto: Parce nobis Domine.

Feria sexta in Quadragesima.

Sancte Quintine, ora pro nobis.
Sancte Christofore, or.
Sancte Lamberte, or.
Sancte Georgi, or.
Sancte Marcelle, or.
Sancte Theodore, or.
Sancte Valentine, or.
Sancte Grisogone, or.
Sancte Felix, or.
Sancte Adaucte, or.
Sancte Bonifaci cum sociis tuis, or.
Sancte Kyriane [Kyliane, 1526] cum sociis tuis, or.
Omnes sancti Martyres, Orate p. n.
Sancte Benedicte, ora pro nobis.
Sancte Maure, or.
Sancte Maiole, or.

Sancte Ægidi, ora pro nobis.
Sancte Wandregisile, or.
Sancte Woimare, or.
Sancte Philiberte, or.
Sancte Bertine, or.
Sancte Winnoce, or.
Sancte Judoce, or.
Sancte Petroce, or.
Sancte Botulphe, or.
Omnes sancti Confessores, Orate pro.
Omnes sancti Monachi et Heremitæ, Orate pro nobis.
Sancta Lucia, ora pro nobis.
Sancta Katherina, or.
Sancta Sabina, or.
Sancta Justina, or.
Sancta Eufraxia, or.
Sancta Fausta, or.
Sancta Monegundis, or.
Sancta Aldegundis, or.
Sancta Radegundis, or.
Sancta Pientia, or.
Sancta Benigna, or.
Sancta Walburgis, or.
[Sancta Radegundis, or.]
Omnes sanctæ Virgines, Orate pro.
Omnes Sancti, Orate pro nobis.
Propitius esto: Parce nobis Domine.

Sabbato in Quadragesima.

Sancte Calixte, ora pro nobis.
Sancte Urbane, or.
Sancte Magne, or.
Sancte Menna, or.
Sancte Ruphe, or.
Sancte Valeri, or.
Sancte Processe, or.
Sancte Martiniane, ora pro nobis.
Sancte Marce, or.
Sancte Marcelliane, or.
Sancte Gordiane cum sociis tuis, or.
Sancte Pancraci cum sociis tuis, or.
Omnes sancti Martyres, Orate pro.
Sancte Aldelme, ora pro nobis.
Sancte Aniane, or.
Sancte Ewrci, or.
Sancte Basili, or.
Sancte Maurilli, or.
Sancte Germane, or.
Sancte Ausberte, or.
Sancte Mamerte, or.
Sancte Wilibrorde, or.
Sancte Leonarde, or.
Sancte Athanasi, or.
Sancte Oswalde, or.
Omnes sancti Confessores, Orate.
Omnes sancti Monachi et Heremitæ, Orate pro nobis.
Sancta Agnes, ora pro nobis.
Sancta Benedicta, or.
Sancta Martha, or.
Sancta Helena, or.
Sancta Euprepia, or.
Sancta Candida, or.
Sancta Basilissa, or.
Sancta Balbina, or.
Sancta Ursula, or.
Sancta Victoria, or.
Sancta Corona, or.
Sancta Sexburgis, or.
Omnes sanctæ Virgines, Orate.
Omnes Sancti, Orate pro nobis.
Propitius esto: Parce nobis Domine *etc. ut supra. p.* 251.

Finit Psalterium secundum usum Sarum.

TABULA PSALTERII

ORDINE ALPHABETICO AD INVENIENDUM QUOTO FOLICULO UNUSQUISQUE PSALMUS SITUETUR

[priore numero *Psalmum*, posteriore *paginulam* indicante].

CANTICORUM INDEX.

SEQUENTIA.

HYMNORUM INDEX

QUOTQUOT IN PSALTERIO INVENIUNTUR

Nota quod in exemplaribus antiquis *hymnorum* index desideratur; *cantica* vero non nisi inter psalmos ordine alphabetico conlocantur.

Finis Tabulæ.

OFFICIUM MORTUORUM.

In Vigiliis Mortuorum

AD VESPERAS.

Antiphona. Placebo Domino in regione vivorum.

Psalmus (*cxiiii.*)

Dilexi : quoniam exaudiet Dominus : vocem orationis meæ.

Quia inclinavit aurem suam mihi : et in diebus meis invocabo.

Circundederunt me dolores mortis : et pericula inferni invenerunt me.

Tribulationem et dolorem inveni : et nomen Domini invocavi.

O Domine libera animam meam misericors Dominus et justus : et Deus noster miseretur.

Custodiens parvulos Dominus : humiliatus sum et liberavit me.

Convertere anima mea in requiem tuam : quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lachrymis : pedes meos a lapsu.

Ultimus versus hujus Psalmi, scilicet Placebo, *non psallatur, sed statim loco antiphonæ cantetur secundum usum Sarum,*

Antiphona. Heu me quia incolatus meus prolongatus est.

Ps. Ad Dominum cum tribularer (*cxix.* p. 197).

Ant. Dominus custodit te ab omni malo : custodiat animam tuam Dominus.

Ps. Levavi oculos (*cxx.* p. 56).

Ant. Si iniquitates observaveris, Domine : Domine, quis sustinebit.

Ps. De profundis clamavi (*cxxix.* p. 203).

Ant. Opera manuum tuarum Domine ne despicias.

Ps. Confitebor (*cxxxvii.* p. 209).

V. A porta inferi.

R. Erue Domine.

Ant. Audivi vocem de cælo dicentem : Beati mortui qui in Domino moriuntur.

Ps. Magnificat (p. 221).

Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson.

Pater noster, *et* Ave Maria.

Deinde sine pronunciatione Et ne nos, *dicatur Ps.* Lauda anima mea Dominum (*cxlv.* p. 218).

Finito Psalmo dicat executor officii Versum Requiem æternam.

Et lux.

A porta inferi.

Erue.

Credo videre bona.

In terra viventium.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Pro corpore præsenti cujuscunque fuerit dicitur ista Oratio tam ad Placebo *quam ad* Dirige.

Oratio. Deus, cui proprium est misereri semper et parcere te supplices deprecamur pro anima famuli tui (*vel* famulæ tuæ) quam hodie de hoc seculo migrare jussisti : ut non tradas eam in manus inimici : nec obliviscaris in finem : sed jubeas illam ab angelis sanctis suscipi, atque ad regionem vivorum perduci : ut quia in te speravit et credidit : sanctorum tuorum mereatur societate lætari. Per Dominum.

In die tricennali pro quocunque fuerit dicitur ista Oratio ad Placebo.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere, propiciare animæ famuli tui (*vel* famulæ tuæ) et omnia ejus peccata dimitte : ut mortis vinculis absolutus (*vel* absoluta) transire mereatur ad vitam.

In anniversariis de quocunque fuerit dicitur ista Oratio ad Placebo.

Oratio. Deus indulgentiarum Domine : da animæ famuli tui (*vel* famulæ tuæ) cujus anniversarium depositionis diem commemoramus : refrigerii sedem, quietis beatitudinem, et luminis claritatem.

Pro episcopis defunctis dicitur ista Oratio ad Placebo.

Oratio. Deus qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri : præsta quæsumus ut quorum vicem ad horam gerebant in terris : eorum perpetuo consortio lætentur in cælis.

Pro fratribus et sororibus dicitur ista Oratio ad Placebo.

Oratio. Deus veniæ largitor et humanæ salutis auctor, quæsumus clementiam tuam : ut nostrarum congregationum fratres et sorores, qui ex hoc seculo transierunt : intercedente beata Maria semper virgine : et beato Michaele Archangelo cum omnibus Sanctis : ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas.

Oratio generalis ad Placebo.

Fidelium Deus omnium Conditor et Redemptor : animabus omnium fidelium defunctorum remissionem cunctorum tribue peccatorum : ut indulgentiam quam optaverunt piis supplicationibus consequantur. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus. Per omnia secula seculorum.

Non dicatur Dominus vobiscum, *neque* Requiescant in pace, *quando immediate sequitur* Dirige.

AD MATUTINAS.

Ant. Dirige Domine Deus meus in conspectu tuo viam meam.

Ps. Verba (*v.* p. 8).

Ant. Convertere Domine et eripe animam meam : quoniam non est in morte qui memor sit tui.

Ps. Domine ne in furore *i.* (*vi.* p. 9).

Ant. Nequando rapiat ut leo animam meam dum non est qui redimat neque qui salvum faciat.

Ps. Domine Deus meus (*vii.* p. 10).

V. A porta inferi.

R. Erue Domine animas eorum.

Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem.

Non dicatur Jube.

Lectio i. (*Job. vii.* 16.)

Parce mihi Domine : nihil enim sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo : et subito probas illum. Usquequo non parcis mihi, nec dimittis me ut glutiam salivam meam? Peccavi. Quid faciam tibi, O custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi, et factus sum mihi metipsi gravis? Cur non tollis peccatum meum, et quare non aufers iniquitatem meam? Ecce nunc in pulvere dormio : et si mane me quæsieris non subsistam. *Non dicatur* Tu autem.

R. 1. Credo quod Redemptor meus vivit et in novissimo die de terra surrecturus sum. Et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum.

V. Quem visurus sum ego ipse et non alius : et oculi mei conspecturi sunt.

Et in carne mea videbo.

Lectio ii. (*Job. x.* 1.)

Tædet animam meam vitæ meæ : dimittam adversum me eloquium meum. Loquar in amaritudine animæ meæ : dicam Deo, Noli me condemnare. Indica mihi : cur me ita judices. Nunquid bonum tibi videtur si calumnieris et opprimas me opus manuum tuarum, et consilium impiorum adjuves? Nunquid oculi carnei tibi sunt : aut sicut videt homo et tu videbis? Nunquid sicut dies hominis dies tui : et anni tui sicut humana sunt tempora : ut quæras iniquitatem meam, et peccatum meum scruteris, et scias quia nihil impium fecerim : cum sit nemo qui de manu tua possit eruere.

R. 2. Qui Lazarum resuscitasti a monumento fœtidum. Tu eis Domine dona requiem et locum indulgentiæ.

V. Qui venturus es judicare vivos et mortuos et seculum per ignem. Tu eis Domine dona.

Lectio iii. (*Job. x.* 8.)

Manus tuæ fecerunt me : et plasmaverunt me totum in circuitu : et sic repente præcipitas me. Memento quæso quod sicut lutum feceris me : et in pulverem reduces me. Nonne sicut lac mulsisti me : et sicut caseum me coagulasti? Pelle et carnibus vestisti me : ossibus et nervis compegisti me. Vitam et misericordiam tribuisti mihi : et visitatio tua custodivit spiritum meum.

R. 3. • Domine quando veneris judicare terram ubi me abscondam a vultu iræ tuæ. Quia peccavi nimis in vita mea.

V. Commissa mea pavesco et ante te erubesco dum veneris judicare noli me condemnare.

Quia peccavi.

Sciendum est quod quando corpus adest præsens, cujuscunque fuerit, et in anniversariis episcoporum tantum, repetatur iii. vi. et ix. Responsorium.

In secundo Nocturno.

Ant. In loco pascuæ ibi me collocavit.

Ps. Dominus regit (*xxii.* p. 39).

Ant. Delicta juventutis meæ et ignorantias meas ne memineris Domine.

Ps. Ad te Domine levavi (*xxiiii.* p. 40).

Ant. Credo videre bona Domini in terra viventium.

Ps. Dominus illuminatio (*xxvi.* p. 69).

V. In memoria æterna erit justus.

R. Ab auditione mala non timebit.

Lectio iiii. (*Job. xiij.* 23.)

Quantas habeo iniquitates : et peccata : scelera mea atque delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis, et arbitraris me inimicum tuum? Contra folium quod vento rapitur ostendis potentiam tuam : et stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines : et consumere me vis peccatis adolescentiæ meæ. Posuisti in nervo pedem meum, et observasti omnes semitas meas : et vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum : et quasi vestimentum quod comeditur a tinea.

R. 4. Heu mihi Domine quia peccavi nimis in vita mea : quid faciam miser ubi fugiam nisi ad te Deus meus miserere mei. Dum veneris in novissimo die.

V. Anima mea turbata est valde, sed tu Domine succurre ei.

Dum veneris.

Lectio v. (*Job. xiiij.* 1.)

Homo natus de muliere brevi

vivens tempore, repletur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur et conteritur, et fugit velut umbra : et nunquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super hujuscemodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in judicium? Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es? Breves dies hominis sunt, numerus mensium ejus apud te est. Constituisti terminos ejus qui præteriri non poterunt. Recede paululum ab eo, ut quiescat donec optata veniat : sicut mercennarii dies ejus.

R. 5. Ne recorderis peccata mea Domine. Dum veneris judicare seculum per ignem.

V. Dirige Domine Deus meus in conspectu tuo viam meam.

Dum veneris.

Lectio vi. (*Job. xiiij.* 13.)

Quis mihi tribuat ut in inferno protegas me, et abscondas me donec pertranseat furor tuus : et constituas mihi tempus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum vivat? Cunctis diebus quibus nunc milito : expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me : et ego respondebo tibi. Operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti : sed parce peccatis meis.

R. 6. Domine secundum actum meum noli me judicare : nihil dignum in conspectu tuo egi. Ideo deprecor majestatem tuam ut tu Deus deleas iniquitatem meam.

V. Amplius lava me Deus ab injusticia mea, et a delicto meo munda me quia tibi soli peccavi.

Ideo deprecor.

In tertio Nocturno.

Antiphona. Complaceat tibi Domine ut eripias me : ad adjuvandum me respice.

Ps. Expectans (*xxxix.* p. 96).

Ant. Sana Domine animam meam quia peccavi tibi.

Ps. Beatus qui intelligit (*xl.* p. 98).

Ant. Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum quando veniam et apparebo ante faciem Domini.

Ps. Quemadmodum (*xli.* p. 98).

V. Requiem æternam. Et lux.

Lectio vii. (*Job. xvii.* 1.)

Spiritus meus attenuabitur : dies mei breviabuntur : et solum mihi superest sepulchrum. Non peccavi : et in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine et pone me juxta te : et cujusvis manus pugnet contra me. Dies mei transierunt : cogitationes meæ dissipatæ sunt : torquentes cor meum. Noctem verterunt in diem : et rursum post tenebras spero lucem. Si sustinuero infernus domus mea est : in tenebris stravi lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es : mater mea et soror mea vermibus. Ubi est ergo nunc præstolatio mea, et patientia mea? Tu es Domine Deus meus.

R. 7. Peccantem me quotidie et non pœnitentem timor mortis conturbat me. Quia in inferno nulla est redemptio miserere mei Deus et salva me.

V. Deus in nomine tuo salvum me fac Domine, et in veritate tua libera me.

Quia in inferno.

Lectio viii. (*Job. xix.* 20.)

Pelli meæ consumptis carnibus adhæsit os meum : et derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos. Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei : quia manus

Domini tetigit me. Quare persequimini me sicut Deus, et carnibus meis saturamini? Quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei? Quis mihi det ut exarentur in libro stillo ferreo : et plumbi lamina vel celte sculpantur in silice. Scio enim quod Redemptor meus vivit : et in novissimo die de terra surrecturus sum : et rursum circundabor pelle mea : et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum. Quem visurus sum ego ipse, et oculi mei conspecturi sunt : et non alius. Reposita est hæc spes mea in sinu meo.

R. 8. Requiem æternam dona eis Domine. Et lux perpetua luceat eis.

V. Qui Lazarum resuscitasti a monumento fœtidum, tu eis Domine dona requiem.

Et lux.

Lectio ix. (*Job. x.* 18.)

Quare de vulva eduxisti me? Qui utinam consumptus essem ne oculus me videret. Fuissem quasi non essem de utero translatus ad tumulum. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? Dimitte me ut plangam paululum dolorem meum, antequam vadam et non revertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine. Terram miseriæ et tenebrarum, ubi umbra mortis et nullus ordo : sed sempiternus horror inhabitans.

R. 9. Libera me Domine de morte æterna in die illa tremenda. Quando cæli movendi sunt et terra. Dum veneris judicare seculum per ignem.

V. Dies illa dies iræ calamitatis et miseriæ : dies magna et amara valde. Quando cæli movendi sunt et terra.

V. Quid ergo miserrimus quid dicam vel quid faciam dum nil boni perferam ante tantum judicem?

Dum veneris.

V. Nunc Christe te petimus miserere quæsumus qui venisti redimere perditos : noli damnare redemptos.

Dum veneris.

Deinde repetatur R. Libera. *quod per totum annum observetur quandocunque dicitur hoc Responsorium.* Libera me Domine.

In *die Animarum tantum.*

V. Ardentes animæ flent sine fine ambulantes per tenebras dicuntque singulæ Væ væ væ : quantæ sunt tenebræ.

Dum veneris.

V. Creator omnium rerum Deus, qui me de lymo terræ formasti et mirabiliter proprio sanguine redemisti, corpusque meum licet modo putrescat, de sepulchro facias in die judicii resuscitari, exaudi exaudi me et animam meam in sinu Abrahæ patriarchæ tui jubeas collocari.

Dum veneris.

Repetatur Responsorium. Libera me, Domine.

In *omni feria tertia et sexta, in Festis sine regimine chori, et in feriis,* *R.* Libera me Domine de viis inferni. Qui portas æreas confregisti, et visitasti infernum, et dedisti eis lumen ut viderent te qui erant in pœnis tenebrarum.

V. Clamantes et dicentes Advenisti Redemptor noster.

Qui portas.

Non repetatur hoc Responsorium.

Ante Laudes *Versus* Requiescant in pace Amen.

IN LAUDIBUS.

Ant. Exultabunt Domino ossa humiliata.

Ps. Miserere (*l.* p. 85).

Ant. Exaudi Domine orationem meam ad te omnis caro veniet.

Ps. Te decet (*lxiiii.* p. 121).

Ant. Me suscepit dextera tua Domine.

Ps. Deus Deus (*lxii.* p. 120).

Ant. A porta inferi erue Domine animam meam.

Ps. Ego dixi (*Esaiæ xxxviii.* p. 110).

Ant. Omnis spiritus laudet Dominum.

Ps. Laudate (*cxlviii.* p. 32).

V. Requiem.

Ant. Ego sum resurrectio et vita qui credit in me etiam si mortuus fuerit vivet, et omnis qui vivit et credit in me non morietur in æternum.

Ps. Benedictus (p. 35).

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

Pater noster. *Sine pronunciatione* Et ne nos.

Deinde dicatur Ps. Exaltabo (*cxliiii.* p. 216).

Quo finito dicatur. Requiem. *et* A porta inferi. Erue Domine. Credo videre bona Domini. In terra viventium.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu.

Oremus.

Pro corpore præsenti, ad Laudes dicitur hæc Oratio. Deus cui. *major.*

In anniversariis, iiii. dicuntur Orationes. Deus cui. *minor* (p. 273).

In trigintalibus, v. dicuntur Orationes.

Omnipotens sempiterne Deus cui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur : propiciare animæ famuli tui (*vel* famulæ tuæ), ut qui (*vel* quæ) de hac vita in tui nominis confessione decessit sanctorum tuorum numero facias aggregari.

Pro Episcopis defunctis.

Ad Laudes. Oratio. Deus cujus misericordiæ non est numerus suscipe pro animabus famulorum tuorum Pontificum preces nostras et lucis eis læticiæque regionem in sanctorum tuorum societate concede.

Pro fratribus et sororibus.

Ad Laudes. Oratio. Inclina Domine aurem tuam ad preces nostras quibus misericordiam tuam supplices deprecamur : ut animas famulorum famularumque tuarum quas de hoc seculo migrare jussisti : in pacis ac lucis regione constituas, et sanctorum tuorum jubeas esse consortes. Per Christum. Oremus.

Deinde dicatur Oratio pro familiaribus privatim ad placitum : quibus dictis sequatur Oratio generalis in audientia.

Animabus quæsumus Domine omnium fidelium defunctorum oratio proficiat supplicantium : ut eas et a peccatis omnibus exuas, et tuæ redemptionis facias esse participes. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus : per omnia secula seculorum. Amen. Requiescant in pace. Amen.

COMMENDATIO ANIMARUM *incipiatur hoc modo.*

Ps. Beati immaculati (*cxviii.* 1, p. 44) *usque ad* Ad Dominum cum tribularer.

Finitis Psalmis sine Gloria Patri, *dicatur*

Ant. Requiem æternam dona eis, Domine : et lux perpetua luceat eis.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

Pater noster.

Ps. Domine, probasti (*cxxxviii.* p. 210).

V. Requiem æternam dona eis Domine. Et lux.

V. A porta inferi. Erue Domine.

V. Credo videre. In terra.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio. Tibi Domine commendamus animas famulorum famularumque tuarum, et omnium fidelium defunctorum : ut defuncti seculo tibi vivant : et quæ per fragilitatem mundanæ conversationis peccata admiserunt tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Requiescant in pace. Amen.

Expliciunt Vigiliæ Mortuorum.

VESPERÆ PER ADVENTUM DE SANCTA MARIA *usque ad Vigiliam Nativitatis Domini.*

Ant. Prophetæ prædicaverunt nasci Salvatorem de virgine Maria.

Psalmi :

Lætatus sum.

usque ad In convertendo

(*cxxi.—cxxv.* pp. 199—201.)

In feria tertia, quando isti prædicti Psalmi ad Vesperas de die dicuntur : tunc ad Vesperas de sancta Maria dicantur isti Psalmi, videlicet.

Dixit Dominus (*cix.* p. 191).

Confitebor. *ii.* (*cx.* p. 192).

Beatus vir (*cxi.* p. 193).

De profundis (*cxxix.* p. 203).

Memento (*cxxxi.* p. 204).

Quod observetur in omni feria tertia per totum annum, quando fit de sancta Maria Commemoratio in conventu.

Capitulum. (*Esaiæ vii.* 14.)

Ecce virgo concipiet et pariet Filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum et eligere bonum.

Hymnus. Ave maris stella.

V. Diffusa est gratia in labiis tuis.

Ant. Ne timeas Maria invenisti gratiam apud Dominum ecce concipies et paries Filium Alleluya.

Ps. Magnificat (p. 221).

Oratio. Concede nos famulos tuos quæsumus Domine Deus perpetua mentis et corporis salute gaudere : et gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione a præsenti liberari tristicia : et æterna perfrui læticia. *quæ terminetur sic.* Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Non dicitur Dominus vobiscum. *nec* Benedicamus Domino. *sed statim dicitur*

Memoria de Sancto Spiritu.

Ant. Veni Sancte.

V. Emitte Spiritum.

Oratio. Deus qui corda. (*Invenies infra in Missa de S. Spiritu.*)

Deinde fiat Memoria de Sancto in cujus honorem dedicata est ecclesia : ut in præbendis vel aliis ecclesiis parrochialibus.

Et postea fiat Memoria de Reliquiis.

Ant. Corpora Sanctorum.

V. Beati qui habitant.

Oratio. Propiciare quæsumus Domine nobis famulis tuis per Sanctorum tuorum quorum reliquiæ in præsenti continentur ecclesia merita gloriosa : ut eorum pia intercessione, ab omnibus semper protegamur adversis. Per Christum.

¶ *Alia Oratio ad Matutinas.*

Oratio. Præsta quæsumus omnipotens Deus : ut Sanctorum tuorum quorum reliquiæ in hac continentur ecclesia nos protegant merita : quatenus eorum precibus tranquilla pace, in tua jugiter laude lætemur. Per.

Memoria de Omnibus Sanctis per Adventum cum ista Antiphona : Ecce Dominus veniet et omnes Sancti ejus cum eo et erit in die illa lux magna alleluya.

V. Ecce apparebit Dominus super nubem candidam.

R. Et cum eo sanctorum milia.

Oratio. Conscientias nostras quæ-

sumus Domine visitando purifica: ut veniens Dominus noster Jesus Christus Filius tuus cum omnibus Sanctis, paratam sibi in nobis inveniat mansionem. Qui tecum.

Memoria de Pace.

Antiphona. Da pacem.

V. Domine fiat pax.

Oratio. Deus a quo *quæ terminetur sic,* Per Dominum nostrum, *et cetera, cum* Dominus vobiscum *et* Benedicamus Domino.

Alia Oratio subsequens ad Matutinas dicitur tantum.

Oratio. Deus auctor pacis et amator, quem nosse vivere, cui servire regnare est, protege ab omnibus impugnationibus supplices tuos: ut qui in defensione tua confidimus, nullius hostilitatis arma timeamus. Per Dominum.

Dominus vobiscum.

Benedicamus Domino.

AD COMPLETORIUM *de sancta Maria per Adventum.*

Ant. Beata es Maria quæ credidisti, perficientur in te quæ dicta sunt tibi a Domino, Alleluya.

Psalmi. Usquequo (*xii.* p. 15).

Judica me. (*xlii.* p. 109).

Sæpe expugnaverunt (*cxxviii.* p. 203).

Domine non est (*cxxx.* p. 204).

Capitulum. Sicut cynamomum.

Hymnus. Virgo singularis. Vitam præsta. Sit laus.

V. Elegit eam.

Ant. Ecce ancilla Domini : fiat mihi secundum verbum tuum.

Ps. Nunc dimittis (p. 225).

Oratio. Gratiam tuam. *quæ terminetur sic,* Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, Filium.

Dominus vobiscum.

Benedicamus Domino.

AD MATUTINAS *de sancta Maria per totum Adventum.*

Invitatorium. Ave Maria gratia plena Dominus tecum.

Ps. Venite p. 2.

Hymnus, Quem terra.

[Quem terra pontus æthera
Colunt adorant prædicant:
Trinam regentem machinam,
Claustrum Mariæ bajulat.
Cui luna sol et omnia,
Deserviunt per tempora:
Perfusa cæli gratia
Gestant puellæ viscera.
Beata Mater munere,
Cujus supernus artifex:
Mundum pugillo continens,
Ventris sub arca clausus est.
Beata cæli nuncio,
Fecunda Sancto Spiritu:
Desideratus gentibus,
Cujus per alvum fusus est.
Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine:
Cum Patre et Sancto Spiritu,
In sempiterna secula.]

¶ *Dominica et Feria ij.*

Ant. Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.

Psalmi. Domine Dominus noster (*viii.* p. 11).

Cæli enarrant (*xviii.* p. 32).

Domini est terra (*xxiii.* p. 40).

V. Specie tua.

¶ *Feria iij.*

Ant. Specie tua et pulchritudine tua intende prospere procede et regna.

Psalmi. Eructavit (*xliiii.* p. 101).

Deus noster refugium (*xlv.* p. 103).

Fundamenta (*lxxxvi.* p. 154).

V. Diffusa est.

¶ *Feria iiij.*

Ant. Gaude Maria Virgo, cunctas hæreses sola interemisti in universo mundo.

Psalmi. Cantate *i.* (*xcv.* p. 164).
Dominus regnavit, exultet (*xcvi.* p. 164).
Cantate *ii.* (*xcvii.* p. 169).
V. Specie tua.
Feria v. vi. et Sabbato, quando non fit plenum servitium de sancta Maria : idem ordo Antiphonarum, Psalmorum et Versiculorum servetur qui in præcedentibus feriis.

Lectio i. (*Esaiæ xi.* 1.)

Egredietur virga de radice Jesse : et flos de radice ejus ascendet. Et requiescet super eum Spiritus Domini : Spiritus sapientiæ et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiæ et pietatis : et replebit eum Spiritus timoris Domini. Hæc dicit.

R. 1. Missus est Gabriel angelus ad Mariam virginem desponsatam Joseph, nuncians ei verbum, et expavescit virgo de lumine, Ne timeas Maria invenisti gratiam apud Dominum, ecce concipies et paries. Et vocabitur Altissimi Filius.

V. Dabit ei Dominus Deus sedem David patris ejus et regnabit in domo Jacob in æternum.

Et vocabitur.

Lectio ii. (*Esaiæ xi.* 3.)

Non secundum visionem oculorum judicabit, neque secundum auditum aurium arguet : sed judicabit in justicia pauperes, et arguet in æquitate pro mansuetis terræ. Et percutiet terram virga oris sui : et spiritu labiorum suorum interficiet impium. Et erit justicia cingulum lumborum ejus : et fides cinctorium renum ejus. Hæc dicit.

R. 2. Ave Maria gratia plena Dominus tecum. Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Quod enim ex te nascetur sanctum vocabitur Filius Dei.

V. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco? et respondens angelus dixit ei.

Spiritus Sanctus superveniet.

Lectio iii. (*Esaiæ vii.* 10.)

Locutus est Dominus ad Achaz dicens. Pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni : sive in excelsum supra. Et dixit Achaz, Non petam et non tentabo Dominum. Et dixit, Audite ergo domus David. Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus quia molesti estis et Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium : et vocabitur nomen ejus Emmanuel. Butyrum et mel comedet : ut sciat reprobare malum et eligere bonum. Hæc dicit.

R. 3. Suscipe verbum virgo Maria, quod tibi a Domino per angelum transmissum est, concipies per aurem Deum paries et hominem. Ut benedicta dicaris inter omnes mulieres.

V. Paries quidem filium, sed virginitatis non patieris detrimentum : efficieris gravida, et eris mater semper intacta.

Ut benedicta. Gloria. Ut ben.

Non dicatur Ps. Te Deum *per totum Adventum.*

Ante Laudes V. Sancta Dei genitrix.

In Laudibus, *hæc sola Ant.* Prophetæ prædicaverunt nasci Salvatorem de virgine Maria.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 164), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. Ecce virgo concipiet.

Hymnus. O gloriosa femina. [*Invenies in Proprietate Annunciationis B. Mariae.*]

V. Elegit eam Deus.

Ant. Spiritus in te descendet Maria, ne timeas habens in utero Filium Dei Alleluya.

Ps. Benedictus.

Oratio. Concede nos. *quæ sic terminetur,* Per Dominum nostrum, *sicut ad Vesperas supradictum est.*

Et fiat Memoria de Sancto Spiritu : et de Sancto ecclesiæ, et de Reliquiis : et de Omnibus Sanctis : et de Pace : ut supra ad Vesperas (p. 284—285).

AD PRIMAM, ET AD OMNES ALIAS HORAS, *per totum annum, quando non fit plenum servitium de sancta Maria, dicatur hic Hymnus.*

Memento salutis auctor.

Maria plena gratiæ.

Gloria tibi, Domine.

Ant. Prophetæ prædicaverunt.

Psalmi. Deus in nomine (*liii.* p. 42).
Laudate Dominum omnes gentes (*cxvi.* p. 197).
Confitemini (*cxvii.* p. 43).

Capitulum. (*Esaiæ xi.* 1.)

Egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet, et requiescet super eum Spiritus Domini.

R. Ave Maria.

V. Diffusa est gratia in labiis tuis.

Oratio. Deus qui de beatæ Mariæ semper virginis utero Verbum tuum angelo narrante carnem suscipere voluisti, præsta supplicibus tuis, ut qui vere eam Dei genitricem credimus, ejus apud te intercessionibus adjuvemur. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Benedicamus Domino.

AD TERTIAM. *Ant.* Missus est Gabriel angelus ad Mariam virginem, desponsatam Joseph.

Psalmi. Ad Dominum cum tribularer (*cxix.* p. 197).
Levavi (*cxx.* p. 198).
Lætatus sum (*cxxi.* p. 199).

Capitulum. (*Esaiæ xi.* 3.)

Non secundum visionem oculorum judicabit, neque secundum auditum aurium arguet : sed judicabit in justicia pauperes, et arguet æquitate pro mansuetis terræ.

R. Diffusa.

V. Specie tua.

Oratio. Deus, qui de beatæ.

AD SEXTAM, *Ant.* Angelus Domini nunciavit Mariæ, et concepit de Spiritu Sancto, Alleluya.

Psalmi. Ad te levavi (*cxxii.* p. 36).
Nisi quia (*cxxiii.* p. 200).
Qui confidunt (*cxxiiii.* p. 200).

Capitulum. (*Esaiæ xi.* 4).

Et percutiet terram virga oris sui, et spiritu labiorum ejus interficiet impium : et erit justicia cingulum lumborum ejus, et fides cinctorium renum ejus.

R. Specie tua.

V. Adjuvabit.

Oratio. Deus qui (p. 289).

AD NONAM, *Ant.* Ave Maria gratia plena, Dominus tecum : benedicta tu in mulieribus, Alleluya.

Psalmi. In convertendo (*cxxv.* p. 201).
Nisi Dominus (*cxxvi.* p. 202).
Beati omnes (*cxxvii.* p. 202).

Capitulum. (*Esaiæ vii.* 10.)

Locutus est Dominus ad Achaz dicens, Pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni sive in excelsum supra : et dixit Achaz, Non petam, et non tentabo Dominum.

R. Adjuvabit eam.

V. Elegit eam.

HIC ORDO *de Vesperis et Matutinis sanctæ Mariæ servetur per totum Adventum : nisi quando fit plenum servitium de ea.*

PER *totum annum dicantur Vesperæ et Matutinæ de sancta Maria in conventu : nisi in duplicibus Festis, et nisi in Vigilia Nativitatis Domini usque ad Octavas sancti Stephani, et nisi in Vigilia Epyphaniæ, et nisi a Cena Domini usque ad Octavas*

Paschæ, et nisi in ebdomada Penthecostes et nisi per Octavas de die.

Quando fit plenum servitium de sancta Maria per totum Adventum.

AD VESPERAS, *super Psalmos feriales, Ant.* Prophetæ prædicaverunt.

Capitulum. Ecce virgo concipiet.

Hymnus. Ave maris stella. [*Quære in Sabbato primæ hebdomadæ Adventus.*]

V. Egredietur virga.

Ant. Ne timeas.

Ps. Magnificat. (p. 221.)

Oratio. Deus, qui de beatæ.

Memoria de Adventu.

COMPLETORIUM *de Adventu non mutatur : nisi quod in fine Hymni dicitur,*

Gloria tibi, Domine,

Qui natus. (*ut supra* p. 235.)

AD MATUTINAS. *Invitatorium.* In honore.

Ps. Venite. (p. 163.)

Hymnus. Quem terra. (p. 286.)

Ant. Benedicta tu.

Ps. Domine Dominus noster (*viii.* p. 11).

Et ceteræ Antiphonæ cum suis Psalmis usque ad nonam Antiphonam quæ erit Rorate cæli.

V. Egredietur virga.

Lectiones et Responsoria, ut supra notantur in prima ebdomada Adventus.

V. Ora pro nobis.

IN LAUDIBUS, *Ant.* Prophetæ prædicaverunt.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 161), *et ceteri.*

Capitulum. Ecce virgo.

Hymnus. O gloriosa femina. [*de Proprietate Annunciationis.*]

V. Elegit eam.

Ant. Spiritus Sanctus.

Ps. Benedictus. (p. 35.)

Oratio. Deus qui de beatæ.

Memoria de Adventu.

AD PRIMAM, *Ant.* Prophetæ.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42), *et ceteri Psalmi diei.*

AD TERTIAM, ET AD ALIAS HORAS, *Antiphonæ, Responsoria, et Versiculi, ut supra in feriis, cum Psalmis de die.*

Ad Tertiam, Capitulum. Ecce virgo.

Ad Sextam, Capitulum. Egredietur virga.

Ad Nonam, Capitulum. Non secundum visionem.

Hic ordo de Matutinis et Vesperis de sancta Maria in feriis, et quando fit plenum servitium de ea, servetur usque ad Vigiliam Nativitatis Domini.

HIC *primum fiant Matutinæ de Sancta Maria in conventu, post Nativitatem Domini.*

Invitatorium. Ave Maria.

Ps. Venite. (p. 2.)

Hymnus.

Castæ parentis.
Domus pudici.
Gloria tibi, Domine. } p. 297.

Die Dominica, et ceteris feriis per ebdomadam, Antiphonæ, Psalmi, et Versiculi, ut supra notatum est in prima Dominica Adventus Domini.

Lectio i. Sancta Maria virgo virginum mater et filia Regis regum omnium, tuum nobis impende solatium : ut cælestis regni per te mereamur habere præmium. Tu autem.

Non Sarum R. Sancta et immaculata.

Lectio ii. Sancta Maria, piarum piissima, intercede pro nobis sanctarum sanctissima : ut per te, virgo, nostra sumat precamina qui pro nobis natus regnat super æthera, ut sua charitate nostra deleantur peccamina.

R. Beata es Maria.

Lectio iii. Sancta Dei genitrix, quæ digne meruisti concipere quem totus orbis nequivit comprehendere, tuo pio interventu culpas nostras ablue : ut perennis sedem gloriæ per te redempti valeamus scandere : ubi manes cum Filio tuo sine tempore.

R. Te laudant.

Sciendum est quod, quandocunque

dicuntur Matutinæ de sancta Maria, dicitur Ps. Te Deum : *nisi in Adventu Domini, et a Septuagesima usque ad Pascha.*

Ante Laudes, V. Sancta Dei genitrix.

In Laudibus, *dicitur hæc sola Antiphona* O admirabile.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 161), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. Maria virgo semper lætare quæ meruisti Christum portare, cæli et terræ conditorem, quia de tuo utero protulisti mundi salvatorem.

Hymnus.

Enixa est puerpera.
V. Gaudet chorus cælestium. } p. 296.
V. Gloria tibi, Domine,
Qui natus.

V. Elegit eam Deus.

R. Habitare.

Ant. Beatus venter qui te.

Ps. Benedictus. (p. 35.)

Oratio. Concede nos, *quæ terminetur sic,* Per Christum Dominum nostrum, *sine* Dominus vobiscum, *et sine* Benedicamus Domino, *sed tantum cum* Amen. (p. 284.)

Deinde fiat Memoria de Sancto Spiritu : et de Sancto in cujus honore dedicata est ecclesia : et de Reliquiis : ut supra in Adventu Domini.

Et hæc Oratio Concede nos *dicetur quotidie ad Vesperas et ad Matutinas de sancta Maria per totum annum.*

Et Memoria fiat de omnibus Sanctis cum hac Antiphona ad Matutinas tantum,

Ant. Exultabunt Sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis.

V. Mirabilis Deus.

Oratio. Infirmitatem nostram.

Vel Oratio. Omnium Sanctorum, *Sarum ad Matutinas.* (p. 93.)

Ad Vesperas, Infirmitatem. *vel Oratio.* Omnium Sanctorum, *vel Oratio.* Vide, Domine, *vel Oratio.* Tribue, quæsumus, Domine. p. 93.

Deinde fiat Memoria de Pace, cum Ant. Da pacem, Domine, in diebus nostris, *et cetera ut supra in Adventu.* (p. 285.)

Ad Primam, *Hymnus.* Memento salutis. *V.* Maria plena gratiæ. *V.* Gloria tibi, Domine, qui natus.

Ant. O admirabile.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ps. Laudate Dominum omnes gentes (*cxvi.* p. 197).

Ps. Confitemini Domino quoniam bonus. *iiii.* (*cxvii.* p. 43).

Capitulum. Apparuit gratia Dei Salvatoris.

R. Ave Maria gratia plena.

V. Sancta Dei genitrix.

Oratio. Deus qui salutis. *quæ terminetur sic ad omnes Horas, præterquam ad Nonam,* Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. *R.* Amen. *et* Benedicamus Domino. *R.* Deo gratias.

Hæc Oratio dicitur ad omnes Horas usque ad Purificationem beatæ Mariæ. Require hanc Orationem supra in die Natalis Domini, ad Matutinas, ad Memoriam beatæ Mariæ.

Ad Tertiam, *Ant.* Quando natus es.

Ps. Ad Dominum cum tribularer (*cxix.* p. 197).

Ps. Levavi oculos (*cxx.* p. 198).

Ps. Lætatus sum (*cxxi.* p. 199).

Capitulum. Apparuit benignitas.

R. Sancta Dei genitrix.

V. Post partum.

Ad Sextam, *Ant.* Rubum quem.

Ps. Ad te levavi (*cxxii.* p. 36).

Ps. Nisi quia Dominus (*cxxiii.* p. 200).

Ps. Qui confidunt (*cxxiiii.* p. 200).

Capitulum. Te laudant angeli.

R. Post partum.

V. Speciosa facta es.

Ad Nonam, *Ant.* Germinavit.

Ps. In convertendo (*cxxv.* p. 201), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. Virgo verbo concepit.

R. Speciosa.

V. Dignare me laudare.

Ad Vesperas, *Ant.* Post partum.

Ps. Lætatus (*cxxi.* p. 199), *et ceteri Psalmi consueti, vel Ps.* Dixit Dominus (*cix.* p. 191), *ut supra dictum est in prima Dominica Adventus Domini.*

Capitulum. Beata es Maria.

Hymnus. Enixa est puerpera.

V. Gaudet chorus. } p. 296.
V. Gloria tibi, Domine. }

V. Diffusa est gratia.

Ant. Nesciens mater.

Ps. Magnificat. (p. 221.)

Oratio. Concede nos. *quæ terminetur sicut ad Matutinas supradictum est.* p. 284.

Et fiant Memoriæ, sicut ibidem supradictum est. Ita tamen quod de Omnibus Sanctis fiat Memoria cum hac Ant. Sancti Dei omnes, *vel Ant.* Omnes electi; *alia Ant.* Sanctorum precibus: *alia Ant.* O quam gloriosum, non Sarum.

V. Lætamini in Domino.

Oratio. Infirmitatem nostram: *vel aliæ Orationes, ut supra ad Matutinas.*

Deinde fiat Memoria de Pace, ut supra.

Quando vero fit Memoria ad Vesperas vel ad Matutinas de die de Omnibus Sanctis: tunc ad Matutinas vel ad Vesperas de sancta Maria nulla de eis fiat Memoria.

Ad Completorium, *Ant.* Completi sunt dies Mariæ ut pareret filium suum primogenitum.

Ps. Usquequo (*xii.* p. 15), *et ceteri Psalmi, ut supra in Adventu Domini.*

Capitulum. Sicut cynamomum.

Hymnus. Virgo singularis.

V. Elegit eam Deus.

Ant. Ecce completa sunt omnia quæ dicta sunt per angelum de virgine Maria.

Ps. Nunc dimittis. (p. 225.)

Oratio. Concede, quæsumus, misericors Deus, fragilitati nostræ præsidium: ut qui sanctæ Dei genitricis et virginis Mariæ commemorationem agimus, intercessionis ejus auxilio, a nostris iniquitatibus resurgamus. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, *et cetera.*

Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Benedicamus Domino. *R.* Deo gratias.

Hæc Oratio dicitur ad Completorium de sancta Maria per totum annum, quando non fit plenum servitium de ea: nisi per Adventum Domini: et nisi a Pascha usque ad Vigiliam Ascensionis Domini tantum: tunc enim dicitur Oratio Gratiam tuam, *et cetera.*

Hoc eodem modo dicuntur Matutinæ, Horæ, Vesperæ et Completorium de sancta Maria usque ad Purificationem beatæ Mariæ, quando non fit plenum servitium de ea.

Quando fit plenum servitium de sancta Maria ab Octavis Epyphaniæ usque ad Purificationem, in sabbato, vel in aliqua feria quæ ad hoc convenientius vacaverit: hoc modo de sancta Maria fiat servitium.

Ad Vesperas, *super Psalmos feriales, Ant.* Post partum virgo.

Capitulum. Beata es, Maria.

Hymnus.

Enixa est puerpera
Quem Gabriel prædixerat,
Quem matris alvo gestiens
Clausus Johannes senserat.
 Gaudet chorus cælestium,
Et angeli canunt Deo:
Palamque fit pastoribus
Pastor, Creator omnium.
 Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de virgine. (p. 235.)

V. Sancta Dei genitrix.

Ant. Nesciens mater virgo virum peperit sine dolore Salvatorem seculorum ipsum regem angelorum sola virgo lactabat, ubera de cælo plena [ubere...pleno. *Brev.* 1526].

Ps. Magnificat. (p. 221.)

Oratio. Deus qui salutis æternæ beatæ Mariæ virginitate fecunda humano generi præmia præstitisti: tribue quæsumus, ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus, per quam meruimus auctorem vitæ suscipere: Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Memoria si habeatur de aliquo Sancto fiat tantum: nulla enim fiat Memoria de Omnibus Sanctis.

Ad Completorium, *omnia fiant sicut in Dominicis hujus temporis, cum hac Antiphona,* Glorificamus te, Dei genitrix quia ex te natus est Christus, salva omnes qui te glorificant.

Ps. Nunc dimittis. (p. 225.)

Sciendum est quod in omnibus festis beatæ Mariæ, et per octavas, et in commemoratione ejusdem dicitur hæc prædicta Antiphona super Psalmum Nunc dimittis: *nisi in Annunciatione Dominica, et in Adventu Domini, et in tempore paschali, et ceteris.*

Ad Matutinas.

Invitatorium. In honore beatissimæ Mariæ virginis. Jubilemus Domino.

Ps. Venite. (p. 2.)

In tempore paschali finiatur cum alleluya.

Hymnus.

Castæ parentis viscera
Cælestis intrat gratia:
Venter puellæ bajulat
Secreta quæ non noverat.
Domus pudici pectoris
Templum repente fit Dei:
Intacta vestiens virum,
Verbo concepit filium.
Gloria tibi, Domine. (p. 235.)

In primo Nocturno

Ant. Benedicta tu in mulieribus.

Ps. Domine Dominus noster (p. 11).

Et ceteræ Antiphonæ cum suis Psalmis ut supra in sabbato primæ ebdomadæ Adventus, usque ad nonam Antiphonam, quæ erit Ant. Post partum, *ut supra ad* Vesperas.

Ps. Cantate (p. 164).

V. Sancta Dei genitrix.

Lectio i. (Augustin. Serm. de tempore, 11: Appendix, Sermo cxxii., *Op.* v. 2666, ed. Paris, post-Benedict. 1838).

Parturiente Maria, natus est nobis Dei Filius: ut germanæ carnis nostræ conceptione productus creato a se homini et pietatem paternam et fraternum largiretur affectum. Et natus sane ab intacta est femina: ut eum hominem testaretur partus humanus, et Deum probaret æterna virginitas. Nam sicut non poterat nisi caro de carne nasci, ita non poterat Dei caro de femineo utero nisi sine generante prodire. Propter quod ait angelus beatissimæ Mariæ, Spiritus Sanctus superveniet in te: et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Et quod nascetur ex te sanctum: vocabitur Filius Dei. Spiritus, inquit, Sanctus superveniet in te. Idcirco tibi, frater, virtutem Spiritus Sancti angelicus sermo prætexit, ne conjecturis carnalis disputationis hebetatus, cæleste tibi ipse mysterium terrena argumentatione confundas. Annon putas eum novum puerum in alvo virginis potuisse formare, qui, cum primum conderet hominem, nec semen patris nec viscera materna quæsivit? Dic itaque, quicunque es supernæ dispensationis arbiter et discussor, quæ tibi videtur virtus eminentior, aut partum dedisse virgini, aut perfectum hominem creasse de terra.

R. 1. Sancta et immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam nescio. Quia quem cæli capere non poterant tuo gremio contulisti. *In tempore paschali finiatur cum* Alleluya.

V. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. Quia.

Lectio ii. Primus homo (ut ait apostolus) de terra terrenus: secundus homo de cælis cælestis. Si contra naturam esse contendis, quod in mysterio redemptionis nostræ sine viro puella asseritur concepisse, cujus quæso naturæ est, quod in parente generis nostri caro sine carne formata est? Quæ est ista ratio, immo quam cæca contentio, ut non credatur Deus facere hominem posse de femina, quem creditur fecisse de pulvere? Si omnipotentis, o homo, tali in negocio esse perspicis voluntatem, de opere cur retractas? Omnia enim (sicut legitur) Dominus quæ voluit fecit, in cælo et in terra. Et si sollicitus perscruteris, præter hunc legitimum humanæ conceptionis usum, tres valde mirabiles nascendi species operatam reperies Trinitatem. Et prima est quidem quod Adam figuratus est ex limo: secunda, quod mulier formata est ex masculo: tertia, quæ et cælestis est, quod Christus processit ex virgine. Quid horum non novum, quid horum non mirabile? Quid horum, nisi fidem sequamur, inquisitio poterit humana complecti. Quod autem mystico hoc conceptu visitare mundum Dei dignatus est Filius, nostræ hoc salutis necessitas flagitabat, nimirum ut cælestis tandem generatio repararet, quod nativitas terrena perdiderat. Sed fortassis hunc qui natus prædicatur ex femina, dum vilibus obvolvitur pannis, dum jacere contentus est in præsepe, dum lachrymosis vagitibus concrepat, dum maternis lactatur uberibus, Deum esse diffidis. Immo per ista, frater, adverte eum et ut hominem infirma pro infirmis pertulisse, et ut Deum potentiam exercuisse cælestem. Tu autem.

R. 2. Beata es, Maria, quæ Dominum portasti Creatorem mundi. Genuisti qui te fecit et in æternum permanes virgo. *In tempore paschali finiatur cum* Alleluya, Alleluya.

V. Ave Maria gratia plena, Dominus tecum.

Genuisti.

Lectio iii. Hic namque qui diu sordentibus circundatur pannis, regum per Chaldeos muneribus honoratur. Hic qui in præsepe humilis jacet, lumine novi sideris coruscat e cælo. Hic qui vagitus reddit infantiæ, angelici exercitus vocibus collaudatur. Hic qui femineo lacte nutritur, multa hominum milia parvissimo pane satiavit. Quid si illud adjiciam, quod Deum illum et verum Dei esse Filium resurgens a mortuis Lazarus probat, recepto lumine cæcus annunciat, venerandis ejus calcata vestigiis maris unda testatur, et quod præcellit hæc omnia resultans e cælo vox paterna confirmat. Propter quod, dilectissimi, tam magnum nativitatis Dominicæ sacramentum dignis vocibus honoremus. Diligamus præ omnibus castitatem: quia ut placere sibi hanc Christus ostenderet, pudicitiam uteri virginalis elegit. Sectemur misericordiam: quia pietatis est quod salvamur. Justitiam sollicite teneamus: quia ob hoc Unigenitus Dei effici dignatus est homo, ut veritatem prædicans universam mundi faciem damnata iniquitate purgaret.

R. 3. Te laudant angeli, sancta Dei genitrix, quæ virum non cognovisti, et Dominum in tuo utero bajulasti, concepisti per aurem Dominum nostrum. Ut benedicta dicaris inter omnes mulieres.

V. Ipsum genuisti et in præsepe posuisti quem adorat multitudo angelorum.

Ut benedicta. Gloria. Ut.

Ante Laudes V. Ora pro nobis sancta Dei genitrix.

In Laudibus, *hæc sola Antiphona.* O admirabile.

Ps. Dominus regnavit (p. 29), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. (Ad Titum, iii. 4.)

Apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei: non ex operibus justiciæ quæ fecimus nos: sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit.

Hymnus. Enixa est puerpera, *ut supra ad Vesperas.* (p. 296.)

V. Elegit eam Deus.

Ant. Beatus venter qui te portavit, Christe: et beata ubera quæ te lactaverunt Dominum et Salvatorem mundi, Alleluya.

Ps. Benedictus (p. 35).

Oratio. Deus qui salutis.

Memoria ut supra dictum est ad Vesperas dicatur.

Ad Primam, *Hymnus.* Jam lucis orto. *ut in Psalterio* p. 37.

Ant. O admirabile.

Ps. Deus in nomine (p. 42), *et ceteri Psalmi diei ad omnes Horas dicuntur.*

Ant. Te iure laudant.

Ps. Quicunque (p. 46).

R. Jesu Christe.

V. Qui de virgine.

Ad Tertiam, *Ant.* Quando natus.

Ps. Legem pone (p. 57).

Capitulum. Apparuit benignitas.

R. Sancta Dei genitrix virgo semper Maria.

V. Post partum.

Oratio. Deus qui salutis.

Ad Sextam, *Ant.* Rubum quem.

Ps. Defecit in salutare (p. 61).

Capitulum. Te laudant angeli, sancta Dei genitrix, quæ virum non cognovisti: et Dominum in tuo utero bajulasti.

R. Post partum.

V. Speciosa facta es.

Oratio ut supra.

Ad Nonam, *Ant.* Germinavit.

Ps. Mirabilia (p. 65).

Capitulum. Virgo verbo concepit, virgo permansit, virgo peperit Regem omnium regum.

R. Speciosa facta es.

V. Elegit eam Deus et præelegit eam.

Oratio ut supra.

Post Purificationem *vero beatæ Mariæ usque ad Adventum Domini, quando non fit plenum servitium de sancta Maria: hoc modo dicuntur Matutinæ de ea in conventu.*

Invitatorium. Ave Maria.

Ps. Venite. (p. 2.)

Hymnus. Quem terra (p. 286).

Ant. Benedicta tu.

Ps. Domine Dominus noster (p. 11), *et ceteri Psalmi consueti cum suis Antiphonis: et Psalmi et Versus ut supra dictum est dicuntur.*

Ante Laudes.

Benedictio i. Alma virgo virginum intercede pro nobis ad Dominum.

Lectio i. Sancta Maria, *ut supra.*

R. Sancta et immaculata.

Benedictio ii. Intercede pia pro nobis virgo Maria.

Lectio ii. Sancta Maria piarum piissima.

R. Beata es Maria.

Benedictio iii. Sancta Dei genitrix sit nobis auxiliatrix.

Lectio iii. Sancta Dei genitrix quæ digne.

R. Felix namque es.

Ps. Te Deum (p. 27).

Ante Laudes V. Sancta Dei genitrix.

In Laudibus, *Ant.* O admirabile.

Ps. Dominus regnavit (p. 29), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. Maria virgo semper lætare.

Hymnus. O gloriosa femina.

V. Elegit eam Deus.

Ant. O gloriosa genitrix.

Ps. Benedictus.

Oratio. Concede nos famulos. *quæ terminetur sic,* Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. *sine* Dominus vobiscum, *et sine* Benedicamus Domino.

Memoriæ de Sancto Spiritu: et de festo loci: et de Reliquiis: et de Omnibus Sanctis: et de Pace, fiant sicut ante Purificationem. Ita tamen quod in tempore paschali fiat Memoria de

Omnibus Sanctis, tam ad Vesperas quam ad Matutinas, sicut in secunda feria post octavas Paschæ subscriptum est.

AD PRIMAM. *Hymnus.* Memento salutis, *ut supra, et dicitur ad omnes Horas.*

Ant. O admirabile.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ps. Laudate Dominum (*cxvi.* p. 197).

Ps. Confitemini *iiii.* (*cxvii.* p. 43).

Capitulum. (*Ecclesiastici, xxiv.* 11.)

In omnibus requiem quæsivi, et in hereditate Domini morabor : tunc præcepit et dixit mihi creator omnium : et qui creavit me requievit in tabernaculo meo.

R. Ave Maria.

V. Sancta Dei genitrix.

Oratio. Concede nos famulos. *quæ terminetur sic ad omnes Horas præterquam ad Nonam,* Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

AD TERTIAM, *Ant.* Quando natus es.

Ps. Ad Dominum cum tribularer (*cxix.* p. 197), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. (*Ecclesiastici xxiv.* 14.)

Ab initio et ante secula creata sum, et usque ad futurum seculum non desinam : et in habitatione sancta coram ipso ministravi.

R. Sancta Dei genitrix.

V. Post partum virgo.

AD SEXTAM, *Ant.* Rubum quem.

Ps. Ad te levavi (*xxiv.* p. 40), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. (*Ecclesiastici xxiv.* 15.)

Et sic in Syon firmata sum et in civitate sanctificata similiter requievi, et in Hierusalem potestas mea.

R. Post partum.

V. Speciosa.

AD NONAM, *Ant.* Germinavit.

Ps. In convertendo (*cxxv.* p. 201), *et ceteri Psalmi.*

Capitulum. (*Ecclesiastici xxiv.* 16.)

Et radicavi in populo honorificato, et in partes Dei mei hereditas illius : et in plenitudine sanctorum detentio mea.

R. Speciosa facta es.

V. Dignare me laudare.

AD VESPERAS, *Ant.* Post partum.

Ps. Lætatus sum (*cxxi.* p. 199), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. Beata es Maria.

Hymnus. Ave maris stella.

V. Diffusa est gratia.

Ant. Sancta Maria, succurre.

Ps. Magnificat. (p. 221.)

Oratio. Concede nos. *Et finiatur sicut ad Matutinas : et fiant Memoriæ sicut ibidem prænotatum est,* p. 284.

AD COMPLETORIUM, *Ant.* Cum jocunditate.

Ps. Usquequo Domine (p. 15), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. Sicut cynamomum.

Hymnus. Virgo singularis.

V. Elegit eam Deus.

Ant. Glorificamus te.

Ps. Nunc dimittis. p. 225.

Oratio. Concede, quæsumus, misericors Deus. p. 295.

In tempore paschali usque ad Vigiliam Ascensionis Domini, et per Adventum Domini, dicitur Oratio Gratiam tuam.

[*Quære in Temporali de Dominica i. Adventus.*]

QUANDO *fit plenum servitium de Sancta Maria a Purificatione usque ad Adventum Domini, extra tempus paschale hoc modo fiat servitium.*

AD VESPERAS, *super Psalmos feriales Ant.* Post partum.

Capitulum. Beata es Maria.

Non dicitur ad Vesperas in Commemoratione beatæ Mariæ, nec de festo loci, Responsorium.

Hymnus. Ave maris stella. *Quære in sabbato primæ ebdomadæ Adventus Domini.*

V. Sancta Dei genitrix.

Ant. Sancta Maria, succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles, ora pro populo, interveni pro clero, intercede pro devoto femineo sexu. *In tempore paschali finiatur cum* Alleluya.

Ps. Magnificat. (p. 221.)

Oratio. Concede nos famulos tuos, quæsumus, Domine Deus, perpetui mentis et corporis salute gaudere: et gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione a præsenti liberari tristicia: et æterna perfrui lætitia. Per Dominum.

Memoria de aliquo Sancto si habeatur fiat: nulla enim fiat Memoria de festo loci, nec de Omnibus Sanctis.

Completorium *temporale non mutatur: nisi quod in fine Hymni dicetur* Gloria tibi, Domine, Qui natus: *et super Ps.* Nunc dimittis *dicitur Antiphona* Glorificamus te.

Ad Matutinas.

Invitatorium. In honore beatissimæ.

Ps. Venite. (p. 2.)

Hymnus. Quem terra (p. 286).

Ant. Benedicta tu.

Ps. Domine Dominus noster (p. 11), *et ceteræ Antiphonæ cum suis Psalmis, ut supra in sabbato primæ ebdomadæ Adventus Domini, dicuntur, præter nonam Antiphonam quæ erit* Post partum. *Ps.* Cantate *ii.* (p. 164).

V. Sancta Dei genitrix.

Lectio i. O alma virgo Maria, tanto cunctis angelorum spiritibus, omniumque electorum animabus, in conspectu Filii tui Domini nostri Jesu Christi es gloriosior, quanto ab ipso fieri meruisti beatior. Obsecramus ergo lachrymosis suspiriis, ut nunc ad gemitum nostri mæroris aurem inclines magnificæ pietatis. Nos quidem pro innumerabilibus delictis infernale supplicium meruimus, ubi nullatenus pœnitentiæ datur locus. Quoniam fidem aliquando Domino nostro Jesu Christo promisimus, sed male vivendo hactenus mentiti sumus. Tu autem.

Lectio ii. Surge ergo, beata virgo, misericorditer actura pro nobis: surge et amplectere misericordiam conditoris. Da preces pro nobis, quos cernis offensos ante oculos conditoris. Cæcos cordium oculos terge, atque semitas justiciæ nobis ostende. Orando a nobis vicia subtrahe, atque sancta plantaria virtutum nobis insere. Impetra cursum quo consequitur supernum bravium. Sic certamen orationum obtine in cælis, ut deleas quicquid deliquimus in terris. Non enim est aliquid tam pravum in nobis, quod orando (si tibi placet) abolere non possis. Tu.

Lectio iii. O sacratissima virgo, nos qui hoc credimus, quod virgo et mater Dei sis, credendo sentiamus quod pro nobis depreceris, et juxta petentium vota impetrata assequaris. Et qui credimus te peperisse Deum et hominem, gaudeamus per te nobis advenisse salutem. Et qui fatemur te omnibus hominibus esse meliorem, gaudeamus per te percepisse felicitatem. Et quotienscunque ad nos præcesserit divina miseratio, tua, ne inflemur, assit tuitio. Et si præcesserit tribulatio, vel hora tentationis: ne labamur, præsens sit tua sancta oratio nobis. Sic compone nostras preces, ut nobis nosti esse opus, quo servi Filii tui Domini Dei nostri effici mereamur: largiente eodem Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in secula seculorum. Amen.

Item aliæ Lectiones de sancta Maria.

Lectio i. Adjuva nos beata Dei genitrix, virgo Maria, templum Dei vivi, aula regis æterni, sacrarium

Spiritus Sancti. Tu virga de radice Jesse, tu cedrus in Libano, tu rosa purpurea in Hierico, tu cypressus in monte Syon, quæ privilegio singulari, sicut nescis in omnibus comparem, ita nihilominus et angelicam superas dignitatem. Cui novo et inaudito miraculo datum est ut Verbum quod ante secula Deus genuit, fieret filius tuus: et homo quem tu in fine seculi genuisti, verus atque perfectus esset Filius Dei, gemina quidem natura, sed una persona, Deus et Homo, unus Emmanuel. Tu autem, Domine, miserere.

Lectio ii. Exaudi nos gloriosa puerpera, in qua sola reperitur fecunda virginitas: quæ sic ex intemeratis visceribus filium protulisti, ut illibatæ pudicitiæ integritas cresceret, non libido virginalis clausulæ signaculum violaret. Tibi Spiritus Sanctus dum conciperes obumbravit, non ut ipse (quod absit) in sacratissimo utero tuo fieret pro semine sobolis: sed usus est potius virtute ac potentia Creatoris. De te summus pontifex noster sui corporis hostiam sumpsit, quod in ara crucis pro totius mundi salute sacrificium obtulit. Tu lux oriens Nazareth, tu gloria Hierusalem, tu læticia Israel, tu decus mundi tu nobilitas populi Christiani.

Lectio iii. O regina mundi, scala cæli, thronus Dei, janua paradisi: audi preces pauperum, ne despicias gemitus miserorum. Inferantur a te vota nostra atque suspiria conspectui Redemptoris: ut quæ nostris excluduntur meritis, per te locum apud aures obtineant divinæ pietatis. Dele peccata, relaxa facinora: erige lapsos, solve compeditos. Per te succidantur vepres et germina viciorum: præbeantur flores et ornamenta virtutum. Placa precibus judicem, quæ singulari puerperio genuisti Salvatorem: ut qui per te factus est particeps humanitatis nostræ, per te quoque nos consortes efficiat divinitatis suæ. Tu.

Item aliæ Lectiones de Sancta Maria. (Augustin. Sermo 35 de Sanctis: Appendix, Sermo CCVIII., § 11: *Op.* v. 2886, ed. Paris, 1838.)

Lectio i. O beata Maria, quis tibi digne valeat jura gratiarum et laudum præconia impendere, quæ singulari tuo assensu mundo succurristi perdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persolvet, quæ tuo solo commercio recuperandi vitam aditum invenit? Accipe itaque quascunque exiles, et quascunque meritis tuis impares gratiarum actiones, et cum susceperis vota, culpas nostras orando excusa. Tu.

Lectio ii. Admitte, sancta Dei genitrix, nostras preces intra sacrarium tuæ exauditionis, et reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per te excusabile quod per te ingerimus, sit impetrabile quod fida mente poscimus. Accipe quod offerimus, redona quod rogamus, excusa quod timemus. Tu autem, Domine, miserere.

Lectio iii. Sancta Maria succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles, ora pro populo, interveni pro clero, intercede pro devoto femineo sexu. Sentiant omnes tuum levamen, quicunque celebrant tuam commemorationem. Assiste parata votis poscentium, et repende omnibus optatum effectum. Sit tibi studium assidue exorare pro populo Dei, quæ meruisti benedicta precium mundi proferre Jesum Christum Dominum nostrum, qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen. Tu autem.

Item aliæ Lectiones de sancta Maria.

Lectio i. Sacrosanctam venerabilis Dei genitricis Mariæ memoriam congrue divinis laudibus catholica frequentat ecclesia: quia ejus sine in-

termissione salutari indiget auxilio. Nam reverentia quæ matri defertur, illi etiam qui eam talem fecit ut virgo et mater esset exhibetur. Ideo ergo totis desideriis totisque præconiis ejus insistamus laudibus: ut et matrem sentiamus nobis piissimam, et filium ejus iudicem serenissimum. Hæc est virgo quæ antiquum diabolicæ seditionis cyrographum abolevit, totique seculo subvenit, et cæleste regnum patefecit, dum per Spiritum Sanctum Filium Dei concepit. Tu autem.

Lectio ii. Operæ precium quippe est ut ei intentis celebretur laudibus in terris cui officiosissime angeli famulantur in cælis. Nam si eam ille præcipuus Gabriel humiliter salutavit in terris, quanto magis super cælos exaltatam, et (ut ita dicam) in throno Dei collocatam nunc cum Sanctis omnibus honorat laudibus dignissimis? Hæc est sola cui nulla virgo potest comparari, quia tanta est ut quanto sit non possit enarrari. Hanc sancti expectabant patriarchæ, hanc sancti præcinebant prophetæ, omnesque quos Spiritus Sanctus attigerat, optabant videre. Tu autem Domine miserere.

Lectio iii. Hæc tanta tamque sancta regia virgo digno exigit venerari præconio, cujus constat mundus salvatus suffragio. Hæc, inquam, est fenestra cæli, aurora solis æterni, janua paradisi, et vera archa propitiatorii. Hæc est ergo domina regum, decus mulierum, gemma virginum, lux seculorum, congratulatio angelorum, consolatio miserorum, refugium peccatorum, omniumque reparatio credentium. Quicquid igitur boni mundus habet, ab illa habet, ex qua salutis nostræ initium manat. Hæc nobis suis semper subvenire dignetur veneratoribus, atque pie sacris precibus a viciis purget omnibus: seque considerare et collaudare donet in cælestibus.

Item aliæ Lectiones de sancta Maria. Augustin. sermone 35 de Sanctis. (Appendix, Sermo CCVIII., § 4, 5: *Op.* v. 2881, ed. Paris, 1838.)

Lectio i. Loquamur, fratres charissimi, aliquid in laudibus sacratissimæ virginis Mariæ. Sed quid nos tantilli, quid actione pusilli, quid in ejus laudibus referemus: cum etiamsi omnium nostrum membra verterentur in linguas, eam laudare sufficeret nullus? Altior enim cælo est de qua loqui nitimur, abysso profundior cui laudes dicere conamur. Deum enim quem omnis creatura non capit, ipsa immaculato utero clausum gestavit. Hæc est enim quæ sola meruit mater et sponsa Christi vocari. Hæc primæ matris damna resolvit: hæc homini perdito redemptionem adduxit.

Lectio ii. Mater enim generis nostri pœnam intulit mundo: genitrix Domini nostri Jesu Christi salutem edidit mundo. Auctrix peccati Eva: auctrix meriti Maria. Eva occidendo obfuit, Maria vivificando profuit. Illa percussit, ista sanavit. Hæc enim mirabili atque inæstimabili modo omnium rerum et suum peperit Salvatorem. Quæ enim hæc virgo est tam sancta, ad quam dignaretur venire Spiritus Sanctus? Quæ tam speciosa, ut eam sibi Deus eligeret sponsam? Quæ tam casta, ut esse possit virgo post partum? Hæc est enim templum Dei, fons ille signatus, et porta in domo Domini clausa. Ad hanc namque (ut dixi) Spiritus Sanctus descendit: huic virtus Altissimi obumbravit. Hæc est immaculata a coitu: fecunda in partu: virgo lactans, angelorum et hominum cibum nutriens. Merito itaque beatissima Maria singulari a nobis præconio extollitur, quæ singulare commercium mundo præbuit. Denique tantum se ad cæli fastigia sublevavit, ut Verbum in principio apud

Deum de superna cæli arce susciperet. Tu.

Lectio iii. O felix Maria, et omni laude dignissima, O genitrix gloriosa, O sublimis puerpera, cujus visceribus auctor cæli terræque committitur. O felicia oscula lactentis labris impressa, cum inter crebra indicia reptantis infantiæ, ut pote verus ex te filius tibi matri alluderet, cum verus ex Patre Deus Dei Genitus imperaret. Nam auctorem tuum ipsa concipiens edidisti in tempore puberem, quem habebas ante tempora conditorem. O felix puerperium lætabile angelis, optabile sanctis, necessarium perditis, congruum profugatis: qui post multas assumptæ carnis injurias, ad ultimum verberatus flagris, potatus felle, affixus patibulo, ut te veram matrem ostenderet, verum se hominem patiendo monstravit. Sed quid dicam, domina, pauper ingenio, cum de te quicquid dixero minor laus est quam dignitas tua meretur? Si Cælum vocem, altior es. Si Matrem gentium dicam, præcellis. Si Formam Dei appellem, digna existis. Si Dominam angelorum vocem, per omnia esse probaris. Quid enim de te digne dicam, quid referam, cum non sufficiat lingua carnis tuas enarrare virtutes? Has interim laudes sileat lingua carnis, quas semper ardenter intus profert animus. Tu autem.

Item aliæ Lectiones de Sancta Maria.

Lectio i. Beata et venerabilis virgo Maria mater est Domini nostri Jesu Christi, secundum carnem ex semine Abrahæ, orta ex tribu Juda, virga de radice Jesse, clara ex stirpe David. Filia Hierusalem : stella maris, ancilla Dei, regina gentium : domina regum, sponsa Domini, mater Christi : conditoris templum, Sancti Spiritus sacrarium, velut columba speciosa, pulchra ut luna, electa ut sol, signaculum fidei, reparatio viæ, introitus vitæ, janua cæli, decus mulierum, caput virginum. Hortus conclusus, fons signatus : puteus aquarum viventium. Multiplicata ut cedrus Libani : florens ut palma, velut oliva fructifera in domo Domini. Virgo sancta, virgo prudens : et una de numero prudentium. Virgo pulcherrima, virgo pudica, corpore decora, animo fulgida, fide perspicua, mente præclara, amore virginitatis devota. Ad obediendum parata, in ministerio sibi credito cauta, in persecutione pacifica : in passione Christi mente compassa. A prophetis Dei prædicta, ab archangelo salutata, a Spiritu Sancto fecundata, atque ab eodem obumbrata. Seminis virilis ignara, prole Filii fecunda: virgo innupta ex Filio læta. Fide concipiens, gaudio pariens : virgo ante partum : virgo in partu : virgo post partum. Tu autem, Domine.

Lectio ii. Auctor mortis dyabolus, per cujus invidiam mors introivit in orbem terrarum, omne genus hominum in primo parente veneno nequiciæ suæ potavit : et quasi arborem in radice, antequam proles propaginis prodiret, viciavit. Inde est quod radix viciata quotidie indesinenter frondet : frondesque ejus indesinenter per mortem marcescunt. Et sæpe contingit quod aurum fulgens reperiatur in luto : et ex pungente spina pulchra rubens oriatur et rosa. Hoc enim operante providentia divina ex radice viciata sine vicio prodiit virga, quæ intelligitur beatissima virgo Maria : attestante Ysaia propheta qui dixit, Exiet virga de radice Jesse : et flos de radice ejus ascendet. Hujus enim gloriosæ virginis, id est sanctæ Mariæ figuram tenuit virga illa, quæ in ministerio Aaron sacerdotis, jubente Domino, a sancto Moyse in tabernaculo posita, atque altera die sola fronduit : nucesque protulit : quia proculdubio sola virgo Maria fuit quæ Dominum

peperit, et post partum virgo permansit. Per hanc erga auctor vitæ auctorem mortis potenter damnavit, dum per mulieris filium damnavit mulieris peccatum. Scriptum est enim. Initium peccati a muliere cœptum est: et nos per illam omnes morimur. Et iterum. Adam non est seductus: mulier autem seducta est. Item e contrario a muliere cœpit reparatio vitæ : per cujus filium Dominum nostrum Jesum Christum omnes resurgimus. Quia scriptum est. Sicut in Adam omnes morimur: ita et in Christo omnes vivificamur. Videamus ergo, fratres karissimi, qualiter sibi istæ duæ mulieres distent. Ad Evam enim auctor mortis per tortuosum serpentem mortis suasit consilium: econtra beatæ Mariæ auctor vitæ per Gabrielem archangelum salutis misit officium. Evæ enim suasit dyabolus ut comederet cibum vetitum : Mariæ nunciavit angelus, quia conciperet per obedientiam promissionis filium.

Lectio iii. Eva comedens prohibitum pomum et sibi nocuit et viro: beata Maria concipiens nobis datum filium (sicut scriptum est, Puer natus est nobis, et filius datus est nobis) hæc et feminis profuit et viris. Illa enim in animo furto rapere visa est divinitatis essentiam, attestante sanctæ Trinitatis eloquio, Ecce Adam factus est quasi unus ex nobis: Maria vero humilem se Domini confitetur ancillam. Ait enim ad angelum, Ecce ancilla Domini : fiat mihi secundum verbum tuum. Sancta ergo Maria per obedientiam humilitatis obumbratur a virtute altissimæ divinitatis. Eva per corruptionem concipiens, et in dolore pariens, sub viri potestate fuit: Maria per mysterium Spiritus Sancti fide concipiens, gaudio pariens, unde et principes ovantes ejus cupiunt subjici potestati. Eva de paradiso ad exilium mittitur: Maria de exilio hujus seculi elevatur in cælum. Eva timens pro peccato absconditur inter ligna paradisi : Maria virgo gaudens præparata circundatur cœtibus angelorum cælestis militiæ, dicentium cum gaudio, Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Eva posteros ex sua carne nascentes transmisit ad inferos: benedicta Maria ex sua prole natos dirigit ad cælos. Ex Evæ carne dicuntur nati Filii hominum: ex Mariæ prole dicuntur Filii Dei. Ut quid ulterius immorer protrahendo plurima? Eva obfuit: Maria profuit. Eva luxit: Maria illuxit. Sileat ergo nunc a feminis per beatam Mariam mortiferæ male suadibilis sibilus: quia sumus jam omnes redempti per gloriosæ Mariæ virginis filium. Cadat et improperium Evæ: quia universi sumus loti per partum virginis Mariæ. Exultet et lætetur Christianorum caterva: quia vita, quam destruxerat Eva, reparatur per beatam Mariam. Fusis ergo, fratres karissimi, precibus cuncti communiter Dominum deprecemur, ut qui sanctæ Mariæ virginis dignatus est propter nostram redemptionem habitare uterum, et qui eam super astra cæli ac super virginum choros fecit regnare in cælestibus: ipse nos meritis ejus suffragantibus jubeat fieri in congregatione sanctorum participes, ut non inveniat nos ejus indignatio, sed ejus immensa pietas nos misericorditer pertrahat ad coronam: qui vivit et regnat in secula seculorum. Amen. Tu autem.

Lectiones de sancta Maria in tempore paschali.

Lectio i. Stabant juxta crucem.

Quære in loco suo in ebdomada post octavas Paschæ.

In Commemoratione sancti Thomæ Cantuariensis archiepiscopi.

Lectio i. Dormiente cum patribus suis in senectute bona felicis memoriæ Theobaldo archiepiscopo, Thomas Cantuariensis ecclesiae archidiaconus in archiepiscopum et primatem totius Angliæ in nomine Sanctæ Trinitatis solenniter eligitur : et postmodum consecratur. Inerat autem piis mentibus spes firma, et fiducia in Domino : quod idem consecratus, utriusque hominis habitu mutato, moribus melioratus præsideret. Probatissimum siquidem tenebatur sedem illam sedem sanctorum esse, sanctum recipere vel sanctum facere, vel citius et facile indignum abicere, quod et in beato Thoma martyre probatum est. Tu autem Domine miserere.

R. 1. Studens livor Thomæ supplicio
Thomæ genus damnat exilio.
Tota simul exit cognatio.

V. Ordo, sexus, aetas, conditio,
Nullo gaudet hic privilegio.
Tota simul exit cognatio.

Lectio ii. Electus igitur sanctus Dei pontifex, sacræque unctionis sanctificatione delibutus, e vestigio rem sacramenti est adeptus : et multiplici spiritus sancti gratia repletus. Ambulans in novitate vitæ novus homo mutatus est in virum alium : cujus omnia in melius conversa sunt. In tantaque gratia sacravit sui præsulatus primordia : ut indutus sed clanculo monachali scemate monachi adimpleret opus et meritum. Tu autem.

R. 2. Thomas manum mittit ad fortia,
Spernit damna, spernit opprobria.
Nulla Thomam frangit injuria.

V. Clamat cunctis Thomæ constantia,
Omne solum est forti patria.
Nulla Thomam frangit injuria.

Lectio iii. Et qui exemplo Baptistæ cum constantia justiciæ zelum perfectæ conceperat in corde, parificari quoque ei studuit in veste pœnitentiæ. Rejecta namque syndone qua hactenus dum mollia regum blandiretur uti consueverat : cilicio asperrimo super nudum vestiebatur. Addidit etiam femoralia cilicina, ut artius carnem mortificaret, et spiritum vivificaret. Hæc autem sicut et alia spiritualis vitæ exercitia, superindutus aliis vestibus, paucis admodum consciis, oculis et noticiæ hominum eximebat : quia non ab homine, sed a Deo gloriam quærebat. Obiit quoque sanctus Thomas verus Dei cultor, a seculo migrans cælo natus, quarto Kalendas Januarii, anno Domini millesimo centesimo septuagesimo primo. Anno vero ætatis suæ quinquagesimo : ad laudem et gloriam Dei : cui est honor et gloria, per infinita secula seculorum. Amen.

R. 3. Jacet granum oppressum palea,
Justus cæsus pravorum framea.

Cælum domo commutans lutea.

V. Cadit custos vitis in vinea,
Dux in castris, cultor in area
Cælum. Gloria. Cælum.

In Laudibus, *una tantum Antiphona. Cetera omnia ut in festo.*

Translatio S. Ceddæ *non Sarum semper celebratur in Dominica proxima ante festum Ascensionis Domini : et fiat servitium hoc modo.*

Ad primas Vesperas.

Antiphona. Germanorum.

Psalmi feriales.

Capitulum. Ecce sacerdos.

R. O pastor. *absque Prosa.*

Hymnus. Iste confessor.

V. Tristicia vestra.

Ant. Sis pro nobis.

Ps. Magnificat. (p. 221.)

Oratio. Deus qui nobis translationem beatæ Ceddæ confessoris tui atque pontificis celebrare concedis, te supplices exoramus : ut ejus meritis et precibus, a viciis ad virtutes, et a carcere transferamur ad regnum. Per Dominum nostrum.

Memoria de Sancto, si habeatur, sub silentio : nisi duplex festum fuerit. Deinde de Dominica.

Ad Matutinas.

Invitatorium. In qua viget.

Deinde dicuntur tres Antiphonæ cum tribus Psalmis primi Nocturni.

Lectio i. Evangelium. Secundum Johannem xv. 1. In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Ego sum vitis vera : et Pater meus agricola est. Et reliqua.

Sermo ex Commentario beati Augustini episcopi. (In Joannis Evangelium, Tract. lxxx. *Op.* iii. 2288, ed. Paris, 1838.)

Iste locus evangelicus, fratres, ubi se dicit Dominus vitem, et discipulos suos palmites, secundum hoc dicit quod est caput ecclesiæ nosque membra eius mediator Dei et hominum homo Christus Jesus. Unius quippe naturæ sunt vitis et palmites. Propter quod cum esset Deus, cujus naturæ non sumus, factus est homo, ut in illo esset vitis humana natura, cujus et nos homines palmites esse possimus. Quid est ergo, Ego sum vitis vera? Ab illa utique discernitur, cui dicitur, Quomodo conversa es in amaritudinem vitis alienæ? Nam quo pacto est vitis vera, quæ expectata est ut faceret uvam, fecit autem spinas?

R. Hunc quem.

Lectio ii. Ego sum, inquit, vitis vera : et Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum : et omnem qui fert fructum, purgabit eum ut fructum plus afferat. Nunquid unum sunt agricola et vitis? Secundum hoc ergo vitis Christus, secundum quod ait : Pater major me est. Secundum autem id quod ait, Ego et Pater unum sumus, et ipse agricola est. Nec est talis quales sunt qui extrinsecus operando exhibent ministerium, sed talis ut det etiam intrinsecus incrementum. Nam neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat : sed qui incrementum dat Deus. Et utique Deus est Christus, quia Deus erat Verbum : unde et ipse et Pater unum sunt. Et si Verbum caro factum est, quod non erat, manet quod erat.

R. Hic legati.

Lectio iii. Denique cum de Patre tanquam de agricola dixisset quod infructuosos palmites tollat, fructuosos autem purget, ut fructum plus afferant : continuo etiam seipsum mundatorem palmitum ostendens, Jam vos, inquit, mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Ecce et ipse mundator est palmitum : quod est agricolæ non vitis officium. Qui etiam palmites operarios suos facit. Nam etsi non dant incrementum, impendunt tamen

aliquod adjumentum. Sed non de suo : Quia sine me nihil potestis facere. Audi etiam ipsos confitentes. Quid est Apollo? Quid autem Paulus? Ministri per quos credidistis, et unicuique sicut Dominus dedit. Ego plantavi, Apollo rigavit : et hoc ergo sicut unicuique Dominus dedit. Non itaque de suo. Iam vero quod sequitur, Sed Deus incrementum dedit, non per illos sed per seipsum facit. Excedit hoc humanam humilitatem, excedit angelicam sublimitatem, nec omnino pertinet nisi ad agricolam Trinitatem.

R. Pie pastor : *absque Prosa.*

V. Ora pro nobis.

In Laudibus. *Ant.* Claustri clausus. *Et ceteræ Antiphonæ. Capitulum, ut supra. Hymnus,* Jesu Redemptor. *V.* Gaudete justi. *Ant.* Præsul pie. *Require haec omnia in festo sancti Ceddæ.* [*Martis die ii.*] *Ps.* Benedictus. *Oratio ut supra.*

Memoria de Dominica, et de Resurrectione, sub silentio.

Ad Primam, et ad alias Horas, *Antiphona, et Capitulum, sicut in alio festo, cum Responsorio de Communi paschalis temporis, et Oratio.* Deus qui nobis (p. 317).

Ad secundas Vesperas, *Ant.* Claustri. *Psalmi feriales. Capitulum ut supra. R.* Pie pastor. *Hymnus,* Jesu Redemptor. *V.* Gaudete justi. *Ant.* Sis pro nobis. *Ps.* Magnificat. *Oratio.* Deus qui nobis. *ut supra.*

In Commemoratione Sancti Ceddæ.

Ad Vesperas. *Ant.* Germanorum.
Psalmi feriales.
Capitulum. Ecce sacerdos.
Hymnus. Iste Confessor.
V. Amavit eum.
Ant. Sis pro nobis.
Ps. Magnificat. (p. 221.)
Oratio. Deus qui sanctorum.

Ad Matutinas.

Invitatorium, Hymnus, Antiphonæ et Psalmi, ut in die [ii. Mar.].

Lectio i. Temporibus igitur Oswy Northanhimbrorum regis, fratris scilicet et in regnum successoris illius Christianissimi regis Oswaldi : vir Domini Cedda, in Lindifernensi insula in loco qui Lestingay dicitur, in monasterio beatæ Mariæ monachicam vitam juxta sanctorum patrum institutionem agebat. Tu autem.

R. Hunc quem.

Lectio ii. Hujus namque administrationis ecclesiæ a fratre suo Ced orientalium Anglorum antistite dignissimo, et ejusdem monasterii rectore piissimo, inibi de mundo transeunte curam susceperat. Tu autem.

R. Hic legati.

Lectio iii. Fuere siquidem quattuor germani fratres, Ced et Cinibil, Chelim et Cedda (quod raro invenitur) omnes sacerdotes Domini fuere præclari : et duo ex eis etiam summi sacerdotii gradu functi sunt. Tu autem Domine miserere.

R. De quo.
V. Ora pro nobis.
In Laudibus, *Ant.* Claustri.
Capitulum. Ecce sacerdos magnus.
Hymnus. Jesu Redemptor.
V. Justus germinabit.
Ant. Præsul pie.
Ps. Benedictus. (p. 35.)

Ad Primam et ad alias Horas, *ut in die.*

Hæ sequentes Antiphonæ dicantur ad Memoriam in ferialibus diebus.

Ad Vesperas, *Ant.* Sancte Cedda intercede pro nobis : ut consortes gloriæ Sanctorum tecum effici mereamur.

Ad Matutinas, *Ant.* Sancte Cedda confessor Domini preciose, adesto nostris precibus pius ac propicius.

V. Ora pro nobis beate Cedda. Ut digni efficiamur.

Oratio. Deus qui beato Ceddæ confessori tuo atque pontifici transi-

tus sui diem angelorum voce revelasti : da nobis, quæsumus, meritis ejus et precibus ipsorum in præsenti consolationem, et in futuro societatem. Per Dominum.

In festo Yconiæ Domini Salvatoris.

AD VESPERAS.

Ant. Dedicationem Salvatoris hodie celebremus : cuncta qui gubernat protegit et refovet.

Ps. Dixit Dominus (p. 191), *cum reliquis* : *in fine* Laudate Dominum omnes gentes (p. 197).

Ant. Dulcisono carmine personemus canticum ipsum collaudantes qui regnat in secula.

Ant. Multa post supplicia resurrexit tertia valde mane lucida die in dominica.

Ant. Synagogam reprobam Judaicamque perfidiam plebis sibi gemini adoptavit filios.

Ant. Fructus ligni perdidit genus hujus seculi : per ipsum vero Dominus recuperavit perditos.

Capitulum (*ad Rom. xi.* 33). O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei : quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus. Deo gratias.

Hymnus.

Nos ymago Trinitatis
veneremur Filium :
Qui ymago Dei Patris
mortis tulit tædium :
Qua redempti pravitatis
fugimus exilium.

Salva nos Christe Salvator
virtute mirifica,
Quos creasti orbis auctor,
ut lege politica
Convivamus expectantes
munera magnifica.

Tui sumus tuum plasma,
Tu reforma perdita,
Renes nostros qui scrutaris
et cordis abscondita :
Præmium te nostrum scimus
intra cæli abdita.

Tuum est O Jesu bone
salvare per gratiam :
Qui salutis tenes nomen
per mundanam machinam :
Si non salvas nos perimus
nec speramus veniam.

Gloria et honor Deo
usquequo altissimo.

V. Hoc signum crucis erit in caelo.

R. Cum Dominus ad judicandum venerit.

Ad Magnificat *Antiphona.* Salvatoris acta celebremus hodie fratres : magna cum lætitia ipsum adoremus regem regum Dominum.

Oratio. Majestatem tuam, clemens et omnipotens Deus, fusis precibus exoramus : ut sicut passionem ymaginis Domini salvatoris cuncta devotione hodierna die fideliter recolimus : ita a cunctis erepti dæmonum adversitatibus semper tibi placere valeamus. Per eundem.

AD MATUTINAS.

Invitatorium. Salvatoris majestas mundum omnem sanctificat. Venite adoremus.

Ps. Venite exultemus.

Hymnus.

Pange lingua gloriosi prælium certaminis :
Innovatum in figura jam sculptæ ymaginis
Quam afflixit vir Judeus turpis auctor criminis.

Sanguis fluxit de figura, cunctis cruor claruit :
Nec Judeo est cultura virtutis et numinis :
Quem cæcarat synagoga detestanda singulis.

Fides nostra roboratur: pro tanto miraculo,
Et Judea est confusa pravitatis merito:
Spes augetur Christiana pro tanto oraculo.

Gloria et honor Deo (p. 322).

In primo Nocturno.

Ant. Acta Salvatoris reverenter hodie magna cum læticia nova recolamus atque salutifera.

Ps. Quare fremuerunt (*ii.* p. 7).

Ant. Innumeris immensisque modis salvare pietas auctoris humanum disposuit genus.

Ps. Cæli enarrant (*xviii*, p. 23).

Ant. Quidam Christianus in Hierico civitate accepit cellulam a quodam Judeo: in qua habitans ymaginem sancti Salvatoris in conspectu lecti sui fixit.

Ps. Eructavit (*xliiii.* p. 101).

V. Hoc signum.

Lectio i. Levate oculos sensus vestri, et videte hanc novam admirationem quæ facta est nunc ac infinita miracula Dei: et date ei gloriam. Conspicite ineffabilem humanitatem ac magnitudinem ordinationis ejus: et lamentationes cum læticia assumite. In Deo quidem nihil extremum est: quia Deus noster omnia potest. Hæc in diebus nostris et circa nos facta sunt: obstupescet omne cor audientium.

R. 1. Majestas Salvatoris cuncta gubernat creata simul. Quam laudemus pariter dicentes: Benedicta sit ubique seculi per tempora.

V. Hodie res insensibilis gentibus ministrat honorem.

Quam laudemus pariter dicentes.

Lectio ii. Est civitas quæ vocatur Beritus, adjacens inter terminos Tyri et Sydonis, præbens tributum in Antiochiam. In hac igitur civitate multum vulgus erat Judeorum. Juxta synagogam enim eorum quæ magna erat valde, accepit quidam Christianus cellulam a quodam in pensionem, in qua habitans fixit ymaginem Domini nostri Jesu Christi in conspectu lecti sui, quæ parvissima erat, sed totam habebat ymaginem Domini nostri Jesu Christi.

R. 2. Mira valde Salvatoris acta reverenter memorare jocundum est. Nova quidem atque salutifera.

V. Innumeris autem modis pietas superna humanum redimere disposuit genus.

Nova.

Lectio iii. Quæsivit autem Christianus fortiorem domum: et tollens omnia sua per oblivionem dimisit ymaginem Domini. Judeus autem quidam accepit in pensionem domum illam, non videns ymaginem Domini nostri Jesu Christi. Uno autem die vocavit hic Judeos ad prandium: et dum handerent ex eis unus elevatis oculis vidit ymaginem talem. Qui abiens ad principem sacerdotum insinuavit Judeum habere domi ymaginem Domini. Qui irati Judeum extra synagogam ejecerunt: et spuerunt in ymaginem et percusserunt eam. Et quanta patres sui in Dominum fecere, tanta et isti illi ymagini fecerunt.

R. 3. Mane autem facto principes sacerdotum et seniores populi turba quoque Judæorum. Prævio duce Judeo qui eis annunciaverat, venerunt in domum illius ubi erat ymago Domini nostri Jesu Christi. Alleluya.

V. Irati valde contra Hebreum qui habitabat ibidem extra synagogam eum ejecerunt.

Prævio duce. Gloria. Prævio.

In secundo Nocturno.

Ant. Illius autem viri inde substantia valde crevit: unde aliam domum in qua habitaret quærere cœpit.

Ps. Magnus Dominus (*xlvii.* p. 104).

Ant. Quam cum acquisisset tulit omnem substantiam suam a supradicta cella : et universa sua solius ymaginis immemor omnino remansit.

Ps. Deus judicium (*lxxi.* p. 132).

Ant. Rursus alius Judeus accepit in pensionem eandem domum ubi ymago Domini nostri Jesu Christi relicta erat.

Ps. Benedixisti (*lxxxiiii.* p. 152).

V. Adoramus te Christe et benedicimus tibi, Alleluya.

R. Quia per crucem tuam redemisti mundum, Alleluya.

Lectio iiii. Præceperunt autem uni eorum percutere latus ymaginis Domini nostri Jesu Christi : et statim inundavit sanguis et aqua. At illi. Gloria tibi Christe : gloria irreprehensibilis. Tunc dixerunt principes sacerdotum et seniores : Accipiamus sanguinem ejus et aquam, congregantesque omnes male habentes de populo : dixerunt. Ungamus eos, et videamus si vera sunt dicta. Tu autem.

R. 4. Deponentes autem sanctam ymaginem Christi Judei dixerunt : Quoniam sicut audivimus patres nostri huic olim illuserunt, Quanta fecerunt ei : et nos tanta faciamus.

V. Tunc cœperunt expuere in faciem ejus : et percutiebant eam atque dicebant.

Quanta fecerunt.

Lectio v. Tunc obtulerunt ampullam vitream ad locum vulneris unde fluebat sanguis et aqua : et congregaverunt omnes infirmos, et in primis paralyticum a nativitate. Hunc unxerunt, et mox prosilivit sanus effectus ex toto. Sic unxerunt cæcos, et viderunt : et dæmoniacos et liberati sunt. Tumultus autem magnus per totam civitatem factus est : et mota est omnis turba Judeorum. Tu autem Domine miserere.

R. 5. Peractis autem omnibus quæ in passione Domini nostri leguntur. Sicut lancea latus ejus aperuerunt : et nos ita confodiamus.

V. Et perforato ymaginis Domini nostri Jesu Christi latere : continuo coram omni populo exivit sanguis et aqua.

Sicut lancea.

Lectio vi. Omnes quidem principes sacerdotum et seniores totaque turba Judeorum puerorum et mulierum crediderunt Domino nostro Jesu Christo : clamantes, Gloria tibi Christe : Gloria Fili Dei : tibi credimus : esto propicius nobis et suscipe nos. Hæc clamabant plorantes. Voces enim emittebantur : et mirabilia complebantur. Principes autem sacerdotum ungebant : et omnes curabantur, et vivificati efficiebantur. Tu autem.

*R.*6. Principes vero dixerunt Quia per totam terram divulgata sunt signa : recipiamus sanguinem de latere ejus. Ut experirentur virtutes Christi.

V. Et supponentes ampullam vitream ad locum vulneris receperunt sanguinem et aquam de latere ejus.

Ut experirentur virtutes. Gloria Patri. Ut experirentur.

In tertio Nocturno.

Ant. Die autem quadam invitavit ipse Judeus alium Judeum ad prandium qui elevans oculos vidit ymaginem Domini.

Ps. Cantate *i.* (*xcv.* p. 164).

Ant. Invitatus postea inquit : Tu qui es Judeus quomodo habes ymaginem crucifixi ? et satisfecit ei ille qui invitaverat.

Ps. Dominus regnavit (*xcvi.* p. 164).

Ant. Surgens autem ille cum indignatione abiit ad principes sacerdotum intelligentes quæ facta essent dixerunt, Potes nobis demonstrare ? Demonstrabo inquit.

Ps. Cantate *ii.* (*xcvii.* p. 169).

V. Dicite in nationibus.

R. Quia Dominus regnavit a ligno.

Lectio vii. Postquam curati sunt omnes, statim cucurrit multitudo eorum ad episcopum civitatis : et magnanime episcopo demonstrantes et annunciantes quæ facta fuerant : supplices omnes sancto baptismate dignos esse precabantur. Quos suscipiens episcopus simul cum clero illius, omnes per multos dies baptizavit. Tu autem.

R. 7. Salva nos Salvator mundi quos precioso sanguine redemisti. Et per signum sanctæ crucis liberare dignatus es ab inimicorum insidiis.

V. Gregem tuum Domine pastor bone placatus intende : et oves quas precioso sanguine Filii tui redemisti : diabolica incursione non sinas lacerari.

Et per signum.

Lectio viii. Synagogam quidem eorum ecclesiam in honorem Salvatoris Domini nostri Jesu Christi consecravit. Ceteras vero synagogas eorum in honore omnium martyrum consecravit. Et sic gaudium magnum factum est in civitate illa : non solum pro corporibus quæ curata erant, sed quod tot animæ a mortuis in vitam æternam redierunt. Tu autem, Domine, miserere.

R. 8. Videntes autem principes sacerdotum quæ fiebant signa : cum mulieribus et infantibus credentes Clamabant Deo Patri.

V. Unus est Deus Pater : unus Jesus Christus Filius ejus : unus ab utroque procedens Spiritus Sanctus.

Clamabant Deo.

Lectio ix. Hæc ut sciatis, charissimi fratres, acceleravi declarare vobis, adjuvamentum animarum vestrarum : et ut scientes in hoc virtutem Dei amplius confirmati sitis in virtute ejus, et gaudeatis de mirabilibus quæ facta sunt. Date ei gloriam cum læticia in compunctione cordis, gaudentes et gratias agentes majestati ejus : qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

Ad Laudes, et per Horas, *Antiphonæ sicut in primis Vesperis : Psalmi consueti.*

Capitulum. O altitudo.

Hymnus.

In passione Domini,
  qua datur salus homini :
Sit nostrum refrigerium
  et cordis desiderium.
Portemus in memoria
  et pœnas et opprobria :
Christi coronam spineam,
  crucem, clavos et lanceam.
Et plagas sacratissimas,
  omni laude dignissimas :
Acetum fel arundinem,
  mortis amaritudinem.
Hæc omnia nos satient,
  et dulciter inebrient :
Nos repleant virtutibus,
  et gloriosis fructibus.
Te crucifixum colimus,
  et toto corde poscimus :
Ut nos sanctorum cœtibus
  conjungas in cælestibus.
Laus honor Christo vendito
  et sine causa prodito :
Passo mortem pro populo
  in aspero patibulo. Amen.

V. Per signum crucis.
R. De inimicis.

Ad Benedictus, *Antiphona.*

Videntes autem principes sacerdotum quæ fiebant signa : cum mulieribus et infantibus clamabant Christum esse Filium Dei.

Ps. Benedictus (p. 35).

Ad Tertiam.

Capitulum. O altitudo divitiarum.

R. Hoc signum crucis. Erit in cælo.

V. Cum Dominus ad judicandum venerit.

Erit. Gloria. Hoc signum.

V. Adoramus te, Christe, et benedicimus tibi.

R. Quia per crucem tuam redemisti mundum.

Ad Sextam.

Capitulum. (*ad Rom. xi.* 34).

Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit, aut prior dedit illi, et retribuet ei? Deo gratias.

Responsorium breve. Adoramus te, Christe, et benedicimus.

V. Dicite in nationibus.

R. Quia Dominus regnavit a ligno.

Ad Nonam.

Capitulum. (*ad Rom. xi.* 36).

Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia : ipsi gloria in secula seculorum. Amen. Deo gratias.

R. Dicite in nationibus.

V. Per signum crucis.

In secundis Vesperis *Antiphonæ et Psalmi sicut in primis Vesperis, et Capitulum et Hymnus.*

V. Per signum crucis.

Ad Magnificat *Antiphona.*

Salva nos Christe Salvator per virtutem sanctæ crucis, qui salvasti Petrum in mari, miserere nobis.

In festo Præsentationis Virginis Mariæ. [*hoc est* die Novembris xxi. *secundum* Enchiridion Sarum 1530.]

Nota quod dominus rex Franciæ facit quolibet anno celebrari in præsentia sua istam solemnitatem, et misit cuilibet magnarum ecclesiarum regni sui officium integrum, ut divulgaretur, et publicaretur, ac solennizaretur per totum suum regnum. Misitque idem dominus rex prædictum officium domino Imperatori : qui cum magno gaudio illud recepit et fecit et faciet ut promisit quolibet anno celebrari et ubique publicari. Insuper idem dominus rex misit prædictum officium reginæ antiquæ Hungariæ : quæ valde honorifice illud recepit et solennizari fecit, et mandavit per totum regnum Hungariæ prædictum festum quolibet anno debere celebrari.

Ad Vesperas.

Ant. Fons hortorum redundans gratia mundum replens cæli muneribus : mater Dei fecundans omnia : nos instaurans supernis sedibus florens hortus mox ab infantia admirandis fulsit virtutibus.

Ps. Dixit Dominus (*cix.* p. 191).

Ant. Rore cælestis gratiæ in utero perfunditur mater misericordiæ ut stella splendens oritur.

Ps. Laudate pueri Dominum (*cxii.* p. 193).

Ant. A piis parentibus votis impetrata : templi penetralibus est trima dicata.

Ps. Lætatus sum (*cxxi.* p. 199).

Ant. Tanta illa puellula virtutis exemplum nulla freta gerula ascendit in templum.

Ps. Nisi Dominus (*cxxvi.* p. 202).

Ant. Erudita puella regia contemplatur mente cælestia charitate flagrant præcordia.

Ps. Lauda Hierusalem Dominum (*cxlvii.* p. 43).

Capitulum. (*Ecclesiastici xxiv.* 23).

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris : et flores mei fructus honoris et honestatis. Deo gratias.

Hymnus.

O Dei sapientia
  attingens cuncta fortiter :
humana lapsus vicia
  sublevasti suaviter.
Sumpsisti formam hominis
  in qua mortem susciperes :
ex alvo nascens virginis
  ne consors culpæ fieres.
Replens matrem dulcedinis
  dono dum alvo clauditur :
sic plena bonis inclitis
  ut stella fulgens oritur.
Amoris dans indicia
  certa tam efficaciter
tota nostra præcordia
  ad te traxisti dulciter.

Gloria tibi, Domine,
qui natus es de virgine :
idem manens in numine
Patri cum sancto Flamine.
Amen.

V. Præsentatio est hodie sanctæ Mariæ virginis. Cuius vita inclita cunctas illustrat ecclesias.

Ant. Novæ laudis adest festivitas grata mundo ac cæli civibus, qua beatæ Mariæ sanctitas templo data est a parentibus, ut olivæ pinguis suavitas uberius redundet fructibus.

Ps. Magnificat anima (p. 221).

Oratio. Deus qui sanctam Dei genitricem templum Spiritus sancti post triennium in templo Domini præsentari voluisti, præsta, quæsumus, ut qui ejus præsentationis festa veneramur, ipsi templum in quo habitare digneris efficiamur. Per Dominum.

AD MATUTINAS.

Invitatorium. Votis et vocibus laudantes Dominum. Instemus laudibus virginis virginum.

Ps. Venite (p. 2).

Hymnus.

Sacræ parentes virginis
steriles naturaliter :
Hanc dono summi numinis
Susceperunt feliciter.

Votum solventes filiam
ad templum trimam deferunt :
Deo placentem hostiam
ibi mansuram deserunt.

Infantiæ tam teneræ
crevit virtus et gratia,
in omni complens opere
Creatoris obsequia.

Regitur sancti Spiritus
domestico dictamine :
omnis virtutis penitus
decus splendet in virgine.

Gloria tibi Domine
qui natus es de virgine
idem manens in numine
Patri cum sancto Flamine. Amen.

In primo Nocturno.

Ant. In templum Dei gradibus
terquinis erat aditus,
quos compositis gressibus
ascendit fulta cælitus.

Ps. Domine Dominus noster (*viii.* p. 11).

Ant. Nihil insolentiæ
virgo prætendebat,
nam lux sapientiæ
in ipsa fulgebat.

Ps. Cæli enarrant (*xviii.* p. 23).

Ant. Ex affectu supplici
Deo famulatur,
sed ex gestu simplici
cernentes hortatur.

Ps. Domini est terra (*xxiii.* p. 40).

V. Specie tua et pulchritudine tua.

R. Intende prospere procede et regna.

Lectio i. Quæ est ista puella mater et virgo semper Maria, fratres charissimi, quæ nunc mundo ostensa quindecim gradus ascendens hodie in templo a parentibus præsentatur : unde processit, ad quid ascendit, et quantæ virtutis existat, audiamus. Exurgat in medio doctor egregius Fulbertus episcopus et dicat. Quid autem putas qualis olim fuerit vel nunc sit ista persona, quæ sanctis omnibus proponitur imitanda ? Hæc autem in primis instruere fas est quod anima ejus et caro quam elegit et habitaculum sibi fecit sapientia Dei Patris, ab omni malicia et immundicia fuerit purissima : quando in ea et de ea Verbum extitit caro factum, dicente Scriptura, In malivolam animam non introibit sapientia : nec habitabit in corpore subdito peccatis. Inter omnes itaque sanctos hujus beatissimæ virginis Mariæ memoria eo frequentius agi-

tur, quo majorem apud Deum gratiam invenisse creditur. Hæc quidem virgo Maria priusquam nasceretur divinis est oraculis denunciata, et miraculis designata. Tandem vero nata progenie divinitus ordinata. Nata siquidem est (ut legimus) Nazareno patre, Bethleemitica matre: quas urbes ipsius nativitati vel conversationi destinatas esse, non tacuerunt prophetæ. Descendit autem a radice illius fide præclari Abrahæ: cui superne promissa fuerat benedictio omnium gentium in suo semine. Descendit a stirpe David: quem Deus propter notam sibi probitatem sublimavit dicens, Inveni virum secundum cor meum. De regali nempe tribu simul et sacerdotali originem duxit: quæ summum erat paritura regem atque pontificem. Quod quidem Bernardus attestans ait: Quoddam itaque sidereum micat in Mariæ generatione, videlicet quod longe ante patribus diversimode cælitus est repromissa, quod ex Abrahæ semine et ex regibus orta, quod etiam illi generatione ob singulare privilegium sanctitas divinitus agnoscitur concessa esse. Hanc enim inter figuras ut dictum est mysticas sacerdotalis virga dum sine radice floruit, hanc Gedeonis vellus dum in medio areæ siccæ maduit, hanc in visione Ezechielis orientalis porta quæ nulli unquam patuit, præsignabant: hanc etiam inter prophetas præ ceteris Esayas, nunc ex radice Jesse virgam orituram, nunc evidentius virginem parituram promittebat. Tu autem, Domine.

R. 1. Mente sancta fuit et humilis, omni splendens ornatu gratiæ: virgo pia unde sic nobilis. Thronus dignus fit regi gloriæ.

V. Thronus eburneus cum auro fulgido: venter virgineus cum corde provido.

Thronus dignus.

Lectio ii. De his autem de quibus certi sumus (Hieronymus inquit) meritorum prærogativis ita ut nullis jam usibus esset mancipanda nisi divinis, paulisper loquamur ad ædificationem ac divini nominis laudem: ut pro famulatu religio conservetur, et pro affectu devotio augeatur. Quanta igitur hæc virgo, quæ sola universam pravitatem hæreticam interemit sola præter Deum sit, quæ nos in omni virtute confirmet, suisque meritis commendet et auxilietur precibus, ut et ipsi digni inveniamur in ejus laudibus, a quibus siquidem humana mortalitas non debet cessare, sed de illius gloria nec silere patitur devotio, nec dignum aliquid potest concipere cogitatio, vel inerudita parturire locutio? Ait enim Bernardus, Hæc est enim quæ totius mundi reparationem obtinuit, salutem omnium impetravit. Quis tandem, O benedicta, misericordiæ tuæ longitudinem, et latitudinem, sublimitatem, et profundum investigare possit? Longitudo enim ipsius usque in diem novissimum subvenit universis eam invocantibus. Latitudo ejus replet orbem terrarum: ut sua quoque misericordia plena sit omnis terra. Sublimitas ejus civitatis supernae ruinas instauravit. Profunditas quoque sedentibus in tenebris et umbra mortis redemptionem obtinuit. Sit ergo tuæ pietatis, O Maria, ipsam quam apud Deum gratiam invenisti notam facere mundo sanctis precibus tuis: obtinendo reis veniam, ægris medelam, pusillis corde robur, afflictis consolationem, periclitantibus adjutorium et liberationem.

R. 2. O quam puram quam sanctam decuit matrem esse quæ Deum genuit, lacte quoque uberum aluit. Strinxit ulnis, manibus tenuit.

V. Tanto regi fit tam domestica, quem vestivit humana tunica.

Strinxit ulnis, manibus tenuit.

Lectio iii. Qualis namque fuerit

vita ipsius virginis Mariæ expectantis in templo redemptionem generis humani, dicat Ambrosius. Sit itaque nobis tanquam in imagine descripta virginitas Mariæ : ex qua velut in speculo refulget species castitatis, et forma virtutis. Virgo erat corpore et mente, corde humilis, verbis gravis, animo prudens, loquendi peritior, legendi studiosior, intenta operi, verecunda sermone, non in incerto divitiarum sed in prece pauperie spem reponens, arbitrum mentis Deum non hominem quærens, nullis lædere, cunctis bene velle, majoribus assurgere, æqualibus non invidere, jactantiam fugere. Quando illa læsit parentes, quando fastidivit humilem, quando derisit debilem, quando non visitavit inopem? Nihil torvum in oculis, nihil procax in verbis, nihil in actu inverecundum : non gestus fractior, non incessus solutior, non vox petulantior : ut ipsa species corporis fieret simulachrum mentis et figura probitatis. Ipsa namque est illa (attestante Hieronymo) quæ in cælis gloriam dedit, terris Deum pacemque refudit, gentibus fidem, viciis finem, vitæ ordinem, moribus disciplinam. O plena gratiarum, secundum Bernardum, non solum puero Abrahæ, sed et camelis potum tribuens de superaffluenti hydria tua : tu es vere puella prælecta et Altissimi Filio præparata. Offerentur, inquit, virgines regi, sed post eam : nam primatum ipsa sola vendicat sibi.

R. 3. Ordo rectus servatus noscitur.
Dum Maria in templo conditur,
Jam contemplans Deo perfruitur.
Sic ad alta mens ejus rapitur.
V. Cum in mente verbi lux oritur:
Digna verbi mater disponitur.
Sic ad. Gloria. Sic.

In secundo Nocturno.

Ant. Omni virtute prædita totum dat ad hoc studium, ut Deo tota subdita devotum det obsequium.

Ps. Eructavit (*xliiii.* p. 101).

Ant. Rex virtutum sibi mirabilem matrem fecit mitem et humilem, omni quoque dote spectabilem.

Ps. Deus noster refugium (*xlv.* p. 103).

Ant. Desponsata cor docile ad angeli colloquium, mite præbet et humile, prompta ad obsequium.

Ps. Fundamenta (*lxxxvi.* p. 154).

V. Adjuvabit eam Deus vultu suo.

R. Deus in medio ejus.

Lectio iiii. Et licet (secundum Hieronymum) ad Dei genitricem digne collaudandam nemo inveniatur idoneus, tamen votis omnibus non debet cessare quilibet etiam peccator a laudibus, quia in laudibus Salvatoris est iter salutis nostræ. In honore igitur sanctæ genitricis ejus a laudibus nolite cessare. Ipsa namque virgo Maria, ut asseruit confidenter Fulbertus episcopus inquiens, a nullo virtutum genere vacabat : cui gratiæ plenitudinem inesse Dei nuntius asserebat. Quis enim cum admiratione jocunda non speculetur adolescentis naturæ fortitudinem et prudentiam ac fidem in angelico colloquio, ubi tam constanter eloquitur, tam prudenter interrogat, tam facile credit? Quis non justiciam miretur, qua sic universa præcepta divinæ legis adimplere satagebat, ut nec ad se non pertinentia quædam, vel purificationem legalem, inexpleta relinqueret? Ipsius quoque temperantia emicuit : quæ virginitatis lilium in humilitatis valle produxit. Depromebant itaque virtutes in cogitatione et affectu cordis ejus ineffabilem armoniam : quam ipsa creatrix et inhabitatrix ejus Dei sapientia delectabatur audire. Coruscabant foris quoque in superficie sermonis et actus, unde possent homines glorificare Deum, et exempla salutis accipere.

R. 4. Eminenti cæli dulcedine stans in templo virgo reficitur. Ejus quoque mens pulchritudine gratiarum ibi perficitur.

V. Magna semper exercens opera : gratiora meretur munera. Ejus quoque.

Lectio v. Altius igitur intuemini, fratres charissimi, et cum Bernardo considerate quanto devotionis affectu Mariam a nobis honorari voluit, qui totius boni plenitudinem in ea posuit, et proinde si quid in nobis est spei, si quid gratiæ vel salutis, ab ea noverimus redundare : quæ ascendit deliciis affluens, hortus plane deliciarum : quam non solum affluxerit sed et perflaverit superveniens ille auster divinus, ut undique fluant et effluant aromata illius. Totis ergo medullis cordium, et votis omnibus veneremur Mariam : quia sic est voluntas ejus qui totum nos habere voluit per illam. Ipsa est apud Deum advocata nostra, quæ non potest sustinere repulsam, quia apud Deum invenit gratiam. Providens quippe virgo non sapientiam ut Salomon, non divitias, non honores quærebat, sed gratiam requirebat : sola nimirum est gratia qua salvamur, sola gratia indigemus. Quid aliud concupiscimus ? Quæramus igitur gratiam per inventricem gratiæ Mariam : quia qui quærit invenit et frustrari non valet. Ceterum quicquid illud est quod offerre paras Deo Mariæ commendare memento : et modicum quod offerre desideras, gratissimis illis et omni acceptatione dignissimis Mariæ manibus offerendum trade : si non vis repulsam sustinere. Nec formides ad Mariam accedere, quia Hieronymo attestante tanta gratia est repleta, est et Spiritu Sancto perfusa, ut fieret celsis sublimior fastigiis, pulchrior sanctitate, gratiosior suorum prærogativis meritorum.

R. 5. Alma virgo propositum nunquam nubendi statuit. Semper Dei placitum in hoc voto supposuit.

V. Gratus virga Joseph flos emicat : et hunc sponsum virginis indicat.

Semper Dei.

Lectio vi. Denique si diligenter intendas in Mariam (Bernardus inquit) singulas virtutes in ea prorsus invenies singulares, quæ videbantur esse communes. Quæ etenim vel angelica puritas illi audeat virginitati comparari, quæ digna fuit fieri sacrarium Spiritus Sancti, et habitaculum Filii Dei ? Si precia pensamus rerum de raritate, super omnes illa quæ prima proposuit angelicam in terris vitam ducere, et nunc propositum virginitatis immobile, quod nec aliquatenus titubavit angelo filium promittente : ascensiones namque in corde suo Maria disposuit conversatione pariter et oratione, ascendit denique in montana cum festinatione. Dicemus pie ascendit in templum ut ibi præsentaretur Deo Patri, ibique legem scrutaretur : et pro redemptione generis humani Patrem suum in abscondito et cubiculo cordis oraret. Fervebat siquidem in quærenda gratia charitas, splendebat in carne virginitas, in obsequio eminebat humilitas. Merito proinde cantor ille divinus in ejus admiratione præcinebat. Quæ est ista quæ ascendit ? Plane super homines ascendit, ipsos etiam angelos transcendit, nimirum super angelos aquam vivam necesse est hauriat, quam hominibus refundat. O benedicta inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis : fac ut per te suscipiat nos, qui per te datus est nobis. Fac benedicta per gratiam quam invenisti, ut qui mediante te fieri dignatus est particeps infirmitatis et miseriæ nostræ, te quoque intercedente participes nos faciat gloriæ et beatitudinis suæ, Christus filius tuus Dominus noster, qui est super om-

nia Deus in secula benedictus. Tu autem Domine miserere.

R. 6. Nuptam sic ex indicio floris et Sancti Spiritus in columbæ mysterio, Gabriel missus cælitus salutat magno gaudio. Quæ concepit divinitus.

V. In parentum manens hospitio invenitur a Dei nuncio. Quæ concepit. Gloria Patri. Quæ concepit.

In tertio Nocturno.

Ant. Flos in floris tempore
ad locum floris mittitur :
sic de floris corpore
gloriose concipitur.

Ps. Cantate *i.* (*xcv.* p. 164).

Ant. Jesus flos, flos Maria,
verque tempus floris,
flos Nazareth patria
plena sunt decoris.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Candens flos multiplicat
virgulæ decorem :
conceptus glorificat
Mariæ pudorem.

Ps. Cantate *ii.* (*xcvii.* p. 169).

V. Elegit eam Deus, et præelegit eam.

R. Et habitare *et cetera.*

Secundum Mattheum i. 1.

Liber generationis Jesu Christi filii David : filii Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Et reliqua.

Omelia beati Gregorii papæ.

Audistis, fratres charissimi, Dominicæ incarnationis ineffabile sacramentum, audistis genealogiam beatissimæ genitricis Dei : reparationis humanæ mysterium. Audistis quid Creator angelorum dignatus est esse in terris, qui fons et origo omnium rerum mira gubernat in cælis. Ait enim sanctus evangelista, Liber generationis Jesu Christi, filii David : filii Abraham. Sed quærendum hic videtur, cum tot patrum numerosa series intermittitur, cur eorum solummodo duorum David et Abraham Redemptor noster esse dicitur filius, et non potius filius Jesse, vel filius Obeth, vel ceterorum deinceps in medio positorum? Sed hæc quæstio facile solvitur : si facta divinitus utrique promissio recensetur. Abrahæ quidem dictum est : In semine tuo benedicentur omnes tribus terræ. Quod exponens Apostolus ait, Non dixit in seminibus, quasi in multis : sed in semine tuo, quod est Christus. Quia enim Abraham adhuc in præputio positus credidit, pater gentium est vocatus. Quia vero postmodum signum circuncisionis accepit, pater meruit esse Judeorum. Et quia de ejus stirpe ille prodiit per quem benedictio redditur olim maledictæ terræ; idcirco in semine ejus benedicuntur omnes tribus terræ.

R. 7. Archa Dei qua reconditur dulce manna cibus æthereus quo plebs Dei reficitur Est Mariæ venter virgineus.

V. Thalamus regis gloriæ : quo jungitur ecclesiæ.

Est Mariæ.

Lectio viii. David vero dictum est : De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Quia igitur his duobus specialiter est promissus, non immerito uniuscujusque præcipue filius dicitur esse Christus. Sed illud inquirendum est, cur David Abrahæ in Christi generatione præponitur, cum Abraham multo ante eum tempore fuisse non dubitetur? Sed si modo factum ad utrumque promissionis modum studiose reseramus, non sine causa David fuisse præpositum inveniemus. Quod enim Abrahæ semel legitur fuisse promissum, hoc David frequenti est pollicitatione firmatum. Abrahæ enim solummodo est dictum : In semine tuo benedicentur omnes gentes : David vero Christi pater dici speciali quodam privilegio meruit, qui plures ad eos promissiones accepit : sicut est illud in Psalmo, De fructu

ventris tui ponam super sedem tuam. Et iterum. Semel juravi in sancto meo si David mentiar : semen ejus in æternum manebit. Et in libro regum Nathan propheta in Spiritu Sancto loquitur, dicens, Cum dormieris cum patribus tuis suscitabo semen tuum quod egredietur de lumbis tuis : et ipse erit mihi in filium, et ego ero ei in patrem. Jure ergo David Abrahæ in Christi generatione præfertur, cui multiplicior ac per hæc omnino immobilis promissio prærogatur.

R. 8. Mirabile Deus commercium cum humano inivit genere, suum nobis donans fastigium. Nostra dignans infirma sumere.

V. Nam ut nostrum sanaret vicium sic amoris dedit indicium.

Nostra dignans. Gloria. Nostra.

Lectio ix. Illud vero quosdam movere non irrationabiliter potest : cur sanctus evangelista recepit reprehensibiles solummodo mulieres, et in Christi genealogia interponere studuit : sanctas vero et absque ulla contradictione laudabiles silentio præterivit? Sed hoc idcirco factum est ut dum Redemptor noster de peccatoribus natus esse describitur, pro peccatoribus de cælo ad terram descendisse credatur. Descendit quippe ut peccata nostra ipse portaret : ascendit vero ut divinitatis suæ nos participes faceret, sicut per Apostolum dicitur, Qui mortuus est propter peccata nostra, et resurrexit propter justificationem nostram. Hinc est quod Mattheus descendendo per Salomonem, cujus matrem concupiscendo David peccavit, quadraginta quinque generationes enumerat : cum Lucas ascendendo per Nathan, per cujus nominis prophetam peccatum David Dominus expiavit, septuaginta et septem generationes describit. Per Mattheum quippe signatur quia idcirco Dei filius ad nos peccatores descendit, ut mortalitatis nostræ particeps fieret : per Lucam vero innuit, quia idcirco post resurrectionem ad Patrem ascendit, ut nos divinitatis suæ consortes efficeret : sicut per egregium prædicatorem dicitur, Quod autem ascendit, quid est nisi quia descendit primo ad inferiores partes terræ : qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes cælos ut adimpleret omnia.

R. 9. Omnes gentes attendite ad tam pulchrum spectaculum : Deo gratias agite qui sic dilexit populum. Mariæ formam sumite quæ virtutis est speculum.

V. Virgo sancta templo data post facta est Dei templum. Templum est plebs Deo grata Mariæ sequens exemplum.

Mariæ formam.

R. 10. Evæ præceps temeritas et fastus mundum perdidit : sed Mariæ humilitas Salutis fructum edidit.

V. Singulari fulgens mundicia porta nobis fit ad cælestia.

Salutis.

R. Laudemus omnes Dominum qui Mariam replevit gratia. Ut mediatrix hominum apud Deum sit, et propicia.

V. Haec est mater misericordiæ per quam venit ad nos rex gloriæ.

Ut mediatrix.

R. Maria Jesse virgula de qua Jesus flos oritur. Spiritus sancti regula manens in templo regitur.

V. Ibi divino dogmate de divinis instruitur omni quoque carismate gratiarum imbuitur.

Spiritus. Gloria. Spiritus.

R. Recolamus virginis inclita ac miranda laudum præconia infantilis ætatis merita. Et virtutis grata primordia.

V. Radiat gratia jam in puellula et sapientia fulget in parvula.

Et. Gloria. Et.

In Laudibus.

Ant. Lauda felix ecclesia
almæ matris infantiam,
cujus immensa gratia
tibi paravit gloriam.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. In templi Dei laribus
virgo dedicata :
a supernis civibus
gaudet visitata.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Omnis ejus actio
in Deum tendebat :
toto vitæ spacio
meritum augebat.

Ps. Deus Deus (*lxii.* p. 30).

Ant. Quicquid egit penitus
est forma virtutis,
et doctrina spiritus
et causa salutis.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. Quantum facultas sufficit
laudent mentes piæ,
nam omnis lingua deficit
a laude Mariæ.

Ps. Laudate Dominum (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum. Ego quasi (p. 330).

Hymnus.

Omnes fideles plaudite,
et virginis infantiam
devoto corde colite
mirantes ejus gratiam.
Nam in puella tenera
vernat sensus maturitas,
et panditur per opera
habitans intus deitas.
Docta, matura, strenua,
et honore spectabilis :
virtute scandens ardua
cunctis præstans et humilis.
Sic conditoris munere
miris ornata dotibus,
ut digna foret parere
Deum castis visceribus.
Gloria tibi Domine
qui natus es de virgine :
idem manens in numine
Patri cum Sancto Flamine. Amen.

℣. Elegit eam Deus.

Ant. Benedictus virginis filius replens terram misericordia : advocatam dans hanc propicius ne sit quisquam anceps de via.

Ps. Benedictus.

Oratio. Deus qui sanctam (p. 331).

Ad Primam, *Ant.* Lauda felix (p. 343).

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam, *Ant.* In templi Dei laribus (p. 343).

Ps. Legem pone (*cxviii.* p. 57).

Capitulum. Ego quasi (p. 330).

Parva Responsoria de Communi virginum.

Ad Sextam, *Ant.* Omnis ejus.

Ps. Defecit (p. 61).

Capitulum. (*Ecclesiastici xxiv.* 26).

Transite ad me omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis adimplemini. Spiritus enim meus super mel dulcis : et hereditas mea super mel et favum, memoria mea in generatione seculorum.

Ad Nonam, *Ant.* Quantum facultas. *Ps.* Mirabilia (*cxviii.* p. 65).

Capitulum. (*Ecclesiastici xxiv.* 29).

Qui edunt me adhuc esurient, et qui bibunt me adhuc sitient : qui audit me non confundetur : et qui operantur in me non peccabunt : et qui elucidant me vitam æternam habebunt.

In secundis Vesperis.

Ant. Lauda felix. *cum aliis.*

Capitulum. Ego quasi vitis.

Hymnus.

Æterni Patris ordine
in templo virgo conditur,
ubi mira dulcedine
contemplando perfruitur.
Orationi dedita
et divinis obsequiis,
a mundo prorsus abdita
arcanis vacat studiis.
O mira redundantia
gratiæ datæ virgini,

quæ cuncta sunt fragrantia
et grata summo numini.
Mens, lingua, caro, spiritus,
sensus, affectus, actio,
electam monstrant cælitus
in matrem Dei Filio.
Gloria tibi, Domine,
qui natus es de virgine :
idem manens in numine
Patri cum sancto Flamine.
Amen.

V. Præsentatio est hodie sanctæ Mariæ virginis.

Ad Magnificat *Antiphona,*

Oliva fructifera
mater pietatis,
fugans mundi scelera
stella claritatis,
per quam cuncta prospera
nobis dantur gratis,
nos tandem in æthera
transfer cum beatis.

Ps. Magnificat (p. 221).

Oratio. Deus qui sanctam (p. 331).

Incipiunt gesta de præsentatione beatæ Mariæ.

In diebus illis, erat vir in Israel nomine Joachim ex tribu Juda. Et hic erat pastor ovium suarum, timens Deum in simplicitate : cui nulla cura erat alia nisi gregum, de quorum fructu alebat omnes timentes Deum. De omnibus autem tres partes faciebat. Unam partem dabat viduis, orphanis, et peregrinis atque pauperibus, alteram autem partem colentibus Deum : tertiam partem sibi et omni domui suæ. Hæc autem illi facienti multiplicabat Dominus gregem : ita ut non esset similis illi in populo Israel. Hæc autem inchoavit facere a quintodecimo anno ætatis suæ. Cum enim esset annorum viginti quinque, accepit Annam filiam Isaac ex tribu et genere David : cum qua moratus est per annos viginti et filios non accepit. Factum est autem in diebus festis ut inter eos qui offerebant incensum Domino staret Joachim, parans munera sua in conspectu Domini. Et accedens ad eum scriba templi nomine Ruben, ait ad eum, Non licet tibi inter sacrificia Dei consistere, quia non benedixit tibi Deus, ut daret tibi semen in Israel. Passus itaque verecundiam in conspectu populi, abscessit de templo Dei plorans, et non est reversus ad domum suam, sed abiit ad pecora et duxit secum pastores inter montes in longinquum, ita ut per quinque menses nec nuncium audiret Anna uxor ejus. Quæ dum fleret in oratione sua et diceret, Domine, jam quia filios non dedisti mihi, virum meum quare abstulisti a me? Ecce enim quinque menses fluxerunt, et virum meum non video : et nescio ubinam mortuus sit ut sepulturam ejus fecissem.

Dum autem in oratione Anna perseveraret, elevans oculos suos ad Dominum dixit, Tu nosti, Domine, ab initio conjugii mei hæc me vovisse, ut si dedisses mihi filium aut filiam, obtulissem tibi illum in templum sanctum tuum. Et dum ista diceret, ante faciem ejus apparuit angelus Domini, dicens, Noli timere, Anna : quia in consilio Dei est germen tuum, et quod ex te natum fuerit, dabitur in admirationem omnibus seculis usque in finem. Et hæc cum dixisset, ab oculis ejus elapsus est. Illa autem tremens quod vidisset talem virtutem, ac talem sermonem audisset, ingressa est in cubiculum suum, et quasi mortua tota die ac nocte in oratione permansit. In ipso autem tempore apparuit quidam juvenis inter montes ubi Joachim pascebat greges suos, et dixit ei, Quare non reverteris ad uxorem tuam? Et dixit Joachim, Per viginti annos habui eam, nunc vero quia noluit mihi Dominus dare filios ex ea, cum verecundia de templo Dei exprobratus exivi. Ut quid

revertar ad eam semel ejectus? Jam hic manebo cum ovibus meis quamdiu voluerit me vivere Deus. Per manus autem puerorum meorum viduis, orphanis, et colentibus Deum partes suas restituam.

Et cum hæc dixisset, respondens illi juvenis dixit, Angelus Dei ego sum, qui apparui hodie flenti et oranti uxori tuæ, et consolatus sum eam : ex qua habebis filiam quæ templum Dei erit, et Spiritus sanctus requiescet in illa. Descende ergo de montibus, et revertere ad conjugem tuam : quia faciet eam Deus matrem beatitudinis æternæ. Et adorans eum Joachim dixit ei, Si inveni gratiam coram te, sede modicum in tabernaculo meo, et benedic me servum tuum. Et dixit angelus, Noli dicere servum, sed conservum meum : unius enim Domini servi sumus. Et post multa perrexit ad cælum. Tunc Joachim cecidit in faciem suam, et ab hora diei sexta usque ad vesperum jacuit. Venientes autem pueri ejus et mercennarii, quæ causa esset ignorantes, expaverunt, et vix elevaverunt eum. Quibus cum enarrasset, et audissent, stupore nimio et admiratione impulsi hortabantur eum ut sine mora jussum angeli perficeret, atque ad suam conjugem remearet. Cunque cogitaret Joachim et animo suo discuteret si reverti deberet, factum est ut sopore teneretur. Et ecce angelus Domini, qui ei apparuerat vigilanti, apparuit ei in somnis dicens, Ego sum angelus qui a Deo tibi datus sum custos. Descende ergo securus, et revertere ad Annam : quia misericordiæ quas fecisti tu et uxor tua in conspectu Domini altissimi recitatæ sunt. Et tale erit vobis germen, quale nunquam ab initio aut prophetæ aut sancti habuerunt, neque habituri sunt.

Et factum est cum evigilaret Joachim, vocavit ad se omnes gregarios suos, et indicavit eis somnium. At illi adoraverunt Deum et dixerunt, Vide ne ultra contemnas angelum Dei, sed surge proficiscamur, et lento gradu pascentes eamus. Cunque per triginta dies ambulassent, apparuit Annæ in oratione angelus Domini dicens ei, Vade ad portam quæ vocatur aurea : et occurre viro tuo qui veniet hodie. At illa festinanter perrexit cum puellis suis, et cœpit in ipsa porta stans orare et dominum suum expectare. Et cum longa expectatione deficeret, elevans oculos vidit Joachim venientem cum pecoribus suis. Et occurrens Anna suspendit se ad collum ejus, et egit gratias Deo. Et factum est gaudium omnibus notis et affinibus eorum, ita ut universa terra et affines de ista fama gratularentur. Post hæc autem expletis mensibus novem peperit Anna filiam, et vocavit nomen ejus Mariam.

Cum autem anno tertio ablactasset eam, abierunt simul Joachim et Anna uxor ejus ad templum Domini, et offerentes hostias Domino tradiderunt infantulam suam Mariam in contubernium virginum, quæ die noctuque in Dei laudibus perseverabant. Cunque posita esset ante templum, quintum decimum gradum templi sine adjutorio ascendit : in quo facto omnes stupor tenebat, ita ut pontifices templi mirarentur. Erat autem Maria in admiratione omnibus. Quæ cum trium esset annorum, ita maturo gressu ambulabat, et ita perfectissime loquebatur, et Dei laudibus insistebat, ut non infantula putaretur esse sed magna : et quasi jam triginta annorum ita in orationibus persistebat. Insistebat enim in lanifico, et omnia quæ mulieres antiquæ facere non poterant, ista in tenera ætate posita explebat. Hæc autem sibi ipsa regulam statuerat, ut a mane usque ad horam tertiam orationibus insisteret : a

tertia vero hora usque ad nonam se opere occupabat. A nona vero iterum ab oratione non recedebat usque dum illi angelus Dei appareret, de cujus manu escam acciperet : et melius atque melius in Dei amore proficiebat.

Denique cum vidisset majores suas virgines in laudibus proficere, ducebatur zelo nimiæ suæ bonitatis, et agebat ut in vigiliis inveniretur prior, in sapientia legis Dei eruditior, in humilitate humilior, in carminibus Daviticis elegantior, in caritate gratiosior, in puritate purior, in omni virtute perfectior. Erat enim constans, immobilis, atque quotidie melior atque melior transibat. Hanc irascentem nullus vidit. Omnis sermo ejus tam erat gratia plenus, ut cognosceretur in lingua ejus Deus. Si quis eam salutaret, illa pro salutatione Deo gratias respondebat. Denique ab ipsa primum exiit ut, dum resalutant homines sancti, Deo gratias dicant. Quotidie autem esca quam de manu angeli accipiebat, ipsa tantum reficiebatur. Escam vero quam a pontificibus templi consequebatur, pauperibus dividebat. Frequenter enim videbantur cum ea angeli loqui, et quasi carissimi ejus obtemperabant ei. Si quis autem de infirmantibus tetigisset eam, sanus ab eadem hora revertebatur.

Ad Missam.

Officium. Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes in honore Mariæ virginis, de cujus præsentatione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Ps. Eructavit (*xliiii.* p. 101).

Gloria.

Oratio. Deus qui beatam virginem Mariam tibi in templo præsentari et Spiritu sancto erudiri sanxisti : da nobis sic Sancti Spiritus instrui disciplinis, ut dignum tibi munus devoti pectoris offeramus. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio libri Sapientiæ. Ego quasi vitis.

Gradale. Benedicta et venerabilis es virgo Maria, quæ sine tactu pudoris inventa es mater Salvatoris.

V. Virgo Dei genitrix quem totus non capit orbis, In tua se clausit viscera factus homo.

Alleluya.

Versus. Felix virgo quæ nondum edita matris alvo repletur gratia, et in templo Dei reposita illustratur summa peritia.

Sequentia.

Altissima providente,
cuncta recte disponente,
Dei sapientia :
Uno nexu conjugatis
Joachim et Anna gratis
juga sunt sterilia.
Ex cordis affectu toto
Domino fideli, voto
se strinxerunt pariter :
Mox si prolem illis dare
dignetur, hanc dedicare
in templo perenniter.
Angelus apparuit
lucidus qui docuit
exaudita vota.
Regis summi gratia
ut detur his filia
gratiosa tota.
In utero consecrata
miro modo generata
gignet mirabilius.
Altissimi Patris natum,
virgo manens, qui reatum
mundi tollet gratius.
Benedicta virgo nata,
templo trima præsentata,
ter quinis gradibus
Erecta velox ascendit,
et uterque parens tendit,
ornando se vestibus.
Nova fulsit gloria
templo dum eximia
virgo præsentatur.

Edocta divinitus,
visitata cælitus
angelis lætatur.
Dum ut nubant jubet multis
princeps puellis adultis,
primo virgo renuit.
Ipsam namque devovere
parentes ipsaque manere
virgo voto statuit.
Consultus Deus responsum
dat ut virgo sumat sponsum,
quem pandet flos editus.
Ostensus Joseph puellam
ad parentum duxit cellam,
nuptiis sollicitus.
Tunc Gabriel ad virginem
ferens conceptus ordinem,
delegatur.
Erudita stat tacita,
verba quam sint insolita
meditatur.
Ut cum ille tradidit
modum virgo credidit,
sicque sacro Flamine
Mox Verbum concipitur,
et quod nusquam clauditur,
conditur in virgine.
Ecce virgo singularis,
quanta laude sublimaris,
quanta fulges gloria.
Nos ergo sic tuearis,
ut fructu quo gloriaris
fruamur in patria. Amen.

Secundum Matthæum. Liber generationis Jesu Christi Filii David filii Abraham.

Offertorium. Felix namque es sacra virgo Maria et omni laude dignissima : quia ex te ortus est sol justiciæ Christus Deus noster, Alleluya.

Secreta. Hæc munera, quæsumus, Domine, beatæ Mariæ semper virginis intercessione sanctifica, quam in templo tuo munus tibi gratissimum offerri parentum manibus voluisti. Per.

Præfatio. Æterne Deus. Et te in præsentatione beatæ Mariæ.

Communio. Beata viscera Mariæ virginis quæ portaverunt æterni Patris Filium, Alleluya.

Postcommunio. Sacramenta quæ sumpsimus, Domine, beatæ Mariæ semper virginis intercessione nos salvent : quæ devotione sui cordis piissimi acceptabile tibi sacrificium jugiter immolavit. Per Dominum.

Benedictio salis et aquæ.

Omnibus Dominicis per annum post Primam et Capitulum fiat benedictio salis et aquæ ad gradum chori a sacerdote hoc modo.

Exorcizo te, creatura salis, per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum qui te per Helisæum prophetam in aquam mitti jussit : ut sanaretur sterilitas aquæ : ut efficiaris sal exorcizatum in salutem credentium, et sis omnibus te sumentibus sanitas animæ et corporis : et effugiat atque discedat ab eo loco quo aspersum fueris omnis fantasia et nequitia, vel versutia dyabolicae fraudis, omnisque spiritus immundus, adjuratus. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem. *R.* Amen.

Sequitur Oratio, sine Dominus vobiscum, *tantum cum Oremus.*

Immensam clementiam tuam, omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, ut hanc creaturam salis, quam in usum generis humani tribuisti, bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare tua pietate digneris : ut sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis, et quicquid ex eo tactum vel respersum fuerit, careat omni immundicia, omnique impugnatione spiritualis nequitiæ. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus. Per omnia secula seculorum. *R.* Amen.

Sequitur exorcismus aquæ.

Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine ✠ Dei Patris omnipotentis : et in nomine ✠ Jesu Christi Filii ejus Domini nostri : et in virtute Spiritus ✠ Sancti : ut fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici : et ipsum inimicum eradicare et explantare valeas cum angelis suis apostaticis : per virtutem ejusdem Domini nostri Jesu Christi, qui venturus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem.

R. Amen.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed cum* Oremus.

Deus, qui ad salutem humani generis maxima quæque sacramenta in aquarum substantia condidisti : adesto propicius invocationibus nostris : et elemento huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ bene ✠ dictionis infunde : ut creatura tua mysteriis tuis serviens ad abjiciendos dæmones, morbosque pellendos divinæ gratiæ sumat effectum : ut quicquid in domibus vel in locis fidelium hæc unda resperserit, careat omni immundicia, liberetur a noxa : non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens : discedant omnes insidiæ latentis inimici, et si quid est quod aut incolumitati habitantium invidet aut quieti, aspersione hujus aquæ effugiat, ut salubritas per invocationem sancti tui nominis expetita ab omnibus sit impugnationibus defensa : per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Hic mittat sacerdos sal in aquam in modum crucis, ita dicendo sine nota.

Commixtio salis et aquæ pariter fiat : In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. *R.* Amen.

Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio. Deus, invictæ virtutis auctor, et insuperabilis imperii rex, ac semper magnificus triumphator, qui adversæ dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis sævitiam superas, qui hostiles nequitias potenter expugnas, te, Domine, trementes et supplices deprecamur ac petimus ut hanc creaturam salis et aquæ dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tuæ more sancti ✠ fices : ut ubicunque fuerit aspersa, per invocationem sancti tui nominis omnis infestatio immundi spiritus abjiciatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et præsentia Sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem.

DUM *aspergitur aqua, cantetur hæc Antiphona.* Asperges me, Domine, ysopo et mundabor, Lavabis me et super nivem dealbabor.

Psalmus (*l.* p. 245). Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.

R. Asperges me.

V. Gloria Patri et Filio : et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper et in secula seculorum. Amen.

Lavabis me et super nivem dealbabor.

Post aspersionem aquæ dicat sacerdos ad gradum chori,

V. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus.

Oratio. Exaudi nos, Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cælis : qui custodiat, foveat, protegat, visitet et defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

BENEDICTIO PANIS.

Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. Oremus.

Oratio. Bene ✠ dic, Domine, istam creaturam panis : sicut benedixisti quinque panes in deserto : ut omnes gustantes ex eo recipiant tam corporis quam animæ sanitatem. In nomine Patris et Filii : et Spiritus Sancti. Amen. *Aspergaturque aqua benedicta.*

Alia Benedictio panis.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum et terram.

V. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. Oremus.

Oratio. Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene ✠ dicere digneris hunc panem tua sancta spirituali benedictione : ut sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis : atque contra omnes morbos et universas inimicorum insidias tutamen : per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum : panem qui de cælo descendit : et dat vitam et salutem mundo : et tecum vivit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. *R.* Amen.

In natali unius Apostoli, sive unius Evangelistæ; vel Plurimorum Apostolorum,
paschalis temporis, videlicet ab octavis Paschæ usque ad Penthecosten.

AD PRIMAS VESPERAS.

Super Psalmos feriales Antiphona. Lux perpetua lucebit sanctis tuis et æternitas temporum, alleluya. *Minor.*

Psalmi feriales.

Capitula ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad alias Horas, dicuntur propria si habeantur : sin autem, dicuntur de Communi apostolorum reliqui temporis (pp. 364—370).

R. Candidi facti sunt Nazarei ejus, alleluya : splendorem Deo dederunt, alleluya. Et sicut lac coagulati sunt. Alleluya, alleluya.

V. In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

Et sicut. Gloria Patri. Alleluya.

Hymnus.

Tristes erant apostoli
De nece sui Domini,
Quem pœna mortis crudeli
Servi damnarant impii.
Quæsumus, auctor omnium,
In hoc paschali gaudio,
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.
Gloria tibi, Domine,
Qui surrexisti a mortuis :
Cum Patre et Sancto Spiritu
In sempiterna secula. Amen.

Per Octavas Ascensionis Domini, et deinceps usque ad Penthecosten, dicuntur hi duo versus in fine istius Hymni.

Tu esto nostrum gaudium,
Qui es futurus præmium :
Sit nostra in te gloria
Per cuncta semper secula.
Gloria tibi, Domine,
Qui scandis supra sydera :
Cum Patre et Sancto Spiritu
In sempiterna secula. Amen.

V. Gavisi sunt discipuli.

R. Viso Domino, alleluya.

Ant. Filiæ Hierusalem, venite et videte Martyrem cum corona : qua coronavit eum Dominus in die solennitatis et laeticiae, alleluya, alleluya.

Ps. Magnificat, p. 221.

Sciendum est quod hæc Antiphona Filiæ Hierusalem, *et Responsorium* Filiæ Hierusalem *dicuntur in paschali tempore tam in festis unius martyris quam plurimorum martyrum, et tam in festis unius confessoris quam plurimorum confessorum, et semper cum his verbis,* Filiæ Hierusalem, venite et videte martyrem, *et non* martyres, *quia hæc dictio* Martyrem *pertinet ad Christum passum.*

Oratio propria, vel de Communi reliqui temporis.

Completorium *paschale non mutatur.*

Ad Matutinas.

Invitatorium. Exultent in Domino sancti. Alleluya.

Ps. Venite, p. 2.

Hymnus. Tristes erant, p. 356.

Hæc sola Antiphona super Psalmos dicitur:

Ant. Tristicia vestra, alleluya : vertetur in gaudium, alleluya.

Tres Psalmi dicuntur secundum ordinem Nocturnorum de Communi apostolorum reliqui temporis : et hoc per tempus paschale : videlicet non incipiendo a primo Nocturno in qualibet ebdomada, sed dicantur Psalmi secundum ordinem Nocturnorum ebdomadæ sequentis. Eodem modo fiat de martyribus : et de ceteris sanctis in prædicto tempore contingentibus.

V. Gavisi sunt discipuli.

R. Viso Domino, alleluya.

R. 1. Virtute magna reddebant apostoli Testimonium resurrectionis Jesu Christi Domini nostri, alleluya, alleluya.

V. Repleti quidem Spiritu Sancto loquebantur cum fiducia.

Testimonium resurrectionis.

R. 2. Isti sunt agni novelli : qui annunciaverunt, alleluya. Modo venerunt ad fontes : repleti sunt claritate, alleluya, alleluya.

V. In conspectu Agni amicti stolis albis : et palmæ in manibus eorum.

Modo venerunt.

R. 3. Candidi facti sunt, *ut supra ad Vesperas*, p. 355.

V. Vox læticiæ et exultationis.

R. In tabernaculis justorum, alleluya.

In Laudibus.

Ant. Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium, alleluya : et sicut odor balsami erunt ante te, alleluya.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Sancti et justi in Domino gaudete, alleluya. Vos elegit Deus in hereditatem sibi, alleluya.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. In velamento clamant sancti tui, Domine, alleluya, alleluya, alleluya.

Ps. Deus Deus (*lxii.* p. 30).

Ant. Spiritus et animæ justorum, hymnum dicite Deo nostro, alleluya, alleluya.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. In cælestibus regnis sanctorum est habitatio, alleluya. et in æternum requies eorum, alleluya.

Ps. Laudate (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum ut supra.

Hymnus.

Claro paschali gaudio
Sol mundo nitet radio :
Cum Christum jam apostoli
Visu cernunt corporeo.
Ostensa sibi vulnera
In Christi carne fulgida :
Resurrexisse Dominum
Voce fatentur publica.
Rex Christe clementissime,
Tu corda nostra posside :
Ut tibi laudes debitas
Reddamus omni tempore.
Quæsumus, auctor omnium. }
Gloria tibi, Domine, } p. 356.
Qui surrexisti. }

Per Octavas Ascensionis Domini, et deinceps usque ad Penthecosten, quando de Apostolis sive Evangelistis fit servitium, dicuntur hi versus:

Tu esto nostrum gaudium.
Gloria tibi, Domine,
Qui scandis, *ut supra*, p. 356.

V. Gaudete justi in Domino.

R. Rectos decet laudatio, alleluya.

Ant. Lux perpetua lucebit sanctis tuis, Domine, alleluya : et æternitas temporum, alleluya, alleluya, alleluya. *Major.*

Ps. Benedictus.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM.

Ant. Sancti tui, Domine (p. 357).
Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

AD TERTIAM.

Ant. Sancti et justi (p. 358).
Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).
Capitulum ut supra.
R. Tristicia vestra, Alleluya, alleluya.
V. Vertetur in gaudium.
Alleluya, alleluya. Gloria. Tristicia.
V. Preciosa.

AD SEXTAM.

Ant. In velamento (p. 358).
Ps. Defecit (*cxviii.* 81, p. 61).
Capitulum ut supra.
R. Preciosa est in conspectu Domini. Alleluya, alleluya.
V. Mors sanctorum ejus.
Alleluya, alleluya. Gloria. Preciosa.
V. Gaudete justi.

AD NONAM.

Ant. In cælestibus (p. 358).
Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).
Capitulum ut supra.
R. Gaudete justi in Domino. Alleluya, alleluya.
V. Rectos decet laudatio. Alleluya, alleluya.
V. Vox læticiæ.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Sancti tui Domine (p. 357).
Ps. Dixit Dominus (*cix.* p. 38), *et ceteri Psalmi de apostolis reliqui temporis* (p. 370).
Capitulum ut supra.
Si fuerit duplex festum, tunc dicatur R. Candidi. *Sin autem, nullum Responsorium dicetur.*
Hymnus. Claro paschali, p. 358.
V. Gaudete justi in Domino.
Ant. Lux perpetua. *Minor*, p. 355.
Ps. Magnificat, p. 221.
Orationes, ut in Hystoria festorum notatum est.

In natali unius Martyris, sive unius Confessoris,

ab Octavis Paschæ usque ad Penthecosten : in festis cum regimine chori.

AD PRIMAS VESPERAS.

Super Psalmos Antiphona. Lux perpetua. *Minor*, p. 355.
Psalmi feriales.
Capitula ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad alias Horas, dicantur propria si habeantur : sin autem, de Communi reliqui temporis.
R. Filiæ Hierusalem, venite et videte Martyrem cum corona qua coronavit eum Dominus. In die solennitatis et læticiæ. Alleluya.
V. Quoniam confortavit seras portarum tuarum : benedixit filiis tuis in te.
In die. Gloria. Alleluya.
Hymnus ad Vesperas, et ad Matutinas, de Communi reliqui temporis, [p. 372.
V. Tristicia vestra.
R. Vertetur in gaudium, alleluya.
Ant. Filiæ Hierusalem, *ut supra.*
Ps. Magnificat, p. 221.

AD MATUTINAS.

Invitatorium. Exultent in Domino. Alleluya. *Ps.* Venite, p. 2.
Hymnus, de Communi reliqui temporis, p. 372.
Super Psalmos Ant. Tristicia vestra. Alleluya. Vertetur in gaudium, alleluya.
Tres Psalmi dicuntur, de Communi reliqui temporis, secundum ordinem Nocturnorum, p. 373.
V. Preciosa est in conspectu Domini.
R. Mors sanctorum ejus. Alleluya.
Quando vero dicitur propria Antiphona super Psalmos ad Matutinas, scilicet in Commemoratione, tunc dicitur V. Tristicia vestra, *ut supra.*
R. 1. Beatus vir qui metuit Dominum, alleluya. In mandatis ejus

cupit nimis, alleluya, alleluya, alleluya.

V. Potens in terra erit semen ejus, generatio rectorum benedicetur.

In mandatis.

R. 2. Preciosa in conspectu Domini, alleluya. Mors sanctorum ejus, alleluya.

V. In conspectu omnis populi ejus.

Mors.

R. 3. Filiæ Hierusalem, *ut supra ad Vesperas.*

V. Vox læticiæ et exultationis.

R. In tabernaculis justorum, alleluya.

In Laudibus.

Ant. Sancti tui, Domine.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29). *Et ceteræ Antiphonæ quæ sequuntur ut supra.*

Capitulum, et Hymnus, ut supra dictum est (p. 360).

V. Gaudete justi.

Ant. Lux perpetua. *Major*, p. 358.

Ps. Benedictus, p. 35.

Ad Primam, et ad alias Horas, *Antiphonæ, Responsoria, et Versus, ut supra*, p. 355, *de apostolis, dicantur.*

Ad secundas Vesperas.

Ant. Sancti tui, Domine.

Psalmi feriales.

Capitulum, ut supra diximus.

Si duplex festum fuerit, tunc dicitur R. Filiæ Hierusalem. *Sin autem, nullum Responsorium dicitur.*

Hymnus, de Communi reliqui temporis (p. 372).

V. Gaudete justi.

Ant. Lux perpetua. *Minor*, p. 355.

Ps. Magnificat, p. 221.

Oratio ut supra.

Et nota quod quando Antiphona Lux perpetua *Minor dicitur ad Vesperas super Psalmos, tunc ad Memoriam alicujus Sancti, scilicet unius martyris vel confessoris, dicitur* Lux perpetua *Major.*

In natali unius Martyris sive Confessoris, paschalis temporis, sine regimine chori.

Ad primas Vesperas.

Antiphona, Alleluya.

Et Psalmi feriales.

Capitulum, et Hymnus, reliqui temporis, p. 371.

V. Tristicia vestra.

Ant. Filiæ Hierusalem, p. 360.

Ps. Magnificat.

Ad Matutinas.

Invitatorium, et cetera, ut supra, usque ad Laudes dicuntur.

In Laudibus, *hæc sola Antiphona,* Sancti tui, Domine.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

V. Gaudete justi in Domino.

Ant. Lux perpetua *minor*, p. 355.

Ps. Benedictus. *Et cetera ut supra.*

Ad Primam, et ad alias Horas, *omnia fiant ut supra de apostolis, cum Capitulis de Communi reliqui temporis, ut ibi notatum est.*

In natali Plurimorum Martyrum, sive Plurimorum Confessorum, sine regimine chori, ab Octavis Paschæ usque ad Penthecosten.

Ad primas Vesperas.

Ant. Alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmi feriales.

Capitulum et Hymnus de Communi reliqui temporis (p. 395).

V. Tristicia vestra.

Ant. Filiæ Hierusalem (p. 356).

Ps. Magnificat, p. 221.

Ad Matutinas.

Invitatorium. Exultent in Domino. *Ps.* Venite, p. 2.

Hymnus de Communi reliqui temporis (p. 395).

Super Psalmos Ant. Tristicia vestra.

Tres Psalmi dicantur de Communi reliqui temporis secundum ordinem Nocturnorum.

V. Preciosa est in conspectu Domini.

R. 1. Tristicia vestra, alleluya. Convertetur in gaudium, alleluya, alleluya.

V. Mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini : sed tristicia vestra convertetur.

R. 2. Preciosa in conspectu Domini, alleluya. Mors sanctorum ejus, alleluya.

V. In conspectu omnis populi ejus. Mors.

R. 3. Lux perpetua lucebit sanctis tuis, Domine. Et æternitas temporum. Alleluya, alleluya.

V. Vox læticiæ et exultationis in tabernaculis justorum.

Et æternitas. Gloria. Alleluya.

V. Vox læticiæ et exultationis.

In Laudibus, *haec sola Antiphona.* Sancti tui, Domine, p. 357.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Capitulum et Hymnus de Communi reliqui temporis (p. 406).

V. Gaudete justi.

Ant. Lux perpetua. *Minor*, p. 355.

Ps. Benedictus, p. 35.

Ad Primam, et ad alias Horas, *omnia fiant ut supra dictum est*, pp. 355, 359 (cf. p. 406).

Versus de conclusione Orationum sive Collectarum.

Per Dominum dicas : si Patrem presbyter oras.

Si Christum memores : per eundem dicere debes.

Si loqueris Christo : qui vivis, scire memento.

Qui tecum, si sit Collectæ finis in ipso.

In natali unius Apostoli, sive plurimorum Apostolorum,
extra tempus paschale.

Ad primas Vesperas.

Ant. Estote fortes in bello : et pugnate cum antiquo serpente : et arripietis regnum æternum, alleluya.

Quando fit servitium de Communi unius apostoli post Septuagesimam, tunc in fine istius Antiphonæ loco Alleluya *dicatur* dicit Dominus. *In aliis vero Antiphonis, loco* Alleluya *dicatur istud verbum* In æternum.

Psalmi feriales.

Capitulum. (*ad Ephesios ii.* 19.)

Jam non estis hospites et advenæ, sed estis cives sanctorum et domestici Dei, superædificati super fundamentum apostolorum et prophetarum.

R. Qui sunt isti qui ut nubes volant. Et quasi columbæ ad fenestras suas.

V. Candidiores nive, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo.

Et quasi. Gloria Patri. Et.

Hymnus.

Annue, Christe, seculorum Domine,
Nobis per hujus
Quando fit mentio plurimorum apostolorum, tunc dicetur
Nobis per horum tibi cara merita :
Ut quæ te coram graviter deliquimus
Hujus solvantur gloriosis precibus.

Salva Redemptor plasma tuum nobile
Signatum sancto vultus tui lumine
Ne lacerari sinas fraude dæmonum
Propter quos mortis exolvisti precium.

Dole captivos esse tuos servulos,
Absolve reos, compeditos erige :
Et quos cruore redemisti proprio,
Rex bone, tecum fac gaudere perpetim.

Sit tibi, Jesu, benedicte Domine,
Gloria, virtus, honor, et imperium,
Una cum Patre Sanctoque Paraclyto,
Cum quibus regnas Deus ante secula. Amen.

V. In omnem terram exivit sonus eorum.

Ant. Beati eritis cum vos oderint homines et cum separaverint vos et exprobraverint, et ejecerint nomen vestrum tanquam malum propter Filium hominis. Gaudete et exultate : ecce enim merces vestra multa est in cælo.

Ps. Magnificat, p. 221.

Oratio de Vigilia dicitur, si propria habeatur. Sin autem, dicitur Oratio de Die. Et si necesse fuerit quod processio fieri debeat de festo alicujus apostoli, et non habeatur propria Oratio de Vigilia, tunc dicitur ad processionem ista

Oratio. Quæsumus, omnipotens Deus : ut nostra devotio quæ natalicia beati N. apostoli tui antecedit, patrocinia intercessionis ejus accumulet. Per Dominum.

Ad Matutinas.

Invitatorium. Regem apostolorum Dominum Venite adoremus.

Ps. Venite exultemus, p. 2.

Hymnus. Annue Christe, p. 364.

In primo Nocturno.

Ant. In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

Ps. Cæli enarrant (*xviii.* p. 23).

Ant. Clamaverunt justi : et Dominus exaudivit eos.

Ps. Benedicam (*xxxiii.* p. 77).

Ant. Constitues eos principes super omnem terram, memores erunt nominis tui, Domine.

Ps. Eructavit (*xliiii.* p. 101).

V. In omnem terram exivit sonus eorum. Et in fines orbis terræ verba eorum.

R. 1. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum, dicit Dominus. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.

V. Dum lucem habetis, credite in lucem : ut filii lucis sitis dicit Dominus.

Estote ergo prudentes.

R. 2. Tollite jugum meum super vos, dicit Dominus : et discite quia mitis sum et humilis corde. Jugum enim meum suave est et onus meum leve.

V. Et invenietis requiem animabus vestris.

Jugum.

R. 3. Dum steteritis ante reges et præsides, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini.

V. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis.

Dabitur. Gloria. Dabitur.

In secundo Nocturno.

Ant. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham.

Ps. Omnes gentes (*xlvi.* p. 103).

Ant. Dedisti hereditatem timentibus nomen tuum, Domine.

Ps. Exaudi Deus (*lx.* p. 119).

Ant. Annunciaverunt opera Dei et facta ejus intellexerunt.

Ps. Exaudi (*lxiii.* p. 121).

V. Constitues eos principes super omnem terram. Memores erunt nominis tui, Domine.

R. 4. Vidi conjunctos viros habentes splendidas vestes, et angelus Domini locutus est ad me dicens, Isti sunt viri sancti facti amici Dei.

V. Vidi angelum Dei volantem per medium cæli, voce magna clamantem et dicentem.

Isti sunt.

R. 5. Isti sunt triumphatores et amici Dei, qui contemnentes jussa principum meruerunt præmia æterna. Modo coronantur et accipiunt palmam.

V. Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione, et laverunt stolas suas in sanguine Agni.

Modo coronantur.

R. 6. Fuerunt sine querela ante Dominum et ab invicem non sunt separati. Calicem Domini biberunt. Et amici Dei facti sunt.

V. Tradiderunt corpora sua propter Deum ad supplicia, ideo coronantur et accipiunt palmam.

Calicem. Gloria Patri. Et amici.

In tertio Nocturno.

Ant. Exaltabunt cornua justi, alleluya.

Infra Septuagesimam, in hac Antiphona præcedente, et in aliis duabus sequentibus, in loco Alleluya *dicetur* In æternum.

Ps. Confitebimur (*lxxiii.* p. 136).

Ant. Lux orta est justo, alleluya : rectis corde læticia, alleluya.

Ps. Dominus regnavit, exultet (*xcvi.* p. 164).

Ant. Custodiebant testimonia ejus et præcepta ejus, alleluya.

Ps. Dominus regnavit, irascantur (*xcviii.* p. 170).

V. Nimis honorati sunt : amici tui, Deus.

R. Nimis confortatus est principatus eorum.

R. 7. Isti viventes in carne plantaverunt ecclesiam sanguine suo, non sunt de terris corpora eorum separata. Quorum merita sunt in cælis animæ sanctorum coæquales.

V. Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justiciam, adepti sunt repromissiones.

Quorum merita.

R. 8. Isti sunt viri sancti quos elegit Dominus in charitate non ficta, et dedit illis gloriam sempiternam.

Quorum doctrina fulget ecclesia, ut sole luna.

V. In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

Quorum doctrina.

R. 9. Cives apostolorum et domestici Dei advenerunt hodie. Portantes pacem et illuminantes patriam dare pacem gentibus. Et liberare populum Domini.

V. Audite preces supplicum vitæ æternæ poscentes præmia : qui fertis in dextris manipulos justiciæ, quique gaudentes advenistis hodie.

Portantes pacem. Gloria.

Et liberare populum Domini.

V. Dedisti hereditatem.

R. Timentibus nomen tuum, Domine.

In Laudibus.

Ant. Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem sicut dilexi vos.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Majorem charitatem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Vos amici mei estis si feceritis quæ præcipio vobis, dicit Dominus.

Ps. Deus, Deus meus (*lxii.* p. 30).

Ant. Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

Ps. Benedicite (*Daniel iii.* p. 31).

Ant. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

Ps. Laudate (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum. Jam non estis, p. 364.

Hymnus.

Exultet cælum laudibus,
Resultet terra gaudiis :
Apostolorum gloria
Sacra canunt solennia.
Vos secli justi judices,
Et vera mundi lumina :
Votis precamur cordium :
Audite preces supplicum.
Qui cælum verbo clauditis,
Serasque ejus solvitis :
Nos a peccatis omnibus
Solvite jussu, quæsumus.
Quorum præcepto subditur
Salus et languor omnium:

Sanate ægros moribus,
Nos reddentes virtutibus.
Ut cum judex advenerit
Christus in fine seculi,
Nos sempiterni gaudii
Faciat esse compotes.
Deo Patri sit gloria :
Ejusque soli Filio :
Cum Spiritu Paraclito :
Et nunc et in perpetuum. Amen.

V. Annunciaverunt opera Dei.

R. Et facta ejus intellexerunt.

Ant. Tradent enim vos in consiliis et in synagogis suis flagellabunt vos, et ante reges et præsides ducemini propter me in testimonium illis et gentibus.

Ps. Benedictus, p. 35.

Oratio de die dicatur si propria habeatur : sin autem, dicitur ista Oratio de Communi.

Oratio. Exaudi, Domine, populum tuum cum sancti apostoli tui N. patrocinio supplicantem : ut tuo semper auxilio munitus secura tibi possit devotione servire. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Ad Primam.

Ant. Hoc est præceptum (p. 368).

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam.

Ant. Majorem (p. 368).

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Capitulum. Jam non estis (p. 364).

R. In omnem terram Exivit sonus eorum.

V. Et in fines orbis terræ verba eorum.

Exivit. Gloria. In omnem.

V. Constitues.

Oratio ut supra.

Ad Sextam.

Ant. Vos amici mei (p. 368).

Ps. Defecit (*cxviii.* 81, p. 61).

Capitulum. (*Actuum v.* 12.)

Per manus apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe : et magnificabat eos populus.

R. Constitues eos principes Super omnem terram.

V. Memores erunt nominis tui, Domine.

Super omnem. Gloria Patri. Constitues.

V. Nimis honorati sunt (p. 367).

Oratio ut supra.

Ad Nonam.

Ant. In patientia (p. 368).

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum. (*Actuum v.* 41.)

Ibant apostoli gaudentes a conspectu consilii : quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.

R. Nimis honorati sunt Amici tui, Deus.

V. Nimis confortatus est principatus eorum.

Amici. Gloria Patri. Nimis.

V. Annunciaverunt [opera Dei].

Ad secundas Vesperas.

Ant. Juravit Dominus et non pœnitebit eum, tu es sacerdos in æternum.

Ps. Dixit Dominus (*cix.* p. 191).

Ant. Collocet eum Dominus cum principibus populi sui.

Ps. Laudate pueri Dominum (*cxii.* p. 193).

Ant. Dirupisti, Domine, vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.

Ps. Credidi (*cxv.* p. 197).

Ant. Euntes ibant et flebant mittentes semina sua.

Ps. In convertendo (*cxxv.* p. 201).

Ant. Confortatus est principatus eorum, et honorati sunt amici tui, Deus.

Ps. Domine probasti (*cxxxviii.* p. 210).

Capitulum. Jam non estis, p. 364.

Si duplex festum fuerit, tunc dicitur R. Cives apostolorum : *sin autem, nullum Responsorium dicitur.*

Hymnus. Exultet, p. 368.

V. Annunciaverunt opera Dei.

R. Et facta ejus intellexerunt.

Ant. In regeneratione cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos judicantes duodecim tribus Israel, dicit Dominus.

Ps. Magnificat. *Oratio ut supra.*

In natali unius Martyris
extra tempus paschale.

NOTA quod communiter per totum annum in festis novem Lectionum super Psalmos feriales dicitur Ant. Iste sanctus, *nisi in festo sancti Albani martyris quando Translatio S. Edwardi* [Edwaldi *Chev.*] *cum novem Lectionibus celebratur in eadem ebdomada, et sancti Edmundi regis et martyris quando festi sancti Clementis in eadem ebdomada contigerit.*

Ad Vesperas.

Super Psalmos feriales, Ant. Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem et a verbis impiorum non timuit. fundatus enim erat supra firmam petram.

Vel alia Ant. Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ quam repromisit Deus diligentibus se.

Hæ prædictæ duæ Antiphonæ dicantur alternis vicibus per ebdomadam super Psalmos in festis novem Lectionum unius martyris : ita tamen quod quando dicitur Antiphona Beatus vir *super Psalmos, tunc dicetur istud sequens Capitulum,*

Capitulum. Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem, et a verbis impiorum non timuit. fundatus enim erat supra firmam petram.

Ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam similiter, quando dicitur Antiphona Iste sanctus *super Psalmos,.tunc dicetur Capitulum sequens.*

(*Jacobi i.* 12) Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ quam repromisit Deus diligentibus se.

Vel aliud Capitulum. (*Ecclesiastici xiiii.* 22.) Beatus vir qui in sapientia morabitur, et qui in justicia meditabitur, et in sensu cogitabit circumspectionem Dei. [Deo gratias.]

Ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam.

In festis trium Lectionum sine regimine chori nunquam dicitur Responsorium ad primas Vesperas : in festis novem Lectionum dicitur Responsorium.

De uno martyre decollato.

R. Percepturus jam vir, p. 383.

ET hæc sunt festa per annum in quibus dicendum est prædictum Responsorium : scilicet in festo sancti Marcelli, sancti Blasii, sancti Albani, sancti Kenelmi, sancti Stephani prothomartyris, sancti Oswaldi, sancti Donati, sancti Romani, in Decollatione sancti Johannis baptistæ, sancti Firmini, sancti Leodegarii, sancti Quintini, sancti Edmundi regis et sancti Grisogoni.

Tamen non dicitur illud Responsorium in festis trium Lectionum sine regimine chori ad primas Vesperas, sed tantum sit tertium Responsorium ad Matutinas quando tertium Nocturnum dicetur.

De uno martyre non decollato.

R. Beatus vir qui suffert, p. 371.

Hymnus.

Martyr Dei qui unicum
Patris sequendo Filium
Victis triumphans hostibus
Victor fruens cælestibus.

Tui precatus munere
Nostrum reatum dilue :
Arcens mali contagium,
Vitæ removens tædium.

Soluta sunt jam vincula
Tui sacrati corporis :
Nos solve vinclis seculi
Amore Filii Dei.

Deo Patri. (*ut* p. 369.)

V. Gloria et honore coronasti eum, Domine.

Ant. Hic est vere martyr qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit, qui minas judicum non timuit; nec terrenæ dignitatis gloriam quæsivit: sed ad cælestia regna feliciter pervenit.

Ps. Magnificat, p. 221.

Oratio. Adesto, Domine, supplicationibus nostris: et intercessione beati N. martyris tui perpetuam nobis misericordiam benignus impende. Per Dominum.

Alia Oratio. Præsta, quæsumus, omnipotens Deus: ut qui beati N. martyris tui natalicia colimus, intercessione ejus in tui nominis amore roboremur. Per Dominum nostrum Jesum.

Quando duo festa unius et alterius martyris in una die simul contingunt: tunc ad Memoriam de alio festo dicitur ista Ant. Iste cognovit: *quære hanc Antiphonam post secundas Vesperas Hystoriæ* (p. 385).

V. Posuisti.

Oratio ut decet.

Ad Matutinas.

In festis novem Lectionum et trium quæ habent duplex Invitatorium.

Invitatorium. Justus florebit in domo Domini plantatus. Gaudeamus et exultemus in ejus sacra solennitate.

Ps. Venite.

Aliud Invitatorium in festis trium Lectionum quæ habent Invitatorium simplex.

Invitatorium. Regem martyrum Dominum. Venite adoremus.

Ps. Venite, p. 2.

Hymnus. Martyr Dei (p. 372).

In primo Nocturno.

Ant. In lege Domini fuit voluntas ejus die ac nocte.

Ps. Beatus vir (*i.* p. 5).

Ant. Prædicans præceptum Domini constitutus est in monte sancto ejus.

Ps. Quare fremuerunt (*ii.* p. 7).

Ant. Voce mea ad Dominum clamavi: et exaudivit me de monte sancto suo.

Ps. Domine, quid multiplicati (*iii.* p. 7).

V. Gloria et honore coronasti.

Lectio i. Qui sanctorum merita religiosa charitate miratur, quicunque justorum gloriam frequenti laude colloquitur: eorum mores sanctos atque justiciam imitetur, quoniam quem delectat alicujus sancti meritum, delectare debet par circa cultum Dei obsequium. Quare et imitari debet si laudat, aut laudare non debet si imitari detrectat: ut qui alium laudat, laudabilem se reddat, et qui sanctorum merita admiratur, mirabilis ipse vitæ sanctitate reddatur.

R. 1. Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem: et a verbis impiorum non timuit. Fundatus enim erat supra firmam petram.

V. Munimine regio septus nullatenus ab adversariis est superatus.

Fundatus enim.

Lectio ii. Si propterea justos fidelesque diligimus quod in ipsis justiciam fidemque suspicimus [suscipimus *Chev.*], possumus nos quoque esse quod sunt si faciamus quod ipsi faciunt. Neque enim difficile nobis est quod ab ipsis geritur imitari, cum sine præcedenti exemplo ab antiquis talia gesta conspicimus, ut non ipsi aliorum æmuli redderentur, sed æmulandæ virtutis seipsos nobis præberent exemplum, ut dum nos ex ipsis, et ex nobis alii proficiunt, sic Christus semper in suis in ecclesia laudetur.

R. 2. Justus germinabit sicut lilium. Et florebit in æternum ante Dominum.

V. Plantatus in domo Domini: in atriis domus Dei nostri. Et florebit.

Lectio iii. Ab origine mundi innocens Abel occiditur, Enoch placens Deo transfertur, justus Noe invenitur, Abraham fidelis probatur, Moyses mansuetus dinoscitur, Jesus castus, David lenis, Helyas acceptus,

Daniel sanctus, tres pueri victores redduntur: apostoli discipuli Christi credentium magistri habentur. E quibus eruditi confessores fortissime pugnant, martyres perfecti triumphant: et Christiani semper exercitus dyabolum Deo armati debellant. In istis semper pares virtutes, dissimiles pugnæ, et gloriosæ victoriæ. Christiane, delicatus es miles, si putas te sine pugna vincere, sine certamine triumphare. Exere vires, fortitudine dimica, atrociter in prælio insta, concerta, considera pactum: conditionem attende: militiam nosce. Pactum quod spopondisti: conditionem qua accessisti: militiam cui nomen dedisti. Hoc enim pacto quos miraris cuncti pugnarunt, hac conditione universi vicerunt: hac militia triumpharunt. Tu autem.

R. 3. Iste cognovit justitiam, et vidit mirabilia magna, et exoravit Altissimum. Et inventus est in numero sanctorum.

V. Iste est qui contempsit vitam mundi, et pervenit ad cælestia regna.

Et inventus. Gloria. Et.

In secundo Nocturno.

Ant. Fili hominum scitote quia Dominus sanctum suum mirificavit.

Ps. Cum invocarem (*iiii.* p. 8).

Ant. Scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti eum, Domine.

Ps. Verba mea (*v.* p. 8).

Ant. In universa terra gloria et honore coronasti eum.

Ps. Domine, Dominus noster (*viii.* p. 11).

V. Posuisti Domine.

Lectio iiii. Considera, Christiane, præsente Deo te cum hoste pugnare. Favet ut vincas: favet Dominus ut obtineas. Cum pugnas adest: cum dimicas præsens est. Tantum enim virium de ejus præsentia concipis, quantum inimico debilitas accedit. Tu erigeris in virtutem: hostis incidit in debilitatem. Tibi arma divinitus ministrantur: illi maliciæ tela franguntur. Tibi conspectus Dei virium adhibet incrementum: hosti præsens majestas adimit nocendi venena. Tibi angeli plaudunt, illi formidinem adhibent. Tibi fortitudo tribuitur: illius malicia infirmatur. Quibus tu foveris, ille opprimitur. Quibus tu erigeris, ille prosternitur. In tua pugna Dominus congreditur, Dominus dimicat, Dominus præliatur: et victoria tibi ascribitur.

R. 4. Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

V. Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide precioso.

Et voluntate.

Lectio v. Certamen tuum, Christiane, Dei certamen est. Prælium tuum Christi est prælium. Quid trepidas, quid formidas, quasi tua virtute devincas? Apprehende arma, procede in bellum, fortiter dimica: ut dimicanti assit ille, qui vinci non novit. Non potest imperatorem promereri, qui hostem a se noluerit superari. Non potest regi esse acceptus, qui hosti fuerit lenocinatus. Non enim hostem poterit vincere, nisi qui atrociter voluerit dimicare. Victoria militis, peremptio hostis: et peremptio hostis, gloria est imperatoris. Denique in certamine Christiano, aut superstes miles prostrato hoste beatus de prælio redit, aut hostem victor moriendo devincit. Feliciter enim vincit qui post victoriam vinci non novit. Feliciter vincit, qui et dyabolum et mundum post victoriam relinquit. Feliciter vincit, qui proficiscens e mundo dyabolum, quem in præsenti devicit, in futuro cum Domino judicabit.

R. 5. Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis. Posuisti in capite ejus coronam de lapide precioso.

V. Vitam petiit a te et tribuisti ei, Domine.

Posuisti in capite.

Lectio vi. Alios enim post unum certamen ad alias palmas Dominus servat: alios consummato martyrio jam coronat. Alios victores retinet in exemplum: alios jam perfectos transmittit ad cælum. Alios frequenter desiderat videre certantes: alios passione jam emeritos imponit regnis cælestibus triumphantes. Imperatoris Christi ab omnibus dignatio collaudetur: qui in suis et semel et frequenter hostem devicit: et quem modo pugnare viderit munerabit. Tantum contra hostem excitetur animus, exerceatur virtus, devotio præparetur: ut procedens miles ad bellum, vel primo prælio coronetur, vel frequentibus trophæis palmarum numero honoretur. Sic dimicaverunt quos diligere, Christiane, consuevisti: sic præliati sunt, quos semper amasti. Denique tres pueri in Caldea barbari regis dum terrores despiciunt, formidines calcant, minas contemnunt, sic eundem regem cum suis ignibus devicerunt. Daniel quoque cultor Dei, amator veritatis, justiciæ defensor, dum in obsecrando Deum regis edicta contemnit, sic et leonum rabiem devicit, et de inimicorum interitu exultavit. Tu autem.

R. 6. Gloria et honore coronasti eum, Domine, et constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subjecisti sub pedibus ejus.

V. Quoniam elevata est magnificentia tua super cælos Deus.

Omnia.

In tertio Nocturno.

Ant. Justus Dominus et justicias dilexit, æquitatem vidit vultus ejus.

Ps. In Domino confido (*x.* p. 14).

Ant. Habitabit in tabernaculo tuo: requiescet in monte sancto tuo.

Ps. Domine, quis habitabit (*xiiii.* p. 17).

Ant. Posuisti Domine, super caput ejus coronam de lapide precioso.

Ps. Domine in virtute (*xx.* p. 26).

V. Justus ut palma florebit.

Evangelium. Secundum Johannem xii. 24.

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis. Amen amen dico vobis, Nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet. Et reliqua.

Omelia beati Augustini episcopi. (In Joannis Evangelium, Tract. LI. *Op.* III. 2189, ed. Paris, 1838.)

Se dicebat Dominus granum mortificandum et multiplicandum. Mortificandum in infidelitate Judeorum, et multiplicandum in fide omnium populorum. Jam vero exhortans ad passionis suæ sectanda vestigia, Qui amat, inquit, animam suam, perdet eam. Quod duobus modis potest intelligi. Qui amat perdet: id est si amas perdis. Si cupis vitam tenere in Christo, noli mortem timere pro Christo. Item alio modo. Qui amat animam suam, perdet eam. Noli amare, ne perdas: noli amare in hac vita, ne perdas in æterna vita. Hoc autem quod posterius dixi, magis habere videtur evangelicus sensus. Sequitur enim, Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

R. 7. Corona aurea super caput ejus, expressa signo sanctitatis: Gloria honoris, et opus fortitudinis.

V. Cibavit eum pane vitæ et intellectus, et aqua sapientiæ salutaris potavit illum.

Gloria.

Lectio viii. Ergo quod supradictum est, Qui amat, subintelligitur in hoc mundo: ipse utique perdet. Qui autem odit animam suam, utique in hoc mundo, in vitam æternam ipse custodit eam. Magna et mira sententia: quemadmodum sit hominis in animam suam amor ut pereat, odium ne pereat. Si male amaveris,

tunc odisti. Si bene oderis, tunc amasti. Felices qui oderunt custodiendo, ne perdant amando. Vide ne tibi surrepat ut teipsum velis interimere, sic intelligendo, quod debes odisse in hoc mundo animam tuam. Hinc enim maligni quidam atque perversi, et in semet ipsis crudeliores et sceleratiores homicidæ flammis se donant, aquis præfocant, præcipitio collidunt et pereunt. Hoc Christus non docuit, immo etiam dyabolo præcipitium suggerenti: Redi, inquit, retro Sathanas. Scriptum est: non tentabis Dominum Deum tuum.

R. 8. Stola jocunditatis induit eum Dominus. Et coronam pulchritudinis posuit super caput ejus.

V. Induit eum Dominus lorica fidei, et ornavit eum. Et coronam.

Lectio ix. Petro autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum, Cum esses junior cingebas te, et ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extendes manus tuas et alter te cinget, et feret quo tu non vis. Ubi satis expressit, non a seipso sed ab alio debere occidi, qui vestigia sequitur Christi. Cum ergo causæ articulus venerit, ut hæc conditio proponatur, aut faciendum est contra Dei præceptum, aut ex hac vita emigrandum, quorum duorum homo cogatur alternum eligere, comminante mortem persecutore: ibi eligat Deo dilecto mori quam offenso vivere. Ibi oderit in hoc mundo animam suam, ut in vitam æternam custodiat eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur. Quid est, Me sequatur, nisi Me imitetur? Christus enim pro nobis passus est, ait Petrus apostolus, relinquens nobis exemplum: ut sequamur vestigia ejus. Ecce quod dictum est, Si quis mihi ministrat: me sequatur. Quo fructu, qua mercede, quo præmio? Et ubi sum, inquit, ego: illic et minister meus erit. Gratis ametur, et operis quo ministratur illi precium sit esse cum illo.

De uno martyre non decollato.

Evangelium. Secundum Lucam xiiii. 26.

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus. Et reliqua.

Omelia beati Gregorii papæ. (In Evangelia, Lib. II. Homilia XXXVII. *Op.* I. 1626, ed. Benedict.)

Si consideremus, fratres charissimi, quæ et quanta sunt quæ nobis promittuntur in cælis, vilescunt animo omnia quæ habentur in terris. Terrena namque substantia supernæ felicitati comparata, pondus, non subsidium est. Vita temporalis æternæ vitæ comparata, mors est potius dicenda quam vita. Ipse enim quotidianus defectus corruptionis, quid est aliud quam quædam prolixitas mortis?

Lectio viii. Quæ autem lingua dicere, vel quis intellectus capere sufficit illa supernæ felicitatis quanta sunt gaudia, angelorum choris interesse, cum beatissimis spiritibus gloriæ Conditoris assistere, præsentem Dei vultum cernere, incircunscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetuo munere lætari? Sed ad hæc audita inardescit animus, jamque illic cupit assistere ubi se sperat sine fine gaudere. Sed ad magna præmia perveniri non potest, nisi per magnos labores. Unde et Paulus, egregius prædicator, dicit, Non coronabitur quis: nisi legitime certaverit. Delectet igitur mentem magnitudo præmiorum: sed non deterreat certamen laborum. Unde ad se venientibus Veritas dicit, Si quis venit ad me, et non odit patrem suum et matrem, et uxorem, et filios, et fra-

tres, et sorores, adhuc autem et animam suam : non potest meus esse discipulus.

Lectio ix. Sed percuntari libet quomodo parentes et carnaliter amicos præcipimur odisse, qui jubemur et inimicos diligere. Et certe de uxore Veritas dicit, Quos Deus conjunxit, homo non separet. Et Paulus ait, Viri, diligite uxores vestras : sicut et Christus ecclesiam. Ecce discipulus uxorem diligendam prædicat : cum Magister dicat, Qui uxorem non odit : non potest meus esse discipulus. Num aliud judex nunciat, et aliud præco clamat? An simul et odisse possumus et diligere? Sed si vim præcepti perpendimus, utrumque agere per discretionem valemus. Ut eos qui nobis carnis cognatione conjuncti sunt, et quos proximos novimus, diligimus et quos adversarios in via Dei patimur, odiendo et fugiendo nesciamus.

Evangelium. Secundum Lucam ix. 23.

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me.

Omelia de diversis Tractatibus.

Quia Dominus ac Redemptor noster novus homo venit in mundum, nova præcepta edidit mundo. Vitæ enim nostræ veteri in viciis enutritæ contrarietatem opposuit novitatis suæ. Quid enim vetus, quid carnalis homo noverat, nisi sua retinere, aliena rapere si posset, concupiscere si non posset? sed cælestis medicus singulis quibusque viciis obviantia adhibet medicamenta. Nam sicut arte medicinæ frigida calidis, calida frigidis curantur : ita Dominus noster contraria opposuit medicamenta peccatis, ut lubricis continentiam, tenacibus largitatem, iracundis mansuetudinem, elatis præciperet humilitatem.

Lectio viii. Certe cum se sequentibus nova mandata proponeret, dixit, Nisi quis renunciaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Ac si aperte dicat, Qui per vitam veterem aliena concupiscitis, per novæ conversationis gratiam et vestra largimini. Quid vero in hac lectione dicat Dominus, audiamus. Qui vult post me venire, abneget semet ipsum. Ibi dicitur ut abnegemus nostra : hic dicitur ut abnegemus nos. Et fortasse laboriosum non est homini relinquere sua : sed valde laboriosum est relinquere semet ipsum. Minus quippe est abnegare quod habet : valde enim multum est abnegare quod est. Ad se autem nobis venientibus Dominus præcepit ut renunciemus nostris : quia quique ad fidei agonem venimus, luctamen contra malignos spiritus sumimus.

Lectio ix. Nihil malignus spiritus in hoc mundo proprium possidet. Nudi ergo cum nudo luctari debemus. Nam si vestitus quisque cum nudo luctatur, citius ad terram dejicitur, quia habet unde teneatur. Quid enim sunt terrena omnia nisi quædam corporis indumenta? Qui ergo contra dyabolum ad certamen properat, vestimenta abjiciat, ne succumbat. Nihil in hoc mundo amando possideat, nullas rerum labentium delectationes requirat : ne unde ad votum tegitur, ad casum inde teneatur. Nec tamen sufficit nostra relinquere, nisi relinquamus et nos. Quid est quod dicimus : Relinquamus et nos? Si enim nos ipsos relinquimus, quo ibimus extra nos? Vel quis est qui vadit si se deserit? Sed aliud sumus per peccatum lapsi : aliud per naturam conditi. Aliud quod fecimus, aliud quod facti sumus. Relinquamus nosmetipsos quales peccando nos fecimus : et maneamus nos ipsi quales per gratiam facti sumus.

De uno martyre non decollato.

R. Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ. Quam repromisit Deus diligentibus se.

V. Hic accipiet benedictionem a Domino et misericordiam.

Quam.

De uno martyre decollato.

R. Percepturus jam vir sanctus pro labore requiem constans in confessione Christianæ fidei. Subdit collum velut agnus mansuetus gladio.

V. Corpore dissolvi gaudens et cum Deo vivere.

Subdit.

Et dicitur hoc prædictum Responsorium in festis novem Lectionum martyris decollati ad primas Vesperas, et ad Matutinas [erit] nonum Responsorium, et in festis trium Lectionum martyris decollati quod dicitur in tertio Nocturno tantum.

V. Ora pro nobis beate N.

Iste Versus dicitur semper ante Laudes in festo unius martyris novem Lectionum. Quando vero fuerint tres Lectiones tantum, tunc dicitur V. Posuisti, *vel V.* Justus ut palma.

In Laudibus.

Ant. Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Qui sequitur me non ambulat in tenebris : sed habebit lumen vitæ, dicit Dominus.

Ps. Jubilate Deo omnis terra (*xcix.* p. 29).

Ant. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus qui in cælis est, dicit Dominus.

Ps. Deus, Deus meus (*lxii.* p. 30).

Ant. Qui mihi ministrat me sequatur : et ubi sum ego, illic erit et minister meus.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. Volo, Pater, ut ubi ego sum, illic sit et minister meus.

Ps. Laudate Dominum (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum ut supra.

Hymnus.

Deus, tuorum militum
Sors et corona, præmium :
Laudes canentes martyris
Absolve nexu criminis.

Hic nempe mundi gaudia,
Et blandimenta noxia,
Caduca rite deputans,
Pervenit ad cælestia.

Pœnas cucurrit fortiter,
Et sustulit viriliter :
Pro te effundens sanguinem
Æterna dona possidet.

Ob hoc precatu supplici
Te poscimus, piissime ;
In hoc triumpho martyris
Dimitte noxam criminis.

Sit Christe, Rex piissime,
Tibi Patrique gloria,
Cum Spiritu Paraclito,
In sempiterna secula. Amen.

V. Justus germinabit.

Ant. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet.

Ps. Benedictus, p. 35.

Alia Antiphona. Qui vult venire post me, dicit Dominus, abneget semetipsum, et tollat crucem suam et sequatur me.

Ps. Benedictus.

Oratio ut supra.

Hæ prædictæ duæ Antiphonæ dicuntur alternis vicibus per ebdomadam in festis unius martyris, tam trium quam novem Lectionum, super Benedictus, *vel ad Memoriam ejusdem Sancti. Ita tamen quod semper in primis dicitur Antiphona* Nisi granum.

Ad Primam.

Ant. Qui me confessus.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam.

Ant. Qui sequitur.

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Capitulum ut supra.

R. Gloria et honore Coronasti eum, Domine.

V. Et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Coronasti. Gloria Patri. Gloria et honore.

V. Posuisti, Domine.

Ad Sextam.

Ant. Si quis mihi.

Ps. Defecit (*cxviii.* 81, p. 61).

Capitulum. (*Ecclesiastici xlv.*)

Iste cognovit justiciam et vidit mirabilia magna : et exoravit Altissimum, et inventus est in numero sanctorum.

R. Posuisti Domine Super caput ejus.

V. Coronam de lapide precioso.

Super caput. Gloria. Posuisti.

V. Justus ut palma.

Ad Nonam.

Ant. Volo Pater.

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum. (*Ecclesiastici xlv.*)

Stola jocunditatis induit eum Dominus, et coronam pulchritudinis posuit super caput ejus.

R. Justus ut palma florebit In domo Domini.

V. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

In domo. Gloria. Justus.

V. Justus germinabit sicut lilium.

Ad secundas Vesperas.

Ant. Qui me confessus.

Psalmi feriales.

Capitulum ut supra.

Hymnus. Deus tuorum (p. 384).

V. Justus germinabit.

Antiphona. Hic vir, despiciens mundum et terrena triumphans,
Divitias cælo condidit ore manu.

Ps. Magnificat (p. 221).

Alia Antiphona. Iste cognovit justiciam, et vidit mirabilia magna : et exoravit Altissimum, et inventus est in numero sanctorum.

Ps. Magnificat.

Hæ prædictæ duæ Antiphonæ dicuntur alternis vicibus per hebdomadam in festis ix Lectionum Unius Martyris super Ps. Magnificat *ad secundas Vesperas, vel ad Memoriam ejusdem Sancti.*

Item *alia Capitula Unius Martyris : et dicuntur cum Capitulis suprascriptis alternis vicibus per ebdomadam ad Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam : et ad secundas Vesperas.*

Capitulum. (*Ecclesiastici xiv.* 22.)

Beatus vir qui in sapientia morabitur, et qui in justicia meditabitur : et in sensu cogitabit circumspectionem Dei.

Ad Sextam. Capitulum. (*Ecclesiastici xv.* 3.)

Cibabit illum pane vitæ et intellectus : et aqua sapientiæ salutaris potabit illum.

Ad Nonam. Capitulum. (*Ecclesiastici xv.* 3.)

Et firmabitur in illo, et non flectetur, et continebit illum, et non confundetur, et exaltabit illum apud proximus suos : et nomine æterno hereditabit illum Dominus Deus noster.

Cetera omnia ut supra dictum est.

In natali unius Martyris et Pontificis, *tota cantetur Hystoria unius martyris non pontificis, ut supra : cum Capitulis subscriptis ; et cum Oratione subnotata ; ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam.*

Capitulum. (*Hebr. v.* 1.)

Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum : ut offerat dona et sacrificia pro peccatis.

Oratio. Deus qui sanctam nobis hujus diei lætitiam pro beati N. Martyris tui atque Pontificis commemoratione fecisti : adesto familiæ

tuæ precibus, et da ut cujus hodie festa celebramus, ejus meritis et intercessionibus adjuvemur.

Lectio i. (*Gregorii* in Evangelia, Homilia XVII. *Op.* 1. 1496.) Debemus pensare, fratres carissimi, continue quod sanctis apostolis dicitur, et per apostolos nobis : Vos estis sal terræ. Si ergo sal sumus, condire mentes fidelium debemus. Vos ergo qui pastores estis, pensate quia Dei animalia pascitis. De quibus profecto animalibus Deo per Psalmistam dicitur : Animalia tua habitabunt in ea. Et sæpe videmus quod petra salis brutis animalibus ponitur, ut eandem salis petram lambere debeant et meliorari. Quasi ergo inter bruta animalia petra salis, debet esse sacerdos in populis. Curare sacerdoti necesse est quæ singulis dicat, unumquemque qualiter admoneat. Ut quisquis sacerdoti jungitur, quasi ex salis tactu æternæ vitæ sapore condiatur.

Lectio ii. Sal etenim terræ non sumus, si corda audientium non condimus. Quod profecto condimentum ille veraciter proximo impendit, qui prædicationis verba non subtrahit. Quid autem animas hominum nisi cibum Dei dixerim, quæ ad hoc sunt conditæ, ut in ejus corpus trajiciantur, id est, ut in æternæ ecclesiæ augmentum tendant? Si igitur cibus Dei est populus, condimentum cibi sacerdotes esse debuerunt. Sed quia dum nos ab orationis et eruditionis sanctæ usu cessamus, sal infatuatum est, et condire non valet cibum Dei. Atque idcirco ab Auctore non sumitur, quia, exigente fatuitate nostra, minime conditur. Pensemus ergo, qui unquam per linguam nostram conversi, qui de perverso suo opere nostra increpatione correcti pœnitentiam egerint, quis luxuriam ex nostra eruditione deseruit, quis avaritiam, quis superbiam declinavit. Pensemus quod lucrum Deo facimus nos, qui accepto talento ab eo ad negocium missi sumus. Etenim ait, Negociamini dum venio.

Lectio iii. Ecce jam venit : ecce de nostro negocio lucrum quærit. Quale ei animarum lucrum de nostra negociatione monstrabimus? Quot ejus conspectui animarum manipulos de prædicationis nostræ segete illaturi sumus? Ponamus ante oculos nostros illum tantæ districtionis diem, quo Judex veniet et rationem cum servis quibus talenta credidit ponet. Ecce in majestate terribili inter angelorum choros videbitur. In illo tanto examine electorum omnium et reproborum multitudo deducetur, et unusquisque quid sit operatus ostendet. Ibi Petrus cum Judea conversa quam post se traxit apparebit : ibi Paulus conversum (ut ita dixerim) mundum ducens. Ibi Andreas post se Achaiam, Johannes Asiam, Thomas Indiam, in conspectu sui Regis conversam ducet. Ibi omnes Dominici gregis arietes cum animarum lucris apparebunt, qui sanctis suis prædicationibus Deo post se subditum gregem trahunt.

Lectio iiii. Cum igitur tot pastores cum gregibus suis ante æterni pastoris oculos venerint, quid nos miseri dicturi sumus, qui ad Dominum nostrum post negocium vacui redimus, qui et pastorum nomen habuimus, et oves quas enutrimento nostro debeamus ostendere non habemus? Hic pastores vocati sumus, et ibi greges non ducimus. Sed nunquid, si nos negligimus, omnipotens Deus deserit oves suas? Nullo modo. Nam ipse eas, sicut per prophetam pollicitus est, per semetipsum pascit, omnesque quos præordinavit ad vitam flagellorum stimulis et compunctionis spiritu erudit. Per nos quidem fideles ad sanctum baptisma veniunt, nostris precibus benedicuntur, et per impositionem manuum nostrarum a Deo Spiritum Sanctum perci-

piunt, atque ad regnum cæleste pertingunt : et ecce nos per negligentiam nostram deorsum tendimus.

Lectio v. Ingrediuntur electi sacerdotum manibus expiati cælestem patriam : et sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant. Cui ergo rei, cui similes dixerim sacerdotes malos, nisi aquæ baptismatis, quæ peccata baptizatorum diluens illos ad regnum cæleste mittit, et ipsa in cloacam descendit? Timeamus hæc, fratres charissimi. Conveniat actionem nostram ipsum ministerium nostrum. De peccatorum nostrorum quotidie relaxatione cogitemus, ne nostra vita peccato obligata remaneat : per quam omnipotens Deus quotidie alios solvit. Consideremus sine cessatione quid sumus : pensemus negocium nostrum, pensemus pondus quod suscepimus. Faciamus nobiscum quotidie rationes, quas cum nostro judice habeamus. Et sic debemus agere curam nostri, ut non negligamus curam proximi. Ut quisquis ad nos jungitur, ex linguæ nostræ sale condiatur.

Lectio vi. Cum vacantem quempiam et lubricum videmus, admonendus est ut conjugio frenare iniquitatem suam studeat, quatenus per hoc quod licet discat superare quod non licet. Cum conjugatum videmus, admonendus est ut sic exerceat curam seculi, ne postponat amorem Dei. Sic placeat voluntati conjugis, ut non displiceat Conditori. Cum clericum videmus, admonendus est ut sic vivat, quatenus exemplum vitæ secularibus præbeat : ne si quid in illo juste reprehenditur, ex ejus vicio ipsa religionis nostræ æstimatio gravetur. Cum monachum videmus, admonendus est ut reverentiam habitus sui in actu, in locutione, in cogitatione sua semper circumspiciat, et ea quæ mundi sunt perfecte deserat, et quod ostendit humanis oculis habitu, hoc ante Dei oculos moribus prætendat. Iste itaque jam sanctus est : admoneatur ut crescat. Ille vero adhuc iniquus est, admoneatur ut corrigat. Quatenus quisquis se ad sacerdotem junxerit, sale sermonis illius conditus recedat. Hæc, fratres karissimi, vobiscum sollicite cogitate : hæc proximis vestris impendite : omnipotenti Deo fructum vos reddere de negocio quod accepistis sperate.

Hoc sequens Evangelium legatur ad Matutinas in festo cujuslibet exulati *Martyris et Pontificis sive Confessoris novem Lectionum.*

Evangelium. *Secundum Lucam xix.* 12.

In illo tempore : Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam : accipere sibi regnum et reverti. Et reliqua.

Sermo ex Commentario venerabilis Bedæ presbyteri. (Super Lucam, Lib. v. cap. 78. *Op.* v. 490.)

Homo nobilis ille est, cui cæcus supra clamabat, Fili David : miserere mei. Et cui venienti Hierosolymam concinebant, Osanna Filio David : benedictus qui venit in nomine Domini. Longinqua regio est ecclesia ex gentibus, de qua eidem nobili homini qui loquitur, Ego autem constitutus sum rex ab eo, dicitur a Patre, Postula a me : et dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ. Quæ videlicet hereditas et possessio bifaria ratione regio longinqua vocatur. Vel quia a finibus terræ clamat ad Dominum : vel quia longe est a peccatoribus salus. Et cum Deus ubique sit præsens, longe tamen ab eorum sensu qui ydola colunt verus Deus abest. Sed qui erant longe facti sunt prope in sanguine Christi. Vocatis autem decem servis suis : dedit illis decem mnas. Denarius numerus ad legem pertinet, propter decalogum.

Lectio viii. Vocavit autem paterfamilias decem servos suos : quia elegit discipulos suos per litteram legis imbutos. Dat illos decem mnas : quia legis dicta spiritualiter intelligenda revelat. Post passionem quippe et resurrectionem suam aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas. Mina namque, quam Greci mnam vocant, centum dragmis appenditur. Et omnis sacræ scripturæ sermo, quia vitæ cælestis perfectionem suggerit, quasi numeri centenarii pondere fulgescit. Et ait illis, Negociamini dum venio. Verba, inquit, legis et prophetarum mystica interpretatione discussa populis afferte : atque ab eis fidei confessionem morumque probitatem recipite. Cives autem ejus oderant illum : et miserunt legationem post illum dicentes, Nolumus hunc regnare super nos. Cives autem impios Judeos dicit, de quibus alibi protestatur, Nunc autem et viderunt et oderunt : et me et Patrem meum. Qui non solum præsentem usque ad mortem crucis oderunt, sed etiam post resurrectionem ejus immiserunt persecutionem apostolis, et prædicationem regni cælestis spreverunt : Et factum est dum rediret accepto regno. Significat tempus quando in majestate manifestissima et eminentissima claritate venturus est, qui eis humilis apparuit, cum diceret, Regnum meum : non est de hoc mundo.

Lectio ix. Et jussit vocari servos quibus dedit pecuniam : ut sciret quantum quisque negociatus esset. Ut sciret, inquit. Non quod eum quid lateat, cui verissime dictum est, Domine, tu scis omnia : sed, sciret, dicit, id est scire omnes faceret. Tunc enim omnium opera et cogitationes palam omnibus ostendentur. Venit autem primus dicens, Domine, mna tua decem mnas acquisivit. Primus servus ordo doctorum est in circuncisionem missorum. Qui unam mnam negociaturus accepit, quia unum Dominum, unam fidem, unum baptisma, unum Deum prædicare missus est. Sed hæc eadem mna decem mnas acquisivit : quia populum sub lege constitutum sibimet docendo sociavit. Et ait illi, Euge, serve bone : quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens supra decem civitates. In modico servus est fidelis, qui non adulterat verbum Dei, sed sicut ex Deo coram Deo in Christo loquitur. Quicquid enim in præsenti percipimus donorum, in comparatione futurorum perpaucum est et modicum : Quia ex parte cognoscimus, et ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Civitates autem decem sunt animæ ad legis verbum et gratiam evangelii venientes : quibus tunc jure glorificandus ille proponetur, qui eis pecuniam verbi digne Deo commendaverit.

AD TERTIAM. *Capitulum.* Omnis pontifex. *ut supra* (p. 386).

AD SEXTAM. *Capitulum.* (*Hebr. v.* 4.)

Nemo sumit sibi honorem sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron : sicut scriptum est : Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

AD NONAM. *Capitulum.* (*Ecclesiastici xxiv.* 2.)

In ecclesiis Altissimi aperiet os suum, et in conspectu virtutis illius gloriabitur, et in medio populi exaltabitur, et in plenitudine sancta admirabitur.

In festo unius Martyris, Pontificis, non exulati. *Secundum Mattheum, x.* 26.

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Nihil opertum quod non reveletur : et nihil occultum quod non sciatur. Et reliqua.

Omelia Rabani presbyteri.

Et quomodo in præsenti seculo

multorum vitia nesciuntur. Sed de futuro tempore scribitur, quando judicabit Deus abscondita hominum, et illuminabit latebras tenebrarum, et manifesta faciet consilia cordium. Et est sensus, Nolite timere persecutorum sæviciam et blasphemantium rabiem : quia veniet dies judicii, in quo et virtus et eorum nequitia demonstrabitur. Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine : et quod aure auditis, prædicate super tecta : quod auditis in mysterio apertius prædicate : quod didicistis absconse publice loquimini : quod vos erudivi in parvulo Judeæ loco, in universis urbibus et in toto mundo audacter dicite. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. Si qui corpus occidunt, animam non possunt occidere. Ergo anima invisibilis et incorporalis est, secundum crassiorem dico corporis nostri substantiam. Vel eo certe tempore punietur et supplicia sentiet, quando pristinum corpus receperit : ut cum quo peccavit, cum ipso et puniatur. Eum timete qui potest et corpus et animam perdere in gehennam ignis. Nomen gehennæ in veteribus libris non invenitur : sed primum a Salvatore ponitur. Quæramus ergo quæ sit sermonis hujus occasio. Idolum Baal fuisse juxta Hierusalem ad radices montis Libani, in quibus Siloa fluit, non semel legimus. Hæc vallis et parva campi planicies irrigua erat et nemorosa plenaque delitiis : et lucus in ea idolo consecratus. In tantam autem populus Israel dementiam venerat, ut deserta templi vicinia ibi hostias immolaret, et rigorem religionis deliciæ vincerent : filiosque suos incenderent dæmoniis vel injiciarent. Et appellabatur locus ille Gehennon, id est Vallis filiorum Ennon.

Lectio ii. Hoc Regum volumen et Paralipomenon et Hieremias scribunt plenissime. Et comminatur Deus se locum illum impleturum cadaveribus mortuorum, ut nequaquam vocetur Tophet et Baal, sed vocetur Poliandrium, id est tumulus mortuorum. Futura ergo supplicia et pœnæ perpetuæ quibus peccatores trucidandi sunt, hujus loci vocabulo denotantur. Duplicem autem esse gehennam, nimii ignis et frigoris, in Job plenissime legimus. Nonne duo passeres asse veneunt ? Et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro. Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere : multis passeribus pluris estis vos. Hæret sibi sermo Dominicus : et sequentia pendent ex superioribus. Prudens lector, cave semper supersticiosam intelligentiam : ut non tuo sensui attemperes scripturas, sed scripturis jungas sensum tuum, et intelligas quid sequatur. Supra dixerat : Nolite timere eos qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere : nunc loquitur consequenter, Nonne duo passeres asse veneunt ? et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro. Et est sensus, Si parva animalia et vilia absque Deo auctore non decidunt, et in omnibus est providentia : et quæ in his peritura sunt, sine Dei voluntate non pereunt : vos qui æterni estis non debetis timere quod absque Dei vivatis providentia.

Lectio iii. Iste sensus et supra dictus est. Respicite volatilia cæli, quoniam non serunt neque congregant in horrea, et Pater vester cælestis pascit illa. Nonne vos pluris estis illis ? Ac deinceps : Considerate lilia agri quomodo crescunt : et cetera. Si autem fenum agri, quod hodie est, et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit : quanto magis vos minimæ fidei. Quidam coacte duos passeres animam interpretantur et corpus : quinque quoque passeres secundum Lucam qui duobus assibus

veneunt, ad sensus referunt. Sed quomodo illa intelligentia toti evangelici sermonis corpori coaptetur, non parvæ est difficultatis. Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere : multis passeribus meliores estis vos. Manifestius nostræ expositionis superior sensus expressus est : quod timere non debeant eos qui possunt corpus occidere, et animam non possunt. Quia si sine Dei sapientia parva quoque animalia non decidunt, quanto magis homo qui apostolica fultus est dignitate? Quod autem ait : Vestri et capilli capitis numerati sunt : immensam Dei erga homines ostendit providentiam, et ineffabilem signat affectum : quod nihil nostrorum Deum lateat : etiam parva et otiosa dicta ejus scientiam fugiant. Derident intelligentiam ecclesiasticam in hoc loco, qui carnis resurrectionem negant : quasi nos et capillos qui numerati sunt et a tonsore decisi, omnes dicamus resurgere : cum Salvator non dixerit : vestri autem et capilli omnes salvandi sunt, sed numerati sunt. Ubi numerus est, scientia numeri demonstratur, non ejusdem numeri conversatio. Tu autem Domine miserere.

In natali Plurimorum Martyrum extra tempus Paschale.

Ad Vesperas.

Super Psalmos Ant. Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justiciam, adepti sunt repromissiones.

Psalmi feriales.

Capitulum. (*Sapientiæ x.* 17.) Reddet Deus mercedem laborum Sanctorum suorum, et deducet eos in via mirabili.

R. In circuitu. *infra R.* 9, *p.* 406.

Hymnus.

Sanctorum meritis inclita gaudia
Pangamus, socii, gestaque fortia,
Nam gliscit animus promere cantibus
  Victorum genus optimum.
Hi sunt quos retinens mundus inhorruit :
Ipsum nam sterili flore per aridum
Sprevere penitus, teque secuti sunt,
  Rex Christe bone cælitus.
Hi pro te furias atque ferocia
Calcarunt hominum sævaque verbera:
Cessit his lacerans fortiter ungula,
  Nec carpsit penetralia.
Cæduntur gladiis more bidentium :
Non murmur resonat, non querimonia :
Sed corde tacito mens bene conscia
  Conservat patientiam.
Quæ vox, quæ poterit lingua retexere
Quæ tu martyribus munera præparas :
Rubri nam fluido sanguine laureis
  Ditantur bene fulgidis.
Te summa Deitas unaque poscimus
Ut culpas abluas, noxia subtrahas :
Des pacem famulis, nos quoque gloriam
  Per cuncta tibi secula. Amen.

V. Lætamini in Domino et exultate justi.

R. Et gloriamini omnes recti corde.

Ant. Gaudent in cælis animæ Sanctorum, qui Christi vestigia sunt secuti, et quia pro ejus amore sanguinem suum fuderunt, ideo cum Christo regnabunt in æternum.

Ps. Magnificat (p. 221).

Alia Ant. Isti sunt sancti qui pro Dei amore minas hominum contempserunt, sancti martyres in regnum æternum exultant cum angelis : O quam preciosa est mors sanctorum qui assidue assistunt ante Dominum, et ab invicem non sunt separati.

Ps. Magnificat.

Hæ prædictæ duæ Antiphonæ dicuntur alternis vicibus per ebdomadam in festis plurimorum Martyrum tam trium Lectionum quam novem Lectionum super Ps. Magnificat, *vel ad memoriam eorundem Sanctorum ; ita tamen quod semper*

imprimis dicatur Antiphona Gaudent in caelis.

In Natali Plurimorum Martyrum non Pontificum dicitur hæc Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis sanctorum Martyrum tuorum N. et N. ita digne merita venerari, quatenus ab instantibus liberemur periculis, et digni efficiamur gaudiis sempiternis. Per Dominum.

In Natali Plurimorum Martyrum et Pontificum Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in sanctorum Martyrum tuorum atque Pontificum N. et N. cordibus flammam tuæ dilectionis accendisti : da mentibus nostris eandem fidei caritatisque virtutem, ut quorum gaudemus triumphis, proficiamus exemplis. Per.

AD MATUTINAS, *in festis novem Lectionum tantum.*

Invitatorium. Adoremus regem magnum Dominum Qui in sanctis suis semper est mirabilis.

Ps. Venite (p. 2).

In festo novem Lectionum, et in festis trium quæ habent Invitatorium duplex.

Invitatorium. Mirabilem Deum in sanctis suis. Venite adoremus collaudantes.

Ps. Venite.

In festis trium Lectionum quæ non habent Invitatorium duplex.

Invitatorium. Regem martyrum Dominum. Venite adoremus.

Hymnus. Sanctorum meritis. p. 395.

IN PRIMO NOCTURNO. *Ant.* Secus decursus aquarum plantavit vineam justorum : sed in lege Domini fuit voluntas eorum.

Ps. Beatus vir (*i.* p. 5).

Ant. Tanquam aurum in fornace probavit electos Dominus : et quasi holocausta accepit illos in æternum.

Ps. Quare fremuerunt (*ii.* p. 7).

Ant. Si coram hominibus tormenta passi sunt, spes electorum est immortalis in æternum.

Ps. In Domino confido (*x.* p. 14).

V. Lætamini.

Lectio i. (Augustini *Sermo* 45 *de Sanctis :* al. Sermo XXXI. *Op.* v. 224, ed. Paris, 1837.)

Psalmus qui cantatur Domino videtur sanctis martyribus convenire. Sed si membra Christi sumus, sicut esse debemus, ad omnes nos pertinere intelligamus. Qui seminant in lachrymis, in gaudio metent. Euntes ibant et flebant, mittentes semina sua. Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos. Quo euntes, et unde venientes? Qui seminantes in lachrymis? Quæ sunt semina? Qui manipuli? Euntes in mortem, venientes a morte. Euntes nascendo, venientes resurgendo. Seminantes opera bona, metentes mercedem æternam. Semina ergo nostra sunt, quicquid boni fecerimus. Manipuli, quod in fine recipiemus.

R. 1. Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum, et jam non erit amplius neque luctus neque clamor : sed nec ullus dolor. Quoniam priora transierunt.

V. Non esurient neque sitient amplius, et non cadet super eos sol neque ullus æstus.

Quoniam.

Lectio ii. Si ergo bona semina sunt bona opera, quare cum lachrymis, cum hilarem datorem diligat Deus? Hic primum videte, charissimi, quomodo maxime ad beatos martyres verba ista pertineant. Nulli enim tantum impenderunt quantum illi qui seipsos impenderunt : sicut dicit apostolus Paulus, Et ipse impendar pro animabus vestris. Impenderunt enim seipsos confitendo Christum, et implendo in ejus adjutorio quod dictum est, Ad mensam magnam sedisti : scito quoniam talia

oportet te præparare. Quæ est mensa magna, nisi unde accipimus corpus Christi et sanguinem? Quid est: Scito quoniam talia oportet te præparare: nisi quod beatus Johannes exponit, Sicut Christus pro nobis animam suam posuit, sic et nos debemus pro fratribus animas ponere?

R. 2. Viri sancti gloriosum sanguinem fuderunt pro Domino: amaverunt Christum in vita sua, imitati sunt eum in morte sua. Et ideo coronas triumphales meruerunt.

V. Unus spiritus et una fides erat in eis.

Et ideo.

Lectio iii. Ecce quantum sancti martyres impenderunt. Sed nunquid perierunt, quando securitatem a Domino etiam de capillo acceperunt? Perit manus, ubi non perit pilus? Perit caput, ubi non perit capillus? Ubi non perit palpebra, perit oculus? Hac ergo magna securitate accepta, impenderunt seipsos. Operibus ergo bonis seminemus cum tempus est: dicente Apostolo, Qui parce seminat, parce et metet.

Infatigabiles, inquit, cum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. Et iterum. Bonum, inquit, facientes non deficiamus, tempore enim suo metemus. Qui defecerit in semine, non gaudebit in messe. Quare ergo Cum lachrymis, cum omnia opera nostra habere debeant hilaritatem? Et quidem de martyribus dici potest, quia in lachrymis seminaverunt. Fortiter enim certaverunt, et in magnis tribulationibus fortes fuerunt. Nam ut eorum lachrymas Christus consolaretur, transtulit eos, et transfiguravit eos in se, et dixit, Tristis est anima mea usque ad mortem.

R. 3. Tradiderunt corpora sua propter Deum ad supplicia. Et meruerunt habere coronas perpetuas.

V. Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione: et laverunt stolas suas in sanguine Agni.

Et meruerunt.

In secundo Nocturno.

Ant. Dabo sanctis meis locum nominatum in regno Patris mei, dicit Dominus.

Ps. Domine quis (*xiiii.* p. 17).

Ant. Sanctis qui in terra sunt ejus mirificavit omnes voluntates meas inter illos.

Ps. Conserva me (*xv.* p. 17).

Ant. Sancti qui sperant in Domino habebunt fortitudinem, assument pennas, ut aquilæ volabunt et non deficient.

Ps. Domini est terra (*xxiii.* p. 40).

V. Exultent justi in conspectu.

Lectio iiii. Fratres mei, videtur mihi quod caput nostrum infirmioribus suis membris compassum est. Ne de se forte membra infirma desperarent, ut est humana fragilitas, et morte propinquante perturbarentur, et dicerent, non se ad Deum pertinere, nam si pertinerent gauderent: ideo prius Christus dixit, Tristis est anima mea usque ad mortem. Pater si fieri potest, transeat a me calix iste. Quis hoc dicit? Quæ potestas? Quæ infirmitas? Audite quid dicit. Potestatem habeo ponendi animam meam, et potestatem habeo iterum sumendi eam. Nemo tollet eam a me, sed ego pono eam, et iterum sumo eam. Hæc potestas tristis erat, quando faciebat quod non faceret nisi voluisset. Potestate enim fecit, non conditione. Quia ipse voluit, non quia Judeus potuit. Transfiguravit Dominus in se infirma membra corporis sui. Et forte de illis dictum est, Qui seminant in lachrymis, in gaudio metent: id est de infirmioribus.

R. 4. Sancti tui, Domine, mirabile consecuti sunt iter, servientes præceptis tuis, ut invenirentur illæsi. In aquis validis terra apparuit arida,

et in mari rubro via sine impedimento.

V. Victricem manum tuam laudaverunt pariter, et decantaverunt, Domine nomen sanctum tuum.

In aquis validis.

Lectio v. Num enim in lachrymis seminabat ille, ipsius Christi magnus præco, quando dicebat, Ego enim jam immolor, et tempus meæ resolutionis instat, bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, de cetero superest mihi corona justiciæ, corona de manipulis. Superest, inquit, mihi corona justiciæ, quam reddet mihi Dominus in die illa justus judex. Quasi diceret, Reddet mihi messem, cui meipsum impendo sementem. Hæc verba quantum intelligimus, fratres, exultantis sunt non plorantis. Nunquid quando ista dicebat in lachrymis erat? Nonne similis erat hilari datori, quem diligit Deus? Ad infirmos ergo referamus hæc verba, ut nec ipsi desperent, qui in lachrymis seminaverunt: quia et si seminaverunt in lachrymis, transit tristicia cum fine, et venit læticia sine fine. Veruntamen, charissimi, ecce quomodo mihi videtur ad omnes pertinere quod dictum est: Qui seminant in lachrymis in gaudio metent: euntes ibant et flebant mittentes semina sua, venientes venient cum exultatione, portantes manipulos suos.

R. 5. Verbera carnificum non timuerunt Sancti Dei morientes pro Christi nomine. Ut heredes fierent in domo Domini.

V. Immania enim pro Christo in suis corporibus pertulerunt tormenta.

Ut heredes.

Lectio vi. Audite si adjuvante Domino explicare potuero, quemadmodum ad omnes nos pertineat: Euntes ibant et flebant. Ex quo nascimur, imus. Quis enim stat? Quis non ex quo viam intravit cogitur ambulare? Infans natus est, crescendo ambulat. Mors finis est. Inde jam veniendum est, sed cum exultatione. Quis enim non plorat in via ista mala, quando ipse infans inde incipit? Utique infans quando nascitur, de angustiis uteri in hujus mundi latitudinem funditur, de tenebris procedit ad lucem: et tamen de tenebris veniens ad lucem plorare potest, ridere non potest. Et rident homines, et plorant homines. Et quando rident homines, plorandum est. Sed plorat alius damnum suum: plorat alius pressuram suam, quia in carcere est constitutus: plorat alius quod amiserit mortuum aliquem carissimorum suorum. Ille hinc: iste hinc. Justus unde? Primo de his omnibus. Justus enim plorat veraciter plorantes steriliter: plorat plorantes, plorat ridentes. Quia et qui plorant de rebus vanis, inaniter plorant: et qui rident de rebus vanis, malo suo rident. Ipse ubique plorat. Plus ergo ipse plorat. Sed venient cum exultatione, portantes manipulos suos.

R. 6. O veneranda martyrum gloriosa certamina, qui in suis corporibus pro Christo immania pertulerunt tormenta. Et ideo percipere meruerunt immarcessibilem æternæ gloriæ coronam.

V. Despecta namque præsentis vitæ luce, contemptoque suorum corporum cruciatu, sævientem mundum Dei pro amore vicerunt.

Et ideo percipere meruerunt.

In *festis quorumlibet fratrum Martyrum, etiam si hæc in eadem hebdomada contigerint, tam in primo Nocturno quam in secundo, vel tertio dicitur istud sequens*

R. Hæc est vera fraternitas, quæ nunquam potuit violari certamine, qui effuso sanguine secuti sunt Dominum. Contemnentes aulam regiam Pervenerunt ad regna cælestia.

V. Ecce quam bonum et quam jocundum habitare fratres in unum.

Contemnentes. Gloria. Pervenerunt ad regna caelestia.

Et hæc sunt festa in quibus semper erit prædictum Responsorium tertium vel sextum, quando mediæ Lectiones de festis fiunt sanctorum, scilicet Marci [et] Marcelliani, [Marcellini, *Chev.*] *Gervasii et Prothasii, Septem Fratrum, Cosmæ et Damiani.*

In tertio Nocturno.

Ant. Justi autem in perpetuum vivent: et apud Dominum est merces eorum.

Ps. Exultate justi (*xxxii.* p. 75).

Ant. Tradiderunt corpora sua propter Deum ad supplicia ut heredes fierent in domo Domini.

Ps. Benedicam (*xxxiii.* p. 77).

Ant. Ecce merces sanctorum copiosa est apud Deum, ipsi vero mortui sunt pro Christo et vivunt in æternum.

Ps. Deus, venerunt gentes (*lxxviii.* p. 143).

V. Justorum animæ in manu Dei sunt.

Evangelium. Secundum Lucam, vi. 17.

In illo tempore, Descendens Jesus de monte; stetit in loco campestri, et turba discipulorum ejus : et multitudo copiosa plebis ab omni Judea, et Hierusalem, et maritima, et Tyri, et Sidonis; qui venerant ut audirent eum, et sanarentur a languoribus suis. Et reliqua.

Sermo ex Commentario venerabilis Bedæ presbiteri. (In Lucæ Evangelium, Lib. II. cap. 21, 22, *Op.* v. 285.)

Turbæ quæ de longe ad audiendum veniunt, descendentis in campum Domini curantur attactu. Discipuli, quia in minoribus jam sunt instituti, in montis cacumine ad majora provehuntur. Ex quibus etiam eliguntur qui eum transfiguratum secreto in monte speculentur. Unus prae omnibus sublimioris sapientiæ fonte debriandus, Magistri recumbit in pectore. Raroque uspiam invenies vel turbas ad altiora Dominum sequi, vel quempiam debilem in monte curari : sed extincta febre libidinum, accensaque sapientiæ luce, pedetentim unumquemque ad culmen subire virtutum. Et ipse elevatis oculis in discipulos suos : dicebat Beati pauperes : quia vestrum est regnum Dei. Et si generaliter omnibus loquitur, specialius tamen oculos Salvator in discipulos levat, ut his qui verba intenta cordis aure percipiunt, latius saporis intimi lumen aperiat.

R. 7. Propter testamentum Domini et leges paternas, Sancti Dei perstiterunt in amore fraternitatis. Quia unus semper fuit spiritus in eis, et una fides.

V. Fuerunt sine querela ante Dominum, et ab invicem non sunt separati.

Quia unus semper.

Lectio viii. Beati itaque pauperes, non utique omnes, sed illi tantummodo, qui omne præsentis seculi tametsi altum videatur pro nihilo culmen ducunt. Qui merito regni cælestis perhibentur munere digni, quia delectationis humanæ probantur cupiditate nudati. Qualem se rex David pauperiem sustinuisse declarans ait, Ego vero egenus et pauper sum. Et alibi : non modo terrestria sed et ipsa pro Domino supercælestia parvipendens dicensque, Quid enim mihi restat in cælo : et a te quid volui super terram? Mox ubique spei suæ fixisset anchoram, subdendo manifestat, Mihi autem adhærere Deo bonum est : ponere in Domino Deo spem meam. Alioquin nonnulli miserrima conditione paupertatis et hic seculi gaudiis ob inopiam rerum, et ibi regno Dei ob meritorum nequi-

ciam carent. Beati qui nunc esuritis : quia saturabimini. Quid esurire beati, quid sitire debeant, Matheus exponit, videlicet justiciam, apertissime nos instruens nunquam nos satis justos æstimare debere, sed quotidianum justiciæ semper amare, immo ardenter cupere, profectum. Cujus perfectam securitatem non in hoc seculo, sed in futuro posse provenire, supernorum desiderio psalmista flagrans ostendit, qui ait, Ego autem cum justicia apparebo in conspectu tuo : satiabor dum manifestabitur gloria tua.

R. 8. Sancti mei qui in isto seculo certamen habuistis. Mercedem laborum ego reddam vobis.

V. Venite benedicti Patris mei.

Mercedem.

Lectio ix. Potest et simpliciter accipi. Beati qui nunc esuritis, qui corpus vestrum castigatis, et servituti subjicitis, qui in fame et siti verbo operam datis, quia cælestium tunc gaudiorum habebitis ubertate perfrui. Beati qui nunc fletis : quia ridebitis. Non temporalium damna commodorum, sed virtutum detrimenta spiritualium qui flent, æterna beatitudine consolabuntur. Ubi non nostra solum, sed et proximi jubemur commissa flere debere. Quem si ut nos diligimus, consequenter nos illius et profectu gratulari, et defectu necesse est tribulari. Nec solum tribulari, verum ad lachrymas usque succendi. Sic enim Samuel et David peccatum Saulis et interitum lugent : sic peccatricem Dominus ipse flevit super civitatem : et mœstis compassus sororibus Lazarum, quem divina majestate erat resuscitaturus, prius humana miseratione deflevit, mystice designans eos qui peccati morte sopiuntur ut reviviscere queant a proximis esse plangendos. Quod autem nunc flentes risuros esse promittit, non pueriliter accipiendum est, sed scripturæ more risus nomine mentis exultatio, et affectus quidem lætior intelligendus est esse designatus : sicut Sara, Risum, inquit, mihi fecit Deus. Et in Job dictum est, Os autem veracium replebitur risu. Per quæ, ut dixi, nomina gaudium animæ figuratur interius.

R. 9. In circuitu tuo, Domine, lumen est quod nunquam deficiet. Ubi constituisti lucidissimas mansiones. Ibi requiescunt Sanctorum animæ.

V. Lux perpetua lucebit Sanctis tuis, Domine, et æternitas temporum.

Ubi constituisti. Gloria. Ibi.

V. Justi autem in perpetuum vivent.

IN LAUDIBUS.

Ant. Justorum autem animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum maliciæ.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Cum palma ad regna pervenerunt sancti : coronas decoris meruerunt de manu Domini.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt : et vivent nomina eorum in æternum.

Ps. Deus, Deus [meus]. (*lxii.* p. 30.)

Ant. Martyres Domini, Dominum benedicite in æternum.

Ps. Benedicite omnia [opera]. (p. 31.)

Ant. Exultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

Ps. Laudate Dominum (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum ut supra ad Vesperas.

Hymnus.

Rex gloriose Martyrum,
Corona confitentium,
Qui respuentes terrena
Perducis ad cælestia :

Aurem benignam protinus
Appone nostris vocibus :

Trophæa sacra pangimus,
Ignosce quod deliquimus.

Tu vincis in martyribus:
Parcendo confessoribus,
Tu vince nostra crimina
Donando indulgentiam.
Deo Patri sit gloria (p. 34).

V. Mirabilis Deus in sanctis suis.

Ant. Istorum est enim regnum cælorum qui contempserunt vitam mundi et pervenerunt ad præmia regni et laverunt stolas suas in sanguine Agni.

Ps. Benedictus (p. 35).

Alia Antiphona. Laverunt stolas suas et candidas eas fecerunt in sanguine Agni.

Ps. Benedictus.

Hæ prædictæ duæ Antiphonæ dicuntur alternis vicibus per ebdomadam in festis plurimorum martyrum, tam trium Lectionum quam novem Lectionum, super Benedictus, *vel ad Memoriam eorundem Sanctorum. Ita tamen quod semper in primis dicitur Ant.* Istorum est.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM. *Ant.* Justorum autem.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

AD TERTIAM. *Ant.* Cum Palma.

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Capitulum ut supra.

R. Lætamini in Domino et exultate justi.

V. Et gloriamini omnes recti corde.

Et exultate. Gloria. Lætamini.

V. Exultent justi in conspectu Dei.

AD SEXTAM. *Ant.* Corpora sanctorum.

Ps. Defecit in salutare (*cxviii.* 81, p. 61).

Capitulum. (*Sapientiæ x.* 18.)

Transtulit illos per mare rubrum, et transvexit eos per aquam nimiam, inimicos autem illorum demersit in mare : et ab altitudine inferorum eduxit eos.

R. Exultent justi In conspectu Dei.

V. Et delectentur in læticia.

In conspectu. Gloria. Exultent.

V. Justorum animæ.

AD NONAM. *Ant.* Exultabunt.

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum. (*Sapientiæ x.* 19.)

Justi tulerunt spolia impiorum, et decantaverunt, Domine, nomen sanctum tuum : et victricem manum tuam laudaverunt pariter, Domine Deus noster.

R. Justorum animæ In manu Dei sunt.

V. Et non tanget illos tormentum maliciæ.

In manu. Gloria. Justorum.

V. Mirabilis Deus in sanctis suis.

AD VESPERAS. *Ant.* Justorum autem animæ.

Psalmi feriales.

Capitulum ut supra.

Hymnus. Rex gloriose martyrum.

V. Mirabilis Deus. [p. 406.

Ant. Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum, et jam non erit amplius neque luctus, neque clamor, sed nec ullus dolor, quoniam priora transierunt.

Ps. Magnificat (p. 221).

Oratio ut supra.

Item alia Capitula plurimorum Martyrum, et dicuntur cum Capitulis supradictis alternis vicibus per ebdomadam. Ita tamen quod semper, quando dicitur Ant. Sancti per fidem *super Psalmos, dicetur istud Capitulum* Reddet Deus *ad utrasque Vesperas, et ad Laudes, et ad Tertiam, nisi propria Hystoria habeatur, vel propriæ Laudes.*

Ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam, dicitur hoc Capitulum. (*Hebr. xi.* 33.)

Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justiciam, adepti sunt repromissiones in Christo.

Ad Sextam, Capitulum. (*Hebr. xi.* 36.)

Sancti ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres, lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt.

Ad Nonam, Capitulum. (*Hebr. xi.* 37.)

Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti: quibus dignus non erat mundus.

Item Plurimorum Martyrum quando novem Lectiones vel tres habentur cum propria Hystoria, vel propriæ Laudes.

Ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam, Capitulum. (*Sapientiæ iii.* 1.)

Justorum animæ in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum maliciae : visi sunt oculis insipientium mori, illi autem sunt in pace.

Ad Sextam, Capitulum. (*Sapientiæ iii.* 4.)

Si coram hominibus tormenta passi sunt : spes illorum immortalitate plena est.

Ad Nonam, Capitulum (*Sapientiæ iii.* 5.)

In paucis vexati, in multis bene disponentur : quoniam Deus tentavit illos et invenit illos dignos se.

In natali unius Confessoris et Pontificis extra tempus paschale.

Ad Vesperas.

Super Psalmos Antiphona. Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei, et dedit illi scientiam sanctorum : honestavit illum in laboribus et complevit labores illius.

Psalmi feriales.

Capitulum. (*Ecclesiastici xliv.* 17.)

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo et inventus est justus : et in tempore iracundiæ factus est reconciliatio.

Quando novem Lectiones, vel tres Lectiones habentur cum propria Hystoria, vel cum propriis Laudibus : ac etiam in omnibus festis unius Confessoris et Pontificis in tempore paschali contingentibus : tunc ad utrasque Vesperas et ad Matutinas, et ad Tertiam dicitur hoc prædictum Capitulum, et tunc ad Sextam dicitur Capitulum Benedictionem, *et ad Nonam Capitulum* Cognovit.

In omnibus vero aliis festis, tam trium Lectionum quam novem, dicitur ad primas Vesperas tantum hoc prædictum Capitulum Ecce sacerdos.

R. Miles Christi.

Hymnus.

Iste confessor Domini sacratus,
Festa plebs cujus celebrat per orbem
Hodie lætus meruit secreta
Scandere cæli.
Qui pius, prudens, humilis, pudicus,
Sobrius, castus fuit, et quietus,
Vita dum præsens vegetavit ejus
Corporis artus.
Ad sacrum cujus tumulum frequenter
Membra languentum modo sanitati,
Quolibet morbo fuerint gravata,
Restituuntur.
Unde nunc noster chorus in honore
Ipsius hymnum canit hunc libenter,
Ut piis ejus meritis juvemur
Omne per ævum.
Sit salus illi, decus, atque virtus,
Qui, supra cæli residens cacumen,
Totius mundi machinam gubernat,
Trinus et unus. Amen.

V. Amavit eum Dominus, et ornavit eum.

R. Stola gloriæ induit eum.

Ant. Confessor Domini N. astantem plebem corrobora sancta intercessione: ut qui vitiorum pondere premimur, beatitudinis tuæ gloria sublevemur, et te duce æterna præmia consequamur.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui nos beati N. Confessoris tui atque Pontificis, hodierna festivitate lætificas; tuam supplices exora-

mus clementiam, ut cujus solennia devotis officiis veneramur, ejus piis suffragiis æternæ vitæ remedia consequamur. Per Dominum.

Alia Oratio. Da quæsumus omnipotens Deus, ut beati N. Confessoris tui atque Pontificis, veneranda solennitas et devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum.

Quando duo festa unius Confessoris et Pontificis simul in uno die contingunt, tunc fiat Memoria de alio festo cum hac Ant. Similabo eum. *V.* Justum deduxit. *Oratio ut decet.*

Sciendum est quod quotienscunque fit servitium de uno Confessore et Pontifice vel Doctore sive Abbate, non variantur aliqua verba in his duobus Hymnis, scilicet, Iste confessor, *et Hymno* Jesu Redemptor: *nec in Translatione eorum, sed dicuntur integre cum omnibus versibus et verbis sine variatione.*

AD MATUTINAS.

In festis novem Lectionum, vel trium quæ habent Invitatorium duplex: Invitatorium. Unum Deum in Trinitate fideliter adoremus. Cujus fide Deum [Deo *edd.* 1519, 1526] vivit sanctus præsul N.

Ps. Venite (*xciv.* p. 2).

In festis trium Lectionum quæ habent Invitatorium simplex: Invitatorium. Regem Confessorum Dominum. Venite adoremus.

Ps. Venite.

Hymnus. Iste confessor (p. 410).

In primo Nocturno.

Ant. Beatus vir qui in lege Domini meditatur: voluntas ejus permanet die ac nocte, et omnia quæcunque faciet semper prosperabuntur.

Ps. Beatus vir (*i.* p. 5).

Ant. Beatus iste sanctus qui confisus est in Domino, prædicans præceptum Domini, constitutus est in monte sancto ejus.

Ps. Quare fremuerunt (*ii.* p. 7).

Ant. Tu es gloria mea, tu es susceptor meus, Domine: tu exaltas caput meum, et exaudisti me de monte sancto tuo.

Ps. Domine, quid multiplicati (*iii.* p. 7).

V. Amavit eum Dominus et ornavit eum.

R. Stola gloriæ induit eum.

Lectio i. (Sermo *Fulgentii* de Confessoribus, *Op.* p. 522, Ed. Paris, 1672.)

Dominicus sermo, quem debemus omnes non solum studiose, verum etiam sapienter audire, cui nos oportet humiliter ac delectabiliter obedire, moderationis suæ ubique tenens temperiem, ut nec ovibus desint pabula, nec pastoribus alimenta, quædam specialiter solis præcepit nobis, quædam vero generaliter nobis et vobis. Nobis namque id est servis quos ille Paterfamilias, rerum omnium Dominus, ad hoc in magna domo sua constituit, ut populo ejus verbum gratiæ ministremus, specialiter injungitur sanctæ prædicationis officium: generaliter vero et nobis et vobis salutaris indicitur obedientia mandatorum. In quibus denuo mandatis, tanquam ditissimis ferculis, sic cælestium deliciarum copia spiritualis exuberat, ut in verbo Dei abundet quod perfectus comedat, abundet etiam quod parvulus sugat.

R. 1. Euge serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam. Intra in gaudium Domini tui.

V. Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum.

Intra in gaudium.

Lectio ii. Ibi est simul et lacteus potus quo tenera fidelium nutriatur infantia, et solidus cibus quo robusta perfectorum juventus spiritualia sanctæ virtutis accipiat incrementa.

Ibi prorsus ad salutem consulitur universis quos Dominus salvare dignatur. Ibi est quod omni ætati congruat, quod omni professioni conveniat. Ibi audimus præcepta quæ faciamus: ibi cognoscimus præmia quæ speremus. Ibi est jussio quæ nos per litteram doceat et instruat ad scientiam: ibi promissio quæ per gratiam trahat et perducat ad gloriam. Servorum igitur quos populo suo proposuit Dominus speciale volens officium demonstrare, ait quod in Evangelio audivimus. Quis putas est fidelis dispensator et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille servus quem, cum venerit Dominus, invenerit sic facientem.

R. 2. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo. Ideo jurejurando fecit illum Dominus crescere in plebem suam.

V. Benedictionem omnium gentium dedit illi, et testamentum suum confirmavit super caput ejus.

Ideo.

Lectio iii. Quis est iste Dominus, fratres? Christus sine dubio, qui suis discipulis ait, Vos vocatis me, Magister et Domine: et bene dicitis. Sum etenim. Quæ est etiam hujus Domini familia? Nimirum illa est, quam ipse Dominus de manu inimici redemit et suo dominio mancipavit. Hæc familia sancta est ecclesia catholica quæ per orbem terræ copiosa fertilitate diffunditur, et redemptam se precioso sui Domini sanguine gloriatur. Filius enim hominis, sicut ipse ait, venit non ministrari sed ministrare: et dare animam suam redemptionem pro multis. Ipse est etiam Pastor bonus, qui animam suam posuit pro ovibus suis. Grex ergo boni Pastoris ipsa est familia Redemptoris. Dispensator vero quis sit, quem oportet esse fidelem pariter et prudentem, Paulus nobis ostendit apostolus, qui de se suisque sociis loquens ait, Sic nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores ministeriorum Dei. Hic jam quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur.

R. 3. Juravit Dominus et non pœnitebit eum. Tu es sacerdos in æternum Secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis.

Tu es sacerdos. Gloria. Secundum.

In secundo Nocturno.

Ant. Invocantem exaudivit Dominus Sanctum suum: Dominus exaudivit eum et constituit eum in pace.

Ps. Cum invocarem (*iiii.* p. 8).

Ant. Lætentur omnes qui sperant in te, Domine, quoniam tu benedixisti justo, scuto bonæ voluntatis coronasti eum.

Ps. Verba mea (*v.* p. 8).

Ant. Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra: quia gloria et honore coronasti sanctum tuum, et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Ps. Ipsum (*viii.* p. 11).

V. Justum deduxit Dominus per vias rectas.

R. Et ostendit illi regnum Dei.

Lectio iiii. Ne quis autem vestrum solos apostolos dispensatores factos existimet, neglectoque militiæ spiritualis officio servus piger infideliter imprudenterque dormitet: ipse beatus apostolus episcopos quoque dispensatores esse ostendens ait, Oportet enim episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem. Servi ergo Patrisfamilias sumus, dispensatores Domini sumus: mensuram tritici quam vobis erogemus accepimus. Quæ vero sit ista mensura tritici

si quæramus, ipsam quoque nobis beatus apostolus ostendit dicens, Unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. Quam ergo Mensuram tritici Christus nuncupat, ipsam Mensuram fidei Paulus appellat. Ut agnoscamus non aliud esse spirituale triticum, quam Christianæ fidei venerabile sacramentum.

R. 4. Posui adjutorium super potentem et exaltavi electum de plebe mea. Manus enim mea auxiliabitur ei.

V. Inveni David servum meum, oleo sancto meo unxi eum.

Manus.

Lectio v. Hujus tritici mensuram vobis in nomine Domini damus, quotiens illuminati dono gratiæ spiritualis secundum regulam veræ fidei disputamus. Et eandem tritici mensuram per Dominicos dispensatores accipitis, cum per Dei famulos verbum veritatis auditis. De ipsa nunc tritici mensura loquimur, ut ex ipsa sicut Deus divisit universi pascamur. Inde alimenta bonæ vitæ sumamus, ut ad æternæ vitæ præmia pervenire possimus: in illum credentes, in illum sperantes, illum præ omnibus et in omnibus diligentes, qui seipsum nobis et alimentum præstat ne deficiamus in via, et præmium servat ut gaudeamus in patria. Christus est enim alimentum nostrum: Christus erit præmium nostrum. Christus est cibus et consolatio credentium viatorum: ipse satietas et exultatio quiescentium beatorum. Ad ipsam itaque tritici mensuram pertinet, quod Dominus ait, Vendite quæ possidetis: et date elemosynam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in cælis: quo fur non appropiat neque tinea corrumpit. Magnum bonum est, charissimi fratres, et valde congruum, valdeque commodum, et Christianis omnibus maxime appetendum, ut unusquisque deficere non delectetur in pejus, sed omnes proficere studeamus in melius.

R. 5. Magnificavit eum in conspectu regum. Et dedit illi coronam gloriæ.

V. Statuit illi testamentum sempiternum.

Et dedit.

Lectio vi. Arbores sumus, fratres, in agro Dominico constitutæ: Deus autem noster est agricola. Ipse nos compluit, ipse colit, ipse fecunditatem donat, ipse fructificandi gratiam subministrat. Pluvia Dei est sermo sanctæ prædicationis: cultura Dei est infusio gratiæ spiritalis. Deus igitur præcepto nos compluit, adjutorio colit. Dum compluit, aufert a nobis ignorantiæ cæcitatem: dum colit, bene vivendi condonat ubertatem. Dum compluit, terram nostri cordis irrigat: dum vero colit, de ipsa terra spinas et tribulos mundanæ cupiditatis extirpat. Debemus itaque fecundari cælestibus pluviis: debemus congrua fructificatione manibus superni respondere cultoris. Et si non possunt omnes arbores æquales fructus afferre, nulla tamen debet in agro Dominico sterilis permanere. Multum metuenda est nobis, fratres, illa sententia comminantis, qua dicitur, Omnis arbor quæ non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Quodsi sterilitas in ignem mittitur, rapacitas quid merebitur? Aut quid recipiet qui alienum tulerit, si semper ardebit qui de suo non dederit? Et si judicium sine misericordia erit illi qui non fecit misericordiam, quale judicium erit illi qui fecit et rapinam? Timeamus ergo, fratres, timeamus actus nostros.

R. 6. Sancte N. Christi Confessor, audi rogantes servulos. Et impetratam cælitus Tu defer indulgentiam.

V. O sancte N. sidus aureum, Domini gratia servorum gemitus solita suscipe clementia.

Et impetratam cælitus. Gloria. Tu defer indulgentiam.

In tertio Nocturno.

Ant. Domine, iste sanctus habitabit in tabernaculo tuo : operatus est justiciam, requiescet in monte sancto tuo.

Ps. Domine, quis (*xiiii.* p. 17).

Ant. Vitam petiit a te, tribuisti ei, Domine, gloriam et magnum decorem imposuisti super eum : posuisti in capite ejus coronam de lapide precioso.

Ps. Domine in virtute (*xx.* p. 26).

Ant. Hic accipiet benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo : quia hæc est generatio quærentium Dominum.

Ps. Domini est terra (*xxiii.* p. 40).

V. Justus ut palma florebit.

R. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Secundum Mattheum xxv. 14.

In illo tempore : Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam peregre proficiscens vocavit servos suos : et tradidit illis bona sua. Et reliqua.

Omelia beati Gregorii papæ. (*In Evangelia,* Lib. I. Homilia IX. *Op.* 1, 1462.)

Lectio sancti Evangelii, fratres charissimi, sollicite considerare nos admonet, ne nos qui plus ceteris in hoc mundo accepisse aliquid cernimur, ab auctore mundi inde gravius judicemur. Cum enim augentur dona, rationes etiam crescunt donorum. Tanto ergo esse humilior, atque ad serviendum Deo promptior quisquis debet ex munere, quanto se obligatiorem esse conspicit in reddenda ratione. Ecce homo qui peregre proficiscitur, servos suos vocat, eisque ad negocium talenta partitur. Post multum vero temporis positurus rationem revertitur : bene operantes pro apportato lucro remunerat : servum vero a bono opere torpentem damnat.

R. 7. Iste est qui ante Deum magnas virtutes operatus est, et omnis terra doctrina ejus repleta est. Ipse intercedat pro peccatis omnium populorum.

V. Iste est qui contempsit vitam mundi et pervenit ad cælestia regna.

Ipse intercedat.

Lectio viii. Quis itaque iste homo est qui peregre proficiscitur, nisi Redemptor noster, qui in ea carne quam assumpserat abiit in cælum ? Carnis enim locus proprius terra est. Quæ quasi ad peregrinandum ducitur, dum per Redemptorem nostrum in cælo collocatur. Sed homo iste peregre proficiscens servis suis bona sua tradidit : quia fidelibus suis spiritualia dona concessit. Et uni quidem dedit quinque talenta : alii duo : alii vero unum commisit. Quinque etenim sunt corporis sensus, videlicet visus, auditus, gustus, odoratus, et tactus. Quinque igitur talentis donum quinque sensuum, id est exteriorum scientia exprimitur. Duobus vero intellectus et operatio designatur. Unius autem talenti nomine intellectus tantummodo designatur. Sed is qui quinque talenta acceperat, alia quinque lucratus est : quia sunt nonnulli qui etsi interna ac mystica penetrare nesciunt, pro intentione tamen supernæ patriæ docent recta quæ possunt de ipsis exterioribus quæ acceperunt. Dumque se a carnis petulantia, a terrenarum rerum ambitu, atque a visibilium voluptate custodiunt, ab his etiam alios admonendo compescunt.

R. 8. Iste homo ab adolescentia sua partim meruit infirmos curare. Dedit illi Dominus claritatem magnam cæcos illuminare, et dæmones effugare.

V. Ecce homo sine querela verus Dei cultor, abstinens se ab omni opere malo, et permanens in innocentia sua.

Dedit illi.

Lectio ix. Et sunt nonnulli qui quasi duobus talentis ditati intellectum atque operationem percipiunt : subtilia de internis intelligunt, mira de exterioribus operantur. Cunque et intelligendo et operando aliis prædicant, quasi duplicatum de negocio lucrum reportant. Bene autem alia quinque, vel alia duo in lucrum venisse referuntur, quia dum utrique servi prædicatio impenditur, quasi accepta talenta geminantur. Sed is qui unum talentum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam domini sui. Talentum in terra abscondere est acceptum ingenium in terrenis actibus implicare, lucrum spirituale non quærere, cor a terrenis cogitationibus nunquam levare. Sunt namque nonnulli qui donum intelligentiæ perceperunt, sed tamen sola quæ carnis sunt sapiunt. De quibus per prophetam dicitur, Sapientes sunt ut faciant mala : bene autem nesciunt facere. Sed dominus qui talenta contulit positurus rationem redit, quia is qui nunc pie spiritualia dona tribuit, districte in judicio merita exquirit. Quid quisque accepit consideret : et quod lucrum de acceptis reportet penset.

R. 9. Miles Christi gloriose, N. sanctissime.

Tuo pio interventu. Culpas nostras ablue.

Vers. Ut cælestis regni sedem valeamus scandere.

Tuo. Gloria. Culpas.

V. Ora pro nobis.

In festo trium Lectionum.

V. Justum deduxit, *vel* Justus ut palma florebit.

In Laudibus.

Ant. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo, et inventus est justus.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Non est inventus similis illi qui conservaret legem Excelsi.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Fidelis servus et prudens quem constituit dominus super familiam suam.

Ps. Deus Deus meus (*lxii.* p. 30).

Ant. Beatus ille servus quem cum venerit dominus et pulsaverit januam, et invenerit eum vigilantem.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. Serve bone et fidelis intra in gaudium domini tui.

Ps. Laudate Dominum (*cxlviii.* p. 32).

Quando fiunt novem Lectiones, vel tres cum communi Hystoria unius confessoris et pontificis, tunc dicitur ad Laudes, et ad Tertiam, et ad secundas Vesperas hoc

Capitulum (*Ecclesiastici xliv.* 25).

Benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus : et testamentum suum confirmavit super caput ejus.

Hymnus.

Jesu Redemptor omnium,
Perpes corona præsulum :
In hac die clementius
Nostris faveto vocibus.

Tui sacri qua nominis
Confessor almus claruit :
Cujus celebrat annua
Devota plebs solennia.

Qui rite mundi gaudia
Hujus caduca respuens,
Cum angelis cælestibus
Lætus potitur præmiis.

Hujus benigne annue
Nobis sequi vestigia :
Hujus precatu servulis
Dimitte noxam criminis.

Sit, Christe, Rex piissime,
Tibi Patrique gloria,
Cum Spiritu Paraclito :
In sempiterna secula. Amen.

V. Justus germinabit sicut lilium.

R. Et florebit in æternum ante Dominum.

Ant. Euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, dicit Dominus.

Ps. Benedictus (p. 35).

Oratio ut supra.

Si duo festa unius Confessoris in una die simul contingunt, tunc fiat memoria de alio festo cum hac Ant. Iste †qui est †ante: *quære immediate infra ad secundas Vesperas unius confessoris et pontificis* (p. 422).

V. Justus ut palma.

Oratio ut supra.

AD PRIMAM.

Ant. Ecce sacerdos.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

AD TERTIAM.

Ant. Non est inventus.

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Capitulum. Benedictionem (p. 420).

R. Amavit eum Dominus Et ornavit eum.

V. Stola gloriæ induit eum.

Et ornavit. Gloria. Amavit.

V. Justum deduxit (p. 414).

AD SEXTAM.

Ant. Fidelis servus.

Ps. Defecit (*cxviii.* 81, p. 61).

Capitulum (*Ecclesiastici xliv.* 26). Cognovit eum Dominus in benedictionibus suis, conservavit illi misericordiam suam, et invenit gratiam coram oculis Domini.

R. Justum deduxit Dominus. Per vias rectas.

V. Et ostendit illi regnum Dei.

Per vias. Gloria. Justum.

V. Justus ut palma.

AD NONAM.

Ant. Serve bone.

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum (*Ecclesiastici xlv.* 3). Magnificavit eum in conspectu regum, et dedit illi coronam gloriæ.

R. Justus ut palma florebit. In domo Domini.

V. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

In domo. Gloria. Justus.

V. Justus germinabit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ant. Ecce sacerdos.

Psalmi feriales.

Capitulum. Benedictionem (p. 420).

Si duplex festum fuerit, dicitur R. Sancte N., Christi Confessor. *Sin autem, nullum dicatur responsorium.*

Hymnus. Jesu Redemptor (p. 420).

V. Justus germinabit.

Ant. Iste est qui [qui est *Chev.*] ante Deum magnas virtutes operatus est, et omnis terra doctrina ejus repleta est: ipse intercedat pro peccatis omnium populorum.

Ps. Magnificat (p. 221).

Item aliæ Lectiones unius Confessoris et Pontificis.

Lectio i. (Gregorii *in Evangelia* Homilia IX. *Op.* I. 1464.)

Servus igitur qui geminata talenta retulit, a Domino laudatur, atque ad æternam remunerationem perducitur, cum ei voce Dominica dicitur, Euge serve bone et fidelis : quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam : intra in gaudium Domini tui. Pauca quippe sunt bona omnia præsentis vitæ, quantumlibet multa esse videantur comparatione retributionis æternæ. Sed tunc fidelis servus supra multa constituitur, quando, devicta omnis corruptionis molestia, de æternis gaudiis in illa cælesti sede gloriatur. Tunc ad Domini sui gaudium perfecte intromittitur, quando in illa æterna patria assumptus, atque angelorum cœtibus admixtus, sic interius gaudet de munere, ut non sit quod jam exterius doleat de corruptione.

Lectio ii. Servus autem qui operari de talento noluit, ad Dominum cum verbis excusationis rediit, dicens, Domine, scio quia homo durus es : metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti : et timens abii

et abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. Notandum vero quod inutilis servus dominum durum vocat : cui tamen ad lucrum deservire dissimulat. Et timuisse se dicit in lucrum talentum expendere, qui hoc solum timere debuerat, ne hoc sine lucro ad dominum reportaret. Sunt enim plerique intra sanctam ecclesiam quorum iste servus imaginem tenet, qui melioris vitæ vias aggredi metuunt, et tamen jacere in sui corporis ignavia non pertimescunt. Cumque se peccatores considerant, sanctitatis vias arripere trepidant, et remanere in suis iniquitatibus non formidant.

Lectio iii. Quorum bene Petrus adhuc in infirmitate positus speciem tenet : cum viso miraculo piscium dixit, Exi a me, Domine, quia homo peccator sum. Immo si te peccatorem consideras, oportet ut a te Dominum non repellas. Sed quia idcirco meliores habitus vias et rectioris vitæ apprehendere arcem nolunt, quia infirmos se esse conspiciunt, et peccatores se fatentur, et Dominum repellunt, eumque in quo sanctificari debuerant fugiunt. Et, velut in perturbatione positi, consilium non habent dum moriuntur et vitam timent. Unde et huic servo protinus respondetur, Serve male et piger, sciebas quia meto ubi non semino, et congrego ubi non spargo. Oportuit ergo te dare pecuniam meam nummulariis, ut et ego veniens recepissem utique quod meum est cum usura.

Lectio iiii. Ex verbis suis servus constringitur, cum dominus dicit, Meto ubi non semino : et congrego ubi non spargo. Ac si patenter dicat, Si juxta sententiam tuam et illud exquiro quod non dedi, quanto magis a te exquiro quod ad erogandum dedi? Pecuniam vero nummulariis dare est eis sententiam prædicationis impendere, qui hanc valeant dictis et operibus exercere. Sed sicut nostrum periculum aspicitis si Dominicam pecuniam teneamus, ita vestrum, carissimi, sollicite pensate : quia cum usuris a nobis exigitur quod auditis. In usura quippe pecunia etiam non data recipitur. Cum enim hoc redditur quod acceptum fuerat, etiam illud superimpenditur quod acceptum non est.

Lectio v. Pensate, fratres charissimi, qui de accepta verbi pecunia usuras solvitis, et curate ut ex eo quod audistis etiam alia studeatis intelligere quae non audistis : quatenus alia ex aliis colligentes etiam illa discatis ex vobismetipsis agere, quæ necdum ex prædicatoris ore didicistis. Pigrum vero servum qua sententia feriat audiamus. Tollite ab eo talentum : et date ei qui habet decem talenta. Oportunum valde videbatur, ut cum a malo servo unum talentum tollitur, ei potius qui duo quam qui quinque talenta acceperat daretur. Illi enim dari debuit, qui minus quam qui plus habuit. Sed sicut superius diximus, per quinque talenta, quinque videlicet sensuum, id est exteriorum scientia designatur, per duo autem intellectus et operatio exprimitur. Plus ergo habuit qui duo quam qui quinque talenta accepit : quia qui per talenta quinque exteriorum administrationem meruit, ab intellectu interiorum adhuc vacuus fuit. Unum ergo talentum quod intellectum significare diximus illi dari debuit, qui bene exteriora quæ acceperat ministravit.

Lectio vi. Quod quotidie in sancta ecclesia cernimus, quia plerique, dum bene ministrant exteriora quæ acceperunt, per adjunctam gratiam ad intellectum quoque mysticum perducuntur : ut etiam de interna intelligentia polleant, qui exteriora [interiora, *Chev.*] fideliter administrant. Generalis etiam sententia

mox subditur qua dicitur, Omni enim habenti dabitur, et abundabit. Ei autem qui non habet, et quod videtur habere auferetur ab eo. Habenti namque dabitur et abundabit : quia quisquis charitatem habet, etiam alia dona percipit. Quisquis autem charitatem non habet, etiam dona quæ percepisse videbatur amittit. Unde necesse est, fratres mei charissimi, ut per omne quod agitis erga charitatis custodiam vigiletis. Charitas autem vera est, et amicum diligere in Deo, et inimicum diligere propter Deum. Quam quisquis non habet, omne bonum amittit quod habet. Talento quod acceperat privatur, et juxta Dominicam sententiam in exteriores tenebras mittitur. Per pœnam quippe in exteriores tenebras cadit, qui per culpam suam sponte in exteriores tenebras cecidit. Illic coactus patitur tenebras ultionis, qui hic libenter sustinuit tenebras voluptatis.

Secundum Mattheum xxiiii. 42.

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Vigilate quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit. Et reliqua.

Omelia venerabilis Bedæ presbiteri.

Hac similitudine ostendit Dominus adventum suum semper esse debere suspectum. Pater enim familias animus noster est, qui corpus et omnia officia corporis more patrisfamilias regit et continet. Fur autem est mors improvise veniens. Fur domum perfodit, cum mors subito et repente repentinum transitum parat. Paterfamilias si sciret adventum furis utique vigilaret, et non sineret perfodi domum suam. Quia si animus noster sedulo diem mortis suspiceret, sine dubio a suo corpore per omnia vigilaret. Tu autem Domine.

Lectio viii. Servus autem fidelis et prudens : intelligitur chorus apostolorum et martyrum et imitatorum eorum. Recte ordo apostolorum chorus, fidelis servus et prudens dicitur. Fidelis enim est qui fideliter et devote substantiam Domini sui dispensat. Prudens est qui in distribuendo capacitatem singulorum discernit. Quis, in loco hoc non pro nullo, sed pro difficili et raro ponitur. Rarus enim quisque reperitur, qui substantiam domini sui digne et discrete servis illius ministret. Quem constituit Dominus supra familiam suam, hoc est super ecclesiam, quam suo sanguine redemit de inimico.

Lectio ix. Constituit servum fidelem, ordinem videlicet prædicatorum, supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram . id est annonam verbi Dei singulis secundum suam capacitatem eroget. Beatus ille servus quem cum venerit Dominus, invenerit sic facientem. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum. Ista erit merces fidelis servi, ut videlicet Domino veniente super omnia bona cælestis patriæ constituatur : non ut ipse solus dominium habeat in gloria, sed ille potissimum in gloria dominus apparebit, qui dispensator fidelis Domini sui extiterit. Quo enim quisque amplius laboraverit, eo ampliori mercede donabitur.

In natali unius Confessoris et Abbatis :

Omnia festa unius Confessoris et Abbatis habent proprias Lectiones, sicut patet in festis eorundem.

Tamen quando festum sancti Egidii [*Kal. Sept.*] *in Dominica contigerit, differatur in crastino : et tunc legatur hoc Evangelium sequens.*

Secundum Lucam xi. 33.

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Nemo accendit lucernam et in abscondito ponit, neque sub modio, sed super candelabrum : ut luceat his qui in domo sunt. Et reliqua.

Omelia venerabilis Bedæ presbyteri. (*In* Lucæ *Evangelium*, cap. 50 : *Op.* v. 342.)

De seipso Dominus hæc loquitur, ostendens, et si supra dixerit nullum generationi nequam nisi signum Jonæ prophetæ dandum, nequaquam tamen lucis suæ claritatem fidelibus occultandam. Ipse quippe lucernam accendit, qui testam humanæ naturæ flamma suæ divinitatis implevit. Quam profecto lucernam nec credentibus abscondere, nec modio supponere, hoc est sub mensura legis includere, vel intra unius Judeæ gentis terminos voluit cohibere. Sed super candelabrum, inquit : ut qui ingrediuntur lumen videant.

Lectio viii. Candelabrum ecclesiam dicit. Cui lucernam superposuit, quia in nostris frontibus fidem suæ incarnationis affixit, ut qui ecclesiam ingredi fideliter voluerint, lumen veritatis palam queant intueri. Qua sententia Judeorum quoque proceres condemnat, qui signa quærentes exterius, apertam lucis januam noluerunt intrare credendo. Denique præcepit ne opera tantummodo, sed ut cogitationes, et ipsas etiam cordis intentiones mundare et castigare meminerint. Nam sequitur, Lucerna corporis tui est oculus tuus. Corpus dicit Dominus opera quæ palam cunctis apparent : oculum vero ipsam mentis intentionem quæ operatur, et de cujus merito eadem opera lucis an tenebrarum sint opera discernuntur : sicut ipse consequenter exposuit, dicens, Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit.

Lectio ix. Si, inquit, recta puraque intentione quæ potes agere bona studueris, lucis profecto sunt opera quæ facis, etiamsi coram hominibus aliquid imperfectionis habere videantur : Quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Si autem perversa est intentio quæ præcedit, pravum est omne opus quod sequitur, quamvis rectum esse videatur. Vide ergo ne lumen quod in te est tenebræ sint : id est, ne ipsa cordis intentio quæ lumen est animæ viciorum caligine fuscetur, sedula discretione perpende : juxta quod alibi præcipitur, Omni custodia serva cor tuum : quoniam ex ipso vita procedit. Si ergo totum corpus tuum lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum, et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Totum corpus nostrum omnia opera nostra dicit. Quia et Apostolus membra nostra nuncupat quædam opera quæ improbat, et mortificanda præcepit, dicens, Mortificate ergo membra vestra quæ sunt super terram : fornicationem, immundiciam, libidinem, et cetera talia.

Ad primas Vesperas *unius Confessoris et Abbatis.*

Ant. Amavit eum Dominus et ornavit eum stola gloriæ induit eum : et ad portas paradisi coronavit eum.

Psalmi feriales.

Capitulum (*Ecclesiastici xxxix.* 6).

Justus cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum, et in conspectu Altissimi deprecabitur.

R. Vir Israelita gaude coheres Christi. Intercede pro nobis.

V. Ut precibus tuis a Deo veniam speremus, devoti ad te confugimus.

Intercede. Gloria. Intercede.

Hymnus. Iste confessor (p. 410).

V. Amavit.

Ant. Similabo eum viro sapienti, qui ædificavit domum suam supra petram.

Ps. Magnificat (p. 221).

Oratio ut decet.

Ad Matutinas, *in festis novem Lectionum, vel trium Lectionum quando est Invitatorium duplex,*

Invit. Justus florebit : *quære in Communi unius martyris* (p. 373).

In festis trium Lectionum quando est Invitatorium simplex,

Invitatorium. Regem confessorum.

In primo Nocturno, et in Nocturnis sequentibus, Antiphonæ, Psalmi, et Versus de Communi unius Confessoris et Pontificis. Lectiones, ut supra dictum est.

R. i. Euge serve bone : *quære in Communi unius confessoris et pontificis* (p. 420).

R. ii. Justus germinabit : *quære in Communi unius martyris* (p. 374).

R. iii. Vir Israelita, *ut supra ad Vesperas* (p. 428).

R. iiii. Magnificavit : *quære in Communi unius confessoris et pontificis* (p. 416).

R. v. Amavit eum Dominus et ornavit eum, stola gloriæ induit eum. Et ad portas paradisi coronavit eum.

V. Induit eum Dominus lorica fidei et ornavit eum.

Et ad portas.

R. vi. Sancte N. Christi : *quære in Communi unius confessoris et pontificis* (p. 416).

[*R. vii.* Iste est qui ante : *quære in Communi unius confessoris et pontificis* (p. 418).]

R. viii. Iste homo ab : *quære in Communi unius confessoris et pontificis* (p. 418).

R. ix. Miles Christi : *quære in Communi unius confessoris et pontificis* (p. 419).

In festis novem Lectionum, V. Ora pro nobis.

In festis trium Lectionum, V. Justum deduxit, *vel* Justus ut palma.

In Laudibus, *Antiphona* minor. Justum deduxit Dominus per vias rectas : et ostendit illi regnum Dei.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Non est inventus.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Fidelis.

Ps. Deus Deus (*lxii.* p. 30).

Ant. Beatus ille.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. Serve bone.

Ps. Laudate (*cxlviii.* p. 32).

Quære has quattuor Antiphonas in Laudibus unius confessoris et pontificis.

Capitulum. Justus cor suum (p. 428).

Hymnus. Jesu Redemptor (p. 420).

V. Justus germinabit.

Ant. Euge serve.

Ps. Benedictus (p. 35).

Oratio ut decet.

Ad Primam, *Ant.* Justum deduxit.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam, *Ant.* Non est inventus.

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Capitulum. Justus cor suum.

R. et V. de Communi unius Confessoris et Pontificis ad omnes Horas dicuntur.

Ad Sextam, *Ant.* Fidelis (p. 420).

Capitulum. (*Ecclesiastici xxxix.* 8.)

Si enim magnus Dominus voluerit, spiritu intelligentiæ replebit illum : et ipse tanquam imbres mittet eloquia sapientiæ suæ, et in oratione confitebitur Domino.

Ad Nonam, *Ant.* Serve bone.

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum. (*Ecclesiastici xxxix.* 10.)

Dominus diriget consilium ejus et disciplinam, et in lege testamenti Domini gloriabitur.

Ad secundas Vesperas, *Ant.* Justum deduxit. *Minor* (p. 429).

Psalmi feriales.

Capitulum. Justus cor (p. 428).

Hymnus. Jesu Redemptor (p. 420).

V. Justus germinabit.

Ant. Iste †qui est† (p. 422).

Ps. Magnificat (p. 221).
Oratio ut supra.
ITEM *alia Capitula de quocunque Confessore.*
Capitulum. (*Sapientiæ x.* 10.)
Justum deduxit Dominus per vias rectas et ostendit illi regnum Dei, et dedit illi scientiam sanctorum, honestavit illum in laboribus et complevit labores illius.
Ad Sextam, Cap. (*Sap. x.* 12.)
Custodivit eum Dominus ab inimicis, et a seductoribus tutavit illum, et certamen forte dedit illi ut vinceret, et sciret quoniam omnium potentior est sapientia.
Ad Nonam, Cap. (*Sap. x.* 13.) Sapientia venditum justum non dereliquit : sed a peccatoribus liberavit eum.

In natali Plurimorum Confessorum extra tempus Paschæ.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ant. Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justiciam, adepti sunt promissiones.
Psalmi feriales.
Capitulum. (*Hebr. vii.* 23.)
Plures facti sunt sacerdotes secundum legem, idcirco quod morte prohiberentur permanere, Jesus autem eo quod maneat in æternum sempiternum habet sacerdotium.
R. Justi in perpetuum vivent, et apud Dominum est merces eorum. Et cogitatio eorum Apud Altissimum.
V. Ideo accipient regnum decoris et dyadema speciei de manu Domini.
Et cogitatio eorum.
Gloria, laus, et honor, decus, potestas, et jubilatio Patri ac Nato et Spiritui Sancto.
Apud Altissimum.
Hymnus. Sanctorum meritis.
(p. 395.) Hi sunt quos retinent.
Te summa Deitas.

V. Lætamini.
Ant. Fulgebunt justi et tanquam scintillæ in arundineto discurrent, judicabunt nationes et regnabunt in æternum.
Ps. Magnificat (p. 221).
Oratio de proprietate.

AD MATUTINAS.

Invitatorium in festis novem Lectionum, Mirabilem Deum (p. 397).
Ps. Venite (p. 2).
In festis trium Lectionum quæ habent Invitatorium simplex, Regem confessorum Dominum Venite adoremus.
Ps. Venite (p. 2).
Hymnus. Sanctorum meritis (p. 395).
Hi sunt. } (p. 396.)
Te summa. }
In primo Nocturno.
Ant. Sicut decursus aquarum plantavit vineam justorum, sed in lege Domini fuit voluntas eorum.
Ps. Beatus vir qui non (*i.* p. 5).
Ant. Tanquam aurum in fornace probavit electos Dominus, et quasi holocausta accepit illos in æternum.
Ps. Quare fremuerunt (*ii.* p. 7).
Ant. Filii hominum, scitote quia Dominus sanctos suos mirificavit.
Ps. Cum invocarem (*iiii.* p. 8).
V. Lætamini.
Lectio i. (Gregorii *in Evangelia,* Homilia XIII. *Op.* I. 1482.)
Beati sunt servi illi quos cum venerit Dominus, invenerit vigilantes. Vigilat qui ad aspectum veri luminis mentis oculos apertos tenet. Vigilat qui servat operando quod credit. Vigilat qui a se torporis et negligentiæ tenebras repellit. Hinc etenim Paulus dicit, Evigilate justi, et nolite peccare. Hinc rursus ait, Hora est jam nos de somno surgere. Sed veniens Dominus quid servis vigilantibus exhibeat, audiamus. Amen dico vobis quod præcinget se, et faciet illos discumbere, et tran-

siens ministrabit illis. Præcinget se : id est, ad retributionem præparabit. Faciet illos discumbere : id est, in æterna quiete refoveri.

R. 1. Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum, et jam non erit amplius neque luctus neque clamor, sed nec ullus dolor. Quoniam priora transierunt.

V. Non esurient neque sitient amplius; et non cadet super illos sol, neque ullus æstus.

Lectio ii. Discumbere nostrum in regno æterno quiescere est. Unde rursum Dominus dicit, Venient et recumbent cum Abraham et Ysaac, et Jacob. Transiens autem Dominus ministrat, quia lucis suæ illustratione nos satiat. Transire vero Domini est cum de judicio ad regnum redit. Vel certe nobis Dominus post judicium transit, quia ab humanitatis forma in divinitatis suæ contemplatione nos elevat. Et transire ejus est in claritatis suæ speculationem nos ducere, cum eum quem in humanitate in judicio cernimus, etiam in divinitate post judicium videmus. Ad judicium veniens Dominus in forma servi omnibus apparebit : quia scriptum est, Videbunt in quem transfixerunt. Sed reprobi in supplicium corruunt, justi ad claritatis ejus gloriam pertrahuntur, sicut scriptum est : Tollatur impius, ne videat gloriam Dei.

R. 2. Exultabunt sancti in gloria. Lætabuntur in cubilibus suis.

V. Epulentur et exultent in conspectu Dei.

Lætabuntur.

Lectio iii. Sed quid si servi in prima vigilia negligentes existunt? Prima quippe vigilia primævæ ætatis custodia est. Sed neque sic desperandum est et a bono opere cessandum. Nam longanimitatis suæ patientiam insinuans Dominus subdit, Et si venerit in secunda vigilia, et si in tertia vigilia venerit, et ita invenerit, beati sunt servi illi. Prima vigilia primævum tempus est : id est pueritia. Secunda, adolescentia vel juventus: quæ auctoritate sacri eloquii unum sunt dicentis, Lætare juvenis in adolescentia tua. Tertia autem senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat vel secundam. Ut qui converti a pravitatibus suis in puericia neglexerit, ad vias vitæ saltem in tempore juventutis evigilet. Et qui vigilare in secunda vigilia noluit, tertiæ vigiliæ remedia non amittat. Ut qui in juventute ad vias vitæ non vigilat, saltem in senectute resipiscat.

R. 3. Justi in perpetuum : *ut supra ad Vesperas.*

In secundo Nocturno.

Ant. Lætentur omnes qui sperant in te, Domine, quoniam tu benedixisti justis, scuto bonæ voluntatis coronasti eos.

Ps. Verba mea (*v.* p. 8).

Ant. Dabo sanctis meis locum nominatum in regno Patris mei, dicit Dominus.

Ps. Domine quis (*xiiii.* p. 17).

Ant. Sanctis qui in terra sunt ejus mirificavit omnes voluntates meas inter illos.

Ps. Conserva me Domine (*xv.* p. 17).

V. Exultent justi in conspectu Dei.

Lectio iiii. Pensate, fratres charissimi, quia conclusit Dei pietas duriciam nostram. Non est quid jam homo excusationis inveniat. Deus despicitur et expectat : contemni se videt, et revocat. Injuriam de contemptu suo conspicit, et tamen quandoque revertentibus etiam præmia promittit. Sed nemo hanc ejus longanimitatem negligat, quia tanto districtiorem justiciam in judicio exiget, quanto longiorem patientiam ante judicium prærogavit. Hinc etenim Paulus dicit, Ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam

te adduxit? Secundum duriciam autem tuam et cor impœnitens thesaurizas tibi iram in die iræ et revelationis justi judicii Dei.

R. 4. Lætamini justi et exultate in Domino. Et gloriamini omnes recti corde.

V. Cantate ei canticum novum : bene psallite ei in vociferatione.

Et gloriamini.

Lectio v. Psalmista ait, Deus judex justus fortis et longanimis. Dicturus quippe longanimem, præmisit justum, ut quem vides peccata delinquentium diu longanimiter ferre, scias hunc quandoque etiam districte judicare. Hinc per quendam sapientem dicitur, Altissimus enim est patiens redditor. Patiens quippe redditor dicitur, quia peccata hominum et patitur et reddit. Nam quos diu ut convertantur tolerat, non conversos durius damnat. Ad excutiendam vero mentis nostræ desidiam, etiam exteriora damna per similitudinem ad medium deducuntur, ut per hæc animus ad suam custodiam excitetur. Nam dicitur, Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam. Ex præmissa similitudine etiam exhortatio subinfertur, cum dicitur, Et vos estote parati : quia qua hora non putatis Filius hominis veniet.

R. 5. Sancti tui, Domine, mirabile consecuti sunt iter, servientes præceptis tuis ut invenirentur illæsi. In aquis validis terra apparuit arida, et in mari rubro via sine impedimento.

V. Victricem manum tuam laudaverunt pariter et decantaverunt, Domine, nomen sanctum tuum.

In aquis.

Lectio vi. Nesciente autem patrefamilias fur domum perfodit : quia dum a sui custodia spiritus dormit, improvisa mors veniens nostræ carnis habitaculum irrumpit. Et eum quem dominum domus invenerit dormientem necat: quia cum ventura damna spiritus minime prævidet, hunc mors ad supplicium nescienten rapit. Furi autem resisteret si vigilaret, quia adventum judicis qui occulte animam rapit præcavens ei pœnitendo occurreret, ne impœnitens periret. Horam vero ultimam Dominus noster idcirco nobis voluit esse incognitam, ut semper possit esse suspecta. Ut dum illam prævidere non possumus, ad illam sine intermissione præparemur. Proinde, fratres mei, in conditione mortalitatis vestræ mentis oculos figite : venienti vos judici per fletus quotidie et lamenta præparate. Cum certa mors maneat omnibus, nolite de temporalis vitæ providentia incerta cogitare. Terrenarum rerum vos cura non aggravet. Quantislibet enim auri et argenti monilibus circundetur, quibuslibet preciosis vestibus induatur caro: quid est aliud quam caro? nolite ergo attendere quid habetis, sed quid estis. Tu autem Domine miserere.

R. 6. In circuitu tuo, Domine, lumen est quod nunquam deficiet. Ubi constituisti lucidissimas mansiones, Ibi requiescunt sanctorum animæ.

V. Lux perpetua lucebit sanctis tuis, Domine, et æternitas temporum.

Ubi. Gloria. Ibi requiescunt.

In tertio Nocturno.

Ant. Sancti qui sperant in Domino habebunt fortitudinem, assument pennas ut aquilæ, volabunt, et non deficient.

Ps. Domini est terra (*xxiii.* p. 40).

Ant. Justi autem in perpetuum vivent, et apud Dominum est merces eorum.

Ps. Exultate justi (*xxxii.* p. 75).

Ant. O quam gloriosum est regnum in quo cum Christo gaudent omnes sancti : amicti stolis albis sequuntur Agnum quocunque ierit.

Ps. Quam dilecta (*lxxxiii.* p. 152).

V. Justorum animæ (p. 408).

Evangelium. Secundum Lucam. xii. 35.

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris. Et reliqua.

Omelia beati Gregorii papæ. (*In Evangelia,* Homilia XIII. *Op.* I. 1480.)

Sancti Evangelii, fratres charissimi, aperte nobis est lectio recitata: sed ne aliquibus ipsa ejus planicies alta fortasse videatur, eam sub brevitate transcurrimus : quatenus ejus expositio ita nescientibus fiat cognita, ut tamen scientibus non sit onerosa. Quia viris luxuria in lumbis sit, feminis in umbilico, testatur Dominus, qui de diabolo ad beatum Job loquitur dicens, Virtus ejus in lumbis ejus, et fortitudo ejus in umbilico ventris ejus. A principali igitur sexu lumborum nomine luxuria designatur, cum Dominus dicit, Sint lumbi vestri præcincti. Lumbos enim præcingimus, cum carnis luxuriam per continentiam coartamus. Quia vero minus est mala non agere, nisi etiam quisque studeat et bonis operibus insudare, protinus additur, Et lucernæ ardentes in manibus vestris. Lucernas quippe ardentes in manibus tenemus, cum per bona opera proximis nostris lucis exempla monstramus.

R. 7. Sacerdotes ejus induant justiciam. Et sancti ejus exultatione exultabunt.

V. Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Et sancti.

Lectio viii. Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. Duo autem sunt quæ jubentur, et lumbos restringere, et lucernas tenere : ut et mundicia sit castitatis in corpore, et lumen veritatis in operatione. Redemptori etenim nostro unum sine altero placere nequaquam potest : si aut is qui bona agit adhuc luxuriæ inquinamenta non deserit, aut is qui castitate præeminet necdum se per bona opera exercet. Nec castitas ergo magna est sine bono opere : nec opus bonum aliquod est sine castitate. Sed et si utrumque agitur, restat ut quisquis ille est spe ad supernam patriam tendat, et nequaquam se a viciis pro mundi hujus honestate contineat. Quia et si quædam bona aliquando pro honestate inchoat, in ejus tamen intentione non debet permanere, nec per bona opera præsentis mundi gloriam quærere : sed totam spem in Redemptoris sui adventu constituat.

R. 8. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt. Et vivent nomina eorum in generatione et generationem.

V. Sapientiam sanctorum narrabunt omnes populi, et laudem eorum pronunciat omnis ecclesia sanctorum.

Et vivent.

Lectio ix. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum : quando revertatur a nuptiis. Ad nuptias quippe Dominus abiit, quia resurgens a mortuis ascendit in cælum, supernamque sibi angelorum multitudinem novus homo copulavit. Qui tunc revertitur, cum nobis jam per judicium manifestatur. Bene autem de servis expectantibus subditur, Ut cum venerit et pulsaverit, confestim aperiant ei. Venit quippe Dominus, cum ad judicium properat. Pulsat vero, cum jam per ægritudinis molestias esse mortem vicinam designat. Cui confestim aperimus, si hunc cum amore suscipimus. Aperire enim judici pulsanti non vult, qui exire de corpore trepidat, et videre eum contempsisse se meminit, judicem formidat. Qui autem de sua spe et operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia lætus judicem sustinet. Et cum tempus propinquæ

mortis agnoverit, de gloria retributionis hilarescit.

R. 9. Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum. Quando revertatur a nuptiis.

V. Vigilate ergo quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit.

Et vos similes. Gloria Patri. Quando revertatur.

V. Justi autem in perpetuum vivent.

In Laudibus.

Ant. Justorum autem animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum maliciæ.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Cum palma ad regna pervenerunt sancti, coronas decoris meruerunt de manu Domini.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt : et vivent nomina eorum in æternum.

Ps. Deus Deus (*lxii.* p. 30).

Ant. Sacerdotes Dei benedicite Domino, servi Domini hymnum dicite Deo in æternum.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. Exultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

Ps. Laudate (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum. Plures facti (p. 431).

Hymnus. Rex gloriose martyrum.

Totus Hymnus dicatur, sicut in festis plurimorum martyrum (p. 406).

V. Mirabilis Deus.

Ant. Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris, et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis.

Ps. Benedictus (p. 35).

Oratio ut supra.

Ad Primam. *Ant.* Justorum autem (p. 406).

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam. *Ant.* Cum palma.

Capitulum. Plures facti (p. 431).

Responsoria et Versus de Communi plurimorum martyrum ad omnes Horas dicuntur (pp. 362—3).

Ad Sextam. *Ant.* Corpora sanctorum (p. 406).

Ps. Defecit (*cxviii.* 81, p. 61).

Cap. (*Sap. v.*, Chev.; *Phil. iii.*, 1526).

Sancti et justi in Domino gaudete : vos elegit Deus in hereditatem sibi.

Ad Nonam. *Ant.* Exultabunt.

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum (*Sapientiæ v.* 16).

Justi autem in perpetuum vivent, et apud Dominum est merces eorum : et cogitatio eorum apud Altissimum.

Ad secundas Vesperas.

Ant. Justorum autem (p. 406).

Psalmi feriales.

Capitulum. Plures facti (p. 431).

Hymnus. Rex gloriose (p. 406).

V. Mirabilis Deus.

Ant. Sanctum est verum lumen et admirabile, ministrans lucem his qui permanserunt in agone certaminis, recipient a Christo splendorem sempiternum in quo assidue felices lætantur.

Ps. Magnificat. *Oratio ut supra.*

In natali unius Virginis et Martyris.

Ad primas Vesperas.

Super Psalmos feriales. Ant. Hæc est virgo prudens quæ veniente sponso aptavit lampades suas et introivit cum Domino ad nuptias.

Psalmi feriales.

Capitulum. (*Ecclesiastici li.* 13.)

Domine Deus meus, exaltasti super terram habitationem meam, et pro morte defluenti deprecata sum.

R. Regnum mundi. (*ix.* p. 447.)

Hymnus.

Virginis proles opifexque matris,
Virgo quem gessit peperitque virgo,
Virginis festum canimus trophæum,

Accipe votum.
Hæc tua virgo duplici beata
Sorte, dum gestit fragilem domare
Corporis sexum, domuit cruentum
Corpore seclum.
Unde nec mortem, nec amica mortis
Sæva pœnarum genera pavescens
Sanguine fuso meruit sacratum
Scandere cælum.
Hujus obtentu, Deus alme, nostris
Parce jam culpis vicia remittens,
Quo tibi puri resonemus almum
Pectoris hymnum.
Gloria Patri, genitæque Proli,
Et tibi compar utriusque semper
Spiritus alme, Deus unus omni
Tempore secli. Amen.

V. Diffusa est gratia in labiis tuis.

Ant. Simile est regnum cælorum sagenæ missæ in mare, et ex omni genere piscium congreganti, quam cum impleta esset educentes et secus litus sedentes elegerunt bonos in vasa sua : malos autem foras miserunt.

Ps. Magnificat (p. 221).

Oratio. Exaudi nos, Deus salutaris noster : ut sicut de beatæ N. virginis et martyris tuæ festivitate gaudemus, ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per Dominum.

AD MATUTINAS.

In festis novem Lectionum tantum, Invitatorium. Christum venerantes Deum adoremus Regem regum. Qui in cælis N. palmam hodie dedit æternam.

Ps. Venite (p. 2).

In festis novem Lectionum, vel trium quando est Invitatorium duplex, Invitatorium. Agnum sponsum virginum. Venite adoremus Dominum Jesum Christum.

Ps. Venite (p. 2).

In festis trium Lectionum quando Invitatorium est simplex, Invitatorium. Regem virginum Dominum. Venite adoremus.

Ps. Venite (p. 2).

Hymnus. Virginis proles (p. 440).

In primo Nocturno.

Ant. Ante thorum hujus virginis frequentate nobis dulcia cantica dragmis [dragmatis. 1526].

Ps. Domine Dominus noster (*viii.* p. 11).

Ant. Sicut lilium inter spinas : sic amica mea inter filias.

Ps. Cæli enarrant (*xviii.* p. 23).

Ant. Favus distillans labia tua, sponsa : et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.

Ps. Domini est terra (*xxiii.* p. 40).

V. Diffusa est gratia.

Lectio i. Ex Ambrosii de virginibus libro I. *excerpta.*

Quoniam hodie natalis est virginis, congruum aliquid de virginibus est loquendum. Immaculatus enim Dominus immaculatam sibi famulam etiam in hoc pleno colluvionum fragilitatis humanæ corpore positam misericorditer consecravit. Natalis est virginis : integritatem sequamur. Natalis est sanctæ N. : mirentur viri, non desperent virgines.

R. 1. Diffusa est gratia in labiis tuis. Propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Dilexisti justiciam et odisti iniquitatem.

Propterea.

Lectio ii. Non autem ideo laudabilis virginitas, quia in martyribus reperitur : sed quia ipsa martyres facit. Quis enim humano eam possit ingenio comprehendere, quam nec natura suis inclusit legibus? Hæc virgo e cælo accersivit quod imitaretur in terris. Nec immerito vivendi sibi usum quæsivit e cælo, quæ Sponsum sibi invenit in cælo. Quanquam ego [Quoniam ergo *Chev.*] laudationem non suscepi virginitatis, sed expressionem, ad rem tamen pertinere arbitror, ut quæ sit ei patria, quis auctor, appareat.

R. 2. Propter veritatem, et man-

suetudinem, et justiciam Et deducet te mirabiliter dextera tua.

V. Audi filia et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum, et domum patris tui.

Et deducet.

Lectio iii. Prius ubi sit patria diffiniamus. Si enim ibi est patria, ubi genitale domicilium, in cælo profecto est patria castitatis. Itaque hîc advena, ibi incola est. Quid autem est castitas virginalis, nisi expers contagionis integritas? atque ejus auctorem quem possumus æstimare, nisi immaculatum Dei Filium, cujus caro non vidit corruptionem, divinitas non est experta contagionem? Videte igitur quanta virginitatis merita sint. Christus ante virginem : Christus ex virgine.

R. 3. Dilexisti justiciam et odisti iniquitatem, propterea Unxit te Deus, Deus tuus, oleo læticiæ.

V. Propter veritatem, et mansuetudinem, et justiciam.

Unxit te. Gloria Patri. Unxit.

In secundo Nocturno.

Ant. Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procede, et regna.

Ps. Eructavit (*xliiii.* p. 101).

Ant. Adjuvabit eam Deus vultu suo, Deus in medio ejus, non commovebitur.

Ps. Deus noster refugium (*xlv.* p. 103).

Ant. Unguentum effusum nomen tuum, ideo adolescentulæ dilexerunt te nimis.

Ps. Fundamenta (*lxxxvi.* p. 154).

V. Specie tua et pulchritudine tua.

Lectio iiii. Christus virginum sponsus ante virginem fuit : et idem est natus de virgine. A Patre quidem natus ante secula : sed ex virgine renatus ob secula. Illud naturæ suæ : hoc utilitatis nostræ est. Illud erat semper : hoc voluit. Spectate et aliud virginitatis meritum. Christus virginis sponsus, et, si dici potest, Christus virgineæ castitatis. Virginitas enim Christi : non virginitatis est Christus.

R. 4. Hæc est virgo sapiens, quam Dominus vigilantem invenit, quæ acceptis lampadibus sumpsit oleum secum. Et veniente Domino introivit cum eo ad nuptias.

V. Inventa una margarita, dedit omnia sua, et comparavit eam.

Et veniente.

Lectio v. Virgo est quæ nupsit, virgo quæ nos sub utero portavit. Virgo quæ genuit, virgo quæ proprio lacte nutrivit. Sed jam a matre descendamus ad filias. De virginibus, inquit sanctus Apostolus, præceptum Domini non habeo. Si doctor gentium non habuit, habere quis potuit? Et præceptum quidem non habuit, sed habuit exemplum. Non enim potest imperari virginitas, sed optari. Sancta mater ecclesia immaculata est coitu, sed fecunda partu. Virgo est castitate, mater est prole.

De Virgine et Martyre :

R. 5. Veni, sponsa Christi, accipe coronam quam tibi Dominus præparavit, pro cujus amore sanguinem tuum fudisti. Et cum angelis in paradisum introibis.

V. Veni electa mea, et ponam in te thronum meum, quia concupivit rex speciem tuam.

Et cum.

De Virgine non Martyre :

R. Induit me Dominus vestimento salutis, et indumento læticiæ circundedit me. Et tanquam sponsam decoravit me corona.

V. Tradidit auribus meis inæstimabiles margaritas et circundedit me vernantibus atque coruscantibus gemmis. Et tanquam sponsam.

Lectio vi. Parturit nos virgo, non viro plena sed Spiritu. Parit nos virgo, non cum dolore membrorum,

sed cum gaudiis angelorum. Nutrit nos virgo, non corporis lacte, sed apostoli, quo infirmam adhuc crescentis populi lactavit ætatem. Virginitas Dei donum est, munus Parentis, sacerdotium castitatis. Virgo matris ecclesiæ hostia est, cujus quotidiano sacrificio vis divina placatur. Virgo est ecclesia, quam studuit apostolus virginem castam assignare Christo. Virgo est filia Syon. Virgo est civitas illa Hierusalem quæ in cælo est : in qua nihil intrat commune atque immundum.

R. 6. Audi filia et vide et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum et domum patris tui : et concupiscet Rex speciem tuam. Quoniam ipse est Dominus Deus tuus.

V. Induet te Dominus vestimento salutis, et indumento læticiæ circundabit te.

Quoniam. Gloria. Quoniam.

In tertio Nocturno.

Ant. Hæc est quæ nescivit thorum in delicto, habebit fructum in refectione animarum sanctarum.

Ps. Cantate *i.* (*xcv.* p. 164).

Ant. Nigra sum sed formosa, filiæ Hierusalem : ideo dilexit me Rex et introduxit me in cubiculum suum.

Ps. Dominus regnavit, exultet (*xcvi.* p. 164).

Ant. O quam pulchra est casta generatio cum claritate.

Ps. Cantate *ii.* (*xcvii.* p. 169).

V. Adjuvabit eam.

Secundum Mattheum, xiii. 44.

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro : quem qui invenit homo abscondit, et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet, et emit agrum illum. Et reliqua.

Omelia beati Gregorii papæ. (*In Evangelia*, Homilia XI. *Op.* I. 1472.)

Regnum cælorum, fratres charissimi, idcirco terrenis rebus simile dicitur, ut ex his quæ animus novit, surgat ad incognita quæ non novit : quatenus exemplo visibilium se ad invisibilia rapiat, et per ea quæ usu didicit quasi confricatus incalescat : ut per hoc quod scit, nota diligere discat et incognita amare. Ecce enim cælorum regnum thesauro abscondito in agro comparatur, quem qui invenit homo abscondit, et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet, et emit agrum illum.

R. 7. Veni electa mea, et ponam in te thronum meum. Quia concupivit Rex speciem tuam.

V. Audi filia et vide, et inclina aurem tuam. Quia concupivit.

Lectio viii. Hac in re quoque notandum est quod inventus thesaurus absconditur ut servetur. Quia studium cælestis desiderii a malignis spiritibus custodire non sufficit qui hoc ab humanis laudibus non abscondit. In præsenti etenim vita, quasi in via sumus qua ad patriam pergimus. Maligni autem spiritus iter nostrum quasi quidam latrunculi obsident. Deprædari ergo desiderat, qui thesaurum publice in via portat. Hoc autem dico, non ut proximi opera nostra non videant : cum scriptum sit, Videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cælis est : sed ut per hoc quod agimus laudes exterius non quæramus. Sic autem sit opus in publico, quatenus intentio maneat in occulto, ut et de bono opere proximis præbeamus exemplum, et tamen per intentionem, qua soli Deo placere quærimus, semper optemus secretum.

R. 8. Pulchra facie sed pulchrior fide, beata es virgo respuens mundum. Lætaberis cum angelis, intercede pro omnibus nobis.

V. Specie tua et pulchritudine tua.

Lætaberis cum angelis.

Lectio ix. Thesaurus autem cæleste est desiderium. Ager vero in quo thesaurus absconditur, disciplina studii cælestis. Quem profecto agrum omnibus venditis comparat, qui voluptatibus carnis renuncians cuncta sua desideria per disciplinæ cælestis custodiam calcat: ut nihil jam quod caro blanditur libeat, nihil quod carnalem vitam trucidat spiritus perhorrescat. Rursum cæleste regnum negociatori homini simile perhibetur, qui bonas margaritas quærit, sed unam preciosam invenit. Quam videlicet inventam omnia vendens emit, quia qui cælestis vitæ dulcedinem inquantum possibilitas admittit perfecte cognoverit, ea quæ in terris amaverat libenter cuncta derelinquit. In comparatione ejus vilescunt omnia, deserit habita, congregata dispergit. Inardescit in cælestibus animus: nihil in terrenis libet. Deforme conspicitur quicquid de terrenæ rei placebat specie, quia sola preciosæ margaritæ claritas fulget in mente. De cujus dilectione recte per Salomonem dicitur, Fortis est ut mors dilectio. Quia videlicet sicut mors corpus interimit, sic ab amore rerum corporalium æternæ vitæ charitas occidit. Nam quem perfecte absorbuerit, ad terrena foris desideria velut insensibilem reddit.

R. 9. Regnum mundi et omnem ornatum seculi contempsi propter amorem Domini mei Jesu Christi. Quem vidi, quem amavi, quem credidi, quem dilexi.

V. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea Regi.

Quem vidi. Gloria Patri. Quem.

In festis novem Lectionum, V. Ora pro nobis.

In festis trium Lectionum, V. Specie tua et pulchritudine tua:

vel V. Adjuvabit eam Deus.

In Laudibus.

Ant. Hæc est virgo sapiens quam Dominus vigilantem invenit.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29).

Ant. Hæc est virgo sapiens et una de numero prudentum.

Ps. Jubilate (*xcix.* p. 29).

Ant. Hæc est virgo sancta atque gloriosa quia Dominus omnium dilexit eam.

Ps. Deus Deus (*lxii.* p. 30).

Ant. Benedico te Pater Domini mei Jesu Christi, quia per Filium tuum tentationis ignis extinctus est a latere meo.

Ps. Benedicite (p. 31).

Ant. Veni sponsa Christi, accipe coronam quam tibi Dominus præparavit in æternum.

Ps. Laudate (*cxlviii.* p. 32).

Capitulum. Domine Deus meus.

Hymnus.

Jesu corona virginum,
Quem mater illa concepit:
Quæ sola virgo parturit,
Hæc vota clemens accipe.

Qui pascis inter lilia,
Septus choreis virginum:
Sponsas decorans gloria,
Sponsisque reddens præmia,

Quocunque pergis, virgines
Sequuntur, atque laudibus
Post te canentes cursitant,
Hymnosque dulces personant.

Te deprecamur largius
Nostris adauge sensibus
Nescire prorsus omnia
Corruptionis vulnera.

Deo Patri sit gloria (p. 34).

V. Adducentur Regi virgines post eam.

Ant. Veniente Sponso prudens virgo præparata introivit cum eo ad nuptias.

Ps. Benedictus (p. 35).

Oratio ut supra.

Ad Primam.

Ant. Hæc est virgo sapiens quam.

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam.

Ant. Hæc est virgo sapiens et una [de numero prudentum].

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Capitulum. Domine Deus meus.

R. Diffusa est gratia In labiis tuis.

V. Propterea benedixit te Deus in æternum.

In labiis. Gloria Patri. Diffusa.

V. Specie tua et pulchritudine.

Ad Sextam.

Ant. Hæc est virgo sancta (p. 448).

Ps. Deficit (*cxviii.* 81, p. 61).

Capitulum. (*Ecclesiastici li.* 15.)

Laudabo nomen tuum assidue et collaudabo illud in confessione, et exaudita est oratio mea.

R. Specie tua Et pulchritudine tua.

V. Intende prospere procede et regna.

Et pulchritudine. Gloria. Specie.

V. Adjuvabit eam Deus vultu suo.

Ad Nonam.

Ant. Veni sponsa (p. 448).

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Capitulum. (*Ecclesiastici li.* 16.)

Liberasti me de perditione, et eripuisti me de tempore iniquo : propterea confitebor tibi et laudem dicam nomini tuo, Domine Deus meus.

R. Adjuvabit eam Deus vultu suo.

V. Deus in medio ejus non commovebitur.

Deus vultu suo. Gloria Patri. Adjuvabit.

V. Adducentur regi.

Ad secundas Vesperas.

Ant. Hæc est virgo sapiens quam [Dominus vigilantem invenit].

Psalmi feriales.

Capitulum. Domine Deus meus.

Hymnus. Jesu corona (p. 448).

V. Adducentur regi virgines.

Ant. Simile est regnum cælorum homini negociatori quærenti bonas margaritas, inventa una preciosa margarita dedit omnia sua et comparavit eam.

Ps. Magnificat (p. 221).

Oratio ut supra.

Item *alia Capitula unius Virginis et Martyris, et dicuntur cum Capitulis supra scriptis alternis vicibus per ebdomadam : ita tamen quod semper in primis dicitur Capitulum* Domine Deus meus (p. 440).

Ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam.

Capitulum. (*Ecclesiastici li.* 1.)

Confitebor tibi Domine rex, et collaudabo te Deum salvatorem meum, confitebor nomini tuo quoniam adjutor et protector factus es mihi, et liberasti corpus meum a perditione.

Ad Sextam. Capitulum. (*Ecclesiastici li.* 8.)

Laudabit usque ad mortem anima mea Dominum, et vita mea appropinquans erat in infernum deorsum.

Ad Nonam. Capitulum. Liberasti me de perditione, *&c. ut supra.*

In natali unius Virginis

Non Martyris.

Ad utrasque Vesperas, et ad Matutinas, et ad Tertiam.

Capitulum. (2 *Cor. x.* 17.)

Qui gloriatur in Domino glorietur, non enim qui seipsum commendat ille probatus est, sed quem Deus commendat.

Hymnus. Virginis proles (p. 440).

Hujus obtentu, Deus } *p.* 441.
Gloria Patri genitæque }

Cetera omnia ad Vesperas, et ad Matutinas, et ad Horas, ut supra in Hystoria unius Virginis et Martyris.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, auctor virtutis et amator vir-

ginitatis : da nobis, quæsumus, sanctæ N. virginis tuæ placitis tibi meritis commendari, cujus vita merito castitatis tibi complacuit. Per Dominum.

Lectio i. Augustini de verbis Domini, 23. (Sermo XCIII. *Op.* v. 719, ed. Paris, 1837.)

Simile est regnum cælorum decem virginibus : quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsæ : dicit Dominus. Istæ quinque, et quinque virgines : omnes omnino sunt animæ Christianorum. Sed, ut dicamus vobis quod Deo inspirante sentimus, non qualescunque animæ, sed tales animæ quæ habent Catholicam fidem et habere videntur bona opera in ecclesia Dei : et tamen ex ipsis quinque sunt prudentes, et quinque fatuæ. Quare ergo appellatæ sunt quinque, et quare virgines, prius videamus ; et deinde cetera consideremus.

Lectio ii. Omnis anima in corpore ideo quinario numero censetur, quia quinque sensibus utitur. Nihil est enim quod sentimus ex corpore, nisi janua quinquepartita : aut videndo, aut audiendo, aut odorando, aut gustando, aut tangendo. Qui ergo se abstinet ab illicito visu, ab illicito auditu, ab illicito odoratu, ab illicito gustu, ab illicito tactu, propter istam integritatem Virginis nomen accepit. Si bonum est abstinere ab illicitis sentiendi motibus, et ideo unaquæque anima Christiana Virginis nomen habet : Quare quinque admittuntur, et quinque repelluntur ? Parum est quia virgines sunt, et lampades habent. Virgines, propter abstinentiam ab illicitis sensibus. Lampades habentes, propter opera bona : de quibus operibus Dominus dicit, Luceant opera vestra coram hominibus, ut videant bona facta vestra, et glorificent Patrem vestrum qui in cælis est.

Lectio iii. Item discipulis dicit Dominus, Sint lumbi vestri accincti, et lucernæ ardentes. In lumbis accinctis virginitas, in lucernis ardentibus, opera bona. Non solet dici virginitas utique in conjugatis : tamen etiam ibi est fidei virginitas, quæ exhibet pudicitiam conjugalem. Nam ut noverit Sanctitas vestra, non importune, secundum animam et secundum integritatem fidei, qua etiam fide ab illicitis abstinetur, et bona opera fiunt, unumquemque vel unamquamque animam virginem dici : tota ecclesia, quæ constat ex virginibus, et pueris, et maritatis feminis, et uxoratis viris, uno nomine virgo est appellata. Unde hoc probamus ? Apostolum audi dicentem, non solis sanctimonialibus, sed universæ prorsus ecclesiæ, Desponsavi vos uni Viro virginem castam exhibere Christo. Et quia hujus virginitatis corruptor diabolus cavendus est, continuo ipse Apostolus, cum dixisset, Desponsavi vos uni Viro virginem castam exhibere Christo, adjunxit et ait, Timeo autem ne, sicut serpens Evam seduxit versutia sua, sic et vestri sensus corrumpantur a castitate quæ est in Christo.

Lectio iiii. In corpore virginitatem pauci habent : in corde omnes habere debent. Si ergo ab illicitis abstinentia bona est, unde virginitas nomen accepit, et opera bona laudabilia sunt, quæ significantur lampadibus : quare ergo quinque admittuntur, et quinque repelluntur ? Si et virgo est et lampadem fert et tamen non admittitur : ubi se videt, quæ nec virginitatem ab illicitis servat, nec opera bona volens habere in tenebris ambulat ? De istis ergo, fratres mei, de istis potius disputemus, qui nolunt videre quod malum est, qui nolunt audire quod malum est. Ab illicitis sacrificiorum nitoribus avertit odoratum, ab illicitis sacrificiorum cibis avertit gustum, fugit complexum alienum,

frangit panem esurienti, hospitem inducit in domum, vestit nudum, concordat litigiosum, visitat ægrotum, sepelit mortuum.

Lectio v. Ecce virgo, ecce habet lampadem. Quid quaerimus amplius? Adhuc quæro. Quid adhuc quæris, inquis? Adhuc quæro. Intentum me fecit Evangelium sanctum. Etiam ipsas virgines, et ferentes lampades, alias dixit prudentes, alias stultas. Unde intuemur, unde discernimus? De oleo. Aliquid magnum significat oleum, et valde magnum. Putasne charitas est? Quærendo dicimus : non sententiam præcipitamus. Unde mihi videatur per oleum charitas significari, dicam vobis. Apostolus dicit, Adhuc supereminentiorem viam vobis demonstro. Supereminentiorem viam quam demonstrat? Si linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam : factus sum velut æramentum sonans, aut cymbalum tinniens. Ipsa est supereminens via, id est charitas, quæ merito oleo significatur. Tu autem.

R. Induit me Dominus : *ut supra, unius Virginis et Martyris* (p. 444).

Lectio vi. Omnibus humoribus oleum supereminet. Mitte aquam, et superinfunde oleum, supereminet. Mitte oleum, et superinfunde aquam : oleum supereminet. Si ordinem servaveris, vincit : si ordinem mutaveris, vincit. Charitas nunquam cadit. Quid ergo, fratres? Jam disceptemus de quinque virginibus prudentibus et quinque fatuis, quæ voluerunt ire obviam sponso. Quid est ire obviam sponso? Corde ire, expectare ejus adventum : sed ille tardabat. Dum tardat ille, dormierunt omnes. Quid est omnes? Et sapientes et fatuæ obdormitaverunt et dormierunt. Putamus bonus est somnus iste? Quid est somnus iste? Ne forte tardante sponso, quoniam abundat iniquitas refrigescet charitas multorum. Siccine intellecturi sumus istum somnum? Non mihi placet, dico. Quare? Quia sunt ibi prudentes. Et utique quando dicit Dominus, Quoniam abundavit iniquitas refrigescet charitas multorum : subjecit et ait, Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Ubi vultis esse istas prudentes? Non in his qui perseveraverunt usque in finem? Non ob aliud, fratres : non ob aliud prorsus admittentur intro, nisi quia perseveraverunt usque in finem.

Evangelium. Secundum Mattheum xxv. 1.

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum cælorum decem virginibus : quæ accipientes lampades suas, exierunt obviam sponso et sponsæ. Et reliqua.

Omelia beati Gregorii papæ. (*In Evangelia*, Homilia XII. *Op.* I. 1476.)

Sæpe vos, fratres charissimi, admoneo prava opera fugere, mundi hujus inquinamenta devitare, sed hodierna sancti Evangelii lectione compellor dicere : ut et bona quæ agitis cum magna cautela timeatis, ne per hoc quod a vobis rectum geritur, favor aut gratia humana requiratur, ne appetitus laudis surrepat, et quod foris ostenditur, intus a[b æterna] mercede vacuetur. Ecce enim Redemptoris voce decem virgines, et omnes dicuntur virgines : sed tamen intra beatitudinis januam non omnes sunt receptæ : quia earum quædam, dum de virginitate sua gloriam foris expetunt, in vasis suis oleum habere noluerunt. Tu autem, Domine miserere nostri.

Lectio viii. Prius quærendum nobis est, quid sit cælorum regnum, aut cur decem virginibus comparetur : quæ etiam prudentes virgines, et quæ fatuæ dicuntur. Dum enim regnum cælorum constet quia reproborum nullus ingreditur, etiam fatuis

virginibus cur simile esse perhibetur? Sed sciendum est quod sæpe in sacro eloquio regnum cælorum præsentis temporis ecclesia dicitur. De quo alio in loco Dominus dicit, Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala. Neque enim in illo regno beatitudinis, in quo pax summa est, inveniri scandala poterunt quæ colligantur. Et unde rursum dicitur, Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum. Qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Mandatum solvit et docet, quando hoc quisque voce prædicat, quod vivendo non implet : sed ad regnum æternæ beatitudinis pervenire non valet qui non vult opere implere quod docet. Quomodo ergo in eo minimus vocatur, qui ad hoc nullo modo intrare permittitur? Quid itaque per hanc sententiam, nisi præsens ecclesia regnum cælorum dicitur, in qua doctor qui mandatum solverit minimus vocatur, quia cujus vita despicitur, restat ut ejus prædicatio contemnatur?

Lectio ix. In quinque autem corporis sensibus unusquisque subsistit. Geminatus autem quinarius denarium perficit. Et quia ex utroque sexu fidelium multitudo colligitur, sancta ecclesia decem virginibus similis denunciatur. In qua quia mali cum bonis, et reprobi cum electis admixti sunt, recte similis virginibus prudentibus et fatuis esse perhibetur. Sunt namque plerique continentes, qui ab exteriore se appetitu custodiunt, et spe ad interiora rapiuntur, carnem macerant, et toto desiderio ad supernam patriam anhelant. Æterna præmia expetunt pro laboribus suis : recipere laudes humanas nolunt. Hi nimirum gloriam suam non in ore hominum ponunt, sed intra conscientiam contegunt. Et sunt plerique qui corpus per abstinentiam affligunt, sed de ipsa sua abstinentia humanos favores expetunt. Doctrinæ inserviunt : indigentibus multa largiuntur. Sed fatuæ profecto sunt virgines, quia solam laudis transitoriæ retributionem quærunt. Unde et apte subditur, Quinque fatuæ non sumpserunt oleum secum : prudentes autem acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Per oleum quippe nitor gloriæ designatur. Vascula autem nostra sunt corda, in quibus ferimus cuncta quæ cogitamus.

Ad Sextam.

Capitulum. (2 *Cor. xi.* 2.)
Æmulor enim vos Dei æmulatione, despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Ad Nonam.

Capitulum. (*Sapientiæ vii.* 30.)
Sapientia vincit maliciam, attingit ergo a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter.

In natali Plurimarum Virginum.

Ad Vesperas.

Antiphonæ et Psalmi feriales.
Capitulum. (*Sapientiæ iv.* 1.)
O quam pulchra est casta generatio cum claritate, immortalis est enim memoria illius, quoniam et apud Deum nota est et apud homines.
Hymnus. Jesu corona (p. 448).
V. Adducentur regi virgines.
Ant. Simile est regnum cælorum sagenæ missæ (p. 441).
Ps. Magnificat (p. 221).
Oratio de proprietate.

Ad Matutinas.

Invitatorium. Agnum sponsum virginis *et cetera* (p. 441).
Aliud Invitatorium. Regem virginum Dominum.
Ps. Venite (p. 2).

Hymnus. Jesu corona (p. 448).

Super omnes Psalmos ante Lectiones dicitur hæc sola Antiphona. O quam pulchra est casta generatio cum claritate.

Ps. Domine Dominus noster (*viii.* p. 11), *et ceteri Psalmi de Communi unius Virginis et Martyris.*

V. Adducentur regi (p. 448).

Lectiones de proprietate : quia omnia festa Plurimarum Virginum habent proprias Lectiones, sicut patet in festis Perpetuæ et Felicitatis, et Undecim milium virginum.

R. i. Audivi vocem de cælo venientem : venite omnes virgines sapientissimæ. Oleum recondite in vasis vestris dum Sponsus advenerit.

V. Media nocte clamor factus est, ecce Sponsus venit.

Oleum recondite.

R. ii. Feliciter virgines vincunt mundum. Quæ post victoriam vinci non norunt.

V. Beatæ de prælio redeunt et hostem victrices moriendo devincunt.

Quæ.

R. iii. Innumerabilis virginum chorus spreta liberorum propagine. Dum Sponso qui in cælis est perenni mente, Actu et habitu applicari maluit.

V. Ecce florentem mundum despectu mentis calcaverunt. Dum sponso. Gloria Patri. Actu et habitu.

V. Media nocte clamor factus est.

R. Ecce Sponsus venit, exite obviam ei.

In Laudibus, *dicitur hæc sola Antiphona.* Virgines sanctæ Dei, orate pro nobis, ut scelerum veniam per vos accipere mereamur.

Ps. Dominus regnavit (*xcii.* p. 29), *et ceteri Psalmi consueti.*

Capitulum. O quam pulchra.

Hymnus. Rex gloriose martyrum (p. 406).

Totus Hymnus dicitur per omnia, sicut in Communi Hystoria Plurimorum Martyrum.

V. Mirabilis Deus.

Ant. Simile est regnum cælorum decem virginibus quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsæ.

Ps. Benedictus (p. 35).

Oratio ut supra.

Ad Primam.

Ant. Virgines sanctæ Dei (457).

Ps. Deus in nomine (*liii.* p. 42).

Ad Tertiam.

Ant. Media nocte clamor factus est, ecce Sponsus venit, exite obviam ei.

Ps. Legem pone (*cxviii.* 33, p. 57).

Cap. O quam pulchra (p. 456).

R. Adducentur regi Virgines post eam.

V. Proximæ ejus afferentur tibi.

Virgines. Gloria. Adducentur.

V. Media nocte clamor factus est.

Ad Sextam.

Ant. Prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.

Ps. Defecit (*cxviii.* 81, p. 61).

Capitulum. Æmulor enim vos, *ut supra unius Virginis non martyris.*

R. Media nocte Clamor factus est.

V. Ecce Sponsus venit, exite obviam ei.

Clamor. Gloria. Media.

V. Prudentes virgines acceperunt.

Ad Nonam.

Ant. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ : et ornaverunt lampades suas.

Ps. Mirabilia (*cxviii.* 129, p. 65).

Cap. Sapientia vincit (p. 456).

R. Prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis. Cum lampadibus.

V. Et exierunt obviam sponso et sponsæ.

Cum lampadibus. Gloria Patri. Prudentes.

V. Adducentur regi virgines post eam.

R. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio ut supra.

BENEDICTIONES.

QUOTIENSCUNQUE fiunt novem Lectiones per totum annum, dicantur istæ sex Benedictiones ad Matutinas, præterquam in festis beatæ Mariæ, et Omnium Sanctorum, et in festis trium Lectionum sine expositione Evangelii: sive chorus regatur, sive non: et in octava et infra octavas, et in feriis paschalis temporis, secundum ordinem Nocturnorum.

In primo Nocturno dicuntur istæ Benedictiones.

Benedictione perpetua : benedicat nos Pater æternus.

Deus Dei Filius : nos benedicere et adjuvare dignetur.

Spiritus sancti gratia : illuminet corda et corpora nostra.

In ii. Nocturno Benedictiones.

Omnipotens Dominus : sua gratia nos benedicat.

Christus perpetuæ : det nobis gaudia vitæ.

Intus et exterius : nos purget Spiritus almus.

In tertio Nocturno.

Secundum Marcum. Evangelicis armis : muniat nos Conditor orbis.

Secundum Mattheum. Evangelica lectio : sit nobis salus et protectio.

Secundum Lucam. Per evangelica dicta : deleantur nostra delicta.

Secundum Johannem. Fons evangelii : repleat nos dogmate cæli.

Quando expositio non habetur : tunc dicitur ad septimam Lectionem ista Benedictio.

Creator omnium rerum : benedicat nos hic et in ævum.

Ad octavam Lectionem semper dicitur ista Benedictio : nisi in festo beatæ Mariæ, et Omnium Sanctorum.

Divinum auxilium : maneat semper nobiscum.

Quando vero dicitur expositio Evangelii ad primam Lectionem, tunc sit ista Benedictio secunda.

Divinum auxilium maneat *etc.*

In festis vero Sanctorum sit ista nona Benedictio.

Ad societatem civium supernorum : perducat nos rex angelorum. *Et semper dicitur* rex angelorum *quandocunque dicitur, secundum usum ecclesiæ Sarum : nisi in festis beatæ Mariæ : Similiter in festis trium Lectionum cum expositione Evangelii sit ista tertia Benedictio.*

Ad societatem civium *et cetera.*

Quando vero fient novem Lectiones de Temporali per totum annum : nisi a festo Sanctæ Trinitatis usque ad Adventum Domini : sit ista nona Benedictio.

In unitate Sancti Spiritus : benedicat nos Pater et Filius.

Dicetur et in festo Corporis Christi, et in Octava ejusdem : et in Exaltatione sanctæ Crucis : et in Dedicatione ecclesiæ : et in Dominicis infra Octavas, et in Octavis ejusdem.

Quando vero fiunt tres Lectiones de Temporali cum expositione Evangelii, tunc sit ista Benedictio tertia.

In unitate Sancti Spiritus *et cetera.*

In festo vero Sanctæ Trinitatis usque ad Adventum Domini, Dominicis diebus, quando de Dominica agitur : sit ista nona Benedictio.

In charitate perfecta : confirmet nos Trinitas Sancta.

In omnibus feriis per annum.

Extra tempus Paschæ : et quando Expositio non habetur : dicantur hæ Benedictiones tres.

Deus misereatur nostri : et det nobis pacem.

Virtus Christi : habitet in cordibus nostris.

De cælo missus : doceat nos Spiritus almus.

In festo Omnium Sanctorum dicuntur Benedictiones prout in eodem festo ante Lectiones ejusdem sunt notatæ.

In festis et in commemorationibus B. Mariæ dicantur istæ Benedictiones.

In primo Nocturno.

Alma virgo virginum : intercede ['intercedat' 1526] pro nobis ad Dominum.

Christus Mariæ filius : sit nobis clemens et propicius.

Sancta Dei genitrix : sit nobis auxiliatrix.

Tres prædictæ Benedictiones in Commemoratione beatæ Mariæ non variantur per totum annum.

In secundo Nocturno.

Sanctæ Mariæ merita : nos [per]ducant ad regna cælestia.

Quæ peperit Christum : pro nobis postulet ipsum.

Stella Maria maris : succurre piissima nobis.

In tertio Nocturno.

Per Mariæ merita : prosit nobis lectio evangelica.

Divina solatia : nobis impetret virgo Maria.

Ad societatem civium supernorum : perducat nos regina cælorum.

Item aliæ Benedictiones de Sancta Maria infra Octavas.

Pura, pudica, pia : miseris miserere, Maria.

Virgo parens natum : fac nobis propiciatum.

Nos precibus matris : salvet sapientia Patris.

Secunda die.

Virgo Deo digna : precantibus esto benigna.

Intercede pia : pro nobis virgo Maria.

Quæ peperit florem : det nobis floris odorem.

Tertia die.

Conserva famulos : virgo Maria, tuos.

Sanctæ Mariæ precibus : benedicat nos Pater et Filius.

Filius virginis Mariæ : det nobis gaudia vitæ. Amen.

In quotidianis Matutinis beatæ Mariæ dicantur hæ Benedictiones.

Alma virgo virginum : intercede pro nobis ad Dominum.

Intercede pia : pro nobis virgo Maria.

Sancta Dei genitrix : sit nobis auxiliatrix.

Finis Communis Sanctorum atque Sanctarum, proprium non habentium.

TABULA DE FESTORUM DIVISIONE.

Festum dividitur in festum duplex et in festum simplex.

Festum duplex dividitur In principale duplex, In majus duplex, In minus duplex, In inferius duplex.

Principale duplex est scilicet : dies natalis Domini, dies Epyphaniæ, dies Paschæ, dies Ascensionis, dies Penthecostes, dies Assumptionis, Festum loci, festum Dedicationis.

Et nota quod si Principale Duplex in una die evenerit, et in die sequenti Majus Duplex de quo fieri debeat servitium, vel e converso : tunc ultimum festum habebit utrasque Vesperas : nisi in primo sabbato Adventus Domini : in sabbato Passionis : in sabbato Ramis palmarum, vel in quarta feria ante Pascha evenerit. Istæ prædictæ Dominicæ et Cena Domini semper habebunt suas primas Vesperas, de quocunque fit servitium in die præcedenti, et tantum solennis Memoria de festis in his diebus contingentibus.

Et nota quod in his festis, scilicet Principalibus et Majoribus, septima,

octava, et nona Lectiones in cappis sericis legantur : tamen in die Omnium Sanctorum tres primæ Lectiones in cappis sericis legantur. Etiam in his festis thurificanda sunt altaria per ecclesiam similiter in singulis Nocturnis : scilicet ad secundam, quintam, et octavam Lectionem thurificetur altare principale ab aliquo sacerdote in cappa serica : chorus quoque ab uno solo puero incensetur : sed in tempore paschali non incensetur altare neque chorus ad Lectiones.

Majus Duplex est scilicet dies Purificationis, festum Sanctæ Trinitatis, festum Corporis Christi, festum Visitationis, festum Reliquiarum, festum Nominis Jesu, festum Nativitatis beatæ Mariæ, festum Omnium Sanctorum.

Et nota quod si Majus Duplex in una die evenerit, et Minus Duplex in die sequenti, vel econverso : Majus habebit utrasque Vesperas, nisi impediatur ut supra. Etiam si Minus Duplex vel Inferius Duplex inter duo Majora Duplicia evenerint, tunc Minus Duplex vel Inferius Duplex carebit utrisque Vesperis.

Minus Duplex est festum sancti Stephani, festum sancti Johannis Apostoli, festum sanctorum Innocentium, festum sancti Thomæ Martyris, dies Circuncisionis, festum Annuntiationis beatæ Mariæ, feriæ ii. iii. iiii. hebdomadarum Paschæ et Penthecostes, Dominica in Octavis Paschæ, Inventio sanctæ Crucis, Nativitas sancti Johannis baptistæ, festum Apostolorum Petri et Pauli, Translatio sancti Thomæ, Transfiguratio, Exaltatio sanctæ Crucis, Conceptio beatæ Mariæ.

Et nota quod si Minus Duplex in una die evenerit, et in die sequenti Inferius Duplex, vel econverso : ultimum festum habebit utrasque Vesperas, nisi impediatur ut supra.

Inferius Duplex est scilicet festum sancti Andreæ, Thomæ Apostoli, Matthiæ Apostoli, Gregorii papæ et doctoris, Ambrosii episcopi et doctoris, Georgii martyris, Marci Evangelistæ, Apostolorum Philippi et Jacobi, Augustini Anglorum apostoli, Jacobi apostoli, Bartholomei apostoli, Augustini episcopi et doctoris, Matthei apostoli, Michaelis archangeli, Hieronimi presbyteri et doctoris, Translatio sancti Edwardi, Lucæ Evangelistæ, Apostolorum Simonis et Judæ.

Festum sancti Georgii, secundum Constitutiones Provinciales est Majus Duplex. Et consulo ut ita servetur licet consuetudo hoc non habeat ['habebat' 1526].

Et nota quod Memoriæ de Duplicibus festis semper erunt solennes.

Festum simplex dividitur in *Invitatorium triplex*, *Invitatorium duplex*, *Invitatorium simplex.*

Invitatorium triplex, vel de Sanctis, vel de Octava.

De sanctis sunt scilicet festa sancti Nicolai, Conversio Pauli, Cathedra Petri, Johannis ante Portam Latinam, Translatio sancti Edmundi, Barnabæ Apostoli, Commemoratio sancti Pauli, Mariæ Magdalenæ, Annæ matris Mariæ, ad Vincula sancti Petri, sancti Laurentii, Decollatio sancti Johannis baptistæ, Michaelis in Monte tumba, Martini episcopi et confessoris, Edmundi archiepiscopi.

Et nota quod si in aliquo sabbato a *Domine ne in ira* usque ad Passionem, vel ab Octavis Paschæ usque ad Adventum Domini, vel a secunda Dominica Adventus Domini usque ad festum Nativitatis, aliquod festum Simplex ix vel iii Lectionum cum regimine chori evenerit, Vesperæ in sabbato erunt de Dominica, et Memoria de Festo : nisi tale festum fuerit quod in sexta feria præcedenti suas primas Vesperas habere non

poterit : et nisi Octava Epyphaniæ vel aliæ Octavæ cum regimine chori in sabbato contigerint. Etiam si Duplex festum in sabbato contigerit, et festum Simplex novem vel trium Lectionum cum regimine chori in secunda feria sequenti, et aliud festum Duplex in tertia feria proxima sequente : tunc in Dominica Vesperæ erunt de festo ix vel iii Lectionum cum regimine chori, et sic Dominica carebit utrisque Vesperis. Et sic nota quod omnes sunt Dominicæ, et non alia festa, quæ omnino carent utrisque Vesperis, nisi quando festum Simplex novem vel trium Lectionum cum regimine chori inter duo festa Duplicia evenerit.

Et nota quod Memoriæ de istis festis simplicibus Invitatorium triplex habentibus in Principalibus et Majoribus festis erunt sub silentio, etiam in minoribus ad primas Vesperas, sed ad secundas Vesperas in minoribus et inferioribus ad utrasque Vesperas erunt solennes.

De Octavis, vel quando dies infra octavas sunt cum regimine chori, vel quando dies octava tantum est cum regimine chori.

Quando dies infra Octavas sunt cum regimine chori, ut sunt istæ octavæ, scilicet Epyphaniæ, Ascensionis, Corporis Christi, Visitationis, Nominis Jesu, Assumptionis, Nativitatis Mariæ, Dedicationis Ecclesiæ si extra Adventum et Septuagesimam evenerit, et Festum loci si habet Octavas.

Et nota quod istæ Octavæ semper habebunt secundas Vesperas, et tantum Memoriam de Festo, de Dominica, vel de Commemoratione in crastino contingente : nisi duplex festum in Octava, vel in crastino Octavæ forte contigerit : vel tale festum ix vel iii Lectionum cum regimine chori, si infra tempus paschale evenerit, quod suas secundas Vesperas habere non poterit : tunc Vesperæ erunt de Festo, et solennis Memoria de Octava. Dominica tamen in hoc casu utrisque carebit Vesperis, ut talis octava dies utrasque habeat. In ipsa tamen Octava die, de festo trium Lectionum fiant mediæ Lectiones, si propriæ habeantur. In Dominica vero infra Octavas nunquam fient quando de Octava fit servitium.

Et nota quod Memoriæ de istis Octavis semper erunt solennes, de quocunque fit servitium.

Quando tantum dies Octava est cum regimine chori, ut sunt Octavæ scilicet Apostolorum Petri et Pauli, nisi Festum loci fuerit, Dedicationis ecclesiæ si infra Adventum vel Septuagesimam evenerit.

Et nota quod Memoriæ de istis Octavis in Principalibus et Majoribus festis ad utrasque Vesperas erunt sub silentio : etiam in Minoribus ad primas Vesperas. Sed ad secundas Vesperas in Minoribus, et [in] Inferioribus ad utrasque Vesperas, erunt solennes.

Invitatorium duplex, vel cum regimine chori, vel sine regimine chori.

Cum regimine chori, vel de Sanctis, vel de diebus infra Octavas cum regimine chori, vel de Commemoratione, vel de Dominica.

De Sanctis nota quod generaliter per totum annum observetur, quod quodlibet festum ix vel iii Lectionum cum regimine chori ad minus habeat unas Vesperas, nisi quando inter duo festa evenerit : habebit etiam secundas Vesperas nisi impediatur per aliud Festum cum regimine chori, per Dominicam, vel per Commemorationem. Et si non poterit habere secundas Vesperas, habeat tamen Memoriam, nisi ad primas Vesperas in die Circuncisionis : quia ibi non fiat aliqua Memoria de sancto Silvestro. Et memoriæ de istis festis fiant ut supra de festis Invitatorium triplex habentibus.

De diebus infra Octavas cum regimine chori, nota quod quodcunque festum ix vel iii Lectionum cum regimine chori infra Octavas ante septimum diem evenerit, totum servitium erit de Festo, et habebit utrasque Vesperas, etiam in Sabbato et in Dominica, et solennis Memoria de Octavis ad utrasque Vesperas et ad Matutinas, et ad Missam.

Et nota quod Memoriæ de istis Octavis semper erunt solennes de quocunque fit servitium, licet Festum loci vel festum Dedicationis infra Octavas evenerit.

De Commemorationibus, nota quod si fiat servitium de aliqua Commemoratione in crastino alicujus Sancti ix vel iii Lectionum cum regimine chori, vel alicujus Dominicæ, Vesperæ erunt de Commemoratione, et tantum Memoria de Festo vel de Dominica, nisi tale festum vel Dominica fuerit quod suas primas Vesperas habere non poterit : tunc fiat tantum Memoria de Commemoratione. Sciendum est etiam quod singulis ebdomadis per Adventum, nisi in tertia ebdomada : similiter ab Octavis Epyphaniæ usque ad quartam feriam in Capite Jejunii : et a Dominica in Albis usque ad festum Penthecostes : et a festo Trinitatis usque ad Adventum Domini, fiet servitium de Commemorationibus, si tot dies vacaverint in quibus Commemoratio potest fieri, et si tantum duæ feriæ vacaverint fiat servitium de Festo loci, et de Commemoratione beatæ Mariæ : si autem tantum una feria vacaverit, tunc fiat de Commemoratione beatæ Mariæ : impediatur autem servitium de Commemoratione per festum ix et iii Lectionum cum regimine chori : per Octavam cum regimine chori : per secundam et tertiam feriam Rogationum : per propria Responsoria et proprias Laudes Sanctorum : per jejunium Quattuor temporum : per Vigiliam Sanctorum, quamvis de Temporali fuerit : et fiat servitium de sancta Maria in Sabbato, nisi impediatur ut supra. Cum autem in Sabbato propter prædicta impedimenta plenum servitium de sancta Maria fieri non poterit, tunc in aliqua alia Feria ipsius ebdomadæ, ubi convenientius possit celebrari, celebretur. Regula Undecim milium Virginum patet in die earundem [xxi. Octobris].

Etiam nota quod si aliquod festum cum regimine chori in aliqua ebdomada celebretur, et in crastino plenum servitium de sancta Maria fieri debeat : tunc in ipso festo fiant Vesperæ de sancta Maria : nisi duplex festum fuerit, vel festum cum regimine chori unde suas primas Vesperas habere non poterit : et nisi in Octava cum regimine chori : tunc enim fiat Memoria de sancta Maria solenniter, et semper cum hac Antiphona, *Sub tuam protectionem :* per Adventum vero cum hoc Versu, *Egredietur virga.* Oratio, *Deus qui de beatæ.* Ab Octavis Epyphaniæ usque ad Purificationem cum hoc V. *Sancta Dei genitrix.* Oratio, *Deus qui salutis.* In alio tempore anni, V. *Sancta Dei.* Oratio, *Concede nos.*

In Commemorationibus, nulla fiat Memoria de Cruce, nec de Omnibus Sanctis : sed de Festo, vel Octava sine regimine chori si contigerit. Tamen per Adventum, si fit, Memoria de Adventu, sed non de Omnibus Sanctis : in tempore paschali, Memoria de Resurrectione, sed non de Cruce, nec de Omnibus Sanctis.

Sciendum est etiam quod nulla Commemoratio habebit secundas Vesperas, nec Memoriam in loco secundarum Vesperarum.

Etiam nota quod in Festis beatæ Mariæ et in Octavis ejusdem nulla fiat Memoria de Commemoratione ejusdem in crastino contingenti : similiter fiat de aliis Commemorationibus.

Et nota quod Memoriæ de Com-

memorationibus semper erunt solennes.

Notandum est etiam quod ad Missas de Commemorationibus infra Septuagesimam dicitur Sequentia et non Tractus. Et quando Sequentia vel Tractus immediate sequitur Gradale, tunc non repetatur Gradale. Etiam in tempore paschali ad Matutinas de Commemoratione dicitur una sola Antiphona super tres primos Psalmos, licet tres propriæ Antiphonæ habeantur.

De Dominicis vel Principaliter Privilegiatis, vel majus privilegiatis, vel minus privilegiatis, vel inferius privilegiatis.

De Principaliter Privilegiatis, nota quod Dominicæ principaliter privilegiatæ sunt, Dominica prima Adventus Domini, Dominica Passionis, et Dominica in Ramis palmarum.

Quodcunque festum, licet principale Duplex fuerit, in his Dominicis evenerit, festum debet differri in crastinum, vel ulterius si necesse fuerit : et istæ Dominicæ semper habebunt primas Vesperas, sed secundæ Vesperæ possunt esse de festo Duplici infra Passionem : vel de festo Simplici novem Lectionum, vel de Commemoratione infra Adventum. Et Memoriæ de istis Dominicis semper erunt solennes.

De Majus Privilegiatis, nota quod Dominicæ majus privilegiatæ sunt. Dominica secunda, tertia, et quarta Adventus Domini : et omnes Dominicæ a Septuagesima usque ad Dominicam Passionis. Istæ Dominicæ sunt sic privilegiatæ, quod si Minus Duplex, vel Inferius Duplex in his Dominicis evenerit, festum debet differri : sed si Principaliter Duplex, vel Majus Duplex in his Dominicis evenerit, servitium est de Festo, et Hystoria cantetur in tertiis feriis per hebdomadas.

Etiam nota quod quodcunque festum in Quadragesima celebrandum contigerit, nihil de Completorio quadragesimali mutandum est : nisi quod in festo Annunciationis dicitur in fine Hymni, *Gloria tibi Domine,* si extra Passionem evenerit. Et Memoriæ de istis Dominicis semper erunt solennes.

De Minus Privilegiatis nota quod Dominicæ minus privilegiatæ sunt illæ Dominicæ, in quibus inchoandæ sunt Hystoriæ : scilicet prima Dominica in qua inchoanda est Hystoria *Domine ne in ira :* quæ Dominica est sic privilegiata quod si festum Simplex novem Lectionum in illa Dominica evenerit, et tempus breve fuerit, scilicet continens unam Dominicam tantum infra Octavas Epyphaniæ et Septuagesimam, festum novem Lectionum debet differri. Tamen si tempus prolixum fuerit inter Dominicam in qua inchoanda est Hystoria et Septuagesimam, festum novem Lectionum in eadem Dominica in qua contigerit, celebretur. Dominica etiam Minus Privilegiata est Dominica proxima ante Ascensionem Domini, de qua postea. Similiter omnes istae Dominicæ sunt minus privilegiatæ : scilicet a *Deus omnium* usque ad Adventum Domini, in quibus inchoandæ sunt Hystoriæ : quod si festum Simplex novem Lectionum in ipsis Dominicis evenerit, festum debet differri in crastinum, nisi ad Vincula sancti Petri : vel Decollatio sancti Johannis Baptistæ, vel tale festum novem Lectionum quod in crastino sequitur aliud festum novem Lectionum, et nisi sint Octavæ cum regimine chori. Si vero festum novem Lectionum et inchoatio Hystoriæ in aliqua Dominica infra Octavas cum regimine chori concurrant : servitium erit de Festo novem Lectionum, et Memoria de Octava, de Dominica, et de Trinitate, cum ceteris quæ pertinent. Cum itaque ob aliquam prædictarum causarum aliqua Hystoria in

sua Dominica inchoari non poterit: tunc per ebdomadam, si feriæ vacaverint, inchoetur : ita quod Memoriæ non omittantur. Si vero nulla feria vacaverit, et Hystoria duratura fuerit plusquam per unam ebdomadam, tunc differatur usque ad proximam Dominicam, vel Dominicam sequentem : veruntamen si non fuerit duratura nisi per unam Dominicam tantum, tunc ex necessitate in mediis feriis per ebdomadam tota cantetur Hystoria, et Expositio Evangelii et Responsoria ferialia eo anno non dicuntur, præter unum solum Responsorium feriale quod legitur in ultima feria loco noni Responsorii : ita quod si aliquod festum iii Lectionum ibidem reperiatur, nihil fiat de festo nisi Memoria ad Vesperas, et ad Matutinas de sancta Maria.

Et nota quod in omnibus Sabbatis per Æstatem, scilicet a *Deus omnium* usque ad Adventum Domini, fiat Processio ante crucem : nisi Duplex festum fuerit : et nisi aliqua Dominica debeat differri propter prolixitatem temporis : tunc nulla fiat processio : tamen in Exaltatione sanctæ Crucis fiat Processio ante crucem si in Dominica contigerit, licet Duplex festum fuerit : et Memoriæ de istis Dominicis in Duplicibus festis erunt sub silentio : in aliis vero festis erunt solennes Memoriæ. Et quotiens in Sabbato ad Vesperas per prædictum tempus dicitur Memoria de Dominica, similiter fiat Memoria de Trinitate, etiam in festo Omnium Sanctorum, si in Sabbato vel Dominica evenerit. *Item falsi libri* habent nullam Memoriam de Trinitate in festo Omnium Sanctorum.

De Inferius Privilegiatis nota quod Dominicæ Inferius privilegiatæ sunt omnes aliæ mediæ Dominicæ in quibus Hystoriæ non sunt inchoandæ : scilicet Dominicæ inter primam Hystoriam *Domine ne in ira*, usque ad Septuagesimam, si evenerint : et omnes mediæ Dominicæ a *Deus omnium*, usque ad Adventum Domini.

Et nota quod Memoriæ de istis Dominicis in festis Duplicibus, erunt sub silentio : in aliis vero festis erunt solennes.

Etiam nota quod omnes Dominicæ ab Octavis Paschæ usque ad proximam Dominicam ante Ascensionem Domini sunt Inferius Privilegiatæ : quia si festum iii Lectionum cum regimine chori in ipsis evenerit, Festum non debet differri : tamen Memoriæ de istis Dominicis semper erunt solennes.

Etiam nota quod si in Dominica proxima ante Ascensionem Domini Simplex festum cum regimine chori evenerit, differatur in secundam feriam, vel in tertiam feriam si secunda feria non vacaverit a festo cum regimine chori. Tamen si festum Duplex in proxima Dominica ante Ascensionem Domini evenerit, non differatur.

Et nota quod in omnibus Sabbatis ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini fiat Processio ante crucem, cum hac Antiphona, *Christus resurgens*, de quocunque fit servitium : nisi in die Inventionis sanctæ Crucis, si in Sabbato vel in Dominica evenerit : et non fiat aliqua alia Memoria de Resurrectione in Sabbato quam Antiphona *Christus resurgens* cum Versu *Dicant nunc*.

Etiam nota quod quando fit servitium de aliquo Sancto in Dominica ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, secundum *Alleluya* ad Missam erit unum de illis ix quæ intitulantur post Octavas Paschæ, et non de Dominica.

[*Invitatorium duplex*] *Sine regimine chori, vel de Sanctis, vel de Octavis.*

De Sanctis, vel de non conjunctis, vel de conjunctis.

De non conjunctis, nota quod de

festis iii Lectionum sine regimine chori infra Octavas cum regimine chori contingentibus fiat tantum Memoria, nisi sint festis ['festa' 1526] novem Lectionum conjuncta : tunc enim fiant mediæ Lectiones, si propriæ habeantur : sin autem, tantum Memoria de Festo Conjuncto : et memoria de istis festis in Inferioribus erunt sub silentio, in Principalibus Majoribus et Minoribus nihil fiat.

De conjunctis, vel Duplicibus vel Simplicibus.

De Festis Conjunctis, festis Duplicibus, nota quod Memoriæ de istis festis conjunctis semper erunt solennes : nisi quando hujusmodi Duplicia in Dominicis celebrantur, tunc Memoriæ de Sanctis Conjunctis erunt sub silentio, cum Memoria de Dominica, et de Trinitate. Tamen in Exaltatione sanctæ Crucis fiat Memoria de Martyribus [Cornelio et Cypriano] solenniter, quacunque die evenerit.

Etiam nota quod si festum novem Lectionum propter inchoationem Hystoriæ differatur in crastinum, et eidem festo Festum trium Lectionum conjunctum fuerit, tunc Festum Conjunctum non debet differri, sed in ipsa Dominica fiat de eo Memoria ad Vesperas, et ad Matutinas, et ad Missam, et mediæ Lectiones, si propriæ habeantur : nisi tota Hystoria cantanda fuerit. In mediis vero Dominicis, quando de Dominica agitur, de festo trium Lectionum semper erunt mediæ Lectiones, sive propriæ habeantur sive non, nisi Responsoria de secundo Nocturno cantanda fuerint ibidem.

De Simplicibus, nota quod Memoriæ de istis festis trium Lectionum Simplicibus festis novem Lectionum conjunctis, in Principalibus et Majoribus erunt sub silentio, in Minoribus et Inferioribus erunt solennes. Tamen si festum Exaltationis sanctæ Crucis in Dominica contigerit, tunc ad secundas Vesperas fiat Memoria de sancto Nicomede sub silentio cum Memoria Dominicali.

De Octavis, nota quod Memoriæ de istis Octavis *sine regimine chori* in Inferioribus erunt sub silentio, in Majoribus et Minoribus nihil fiat.

Invitatorium simplex,
Vel de Sanctis, vel de feriis.

De Sanctis, vel sine Nocturnis, vel cum Nocturnis.

De Sanctis sine Nocturnis, nota quod Memoriæ de istis festis Inferioribus erunt sub silentio, in Majoribus et Minoribus nihil fiat.

De Sanctis cum Nocturnis, nota quod quando fit servitium de aliquo Sancto trium Lectionum infra Septuagesimam usque ad Caput Jejunii, fiat cum Nocturnis, et nulla Memoria de feria. A quarta vero feria in Capite Jejunii usque in crastinum Octavarum Paschæ, de hujusmodi festis iii Lectionum fiat tantum Memoria ad Vesperas et ad Matutinas de sancta Maria, quæ præcedet memoriam de Sancto Spiritu.

De feriis vel principaliter privilegiatis, vel majus privilegiatis, vel minus privilegiatis, vel inferius privilegiatis.

De Feriis Principaliter Privilegiatis, nota quod istæ feriæ sunt, principaliter privilegiatæ, scilicet feria quarta in Capite Jejunii, feria quinta, sexta, et sabbatum ante Pascha, et sabbatum ante Penthecosten : quodcunque vero Festum in his feriis evenerit, debet differri, licet Festum loci fuerit : sed si Simplex festum fuerit, omnino omittatur : nisi in Capite Jejunii : tunc enim debet differri in crastinum, vel feriam sextam, aut sabbatum.

De Feriis Majus Privilegiatis, nota quod feriæ majus privilegiatæ sunt omnes feriæ a Dominica Passionis usque ad Cenam Domini. Istæ feriæ sunt sic privilegiatæ, quod si festum

Simplex ix Lectionum in his feriis evenerit, nihil fiat de festo : si vero Duplex festum, habebit servitium cum Neuma. [*i. e.* pneumate], et *Jesu Christe*, et cum *Gloria Patri.*

De Feriis Minus Privilegiatis, nota quod feriæ minus privilegiatæ sunt omnes feriæ in tertia ebdomada Adventus Domini, omnes feriæ a Capite Jejunii usque ad Dominicam Passionis, et feriæ ii et iiii Rogationum. Istæ feriæ sunt sic privilegiatæ quod nihil fiat de Commemorationibus neque de festis iii Lectionum, nisi tantum Memoria ad Vesperas, et ad Matutinas de sancta Maria.

De Feriis Inferius Privilegiatis, nota quod feriæ inferius privilegiatæ sunt omnes aliæ feriæ per Adventum. Istæ feriæ sunt sic privilegiatæ, et omnes aliæ feriæ præcedentes, quod fiat solennis Memoria de Feria, de quocunque fit servitium. Tamen istæ feriæ Inferius Privilegiatæ non excludunt Commemorationes.

Nota, de quocunque fiat servitium infra Adventum, fiet solennis Memoria de sancta Maria : nisi quando Plenum Servitium fit de ea : similiter fiat a festo Circuncisionis usque ad festum Purificationis : etiam ab Octava Paschæ usque ad Vigiliam Ascensionis fiat solennis Memoria de Resurrectione, de quocunque fit servitium : nisi in Inventione sanctæ Crucis.

Sequitur Tabula.

A.	1 A.	16.	13.	5.	2.	
	2 A.	18.	15.	10.	7.	
	3 A.	12.	9.	4.	1.	
	4 A.	17.	14.	11.	6.	3.
	5 A.	19.	8.			
B.	1 B.	16.	13.	5.	2.	
	2 B.	18.	10.	7.	4.	15.
	3 B.	17.	12.	9.	1.	
	4 B.	14.	11.	6.	3.	
	5 B.	19.	8.			
C.	1 C.	16.	13.	10.	5.	2.
	2 C.	18.	15.	7.	4.	
	3 C.	17.	12.	9.	1.	6.
	4 C.	19.	14.	11.	3.	
	5 C.	8.				
D.	1 D.	16.				
	2 D.	13.	10.	5.	2.	
	3 D.	18.	15.	12.	7.	4.
	4 D.	17.	9.	6.	1.	
	5 D.	19.	11.	8.	3.	14.
E.	1 E.	16.	5.			
	2 E.	18.	13.	2.	10.	
	3 E.	15.	12.	7.	4.	1.
	4 E.	17.	14.	9.	6.	
	5 E.	19.	8.	3.	11.	
F.	1 F.	16.	5.			
	2 F.	18.	13.	2.	10.	?7.
	3 F.	15.	12.	[7] 4.	1.	
	4 F.	14.	9.	6.	3.	17.
	5 F.	19.	11.	8.		
G.	1 G.	16.	13.	5.		
	2 G.	18.	10.	7.	2.	
	3 G.	15.	12.	9.	4.	1.
	4 G.	17.	14.	6.	3.	
	5 G.	19.	11.	8.		

Explicit Tabula.

ALTERAM TABULAM

in hoc loco subjecimus,

seculo nostro magis accommodatam

et A.D. 1875—1999 *inservientem.*

A. 1 A. (v.) 3. 11. 14.
2 A. (xii.) 5. 8. 16. 19.
3 A. (xix.) 2. 7. 10. 13.
4 A. (xxvi.) 1. 4. 12. 15.
5 A. (xxxiii.) 6. 9. 17.

B. 1 B. (vi.) 3. 11. 14.
2 B. (xiii.) 5. 8. 13. 16. 19.
3 B. (xx.) 2. 7. 10. 18.
4 B. (xxvii.) 1. 4. 9. 12. 15.
5 B. (xxxiv.) 17.

C. 1 C. (vii.) 11. 14. 19.
2 C. (xiv.) 2. 3. 5. 16.
3 C. (xxi.) 7. 10. 15. 18.
4 C. (xxviii.) 1. 4. 9. 12. 17.
5 C. (xxxv.) 6.

D. 1 D. (i.) *numquam in his annis.*
2 D. (viii.) 3. 8. 11. 14. 19.
3 D. (xv.) 2. 5. 13. 16.
4 D. (xxii.) 4. 7. 15. 18.
5 D. (xxix.) 1. 6. 9. 12. 17.

E. 1 E. (ii.) 14.
2 E. (ix.) 3. 8. 11. 19.
3 E. (xvi.) 2. 5. 10. 13. 16.
4 E. (xxiii.) 4. 7. 15. 18.
5 E. (xxx.) 1. 6. 9. 12. 17.

F. 1 F. (iii.) 3.
2 F. (x.) 8. 11. 16. 19.
3 F. (xvii.) 2. 5. 10. 13.
4 F. (xxiv.) 4. 7. 12. 15. 18.
5 F. (xxxi.) 1. 6. 9. 17.

G. 1 G. (iv.) 3. 14.
2 G. (xi.) 5. 8. 16. 19.
3 G. (xviii.) 2. 10. 13. 18.
4 G. (xxv.) 1. 4. 7. 12. 15.
5 G. (xxxii.) 6. 9. 17.

Nota quod numeri *uncinis inclusi* denotant numeros formularum in *Libro Kalendariorum* Demorganiano excusarum: Ita igitur intellegas lineam tabulae, (exempli gratia) primam [scilicet 1 A. (v.) 3. 11. 14.], ut sit 'Quando luna currit per 3, sive per 11, sive per 14, (hoc est, quando aureus numerus est 3, *vel* 11, *vel* 14) et quando pariter littera dominicalis est A.; *in hoc anno* [aut *in his mensibus* anni bissextilis] *pica erit* 1 *A.*, et Kalendarium erit secundùm formam "De Morgan's *Almanack* nº. 5."'

PRAEPARATIONES.

Devota oratio dicenda ante Missam [*ex Portiforio* 1526 *desumpta*]. Deus qui de indignis dignos, de peccatoribus justos : de immundis mundos facis, munda cor et corpus meum ab omni congitatione [contagione *Mis.* 1515, *forsan* cogitatione] et sorde peccati, et fac me dignum altaribus tuis ministrum: et concede propitius, ut in hoc altari ad quod indignus accedo, hostias acceptabiles offeram pietati tuae pro peccatis et offensionibus meis, et innumeris quotidianisque excessibus et pro omnibus hic circunstantibus, universisque mihi familiaritate et affinitate conjunctis, atque me odio aliquo insectantibus et adversantibus, cunctisque fidelibus Christianis vivis et mortuis et per eum sit tibi meum votum atque sacrificium acceptabile qui se tibi Deo Patri obtulit in sacrificium Jesus Christus filius tuus Dominus noster Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

Oratio devota de Sacramento Altaris [*ex eodem Portiforio*]. Omnipotens et misericors Deus : ecce accedo ad Sacramentum Corporis et Sanguinis Unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi : Accedo, inquam, infirmus ad Medicum vitae, immundus ad Fontem misericordiae, caecus ad Lumen claritatis aeternae, egenus ad Dominum caeli et terrae, nudus ad Regem gloriae. Rogo ergo immensae majestatis tuae abundantiam : quatenus meam digneris sanare infirmitatem, lavare foetiditatem [laxare foeditatem *Miss.* 1504], illuminare caecitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem, ut Panem angelorum, Regem regum, Dominum dominantium, tanta reverentia et tremore, tanta suscipiam contritione et amore, tanta fide et puritate, tali proposito et humilitate, sicut expedit animae meae. Da mihi quaeso illius Dominici Corporis et Sanguinis non solum suscipere sacramentum: sed etiam virtutem sacramenti. Dulcissime Deus da mihi sic suscipere Corpus Unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de Virgine Maria : ut corpori suo mystico merear incorporari ac inter ejus membra connumerari O Pater amantissime: concede mihi dilectum Filium tuum quem quidem velatum suscipere propono: revelata tandem facie contemplari. Qui tecum et cum Spiritu Sancto vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

PRAEPARATIO AD MISSAM.

Volens confiteri dicat sacerdoti,

Benedicite, pater.

Sacerdos. Dominus sit in corde tuo et in labiis tuis ad confitendum omnia peccata tua. In nomine Patris et Filii *et cetera.*

Tunc dicat peccata sua; quibus dictis, dicat sacerdos,

Misereatur tui, omnipotens Deus *et cetera* (p. 239).

Indulgentiam et absolutionem *etc.*

Meritum passionis Domini nostri Jesu Christi, suffragia sanctæ matris Ecclesiæ, bona quæ fecisti et quæ per Dei gratiam facies, sint tibi in remissionem peccatorum tuorum,

Injungat pœnitentiam, dicens,

et pro pœnitentia speciali, dices hoc et hoc, *vel* facies hoc et hoc.

Tunc absolvat dicens,

Dominus noster Jesus Christus, qui est summus Pontifex, per suam piissimam misericordiam te absolvat. Et ego auctoritate mihi concessa absolvo te, primo a sententia minoris excommunicationis, si indigeas; deinde absolvo te ab omnibus peccatis tuis. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

[ORDINARIUM MISSAE.]

Sacerdos volens accedere ad altare, induat se sacris vestibus, dicens,

Veni, Creator Spiritus,
mentes tuorum visita:
imple superna gratia
quæ tu creasti pectora.
Qui Paraclitus diceris,
donum Dei altissimi:
fons vivus, ignis, charitas,
et spiritalis unctio.
Tu septiformis munere,
dextræ Dei tu digitus:
tu rite promissum Patris,
sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus:
infirma nostri corporis
virtute firmans perpetim.
Hostem repellas longius,
pacemque dones protinus:
ductore sic te prævio,
vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium:
te utriusque Spiritum
credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paraclyto:
nobisque mittat Filius
carisma Sancti Spiritus. Amen.

V. Emitte Spiritum tuum et creabuntur.

R. Et renovabis faciem terræ.

Oratio. Deus, cui omne cor patet et omnis voluntas loquitur, et quem nullum latet secretum: purifica per infusionem Sancti Spiritus cogitationes cordis nostri, ut te perfecte diligere et digne laudare mereamur. Per Christum Dominum nostrum.

Deinde sequitur Antiphona, Introibo ad altare Dei. *Ps.* Judica me, Deus, et discerne [p. 99]. *Totus Psalmus dicitur cum* Gloria. *Deinde dicitur Antiphona,*

Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson.

Pater noster *. Et ne nos. Sed libera.

Confitemini Domino quoniam bonus. Quoniam in seculum misericordia ejus.

Confiteor Deo: beatæ Mariæ: omnibus sanctis: et vobis: peccavi nimis cogitatione, locutione, et opere, mea culpa: precor sanctam Mariam, omnes sanctos Dei, et vos, orate pro me.

Ministri respondeant,

Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimittat vobis omnia peccata vestra: liberet vos ab omni malo: conservet et confirmet in bono, et ad vitam perducat æternam.

Sacerdos, Amen.

Et postea dicant [*'dicat'* Chev. et 1526], Confiteor. *Quo dicto, dicat sacerdos,* Misereatur vestri *ut supra. Deinde dicat sacerdos,*

Absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spacium veræ pœnitentiæ, et emendationem vitæ, gratiam et consolationem Sancti Spiritus, tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus.

Ministri respondeant, Amen.

Confiteor, Misereatur vestri, et Absolutionem.

Deinde dicat sacerdos Versus.

Adjutorium nostrum in nomine Domini,

Qui fecit cælum et terram.

* '*His finitis et Officio Missæ inchoato, cum post Officium* Gloria Patri *incipitur, accedat Sacerdos cum suis ministris ad gradum altaris et dicat ipse confessionem,* [*diacono assistente a dextris et subdiacono a sinistris*]. *Hoc modo incipiendo,* Et ne nos inducas,' &c. (Excerptum ex Missalibus).

Sit nomen Domini benedictum,
Ex hoc nunc et usque in seculum.
Oremus.

Aufer a nobis, Domine, quæsumus, omnes iniquitates nostras, ut ad sancta sanctorum puris mentibus mereamur introire. Per Christum Dominum nostrum.

Tunc erigat se sacerdos et osculetur altare, et hoc in medio, et signet se in facie sua: ita dicens,

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Deinde incipiat Officium usque

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus, rex cælestis : Deus, Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Jesu Christe, *Spiritus et alme orphanorum paraclite,* Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris, *Primogenitus Mariæ virginis matris.* Qui tollis peccata mundi : miserere nobis. Qui tollis peccata mundi : suscipe deprecationem nostram. *Ad Mariæ gloriam.* Qui sedes ad dexteram Patris : miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus. *Mariam sanctificans.* Tu solus Dominus. *Mariam gubernans.* Tu solus altissimus. *Mariam coronans.* Jesu Christe. Cum Sancto Spiritu : in gloria Dei Patris. Amen.

Credo in unum Deum. Patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ : visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia secula. Deum de Deo : Lumen de Lumine : Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri : per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de cælis, Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria virgine : et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pylato : passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cælum sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos : Cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum et vivificantem : qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur : qui locutus est per prophetas. Et unam sanctam catholicam : et apostolicam ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen.

Deinde sequitur Dominus vobiscum *et* Oremus. *Deinde dicitur Offertorium. Ipse vero accipiens calicem, diligenter ponat in loco suo debito super medium altaris : et inclinato capite parumper elevet calicem utraque manu, offerens sacrificium Domino : dicendo hanc Orationem.*

Oratio. Suscipe, Sancta Trinitas, hanc oblationem, quam ego indignus peccator offero in honore tuo : beatæ Mariæ et omnium sanctorum pro peccatis et offensionibus meis, pro salute vivorum et requie omnium fidelium defunctorum.

In nomine Patris *et cetera.*

Dicta Oratione, reponat calicem et cooperiat cum corporalibus, ponatque panem super corporalia decenter ante calicem vinum et aquam continentem, et osculetur patenam, et reponat eam a dextris super altare, sub corporalibus parum cooperiendo.

His itaque peractis, eat sacerdos ad dextrum cornu altaris : et abluat manus dicens,

Munda me, Domine, ab omni inquinamento cordis et corporis mei : ut possim mundus implere opus sanctum Domini.

Ablutis manibus sacerdos vertat se

ad altare ad divinum officium exsequendum, et stans ante altare, inclinatoque capite et corpore, junctis manibus dicat.

Oratio. In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur, Domine, a te : et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo, ut a te suscipiatur hodie, et placeat tibi, Domine Deus.

Et erigens se, deosculetur altare a dextris sacrificii : et dans benedictionem ultra sacrificium postea signet se dicens,

In nomine Patris, *et cetera.*

Deinde vertat se sacerdos ad populum, et tacita voce dicat,

Orate fratres et sorores pro me: ut meum pariterque vestrum acceptum sit Domino Deo nostro sacrificium.

Responsio clerici privatim.

Spiritus Sancti gratia, illuminet cor tuum et labia tua : et accipiat Dominus digne hoc sacrificium laudis de manibus tuis pro peccatis et offensionibus nostris.

In missis vero pro defunctis, post ablutionem manuum sacerdotis, statim incipiat sacerdos junctis manibus in medio altaris, conversus ad altare, dicens,

Hostias et preces tibi, Domine, offerimus.

Et chorus cantando respondeat,

Tu suscipe pro animabus illis quarum hodie memoriam agimus : fac eas, Domine, de morte transire ad vitam.

Et interim dicat sacerdos,

In spiritu humilitatis.

Deinde statim dicat, conversus ad populum, tacita voce,

Orate, fratres et sorores, pro fidelibus defunctis.

Responsio clerici cantando.

Requiem æternam dona eis, Domine : et lux perpetua luceat eis. Quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

Notandum quod in omnibus missis pro corpore præsenti, et in anniversariis cujuscunque fuerint, et in trigintalibus, dicitur Hostias et preces, *cum versu* Requiem æternam *et* Quam olim. *In omnibus vero aliis missis pro defunctis non dicuntur, nec in die Animarum.*

Et reversus ad altare, sacerdos Secretas Orationes dicat, juxta numerum ante-dictarum et ordinem ante Epistolam, ita incipiens, Oremus.

Quibus finitis, dicat sacerdos aperta voce, Per omnia secúla seculorum : *manibus non levatis donec dicitur* Sursum corda.

De Trinitate Præfatio.

Æterne Deus. Qui cum unigenito Filio tuo et Spiritu Sancto unus es Deus : unus es Dominus. Non in unius singularitate personæ : sed in unius Trinitate substantiæ. Quod enim de tua gloria revelante te credimus, hoc de Filio tuo : hoc de Spiritu Sancto sine differentia discretionis sentimus : ut in confessione veræ sempiternæque Deitatis : et in personis proprietas : et in essentia unitas : et in majestate adoretur æqualitas. Quam laudant angeli, atque archangeli, cherubin quoque ac seraphin, qui non cessant clamare una voce dicentes [Sanctus].

De Sancto Spiritu Præfatio.

Æterne Deus. Per Christum Dominum nostrum. Qui ascendens super omnes cælos sedensque ad dexteram tuam promissum Spiritum Sanctum hodierna die in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudiis totus in orbe terrarum mundus exultat : sed et supernæ virtutes atque angelicæ potestates hymnum gloriæ tuæ concinunt sine fine dicentes [Sanctus Sanctus Sanctus].

De Sancta Cruce Præfatio.

Æterne Deus. Qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti : ut unde mors oriebatur : inde

vita resurgeret. Et qui in ligno vicerat : in ligno quoque vinceretur. Per Christum Dominum nostrum.

Per quem majestatem tuam laudant angeli : adorant dominationes, tremunt potestates. Cæli cælorumque virtutes ac beata seraphin : socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas deprecamur, supplici confessione dicentes [Sanctus Sanctus Sanctus].

De sancta Maria Præfatio.

Æterne Deus. Et te in conceptione. Et te in annunciatione. Et te in assumptione. Et te in nativitate. Et te in visitatione. Et te in veneratione beatæ et gloriosæ semperque virginis Mariæ exultantibus animis laudare, benedicere et prædicare. Quæ et Unigenitum tuum Sancti Spiritus obumbratione concepit, et virginitatis gloria permanente huic mundo lumen æternum effudit, Jesum Christum Dominum nostrum. Per quem *ut supra.*

De Apostolis Præfatio.

Æterne Deus. Et te, Domine, suppliciter exorare : ut gregem tuum pastor æternus non deseras, sed per beatos apostolos tuos continua protectione custodias. Ut iisdem rectoribus gubernetur : quos operis tui vicarios eidem contulisti præesse pastores.

Et ideo cum angelis et archangelis, cum thronis et dominationibus. Cumque omni militia cælestis exercitus hymnum gloriæ tuæ canimus sine fine dicentes [Sanctus Sanctus Sanctus].

Præfatio communis.

Per omnia secula seculorum. Amen.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Hic elevet sacerdos manus suas dicens,

Sursum corda.

Habemus ad Dominum.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum, et salutare : nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte Pater omnipotens Æterne Deus.

Per Christum Dominum nostrum.

Per quem majestatem tuam laudant angeli : adorant dominationes : tremunt potestates. Cæli cælorumque virtutes, ac beata seraphin [: socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas deprecamur, supplici confessione dicentes,]

Sanctus Sanctus Sanctus.

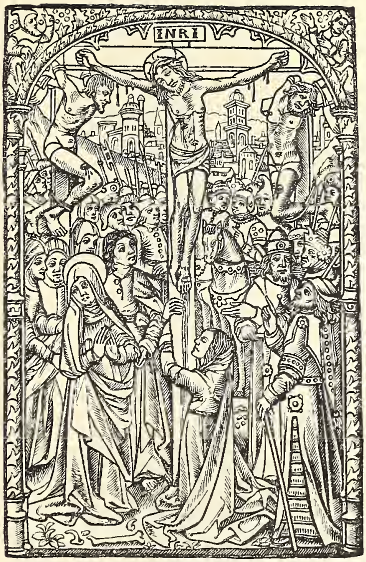
Item in aliis Præfationibus, Et ideo, *ut supra.*

Sanctus Sanctus Sanctus, Dominus Deus sabaoth. Pleni sunt cæli et terra gloria tua Osanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini : Osanna in excelsis.

Quando ultimo fit servitium de sancta Maria ante Adventum et ante Septuagesimam et in octavis Visitationis, Assumptionis, et Nativitatis beatæ Mariæ, tunc dicitur hoc modo,

Benedictus Mariæ filius qui venit in nomine Domini, *et cetera.*

Deinde confestim, manibus junctis et oculis elevatis, incipiat,
Te igitur, clementissime, *corpore inclinato donec dixerit* ac petimus.

E IGITUR clementissime Pater per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum supplices rogamus,

corpore inclinato donec dicat,

ac petimus,

Hic erigens se sacerdos osculetur altare a dextris sacrificii dicens,

uti accepta habeas et benedicas

Hic faciat sacerdos tres cruces super calicem et panem, dicendo,

hæc do✠na, hæc mu✠nera, hæc san✠cta sacrificia illibata,

Factis signaculis elevet manus suas, ita dicens,

Inprimis quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica, quam pacificare : custodire : adunare : et regere digneris toto orbe terrarum, una cum famulo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N.

id est, proprio episcopo tantum

et Rege nostro N.

et dicuntur nominatim. Sequatur

et omnibus orthodoxis, atque catholicæ et apostolicæ fidei cultoribus.

Hic oret pro vivis.

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum N. et N.

In qua oratione, ordo debet attendi propter ordinem charitatis. Quinquies orat sacerdos. Primo pro seipso. Secundo pro patre et matre, carnali et spirituali : et pro aliis parentibus. Tertio pro amicis specialibus, parrochianis et aliis. Quarto pro omnibus astantibus. Quinto pro omni populo Christiano : et potest hic sacerdos omnes suos amicos Deo commendare. Consulo tamen, ut nullus ibidem nimis immoretur : tum propter cordis distractionem : tum propter immissiones quæ possunt fieri per angelos malos : tum propter alia pericula.

Et omnium circunstantium quorum tibi fides cognita est et nota devotio : pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum : pro spe salutis et incolumitatis suæ, tibique reddunt vota sua æterno Deo vivo et vero.

Communicantes et memoriam venerantes. Inprimis gloriosæ semperque virginis

inclinando parumper, dicat,

Mariæ, genitricis Dei : et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum Petri, Pauli, Andreæ, Jacobi, Johannis, Thomæ, Jacobi, Philippi, Bartholomei, Mathei, Simonis, et Thaddei, Lini, Cleti, Clementis, Sixti, Cornelii, Cipriani, Laurentii, Grisogoni, Johannis, et Pauli, Cosmæ et Damiani. Et omnium sanctorum tuorum, quorum meritis precibusque concedas : ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic respiciat sacerdos hostiam cum magna veneratione, dicens,

Hanc igitur oblationem servitutis

nostræ : sed et cunctæ familiæ tuæ, quæsumus Domine ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas : atque ab æterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum jubeas grege numerari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic iterum respiciat hostiam, dicens,

Quam oblationem tu Deus omnipotens in omnibus quæsumus,

Hic faciat tres cruces super utraque, cum dicat,

bene✠dictam, ascri✠ptam, ra✠tam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris : ut nobis

Hic faciat crucem super panem, dicens,

cor✠pus

Hic super calicem,

et san✠guis

junctisque manibus, dicens,

fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi.

Hic erigat sacerdos manus et conjungat : et postea tergat digitos, et elevet hostiam, dicens,

Qui pridie quam pateretur : accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas : et elevatis oculis in cælum :

Hic elevet oculos suos,

ad te Deum Patrem suum omnipotentem,

Hic inclinet se, et postea elevet paululum dicens,

tibi gratias agens : be✠nedixit : fregit,

Hic tangat hostiam, dicens,

dedit discipulis suis dicens, Accipite et manducate ex hoc omnes. Hoc est enim corpus meum.

Et debent ista verba proferri cum uno spiritu et sub una prolatione : nulla pausatione interposita. Post hæc verba inclinet se sacerdos ad hostiam : et postea elevet eam supra frontem ut possit a populo videri : et reverenter illam reponat ante calicem in modum crucis per eandem factæ. Et tunc discooperiat calicem : et teneat inter manus suas, non disjungendo pollicem ab indice nisi dum facit benedictiones tantum, ita dicens,

Simili modo posteaquam cenatum est : accipiens et hunc præclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, item tibi

Hic inclinet se, dicens,

gratias agens, bene✠dixit : dedit discipulis suis dicens, Accipite et bibite ex eo omnes.

Hic elevet sacerdos parumper calicem, ita dicens,

Hic est enim calix sanguinis mei novi et æterni testamenti mysterium fidei : qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Hic elevet calicem usque ad pectus vel ultra caput, dicens,

Hæc quotienscunque feceritis, in mei memoriam facietis.

Hic reponat calicem et fricet digitos suos ultra calicem propter micas, et cooperiat calicem. Deinde elevet brachia sua in modum crucis, junctis digitis, usque ad hæc verba, de tuis donis.

Unde et memores, Domine, nos tui servi : sed et plebs tua sancta ejusdem Christi Filii tui Domini Dei nostri tam beatæ Passionis necnon et ab inferis Resurrectionis, sed et in cælos gloriosæ Ascensionis offerimus præclaræ majestati tuæ de tuis donis ac datis

Hic quinque cruces fiant : sed tres primæ cruces super hostiam et calicem, dicendo,

hostiam pu✠ram : hostiam san✠ctam : hostiam immacu✠latam,

Quarta super panem tantum dicendo, pa✠nem sanctum vitæ æternæ,

Quinta super calicem, dicendo, et ca✠licem salutis perpetuæ.

Supra quæ propicio ac sereno vultu respicere digneris et accepta habere sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justi Abel : et sacrificium patriarchæ nostri Abrahæ : et quod tibi obtulit summus sa-

cerdos tuus Melchisedech sanctum sacrificium immaculatam hostiam.

Hic sacerdos, corpore inclinato et cancellatis manibus, dicat, Supplices te rogamus *usque ad hæc verba* ex hac altaris participatione. *et tunc erigat se, deosculans altare a dextris sacrificii, et faciat signum crucis super hostiam et calicem et in facie sua, cum dicit* omni benedictione cælesti.

Supplices te rogamus omnipotens Deus : jube hæc perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tuæ : ut quotquot

Hic erigens se, osculetur altare a dextris sacrificii, dicens,

ex hac altaris participatione sacrosanctum Filii tui

Hic faciat signum crucis super hostiam, dicens,

cor✠pus

deinde super calicem, dicens,

et san✠guinem sumpserimus : omni

Hic signet se in faciem dicens,

bene✠dictione cælesti et gratia repleamur : per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic oret pro mortuis.

Memento etiam Domine animarum famulorum famularumque tuarum N. et N. Qui nos præcesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis. Ipsis Domine et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis, et pacis : ut indulgeas deprecamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic percutiat pectus suum semel, dicens,

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationum tuarum sperantibus partem aliquam et societatem donare digneris cum tuis sanctis apostolis et martyribus : cum Johanne, Stephano, Mathia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cecilia, Anastasia. Et cum omnibus sanctis tuis : intra quorum nos consortium non æstimator meriti, sed veniæ quæsumus largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum.

Non dicitur Amen.

Per quem hæc omnia Domine semper bona creas,

Hic ter signet calicem, dicens,

sancti✠ficas : vivi✠ficas : bene✠dicis : et præstas nobis.

Hic discooperiat calicem, et faciat signaculum crucis cum hostia quinquies. Primo, ultra calicem ex utraque parte illius calicis : secundo, calici æquale : tertio, infra calicem : quarto, sicut primo : quinto, ante calicem.

per ip✠sum et cum ip✠so : et in ip✠so est tibi Deo Patri omnipo✠tenti in unitate Spiritus✠Sancti omnis honor et gloria.

Hic cooperiat sacerdos calicem, et teneat manus suas super altare usque dum dicit qui es in cælis, *ita dicens,*

Per omnia secula seculorum. Amen.

Oremus.

Præceptis salutaribus moniti et divina institutione formati audemus dicere,

Hic accipiat dyaconus patenam, eamque a dextris sacerdotis extento brachio in altum usque Da propicius *discoopertam teneat.*

Pater noster

Hic elevet sacerdos manus dicens

qui es in cælis sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem

Chorus dicat,

Sed libera nos a malo.

Sacerdos privatim Amen.

Libera nos quæsumus Domine ab omnibus malis præteritis præsentibus et futuris : et intercedente

beata et gloriosa semperque virgine Dei genitrice Maria : et beatis apostolis tuis Petro, [et] Paulo, atque Andrea : cum omnibus sanctis,

Hic committat dyaconus patenam sacerdoti, deosculans manum ejus dextram, et sacerdos deosculetur patenam : postea ponat ad sinistrum oculum, deinde ad dextrum : postea faciat crucem cum patena ultra caput : et tunc reponat eam in locum suum, dicens,

Da propicius pacem in diebus nostris ut ope misericordiæ tuæ adjuti : et a peccato simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi.

Hic discooperiat calicem, et sumat corpus cum inclinatione, transponens in concavitate calicis, retinendo inter pollices et indices : et frangat in tres partes : prima fractio dum dicitur

Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum,

Secunda fractio,

Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.

Hic teneat duas fracturas in sinistra manu, et tertiam fracturam in dextra manu in summitate calicis, ita dicens aperta voce,

Per omnia secula seculorum :

Chorus respondeat, Amen.

Hic faciat tres cruces infra calicem cum tertia parte hostiæ, dicendo,

Pax Domini ✠ sit sem✠per vo✠biscum.

Chorus, Et cum spiritu tuo.

Ad Agnus Dei *dicendum, accedant diaconus et subdiaconus ad sacerdotem, uterque a dextris, diaconus propior, subdiaconus remotior, et dicant privatim,*

Agnus Dei qui tollis peccata mundi : miserere nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi : miserere nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi : dona nobis pacem.

In missis pro defunctis dicitur hoc modo,

Agnus Dei qui tollis peccata mundi : dona eis requiem

cum hac additione in tertia repetitione, sempiternam.

Hic cruce signando deponat dictam tertiam partem hostiæ in sacramentum sanguinis, sic dicendo,

Hæc sacro✠sancta commixtio corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, fiat mihi omnibusque sumentibus salus mentis et corporis : et ad vitam æternam capessendam præparatio salutaris. Per eundem Dominum nostrum. Amen.

Antequam pax detur, dicat sacerdos,

Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, da mihi hoc sacrosanctum corpus et sanguinem Filii tui Domini nostri Jesu Christi ita digne sumere ut merear per hoc remissionem omnium peccatorum meorum accipere : et tuo Sancto Spiritu repleri : et pacem tuam habere : quia tu es Deus solus : et præter te non est alius præter te : cujus regnum gloriosum sine fine permanet in secula seculorum. Amen.

Hic osculetur sacerdos corporalia in dextera parte et summitatem calicis, corpore Dominico prius tactam, et postea dyaconum dicens,

Pax tibi et ecclesiæ Dei.

Responsio. Et cum spiritu tuo.

Dyaconus a dextris sacerdotis ab eo pacem recipiat, et subdyacono porrigat. Deinde ad gradum chori ipse dyaconus pacem portet rectoribus chori, et ipsi pacem choro portent, uterque suæ parti, incipiens a majoribus. In festis vero et feriis quando chorus non regitur, pax a dyacono choro apportatur per duos extremos de secunda forma : cetera sicut prius.

Post pacem datam, dicat sacerdos Orationes sequentes privatim antequam se communicet, tenendo hostiam duabus manibus.

Deus Pater fons et origo totius bonitatis, qui ductus misericordia

Unigenitum tuum pro nobis ad infima mundi descendere et carnem sumere voluisti : quem ego indignus hic in manibus meis teneo.

Hic inclinet se sacerdos ad hostiam ter. Primo dicendo,

Te adoro, *ii.* te glorifico, *iii.* te tota cordis intentione laudo : et precor ut nos famulos tuos non deseras : sed peccata nostra dimittas : quatenus tibi soli vivo ac vero Deo puro corde et casto corpore servire valeamus. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Domine Jesu Christe Fili Dei vivi : qui ex voluntate Patris cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti : libera me per hoc sacrosanctum corpus et sanguinem tuum a cunctis iniquitatibus meis et ab universis malis : et fac me tuis semper obedire mandatis, et a te nunquam in perpetuum separari permittas Salvator mundi. Qui cum Deo Patre et eodem Spiritu Sancto vivis et regnas Deus Per omnia secula seculorum. Amen.

Corporis et sanguinis tui, Domine Jesu Christe, 'hoc' sacramentum quod licet indignus accipio, non sit mihi judicio et condemnationi : sed tua prosit pietate corporis mei et animæ saluti. Amen.

Ad corpus dicat cum humiliatione antequam recipiat.

Ave in æternum sanctissima caro ['Christi'], mihi ante omnia ['et super omnia' 1526] summa dulcedo. Corpus Domini nostri Jesu Christi sit mihi peccatori via et vita. In nomine ✠ Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Hic sumat corpus, cruce prius facta cum ipso corpore ante os. Deinde ad sanguinem cum magna devotione, dicens,

Ave in æternum, cælestis potus, mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo : corpus et sanguis Domini nostri Jesu Christi prosit mihi peccatori ad remedium sempiternum in vitam æternam. In no✠mine Patris, *et cetera.*

Hic sumat sanguinem : quo sumpto, inclinet se sacerdos et crucem respiciens dicat Orationem.

Gratias tibi ago Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus : qui me refecisti de sacratissimo corpore et sanguine Filii tui Domini nostri Jesu Christi : et precor ut hoc sacramentum salutis nostræ quod sumpsi indignus peccator non veniat mihi ad judicium, neque ad condemnationem pro meritis meis : sed ad profectum corporis mei et animæ saluti in vitam æternam. Amen.

Qua dicta, eat sacerdos ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus, digitis adhuc conjunctis sicut prius : et accedat subdyaconus, et effundat in calicem vinum [*'et aquam'* Mis.], *et resinceret sacerdos manus suas ne aliquæ reliquiæ corporis et sanguinis remaneant in digitis, vel in calice.*

Cum vero aliquis sacerdos debet bis celebrare in uno die : tunc ad primam missam non debet percipere ablutionem ullam, sed ponere in sacrario vel vase mundo usque in finem alterius missæ : et tunc sumatur utraque ablutio.

Post primam ablutionem dicitur hæc Oratio,

Quod ore sumpsimus Domine pura mente capiamus et de munere temporali, fiat nobis remedium sempiternum.

Hic lavet digitos in concavitate calicis cum vino infuso a subdiacono : quo hausto sequitur

Oratio. Hæc nos communio Domine purget a crimine : et cælestis remedii faciat esse consortes.

Post perceptionem ablutionum ponat sacerdos calicem super patenam, ut si quid remaneat stillet. Et postea, inclinando se dicat,

Adoremus crucis signaculum : per

quod salutis sumpsimus sacramentum.

Deinde lavet manus : dyaconus vero interim corporalia complicet. Ablutis manibus, et redeunte sacerdote ad dextrum cornu altaris, dyaconus calicem porrigat ori sacerdotis, si quid infusionis in eo remanserit resumendum. Postea vero dicat cum suis ministris Communionem. Deinde facto signo crucis in facie vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis et junctis manibus, dicat, Dominus vobiscum. *et iterum revertens se ad altare dicat,* Oremus. *Deinde dicat Postcommunionem juxta numerum et ordinem antedictarum Orationum ante Epistolam. Finita ultima Postcommunione, factoque signo crucis in fronte, iterum vertat se sacerdos ad populum, et dicat,* Dominus vobiscum. *Deinde dyaconus,* Benedicamus Domino. *Alio vero tempore dicitur,* Ite missa est. *Quotienscunque enim dicitur,* Ite missa est, *semper dicitur ad populum convertendo : et cum dici debeat* Benedicamus Domino, *vel* Requiescant in pace, *convertendo ad altare dicitur* Benedicamus Domino. *His dictis, sacerdos, inclinato corpore junctisque manibus, tacita voce coram altari in medio dicat hanc Orationem.*

Placeat tibi Sancta Trinitas obsequium servitutis meæ et præsta, ut hoc sacrificium quod oculis tuæ majestatis indignus obtuli tibi sit acceptabile : mihique et omnibus pro quibus illud obtuli : sit te miserante propiciabile. Qui vivis et regnas Deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

Qua finita, erigat se sacerdos, signans se in facie sua, dicens, In nomine Patris, *etc. Et sic deosculetur altare, et [inclinatione] facta eo ordine quo prius accesserunt ad altare in principio missæ, sic induti, cum ceroferariis et ceteris ministris redeant. Et statim post* Deo gratias *incipiatur in choro Hora Nona quando post Missam dicitur, dicta prius Oratione Dominica cum Salutatione angelica. Sacerdos vero in redeundo dicat Evangelium,* In principio. *Cum vero sacerdos exuerit casulam et alia indumenta sacerdotalia, dicat psalmos subscriptos cum Antiphona* Trium puerorum. *Ps.* Benedicite sacerdotes [pag. 31 ; *versu xvi.*] *usque ad finem cantici. Psalmus dicatur cum* Gloria Patri. Laudate Dominum in sanctis ejus *totus* (p. 33). *Ps.* Nunc dimittis (p. 225). Gloria Patri *et* Sicut erat. *Deinde dicitur tota Antiphona.* Trium puerorum cantemus hymnum quem cantabant in camino ignis, benedicentes Dominum.

Kyri eleyson. Christe eleyson. Kyri eleyson.

Pater noster. Et ne nos.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Laudemus et superexaltemus eum in secula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli. Et laudabilis et gloriosus in secula.

Benedicat et custodiat nos Trinitas Sancta. Amen.

Non intres in judicium cum servo tuo Domine. Quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine exaudi. Et clamor. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium : concede propicius ut nos famulos tuos non exurat flamma viciorum.

Oratio. Ure igne Sancti Spiritus renes nostros et cor nostrum Domine : ut tibi casto corpore serviamus et mundo corde placeamus.

Oratio. Actiones nostras quæsumus Domine aspirando præveni, et adjuvando prosequere : ut cuncta

nostra operatio et a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur. *Et finiantur hæ tres Orationes sic,* Per Christum Dominum nostrum. Amen.

In Commemoratione Sanctae Trinitatis.

Officium. Benedicta sit sancta Trinitas atque indivisa Unitas : confitebimur ei quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus. Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere : et in potentia majestatis adorare Unitatem : quæsumus : ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. Qui vivis et regnas Deus.

Ad Romanos, xi. [33].

O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei : quam incomprehensibilia sunt judicia ejus : et investigabiles viæ ejus. Quis enim cognovit sensum Domini : aut quis consiliarius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi : et retribuetur ei? Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia : ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Ad Corinthios ii. xiii. [13].

Fratres. Gratia Domini nostri Jesu Christi : et charitas Dei, et communicatio Sancti Spiritus sit semper cum omnibus vobis. In Christo Jesu : Domino nostro.

Gradale.

Benedictus es Domine qui intueris abyssos et sedes super cherubin.

V. Benedicite Deum cæli quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Alleluya. *V.* Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum : et laudabilis in secula.

Alleluya. *V.* Laudate pueri Dominum : laudate nomen Domini. Sit nomen Domini benedictum, ex hoc et usque in seculum.

Sequentia.

Benedicta sit beata Trinitas Deitas æterna, coæqualis gloria.

Deus Genitor, pariter Natus genitus cum sacro Pneumate permanens super omne quod extat.

Quibus est una semper voluntas et a se discrepans haud unquam triplicata persona.

Nam constat Deitas una non in tres Deos divisa quod fides fatetur a Christo orthodoxe dedita.

Hæc namque pellit delicta patriam cedit serenam : qua dulcem jubilant agmina simphoniam cælica.

Altithroni vestigia imitantur stolis candidata.

Operiunturque binas quas captant post secli discrimina.

Et nos quos illustrat gratia Dei superaddemus nostra debita.

Quatenus caterva cælica nobis maneat post funera socia.

Ultimoque peracto discrimine possimus alto perfrui mox palaciis.

Quo perspicua flagrat lux accensa constanti flamma quæ Deus est visio nostra et salus æterna.

Angelorum quæ illustrat fortiter pectora.

Ut in Christo solo sua defigant lumina.

Hæc namque est illa sitis flagrans qua tunc sitient animæ sanctorum et corpora.

Cum fuerint data perpetua eis pro bonis a judice præmia.

Secundum Johannem xv. [26].

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Cum venerit Paraclytus quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis qui a Patre procedit : ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis : quia ab initio mecum estis. Hæc locutus sum vobis : ut non scan-

dalizemini. Absque synagogis facient vos. Sed venit hora : ut omnis qui interficit vos, arbitretur ['arbitremur' *Chev.*] obsequium se præstare Deo. Et hæc facient vobis : quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus sum vobis : ut cum venerit hora eorum reminiscamini : quia ego dixi vobis.

Offertorium. Benedictus sit Deus Pater, unigenitusque Dei Filius, Sanctus quoque Spiritus : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore paschali, Alleluya.

Secreta. Sanctifica, quæsumus, Domine Deus Trinitas sancta, per tui sancti nominis invocationem hujus oblationis hostiam : et, cooperante Spiritu Sancto, per eam nosmetipsos tibi perfice munus æternum. Qui vivis. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui cum unigenito (p. 486).

Communio. Benedicimus Deum cæli, et coram omnibus viventibus confitebimur ei : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio. Proficiat nobis ad salutem corporis et animæ, Domine Deus, hujus sacramenti susceptio : et sempiternæ ['sempiterna,' *Chev.*] sanctæ Trinitatis ejusdemque individuæ Unitatis confessio. In qua vivis et regnas Deus.

In Commemoratione Sancti Spiritus.

Officium. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluya : et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis, alleluya, alleluya, alleluya.

Ps. Exurgat Deus et dissipentur inimici ejus : et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio. Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti : da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum, viii. [14].

In diebus illis. Cum audissent apostoli qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei : miserunt ad eos Petrum, et Johannem. Qui cum venissent oraverunt pro ipsis : ut acciperent Spiritum Sanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat : sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos : et accipiebant Spiritum Sanctum.

Gradale. Beata gens cujus est Dominus Deus eorum : populus quem elegit Dominus in hereditatem sibi.

V. Verbo Domini cæli firmati sunt : et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, et tui amoris in eis ignem accende.

In tempore paschali, primum

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum.

Secundum

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus *ut supra.*

Sequentia.

Sancti Spiritus assit nobis gratia.

Quæ corda nostra sibi faciat habitacula.

Expulsis inde cunctis viciis spiritalibus.

Spiritus alme, illustrator omnium,

Horridas nostræ mentis purga tenebras.

Amator sancte sensatorum semper cogitatuum.

Infunde unctionem tuam clemens nostris sensibus.

Tu purificator omnium flagitiorum spiritus.

Purifica nostri oculum interioris hominis.

Ut videri supremus Genitor possit a nobis.

Mundi corde quem soli cernere possunt oculi.

Prophetas tu inspirasti : ut præconia Christi præcinuissent inclita.

Apostolos confortasti uti tropheum Christi per totum mundum veherent.

Quando machinam per verbum suum fecit Deus cæli, terræ, marium.

Tu super aquas foturus eas numen tuum expandisti spiritus.

Tu animabus vivificandis aquas fecundas.

Tu aspirando das spiritales esse homines.

Tu divisas per linguas mundum et ritus adunasti, Domine.

Idolatras ad cultum Dei revocas, magistrorum optime.

Ergo nos supplicantes tibi exaudi propicius, Sancte Spiritus.

Sine quo omnes preces cassæ creduntur et indignæ Dei auribus.

Tu qui omnium seculorum sanctos.

Tui nominis docuisti instinctu amplectendo spiritus.

Ipse hodie apostolos, Christe,

Donans munere insolito : et cunctis inaudito seculis,

Hunc diem gloriosum fecisti.

Secundum Johannem xiiii. [23].

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis. Si quis diligit me : sermonem meum servabit. Et Pater meus diliget eum : et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me : sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus : sed ejus qui misit me Patris. Hæc locutus sum vobis : apud vos manens. Paraclytus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo : ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis : pacem meam do vobis. Non quomodo mundus dat : ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis : vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem : quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat : ut cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi hujus : et in me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem : et sicut mandatum dedit mihi Pater : sic facio.

Offertorium. Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis a templo tuo quod est in Hierusalem : tibi offerent reges munera, alleluya.

Secreta. Munera, quæsumus, Domine, oblata sanctifica, et corda nostra Sancti Spiritus illustratione emunda. Per. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui ascendens. (p. 486.)

Non dicitur in hac Præfatione Hodierna die, *nisi in ebdomada Penthecostes tantum.*

Communio. Factus est repente de cælo sonus advenientis spiritus vehementis ubi erant sedentes, alleluya : et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, loquentes magnalia Dei, alleluya, alleluya.

Postcommunio. Sancti Spiritus, Domine, corda nostra mundet infusio : et sui roris intima aspersione fecundet. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Missa de Cruce.

Officium. Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi : in quo est salus, vita, et resurrectio nostra : per quem salvati et liberati sumus.

In tempore paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus. Deus misereatur nostri et benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos : et misereatur nostri.

Non dicitur Gloria in excelsis Deo.

Oratio. Deus qui unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi precioso sanguine vivificæ crucis vexillum sanctificare voluisti : concede, quæsumus, eos qui ejusdem sanctæ crucis gaudent honore : tua quoque ubique protectione gaudere. Per eundem Dominum nostrum Jesum.

Ad Philippenses ii. [8].

Fratres. Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem : mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltavit illum : et donavit illi Nomen quod est super omne nomen : ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium et infernorum. Et omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Gradale.

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem : mortem autem crucis.

V. Propter quod et Deus exaltavit illum : et dedit illi Nomen quod est super omne nomen.

Alleluya. *V.* Dulce lignum, dulces clavos :
dulcia ferens pondera :
quæ sola fuisti digna
sustinere regem cælorum et Dominum.

In tempore paschali, secundum

Alleluya. *V.* Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi.

Sequentia.

Salve crux sancta arbor digna.

Cujus robur preciosum mundi ferret talentum.

Ut hostis per lignum victor ligno revinceretur.

Quodque exortus mortis primis erat terrigenis, paradiso propulsis.

Causa etiam vitæ foret cunctis Christi morte vere vivificandis.

Horrificum tu es semper signum inimicis crux sancta sævis.

Quam mors pavet : infernusque timet : quæ Christo suos reconsignat [1526 :—'suo reconsignans.' *Chev.*].

Cui laus sit in ævum.

Secundum Mattheum xx. [17].

In illo tempore. Ascendens Jesus Hierosolymam assumpsit duodecim discipulos suos secreto : et ait illis, Ecce ascendimus Hierosolymam, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis : et condemnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad illudendum : et flagellandum : et crucifigendum. Et tertia die resurget.

Offertorium. Protege, Domine, plebem tuam per signum sanctæ crucis ab omnibus insidiis inimicorum omnium : ut tibi gratam exhibeamus servitutem : et acceptabile tibi fiat sacrificium nostrum.

In tempore paschali, Alleluya.

Secreta. Hæc oblatio, quæsumus, Domine, ab omnibus nos purget offensis : quæ in ara crucis immolata etiam totius mundi tulit offensas. Per Dominum.

Præfatio. Qui salutem (pp. 486-7).

Communio.

Per lignum servi facti sumus :
et per sanctam crucem liberati sumus :
fructus arboris seduxit nos :
Filius Dei redemit nos, alleluya.

Et finiatur cum alleluya *quandocunque dicitur, nisi infra Septuagesimam usque ad Pascha.*

Postcommunio. Adesto nobis, Domine Deus noster : et quos sanctæ crucis lætari facis honore, ejus quoque perpetuis defende subsidiis. Per Dominum nostrum.

Officium missæ de quinque vulneribus Domini nostri Jesu Christi.

Officium. Humiliavit semetipsum Dominus noster Jesus Christus usque ad mortem : mortem autem crucis : propter quod et Deus exaltavit il-

lum : et donavit illi Nomen quod est super omne nomen.

Psalmus. Misericordias Domini in æternum cantabo (lxxxviii. p. 156).

Et dicitur Gloria in excelsis, *nisi per Adventum, et a Septuagesima usque ad Pascha.*

Oratio. Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi : qui de cælo ad terram de sinu Patris descendisti : et in ligno crucis quinque plagas sustinuisti : et sanguinem tuum preciosum in remissionem peccatorum nostrorum effudisti : te humiliter deprecamur ut in die judicii ad dexteram tuam statuti, a te audire mereamur, Venite benedicti in regno Patris mei. Qui cum eodem Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus : per omnia secula seculorum.

Lectio Zachariæ Prophetæ, xii. [10.] Hæc dicit Dominus Deus. Effundam de Spiritu meo super domum David, et super habitatores Hierusalem, Spiritum gratiæ et miserationis : et aspicient in eum quem confixerunt, et plangent eum planctu quasi super unigenitum : et dolebunt super eum ut doleri solet in morte primogeniti. In die illa erit planctus magnus in Hierusalem : et dicetur ei, Quæ sunt istæ plagæ in medio manuum tuarum? Et dixit eis, His plagatus sum in domo eorum qui me diligebant. Framea suscitare super pastorem meum : et super virum cohærentem mihi, dicit Dominus exercituum. Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis. Dicit Dominus exercituum.

Gradale. Improperium exspectavit cor meum et miseriam : et sustinui qui simul contristaretur et non fuit, consolantem me quæsivi : et non inveni.

V. Et dederunt in escam meam fel et in siti mea potaverunt me aceto.

Alleluya. *V.* Ave, rex noster, Jesu Christe : qui solus nostros errores et reatus miseratus pertulisti, Patri obediens ductus es ad crucem; ut agnus mansuetus ad occisionem, tibi gloria, osanna, tibi summe laudis et honestatis chorea.

Sequentia.

Cenam cum discipulis
Christe celebrasti :
et mortem apostolis
palam nunciasti
et auctorem sceleris
Judam demonstrasti :
et egressus protinus
*h*ortulum intrasti.

Tunc procidens Dominus humo se prostravit :
et transferri calicem a se postulavit :
sed Patris arbitrio illud commendavit :
mox et ecce sanguinis sudor emanavit.

Judas post hoc osculum ori dedit Christi :
Ut quid, inquit Dominus, amice, venisti :
nunquid tradis osculo quem jam vendidisti?
assistentes protinus irruunt ministri.

Nox insomnis itaque tota ducebatur :
nulla prorsus requies Jesu præstabatur :
magistrorum impia plebs injuriatur :
alapis et colaphis innocens mactatur.

Dum Jesum eripere Pylatus conatur:
Judeorum furia magis inflammatur :
et tumultus populi ingens excitatur :
et plebis vox intonat ut crucifigatur.

Traditur militibus, vinculis artatur :
undique verberibus corpus cruentatur,
caput regis gloriæ spinis coronatur:
postque flexis genibus quisquis irritatur.

Ecce caro tenera pii Salvatoris :
ad columnam nequiter coartatur loris :
sic flagellis cæditur impii tortoris :
quod emanant rivuli rubei cruoris.
Post per urbis medium Jesus procedebat :
et crucis patibulum humeris ferebat :
ad fores et ostia populus fluebat,
ejusque confusio omnibus patebat.
Ad pudoris cumulum Jesu denudaris,
['et ventis ac frigori' 1526.]
et vento frigorique nudus spoliaris,
innocens cum impiis in cruce damnaris :
et quasi dux sceleris in medio locaris.
Tensis ligno brachiis manus conclavantur :
['cruci caro cruribus clavis' 1526.]
corporis membra singula clavis tractabantur :
nervi, venæ, simili modo laniantur:
pedum plantæ etiam ferro conclavantur.
Fundunt rivos sanguinis membra Salvatoris :
properet huc anima tristis peccatoris :
hauriat ut quippiam sacrati liquoris :
quo frequenter liniat vulnera doloris.
Loquens Jesus postea, Sitio dicebat :
et acetum protinus felle commiscebat :
ac infusum spongiæ ori porrigebat :
quod degustans paululum sumere nolebat.
Mi Jesu mirifice quid est quod agebas :
tu de siti conquerens de cruce silebas :
nunquid hanc doloribus magis sentiebas,
sed salutem potius nostram sitiebas.
Vocem promens ultimam Patrem invocasti :
spiritumque manibus ejus commendasti :
et clamore valido tandem expirasti :
et salutem omnium ita consummasti.
Nunc ego superbio, tu humiliaris :
ego culpas perpetro, tu pœna gravaris :
ego pomum mordeo, tu felle potaris :
ego peto mollia, tu dure tractaris.
Demum cujus valeat mens vel lingua fari :
quantum virgo creditur intus cruciari :
dum concernit mortui latus vulnerari :
atque Nati viscera lancea rimari.
Corpus cujus mortuum jam nil sentiebat :
['militis sed' 1526.]
sed militis lancea pectus conscindebat,
quam fixam in latere Filii videbat,
unde aqua sanguine mixta effluebat.
Ad hunc ergo propera fontem Redemptoris,
ut fluentis quippiam haurias dulcoris :
atque vitæ lavacrum precium cruoris :
quo tui curatio profluat languoris.

Tractus.

Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta : ab homine iniquo et doloso erue me.

Quia tu es, Deus, fortitudo mea : quare me repulisti : et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus.

Testes enim iniqui insurrexerunt adversum me : et mentita est iniquitas sibi.

Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores : prolongaverunt iniquitatem suam.

Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me : diviserunt sibi vestimenta mea : et super vestem meam miserunt sortem.

Foderunt manus meas et pedes meos et dinumeraverunt omnia ossa mea : et dolorem super dolorem vulneribus meis addiderunt.

Secundum Johannem xix. [28.]

In illo tempore. Præsciens Jesus quia jam omnia consummata erant de ipso : ut consummaretur scriptura, dixit, Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto ysopo circumponentes obtulerunt ori ejus. Et cum accepisset Jesus acetum : dixit, Consummatum est. Et inclinato capite : tradidit spiritum. Judei ergo, quoniam Parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille sabbati) rogaverunt Pylatum ut frangerentur eorum crura : et tollerentur. Venerunt ergo milites : et primi quidem fregerunt crura : et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum : non fregerunt ejus crura. Sed unus militum lancea latus ejus aperuit : et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit : et verum est testimonium ejus.

Offertorium. Insurrexerunt in me testes iniqui absque misericordia : quæsierunt me interficere, et non pepercerunt in faciem meam spuere : et lanceis suis vulneraverunt, et concussa sunt omnia ossa mea.

Secreta. Domine Jesu Christe, qui pro mundi redemptione crucis lignum ascendisti, ut universus mundus qui in tenebris erat illuminaretur : illam, quæsumus, lucem in animas nostras et corpora infunde : per quam ad æternam lucem pervenire mereamur. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas.

Præfatio. Qui salutem (p. 486).

Communio. Foderunt manus meas et pedes meos : et dinumeraverunt omnia ossa mea.

Postcommunio. Domine Jesu Christe, qui hora diei sexta pro redemptione mundi crucis patibulum ascendisti : et sanguinem tuum preciosum in remissionem peccatorum nostrorum fudisti : te humiliter deprecamur : ut per tuæ passionis et vulnerum tuorum merita, post obitum nostrum paradisi januam gaudenter mereamur introire. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus.

Missa quotidiana de B. Maria V.

Ad Missam.

Officium. Salve sancta parens enixa puerpera regem : Qui cælum terramque regit in secula seculorum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Ps. Benedicta tu in mulieribus : et benedictus fructus ventris tui.

Oratio. Concede nos famulos tuos, quæsumus, Domine Deus, perpetua mentis et corporis salute gaudere : et gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione a præsenti liberari tristicia et æterna perfrui læticia. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Lectio Libri Sapientiæ. Eccli. xxiiii. [14.]

Ab initio et ante secula creata sum : et usque ad futurum seculum non desinam : et in habitatione sancta coram ipso ministravi. Et sic in Syon firmata sum, et in civitate sanctificata similiter requievi : et in Hierusalem potestas mea. Et radicavi in populo honorificato : et in partes Dei mei hereditas illius. Et in plenitudine sanctorum : detentio mea.

Gradale. Benedicta et venerabilis es virgo Maria quæ sine tactu pudoris inventa es mater Salvatoris.

V. Virgo Dei genitrix quem totus non capit orbis, In tua se clausit viscera factus homo.

Sciendum est quod si in tempore paschali fiat de festo Annunciationis beatæ Mariæ in capella, erit primum

Alleluya, *V.* Per te Dei genitrix, *et secundum* Alleluya, *V.* Ave Maria. *Item in die Assumptionis beatæ Mariæ, Dominica infra Octavas, et in octava die,* Alleluya, *V.* Hodie Maria virgo, *in choro et in capella. Per Octavas,* Alleluya, *V.* Assumpta est. *Item in Nativitate beatæ Mariæ, Dominica infra Octavas, et in octava die,* Alleluya, *V.* Nativitas gloriosæ, *in choro et in capella. Et per Octavas,* Alleluya, *V.* Per te Dei genitrix, *in choro et in capella.*

Sciendum est quod a Purificatione usque ad Septuagesimam, et a Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando fit plenum servitium de sancta Maria, quacunque feria contingit, semper dicitur sequens* Alleluya, *V.* Salve virgo mater Dei, templum Sancti Spiritus : quæ sola vocari digna meruisti regina cælorum et domina : *nisi in tempore Paschali : tunc enim semper erit primum* Alleluya, *V.* Per te Dei genitrix nobis est vita perdita data : quæ de cælo suscepisti prolem et mundo genuisti Salvatorem : *et secundum* Alleluya, *quando fit plenum servitium de Resurrectione, sicut in alio festo cum regimine chori dicitur Sequentia una de subscriptis. In capella autem primum* Alleluya, *V.* Per te Dei genitrix : *secundum vero* Alleluya *diversimode dicitur per totam ebdomadam : videlicet, die Dominica.*

Alleluya, *V.* Obtine sacris precibus pia Dei genitrix veniam delictorum tuis supplicibus.

Feria ii.

Alleluya, *V.* Post partum virgo inviolata permansisti : Dei genitrix intercede pro nobis.

Feria iii.

Alleluya, *V.* Ora pro nobis pia virgo Maria unde Christus natus est pro nobis peccatoribus ora.

Feria iiii.

Alleluya, *V.* Virtutes cæli te venerantur virgo Maria, tuum unigenitum contemplantes ad dexteram Dei Patris in potestate et majestate magna.

Feria v.

Alleluya, *V.* Veni electa mea et ponam te in thronum meum : quia concupivit rex speciem tuam.

Feria vi.

Alleluya, *V.* Salve virgo.

Sabbato.

Alleluya, *V.* Virga Jesse floruit : virgo Deum et hominem genuit, pacem Deus reddidit : in se reconcilians ima summis.

Ista septem Alleluya *dicuntur in capella beatæ Mariæ a Purificatione usque ad Adventum Domini, extra Septuagesimam usque ad Pascha : nisi quod extra tempus paschale, in loco illius* Alleluya, *V.* Post partum, *dicitur* Alleluya, *V.* Per te Dei genitrix, *ut supra, et exceptis prænominatis.*

Similiter in tempore Paschali, quando celebratur Missa de sancta Maria sine nota, vel post Missam fit Memoria, tunc primum Alleluya *erit V.* Per te Dei genitrix, *et secundum* Alleluya, *V.* Post partum.

In Ebdomada Paschali etiam dicitur Gradale Benedicta et venerabilis.

Ad Missam quotidianam de sancta Maria usque ad sabbatum, et non in ipso sabbato, Sequentia dicitur per totum annum ad placitum.

Sequentia.

Post partum virgo Maria : Dei genetrix fecunda gratia Tonantis plena.

Ave terrarum domina, alma cælorum regina.

Tibi æthera omnisque sanctorum turma depromat symphonia.

Tellus flumina atque silvarum nemora resultent voce sua.

Salve parens inclyta felix puerpera.

Per te lux et veritas mundo est edita.

Tu Jesum papilla lactasti sacra : extans virgo feta, mater intacta.

Unde nostris eya fave votis Domina, Christum interpellans pro salute humana.

Per te mater aboleri filiorum flagitemus crimina.
Nosque omnes introduci sempiterna Paradisi gaudia.
Quo perennis vitæ perfruamur gloria.
['Amen.' 1526.]

Alia Sequentia.

Ave Maria gratia plena.
Dominus tecum, virgo serena.
Benedicta tu in mulieribus.
Quæ peperisti pacem hominibus, et angelis gloriam.
Et benedictus fructus ventris tui.
Qui coheredes ut essemus sui nos, fecit per gratiam.
Per hoc autem ave : mundo tam suave, contra carnis jura,
Genuisti prolem novum stella solem nova genitura.
Tu parvi et magni leonis et agni, Salvatoris Christi templum extitisti sed virgo intacta.
Tu floris et roris : panis et pastoris : virginum regina : rosa sine spina genitrix es facta.
Tu civitas Regis justiciæ.
Tu mater es misericordiæ.
Theophilum reformans gratiæ
De lacu fecis et miseriæ.
Ergo maris stella, verbi Dei cella, et solis aurora,
Paradisi porta. per quam lux est orta, Natum tuum ora,
Nos ut solvat a peccatis,
et in regno claritatis
quo lux lucet sedula
collocet per secula. Amen.

Alia Sequentia.

Lætabundus exultet fidelis chorus, alleluya.
Regem regum intactæ profudit thorus, res miranda.
Angelus consilii natus est de virgine, sol de stella.
Sol occasum nesciens, stella semper rutilans : semper clara.
Sicut sydus radium, profert virgo Filium, pari forma.
Neque sydus radio, neque mater Filio, fit corrupta.
Cedrus alta Libani, conformatur ysopo valle nostra.
Verbum ens Altissimi corporari passum est carne sumpta.
Esayas cecinit,
synagoga meminit :
nunquam tamen desinit
esse cæca.
Si non suis vatibus
credat vel gentilibus
sibilinis versibus
hæc prædicta.
Infelix propera,
Crede vel vetera.
Cur damnaberis, gens misera.
Quem docet litera
Natum considera.
Ipsum genuit puerpera.

[Alia] Sequentia.

Hac clara die turma festiva dat præconia.
Mariam concrepando symphonia nectarea.
Mundi domina quæ es sola castissima virginum regina,
Salutis causa vitæ porta
atque cæli referta gratia.
Nam ad illam sunt nuncia olim facta angelica.
Ave Maria gratia Dei plena per secula ;
Mulierum pia agmina intra semper benedicta :
Virgo et gravida mater intacta, prole gloriosa.
Cui contra Maria hæc reddit famina,
In me quomodo tua jam fient nuncia ?
Viri novi nullam certe copulam.
Ex quo atque nata, sum incorrupta.
Diva missus ita reddit affata.
Flatu sacro plena fies Maria.
Nova afferens gaudia
cælo terræ nati per exordia.
Intra tui uteri claustra
portas qui gubernat æterna.
Omnia qui dat tempora pacifica.

Alia Sequentia.

Ave, mundi spes, Maria :
ave mitis : ave pia :
ave plena gratia.
Ave virgo singularis :
quæ per rubum designaris,
non passum incendia.
Ave rosa speciosa :
ave Jesse virgula.
Cujus fructus nostri luctus
relaxavit ['relaxabat' *Chev.*]
vincula.
Ave cujus viscera
contra carnis fœdera
ediderunt Filium.
Ave carens simili,
mundo diu flebili :
reparasti gaudium.
Ave virginum lucerna,
per quam fulsit lux superna :
his quos umbra tenuit.
Ave virgo de qua nasci
et de cujus lacte pasci :
Rex cælorum voluit.
Ave gemma cæli luminarium.
Ave Sancti Spiritus sacrarium.
O quam mirabilis
et quam laudabilis
hæc est virginitas.
In qua per Spiritum
facta Paraclytum
fulsit fecunditas.
O quam sancta quam serena
quam benigna quam amena
esse virgo creditur.
Per quam servitus finitur :
porta cæli aperitur
et libertas redditur.
O castitatis lilium :
tuum precare Filium,
qui salus est humilium :
Ne nos pro nostro vicio :
in flebili judicio
subjiciat supplicio.
Sed nos tua sancta prece
mundans a peccati fece,
Collocet in lucis domo.
Amen dicat omnis homo.

Alia Sequentia.

Hodiernæ lux diei
celebris in matris Dei
agitur memoria.
Decantemus in hac die
semper virginis Mariæ
laudes et præconia.
Omnis homo omni hora
ipsam ora et implora
ejus patrocinia.
Psalle psalle nisu toto :
cordis oris voce voto :
Ave plena gratia,
Ave domina cælorum :
inexperta viri thorum,
parens paris nescia.
Fecundata sine viro
genuisti modo ['more' *Chev.*]
miro
Genitorem filia.
Florens *h*ortus austro flante,
porta clausa post et ante :
via viris invia.
Fusa cæli rore tellus :
fusum Gedeonis vellus
Deitatis pluvia.
Salve splendor firmamenti,
tu caliginosæ menti
desuper irradia.
Placa mare maris stella :
ne involvat nos procella
et tempestas obvia.

Secundum Lucam, xi. [27].

In illo tempore. Loquente Jesu ad turbas extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi, Beatus venter qui te portavit : et ubera quæ suxisti. At ille dixit, Quin immo. Beati qui audiunt verbum Dei : et custodiunt illud.

Aliud in tempore Paschali.

Secundum Johannem, xix. [25].

In illo tempore. Stabant juxta crucem Jesu mater ejus et soror matris ejus Maria Cleophæ : et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrem et discipulum stantem quem diligebat : dixit matri suæ, Mulier :

ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora : accepit eam discipulus in sua.

Offertorium. Felix namque es sacra virgo Maria et omni laude dignissima : quia ex te ortus est sol justiciæ Christus Deus noster, alleluya. *Et finiatur cum* Alleluya *quandocunque dicitur extra Septuagesimam usque ad Pascha, et nisi in Vigilia Assumptionis tantum.*

Secreta. Tua, Domine, propiciatione et beatæ Mariæ semper virginis intercessione ad perpetuam atque præsentem hæc oblatio nobis proficiat prosperitatem et pacem. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Præfatio. Et te in veneratione.

Communio. Beata viscera Mariæ virginis quæ portaverunt æterni Patris Filium.

In tempore paschali, Communio.

Vera fides geniti purgavit crimina mundi, Et tibi virginitas inviolata manet. Alleluya, alleluya.

Postcommunio. Sumptis, Domine, salutis nostræ subsidiis : da, quæsumus, ejus patrociniis nos ubique protegi : in cujus veneratione hæc tuæ obtulimus majestati. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Missa pro defunctis.

Officium.

Requiem æternam dona eis Domine : et lux perpetua luceat eis.

Psalmus.

Te decet hymnus, Deus, in Sion : et tibi reddetur votum in Hierusalem : exaudi orationem meam, ad te omnis caro veniet.

Nota, quod ad quamlibet Missam quæ pro corpore præsenti celebretur, cujuscunque fuerit, nisi fuerit pro rege vel regina vel alio magno domino, quinque dicuntur Orationes.

Prima Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, misericordiam tuam supplices deprecamur : ut animam famuli tui (p. 529).

Secunda Oratio. Deus, qui inter apostolicos (p. 273 *vel* p. 530).

Tertia Oratio. Deus, veniæ largitor (p. 531).

Quarta Oratio. Omnipotens et misericors Deus, unica salus (p. 531).

Quinta Oratio. Fidelium (p. 532).

Infra trigintale, quinque dicuntur Orationes.

Prima. Deus, cui proprium *minor* (p. 273). *Et ceteræ Orationes ut supra pro corpore præsenti.*

Item, in tricesima die omnes Orationes dicuntur ut infra trigintale.

In omnibus anniversariis quinque dicuntur Orationes.

Prima. Deus indulgentiarum (p. 530). *Ceteræ ut supra pro corpore præsenti.*

Si Missa pro corpore præsenti vel anniversarium cujuscunque fuerit, infra trigintale celebretur,

Prima Oratio pro corpore præsenti vel anniversario dicitur.

Secunda, pro trigintali, Oratio. Deus, cui proprium *minor* (p. 273).

Tertia. Deus, qui inter apostolicos (p. 530).

Quarta. Deus, veniæ (p. 531).

Quinta. Fidelium Deus (p. 532).

Quandocunque corpus est præsens, et in anniversariis Episcoporum et Decanorum ecclesiæ, postquam executor officii in inceptione Missæ altare thurificaverit, diaconus cum thuribulo accedat et corpus illud in feretro vel in tumba incenset : similiter ante Evangelium dum Tractus canitur, incensato prius altari : et tertio postquam sacerdos sacrificium ante lotionem loco suo dispositum thurificaverit, idem diaconus thurificet sicut prius : non circumeundo corpus in feretro vel tumba, sed ex utraque parte utraque vice, incipiendo a ca-

pite, semper cum thurificat. Nunquam enim thurificatur corpus ad Placebo *vel ad* Dirige *secundum usum Sarum, sed ad Missam semper, nisi fuerit corpus Regis, Episcopi, Comitis, vel Baronis.*

Quotidie ante diem sepulturæ pro corpore præsenti, cujuscunque fuerit, dicitur ista Oratio [*Major.*]

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere : te supplices deprecamur pro anima famuli tui quam hodie de hoc seculo migrare jussisti : ut non tradas eam in manus inimici : nec obliviscaris in finem : sed jubeas illum ab angelis sanctis suscipi : atque ad regionem vivorum perduci : ut quia in te speravit et credidit, sanctorum tuorum mereatur societate lætari. Per Dominum nostrum.

Pro corpore præsenti et in anniversariis et trigintalibus Episcoporum: et in Die Animarum tantum.

Epistola i. ad Thess. iiii. [12].

Fratres. Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini : sicut et ceteri qui spem non habent. Si enim credimus quod Jesus mortuus est et resurrexit : ita et Deus eos qui dormierunt per Jesum adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini : quia nos qui vivimus, qui residui sumus in adventu Domini non præveniemus eos qui dormierunt. Quoniam ipse Dominus in jussu : et in voce archangeli : et in tuba Dei descendet de cælo, et mortui qui in Christo sunt resurgent primi. Deinde nos qui vivimus, qui derelinquimur : simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aera : et sic semper cum Domino erimus. Itaque consolamini invicem in verbis istis.

In anniversariis et trigintalibus aliorum quorumlibet,

Lectio libri Machabeorum, ii. xii. [43].

In diebus illis, Vir fortissimus Judas, collatione facta, duodecim milia dragmas argenti misit Hierosolymam, offerri ea ibi pro peccatis mortuorum, juste et religiose de resurrectione cogitans. Nisi enim eos qui ceciderant resurrecturos speraret : superfluum videretur et vanum orare pro mortuis. Et quia considerabat quod hi qui cum pietate dormitionem acceperant : optimam haberent repositam gratiam. Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare : ut a peccatis solvantur.

Hæ duæ sequentes Epistolæ leguntur per totum annum ad Missam quotidianam pro defunctis, alternis vicibus, per totam ebdomadam.

Lectio libri Apocalipsis Johannis Apostoli, xiiii. [13].

In diebus illis. Audivi vocem de cælo : dicentem mihi, Scribe. Beati mortui : qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit Spiritus : ut requiescant a laboribus suis. Opera enim illorum : sequuntur illos.

Ad Corinthios, i. xv. [20].

Fratres. Christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientium : quoniam quidem per hominem mors : et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur : ita et in Christo omnes vivificabuntur. Unusquisque autem in suo ordine.

In omnibus Missis pro defunctis Episcopis semper dicitur

Gradale.

Si ambulem in medio umbræ mortis non timebo mala, quoniam tu mecum es Domine.

V. Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt.

Et idem Gradale semper incipiatur et suus Versus percantetur a tribus clericis de secunda forma, habitu non mutato, ad caput defuncti si adest : sin autem ad gradum chori. In omnibus aliis Missis pro defunctis dicitur

Gradale.

Requiem æternam dona eis Domine : et lux perpetua luceat eis.

V. Animæ eorum in bonis demorentur : et semen eorum hereditet terram.

Ita quod idem Gradale incipiatur et suus Versus percantetur a tribus clericis de secunda forma, habitu non mutato, quandocunque corpus adest præsens ad caput defuncti tantum : sin autem, ad gradum chori : et in Die Animarum in pulpito. Alias, illud idem Gradale, Requiem æternam *et suus V.* Animæ eorum *quotienscunque cantantur in anniversariis et trigintalibus et in Missis ferialibus pro defunctis, post eorum inceptionem a toto choro interim sedente, absque neuma in fine percantetur.*

Quandocunque corpus adest, et in omnibus Missis pro Episcopis defunctis, dicatur Tractus, Sicut cervus *ibidem ubi Gradale, a quattuor clericis de superiori gradu, habitu non mutato, nequaquam ut in aliis Tractibus alternatim sedentibus, sed interim continue stantibus ad caput corporis, quod præsens fuerit : vel episcopi defuncti si adest : sin autem, ad gradum chori, quousque finierint ipsum Tractum : ita quod omnes illi quattuor clerici simul primum Versum incipiant, quem duo ex parte chori principalis prosequantur. Sequens Versus ab aliis duobus ex altera parte cantetur : et sic alternis vicibus singuli Versus totius Tractus ab illis quattuor dicuntur, choro simul interim sedente : ita quidem ut omnes simul ipsum Tractum terminent.*

Tractus.

Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum : ita desiderat anima mea ad te Deus.

V. Sitivit anima mea ad Deum vivum : quando veniam et apparebo ante faciem Dei mei.

V. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus?

In anniversariis et trigintalibus et in omnibus aliis Missis pro defunctis, dicitur sequens Tractus a toto choro alternatim simul interim sedente cum cantu in Gradali super hoc notato : nisi in Die Animarum tantum : tunc enim dicitur cum eodem cantu quo in Dominica Septuagesimæ, a quattuor clericis de superiori Gradu, habitu non mutato, ad gradum chori, supradicto modo scilicet quo Tractus Sicut cervus desiderat. *Tractus.*

De profundis clamavi ad te, Domine : Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes : in orationem servi tui.

Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit?

Quia apud te propiciatio est : et propter legem tuam sustinui te Domine.

Pro corpore præsenti et in omnibus anniversariis et trigintalibus Episcoporum, et in Die Animarum, similiter in Dominicis et in secundis feriis quando dicitur Missa ferialiter in capitulo vel alibi, dicitur hoc Evangelium.

Secundum Johannem, xi. [21].

In illo tempore. Dixit Martha ad Jesum, Domine, si fuisses hic : frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio quia quæcunque poposceris a Deo dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus, Resurget frater tuus. Dicit ei Martha, Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dicit ei Jesus, Ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me : etiamsi mortuus fuerit vivet. Et omnis qui vivit et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi, Utique, Domine. Ego credidi quia tu es Christus Filius Dei : qui in hunc mundum venisti.

Offertorium.

Domine Jesu Christe, Rex gloriæ, libera animas omnium fidelium defunctorum de manu inferni et de profundo lacu, libera eas de ore leonis : ne absorbeat eas tartarus ne cadant in obscura tenebrarum loca : sed signifer sanctus Michael repræsentet eas in lucem sanctam. Quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

Nota quod si corpus adsit, et in omnibus anniversariis et trigintalibus, post ablutionem manuum, incipiat sacerdos junctis manibus in medio altaris, hoc modo.

Hostias et preces tibi, Domine, offerimus.

Chorus.

Tu suscipe pro animabus illis quarum hodie memoriam agimus, fac eas, Domine, de morte transire ad vitam.

Sacerdos privatim dicat,

In spiritu humilitatis. *more solito* (p. 485).

Deinde dicat similiter privatim,

Orate fratres et sorores pro fidelibus defunctis.

Et Chorus respondeat cantando Versum,

Requiem æternam dona eis Domine : et lux perpetua luceat eis. Quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

In omnibus vero aliis Missis pro defunctis quæ ferialiter dicuntur, non dicitur, nec quando ultimo ante Pascha completur Officium Mortuorum : nec in Die Animarum dicitur.

In Die Animarum tantum : Offertorium.

O pie Deus : qui primum hominem ad æternam gloriam revocasti : Pastor bone, qui ovem perditam pio humero ad ovile reportasti : juste Judex, dum veneris judicare, libera de morte animas eorum quos redemisti, ne tradas bestiis animas confitentes tibi : ne derelinquas eas in finem.

Ante diem sepulturæ : Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, misericors Pater, oblationem quam tibi offerimus pro anima famuli tui N. quam hodie de carnali corruptione liberasti, et concede : ut ab omnibus humanæ conditionis excessibus his remediis expietur : et in requie sempiterna diem resurrectionis præstoletur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

In omnibus Missis pro corpore præsenti et in omnibus anniversariis et trigintalibus, et in Die Animarum, et quando ultimo fit Servitium Mortuorum ante Pascha, dicitur hæc Communio.

Pro quorum memoria corpus Christi sumitur, dona eis, Domine, requiem sempiternam.

V. Et lux perpetua luceat eis. Pro quorum memoria sanguis Christi sumitur : dona eis, Domine, requiem sempiternam.

In omnibus aliis Missis pro defunctis dicitur hæc Communio.

Lux æterna luceat eis, Domine : cum sanctis tuis in æternum quia pius es.

Ante diem sepulturæ :

Postcommunio. Præsta, quæsumus, omnipotens Deus : ut animam famuli tui ab angelis lucis susceptam in præparata habitacula deduci facias beatorum. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Nota quod in anniversariis simplicis cujuscunque Canonici, vel cujuscunque alterius, dicantur Orationes quæ in anniversariis episcoporum. Epistola Vir fortissimus Judas. *Gradale* Requiem æternam, *Versus* Animæ eorum, *a toto choro dicitur. Tractus* De profundis *similiter a toto choro cantetur. Evangelium vero ferialiter dicatur.*

Nota etiam quod quando dicitur Missa Mortuorum ferialiter, Gradale per cantorem inchoetur, et a toto choro

interim sedente cum suo Versu absque neuma percantetur : similiter et Tractus De profundis *cum cantu abbreviato. Et sciendum est quod hæc Missa quæ ferialiter in capitulo dicitur pro fidelibus defunctis, generaliter habet dici etiam ante Pascha quando completur Officium Mortuorum, ac etiam in Die Animarum.*

In die sepulturæ,

cujuscunque corpus fuerit, dicitur Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, misericordiam tuam supplices deprecamur : ut animam famuli tui cujus corpori debitum sepulturæ officium persolvimus : in sinum Abrahæ patriarchæ tui jubeas collocari : ut cum dies agnitionis tuæ advenerit, inter sanctos et electos tuos eum resuscitari præcipias. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Secreta.

Suscipe, Domine, pro anima famuli tui hostiam quam tu Deo Patri obtulisti pro nobis benigne : et quia causa hominum descendisti de cælis, te redeunte, sanctorum tuorum mereatur adjungi consortiis. Per te, Salvator mundi. Qui vivis et regnas cum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut anima famuli tui cui hodie officia humanitatis exhibemus : hiis sacrificiis expiata, salvationis tuæ perpetuo munere gratuletur. Per Dominum nostrum.

In die trigintali.

Oratio. [*Minor.*]

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere : propiciare animæ famuli tui, et omnia ejus peccata dimitte, ut mortis vinculis absolutus, transire mereatur ad vitam. Per Dominum.

Secreta.

Intuere, quæsumus, omnipotens æterne Deus : et placatus suscipere dignare hoc sacrificium quod tibi offerimus pro anima famuli tui, et concede illi pacem perpetuam et requiem sempiternam. Per Dominum.

Postcommunio.

Prosit, quæsumus, Domine, animæ famuli tui divini celebratio sacramenti : ut ejus in quo speravit et credidit, æternum capiat, te miserante, consortium. Qui tecum vivit et regnat.

In anniversariis.

Oratio.

Deus indulgentiarum Domine : da animæ famuli tui, cujus anniversarium depositionis diem commemoramus, refrigerii sedem : quietis beatitudinem, luminis claritatem. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium.

Secreta.

Propiciare, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris pro anima famuli tui, cujus hodie annua dies agitur : pro qua tibi offerimus sacrificium laudis, ut eam sanctorum tuorum consortio sociare digneris. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut anima famuli tui : cujus anniversarium depositionis diem recolimus : his purgata sacrificiis indulgentiam pariter et requiem capiat sempiternam. Per.

Pro Episcopis.

Oratio.

Deus, qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri : præsta, quæsumus, ut quorum vicem ad horam gerebant in terris : eorum perpetuo consortio lætentur in cælis. Per Dominum.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, oblationem servitutis pro animabus famulorum tuorum pontificum : supplicantes ut cum præsulibus apostolicæ dignitatis quorum sunt executi of-

ficium habere mereantur sempiternæ beatitudinis portionem. Per Dominum nostrum.

Postcommunio.

Proficiat, Domine, quæsumus, animabus famulorum tuorum pontificum divini celebratio mysterii : ut quos in terris positos hujus muneris dispensatores esse fecisti : inter electos antistites eos jubeas connumerari. Per Dominum.

Pro fratribus et sororibus.

Oratio.

Deus, veniæ largitor et humanæ salutis auctor, quæsumus clementiam tuam, ut nostrarum congregationum fratres et sorores qui ex hoc seculo transierunt, intercedente beata Maria semper virgine et beato Michaele archangelo cum omnibus sanctis, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas. Per.

Secreta.

Deus, cujus misericordiæ non est numerus : suscipe propicius preces humilitatis nostræ : et animabus fratrum et sororum nostrarum congregationum : quibus tui nominis dedisti confessionem : per hæc sacramenta salutis nostræ cunctorum remissionem tribue peccatorum. Per Dominum nostrum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut animæ fratrum et sororum nostrarum congregationum pro quibus hoc sacrificium laudis tuæ obtulimus majestati : per hujus sacramenti virtutem a peccatis omnibus expiatæ, lucis perpetuæ, te miserante, recipiant beatitudinem. Per Dominum.

Pro benefactoribus.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, unica salus mortalium : te supplices exoramus pro animabus famulorum famularumque tuarum : parentum et benefactorum nostrorum : ut, intercedente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, peccatorum eis largiri digneris indulgentiam, et in novissimo die beatæ resurrectionis læticiam. Per eundem Dominum nostrum.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine, hæc fidelium omnium vitalia sacramenta, et præsta : ut per ea, interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum, ut ab omnibus vitiis expiatæ pabulo vitæ reficiantur æternæ. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum.

Postcommunio.

Vivificet nos, quæsumus, Domine, salutare quo pasti sumus sacramentum : et interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, concede ut hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum : ad promerendam tuæ propiciationis gratiam et percipiendam futuræ resurrectionis gloriam sempiternam. Per eundem Dominum.

Pro omnibus fidelibus defunctis.

Oratio.

Fidelium, Deus, omnium conditor et redemptor, animabus omnium fidelium defunctorum remissionem cunctorum tribue peccatorum : ut indulgentiam quam optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, quas tibi pro animabus omnium fidelium defunctorum offerimus, propiciatus intende : ut quibus fidei Christianæ meritum contulisti dones et præmium. Per.

Postcommunio.

Animabus, quæsumus, Domine, omnium fidelium defunctorum oratio proficiat supplicantium : ut eas et a peccatis omnibus exuas : et tuæ redemptionis facias esse participes. Qui cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus.

Unius Apostoli.

Officium.

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

In tempore paschali Alleluya.

Ps. Domine, probasti me et cognovisti me, tu cognovisti sessionem meam, et resurrectionem meam.

Oratio.

Exaudi, Domine, populum tuum cum sancti apostoli tui N. patrocinio supplicantem : ut tuo semper auxilio munitus : secura tibi possit devotione servire. Per Dominum nostrum Jesum.

Ad Ephesios ii. [19].

Fratres. Jam non estis hospites et advenæ : sed estis cives sanctorum et domestici Dei, superædificati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. In quo omnis ædificatio constructa : crescit in templum sanctum in Domino. In quo et vos coædificamini in tabernaculum Dei : in Spiritu Sancto.

Gradale.

Nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

V. Dinumerabo eos et super arenam multiplicabuntur.

Sequentia.

Clare sanctorum senatus apostolorum, princeps orbis terrarum rectorque regnorum,
Ecclesiarum mores et vitam moderare,
Qui per doctrinam tuam fideles sunt ubique.
Antiochus et Remus concedunt tibi Petre regni solium.
Tyrannidem tu, Paule, Alexandrinam invasisti Græciam.
Æthiopes horridos,
Matthee, agnelli vellere,
Qui maculas nesciat
aliquas, vestisti candido.
Thoma, Bartholomee, Johannes, Philippe, Simon,
Jacobique pariles, Andrea, Thadee, Dei
Bellatores inclyti.
En vos oriens et occidens,
Immo teres mundi circulus,
Se patres habere gaudent et exspectant judices.
Et idcirco mundus omnis laudes vobis et honorem sanctis debitum supplex impendit.

Infra Septuagesimam. Tractus.

Beatus vir qui timet Dominum : in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

V. Gloria et divitiæ in domo ejus : et justicia ejus manet in seculum seculi.

Secundum Johannem, xv. [17].

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Hæc mando vobis, ut diligatis invicem. Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis : mundus quod suum erat diligeret. Quia vero de mundo non estis : sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis : Non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt : et vos persequentur.

Si sermonem meum servaverunt : et vestrum servabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum : quia nesciunt eum qui misit me. Si non venissem et locutus fuissem eis : peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit : et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis quæ nemo alius fecit : peccatum non haberent. Nunc autem et viderunt et oderunt : et me et Patrem meum. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est : quia odio habuerunt me gratis.

Offertorium.

In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Beati apostoli tui N., Domine, solennia recensentes, quæsumus, ut ejus auxilio tua beneficia capiamus, pro quo tibi hostias laudis offerimus. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine (p. 487).

Communio.

Vos qui secuti estis me : sedebitis super sedes : judicantes duodecim tribus Israel, dicit Dominus.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tuere nos, misericors Deus, per hæc sancta quæ sumpsimus : et beati apostoli tui N. cujus natalicia celebramus semper guberna præsidiis. Per Dominum.

In natali unius Martyris.

Officium.

Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Ps. Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris : et, intercessione beati *N.* martyris tui, perpetuam nobis misericordiam benignus impende. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium.

Lectio libri Sapientiæ. Ecclesiastici xiiii. et xv.

Beatus vir qui in sapientia morabitur : et qui in justicia meditabitur, et in sensu cogitabit circumspectionem Dei. Cibavit illum pane vitæ et intellectus : et aqua sapientiæ salutaris potavit illum. Et firmabitur in illo, et non flectetur : et continebit illum et non confundetur : et exaltabit illum apud proximos suos. Et nomine æterno hereditabit illum : Dominus Deus noster.

Gradale.

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide precioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *Versus.* Posuisti Domine super caput ejus coronam de lapide precioso.

Sequentia.

Organicis canamus modulis nunc N. solennia.

Omnigenis Domino vocibus reddentes odas debitas.

Qui in suis sanctis mirabilis nimis multiplici virtutum flore eosdem decorat ac mirifice adornat.

Nam et in ipsis quasi in quibusdam musicis instrumentis digito proprio fides agitat fides virtutum sonoras.

Has numerose percurrens singulas.
Permiscet singulis diatessaron mellifluam melodiam.
Quam generat virtutum mater illa,
Quæ aliis decenter composita, reddit suavem simphoniam.
Qua sine cuncta
Fiunt dissona,
Necnon et frivola.
Qua cum omnia

Fiunt consona,
Necnon utilia.
Qua justi bene
Morantur rite
Petentes excelsa poli sydera,
Alacres decantant nova cantica in cythara Treicia ['treicea' *Chev.*, 'traicia' 1526].
Quorum agentes festa consortia mereamur in cælesti patria.

Tractus.

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

V. Quoniam prævenisti eum in benedictione dulcedinis.

V. Posuisti super caput ejus coronam de lapide precioso.

Secundum Johannem, xii. [24].

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Amen, amen, dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit : ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit : multum fructum affert. Qui amat animam suam : perdet eam. Et qui odit animam suam in hoc mundo : in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat : me sequatur. Et ubi sum ego : illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit : honorificabit eum Pater meus : qui est in cælis.

Offertorium.

In virtute tua, Domine, lætabitur justus, et super salutare tuum exsultabit vehementer : desiderium animæ ejus tribuisti ei.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Præsentia munera, Domine, quæsumus, serena pietate intuere, ut Sancti Spiritus perfundantur benedictione : quatenus illam validius in nostris cordibus dilectionem infundant : per quam sanctus N. martyr tuus omnia corporis tormenta devicit. Per Dominum. in unitate ejusdem.

Communio.

Qui vult venire post me abneget semetipsum : et tollat crucem suam et sequatur me.

Postcommunio.

Quos refecisti, Domine, cælesti mysterio ab omnibus, quæsumus, propiciatus absolve delictis, ut intercedente beato N. martyre tuo divino munere purificatis mentibus perfruamur. Per Dominum.

Missa Plurimorum Martyrum.

Officium.

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum, redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Ps. Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum : posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus : da nobis sanctorum martyrum tuorum N. et N. ita digne merita venerari : quatenus et ab instantibus liberemur periculis : et digni efficiamur gaudiis sempiternis. Per.

Ad Hebræos, xi. [33].

Sancti per fidem vicerunt regna : operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones. Obturaverunt ora leonum : extinxerunt impetum ignis, effugarunt aciem gladii : convaluerunt de infirmitate : fortes facti sunt in bello. Castra verterunt exterorum : acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alii autem distenti sunt, non suscipientes redemptionem : ut meliorem invenirent resurrectionem. Alii vero ludibria et verbera experti : insuper et vincula et carceres. Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt : in occisione gladii mortui sunt. Circuierunt in melotis : et in pellibus caprinis. Egentes, angustati, afflicti :

quibus dignus non erat mundus. In solitudinibus errantes : et in montibus et speluncis : et in cavernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati inventi sunt. In Christo Jesu : Domino nostro.

Gradale.

Gloriosus Deus in sanctis : mirabilis in majestate faciens prodigia.

V. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute : dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. *Versus.* Sancti tui, Domine, benedicent te : gloriam regni tui dicent, alleluya.

Sequentia.

Ecce pulchra canorum resonet voce alleluya.
Intimans requiem civibus inclytam.
Felicia nimium angelorum rutilant agmina,
Sancte Sancte Sancte, Christo ovanter proclamantia,
Sublimi in cathedra apostolorum sede fulgida lampada tribus et linguas judicantia.
Omnia ut stercora reputarunt tumida propter hoc emicant velut stella firmamenti clara.
Stolis candidis martyrum adornantur colla.
Hi sunt milites qui mundi præliarunt bella ;
Coronis albis coronantur sancti.
Qui confitentes crediderunt juste.
Vel fide certantes
Respuerunt vana.
Modo habent cælestia regna,
In qua triumphant dicentes optime.
Sive canticant psallentes carmina,
Arte laudiflua,
Voce dulcisona,
Regi Christo submittentes colla.
Multum recitaris laude spirituum,
Atque jubilaris in choro virginum.
Alleluya.
Dulcimoda
Te decantant pudicum agmina.
Laus tibi sit Christe semper per omnia.
Qui opitularis cantantes talia,
Voce pulchra.
Alleluya.
Et nos ipsi proclamemus una.
Da nobis æterna regna florida.
Ubi cantemus omnes Alleluya.

Secundum Lucam, vi. [20].

In illo tempore. Elevatis Jesus oculis in discipulos suos, dicebat, Beati pauperes : quia vestrum est regnum Dei. Beati qui nunc esuritis : quia saturabimini. Beati qui nunc fletis ; quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint homines : et cum separaverint vos et exprobraverint et ejecerint nomen vestrum tanquam malum propter Filium hominis. Gaudete in illa die et exsultate : ecce enim merces vestra multa est in cælo.

Offertorium.

Mirabilis Deus in sanctis suis : Deus Israel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ benedictus Deus, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, munera populi tui pro festivitate sanctorum martyrum tuorum N. et N. et sincero nos corde fac eorum nataliciis interesse. Per Dominum nostrum.

Communio.

Gaudete justi in Domino, alleluya : rectos decet collaudatio, alleluya.

Postcommunio.

Sacramentorum tuorum, Domine, participatione lætantes suppliciter exoramus : ut quorum merita celebrare condonas : eorum nos facias imitari constantiam. Per Dominum nostrum.

De quocunque Confessore.

Officium.

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium, lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus, neque zelaveris facientes iniquitatem. Gloria Patri et Filio.

Oratio.

Adesto, Domine, precibus nostris quas in sancti N. confessoris tui solennitate deferimus : ut qui nostræ justitiæ fiduciam non habemus : ejus qui tibi placuit meritis et precibus adjuvemur. Per Dominum nostrum.

Lectio libri Sapientiæ x. [10].

Justum deduxit Dominus per vias rectas : et ostendit illi regnum Dei : et dedit illi scientiam sanctorum : honestavit illum in laboribus : et complevit labores illius. In fraude circunvenientium illi affuit : et honestum fecit illum. Custodivit eum ab inimicis : et a seductoribus tutavit illum : et certamen forte dedit illi ut vinceret et sciret quoniam omnium potentior est Sapientia. Hæc venditum justum non dereliquit : sed a peccatoribus liberavit eum. Descenditque cum illo in foveam : et in vinculis non dereliquit illum donec afferret illi sceptrum regni, et potentiam adversus eos qui eum deprimebant. Et mendaces ostendit qui maculaverunt illum : et dedit illi claritatem æternam Dominus Deus noster.

Gradale.

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem : et exaltavi electum de plebe mea.

Sequentia.

Adest nobis dies alma : et magno gaudio plena,

In qua sancta Deo grata congaudet Ecclesia.

Hodie cælestis lætatur turma : quæ gloriam cantat in excelsis voce dulcisona cum simphonia.

Hodie polorum sancta agmina collaudant regem Deum nostrum natum ex virgine sancta Maria.

Ave, inclyte præsul N., flos pulcherrime.

Tu vestigia Christi secutus es fide devota.

Æterni regis adeptus es regna.

Jam gratularis in domo supera possidens sedes almas.

Quem postulamus et poscimus una.

Adjuvent tua sancta suffragia fragilem vitam nostram.

O beate.

O sancte N.

Laus tibi in gloria.

O beate.

O sancte N.

Pro nobis supplica.

Ut una mereamur sancta cælorum templa

Possidere læti cernentes alma gaudia quæ sunt plena.

Sit Deo laus honorque et jubilatio casta.

Qui regnat per omnia seculorum secula.

Amen dicant omnia.

Tractus.

Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

V. Quoniam prævenisti eum in benedictione dulcedinis.

V. Posuisti super caput ejus coronam de lapide precioso.

Secundum Marcum, xiii. [33].

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis, Videte, vigilate et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui peregre

profectus reliquit domum suam : et dedit servis suis potestatem cujusque operis : et janitori præcepit ut vigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim quando dominus domus veniat : sero, an media nocte, an gallicantu, an mane. Ne cum venerit repente : inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico : omnibus dico, Vigilate.

Offertorium.

Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum : posuisti in capite ejus coronam de lapide precioso.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, sacrificium placationis et laudis quod nos interveniente beato N. confessore tuo perducat ad veniam : et in perpetuam gratiarum constituat actionem. Per Dominum.

Communio. Fidelis servus et prudens : quem constituit dominus super familiam suam ut det illis in tempore tritici mensuram.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus : ut cujus festivitate votiva sunt sacramenta : ejus salutaria nobis intercessione reddantur. Per Dominum.

Missa de S. Rocho.

Officium.

Congratulamini omnes in Domino, diem beati Rochi commemorantes : in cujus commemoratione lætatur Ecclesia, plebs exsultat : et angeli dulcia dant melodia : dicentes : Gloria tibi, Domine : qui talem virum in confessorem elegisti.

Ps. Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini. Gloria Patri et Filio.

Oratio.

Deus, qui es gloriosus in gloria sanctorum : et cunctis ad eorum patrocinia confugientibus suæ petitionis salutarem præstas effectum [‘affectum’ *Chev.*] : concede plebi tuæ ut intercedente beato Rocho confessore tuo quæ in ejus celebritate se devota exhibet, languore epidimiæ quam in suo corpore pro tui nominis gloria passus est, sit libera : et tuo nomini semper sit devota. Per.

Epistola. Ad Thimotheum ii. ii. [8].

Charissime, Memor esto Jesum Christum resurrexisse a mortuis, ex semine David, secundum evangelium meum in quo laboro usque ad vincula : quasi male operans : sed verbum Dei non est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos : ut et ipsi salutem consequantur : quæ est cum Christo Jesu in gloria cælesti. Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, persecutiones, passiones : qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Yconio, Listris : quales persecutiones sustinui : et ex omnibus me eripuit Dominus : et omnes qui pie volunt vivere in Christo Jesu persecutionem patientur.

Gradale.

Tibi pio sancto Rocho honor sit et gloria : et deprecantes apud cæleste Numen, tuis precibus a morbo epydimiæ salvos nos redde.

V. Fac, quæsumus, beate Confessor Christi : ut apud Deum preces nostræ non sint vanæ : et nobis aeris temperiem concede : ut in fine tecum in cælis congratulemur.

Alleluya. *V.* O beate confessor Roche : quam magna apud Deum sunt merita tua : quibus credimus nos a morbo epydimiæ posse liberari : et aeris temperiem concedi. Alleluya.

Evangelium. Videte, vigilate *in missa de quocunque Confessore* [(p.

542). Brev. 1526:—'Vigilate : quia nescitis qua hora. *In Communi.*' Chev.].

Offertorium.

Te beatum Rochum Christi confessorem exoratum facimus : et preces ad te patrem nostrum dirigimus : ut tua intercessione a languoribus epydimiæ salvemur et aeris temperiem potiamur.

Præfatio.

Æterne Deus. Qui imminentem Ninivitis interitum sola misericordia revocasti : quibus ut propugnator exsisteres cum orationis pœnitentia præstitisti : et huic populo tuo ante conspectum gloriæ tuæ prostrato orandi tribue puritatem : et quem desiderat præsta liberationis effectum, ut quos Unigeniti tui precioso sanguine redemisti, non patiaris misericordia tua mortalitatis interire supplicio. Per Christum Dominum nostrum.

Secreta.

Parce nobis, Domine : et flagella iræ tuæ quæ peccata nostra merentur : precibus et meritis beatissimi confessoris tui Rochi : a nobis misericorditer averte. Per Dominum nostrum.

Communio.

O quam magnificum est nomen tuum, beate Roche : qui tuis intercessionibus multitudinem languentium nosti sanare : et nomen tuum gloriosum commemorantibus omnibus te propicium exhibere : veni et salva nos a morbo epydimiæ, et aeris temperiem nobis concede.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus : ut qui cælestia sacramenta percepimus : intercedente beato Rocho confessore tuo per hæc contra omnia adversa muniamur, et ab omni morbo et peste : ac a subitanea morte liberemur. Per Dominum nostrum.

In natali unius Virginis et Martyris.

Officium. Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar : et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus. Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster : ut sicut de beatæ N. virginis et martyris tuæ festivitate gaudemus, ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Lectio libri Sapientiæ. Ecclesiastici li. [13].

Domine Deus meus, exaltasti super terram habitationem meam : et pro morte defluenti deprecata sum. Invocavi Dominum, Patrem Domini mei, ut non derelinquat me in die tribulationis meæ : et in tempore superborum sine adjutorio. Laudabo nomen tuum assidue : et collaudabo illud in confessione : et exaudita est oratio mea. Liberasti me de perditione : et eripuisti me de tempore iniquo. Propterea confitebor et laudem dicam nomini tuo : Domine Deus meus.

Gradale.

Dilexisti justiciam et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo læticiæ.

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione, despondi vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Sequentia.

Virginis venerandæ de numero sapientum festa celebremus socii.
Filiæ matris superni Regis sacrosanctæ Mariæ.
Quam sibi in sororem Dei adoptavit Filius.
Hæc corpus suum domuit freno jejunii.
Et luxuriam secuit ense agoniæ.

Hæc contra cunctos hostis dimicavit impetus.
Et hostem cruentum freta Christi dextra straverat.
Hæc sponsum ab aula cæli sese invisentem alacris
Corde jocundo secuta ejus est ingressa thalamum.
Tuque jam dulcibus plena deliciis,
Christo miserias nostras suggerito,
Nobis consolationem precando.

Tractus.

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Specie tua et pulchritudine tua : intende prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justiciam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

V. Audi filia et vide et inclina aurem tuam : quia concupivit rex speciem tuam.

Secundum Matthæum, xiii. [44.]

In illo tempore. Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc, Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro : quem qui invenit homo abscondit et præ gaudio illius vadit : et vendit universa quæ habet, et emit agrum illum. Iterum simile est regnum cælorum homini negociatori, quærenti bonas margaritas. Inventa autem una preciosa margarita : abiit et vendidit omnia quæ habuit et emit eam. Iterum simile est regnum cælorum sagenæ missæ in mare : et ex omni genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset educentes et secus littus sedentes : elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione sæculi. Exibunt angeli : et separabunt malos de medio justorum. Et mittent eos in caminum ignis : ibi erit fletus et stridor dentium. Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei, Etiam. Ait illis. Ideo omnis scriba doctus in regno cælorum similis est homini patrifamilias : qui profert de thesauro suo nova et vetera.

Offertorium.

Filiæ regum in honore tuo astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Hostias, Domine, quas tibi offerimus propicius respice : et intercedente beata *N.* virgine tua et martyre vincula peccatorum nostrorum absolve. Per Dominum nostrum.

Communio.

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

In tempore paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Placeant tibi, quæsumus, misericors Deus, nostræ servitutis obsequia : ut mysteria sacrosancta quæ sumpsimus, intercedente beata *N.* virgine tua et martyre, et tuam gratiam nobis concilient, et æternæ felicitatis gaudium subministrent. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate.

Missa de nomine Jesu.

Officium. In nomine Jesu omne genu flectatur cælestium terrestrium et infernorum : et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Ps. Laudate Dominum quoniam bonus Dominus : psallite nomini ejus quoniam suave.

Oratio. Deus, qui gloriosissimum nomen Domini nostri Jesu Christi unigeniti Filii tui fecisti fidelibus tuis summo suavitatis affectu amabile : et malignis spiritibus tremendum atque terribile : concede propicius ut omnes qui hoc nomen Jesu devote venerantur in terris, sanctæ consolationis dulcedinem in præsenti percipiant, et in futuro gaudium exultationis et interminabilis jubila-

tionis obtineant. Per eundem Dominum nostrum.

Lectio Actuum apostolorum, iiii. [8.]

In diebus illis. Petrus impletus Spiritu Sancto dixit. Principes populi : et seniores audite. Si nos hodie dijudicamur in beneficio hominis infirmi : in quo iste salvus factus est. Notum sit omnibus vobis et omni plebi Israeli : quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis : in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus est a vobis ædificantibus : hic factus est in caput anguli. Et non est in aliquo alio salus. Nec est aliud nomen sub cælo datum hominibus : in quo oporteat nos salvos fieri.

Gradale.

Constituit Deus Pater ad dexteram suam Jesum Christum in cælestibus supra omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem et omne nomen quod nominatur : non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro : et omnia subjecit sub pedibus ejus.

V. Adjuva nos Deus salutaris noster : et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos : et propicius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Alleluya. *Versus.* Dulce cordi nomen Jesu, melos auri : mel in esu : cor vertit in jubilum : et fugat mundi sibilum.

Sequentia.

Dulcis Jesus Nazarenus,
Judeorum rex amœnus :
pius, pulcher, floridus.
Pro salute suæ gentis
subit mortem cum tormentis :
factus pallens, lividus.
Dulce nomen et cognomen,
hoc transcendens est prænomen
omnibus nominibus.
Mulcet reos, sanat eos,
fovet reos, munit eos,
servat ab insultibus.
Hujus regis sub vexillo
statu degis in tranquillo :
hostes tui fugiunt.
Nomen ejus meditatum
belli fugat apparatum,
hostes victi rugiunt.
Hoc est nomen recolendum,
quod sic semper est tremendum :
malignis spiritibus.
Hoc est nomen salutare,
et solamen singulare :
quod succurrit tristibus.
Hoc nos decet honorare,
archa cordis inserare :
cogitare peramare,
amore sed heroico.
Ignacius hoc docuit,
hocque passus insonuit,
cor ejus scissum patuit,
inscriptum Jesu cælico.
Ut quid majora cupimus,
quam quod Jesus sit intimus :
qui est præamantissimus :
et quærit nos amare ?
Amat ferventissime,
amat constantissime,
amat benignissime :
et suos vult juvare.
Nomen suum fecit tale :
ut sit cunctis cordiale,
capitale, principale,
dilectum ex intimis.
Hoc habent naturæ jura,
ut amantem tota cura
reamemus, placitura
præstantes ex animis.
Jesu nomen omne bonum
tenet, dulcem facit sonum,
promeretur regni thronum :
auditum lætificat.
In hoc lucet splendor Patris,
in hoc patet decor matris,
in hoc fulget honor fratris,
hoc fratres magnificat.
Caput Jesu, cor, mens, manus,
pes et corpus, vigor sanus :
sanguis Christi et humanus,
parantur hominibus.
Hæc torquentur passa dura,
his læsura et natura :

reparantur pia cura,
purgatis criminibus.
Ergo si quis velit scire,
quare nomen Jesu mire :
facit bonos concupire
sui inhærentiam.

Divisio.

Jesu pulcher in decore,
Summe bonus in valore :
mitis lenis in dulcore,
pronus ad clementiam.
Jesus est rex generosus,
Jesus forma speciosus :
Jesus lingua gratiosus,
et mirandus opere,
Jesus fortis, animosus,
Jesus pugil vigorosus,
Jesus donis copiosus,
et gaudet tribuere.
Jesus pie viscerosus,
Jesus ductor luminosus :
Jesus est deliciosus,
et sapit dulcissime.
Jesus fama gloriosus,
Jesus cunctis fructuosus :
Jesus totus virtuosus,
fovet suos optime.
Summus potens in vigore,
Summus celsus in honore :
Summus gratus in amore,
omnem laudem continet.
In sciendo summe sapit,
ambiendo cuncta capit :
diligendo corda rapit,
et illata detinet.
Eya nomen nobis gratum,
dulcis Jesus appellatum :
sit in corde sic firmatum,
ut non possit erui.
Hoc reatum peccatorum
tollat, præstet jubilorum
odas vita beatorum :
donet bonis perfrui.

Tractus.

Dulce nomen Jesu Christi
felix omen ferens tristi
jocundans mentem jubilo.
V. Tollit luctum, affert fructum :
et obductum et seductum
purgat cor a nubilo.
V. Nominatum, invocatum,
honoratum, prædicatum,
semper sonat dulciter.
V. Tam peccatum quam reatum
condonatum, expurgatum :
reddit mulcens leniter.
V. Hostes ferit, mores serit :
mala terit, graves gerit :
plenum est præsidium.
V. Nos defendit, nos accendit :
nos intendit et extendit
hoc nomen in gaudium.

Evangelium. Secundum Mattheum i. [20].

In illo tempore. Angelus Domini apparuit in somnis Joseph dicens. Joseph fili David : noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in ea natum est : de Spiritu Sancto est. Pariet autem filium : et vocabis nomen ejus Jesum. Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc autem totum factum est : ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem. Ecce virgo in utero habebit et pariet filium : et vocabitur nomen ejus Emanuel : quod interpretatur, nobiscum Deus.

Credo.

Offertorium. In nomine meo dæmonia ejicient : linguis loquentur novis, serpentes tollent : et si mortiferum quid biberint non eis nocebit: super ægros manus imponent et bene habebunt, alleluya.

Secreta. In veneratione nominis dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi tibi, Deus, Pater misericordiarum, devotis mentibus hostias immolamus : suppliciter deprecantes: ut earum virtute cunctis egentibus præstetur auxilium : et in eodem nomine delectantes salutarem sui propositi consequantur effectum. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum.

Præfatio. Quia per incarnati.

Communio. Vincenti dabo manna absconditum et dabo illi calculum

candidum : et in calculo nomen novum Scriptum quod nemo scit nisi qui accipit.

Postcommunio. Sacrosancta mysteria quæ sumpsimus, Domine, ad honorem nominis complacentissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi devotis præcordiis recolentes : quæsumus ut incrementa spiritualis exultationis accumulent : et affectum nostrum ad hoc salutiferum nomen nobis jugiter imprimendum accendant, et ad jubilationem jubilandum in Jesu Salvatore nostro dulcissimo tota mentis intentione promoveant. Per eundem Dominum nostrum.

Per totas Octavas dicatur Missa prædicta quando de Octavis fit servitium : sed sine Credo.

Sequentia per Octavas. Jesus pulcher in decore. *cetera* (p. 551).

Pro sterilitate feminæ, tres devotæ Orationes in Missa quacunque votiva dicendæ.

Oratio ante Epistolam.

Omnipotens sempiterne Deus qui maternum affectum : nec in ipsa sacra virgine Maria quæ Redemptorem nostrum genuit denegasti : concede propicius ut ejusdem Sanctæ Dei genitricis et beatæ Annæ ejus matris precibus famula tua *N.* esse genitrix mereatur. Per eundem Dominum nostrum.

Secreta. Suscipe, Domine, preces nostras cum muneribus hostiarum quas pro famula tua *N.* clementiæ tuæ supplici mente deferimus : ut quam affectu filiorum maxime in matrum visceribus indidisti : mærorem infecunditatis ab ea submoveas : et concipiendam sobolem misericorditer benedicas. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Postcommunio. Cælestis vitæ munus accipientes, quæsumus, omnipotens Deus : ut quod pro famula tua *N.* deprecati sumus, clementia tuæ pietatis exaudiri mereamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

FINIS.

APPENDIX

MISSARUM &c. EX PORTIFORIIS.

Post Missam *de Nomine Jesu* in loco harum orationum (p. 554) nonnullas missas exhibent Portiforia annorum 1526, 1555, &c.

Inprimis

Missa pro febribus.

Officium. Justus es Domine, &c. *Ps.* Beati immaculati.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus qui per sanctos Apostolos et Martyres tuos diversa sanitatum dona largiri dignatus es : da quaesumus ut praesentem famulum tuum *N.* quia febrium vexatione fatigatur : per intercessionem sancti Sigismundi regis et martyris tui, tua medicina erigat ad salutem et ad sanitatem pristinam clementer revocare dignetur. Per Dominum.

Lectio Libri Sapientiae [*Ecclus.* xxxiv. 14—17]. Qui timet, &c.

Gradale. Miserere mihi Domine quoniam infirmus sum Sana me Domine. *V.* Conturbata sunt omnia ossa mea, et anima mea turbata est valde. Alleluya. *V.* De profundis clamavi ad te Domine : Domine exaudi vocem meam.

[*Evangelium*] *Secundum Mattheum* viii. (14—17). In illo tempore. Cum venisset Dominus Jesus in domum Petri, &c.

Offertorium. Domine convertere et eripe animam meam Salvum me fac propter misericordiam tuam.

Secreta. Offerimus tibi Domine munera sancta in nomine electi tui Sigismundi regis et martyris tui : ut a praesenti aegroto *N.* febrium ardores repelli jubeas et exinde tuo semper in omnibus muniatur auxilio. Per.

Communio. Amen dico vobis, quicquid orantes petitis credite quod accipietis et fiet vobis.

Postcommunio. Omnipotens sempiterne Deus qui dedisti fidelibus tuis obtinere omnia quae juste precamur : suscipe propicius preces nostras : quas pro famulo tuo *N.* in honore beati Sigismundi regis et martyris tui deferimus : et quod pro eo devotis mentibus obsecramus : celeri indulgentia consequi mereamur. Per Dominum.

Item

Missa pro pestilentia

[seu 'mortalitate' Missal.] *evitanda.*

Officium. Recordare, &c.

(Totam missam invenies in Missalis Sarum editione e prelo de Pitsligo, sive de Burntisland, pp. 886*—890*).

Item, praeter priorem de eodem sancto in eodem loco quo noster posuit p. 544, additur altera—

Missa S. Rochi Confessoris.

Ad Missam. Officium. Laetabitur justus, &c.

(Tota missa exhibetur in recenti eadem missalis editione de Burntisland pp. 900*—903*.)

Et finiuntur Portiforia cum Tabulis 'de Festorum Divisione' et de Pica, quas jam nos secundum ordinem Breviarii Chevalloniani in suo loco protulimus (pp. 462—476).

Cum in reliqua parte hujus fasciculi non minime inter se discrepent ista Portiforia et Breviarium nostrum, ea tantum ex illis in hoc loco exhibere conati sumus quae nostrum prorsus omisit.

Servitium '*in Festo Dedicationis Ecclesiae* et per Octavas' nec non '*Benedictiones Matutinarum*' (sive 'Matutinales') in Portiforio conlocatas immediate ante 'Praeparationes ad Missam', in locis propriis Breviarii juxta justam editionis nostrae anni 1531 dispositionem, has ad pp. 459—462 hujus fasciculi, illud in Temporali invenies.

Habent igitur in Psalterio, in Communi Sanctorum, Portiforia A. D. 1526, '55—(post 'Commune Plurimarum Virginum' de quo cf. nostras pp. 456—459)—servitium istud

'*In natali Unius Matronae,* non secundum Sarum.;' quod descripsisse longius vix operæ pretium putavimus, hymnos tantum notantes; videlicet

Ad Vesperas. Hujus obtentu, &c. Gloria Patri, &c. *quae supplebit paginula nostra* 441.

Similiter In Laudibus Hymnus

Ad sacrum cujus. &c.
Unde nunc noster. &c.
Sit salus illi. &c.

e hymno 'Iste confessor' p. 410, *in ommuni* Confessoris, *desumitur.*

Inter commemorationes Ceddae et 'homae archiepiscopi (quae cum nostris p. 315—318 comparandae sunt) Poriforia exhibent servitium quoddam peuliare 'in Commemoratione S. Etheliredae' quod, huic fasciculo proprium, ob liligentiam Ecclesiae Cathedrali Cantarigiensium debitam, inde describimus.—

In Commemoratione
Sanctae Etheldredae Virginis non martyris
Eliensis diocesis.

Oratio. Deus qui eximiae castitatis privilegio sanctissimam virginem Ethelredam multipliciter decorasti : da nobis famulis tuis : ut sicut ejus commemoratio nobiscum agitur in terris : ita per ejus interventum nostri memoria apud te semper habeatur in caelis. Per Dominum.

Cetera Unius Virginis non martyris [p. 450].

Lectio i. In praesentis, vitae et fluctuantis seculi naufragio constituti ad tui portum praesidii confugimus virgo piissima atque celeberrima Etheldreda : ut tuae circa nos pietatis sentiamus viscera : qui de tua jugiter gratulamur praesentia. Respice igitur pia mater et domina pio intuitu ad exiguum : sed devotum nostri famulatus obsequium. Et quos premit humanae fragilitatis immensitas : tuae virginitatis quae Sponso virginum placuit relevet ac sustentet veneranda sublimitas. Credimus enim atque confidimus te ab eodem Sponso tuo : qui speciem tuam concupivit quicquid petieris impetrare : quam in thalamo Regis aeterni collocatam cum virginum choris de palma virginitatis certum est exultare.

Lectio ii. Succurre domina : succurre mater misericordissima Etheldreda nostrae miseriae, suffragiis precum tuarum scelerum nostrorum maculas absterge tibique famulantes tales effice : ut tuae integritati pure valeant deservire. Gregi tuo tuae sollicitudinis atque protectionis semper assit custodia ut sicut tui sacratissimi corporis incorruptione jugiter gaudeamus : atque praesentia : sic et de tua subventione gaudeamus assidua. Protege itaque mater filios : domina servos : ut qui se tuae memoriae ac venerationi profitentur obnoxios, tuae largitatis et pietatis beneficia se gratulantur adeptos.

Lectio iii. Respice benignissima virgo Etheldreda ad nostras angustias quas nostris meritis sustinemus et per tuae sanctitatis merita, et intercessiones et iram judicis placa quem offendimus : et veniam impetra quem non meruimus. Tuis precibus ad misericordiam inclina justiciam districti : sed justi examinis : quia Agni qui Sponsus est virginum vestigia quocumque ierit virgo sequeris. Repraesenta quaesumus supernae clementiae gemitus nostros atque suspiria : ut divinae miserationis per te suscipiamus incrementa quo tecum inaeternum gaudere mereamur te petente : illo largiente qui te in integritatis coronavit gloria per cuncta seculorum secula. Amen.

Cetera de Communi Unius Virginis non martyris [pp. 450—456].

(De S. Etheldreda plura invenies in *Sanctorali* Junii xxiv., Octobris xvii.)

Duo hymnos a Claudio Chevallonio (pp. 289, 285) memoratos, nullibi tamen in libro ejus integraliter descriptos, ad lectoris commodum in hoc loco protulimus.

Hymnus.

Memento salutis Auctor
Quod nostri quondam corporis
Ex illibata Virgine
Nascendo formam sumpseris.
Maria plena gratiae,
Dulcis parens clementiae:
Tu nos ab hoste protege
Et hora mortis suscipe.
Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre et Sancto Spiritu
In sempiterna secula. Amen.

Item alius hymnus
ex Ave Maris Stella *desumptus.*

Virgo singularis
Inter omnes mitis:
Nos culpis solutos,
Mites fac et castos
Vitam praesta puram,
Iter para tutum:
Ut videntes Jesum,
Semper collaetemur.
Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus:
Spiritui Sancto,
Tribus honor unus. Amen.

INDEX HYMNORUM ET SEQUENTIARUM OMNIUM

QUOTQUOT IN PSALTERIO SECUNDUM USUM SARUM INVENIUNTUR.

Nota quod *Sequentias* typis *italicis* notavimus.

PSALMORUM ET CANTICORUM INDICEM
invenies ad paginulas 261—268.

Psalterii fasciculus
explicit.

CANTABRIGIÆ TYPIS ACADEMICIS EXCUDEBAT C. J. CLAY, A.M.

The first volume, containing the Kalendar and the *Temporale*, is in the press, and will be published next.

The third volume, containing the *Proprium Sanctorum*, is in preparation.

October, 1879.

UNIVERSITY PRESS, CAMBRIDGE.
August, 1889.

CATALOGUE OF

WORKS

PUBLISHED FOR THE SYNDICS

OF THE

Cambridge University Press.

London: C. J. CLAY AND SONS,
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE,
AVE MARIA LANE.
GLASGOW: 263, ARGYLE STREET.

Cambridge: DEIGHTON, BELL AND CO.
Leipzig: F. A. BROCKHAUS.

1000
1/8/89

THE REVISED VERSION OF

THE NEW TESTAMENT.

Cheap editions for use in Schools.

1.	Nonpareil type, 32mo.	prices from	-/6
2.	Brevier type, 16mo.	do.	1/-
3.	Long Primer type, 8vo.	do.	1/6

LIBRARY EDITIONS.

4.	Pica type, Demy 8vo.	prices from	8/-
5.	Pica type, Royal 8vo.	do.	12/6

THE PARALLEL NEW TESTAMENT.

Giving the Authorised and Revised Versions side by side.

6.	Pearl type, 16mo. (Pocket Edition)	prices from	1/6
7.	Minion type, 8vo.	do.	4/6
8.	Long Primer type, 4to.	do.	7/6

STUDENT'S LARGE PAPER EDITION.

9. Minion type, Crown 4to. prices from 10/6

All Editions of the Parallel New Testament correspond page for page with each other.

THE PARALLEL NEW TESTAMENT, Greek and English. The Greek Text edited by the Rev. F. H. A. SCRIVENER, M.A., LL.D., and printed on alternate pages with the English Parallel Minion Edition of the Revised Version.

Minion type, Crown 8vo. prices from 12/6

THE NEW TESTAMENT IN GREEK, according to the Text followed in the Authorised Version with the variations adopted in the Revised Version. Edited by the Rev. F. H. A. SCRIVENER, M.A., LL.D.

Crown 8vo. prices from 6/-

Specimens of type and size of pages with prices sent on application.

London: C. J. CLAY & SONS, Cambridge University Press Warehouse, Ave Maria Lane.

THE HOLY SCRIPTURES, &c.

THE CAMBRIDGE PARAGRAPH BIBLE of the Authorized English Version, with the Text Revised by a Collation of its Early and other Principal Editions, the Use of the Italic Type made uniform, the Marginal References remodelled, and a Critical Introduction prefixed, by F. H. A. SCRIVENER, M.A., LL.D., Editor of the Greek Testament, Codex Augiensis, &c., and one of the Revisers of the Authorized Version. Crown 4to. gilt. 21*s.*

From the *Times.*

"Students of the Bible should be particularly grateful (to the Cambridge University Press) for having produced, with the able assistance of Dr Scrivener, a complete critical edition of the Authorized Version of the English Bible, an edition such as, to use the words of the Editor, 'would have been executed long ago had this version been nothing more than the greatest and best known of English classics.' Falling at a time when the formal revision of this version has been undertaken by a distinguished company of scholars and divines, the publication of this edition must be considered most opportune."

From the *Athenæum.*

"Apart from its religious importance, the English Bible has the glory, which but few sister versions indeed can claim, of being the chief classic of the language, of having, in conjunction with Shakspeare, and in an immeasurable degree more than he, fixed the language beyond any possibility of important change. Thus the recent contributions to the literature of the subject, by such workers as Mr Francis Fry and Canon Westcott, appeal to a wide range of sympathies; and to these may now be added Dr Scrivener, well known for his labours in the cause of the Greek Testament criticism, who has brought out, for the Syndics of the Cambridge University Press, an edition of the English Bible, according to the text of 1611, revised by a comparison with later issues on principles stated by him in his Introduction. Here he enters at length into the history of the chief editions of the version, and of such features as the marginal notes, the use of italic type, and the changes of orthography, as well as into the most interesting question as to the original texts from which our translation is produced."

From the *London Quarterly Review.*

"The work is worthy in every respect of the editor's fame, and of the Cambridge University Press. The noble English Version, to which our country and religion owe so much, was probably never presented before in so perfect a form."

THE CAMBRIDGE PARAGRAPH BIBLE. STUDENT'S EDITION, on *good writing paper*, with one column of print and wide margin to each page for MS. notes. This edition will be found of great use to those who are engaged in the task of Biblical criticism. Two Vols. Crown 4to. gilt. 31*s.* 6*d.*

THE AUTHORIZED EDITION OF THE ENGLISH BIBLE (1611), ITS SUBSEQUENT REPRINTS AND MODERN REPRESENTATIVES. Being the Introduction to the Cambridge Paragraph Bible (1873), re-edited with corrections and additions. By F. H. A. SCRIVENER, M.A., D.C.L., LL.D., Prebendary of Exeter and Vicar of Hendon. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

THE LECTIONARY BIBLE, WITH APOCRYPHA, divided into Sections adapted to the Calendar and Tables of Lessons of 1871. Crown 8vo. 3*s.* 6*d.*

THE NEW TESTAMENT IN GREEK according to the text followed in the **Authorised Version**, with the Variations adopted in the **Revised Version**. Edited by F. H. A. SCRIVENER, M.A., D.C.L., LL.D. Crown 8vo. 6*s.* Morocco boards or limp. 12*s.*

The Revised Version is the Joint Property of the Universities of Cambridge and Oxford.

BREVIARIUM ROMANUM a FRANCISCO CARDINALI QUIGNONIO editum et recognitum iuxta editionem Venetiis A.D. 1535 impressam curante JOHANNE WICKHAM LEGG Societatis Antiquariorum atque Coll. Reg. Medicorum Londin. Socio. Demy 8vo. 12*s.*

BREVIARIUM AD USUM INSIGNIS ECCLESIAE SARUM. Juxta Editionem maximam pro CLAUDIO CHEVALLON ET FRANCISCO REGNAULT A.D. MDXXXI. in Alma Parisiorum Academia impressam: labore ac studio FRANCISCI PROCTER, A.M., ET CHRISTOPHORI WORDSWORTH, A.M.

FASCICULUS I. In quo continentur KALENDARIUM, et ORDO TEMPORALIS sive PROPRIUM DE TEMPORE TOTIUS ANNI, una cum ordinali suo quod usitato vocabulo dicitur PICA SIVE DIRECTORIUM SACERDOTUM. Demy 8vo. 18*s.*

"The value of this reprint is considerable to liturgical students, who will now be able to consult in their own libraries a work absolutely indispensable to a right understanding of the history of the Prayer-Book, but which till now usually necessitated a visit to some public library, since the rarity of the volume made its cost prohibitory to all but a few."—*Literary Churchman.*

FASCICULUS II. In quo continentur PSALTERIUM, cum ordinario Officii totius hebdomadae juxta Horas Canonicas, et proprio Completorii, LITANIA, COMMUNE SANCTORUM, ORDINARIUM MISSAE CUM CANONE ET XIII MISSIS, &c. &c. Demy 8vo. 12*s.*

"Not only experts in liturgiology, but all persons interested in the history of the Anglican Book of Common Prayer, will be grateful to the Syndicate of the Cambridge University Press for forwarding the publication of the volume which bears the above title."—*Notes and Queries.*

"Cambridge has worthily taken the lead with the Breviary, which is of especial value for that part of the reform of the Prayer-Book which will fit it for the wants of our time."—*Church Quarterly Review.*

FASCICULUS III. In quo continetur PROPRIUM SANCTORUM quod et sanctorale dicitur, una cum accentuario. Demy 8vo. 15*s.*

*** An Introduction of 130 pages, prefixed to this volume, contains (besides other interesting information as to the Breviary and its contents) Mr BRADSHAW'S exhaustive lists of editions and copies of the Breviary and allied liturgical books.

FASCICULI I. II. III. complete, £2. 2*s.*

GREEK AND ENGLISH TESTAMENT, in parallel Columns on the same page. Edited by J. SCHOLEFIELD, M.A. Small Octavo. New Edition, with the Marginal References as arranged and revised by Dr SCRIVENER. Cloth, red edges. 7*s.* 6*d.*

GREEK AND ENGLISH TESTAMENT. THE STUDENT'S EDITION of the above, on *large writing paper.* 4to. 12*s.*

GREEK TESTAMENT, ex editione Stephani tertia, 1550. Small 8vo. 3*s.* 6*d.*

THE PARALLEL NEW TESTAMENT, GREEK AND ENGLISH, being the **Authorised Version** set forth in 1611 arranged in Parallel Columns with the **Revised Version** of 1881, and with the original Greek, as edited by F. H. A. SCRIVENER, M.A., D.C.L., LL.D. Crown 8vo. 12*s.* 6*d.* *The Revised Version is the Joint Property of the Universities of Cambridge and Oxford.*

THE BOOK OF ECCLESIASTES, with Notes and Introduction. By the Very Rev. E. H. PLUMPTRE, D.D., Dean of Wells. Large Paper Edition. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

THE OLD TESTAMENT IN GREEK ACCORDING TO THE SEPTUAGINT. Edited by H. B. SWETE, D.D., Honorary Fellow of Gonville and Caius College. Vol. I. Genesis—IV Kings. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

Volume II. By the same Editor. [*In the Press.*

"Der Zweck dieser Ausgabe, den ganzen in den erwähnten Hss. vorliegenden kritischen Stoff übersichtlich zusammenzustellen und dem Benützer das Nachschlagen in den Separatausgaben jener Codices zu ersparen, ist hier in compendiösester Weise vortrefflich erreicht. Bezüglich der Klarheit, Schönheit und Correctheit des Drucks gebürt der Ausgabe das höchste Lob. Da zugleich der Preis sehr niedrig gestellt ist, so ist zu hoffen und zu wünschen, dass sie auch aufserhalb des englischen Sprachkreises ihre Verbreitung finden werde. Bezüglich der Accente und Spiritus der Eigennamen sind die Herausg. ihre eigenen Wege gegangen."—*Deutsche Litteraturzeitung.*

"The Edition has been executed in the very best style of Cambridge accuracy, which has no superior anywhere, and this is enough to put it at the head of the list of editions for manual use."—*Academy.*

"An edition, which for ordinary purposes will probably henceforth be that in use by readers of the Septuagint."—*Guardian.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST MATTHEW in Anglo-Saxon and Northumbrian Versions, synoptically arranged: with Collations exhibiting all the Readings of all the MSS. Edited by the Rev. W. W. SKEAT, Litt.D., Elrington and Bosworth Professor of Anglo-Saxon. **New Edition.** Demy 4to. 10*s.*

"By the publication of the present volume Prof. Skeat has brought to its conclusion a work planned more than a half century ago by the late J. M. Kemble... Students of English have every reason to be grateful to Prof. Skeat for the scholarly and accurate way in which he has performed his laborious task. Thanks to him we now possess a reliable edition of all the existing MSS. of the old English Gospels."—*Academy.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST MARK, uniform with the preceding, by the same Editor. Demy 4to. 10*s.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST LUKE, uniform with the preceding, by the same Editor. Demy 4to. 10*s.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST JOHN, uniform with the preceding, by the same Editor. Demy 4to. 10*s.*

"*The Gospel according to St John, in Anglo-Saxon and Northumbrian Versions:* completes an undertaking designed and commenced by that distinguished scholar, J. M. Kemble, some forty years ago. Of the particular volume now before us, we can only say it is worthy of its two predecessors. We repeat that the service rendered to the study of Anglo-Saxon by this Synoptic collection cannot easily be overstated."—*Contemporary Review.*

THE FOUR GOSPELS (as above) bound in one volume, price 30*s.*

THE POINTED PRAYER BOOK, being the Book of Common Prayer with the Psalter or Psalms of David, pointed as they are to be sung or said in Churches. Royal 24mo. 1*s.* 6*d.*

The same in square 32mo. cloth. 6*d*.

THE CAMBRIDGE PSALTER, for the use of Choirs and Organists. Specially adapted for Congregations in which the "Cambridge Pointed Prayer Book" is used. Demy 8vo. cloth extra, 3*s.* 6*d.* cloth limp, cut flush. 2*s.* 6*d.*

THE PARAGRAPH PSALTER, arranged for the use of Choirs by BROOKE FOSS WESTCOTT, D.D., Regius Professor of Divinity in the University of Cambridge. Fcap. 4to. 5*s.*

The same in royal 32mo. Cloth 1*s*. Leather 1*s*. 6*d*.

THE MISSING FRAGMENT OF THE LATIN TRANSLATION OF THE FOURTH BOOK OF EZRA, discovered, and edited with an Introduction and Notes, and a facsimile of the MS., by ROBERT L. BENSLY, M.A., Lord Almoner's Professor of Arabic. Demy 4to. 10*s.*

"It has been said of this book that it has added a new chapter to the Bible, and, startling as the statement may at first sight appear, it is no exaggeration of the actual fact, if by the Bible we understand that of the larger size which contains the Apocrypha, and if the Second Book of Esdras can be fairly called a part of the Apocrypha."—*Saturday Review.*

THE ORIGIN OF THE LEICESTER CODEX OF THE NEW TESTAMENT. By J. RENDEL HARRIS, M.A. With 3 plates. Demy 4to. 10*s.* 6*d.*

CODEX S. CEADDAE LATINUS. Evangelia SSS. Matthaei, Marci, Lucae ad cap. III. 9 complectens, circa septimum vel octavum saeculum scriptvs, in Ecclesia Cathedrali Lichfieldiensi servatus. Cum codice versionis Vulgatae Amiatino contulit, prolegomena conscripsit, F. H. A. SCRIVENER, A.M., D.C.L., LL.D., With 3 plates. £1. 1*s.*

THEOLOGY—(ANCIENT).

THE GREEK LITURGIES. Chiefly from original Authorities. By C. A. SWAINSON, D.D., late Master of Christ's College, Cambridge. Crown 4to. Paper covers. 15*s.*

"Jeder folgende Forscher wird dankbar anerkennen, dass Swainson das Fundament zu einer historisch-kritischen Geschichte der Griechischen Liturgien sicher gelegt hat."—ADOLPH HARNACK, *Theologische Literatur-Zeitung.*

THEODORE OF MOPSUESTIA'S COMMENTARY ON THE MINOR EPISTLES OF S. PAUL. The Latin Version with the Greek Fragments, edited from the MSS. with Notes and an Introduction, by H. B. SWETE, D.D. In Two Volumes. Volume I., containing the Introduction, with Facsimiles of the MSS., and the Commentary upon Galatians—Colossians. Demy 8vo. 12*s.*

"It is the result of thorough, careful, and patient investigation of all the points bearing on the subject, and the results are presented with admirable good sense and modesty."—*Guardian.*

"In dem oben verzeichneten Buche liegt uns die erste Hälfte einer vollständigen, ebenso sorgfältig gearbeiteten wie schön ausgestatteten Ausgabe des Commentars mit ausführlichen Prolegomena und reichhaltigen kritischen und erläuternden Anmerkungen vor."—*Literarisches Centralblatt.*

"Auf Grund dieser Quellen ist der Text bei Swete mit musterhafter Akribie hergestellt. Aber auch sonst hat der Herausgeber mit unermüdlichem Fleisse und eingehendster Sachkenntniss sein Werk mit allen denjenigen Zugaben ausgerüstet, welche bei einer solchen Text-Ausgabe nur irgend erwartet werden können. . . . Von den drei Haupthandschriften . . . sind vortreffliche photographische Facsimile's beigegeben, wie überhaupt das ganze Werk von der *University Press* zu Cambridge mit bekannter Eleganz ausgestattet ist."—*Theologische Literaturzeitung.*

"Herrn Swete's Leistung ist eine so tüchtige dass wir das Werk in keinen besseren Händen wissen möchten, und mit den sichersten Erwartungen auf das Gelingen der Fortsetzung entgegen sehen."—*Göttingische gelehrte Anzeigen* (Sept. 1881).

VOLUME II., containing the Commentary on 1 Thessalonians—Philemon, Appendices and Indices. 12*s.*

"Eine Ausgabe . . . für welche alle zugänglichen Hülfsmittel in musterhafter Weise benützt wurden . . . eine reife Frucht siebenjährigen Fleisses."—*Theologische Literaturzeitung* (Sept. 23, 1882).

"Mit derselben Sorgfalt bearbeitet die wir bei dem ersten Theile gerühmt haben."—*Literarisches Centralblatt* (July 29, 1882).

London: C. J. CLAY & SONS, Cambridge University Press Warehouse, Ave Maria Lane.

SAYINGS OF THE JEWISH FATHERS, comprising Pirqe Aboth and Pereq R. Meir in Hebrew and English, with Critical and Illustrative Notes. By CHARLES TAYLOR, D.D., Master of St John's College, Cambridge. Demy 8vo. 10*s.*

"The 'Masseketh Aboth' stands at the head of Hebrew non-canonical writings. It is of ancient date, claiming to contain the dicta of teachers who flourished from B.C. 200 to the same year of our era. Mr Taylor's explanatory and illustrative commentary is very full and satisfactory."—*Spectator.*

"A careful and thorough edition which does credit to English scholarship, of a short treatise from the Mishna, containing a series of sentences or maxims ascribed mostly to Jewish teachers immediately preceding, or immediately following the Christian era. . ."—*Contemporary Review.*

A COLLATION OF THE ATHOS CODEX OF THE SHEPHERD OF HERMAS. Together with an Introduction by SPYR. P. LAMBROS, PH. D., translated and edited with a Preface and Appendices by J. ARMITAGE ROBINSON, M.A., Fellow and Dean of Christ's College, Cambridge. Demy 8vo. 3*s.* 6*d.*

THE PALESTINIAN MISHNA. By W. H. LOWE, M.A., Lecturer in Hebrew at Christ's College, Cambridge. Royal 8vo. 21*s.*

SANCTI IRENÆI EPISCOPI LUGDUNENSIS libros quinque adversus Hæreses, versione Latina cum Codicibus Claromontano ac Arundeliano denuo collata, præmissa de placitis Gnosticorum prolusione, fragmenta necnon Græce, Syriace, Armeniace, commentatione perpetua et indicibus variis edidit W. WIGAN HARVEY, S.T.B. Collegii Regalis olim Socius. 2 Vols. 8vo. 18*s.*

M. MINUCII FELICIS OCTAVIUS. The text revised from the original MS., with an English Commentary, Analysis, Introduction, and Copious Indices. Edited by H. A. HOLDEN, LL.D. Examiner in Greek to the University of London. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

THEOPHILI EPISCOPI ANTIOCHENSIS LIBRI TRES AD AUTOLYCUM edidit, Prolegomenis Versione Notulis Indicibus instruxit G. G. HUMPHRY, S.T.B. Post 8vo. 5*s.*

THEOPHYLACTI IN EVANGELIUM S. MATTHÆI COMMENTARIUS, edited by W. G. HUMPHRY, B.D. Prebendary of St Paul's, late Fellow of Trinity College. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

TERTULLIANUS DE CORONA MILITIS, DE SPECTACULIS, DE IDOLOLATRIA, with Analysis and English Notes, by GEORGE CURREY, D.D. Preacher at the Charter House, late Fellow and Tutor of St John's College. Crown 8vo. 5*s.*

FRAGMENTS OF PHILO AND JOSEPHUS. Newly edited by J. RENDEL HARRIS, M.A., Fellow of Clare College, Cambridge. With two Facsimiles. Demy 4to. 12*s.* 6*d.*

THE TEACHING OF THE APOSTLES. Newly edited, with Facsimile Text and Commentary, by J. RENDEL HARRIS, M.A. Demy 4to. £1. 1*s.*

THEOLOGY—(ENGLISH).

WORKS OF ISAAC BARROW, compared with the Original MSS., enlarged with Materials hitherto unpublished. A new Edition, by A. NAPIER, M.A. 9 Vols. Demy 8vo. £3. 3*s.*

TREATISE OF THE POPE'S SUPREMACY, and a Discourse concerning the Unity of the Church, by ISAAC BARROW. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

London: C. J. CLAY & SONS, Cambridge University Press Warehouse, Ave Maria Lane.

PEARSON'S EXPOSITION OF THE CREED, edited by TEMPLE CHEVALLIER, B.D. New Edition. Revised by R. SINKER, B.D., Librarian of Trinity College. Demy 8vo. 12*s.*

"A new edition of Bishop Pearson's famous work *On the Creed* has just been issued by the Cambridge University Press. It is the well-known edition of Temple Chevallier, thoroughly overhauled by the Rev. R. Sinker, of Trinity College.......Altogether this appears to be the most complete and convenient edition as yet published of a work which has long been recognised in all quarters as a standard one."—*Guardian.*

AN ANALYSIS OF THE EXPOSITION OF THE CREED written by the Right Rev. JOHN PEARSON, D.D. late Lord Bishop of Chester, by W. H. MILL, D.D. Demy 8vo. 5*s.*

WHEATLY ON THE COMMON PRAYER, edited by G. E. CORRIE, D.D. late Master of Jesus College. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

TWO FORMS OF PRAYER OF THE TIME OF QUEEN ELIZABETH. Now First Reprinted. Demy 8vo. 6*d.*

CÆSAR MORGAN'S INVESTIGATION OF THE TRINITY OF PLATO, and of Philo Judæus, and of the effects which an attachment to their writings had upon the principles and reasonings of the Fathers of the Christian Church. Revised by H. A. HOLDEN, LL.D. Crown 8vo. 4*s.*

SELECT DISCOURSES, by JOHN SMITH, late Fellow of Queens' College, Cambridge. Edited by H. G. WILLIAMS, B.D. late Professor of Arabic. Royal 8vo. 7*s.* 6*d.*

"The 'Select Discourses' of John Smith, collected and published from his papers after his death, are, in my opinion, much the most considerable work left to us by this Cambridge School [the Cambridge Platonists]. They have a right to a place in English literary history." —Mr MATTHEW ARNOLD, in the *Contemporary Review.*

"Of all the products of the Cambridge School, the 'Select Discourses' are perhaps the highest, as they are the most accessible and the most widely appreciated...and indeed no spiritually thoughtful mind can read them unmoved. They carry us so directly into an atmosphere of divine philosophy, luminous with the richest lights of meditative genius... He was one of those rare thinkers in whom largeness of view, and depth, and wealth of poetic and speculative insight, only served to evoke more fully the religious spirit, and while he drew the mould of his thought from Plotinus, he vivified the substance of it from St Paul."—Principal TULLOCH, *Rational Theology in England in the 17th Century.*

THE HOMILIES, with Various Readings, and the Quotations from the Fathers given at length in the Original Languages. Edited by the late G. E. CORRIE, D.D. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

DE OBLIGATIONE CONSCIENTIÆ PRÆLECTIONES decem Oxonii in Schola Theologica habitæ a ROBERTO SANDERSON, SS. Theologiæ ibidem Professore Regio. With English Notes, including an abridged Translation, by W. WHEWELL, D.D. late Master of Trinity College. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

ARCHBISHOP USHER'S ANSWER TO A JESUIT, with other Tracts on Popery. Edited by J. SCHOLEFIELD, M.A. late Regius Professor of Greek in the University. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

WILSON'S ILLUSTRATION OF THE METHOD OF explaining the New Testament, by the early opinions of Jews and Christians concerning Christ. Edited by T. TURTON, D.D. 8vo. 5*s.*

LECTURES ON DIVINITY delivered in the University of Cambridge, by JOHN HEY, D.D. Third Edition, revised by T. TURTON, D.D. late Lord Bishop of Ely. 2 vols. Demy 8vo. 15*s.*

S. AUSTIN AND HIS PLACE IN THE HISTORY OF CHRISTIAN THOUGHT. Being the Hulsean Lectures for 1885. By W. CUNNINGHAM, D.D. Demy 8vo. Buckram, 12*s.* 6*d.*

ARABIC, SANSKRIT, SYRIAC, &c.

THE DIVYÂVADÂNA, a Collection of Early Buddhist Legends, now first edited from the Nepalese Sanskrit MSS. in Cambridge and Paris. By E. B. COWELL, M.A., Professor of Sanskrit in the University of Cambridge, and R. A. NEIL, M.A., Fellow and Lecturer of Pembroke College. Demy 8vo. 18*s*.

POEMS OF BEHA ED DIN ZOHEIR OF EGYPT. With a Metrical Translation, Notes and Introduction, by E. H. PALMER, M.A., Barrister-at-Law of the Middle Temple, late Lord Almoner's Professor of Arabic, formerly Fellow of St John's College, Cambridge. 2 vols. Crown 4to.

Vol. I. The ARABIC TEXT. 10*s*. 6*d*.

Vol. II. ENGLISH TRANSLATION. 10*s*. 6*d*.

"We have no hesitation in saying that in both Prof. Palmer has made an addition to Oriental literature for which scholars should be grateful; and that, while his knowledge of Arabic is a sufficient guarantee for his mastery of the original, his English compositions are distinguished by versatility, command of language, rhythmical cadence, and, as we have remarked, by not unskilful imitations of the styles of several of our own favourite poets, living and dead."—*Saturday Review*.

"This sumptuous edition of the poems of Behá-ed-dín Zoheir is a very welcome addition to the small series of Eastern poets accessible to readers who are not Orientalists."—*Academy*.

THE CHRONICLE OF JOSHUA THE STYLITE, composed in Syriac A.D. 507, with an English translation and notes, by the late W. WRIGHT, LL.D., Professor of Arabic. Demy 8vo. 10*s*. 6*d*.

"Die lehrreiche kleine Chronik Josuas hat nach Assemani und Martin in Wright einen dritten Bearbeiter gefunden, der sich um die Emendation des Textes wie um die Erklärung der Realien wesentlich verdient gemacht hat ... Ws. Josua-Ausgabe ist eine sehr dankenswerte Gabe und besonders empfehlenswert als ein Lehrmittel für den syrischen Unterricht; es erscheint auch gerade zur rechten Zeit, da die zweite Ausgabe von Roedigers syrischer Chrestomathie im Buchhandel vollständig vergriffen und diejenige von Kirsch-Bernstein nur noch in wenigen Exemplaren vorhanden ist."—*Deutsche Litteraturzeitung*.

KALĪLAH AND DIMNAH, OR, THE FABLES OF BIDPAI; being an account of their literary history, together with an English Translation of the same, with Notes, by I. G. N. KEITH-FALCONER, M.A., late Lord Almoner's Professor of Arabic in the University of Cambridge. Demy 8vo. 7*s*. 6*d*.

NALOPÀKHYÀNAM, OR, THE TALE OF NALA; containing the Sanskrit Text in Roman Characters, followed by a Vocabulary and a sketch of Sanskrit Grammar. By the late Rev. THOMAS JARRETT, M.A. Trinity College, Regius Professor of Hebrew. Demy 8vo. 10*s*.

NOTES ON THE TALE OF NALA, for the use of Classical Students, by J. PEILE, Litt. D., Master of Christ's College. Demy 8vo. 12*s*.

CATALOGUE OF THE BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS in the University Library, Cambridge. Edited by C. BENDALL, M.A., Fellow of Gonville and Caius College. Demy 8vo. 12*s*.

"It is unnecessary to state how the compilation of the present catalogue came to be placed in Mr Bendall's hands; from the character of his work it is evident the selection was judicious, and we may fairly congratulate those concerned in it on the result... Mr Bendall has entitled himself to the thanks of all Oriental scholars, and we hope he may have before him a long course of successful labour in the field he has chosen."—*Athenæum*.

THE HISTORY OF ALEXANDER THE GREAT, being the Syriac version of the Pseudo-Callisthenes. Edited from Five Manuscripts, with an English Translation and Notes, by E. A. W. BUDGE, M.A., Christ's College. [*Nearly ready*.

GREEK AND LATIN CLASSICS, &c.

SOPHOCLES: The Plays and Fragments, with Critical Notes, Commentary, and Translation in English Prose, by R. C. JEBB, Litt.D., LL.D., Regius Professor of Greek in the University of Cambridge.

Part I. Oedipus Tyrannus. Demy 8vo. *New Edition.* 12*s.* 6*d.*
Part II. Oedipus Coloneus. Demy 8vo. 12*s.* 6*d.* [*New Edition. In the Press.*
Part III. Antigone. Demy 8vo. 12*s.* 6*d.*
Part IV. Philoctetes. [*In the Press.*

"Of his explanatory and critical notes we can only speak with admiration. Thorough scholarship combines with taste, erudition, and boundless industry to make this first volume a pattern of editing. The work is made complete by a prose translation, upon pages alternating with the text, of which we may say shortly that it displays sound judgment and taste, without sacrificing precision to poetry of expression."—*The Times.*

"Professor Jebb's edition of Sophocles is already so fully established, and has received such appreciation in these columns and elsewhere, that we have judged this third volume when we have said that it is of a piece with the others. The whole edition so far exhibits perhaps the most complete and elaborate editorial work which has ever appeared."—*Saturday Review.*

"Prof. Jebb's keen and profound sympathy, not only with Sophocles and all the best of ancient Hellenic life and thought, but also with modern European culture, constitutes him an ideal interpreter between the ancient writer and the modern reader."—*Athenæum.*

"It would be difficult to praise this third instalment of Professor Jebb's unequalled edition of Sophocles too warmly, and it is almost a work of supererogation to praise it at all. It is equal, at least, and perhaps superior, in merit, to either of his previous instalments; and when this is said, all is said. Yet we cannot refrain from formally recognising once more the consummate Greek scholarship of the editor, and from once more doing grateful homage to his masterly tact and literary skill, and to his unwearied and marvellous industry."—*Spectator.*

AESCHYLI FABULAE.—ΙΚΕΤΙΔΕΣ ΧΟΗΦΟΡΟΙ IN LIBRO MEDICEO MENDOSE SCRIPTAE EX VV. DD. CONIECTURIS EMENDATIUS EDITAE cum Scholiis Graecis et brevi adnotatione critica, curante F. A. PALEY, M.A., LL.D. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

THE AGAMEMNON OF AESCHYLUS. With a Translation in English Rhythm, and Notes Critical and Explanatory. **New Edition Revised.** By the late BENJAMIN HALL KENNEDY, D.D., Regius Professor of Greek. Crown 8vo. 6*s.*

"One of the best editions of the masterpiece of Greek tragedy."—*Athenæum.*

THE THEÆTETUS OF PLATO with a Translation and Notes by the same Editor. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

ARISTOTLE.—ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ. ARISTOTLE'S PSYCHOLOGY, in Greek and English, with Introduction and Notes, by EDWIN WALLACE, M.A., late Fellow and Tutor of Worcester College, Oxford. Demy 8vo. 18*s.*

"The notes are exactly what such notes ought to be,—helps to the student, not mere displays of learning. By far the more valuable parts of the notes are neither critical nor literary, but philosophical and expository of the thought, and of the connection of thought, in the treatise itself. In this relation the notes are invaluable. Of the translation, it may be said that an English reader may fairly master by means of it this great treatise of Aristotle."—*Spectator.*

"Wallace's Bearbeitung der Aristotelischen Psychologie ist das Werk eines denkenden und in allen Schriften des Aristoteles und grösstenteils auch in der neueren Litteratur zu denselben belesenen Mannes . . . Der schwächste Teil der Arbeit ist der kritische . . . Aber in allen diesen Dingen liegt auch nach der Absicht des Verfassers nicht der Schwerpunkt seiner Arbeit, sondern."—Prof. Susemihl in *Philologische Wochenschrift.*

ARISTOTLE.—ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ. THE FIFTH BOOK OF THE NICOMACHEAN ETHICS OF ARISTOTLE. Edited by HENRY JACKSON, Litt.D., Fellow of Trinity College, Cambridge. Demy 8vo. 6*s.*

"It is not too much to say that some of the points he discusses have never had so much light thrown upon them before. . . . Scholars will hope that this is not the only portion of the Aristotelian writings which he is likely to edit."—*Athenæum.*

ARISTOTLE. THE RHETORIC. With a Commentary by the late E. M. COPE, Fellow of Trinity College, Cambridge, revised and edited by J. E. SANDYS, Litt.D. With a biographical Memoir by the late H. A. J. MUNRO, Litt.D. 3 Vols., Demy 8vo. **Now reduced to 21*s*.** (*originally published at* 31*s*. 6*d*.)

"This work is in many ways creditable to the University of Cambridge. If an English student wishes to have a full conception of what is contained in the *Rhetoric* of Aristotle, to Mr Cope's edition he must go."—*Academy*.

"Mr Sandys has performed his arduous duties with marked ability and admirable tact. ...... In every part of his work—revising, supplementing, and completing—he has done exceedingly well."—*Examiner*.

PINDAR. OLYMPIAN AND PYTHIAN ODES. With Notes Explanatory and Critical, Introductions and Introductory Essays. Edited by C. A. M. FENNELL, Litt. D., late Fellow of Jesus College. Crown 8vo. 9*s*.

"Mr Fennell deserves the thanks of all classical students for his careful and scholarly edition of the Olympian and Pythian odes. He brings to his task the necessary enthusiasm for his author, great industry, a sound judgment, and, in particular, copious and minute learning in comparative philology."—*Athenæum*.

—— THE ISTHMIAN AND NEMEAN ODES. By the same Editor. Crown 8vo. 9*s*.

"... As a handy and instructive edition of a difficult classic no work of recent years surpasses Mr Fennell's 'Pindar.'"—*Athenæum*.

"This work is in no way inferior to the previous volume. The commentary affords valuable help to the study of the most difficult of Greek authors, and is enriched with notes on points of scholarship and etymology which could only have been written by a scholar of very high attainments."—*Saturday Review*.

PRIVATE ORATIONS OF DEMOSTHENES, with Introductions and English Notes, by the late F. A. PALEY, M.A. and J. E. SANDYS, Litt.D. Fellow and Tutor of St John's College, and Public Orator in the University of Cambridge.

PART I. Contra Phormionem, Lacritum, Pantaenetum, Boeotum de Nomine, Boeotum de Dote, Dionysodorum. **New Edition.** Crown 8vo. 6*s*.

"Mr Paley's scholarship is sound and accurate, his experience of editing wide, and if he is content to devote his learning and abilities to the production of such manuals as these, they will be received with gratitude throughout the higher schools of the country. Mr Sandys is deeply read in the German literature which bears upon his author, and the elucidation of matters of daily life, in the delineation of which Demosthenes is so rich, obtains full justice at his hands. . . . We hope this edition may lead the way to a more general study of these speeches in schools than has hitherto been possible."—*Academy*.

PART II. Pro Phormione, Contra Stephanum I. II.; Nicostratum, Cononem, Calliclem. **New Edition.** Crown 8vo. 7*s*. 6*d*.

"It is long since we have come upon a work evincing more pains, scholarship, and varied research and illustration than Mr Sandys's contribution to the 'Private Orations of Demosthenes'."—*Saturday Review*.

"...... the edition reflects credit on Cambridge scholarship, and ought to be extensively used."—*Athenæum*.

DEMOSTHENES AGAINST ANDROTION AND AGAINST TIMOCRATES, with Introductions and English Commentary, by WILLIAM WAYTE, M.A., late Professor of Greek, University College, London. Crown 8vo. 7*s*. 6*d*.

"These speeches are highly interesting, as illustrating Attic Law, as that law was influenced by the exigences of politics . . . As vigorous examples of the great orator's style, they are worthy of all admiration . . . Besides a most lucid and interesting introduction, Mr Wayte has given the student effective help in his running commentary."—*Spectator*.

PLATO'S PHÆDO, literally translated, by the late E. M. COPE, Fellow of Trinity College, Cambridge, revised by HENRY JACKSON, Litt. D., Fellow of Trinity College. Demy 8vo. 5*s*.

P. VERGILI MARONIS OPERA, cum Prolegomenis et Commentario Critico edidit B. H. KENNEDY, S.T.P., Extra Fcap. 8vo. 3*s*. 6*d*.

THE BACCHAE OF EURIPIDES. With Introduction, Critical Notes, and Archæological Illustrations, by J. E. SANDYS, Litt.D. New and Enlarged Edition. Crown 8vo. 12*s*. 6*d*.

"Of the present edition of the *Bacchæ* by Mr Sandys we may safely say that never before has a Greek play, in England at least, had fuller justice done to its criticism, interpretation, and archæological illustration, whether for the young student or the more advanced scholar. The Cambridge Public Orator may be said to have taken the lead in issuing a complete edition of a Greek play, which is destined perhaps to gain redoubled favour now that the study of ancient monuments has been applied to its illustration."—*Saturday Review.*

"The volume is interspersed with well-executed woodcuts, and its general attractiveness of form reflects great credit on the University Press. In the notes Mr Sandys has more than sustained his well-earned reputation as a careful and learned editor, and shows considerable advance in freedom and lightness of style. . . . Under such circumstances it is superfluous to say that for the purposes of teachers and advanced students this handsome edition far surpasses all its predecessors."—*Athenæum.*

THE TYPES OF GREEK COINS. By PERCY GARDNER, Litt. D., F.S.A. With 16 Autotype plates, containing photographs of Coins of all parts of the Greek World. Impl. 4to. Cloth extra, £1. 11*s*. 6*d*.; Roxburgh (Morocco back), £2. 2*s*.

"Professor Gardner's book is written with such lucidity and in a manner so straightforward that it may well win converts, and it may be distinctly recommended to that omnivorous class of readers—'men in the schools'."—*Saturday Review.*

ESSAYS ON THE ART OF PHEIDIAS. By C. WALDSTEIN, Litt. D., Phil. D., Reader in Classical Archæology in the University of Cambridge. Royal 8vo. With numerous Illustrations. 16 Plates. Buckram, 30*s*.

"His book will be universally welcomed as a very valuable contribution towards a more thorough knowledge of the style of Pheidias."—*The Academy.*

"'Essays on the Art of Pheidias' form an extremely valuable and important piece of work. . . . Taking it for the illustrations alone, it is an exceedingly fascinating book."—*Times.*

AN INTRODUCTION TO GREEK EPIGRAPHY. Part I. The Archaic Inscriptions and the Greek Alphabet by E. S. ROBERTS, M.A., Fellow and Tutor of Gonville and Caius College. Demy 8vo. With illustrations. 18*s*.

"We will say at once that Mr Roberts appears to have done his work very well. The book is clearly and conveniently arranged. The inscriptions are naturally divided according to the places to which they belong. Under each head are given illustrations sufficient to show the characteristics of the writing, one copy in letters of the original form (sometimes a facsimile) being followed by another in the usual cursive. References, which must have cost great labour, are given to the scattered notices bearing on each document. Explanatory remarks either accompany the text or are added in an appendix. To the whole is prefixed a sketch of the history of the alphabet up to the terminal date. At the end the result is resumed in general tables of all the alphabets, classified according to their connexions; and a separate table illustrates the alphabet of Athens. The volume contains about five hundred inscriptions, and forms a moderate octavo of about four hundred pages."—*Saturday Review.*

M. TULLI CICERONIS AD M. BRUTUM ORATOR. A revised text edited with Introductory Essays and with critical and explanatory notes, by J. E. SANDYS, Litt.D. Demy 8vo. 16*s*.

"This volume, which is adorned with several good woodcuts, forms a handsome and welcome addition to the Cambridge editions of Cicero's works."—*Athenæum.*

"A model edition."—*Spectator.*

"The commentary is in every way worthy of the editor's high reputation."—*Academy.*

M. TULLI CICERONIS DE FINIBUS BONORUM ET MALORUM LIBRI QUINQUE. The text revised and explained; with a Translation by JAMES S. REID, Litt. D., Fellow and Tutor of Gonville and Caius College. 3 Vols. [*In the Press.*

VOL. III. Containing the Translation. Demy 8vo. 8*s*.

M. T. CICERONIS DE OFFICIIS LIBRI TRES, with Marginal Analysis, English Commentary, and copious Indices, by H. A. HOLDEN, LL.D. **Sixth Edition,** Revised and Enlarged. Cr. 8vo. 9*s*.

"Few editions of a classic have found so much favour as Dr Holden's *De Officiis*, and the present revision (sixth edition) makes the position of the work secure."—*American Journal of Philology.*

M. T. CICERONIS DE OFFICIIS LIBER TERTIUS, with Introduction, Analysis and Commentary, by H. A. HOLDEN, LL.D. Crown 8vo. 2*s.*

M. TVLLI CICERONIS PRO C RABIRIO [PERDVELLIONIS REO] ORATIO AD QVIRITES, with Notes, Introduction and Appendices by W. E. HEITLAND, M.A., Fellow and Tutor of St John's College, Cambridge. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

M. TULLII CICERONIS DE NATURA DEORUM Libri Tres, with Introduction and Commentary by JOSEPH B. MAYOR, M.A., together with a new collation of several of the English MSS. by J. H. SWAINSON, M.A.

Vol. I. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.* Vol. II. 12*s.* 6*d.* Vol. III. 10*s.*

"Such editions as that of which Prof. Mayor has given us the first instalment will doubtless do much to remedy this undeserved neglect. It is one on which great pains and much learning have evidently been expended, and is in every way admirably suited to meet the needs of the student . . . The notes of the editor are all that could be expected from his well-known learning and scholarship."—*Academy.*

See also Pitt Press Series, pp. 27—31.

MATHEMATICS, PHYSICAL SCIENCE, &c.

MATHEMATICAL AND PHYSICAL PAPERS. By Sir W. THOMSON, LL.D., D.C.L., F.R.S., Professor of Natural Philosophy in the University of Glasgow. Collected from different Scientific Periodicals from May 1841, to the present time. Vol. I. Demy 8vo. 18*s.* Vol. II. 15*s.* [Volume III. *In the Press.*

MATHEMATICAL AND PHYSICAL PAPERS, by G. G. STOKES, Sc.D., LL.D., F.R.S., Lucasian Professor of Mathematics in the University of Cambridge. Reprinted from the Original Journals and Transactions, with Additional Notes by the Author. Vol. I. Demy 8vo. 15*s.* Vol. II. 15*s.* [Vol. III. *In the Press.*

A HISTORY OF THE THEORY OF ELASTICITY AND OF THE STRENGTH OF MATERIALS, from Galilei to the present time. VOL. I. Galilei to Saint-Venant, 1639–1850. By the late I. TODHUNTER, Sc.D., F.R.S., edited and completed by Professor KARL PEARSON, M.A. Demy 8vo. 25*s.*

Vol. II. By the same Editor. [*In the Press.*

THE ELASTICAL RESEARCHES OF BARRÉ DE SAINT-VENANT (Extract from Vol. II. of TODHUNTER'S History of the Theory of Elasticity), edited by Professor KARL PEARSON, M.A. Demy 8vo. 9*s.*

A TREATISE ON GEOMETRICAL OPTICS. By R. S. HEATH, M.A., Professor of Mathematics in Mason Science College, Birmingham. Demy 8vo. 12*s.* 6*d.*

AN ELEMENTARY TREATISE ON GEOMETRICAL OPTICS. By R. S. HEATH, M.A. Crown 8vo. 5*s.*

A TREATISE ON DYNAMICS. By S. L. LONEY, M.A., Fellow of Sidney Sussex College. Crown 8vo. [*Nearly ready.*

AN ELEMENTARY TREATISE ON QUATERNIONS. By P. G. TAIT, M.A. Demy 8vo. 14*s.* [*New Edition. In the Press.*

COUNTERPOINT. A Practical Course of Study, by the late Professor Sir G. A. MACFARREN, M.A., Mus. Doc. New Edition, revised. Crown 4to. 7*s.* 6*d.*

A TREATISE ON THE GENERAL PRINCIPLES OF CHEMISTRY, by M. M. PATTISON MUIR, M.A. **Second Edition.** Demy 8vo. 15*s.*

"The value of the book as a digest of the historical developments of chemical thought is immense."—*Academy.*

"Theoretical Chemistry has moved so rapidly of late years that most of our ordinary text books have been left far behind. German students, to be sure, possess an excellent guide to the present state of the science in 'Die Modernen Theorien der Chemie' of Prof. Lothar Meyer; but in this country the student has had to content himself with such works as Dr Tilden's 'Introduction to Chemical Philosophy', an admirable book in its way, but rather slender. Mr Pattison Muir having aimed at a more comprehensive scheme, has produced a systematic treatise on the principles of chemical philosophy which stands far in advance of any kindred work in our language."—*Athenæum.*

ELEMENTARY CHEMISTRY. By M. M. PATTISON MUIR, M.A., and CHARLES SLATER, M.A., M.B. Crown 8vo. 4*s.* 6*d.*

PRACTICAL CHEMISTRY. A Course of Laboratory Work. By M. M. PATTISON MUIR, M.A., and D. J. CARNEGIE, B.A. Crown 8vo. 3*s.*

NOTES ON QUALITATIVE ANALYSIS. Concise and Explanatory. By H. J. H. FENTON, M.A., F.I.C., Demonstrator of Chemistry in the University of Cambridge. Cr. 4to. *New Edition.* 6*s.*

LECTURES ON THE PHYSIOLOGY OF PLANTS, by S. H. VINES, Sc.D., Professor of Botany in the University of Oxford. Demy 8vo. With Illustrations. 21*s.*

"To say that Dr Vines' book is a most valuable addition to our own botanical literature is but a narrow meed of praise: it is a work which will take its place as cosmopolitan: no more clear or concise discussion of the difficult chemistry of metabolism has appeared.... In erudition it stands alone among English books, and will compare favourably with any foreign competitors."—*Nature.*

"The work forms an important contribution to the literature of the subject....It will be eagerly welcomed by all students."—*Academy.*

A SHORT HISTORY OF GREEK MATHEMATICS. By J. GOW, Litt.D., Fellow of Trinity College. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

DIOPHANTOS OF ALEXANDRIA; a Study in the History of Greek Algebra. By T. L. HEATH, M.A., Fellow of Trinity College, Cambridge. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

"This study in the history of Greek Algebra is an exceedingly valuable contribution to the history of mathematics."—*Academy.*

"The most thorough account extant of Diophantus's place, work, and critics."—*Athenæum.*

THE MATHEMATICAL WORKS OF ISAAC BARROW, D.D. Edited by W. WHEWELL, D.D. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

THE FOSSILS AND PALÆONTOLOGICAL AFFINITIES OF THE NEOCOMIAN DEPOSITS OF UPWARE AND BRICKHILL with Plates, being the Sedgwick Prize Essay for 1879. By the late W. KEEPING, M.A. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

A CATALOGUE OF BOOKS AND PAPERS ON PROTOZOA, CŒLENTERATES, WORMS, and certain smaller groups of animals, published during the years 1861—1883, by D'ARCY W. THOMPSON, M.A. Demy 8vo. 12*s.* 6*d.*

ASTRONOMICAL OBSERVATIONS made at the Observatory of Cambridge by the late Rev. J. CHALLIS, M.A. from 1846 to 1860.

ASTRONOMICAL OBSERVATIONS from 1861 to 1865. Vol. XXI. Royal 4to. 15*s.* From 1866 to 1869. Vol. XXII. Royal 4to. [*Nearly ready.*

A CATALOGUE OF THE COLLECTION OF BIRDS formed by the late H. E. STRICKLAND, now in the possession of the University of Cambridge. By O. SALVIN, M.A. Demy 8vo. £1. 1*s.*

A CATALOGUE OF AUSTRALIAN FOSSILS, Stratigraphically and Zoologically arranged, by R. ETHERIDGE, Jun., F.G.S. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

ILLUSTRATIONS OF COMPARATIVE ANATOMY, VERTEBRATE AND INVERTEBRATE, for the Use of Students in the Museum of Zoology and Comparative Anatomy. Second Edition. Demy 8vo. 2*s.* 6*d.*

A CATALOGUE OF THE COLLECTION OF CAMBRIAN AND SILURIAN FOSSILS contained in the Geological Museum of the University of Cambridge, by J. W. SALTER, F.G.S. With a Portrait of PROFESSOR SEDGWICK. Royal 4to. 7*s.* 6*d.*

CATALOGUE OF OSTEOLOGICAL SPECIMENS contained in the Anatomical Museum of the University of Cambridge. Demy 8vo. 2*s.* 6*d.*

LAW.

ELEMENTS OF THE LAW OF TORTS. A Text-book for Students. By MELVILLE M. BIGELOW, Ph.D., Lecturer in the Law School of the University of Boston, U.S.A. Crown 8vo. 10*s.* 6*d.*

"It is based on the original American edition, but it is an English Text-book with English authorities and statutes and illustrations substituted very generally for the American... The style is easy and lucid, though condensed, showing great grasp of subject . . . A very full index enhances the value of this book, which should take a prominent place among the really trustworthy text-books for the use of students."—*Law Times.*

A SELECTION OF CASES ON THE ENGLISH LAW OF CONTRACT. By GERARD BROWN FINCH, M.A., of Lincoln's Inn, Barrister at Law. Royal 8vo. 28*s.*

"An invaluable guide towards the best method of legal study."—*Law Quarterly Review.*

London: C. J. CLAY & SONS, Cambridge University Press Warehouse, Ave Maria Lane.

THE INFLUENCE OF THE ROMAN LAW ON THE LAW OF ENGLAND. Being the Yorke Prize Essay for 1884. By T. E. SCRUTTON, M.A. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

"Legal work of just the kind that a learned University should promote by its prizes."—*Law Quarterly Review.*

LAND IN FETTERS. Being the Yorke Prize Essay for 1885. By T. E. SCRUTTON, M.A. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

COMMONS AND COMMON FIELDS, OR THE HISTORY AND POLICY OF THE LAWS RELATING TO COMMONS AND ENCLOSURES IN ENGLAND. Being the Yorke Prize Essay for 1886. By T. E. SCRUTTON, M.A. 10*s.* 6*d.*

HISTORY OF THE LAW OF TITHES IN ENGLAND. Being the Yorke Prize Essay for 1887. By W. EASTERBY, B.A., LL.B., St John's College and the Middle Temple. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

HISTORY OF LAND TENURE IN IRELAND. Being the Yorke Prize Essay for 1888. By W. E. MONTGOMERY, M.A., LL.M. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

AN ANALYSIS OF CRIMINAL LIABILITY. By E. C. CLARK, LL.D., Regius Professor of Civil Law in the University of Cambridge, also of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

PRACTICAL JURISPRUDENCE, a Comment on AUSTIN. By E. C. CLARK, LL.D. Crown 8vo. 9*s.*

"Damit schliesst dieses inhaltreiche und nach allen Seiten anregende Buch über Practical Jurisprudence."—König. *Centralblatt für Rechtswissenschaft.*

A SELECTION OF THE STATE TRIALS. By J. W. WILLIS-BUND, M.A., LL.B., Professor of Constitutional Law and History, University College, London. Crown 8vo. Vols. I. and II. In 3 parts. **Now reduced to 30*s.*** (*originally published at* 46*s.*)

"This work is a very useful contribution to that important branch of the constitutional history of England which is concerned with the growth and development of the law of treason, as it may be gathered from trials before the ordinary courts."—*The Academy.*

THE FRAGMENTS OF THE PERPETUAL EDICT OF SALVIUS JULIANUS, collected, arranged, and annotated by BRYAN WALKER, M.A., LL.D., late Law Lecturer of St John's College, and Fellow of Corpus Christi College, Cambridge. Crown 8vo. 6*s.*

"In the present book we have the fruits of the same kind of thorough and well-ordered study which was brought to bear upon the notes to the Commentaries and the Institutes . . . Hitherto the Edict has been almost inaccessible to the ordinary English student, and such a student will be interested as well as perhaps surprised to find how abundantly the extant fragments illustrate and clear up points which have attracted his attention in the Commentaries, or the Institutes, or the Digest."—*Law Times.*

BRACTON'S NOTE BOOK. A Collection of Cases decided in the King's Courts during the reign of Henry the Third, annotated by a Lawyer of that time, seemingly by Henry of Bratton. Edited by F. W. MAITLAND of Lincoln's Inn, Barrister at Law, Downing Professor of the Laws of England. 3 vols. Demy 8vo. Buckram. £3. 3*s.* *Net.*

AN INTRODUCTION TO THE STUDY OF JUSTINIAN'S DIGEST. Containing an account of its composition and of the Jurists used or referred to therein. By HENRY JOHN ROBY, M.A., formerly Prof. of Jurisprudence, University College, London. Demy 8vo. 9*s.*

JUSTINIAN'S DIGEST. Lib. VII., Tit. I. De Usufructu, with a Legal and Philological Commentary. By H. J. ROBY, M.A. Demy 8vo. 9*s.*

Or the Two Parts complete in One Volume. Demy 8vo. 18*s.*

"Not an obscurity, philological, historical, or legal, has been left unsifted. More informing aid still has been supplied to the student of the Digest at large by a preliminary account, covering nearly 300 pages, of the mode of composition of the Digest, and of the jurists whose decisions and arguments constitute its substance. Nowhere else can a clearer view be obtained of the personal succession by which the tradition of Roman legal science was sustained and developed."—*The Times.*

THE COMMENTARIES OF GAIUS AND RULES OF ULPIAN. With a Translation and Notes, by J. T. ABDY, LL.D., Judge of County Courts, late Regius Professor of Laws in the University of Cambridge, and the late BRYAN WALKER, M.A., LL.D., New Edition by BRYAN WALKER. Crown 8vo. 16*s.*

"As scholars and as editors Messrs Abdy and Walker have done their work well . . . For one thing the editors deserve special commendation. They have presented Gaius to the reader with few notes and those merely by way of reference or necessary explanation. Thus the Roman jurist is allowed to speak for himself, and the reader feels that he is really studying Roman law in the original, and not a fanciful representation of it."—*Athenæum.*

THE INSTITUTES OF JUSTINIAN, translated with Notes by J. T. ABDY, LL.D., and the late BRYAN WALKER, M.A., LL.D. Crown 8vo. 16*s.*

"We welcome here a valuable contribution to the study of jurisprudence. The text of the *Institutes* is occasionally perplexing, even to practised scholars, whose knowledge of classical models does not always avail them in dealing with the technicalities of legal phraseology. Nor can the ordinary dictionaries be expected to furnish all the help that is wanted. This translation will then be of great use. To the ordinary student, whose attention is distracted from the subject-matter by the difficulty of struggling through the language in which it is contained, it will be almost indispensable."—*Spectator.*

"The notes are learned and carefully compiled, and this edition will be found useful to students."—*Law Times.*

SELECTED TITLES FROM THE DIGEST, annotated by the late B. WALKER, M.A., LL.D. Part I. Mandati vel Contra. Digest XVII. I. Crown 8vo. 5*s.*

—— Part II. De Adquirendo rerum dominio and De Adquirenda vel amittenda possessione. Digest XLI. I and II. Crown 8vo. 6*s.*

—— Part III. De Condictionibus. Digest XII. I and 4—7 and Digest XIII. I—3. Crown 8vo. 6*s.*

GROTIUS DE JURE BELLI ET PACIS, with the Notes of Barbeyrac and others; accompanied by an abridged Translation of the Text, by W. WHEWELL, D.D. late Master of Trinity College. 3 Vols. Demy 8vo. 12*s.* The translation separate, 6*s.*

HISTORICAL WORKS, &c.

THE LIFE AND LETTERS OF THE REVEREND ADAM SEDGWICK, LL.D., F.R.S., Fellow of Trinity College, Cambridge, and Woodwardian Professor of Geology from 1818 to 1873. (Dedicated, by special permission, to Her Majesty the Queen.) By JOHN WILLIS CLARK, M.A., F.S.A., formerly Fellow of Trinity College, and THOMAS MCKENNY HUGHES, M.A., Woodwardian Professor of Geology. 2 vols. Demy 8vo. [*In the Press.*

THE DESPATCHES OF EARL GOWER, English Ambassador at the court of Versailles from June 1790 to August 1792, to which are added the Despatches of Mr Lindsay and Mr Munro, and the Diary of Lord Palmerston in France during July and August 1791. Edited by OSCAR BROWNING, M.A. Demy 8vo. 15*s.*

LIFE AND TIMES OF STEIN, OR GERMANY AND PRUSSIA IN THE NAPOLEONIC AGE, by J. R. Seeley, M.A., Regius Professor of Modern History in the University of Cambridge, with Portraits and Maps. 3 Vols. Demy 8vo. 30*s.*

"Dr Busch's volume has made people think and talk even more than usual of Prince Bismarck, and Professor Seeley's very learned work on Stein will turn attention to an earlier and an almost equally eminent German statesman.... He was one, perhaps the chief, of the illustrious group of strangers who came to the rescue of Prussia in her darkest hour, about the time of the inglorious Peace of Tilsit, and who laboured to put life and order into her dispirited army, her impoverished finances, and her inefficient Civil Service. Englishmen will feel very pardonable pride at seeing one of their countrymen undertake to write the history of a period from the investigation of which even laborious Germans are apt to shrink."—*Times.*

"In a notice of this kind scant justice can be done to a work like the one before us; no short *résumé* can give even the most meagre notion of the contents of these volumes, which contain no page that is superfluous, and none that is uninteresting .... To understand the Germany of to-day one must study the Germany of many yesterdays, and now that study has been made easy by this work, to which no one can hesitate to assign a very high place among those recent histories which have aimed at original research."—*Athenæum.*

THE GROWTH OF ENGLISH INDUSTRY AND COMMERCE. By W. Cunningham, D.D. With Maps and Charts. Crown 8vo. 12*s.*

"Mr Cunningham is not likely to disappoint any readers except such as begin by mistaking the character of his book. He does not promise, and does not give, an account of the dimensions to which English industry and commerce have grown. It is with the process of growth that he is concerned; and this process he traces with the philosophical insight which distinguishes between what is important and what is trivial."—*Guardian.*

CHRONOLOGICAL TABLES OF GREEK HISTORY. Accompanied by a short narrative of events, with references to the sources of information and extracts from the ancient authorities, by Carl Peter. Translated from the German by G. Chawner, M.A., Fellow of King's College, Cambridge. Demy 4to. 10*s.*

KINSHIP AND MARRIAGE IN EARLY ARABIA, by W. Robertson Smith, M.A., LL.D., Professor of Arabic and Fellow of Christ's College. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

"It would be superfluous to praise a book so learned and masterly as Professor Robertson Smith's; it is enough to say that no student of early history can afford to be without *Kinship in Early Arabia.*"—*Nature.*

TRAVELS IN NORTHERN ARABIA IN 1876 AND 1877. By Charles M. Doughty, of Gonville and Caius College. With Illustrations and a Map. 2 vols. Demy 8vo. £3. 3*s.*

"This is in several respects a remarkable book. It records the ten years' travels of the author throughout Northern Arabia, in the Hejas and Nejd, from Syria to Mecca. No doubt this region has been visited by previous travellers, but none, we venture to think, have done their work with so much thoroughness or with more enthusiasm and love."—*Times.*

"We judge this book to be the most remarkable record of adventure and research which has been published to this generation."—*Spectator.*

"Its value as a storehouse of knowledge simply cannot be exaggerated."—*Saturday Review.*

THE ARCHITECTURAL HISTORY OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE AND OF THE COLLEGES OF CAMBRIDGE AND ETON, by the late Robert Willis, M.A. F.R.S., Jacksonian Professor in the University of Cambridge. Edited with large Additions and brought up to the present time by John Willis Clark, M.A., formerly Fellow of Trinity College, Cambridge. Four Vols. Super Royal 8vo. £6. 6*s.*

Also a limited Edition of the same, consisting of 120 numbered Copies only, large paper Quarto; the woodcuts and steel engravings mounted on India paper; price Twenty-five Guineas **net** each set.

THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE FROM THE EARLIEST TIMES TO THE ROYAL INJUNCTIONS OF 1535, by J. B. MULLINGER, M.A., Lecturer on History and Librarian to St John's College. Part I. Demy 8vo. (734 pp.), 12*s.*

Part II. From the Royal Injunctions of 1535 to the Accession of Charles the First. Demy 8vo. 18*s.*

"He shews in the statutes of the Colleges, the internal organization of the University, its connection with national problems, its studies, its social life. All this he combines in a form which is eminently readable."— PROF. CREIGHTON in *Cont. Review.*

"Mr Mullinger displays an admirable thoroughness in his work. Nothing could be more exhaustive and conscientious than his method: and his style...is picturesque and elevated."—*Times.*

SCHOLAE ACADEMICAE: some Account of the Studies at the English Universities in the Eighteenth Century. By C. WORDSWORTH, M.A., Fellow of Peterhouse. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

"Mr Wordsworth has collected a great quantity of minute and curious information about the working of Cambridge institutions in the last century, with an occasional comparison of the corresponding state of things at Oxford. . . . To a great extent it is purely a book of reference, and as such it will be of permanent value for the historical knowledge of English education and learning."—*Saturday Review.*

HISTORY OF THE COLLEGE OF ST JOHN THE EVANGELIST, by THOMAS BAKER, B.D., Ejected Fellow. Edited by JOHN E. B. MAYOR, M.A. Two Vols. Demy 8vo. 24*s.*

HISTORY OF NEPĀL, translated by MUNSHĪ SHEW SHUNKER SINGH and PANDIT SHRĪ GUNĀNAND; edited with an Introductory Sketch of the Country and People by Dr D. WRIGHT, late Residency Surgeon at Kāṭhmāṇḍū, and with facsimiles of native drawings, and portraits of Sir JUNG BAHĀDUR, the KING OF NEPĀL, &c. Super-royal 8vo. 10*s.* 6*d.*

A JOURNEY OF LITERARY AND ARCHÆOLOGICAL RESEARCH IN NEPAL AND NORTHERN INDIA, during the Winter of 1884–5. By CECIL BENDALL, M.A., Professor of Sanskrit in University College, London. Demy 8vo. 10*s.*

CANADIAN CONSTITUTIONAL HISTORY. By J. E. C. MUNRO, LL.M., Professor of Law and Political Economy at Victoria University, Manchester. Demy 8vo. 10*s.*

CAMBRIDGE HISTORICAL ESSAYS.

POLITICAL PARTIES IN ATHENS DURING THE PELOPONNESIAN WAR, by L. WHIBLEY, M.A., Formerly Beatson Scholar of Pembroke College, Cambridge. (Prince Consort Dissertation, 1888.) Crown 8vo. 2*s.* 6*d.*

POPE GREGORY THE GREAT AND HIS RELATIONS WITH GAUL, by F. W. KELLETT, M.A., Sidney Sussex College. (Prince Consort Dissertation, 1888.) Crown 8vo. 2*s.* 6*d.*

MISCELLANEOUS.

THE LITERARY REMAINS OF ALBRECHT DÜRER, by W. M. CONWAY. With Transcripts from the British Museum MSS., and Notes by LINA ECKENSTEIN. Royal 8vo. [*Nearly ready.*

A LATIN-ENGLISH DICTIONARY. Printed from the (Incomplete) MS. of the late T. H. KEY, M.A., F.R.S. Cr. 4to. 31*s.* 6*d.*

THE COLLECTED PAPERS OF HENRY BRADSHAW, including his Memoranda and Communications read before the Cambridge Antiquarian Society. *With upwards of Ten facsimiles.* Edited by F. J. H. JENKINSON, M.A., Fellow of Trinity College. Demy 8vo. [*Nearly ready.*

THE LATIN HEPTATEUCH. Published piecemeal by the French printer WILLIAM MOREL (1560) and the French Benedictines E. MARTÈNE (1733) and J. B. PITRA (1852—88). Critically reviewed by JOHN E. B. MAYOR, M.A., Professor of Latin in the University of Cambridge. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

A CATALOGUE OF ANCIENT MARBLES IN GREAT BRITAIN, by Prof. ADOLF MICHAELIS. Translated by C. A. M. FENNELL, Litt. D. Royal 8vo. Roxburgh (Morocco back), £2. 2*s.*

"The book is beautifully executed, and with its few handsome plates, and excellent indexes, does much credit to the Cambridge Press. All lovers of true art and of good work should be grateful to the Syndics of the University Press for the liberal facilities afforded by them towards the production of this important volume by Professor Michaelis."—*Saturday Review.*

RHODES IN ANCIENT TIMES. By CECIL TORR, M.A. With six plates. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

RHODES IN MODERN TIMES. By the same Author. With three plates. Demy 8vo. 8*s.*

THE WOODCUTTERS OF THE NETHERLANDS during the last quarter of the Fifteenth Century. In 3 parts. I. History of the Woodcutters. II. Catalogue of their Woodcuts. III. List of Books containing Woodcuts. By W. M. CONWAY. Demy 8vo. 10*s.* 6*d.*

THE LITERATURE OF THE FRENCH RENAISSANCE. An Introductory Essay. By A. A. TILLEY, M.A. Cr. 8vo. 6*s.*

FROM SHAKESPEARE TO POPE: an Inquiry into the causes and phenomena of the rise of Classical Poetry in England. By EDMUND GOSSE, M.A. Crown 8vo. 6*s.*

A GRAMMAR OF THE IRISH LANGUAGE. By Prof. WINDISCH. Translated by Dr NORMAN MOORE. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

LECTURES ON TEACHING, delivered in the University of Cambridge in the Lent Term, 1880. By J. G. FITCH, M.A., LL.D. Her Majesty's Inspector of Training Colleges. Cr. 8vo. New Edit. 5*s.*

"Mr Fitch's book covers so wide a field and touches on so many burning questions that we must be content to recommend it as the best existing *vade mecum* for the teacher."—*Pall Mall Gazette.*

OCCASIONAL ADDRESSES ON EDUCATIONAL SUBJECTS. By S. S. LAURIE, M.A., LL.D. Crown 8vo. 5*s.*

AN ATLAS OF COMMERCIAL GEOGRAPHY. Intended as a Companion to Dr MILL'S "Elementary Commercial Geography." By J. G. BARTHOLOMEW, F.R.G.S. With an Introduction by Dr H. R. MILL. [*Preparing.*

A MANUAL OF CURSIVE SHORTHAND. By H. L. CALLENDAR, M.A., Fellow of Trinity College. Ex. Fcap. 8vo. 2*s.*

A SYSTEM OF PHONETIC SPELLING ADAPTED TO ENGLISH. By H. L. CALLENDAR, M.A. Ex. Fcap. 8vo. 6*d.*

A PRIMER OF CURSIVE SHORTHAND. By H. L. CALLENDAR, M.A. Ex. Fcap. 8vo. 6*d.* [*Nearly ready.*

CHAPTERS ON ENGLISH METRE. By Rev. JOSEPH B. MAYOR, M.A. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

For other books on Education, see Pitt Press Series, p. 35.

CONTRIBUTIONS TO THE TEXTUAL CRITICISM OF THE DIVINA COMMEDIA. Including the complete collation throughout the *Inferno* of all the MSS. at Oxford and Cambridge. By the Rev. EDWARD MOORE, D.D. Demy 8vo. 21*s.*

STUDIES IN THE LITERARY RELATIONS OF ENGLAND WITH GERMANY IN THE SIXTEENTH CENTURY. By C. H. HERFORD, M.A. Crown 8vo. 9*s.*

ADMISSIONS TO GONVILLE AND CAIUS COLLEGE in the University of Cambridge March 1558—9 to Jan. 1678—9 Edited by J. VENN, Sc.D., and S. C. VENN. Demy 8vo. 10*s.*

EPISTVLAE ORTELIANAE. ABRAHAMI ORTELII (Geographi Antverpiensis) et virorvm ervditorvm ad evndem et ad JACOBVM COLIVM ORTELIANVM Epistvlae. Cvm aliqvot aliis epistvlis et tractatibvs qvibvsdam ab vtroqve collectis (1524—1628). Ex avtographis mandante Ecclesia Londino-batava edidit JOANNES HENRICVS HESSELS. Demy 4to. £3. 10*s.* *Net.*

CATALOGUE OF THE HEBREW MANUSCRIPTS preserved in the University Library, Cambridge. By Dr S. M. SCHILLER-SZINESSY. Volume I. containing Section I. *The Holy Scriptures;* Section II. *Commentaries on the Bible.* Demy 8vo. 9*s.*

A CATALOGUE OF THE MANUSCRIPTS preserved in the Library of the University of Cambridge. Demy 8vo. 5 Vols. 10*s.* each. INDEX TO THE CATALOGUE. Demy 8vo. 10*s.*

A CATALOGUE OF ADVERSARIA and printed books preserved in the Library of the University of Cambridge. 3*s.* 6*d.*

THE ILLUMINATED MANUSCRIPTS IN THE LIBRARY of the Fitzwilliam Museum, Catalogued with Descriptions, and an Introduction, by W. G. SEARLE, M.A. Demy 8vo. 7*s.* 6*d.*

A CHRONOLOGICAL LIST OF THE GRACES, Documents, and other Papers in the University Registry which concern the University Library. Demy 8vo. 2*s.* 6*d.*

CATALOGUS BIBLIOTHECÆ BURCKHARDTIANÆ. Demy 4to. 5*s.*

GRADUATI CANTABRIGIENSES: SIVE CATALOGUS exhibens nomina eorum quos gradu quocunque ornavit Academia Cantabrigiensis (1800—1884). Cura H. R. LUARD S. T. P. Demy 8vo. 12*s.* 6*d.*

STATUTES OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE and for the Colleges therein, made, published and approved (1878—1882) under the Universities of Oxford and Cambridge Act, 1877. With an Appendix. Demy 8vo. 16*s.*

STATUTES OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE. With Acts of Parliament relating to the University. 8vo. 3*s.* 6*d.*

ORDINANCES OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE. Demy 8vo., cloth. 7*s.* 6*d.*

TRUSTS, STATUTES AND DIRECTIONS affecting (1) The Professorships of the University. (2) The Scholarships and Prizes. (3) Other Gifts and Endowments. Demy 8vo. 5*s.*

COMPENDIUM of UNIVERSITY REGULATIONS. 6*d.*

London: C. J. CLAY & SONS, Cambridge University Press Warehouse, Ave Maria Lane.

The Cambridge Bible for Schools and Colleges.

GENERAL EDITOR: THE VERY REVEREND J. J. S. PEROWNE, D.D., DEAN OF PETERBOROUGH.

"It is difficult to commend too highly this excellent series."—*Guardian.*

"The modesty of the general title of this series has, we believe, led many to misunderstand its character and underrate its value. The books are well suited for study in the upper forms of our best schools, but not the less are they adapted to the wants of all Bible students who are not specialists. We doubt, indeed, whether any of the numerous popular commentaries recently issued in this country will be found more serviceable for general use."—*Academy.*

"One of the most popular and useful literary enterprises of the nineteenth century."—*Baptist Magazine.*

"Of great value. The whole series of comments for schools is highly esteemed by students capable of forming a judgment. The books are scholarly without being pretentious: information is so given as to be easily understood."—*Sword and Trowel.*

The Very Reverend J. J. S. PEROWNE, D.D., Dean of Peterborough, has undertaken the general editorial supervision of the work, assisted by a staff of eminent coadjutors. Some of the books have been already edited or undertaken by the following gentlemen:

Rev. A. CARR, M.A., *late Assistant Master at Wellington College.*
Rev. T. K. CHEYNE, M.A., D.D., *late Fellow of Balliol College, Oxford.*
Rev. S. COX, *Nottingham.*
Rev. A. B. DAVIDSON, D.D., *Professor of Hebrew, Edinburgh.*
The Ven. F. W. FARRAR, D.D., *Archdeacon of Westminster.*
Rev. C. D. GINSBURG, LL.D.
Rev. A. E. HUMPHREYS, M.A., *late Fellow of Trinity College, Cambridge.*
Rev. A. F. KIRKPATRICK, B.D., *Fellow of Trinity College, Regius Professor of Hebrew.*
Rev. J. J. LIAS, M.A., *late Professor at St David's College, Lampeter.*
Rev. J. R. LUMBY, D.D., *Norrisian Professor of Divinity.*
Rev. G. F. MACLEAR, D.D., *Warden of St Augustine's College, Canterbury.*
Rev. H. C. G. MOULE, M.A., *late Fellow of Trinity College, Principal of Ridley Hall, Cambridge.*
Rev. E. H. PEROWNE, D.D., *Master of Corpus Christi College, Cambridge.*
The Ven. T. T. PEROWNE, B.D., *Archdeacon of Norwich.*
Rev. A. PLUMMER, M.A., D.D., *Master of University College, Durham.*
The Very Rev. E. H. PLUMPTRE, D.D., *Dean of Wells.*
Rev. H. E. RYLE, M.A., *Hulsean Professor of Divinity.*
W. ROBERTSON SMITH, M.A., *Professor of Arabic and Fellow of Christ's College.*
The Very Rev. H. D. M. SPENCE, M.A., *Dean of Gloucester.*
Rev. A. W. STREANE, M.A., *Fellow of Corpus Christi College, Cambridge.*

THE CAMBRIDGE BIBLE FOR SCHOOLS & COLLEGES. *Cont.*

Now Ready. Cloth, Extra Fcap. 8vo.

THE BOOK OF JOSHUA. By the Rev. G. F. MACLEAR, D.D. With 2 Maps. 2*s.* 6*d.*

THE BOOK OF JUDGES. By the Rev. J. J. LIAS, M.A. With Map. 3*s.* 6*d.*

THE FIRST BOOK OF SAMUEL. By the Rev. Professor KIRKPATRICK, B.D. With Map. 3*s.* 6*d.*

THE SECOND BOOK OF SAMUEL. By the Rev. Professor KIRKPATRICK, B.D. With 2 Maps. 3*s.* 6*d.*

THE FIRST BOOK OF KINGS. By Rev. Prof. LUMBY, D.D. 3*s.* 6*d.*

THE SECOND BOOK OF KINGS. By the same Editor. 3*s.* 6*d.*

THE BOOK OF JOB. By the Rev. A. B. DAVIDSON, D.D. 5*s.*

THE BOOK OF ECCLESIASTES. By the Very Rev. E. H. PLUMPTRE, D.D. 5*s.*

THE BOOK OF JEREMIAH. By the Rev. A. W. STREANE, M.A. With Map. 4*s.* 6*d.*

THE BOOK OF HOSEA. By Rev. T. K. CHEYNE, M.A., D.D. 3*s.*

THE BOOKS OF OBADIAH AND JONAH. By Archdeacon PEROWNE. 2*s.* 6*d.*

THE BOOK OF MICAH. By Rev. T. K. CHEYNE, D.D. 1*s.* 6*d.*

THE BOOKS OF HAGGAI AND ZECHARIAH. By Archdeacon PEROWNE. 3*s.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST MATTHEW. By the Rev. A. CARR, M.A. With 2 Maps. 2*s.* 6*d.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST MARK. By the Rev. G. F. MACLEAR, D.D. With 4 Maps. 2*s.* 6*d.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST LUKE. By Archdeacon F. W. FARRAR. With 4 Maps. 4*s.* 6*d.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST JOHN. By the Rev. A. PLUMMER, M.A., D.D. With 4 Maps. 4*s.* 6*d.*

THE ACTS OF THE APOSTLES. By the Rev. Professor LUMBY, D.D. With 4 Maps. 4*s.* 6*d.*

THE EPISTLE TO THE ROMANS. By the Rev. H. C. G. MOULE, M.A. 3*s.* 6*d.*

THE FIRST EPISTLE TO THE CORINTHIANS. By the Rev. J. J. LIAS, M.A. With a Map and Plan. 2*s.*

THE SECOND EPISTLE TO THE CORINTHIANS. By the Rev. J. J. LIAS, M.A. 2*s.*

THE EPISTLE TO THE EPHESIANS. By the Rev. H. C. G. MOULE, M.A. 2*s.* 6*d.*

THE EPISTLE TO THE PHILIPPIANS. By the Rev. H. C. G. MOULE, M.A. 2*s.* 6*d.*

THE EPISTLE TO THE HEBREWS. By Arch. FARRAR. 3*s.* 6*d.*

THE GENERAL EPISTLE OF ST JAMES. By the Very Rev. E. H. PLUMPTRE, D.D. 1*s.* 6*d.*

THE EPISTLES OF ST PETER AND ST JUDE. By the same Editor. 2*s.* 6*d.*

THE EPISTLES OF ST JOHN. By the Rev. A. PLUMMER, M.A., D.D. 3*s.* 6*d.*

THE CAMBRIDGE BIBLE FOR SCHOOLS & COLLEGES. *Cont.*

Preparing.

THE BOOK OF GENESIS. By the Very Rev. the DEAN OF PETERBOROUGH.

THE BOOKS OF EXODUS, NUMBERS AND DEUTERONOMY. By the Rev. C. D. GINSBURG, LL.D.

THE BOOKS OF EZRA AND NEHEMIAH. By the Rev. Prof. RYLE, M.A.

THE BOOK OF PSALMS. By the Rev. Prof. KIRKPATRICK, B.D.

THE BOOK OF ISAIAH. By W. ROBERTSON SMITH, M.A.

THE BOOK OF EZEKIEL. By the Rev. A. B. DAVIDSON, D.D.

THE EPISTLE TO THE GALATIANS. By the Rev. E. H. PEROWNE, D.D.

THE EPISTLES TO THE COLOSSIANS AND PHILEMON. By the Rev. H. C. G. MOULE, M.A.

THE EPISTLES TO TIMOTHY AND TITUS. By the Rev. A. E. HUMPHREYS, M.A.

THE CAMBRIDGE GREEK TESTAMENT

FOR SCHOOLS AND COLLEGES,

with a Revised Text, based on the most recent critical authorities, and English Notes, prepared under the direction of the General Editor, THE VERY REVEREND J. J. S. PEROWNE, D.D.

Now Ready.

THE GOSPEL ACCORDING TO ST MATTHEW. By the Rev. A. CARR, M.A. With 4 Maps. 4*s.* 6*d.*

"Copious illustrations, gathered from a great variety of sources, make his notes a very valuable aid to the student. They are indeed remarkably interesting, while all explanations on meanings, applications, and the like are distinguished by their lucidity and good sense."—*Pall Mall Gazette.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST MARK. By the Rev. G. F. MACLEAR, D.D. With 3 Maps. 4*s.* 6*d.*

"The Cambridge Greek Testament, of which Dr Maclear's edition of the Gospel according to St Mark is a volume, certainly supplies a want. Without pretending to compete with the leading commentaries, or to embody very much original research, it forms a most satisfactory introduction to the study of the New Testament in the original . . . Dr Maclear's introduction contains all that is known of St Mark's life, an account of the circumstances in which the Gospel was composed, an excellent sketch of the special characteristics of this Gospel; an analysis, and a chapter on the text of the New Testament generally . . . The work is completed by three good maps."—*Saturday Review.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST LUKE. By Archdeacon FARRAR. With 4 Maps. 6*s.*

THE GOSPEL ACCORDING TO ST JOHN. By the Rev. A. PLUMMER, M.A., D.D. With 4 Maps. 6*s.*

"A valuable addition has also been made to 'The Cambridge Greek Testament for Schools,' Dr Plummer's notes on 'the Gospel according to St John' are scholarly, concise, and instructive, and embody the results of much thought and wide reading."—*Expositor.*

THE ACTS OF THE APOSTLES. By the Rev. Prof. LUMBY, D.D., with 4 Maps. 6*s.*

THE FIRST EPISTLE TO THE CORINTHIANS. By the Rev. J. J. LIAS, M.A. 3*s.*

THE SECOND EPISTLE TO THE CORINTHIANS. By the Rev. J. J. LIAS, M.A. [*Preparing.*

THE EPISTLE TO THE HEBREWS. By Arch. FARRAR. 3*s.* 6*d.*

THE EPISTLES OF ST JOHN. By the Rev. A. PLUMMER, M.A., D.D. 4*s.*

THE PITT PRESS SERIES.

[*Copies of the Pitt Press Series may generally be obtained bound in two parts for Class use, the text and notes in separate volumes.*]

I. GREEK.

ARISTOPHANES—AVES. With English Notes and Introduction by W. C. GREEN, M.A., late Assistant Master at Rugby School. *New Edition.* 3*s.* 6*d.*

ARISTOPHANES—PLUTUS. By the same Editor. 3*s.* 6*d.*

ARISTOPHANES—RANAE. By the same Editor. 3*s.* 6*d.*

EURIPIDES. HERACLEIDÆ. With Introduction and Explanatory Notes by E. A. BECK, M.A., Fellow of Trinity Hall. 3*s.* 6*d.*

EURIPIDES. HERCULES FURENS. With Introductions, Notes and Analysis. By A. GRAY, M.A., Fellow of Jesus College, and J. T. HUTCHINSON, M.A., Christ's College. New Edition. 2*s.*

EURIPIDES. HIPPOLYTUS. By W. S. HADLEY, M.A. Fellow of Pembroke College. 2*s.*

EURIPIDES. IPHIGENEIA IN AULIS. By C. E. S. HEADLAM, B.A. Fellow of Trinity Hall. [*In the Press.*

HERODOTUS, BOOK VI. Edited with Notes, Introduction and Maps by E. S. SHUCKBURGH, M.A., late Fellow of Emmanuel College. 4*s.*

HERODOTUS, BOOK VIII., CHAPS. 1—90. By the same Editor. 3*s.* 6*d.*

"We could not wish for a better introduction to Herodotus."—*Journal of Education.*

HERODOTUS, BOOK IX., CHAPS. 1—89. By the same Editor. 3*s.* 6*d.*

HOMER—ODYSSEY, BOOK IX. With Introduction, Notes and Appendices. By G. M. EDWARDS, M.A., Fellow and Classical Lecturer of Sidney Sussex College. 2*s.* 6*d.*

HOMER—ODYSSEY, BOOK X. By the same Editor. 2*s.* 6*d.*

LUCIANI SOMNIUM CHARON PISCATOR ET DE LUCTU, with English Notes by W. E. HEITLAND, M.A., Fellow of St John's College, Cambridge. New Edition, with Appendix. 3*s.* 6*d.*

PLATONIS APOLOGIA SOCRATIS. With Introduction, Notes and Appendices by J. ADAM, M.A., Fellow and Classical Lecturer of Emmanuel College. 3*s.* 6*d.*

"A worthy representative of English Scholarship."—*Classical Review.*

—— CRITO. With Introduction, Notes and Appendix. By the same Editor. 2*s.* 6*d.*

"Mr Adam, already known as the author of a careful and scholarly edition of the Apology of Plato, will, we think, add to his reputation by his work upon the Crito."—*Academy.*

"A scholarly edition of a dialogue which has never been really well edited in English."—*Guardian.*

—— EUTHYPHRO. By the same Editor. [*In the Press.*

PLUTARCH. LIVES OF THE GRACCHI. With Introduction, Notes and Lexicon by Rev. HUBERT A. HOLDEN, M.A., LL.D. 6*s.*

PLUTARCH. LIFE OF NICIAS. With Introduction and Notes. By Rev. HUBERT A. HOLDEN, M.A., LL.D. 5*s.*

"This edition is as careful and thorough as Dr Holden's work always is."—*Spectator.*

PLUTARCH. LIFE OF SULLA. With Introduction, Notes, and Lexicon. By the Rev. HUBERT A. HOLDEN, M.A., LL.D. 6*s.*

PLUTARCH. LIFE OF TIMOLEON. With Introduction, Notes and Lexicon. By Rev. HUBERT A. HOLDEN, M.A., LL.D. [*Nearly ready.*

SOPHOCLES.—OEDIPUS TYRANNUS. School Edition, with Introduction and Commentary, by R. C. JEBB, Litt. D., LL.D., Regius Professor of Greek in the University of Cambridge. 4*s.* 6*d.*

THUCYDIDES. BOOK VII. With Notes and Introduction By H. R. TOTTENHAM, M.A., Fellow of St John's College. [*In the Press.*

XENOPHON.—AGESILAUS. The Text revised with Critical and Explanatory Notes, Introduction, Analysis, and Indices. By H. HAILSTONE, M.A., late Scholar of Peterhouse. 2*s.* 6*d.*

XENOPHON.—ANABASIS, BOOKS I. III. IV. and V. With a Map and English Notes by ALFRED PRETOR, M.A., Fellow of St Catharine's College, Cambridge. 2*s.* each.

"Mr Pretor's 'Anabasis of Xenophon, Book IV.' displays a union of accurate Cambridge scholarship, with experience of what is required by learners gained in examining middle-class schools. The text is large and clearly printed, and the notes explain all difficulties. . . . Mr Pretor's notes seem to be all that could be wished as regards grammar, geography, and other matters."—*The Academy.*

— — BOOKS II. VI. and VII. By the same. 2*s.* 6*d.* each.

"Had we to introduce a young Greek scholar to Xenophon, we should esteem ourselves fortunate in having Pretor's text-book as our chart and guide."—*Contemporary Review.*

XENOPHON.—ANABASIS. By A. PRETOR, M.A., Text and Notes, complete in two Volumes. 7*s.* 6*d.*

XENOPHON.—CYROPAEDEIA. BOOKS I. II. With Introduction, Notes and Map. By Rev. H. A. HOLDEN, M.A., LL.D. 2 vols. Vol. I. Text. Vol. II. Notes. 6*s.*

"The work is worthy of the editor's well-earned reputation for scholarship and industry."—*Athenæum.*

—— —— BOOKS III., IV., V. By the same Editor. 5*s.*

"Dr Holden's Commentary is equally good in history and in scholarship."—*Saturday Review.*

II. LATIN.

BEDA'S ECCLESIASTICAL HISTORY, BOOKS III., IV., the Text from the very ancient MS. in the Cambridge University Library, collated with six other MSS. Edited, with a life from the German of EBERT, and with Notes, &c. by J. E. B. MAYOR, M.A., Professor of Latin, and J. R. LUMBY, D.D., Norrisian Professor of Divinity. Revised edition. 7*s.* 6*d.*

BOOKS I. and II. *In the Press.*

"In Bede's works Englishmen can go back to *origines* of their history, unequalled for form and matter by any modern European nation. Prof. Mayor has done good service in rendering a part of Bede's greatest work accessible to those who can read Latin with ease. He has adorned this edition of the third and fourth books of the 'Ecclesiastical History' with that amazing erudition for which he is unrivalled among Englishmen and rarely equalled by Germans. And however interesting and valuable the text may be, we can certainly apply to his notes the expression, *La sauce vaut mieux que le poisson.* They are literally crammed with interesting information about early English life. For though ecclesiastical in name, Bede's history treats of all parts of the national life, since the Church had points of contact with all."—*Examiner.*

CAESAR. DE BELLO GALLICO COMMENT. I. With Maps and English Notes by A. G. PESKETT, M.A., Fellow of Magdalene College, Cambridge. 1*s.* 6*d.*

CAESAR. DE BELLO GALLICO COMMENT. II. III. By the same Editor. 2*s.*

CAESAR. DE BELLO GALLICO COMMENT. I. II. III. by the same Editor. 3*s.*

CAESAR. DE BELLO GALLICO COMMENT. IV. AND V. and COMMENT. VII. by the same Editor. 2*s.* each.

CAESAR. DE BELLO GALLICO COMMENT. VI. AND COMMENT. VIII. by the same Editor. 1*s.* 6*d.* each.

CICERO. ACTIO PRIMA IN C. VERREM. With Introduction and Notes. By H. COWIE, M.A., Fellow of St John's College, Cambridge. 1*s.* 6*d.*

CICERO. DE AMICITIA. Edited by J. S. REID, Litt.D., Fellow and Tutor of Gonville and Caius College. New Edition, with Additions. 3*s.* 6*d.*

"Mr Reid has decidedly attained his aim, namely, 'a thorough examination of the Latinity of the dialogue.' . . . . . The revision of the text is most valuable, and comprehends sundry acute corrections. . . . This volume, like Mr Reid's other editions, is a solid gain to the scholarship of the country."—*Athenæum.*

"A more distinct gain to scholarship is Mr Reid's able and thorough edition of the *De Amicitiâ* of Cicero, a work of which, whether we regard the exhaustive introduction or the instructive and most suggestive commentary, it would be difficult to speak too highly. . . . When we come to the commentary, we are only amazed by its fulness in proportion to its bulk. Nothing is overlooked which can tend to enlarge the learner's general knowledge of Ciceronian Latin or to elucidate the text."—*Saturday Review.*

CICERO. DE SENECTUTE. Edited by J. S. REID, Litt.D. Revised Edition. 3*s.* 6*d.*

"The notes are excellent and scholarlike, adapted for the upper forms of public schools, and likely to be useful even to more advanced students."—*Guardian.*

CICERO. DIVINATIO IN Q. CAECILIUM ET ACTIO PRIMA IN C. VERREM. With Introduction and Notes by W. E. HEITLAND, M.A., and HERBERT COWIE, M.A., Fellows of St John's College, Cambridge. 3*s.*

CICERO. PHILIPPICA SECUNDA. With Introduction and Notes by A. G. PESKETT, M.A., Fellow of Magdalene College. 3*s.* 6*d.*

CICERO. PRO ARCHIA POETA. Edited by J. S. REID, Litt.D. Revised Edition. 2*s.*

"It is an admirable specimen of careful editing. An Introduction tells us everything we could wish to know about Archias, about Cicero's connexion with him, about the merits of the trial, and the genuineness of the speech. The text is well and carefully printed. The notes are clear and scholar-like. . . . No boy can master this little volume without feeling that he has advanced a long step in scholarship."—*The Academy.*

CICERO. PRO BALBO. Edited by J. S. REID, Litt.D. 1*s.* 6*d.*

"We are bound to recognize the pains devoted in the annotation of these two orations to the minute and thorough study of their Latinity, both in the ordinary notes and in the textual appendices."—*Saturday Review.*

CICERO. PRO MILONE, with a Translation of Asconius' Introduction, Marginal Analysis and English Notes. Edited by the Rev. JOHN SMYTH PURTON, B.D., late President and Tutor of St Catharine's College. 2*s.* 6*d.*

"The editorial work is excellently done."—*The Academy.*

CICERO. PRO MURENA. With English Introduction and Notes. By W. E. HEITLAND, M.A., Fellow and Classical Lecturer of St John's College, Cambridge. **Second Edition, carefully revised.** 3*s.*

"Those students are to be deemed fortunate who have to read Cicero's lively and brilliant oration for L. Murena with Mr Heitland's handy edition, which may be pronounced 'four-square' in point of equipment, and which has, not without good reason, attained the honours of a second edition."—*Saturday Review.*

CICERO. PRO PLANCIO. Edited by H. A. HOLDEN, LL.D., Examiner in Greek to the University of London. Second Edition. 4*s.* 6*d.*

CICERO. PRO SULLA. Edited by J. S. REID, Litt.D. 3*s.* 6*d.*

"Mr Reid is so well known to scholars as a commentator on Cicero that a new work from him scarcely needs any commendation of ours. His edition of the speech *Pro Sulla* is fully equal in merit to the volumes which he has already published . . . It would be difficult to speak too highly of the notes. There could be no better way of gaining an insight into the characteristics of Cicero's style and the Latinity of his period than by making a careful study of this speech with the aid of Mr Reid's commentary . . . Mr Reid's intimate knowledge of the minutest details of scholarship enables him to detect and explain the slightest points of distinction between the usages of different authors and different periods . . . The notes are followed by a valuable appendix on the text, and another on points of orthography; an excellent index brings the work to a close."—*Saturday Review.*

CICERO. SOMNIUM SCIPIONIS. With Introduction and Notes. By W. D. PEARMAN, M.A., Head Master of Potsdam School, Jamaica. 2*s.*

HORACE. EPISTLES, BOOK I. With Notes and Introduction by E. S. SHUCKBURGH, M.A., late Fellow of Emmanuel College 2*s.* 6*d.*

LIVY. BOOK XXI. With Notes, Introduction and Maps. By M. S. DIMSDALE, M.A., Fellow of King's College. 2*s.* 6*d.*

LIVY. BOOK XXII. By the same Editor. 2*s.* 6*d.*

LUCAN. PHARSALIA LIBER PRIMUS. Edited with English Introduction and Notes by W. E. HEITLAND, M.A. and C. E. HASKINS, M.A., Fellows and Lecturers of St John's College, Cambridge. 1*s.* 6*d.*

"A careful and scholarlike production."—*Times.*

"In nice parallels of Lucan from Latin poets and from Shakspeare, Mr Haskins and Mr Heitland deserve praise."—*Saturday Review.*

LUCRETIUS. BOOK V. With Notes and Introduction by J. D. DUFF, M.A., Fellow of Trinity College. 2*s.*

OVID. FASTI. LIBER VI. With a Plan of Rome and Notes by A. SIDGWICK, M.A., Tutor of Corpus Christi College, Oxford. 1*s.* 6*d.*

"Mr Sidgwick's editing of the Sixth Book of Ovid's *Fasti* furnishes a careful and serviceable volume for average students. It eschews 'construes' which supersede the use of the dictionary, but gives full explanation of grammatical usages and historical and mythical allusions, besides illustrating peculiarities of style, true and false derivations, and the more remarkable variations of the text."—*Saturday Review.*

QUINTUS CURTIUS. A Portion of the History. (ALEXANDER IN INDIA.) By W. E. HEITLAND, M.A., Fellow and Lecturer of St John's College, Cambridge, and T. E. RAVEN, B.A., Assistant Master in Sherborne School. 3*s.* 6*d.*

"Equally commendable as a genuine addition to the existing stock of school-books is *Alexander in India*, a compilation from the eighth and ninth books of Q. Curtius, edited for the Pitt Press by Messrs Heitland and Raven. . . . The work of Curtius has merits of its own, which, in former generations, made it a favourite with English scholars, and which still make it a popular text-book in Continental schools. . . . . . The reputation of Mr Heitland is a sufficient guarantee for the scholarship of the notes, which are ample without being excessive and the book is well furnished with all that is needful in the nature of maps, indices, and appendices."—*Academy.*

VERGIL. AENEID. LIBRI I., II., III., IV., V., VI., VII. VIII., IX., X., XI., XII. Edited with Notes by A. SIDGWICK, M.A., Tutor of Corpus Christi College, Oxford. 1*s.* 6*d.* each.

"Mr Sidgwick's Vergil is......we believe, the best school edition of the poet."—*Guardian.*

"Mr Arthur Sidgwick's 'Vergil, Aeneid, Book XII.' is worthy of his reputation, and is distinguished by the same acuteness and accuracy of knowledge, appreciation of a boy's difficultie and ingenuity and resource in meeting them, which we have on other occasions had reason praise in these pages."—*The Academy.*

"As masterly in its clearly divided preface and appendices as in the sound and independent character of its annotations. . . . There is a great deal more in the notes than mere compilation and suggestion.... No difficulty is left unnoticed or unhandled."—*Saturday Review.*

VERGIL. AENEID. LIBRI IX. X. in one volume. 3*s.*

VERGIL. AENEID. LIBRI X., XI., XII. in one volume. 3*s.* 6*d.*

VERGIL. BUCOLICS. With Introduction and Notes, by the same Editor. 1*s.* 6*d.*

VERGIL. GEORGICS. LIBRI I. II. By the same Editor. 2*s.*

VERGIL. GEORGICS. LIBRI III. IV. By the same Editor. 2*s.*

"This volume, which completes the Pitt Press edition of Virgil's Georgics, is distinguished by the same admirable judgment and first-rate scholarship as are conspicuous in the former volume and in the "Aeneid" by the same talented editor."—*Athenæum.*

III. FRENCH.

CORNEILLE. LA SUITE DU MENTEUR. A Comedy in Five Acts. Edited with Fontenelle's Memoir of the Author, Voltaire's Critical Remarks, and Notes Philological and Historical. By the late GUSTAVE MASSON. 2*s.*

DE BONNECHOSE. LAZARE HOCHE. With Four Maps, Introduction and Commentary, by C. COLBECK, M.A., late Fellow of Trinity College, Cambridge. Revised Edition. 2*s.*

D'HARLEVILLE. LE VIEUX CÉLIBATAIRE. A Comedy. With a Biographical Memoir, and Grammatical, Literary and Historical Notes. By GUSTAVE MASSON. 2*s.*

DE LAMARTINE. JEANNE D'ARC. With a Map and Notes Historical and Philological and a Vocabulary by Rev. A. C. CLAPIN, M.A., St John's College, Cambridge, and Bachelier-ès-Lettres of the University of France. Enlarged Edition. 2*s.*

DE VIGNY. LA CANNE DE JONC. Edited with Notes by Rev. H. A. BULL, M.A. 2*s.*

ERCKMANN-CHATRIAN. LA GUERRE. With Map, Introduction and Commentary by the Rev. A. C. CLAPIN, M.A. 3*s.*

LA BARONNE DE STAËL-HOLSTEIN. LE DIRECTOIRE. (Considérations sur la Révolution Française. Troisième et quatrième parties.) With a Critical Notice of the Author, a Chronological Table, and Notes Historical and Philological, by G. MASSON, B.A., and G. W. PROTHERO, M.A. Revised and enlarged Edition. 2*s.*

"Prussia under Frederick the Great, and France under the Directory, bring us face to face respectively with periods of history which it is right should be known thoroughly, and which are well treated in the Pitt Press volumes. The latter in particular, an extract from the world-known work of Madame de Staël on the French Revolution, is beyond all praise for the excellence both of its style and of its matter."—*Times.*

LA BARONNE DE STAËL-HOLSTEIN. DIX ANNÉES D'EXIL. LIVRE II. CHAPITRES 1—8. With a Biographical Sketch of the Author, a Selection of Poetical Fragments by Madame de Staël's Contemporaries, and Notes Historical and Philological. By GUSTAVE MASSON and G. W. PROTHERO, M.A. Revised and enlarged edition. 2*s.*

LEMERCIER. FRÉDÉGONDE ET BRUNEHAUT. A Tragedy in Five Acts. Edited with Notes, Genealogical and Chronological Tables, a Critical Introduction and a Biographical Notice. By GUSTAVE MASSON. 2*s.*

MOLIÈRE. LE BOURGEOIS GENTILHOMME, Comédie-Ballet en Cinq Actes. (1670.) With a life of Molière and Grammatical and Philological Notes. By Rev. A. C. CLAPIN. Revised Edition. 1*s.* 6*d.*

MOLIÈRE. L'ÉCOLE DES FEMMES. Edited with Introduction and Notes by GEORGE SAINTSBURY, M.A. 2*s.* 6*d.*

"Mr Saintsbury's clear and scholarly notes are rich in illustration of the valuable kind that vivifies textual comment and criticism."—*Saturday Review.*

PIRON. LA METROMANIE, A Comedy, with a Biographical Memoir, and Grammatical, Literary and Historical Notes. By G. MASSON. 2*s.*

SAINTE-BEUVE. M. DARU (Causeries du Lundi, Vol. IX.). With Biographical Sketch of the Author, and Notes Philological and Historical. By GUSTAVE MASSON. 2*s.*

SAINTINE. LA PICCIOLA. The Text, with Introduction, Notes and Map, by Rev. A. C. CLAPIN. 2*s.*

SCRIBE AND LEGOUVÉ. BATAILLE DE DAMES. Edited by Rev. H. A. BULL, M.A. 2*s.*

SCRIBE. LE VERRE D'EAU. With a Biographical Memoir, and Grammatical, Literary and Historical Notes. By C. COLBECK, M.A. 2*s.*

"It may be national prejudice, but we consider this edition far superior to any of the series which hitherto have been edited exclusively by foreigners. Mr Colbeck seems better to understand the wants and difficulties of an English boy. The etymological notes especially are admirable. . . . The historical notes and introduction are a piece of thorough honest work."—*Journal of Education.*

SÉDAINE. LE PHILOSOPHE SANS LE SAVOIR. Edited with Notes by Rev. H. A. BULL, M.A., late Master at Wellington College. 2*s.*

THIERRY. LETTRES SUR L'HISTOIRE DE FRANCE (XIII.—XXIV.). By GUSTAVE MASSON, B.A. and G. W. PROTHERO, M.A. With Map. 2*s.* 6*d.*

THIERRY. RÉCITS DES TEMPS MÉROVINGIENS I—III. Edited by GUSTAVE MASSON, B.A. Univ. Gallic., and A. R. ROPES, M.A. With Map. 3*s.*

VILLEMAIN. LASCARIS, OU LES GRECS DU XVE. SIÈCLE, Nouvelle Historique, with a Biographical Sketch of the Author, a Selection of Poems on Greece, and Notes Historical and Philological. By GUSTAVE MASSON, B.A. 2*s.*

London: C. J. CLAY & SONS, Cambridge University Press Warehouse, Ave Maria Lane.

VOLTAIRE. HISTOIRE DU SIÈCLE DE LOUIS XIV. Part I. Chaps. I.—XIII. Edited with Notes Philological and Historical, Biographical and Geographical Indices, etc. by G. MASSON, B.A. Univ. Gallic., and G. W. PROTHERO, M.A., Fellow of King's College, Cambridge. 2*s.* 6*d.*

—— Part II. Chaps. XIV.—XXIV. With Three Maps of the Period. By the same Editors. 2*s.* 6*d.*

—— Part III. Chap. XXV. to the end. By the same Editors. 2*s.* 6*d.*

XAVIER DE MAISTRE. LA JEUNE SIBÉRIENNE. LE LÉPREUX DE LA CITÉ D'AOSTE. With Biographical Notice, Critical Appreciations, and Notes. By G. MASSON, B.A. 2*s.*

IV. GERMAN.

BALLADS ON GERMAN HISTORY. Arranged and Annotated by W. WAGNER, Ph. D., late Professor at the Johanneum, Hamburg. 2*s.*

"It carries the reader rapidly through some of the most important incidents connected with the German race and name, from the invasion of Italy by the Visigoths under their King Alaric, down to the Franco-German War and the installation of the present Emperor. The notes supply very well the connecting links between the successive periods, and exhibit in its various phases of growth and progress, or the reverse, the vast unwieldy mass which constitutes modern Germany."—*Times.*

BENEDIX. DOCTOR WESPE. Lustspiel in fünf Aufzügen. Edited with Notes by KARL HERMANN BREUL, M.A. 3*s.*

FREYTAG. DER STAAT FRIEDRICHS DES GROSSEN. With Notes. By WILHELM WAGNER, Ph.D. 2*s.*

GERMAN DACTYLIC POETRY. Arranged and Annotated by the same Editor. 3*s.*

Goethe's Knabenjahre. (1749—1759.) GOETHE'S BOYHOOD: being the First Three Books of his Autobiography. Arranged and Annotated by the same Editor. 2*s.*

GOETHE'S HERMANN AND DOROTHEA. With an Introduction and Notes. By the same Editor. Revised edition by J. W. CARTMELL, M.A. 3*s.* 6*d.*

"The notes are among the best that we know, with the reservation that they are often too abundant."—*Academy.*

GUTZKOW. ZOPF UND SCHWERT. Lustspiel in fünf Aufzügen von. With a Biographical and Historical Introduction, English Notes, and an Index. By H. J. WOLSTENHOLME, B.A. (Lond.). 3*s.* 6*d.*

"We are glad to be able to notice a careful edition of K. Gutzkow's amusing comedy 'Zopf and Schwert' by Mr H. J. Wolstenholme. . . . These notes are abundant and contain references to standard grammatical works."—*Academy.*

HAUFF. DAS BILD DES KAISERS. Edited by KARL HERMANN BREUL, M.A., Ph.D. 3*s.*

HAUFF. DAS WIRTHSHAUS IM SPESSART. Edited by A. SCHLOTTMANN, Ph.D., late Assistant Master at Uppingham School. 3*s.* 6*d.*

HAUFF. DIE KARAVANE. Edited with Notes by A. SCHLOTTMANN, Ph. D. 3*s.* 6*d.*

IMMERMANN. DER OBERHOF. A Tale of Westphalian Life. With a Life of Immermann and English Notes, by WILHELM WAGNER, Ph.D., late Professor at the Johanneum, Hamburg. 3*s.*

KOHLRAUSCH. Das Jahr 1813 (THE YEAR 1813). With English Notes. By W. WAGNER. 2*s.*

LESSING AND GELLERT. SELECTED FABLES. Edited with Notes by KARL HERMANN BREUL, M.A., Lecturer in German at the University of Cambridge. 3*s.*

MENDELSSOHN'S LETTERS. Selections from. Edited by JAMES SIME, M.A. 3*s.*

RAUMER. Der erste Kreuzzug (THE FIRST CRUSADE). Condensed from the Author's 'History of the Hohenstaufen', with a life of RAUMER, two Plans and English Notes. By W. WAGNER. 2*s.*

"Certainly no more interesting book could be made the subject of examinations. The story of the First Crusade has an undying interest. The notes are, on the whole, good."—*Educational Times.*

RIEHL. CULTURGESCHICHTLICHE NOVELLEN. With Grammatical, Philological, and Historical Notes, and a Complete Index, by H. J. WOLSTENHOLME, B.A. (Lond.). 4*s.* 6*d.*

UHLAND. ERNST, HERZOG VON SCHWABEN. With Introduction and Notes. By H. J. WOLSTENHOLME, B.A. (Lond.), Lecturer in German at Newnham College, Cambridge. 3*s.* 6*d.*

V. ENGLISH.

ANCIENT PHILOSOPHY. A SKETCH OF, FROM THALES TO CICERO, by JOSEPH B. MAYOR, M.A. 3*s.* 6*d.*

"Professor Mayor contributes to the Pitt Press Series *A Sketch of Ancient Philosophy* in which he has endeavoured to give a general view of the philosophical systems illustrated by the genius of the masters of metaphysical and ethical science from Thales to Cicero. In the course of his sketch he takes occasion to give concise analyses of Plato's Republic, and of the Ethics and Politics of Aristotle; and these abstracts will be to some readers not the least useful portions of the book."—*The Guardian.*

ARISTOTLE. OUTLINES OF THE PHILOSOPHY OF. Compiled by EDWIN WALLACE, M.A., LL.D. (St Andrews), late Fellow of Worcester College, Oxford. Third Edition Enlarged. 4*s.* 6*d.*

"A judicious selection of characteristic passages, arranged in paragraphs, each of which is preceded by a masterly and perspicuous English analysis."—*Scotsman.*

"Gives in a comparatively small compass a very good sketch of Aristotle's teaching."—*Sat. Review.*

BACON'S HISTORY OF THE REIGN OF KING HENRY VII. With Notes by the Rev. J. RAWSON LUMBY, D.D. 3*s.*

COWLEY'S ESSAYS. With Introduction and Notes. By the Rev. J. RAWSON LUMBY, D.D., Norrisian Professor of Divinity; Fellow of St Catharine's College. 4*s.*

GEOGRAPHY, ELEMENTARY COMMERCIAL. A Sketch of the Commodities and the Countries of the World. By H. R. MILL, Sc.D., F.R.S.E., Lecturer on Commercial Geography in the Heriot-Watt College, Edinburgh. 1*s.*

MORE'S HISTORY OF KING RICHARD III. Edited with Notes, Glossary and Index of Names. By J. RAWSON LUMBY, D.D. to which is added the conclusion of the History of King Richard III. as given in the continuation of Hardyng's Chronicle, London, 1543. 3*s.* 6*d.*

MORE'S UTOPIA. With Notes by the Rev. J. RAWSON LUMBY, D.D. 3*s*. 6*d*.

"It was originally written in Latin and does not find a place on ordinary bookshelves. A very great boon has therefore been conferred on the general English reader by the managers of the *Pitt Press Series,* in the issue of a convenient little volume of *More's Utopia* not in the original Latin, but in the quaint *English Translation thereof made by Raphe Robynson,* which adds a linguistic interest to the intrinsic merit of the work. . . . All this has been edited in a most complete and scholarly fashion by Dr J. R. Lumby, the Norrisian Professor of Divinity, whose name alone is a sufficient warrant for its accuracy. It is a real addition to the modern stock of classical English literature."—*Guardian.*

THE TWO NOBLE KINSMEN, edited with Introduction and Notes by the Rev. Professor SKEAT, Litt.D., formerly Fellow of Christ's College, Cambridge. 3*s*. 6*d*.

"This edition of a play that is well worth study, for more reasons than one, by so careful a scholar as Mr Skeat, deserves a hearty welcome."—*Athenæum.*

"Mr Skeat is a conscientious editor, and has left no difficulty unexplained."—*Times.*

VI. EDUCATIONAL SCIENCE.

COMENIUS. JOHN AMOS, Bishop of the Moravians. His Life and Educational Works, by S. S. LAURIE, M.A., F.R.S.E., Professor of the Institutes and History of Education in the University of Edinburgh. New Edition, revised. 3*s*. 6*d*.

EDUCATION. THREE LECTURES ON THE PRACTICE OF. I. On Marking, by H. W. EVE, M.A. II. On Stimulus, by A. SIDGWICK, M.A. III. On the Teaching of Latin Verse Composition, by E. A. ABBOTT, D.D. 2*s*.

LOCKE ON EDUCATION. With Introduction and Notes by the Rev. R. H. QUICK, M.A. 3*s*. 6*d*.

"The work before us leaves nothing to be desired. It is of convenient form and reasonable price, accurately printed, and accompanied by notes which are admirable. There is no teacher too young to find this book interesting; there is no teacher too old to find it profitable."—*The School Bulletin, New York.*

MILTON'S TRACTATE ON EDUCATION. A facsimile reprint from the Edition of 1673. Edited, with Introduction and Notes, by OSCAR BROWNING, M.A. 2*s*.

"A separate reprint of Milton's famous letter to Master Samuel Hartlib was a desideratum, and we are grateful to Mr Browning for his elegant and scholarly edition, to which is prefixed the careful *résumé* of the work given in his 'History of Educational Theories.'"—*Journal of Education.*

MODERN LANGUAGES. LECTURES ON THE TEACHING OF, delivered in the University of Cambridge in the Lent Term, 1887. By C. COLBECK, M.A., Assistant Master of Harrow School. 2*s*.

ON STIMULUS. A Lecture delivered for the Teachers' Training Syndicate at Cambridge, May 1882, by A. SIDGWICK, M.A. 1*s*.

TEACHER. GENERAL AIMS OF THE, AND FORM MANAGEMENT. Two Lectures delivered in the University of Cambridge in the Lent Term, 1883, by Archdeacon FARRAR, D.D., and R. B. POOLE, B.D. Head Master of Bedford Modern School. 1*s*. 6*d*.

TEACHING. THEORY AND PRACTICE OF. By the Rev. EDWARD THRING, M.A., late Head Master of Uppingham School and Fellow of King's College, Cambridge. New Edition. 4*s*. 6*d*.

"Any attempt to summarize the contents of the volume would fail to give our readers a taste of the pleasure that its perusal has given us."—*Journal of Education.*

[*Other Volumes are in preparation.*]

London: C. J. CLAY AND SONS,
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE,
AVE MARIA LANE.
GLASGOW: 263, ARGYLE STREET.

CAMBRIDGE: PRINTED BY C. J. CLAY, M.A. AND SONS, AT THE UNIVERSITY PRESS.